

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΣ

Παραδοτέο 11 : Διοικητική κωδικοποίηση σύμφωνα
με τις θεματικές ενότητες και την αναλυτική
διάρθρωση αυτών

Θεματική Ενότητα: Νομοθεσία Εσόδων Δήμων και
Περιφερειών

Δράσεις του Κανονιστικού Πλαισίου των ΟΤΑ Α΄ και Β΄
Βαθμού

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

MICHAILOPOULOS
& ASSOCIATES
Law Firm

Αύγουστος 2019

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διοικητική Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας Εσόδων Δήμων και Περιφερειών ..... 10**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΣΟΔΑ ..... 10****1. Έσοδα Δήμων και Κοινοτήτων 10**

N. 1828/1989, άρθρο 25..... 10

N. 3463/2006, άρθρο 157..... 13

I. Τακτικά Έσοδα ..... 13**A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία..... 13**

A.1. Μισθώματα από αστικά ακίνητα, ν. 3463/2006, άρθρο 192 παρ. 1 -5 13

A.2. Δικαίωμα βοσκής, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 15

A.3. Ειδικό δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκότοπων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 9, παρ. 2, 7 16

A.4. Μισθώματα καλλιεργήσιμης γης, ν.3463/2006, άρθρο 195 16

A.5. Δικαίωμα χρήσης αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων, ν.3463/2006, άρθρο 189 17

A.6. Μισθώματα από δάση και δασικές εκτάσεις, ν.3463/2006, άρθρο 197 17

A.7. Εκμετάλλευση αναδασωτέων εκτάσεων, ν.998/1979, άρθρο 40 18

A.8. Δικαίωμα χρήσης σφαγείου, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 3 παρ..... 18

A.9. Δικαίωμα χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 1 - 7 18

A.10. Δικαίωμα χρήσης δημοτικών και κοινοτικών κατοικιών, ν.3463/2006, άρθρο 188..... 19

A.11. Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων, ν.4093/2012, άρθρο πρώτο, υποπαρ. ΣΤ2 19

A.12. Μισθώματα από την παραχώρηση κοινόχρηστων χώρων για την τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων, ν. 2946/2001, άρθρο 3, παρ. 1, 3 23

A.13. Έσοδα από την εκμετάλλευση διαφημιστικών χώρων σε στέγαστρα αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, ν. 2963/2001, άρθρο 21 παρ. 2..... 23

A.14. Μισθώματα Λατομείων 23

A. 14. 1. ν.3463/2006, άρθρο 192 παρ. 6..... 24

A. 14. 2. ν. 4512/2018, άρθρο 45 παρ. 6..... 24

A. 14. 3. ν. 4512/2018, άρθρο 54 24

A.15. Μισθώματα ιχθυοτροφείων 25

A.15.1. ν. 127/1975, άρθρο 14..... 25

A.15.2. ν. 2065/1992, άρθρο 75 26

A.16. Εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, ν.3463/2006, άρθρο 199 παρ. 2 26

B. Από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα 26

B.1. Τέλος καθαριότητας και φωτισμού, ν. 25/1975, άρθρα 1 – 11 26

B.2. Τέλος χρήσης δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 1 32

B.3. Τέλος υδρεύσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 2 33

B.4. Τέλος περί χρήσεως φωταερίου ή ηλεκτρικής ενεργείας παραγωμένης υπό δημοτικής ή κοινοτικής επιχειρήσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 3..... 33

B.5. Δικαίωμα αμμοληψίας, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 4..... 33

B.6. Τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, με το δίκτυο ύδρευσης, τέλος χρήσης υπονόμου, τέλος χρήσης δικτύου ομβρίων υδάτων, ν.4483/2017, άρθρο 10 33

B.7. Έσοδα από νεκροταφεία και τη λειτουργία Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών..... 34

B.7.1. Α.Ν. 582 της 28/28 Σεπτ. 1968, άρθρο 4..... 34

B.7.2. ν.547/1977, άρθρο 3 35

B.7.3. Έσοδα από λειτουργία Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών, ν.3448/2006, άρθρο 35 παρ. 5 35

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.8. Έσοδα από συμβάσεις παραχώρησης και εκμετάλλευσης από τον ανάδοχο κατασκευής χώρου στάθμευσης	35
B.8.1. ν. 1418/1984, άρθρο 4 παρ. 4.....	35
B.8.2. ν. 2052/1992, άρθρο 9	36
B.9. Τέλος διαφημίσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 15	41
B.10. Τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων επιχειρήσεων	42
B.10.1. ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 β'	42
B.10.2. ν. 3756/2009, άρθρο 23	43
B.11. Τέλος αναπαραγωγής εγγράφων, ν.2690/1999, άρθρο 5 παρ. 4	43
B.12. Τέλος ακίνητης περιουσίας, ν.2130/1993, άρθρο 24	44
B.13. Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων.....	48
B.13.1. ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 α'	48
B.13.2. ν. 1080/1980	48
B.13.3. ν. 2130/1993	50
B.14. Ειδικό τέλος λατομικών προϊόντων, ν.4512/2018, άρθρο 62	50
B.15. Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 13.....	51
B.16. Δικαίωμα εμπορίας πόσιμων υδάτων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 12 παρ. 1, 2, 3, 7, 8..	55
B.17. Τέλος παροπλιζόμενων πλοίων, ν.995/1979, άρθρο 1, 3	56
B.18. Τέλη Σταθμεύσεως, ν.1416/1984, άρθρο 59	57
B.19. Ανταποδοτικό τέλος απαλλοτρίωσης, ν.3870/2010, άρθρο 18, παρ. 5	57
B.20. Τέλος αδειών οικοδομών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 23 παρ. 1 – 6, 10	58
B.21. Τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ν. 3468/2006, άρθρο 25, παρ. Α1, Α3, Α4	58
B.22. Ειδικό τέλος κατανάλωσης φυσικού αερίου, ν. 2364/1995, άρθρο 5 παρ. 1	61
B.23. Τέλος επανάχρησης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων, ν.1577/1985 παρ. 7	62
B.24. Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, ν.1080/1980, άρθρο 10	62
B.25. Έσοδα από την παροχή συγκοινωνιακού έργου, ν.3463/2006, άρθρο 83 παρ. 1	66
B.26. Έσοδα από τη διάθεση δασικών προϊόντων του Δημοσίου, ν.δ. 4260/1962, άρθρο 37 παρ. 5, 6	66
B.27. Έσοδα ΟΤΑ Α' βαθμού από τα μισθώματα εκμίσθωσης δικαιωμάτων μεταλλιοκτησίας του Δημοσίου σε δημόσιους μεταλλευτικούς χώρους, ν.δ. 210/1973, άρθρο 84 παρ. 2	66
B.28. Έσοδα ΟΤΑ Α' βαθμού από τα εισπραττόμενα τέλη για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων, ν.δ. 210/1973, άρθρο 176 παρ. 1 - 3	67
B.29. Παράβολα για την έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, ν.3463/2006, άρθρο 80 παρ. 11.....	67
B.30. Παράβολα χορήγησης αδειών θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών, ν.3463/2006, άρθρο 81	68
B.31. Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών, ν.2910/2001, άρθρο 71 παρ. 5.....	68
B.32. Έσοδα από τουριστικούς λιμένες και ζώνες αγκυροβολίου, ν. 2160/1993, άρθρο 36.....	68
B.33. Έσοδα από μισθώματα αλυσκών, ν.3066/2002, άρθρο 25 παρ. 4	68
B.34. Τέλος διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων με παιγνιόχαρτα, ν.2515/1997, άρθρο 8 παρ. 1.....	70
B.35. Τέλος επί των λουομένων εις φυσικές ιαματικές πηγές, ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 γ' ..	70
Γ. Από τον Κρατικό Προϋπολογισμό	70
Γ.1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), ν. 3852/2010, άρθρο 259 παρ. 1, 3 - 5	70
Γ.2. ΚΑΠ του άρθρου 27 του ν. 3756/2009.....	71
Δ. Από εισφορές	71
Δ.1. Εισφορά σε χρήμα λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων	71
Δ.1.1. ν. 1337/1983, άρθρο 9	71
Δ.1.2. ν. 2508/1997, άρθρο 21.....	74
Δ.2. Μετατροπή σε χρήμα της εισφοράς σε γη, ν.1337/1983, άρθρο 8	76
Δ.3. Εισφορά 40% ή 75% του ΚΗ/1947 Ψηφίσματος, ν.1337/1983, άρθρο 34	79

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δ.4. Ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων, ν.4067/2012, άρθρο 33	79
Δ.5. Ειδική εισφορά διυλιστηρίων πετρελαίου, ν.3054/2002, άρθρο 19	82
Δ. 6. Εκουσία εισφορά ωφελουμένων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 51	83
Δ. 7. Έσοδα από υποχρεωτική εισφορά ή έρανο, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 55	83
II. Έκτακτα έσοδα.....	83
A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία.....	83
A.1. Έσοδα από εκποίηση ακινήτων, ν.3463/2006, άρθρο 186	83
A.2. Εκποίηση οικοπέδων σε άστεγους δημότες, ν.3463/2006, άρθρο 187.....	84
A.3. Εκποίηση δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων για την ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, ν.δ. 221/1974, άρθρο 4, 6	85
A.4. Εκποίηση ακινήτων στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, ν.2336/1995, άρθρο 2 παρ. 1 ...	86
A.5. Εκποίηση ακινήτων σε Ζώνες Κοινωνικού Συντελεστή, π.δ. 14/27-07-1999, άρθρο 218, 219	87
A.6. Προσκύρωση δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων, ν.1080/1980, άρθρο 31.....	88
A.7. Εκποίηση ακινήτων σε αυθαίρετως κατέχοντες αυτά	89
A.7.1. Β.Δ. 24-9/20-10-58 , άρθρο 102.....	89
A.7.2. Ν. 1080/1980, άρθρο 28	90
A.8. Εκποίηση κινητών πραγμάτων, ν.3463/2006, άρθρο 199	90
A.9. Εκποίηση οχημάτων, ν.251/1976, άρθρο 2	91
B. Από κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις και δωρεές	91
B.1. Χρηματοδότηση από τον λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης, ν.3852/2010, άρθρο 262	91
B.2. Επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ...	93
B.2.1. ν.4281/2014, άρθρο 6 παρ. 1, 2.....	93
B.2.2. ν. 4541/2018, άρθρο 19	94
B.3. Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα, ν.3013/2002, άρθρο 18	95
B.4. Επιχορήγηση για εξόφληση υποχρεώσεων από διαταγές πληρωμής, ν.4456/2017, άρθρο 48	95
B.5. Επιχορήγηση Δήμων για καταβολή λειτουργικών δαπανών Κέντρων Εκπαίδευσης για την Αειφορία, ν.4547/2018, άρθρο 13 παρ. 5	96
B.6. Επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι», ν.4509/2017, άρθρο 69	96
B.7. Ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης Δήμων, ν.4509/2017, άρθρο 71	97
B.8. Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διαρκείας , ν.3106/2003, άρθρο 12	97
B.9. Έσοδα διατιθέμενης σε ΟΤΑ περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού, ν.4182/2013, άρθρο 50.....	99
B.10 Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων, ν. 1566/1985, άρθρο 2 παρ. 8	99
B.11 Επιχορήγηση Δήμων για την ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας, ν. 4520/2018, άρθρο 51 παρ. 1,2 & 5	99
Γ. Από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα	100
Γ.1. Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών	100
Γ.1.1. Ν.Δ. 356/1974, άρθρο 6	100
Γ.1.2. Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 79	101
Γ.2. Πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2094/1992, του ν.δ. Πρόστιμα του ΚΟΚ, του Ν.Δ. 80/1971 και του α.ν. 170/1967, ν.1080/1980, άρθρο 26	101
Γ.3. Πρόστιμα παραβάσεων ελεγχόμενης στάθμευσης, ν.1416/1984, άρθρο 59 παρ. 1 εδ. β', 2, 4, ...	102
Γ.4. Πρόστιμα για παραβάσεις φορολογικών διατάξεων	102
Γ.4.1. Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 73	103
Γ.4.2. ν. 4039/2012, άρθρο 21	103
Γ.5. Πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαίρετων κατασκευών, ν.1647/1986, άρθρο 12 παρ. 6.....	108

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.6. Έσοδα από πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων, ν.1337/1983, άρθρο 17, 18	108
Γ.7. Πρόστιμο μη τοποθέτησης πινακίδας σε εργοτάξιο, ν.1337/1983, άρθρο 17 παρ. 13.....	109
Γ.8. Ειδική εισφορά αυθαιρέτου, ν.1337/1983, άρθρο 18	110
Γ.9. Έσοδα από πρόστιμα εξαίρεσης κατεδάφισης, ν.1512/1985, άρθρο 9 παρ. 8.....	111
Γ.10. Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ.....	112
Γ.10.1 ν. 1188/1981, άρθρο 284 παρ. 2	112
Γ.10.2. ν. 3584/2007, άρθρο 113 παρ. 1, άρθρο 189 παρ. 3.....	112
Γ.11. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος αιρετών.....	112
Γ.11.1. ν. 3463/2006, άρθρο 141	113
Γ.11.2. ν. 3852/2010, άρθρο 232	113
Γ.12. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων, ν.3584/2007 άρθρο 44	114
Γ.13. Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων προπληρωμής, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 32	115
Γ.14. Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων πάγιας προκαταβολής, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 35.....	116
Γ.15. Πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 13 παρ. 8	117
Γ.16. Πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις της νομοθεσίας περί υπαίθριας διαφήμισης, ν. 2946/2001, άρθρο 6, 8	117
Γ.17. Πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης των υποχρέων για την καταβολή του τέλους ακίνητης περιουσίας, ν.2130/1993, άρθρο 24 παρ. 12	119
Γ.18. Πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος εμπορίας ποσίων υδάτων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 12 παρ. 3 - 6.....	119
Γ.19. Πρόστιμα και χρηματικές ποινές που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί λατομείων, ν.4512/2018, άρθρο 59 παρ. 8.....	119
Γ.20. Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου, ν.4497/2017, άρθρο 55, 56	120
Γ.21. Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων	121
Γ.21.1. Ν. 2946/2001, άρθρο 9 παρ. 5	121
Γ.21.2. ν. 2696/1999, άρθρο 11 παρ. 8	121
Γ.22. Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων, ν.2218/1994, άρθρο 45 παρ. 3 - 5.....	122
Γ.23. Έσοδα από συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας	122
Γ.23.1. ν. 3852/2010, άρθρο 99 παρ. 4	123
Γ.23.2. ν. 2539/1997, άρθρο 23 παρ. 3	123
Γ.24. Έσοδα από την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση οδών και πεζοδρομίων	124
Γ.24.1. Ν. 2696/1999, άρθρο 47.....	124
Γ.24.2. Π.Δ. 17/27-7-1999, άρθρο 367 παρ. 4.....	126
Γ.25. Αποζημίωση καταβληθείσα για λογαριασμό των υποχρέων, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης ακινήτων, ν.1828/1989, άρθρο 26 παρ. 11.....	126
Γ.26. Εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, ν.2508/1997, άρθρο 16 παρ. 1, 4,5,9, 13 - 16.....	126
Γ.27. Πρόστιμο αυθαίρετης χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου, , Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 9, παρ. 6.....	128
Γ.28. Πρόστιμο παράνομης χρήσης δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος, έργου ή υπηρεσίας και παρακώλυσης ή αποκλεισμού της κοινής χρήσεως αυτών., Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 5, 7.....	128
Γ.29. Καταλογισμός δαπάνης αποπεράτωσης επικίνδυνων όψεων κτιρίων, ν.1577/1985, άρθρο 22 παρ. 5,6.....	128
Γ.30. Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών, ν.4030/2011, άρθρο 39 παρ. 4, 5	129

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.31. Πρόστιμο μη συμμόρφωσης με πυροσβεστικές διατάξεις, ν.3463/2006, άρθρο 75 παρ. Ι, υποπαρ. β', περ. 26	129
Δ. Λοιπά έκτακτα έσοδα.....	130
Δ.1. Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών, ν.δ. 318/1969, άρθρο 26 ..	130
Δ.2. Έκτακτες επιχορηγήσεις ν. 3852/2010, άρθρο 259 παρ. 6	131
2. Έσοδα Περιφερειών.....	132
Ν. 2672/1998, άρθρο 1.....	132
Π.Δ. 30/1996, άρθρο 82	132
Ι. Τακτικά Έσοδα.....	134
Α. Από κινητή και ακίνητη περιουσία.....	134
A.1. Σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. στ'	134
A.2. Μισθώματα βοσκήσιμων εκτάσεων, Ν. 4351/2015, άρθρο 6	134
A.3. Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων, ν.4093/2012, άρθρο πρώτο, υποπαρ. ΣΤ2, παρ. 8	135
Β. Από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα	135
B. 1. Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών, ν.2910/2001, άρθρο 71 παρ. 5	135
B.2. Επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. δ	136
B.3. Απαλλοτριώσεις, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. ε'	136
B.4. Σύναψη δανείων ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. η'	136
Γ. Από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.....	136
Γ. 1. Από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.)	136
Γ.1.1. ν. 2672/1998, άρθρο 2	136
Γ.1.2. ν. 3852/2010, άρθρο 260	137
ΙΙ. Έκτακτα έσοδα.....	138
Α. Από κινητή και ακίνητη περιουσία.....	138
A.1. Εκποίηση ακινήτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. στ'	138
Β. Από κληροδοσίες, κληρονομίες, επιχορηγήσεις και δωρεές	139
B.1. Χρηματοδότηση από τον λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης, ν.3852/2010, άρθρο 262	139
B.2. Επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων	141
B.2.1. ν.4281/2014, άρθρο 6 παρ. 1, 2.....	141
B.2.2. ν. 4541/2018, άρθρο 19	142
B.3. Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα, ν.3013/2002, άρθρο 18	143
B.4. Επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι», ν.4509/2017, άρθρο 69	143
B.5. Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διάρκειας, ν.3106/2003, άρθρο 12	144
B.6. Έσοδα διατιθέμενης σε ΟΤΑ περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού, ν.4182/2013, άρθρο 50.....	145
B.7. Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων, ν. 1566/1985, άρθρο 2 παρ. 8	145
Γ. Από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα	147
Γ.1. Πρόστιμα που επιβάλλονται από τις Περιφέρειες, ως έκτακτο έσοδο αυτών, ν.2946/2001, άρθρο 16 παρ. 1	147
Γ.2. Τόκοι και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής.....	147
Γ. 2.1. Ν.Δ. 356/1974, άρθρο 6.....	147
Γ. 2.2. Π.Δ. 30/1996	148
Γ.3. Έσοδα από πρόστιμα εξαίρεσης κατεδάφισης, ν.1512/1985, άρθρο 9 παρ. 8	148
Γ.4. Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ.....	149
Γ.4.1 ν. 1188/1981, άρθρο 284 παρ. 2	149
Γ.4.2. ν. 3584/2007, άρθρο 113 παρ. 1, άρθρο 189 παρ. 3.....	149
Γ.5. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων, ν.3584/2007, άρθρο 44	149
Γ.6. Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου, ν.4497/2017, άρθρο 55	150

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.7. Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων, ν. 2696/1999, άρθρο 11 παρ. 8.	151
Γ.8. Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων, ν.2218/1994, άρθρο 45 παρ. 3 - 5	152
Γ.9. Έσοδα από την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση οδών και πεζοδρομίων, Π.Δ. 17/27-7-1999, άρθρο 367 παρ. 4	152
Γ.10. Πρόστιμο μη κατεδάφισης κεραιών, ν. 2801/2000, άρθρο 1 παρ. 5	153
Γ.11. Πρόστιμα Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου, ν. 3446/2006, άρθρο 1 παρ. 1, 9	153
Γ.12. Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών, ν.4030/2011, άρθρο 39 παρ. 4, 5	154
Δ. Λοιπά έκτακτα έσοδα	154
Δ.1. Δαπάνες για την απόσυρση δικύκλων, ν. 3245/2004, άρθρο 2 παρ. 4	154

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ – ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ 155

1. Κατάρτιση και εκτέλεση προϋπολογισμού Δήμων και Περιφερειών	155
I. Κοινές Διατάξεις για Δήμους και Περιφέρειες	155
A. Γενικές Διατάξεις	155
1. Ν. 2362/1995, άρθρο 110 παρ. 2	155
2. Ν. 3581/2007, άρθρο 6	155
3. Ν. 4270/2014, άρθρα 14, 16, 33-37, 41	155
B. Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού	160
1. Ν. 4270/2014, άρθρα 49, 50, 54, 62, 64, 64B	160
Γ. Εκτέλεση προϋπολογισμού και μηχανισμοί παρακολούθησης	163
1. Ν.3463/2006, άρθρο 165	163
2. Ν. 4111/2013, άρθρο 4, 4Α – 4Ε	164
3. Ν. 4129/2013, άρθρα 38, 44 παρ. 2 περ. Ε', 51, 80, 87, 105, 107	169
4. Ν. 4270/2014, άρθρα 27, 31, 38 – 40, 68 – 69, 149 – 152, 157, 168 – 171, 174	173
II. Διατάξεις για τους Δήμους	183
A. Γενικές Διατάξεις	183
1. Ν. 2362/1995, άρθρο 110 παρ. 3	183
B. Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού	183
1. Β.Δ. 17-5/15-6-1959	183
2. Ν. 3463/2006, άρθρο 155 – 161, 173	185
3. Ν. 3852/2010, άρθρο 72, 86, 266	189
4. Ν. 3943/2011, άρθρο 49 παρ. 5	194
5. Ν. 4038/2012, άρθρο 2 παρ. 7	194
6. Ν. 4172/2013, άρθρο 77	195
Γ. Απολογισμός - Ισολογισμός	198
1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959	198
2. Ν. 3463/2006, άρθρο 163, 164	199
III. Διατάξεις για τις Περιφέρειες	201
A. Προϋπολογισμός	201
1. Π.Δ. 30/1996, άρθρο 87	201
2. Ν. 3852/2010, άρθρο 176, 268	202
3. Ν. 4172/2013, άρθρο 78	207
B. Απολογισμός	211
1. Π.Δ. 30/1996	211
2. Λογιστικό Δήμων και Περιφερειών	211
I. Κοινές διατάξεις για το λογιστικό Δήμων και Περιφερειών	211
1. Ν. 4270/2014, άρθρο 69Ε, ΣΤ, Ζ	211
2. Ν. 4270/2014, άρθρα 153 - 156	213

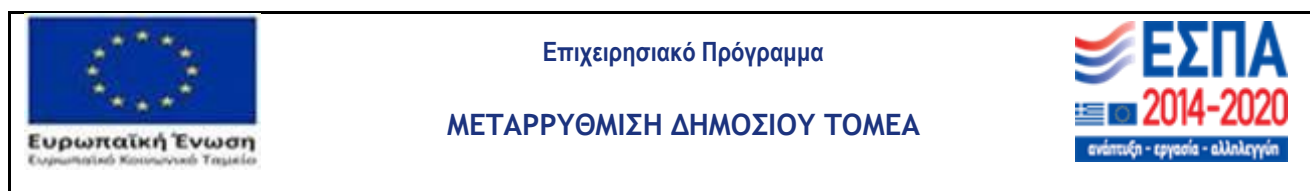
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

II. Λογιστικό Δήμων	215
1. Ν. 4257/2014	215
A. Βεβαίωση και είσπραξη εσόδων	216
1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959	216
2. Υπ' αρ. 64447/1991 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	220
3. Απόφαση Υπ. Εσωτ. Υπ' αριθμ. 70683/5-28 Αυγ. 1992	220
4. Ν. 2130/1993, άρθρο 17 παρ. 9	222
5. Υπ' αρ. 27.6/1995 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών	222
6. Ν. 3852/2010, άρθρο 58 παρ. 1 περ. ε'	222
7. Ν. 4018/2011	222
8. Ν. 4257/2014	223
9. Ν. 4304/2014	225
10. Ν. 4403/2016	226
11. Ν. 4504/2017	226
B. Ανάλυση – εκκαθάριση δαπανών	227
1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959	227
2. Υπ' αρ. 113/1986 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης	229
3. Ν. 4555/2018	229
4. Ν. 4270/2014	230
5. Π.Δ. 80/2016	236
6. Ν. 4456/2017	246
7. Ν. 4555/2018, άρθρα 203, 206	246
Γ. Πληρωμή δαπανών	248
1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959	248
II. Λογιστικό Περιφερειών	255
1. Λογιστικό, Π.δ. 30/1996, άρθρο 95	255
2. Λογιστικά πρότυπα, ν.3852/2010, άρθρο 268 παρ. 11	255
3. Επιβολή – Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων, Π.Δ. 30/1996, άρθρο 83, 89 παρ. 3, 92	256
4. Εκκαθάριση και εντολή πληρωμής, Π.Δ 30/1996, άρθρο 87 παρ. 1 εδ. δ'	258
5. Εξόφληση χρεών, Π.Δ 30/1996, άρθρο 90	258
6. Διαγραφή χρεών, Π.Δ 30/1996, άρθρο 91	258
7. Εντάλματα προπληρωμής, Π.Δ 30/1996, άρθρο 93	259
8. Πάγια Προκαταβολή, Π.Δ 30/1996, άρθρο 94	259
9. Ειδική διάταξη, ν. 4555/2018, άρθρο 258	260
3. Ταμειακή υπηρεσία Δήμων και Περιφερειών	260
I. Κοινές διατάξεις για Δήμους και Περιφέρειες	260
1. Ν. 4270/2014	260
II. Ταμειακή Υπηρεσία Δήμων	266
1. Β.Δ. 17-5/15-6-1959	266
2. Ν. 4257/2014	280
3. Ν. 4555/2018	282
III. Ταμειακή Υπηρεσία Περιφερειών	282
1. Π.Δ. 30/1996	282
2. Ν.3852/2010	282
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	283
I. Διαχείριση ακίνητης και κινητής περιουσίας Δήμων	283
1. Β.Δ. 24-9/ 20.10.1958	283
2. Ν.Δ. 86/1969	283
4. Ν. 1337/1983	283

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Ν. 1512/1985	283
6. Ν. 3463/2006	284
7. Ν. 3852/2010	290
8. Ν. 3986/2011	290
9. Ν. 4013/2011	294
10. Ν. 4049/2012	295
11. Ν. 4301/2014	295
12. Ν. 4325/2015	297
13. Ν. 4351/2015	297
14. Ν. 4368/2016	298
15. Ν. 4483/2017	298
16. Ν. 4555/2018	299
II. Διαχείριση ακίνητης και κινητής περιουσίας Περιφερειών	299
1. Π.Δ. 30/1996	299
2. Ν. 3852/2010	300
3. Ν. 4555/2018	300
III. Δάνεια Δήμων και Περιφερειών	301
1. Π.Δ. 30/1996	301
2. Ν. 3463/2006	301
3. Ν. 3852/2010	304
4. Ν. 3943/2011	305
5. Ν. 4038/2012	305
6. Ν. 4093/2012	306
7. Ν. 4111/2013	307
8. Ν. 4147/2013	307
9. Π.Δ. 169/2013	307
10. Ν. 4316/2014	315
11. Ν. 4325/2015	316
12. Ν. 4509/2017	317
13. Ν. 4555/2018	318
IV. Απαλλοτριώσεις υπέρ Δήμων και Περιφερειών	319
1. Β.Δ. 24-9/ 20.10.1958	319
2. Ν. 947/1979	320
3. Π.Δ. 30/1996	320
4. Ν. 1337/1983	322
5. Ν. 3463/2006	322
6. Ν. 2882/2001	326
7. Ν. 3852/2010, Άρθρο 163 παρ. 1 περ. ε'	327
8. Ν. 4070/2012	328
9. Ν. 4067/2012	328
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	331
I. Διατάξεις για την επίλυση φορολογικών διαφορών	331
1. Π.Δ. 30/1996	331
2. Ν. 3463/2006	331
3. Ν. 1080/1980	331
4. Ν. 4223/2013	333
5. Ν. 4447/2016	334
II. Παραγραφές	334
1. Π.Δ. 30/1996	334
2. Ν. 3463/2006	334
III. Μεταβατικές – Γενικές – Καταργητικές διατάξεις	334

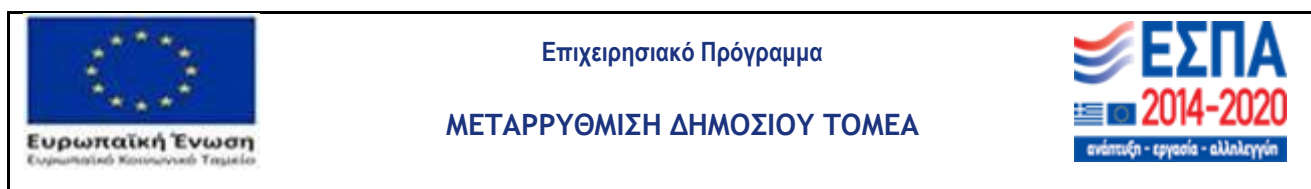
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Ν. 2130/1993	334
2. Ν. 3979/2011	336
3. Ν. 4042/2012	338
4. Ν.4270/2014, άρθρο 177.....	338
5. Ν.4555/2018.....	339
IV. Εξυγίανση δήμων και δημοτικών ενοτήτων και περιφερειών.....	339
1. Ν. 3852/2010	339

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διοικητική Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας Εσόδων Δήμων και Περιφερειών

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΣΟΔΑ

1. Έσοδα Δήμων και Κοινοτήτων

Ν. 1828/1989, άρθρο 25

Άρθρο 25 :

1. Τα τακτικά έσοδα των δήμων και κοινοτήτων είναι αυτά που προέρχονται από:

- α) θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους,
- β) τα εισοδήματα κινητής και ακίνητης περιουσίας τους,
- γ) ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
- δ) φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές
- ε) τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές

2. Τα έκτακτα έσοδα των δήμων και κοινοτήτων είναι αυτά που προέρχονται από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες,

- β) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και
- γ) κάθε άλλη πηγή.

3. Οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι των δήμων και κοινοτήτων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων :

- α) φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
- β) τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων,
- γ) φόρο Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ)

δ) φόρους που έχουν θεσπισθεί υπέρ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δεν καταργούνται με τον παρόντα νόμο. Από τα έσοδα της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής το ένα τρίτο (1/3) εγγράφεται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών δραστηριοτήτων των Δήμων, Κοινοτήτων, Αναπτυξιακών Συνδέσμων, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή των Α.Ε. και στις οποίες συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ποσοστό 50% τουλάχιστον. Τα υπόλοιπα δύο τρίτα (2/3) εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και διατίθενται για γενικές δαπάνες Δήμων, Κοινοτήτων, Αναπτυξιακών Συνδέσμων, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή των Α.Ε. και στις οποίες συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ποσοστό 50% τουλάχιστον

Η χρηματοδότηση από τα ανωτέρω έσοδα, των Αναπτυξιακών Συνδέσμων, των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, καθώς και των επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή Α.Ε. και στις οποίες συμμετέχουν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης με ποσοστό τουλάχιστον 50%, γίνεται ύστερα από απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, το οποίο καθορίζει και το κατανεμόμενο στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα αντίστοιχο ποσό. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Για την παροχή της έγκρισης εκτιμάται εάν το εναπομένον από τα έσοδα αυτά ποσό υπέρ του Δήμου ή της Κοινότητας επαρκεί για την αντιμετώπιση των επενδυτικών δραστηριοτήτων τους, καθώς και για την κάλυψη των γενικών λειτουργικών δαπανών τους .

Ποσοστό μέχρι 12% του 1/3 των ανωτέρω εσόδων, που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημόσιων επενδύσεων και προορίζονται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δραστηριοτήτων των Δήμων και Κοινοτήτων μπορεί να διατίθεται προς αντιμετώπιση λειτουργικών δαπανών που διαπιστώνονται κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους και δεν μπορούν να καλυφθούν από τα τακτικά ή έκτακτα έσοδα τους. Για το σκοπό αυτόν απαιτείται αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η απόδοση των πόρων αυτών καλύπτει το κόστος των υπηρεσιών για τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβασθεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στους πόρους αυτούς συμπεριλαμβάνονται και οι χρηματοδοτήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση για τη λειτουργία και μισθοδοσία του προσωπικού των ΚΑΠΗ από τα Υπουργεία Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Αιγαίου και τη λειτουργία σχολείων από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

4. Τα έσοδα της προηγούμενης παρ., όπως αυτά προσδιορίζονται κατά τις διατάξεις των παρ. 8, 9 και 10 του άρθ. αυτού, κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε ειδικό λογαριασμό με τίτλο <Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι των δήμων και Κοινοτήτων>.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της ΚΕΔΕ καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής των εσόδων που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και στον τακτικό προϋπολογισμό.

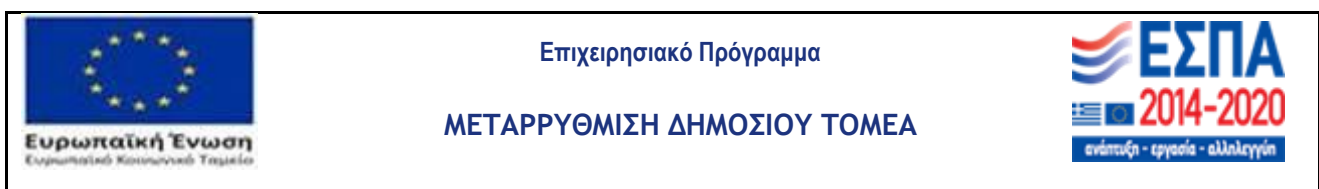
Κριτήρια κατανομής αποτελούν ιδίως:

- α) το μήκος των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης,
- β) το μήκος του δημοτικού και αγροτικού οδικού δικτύου,
- γ) η υπαγωγή στην αντίστοιχη κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α του ν. 3852/2010, με ιδιαίτερη έμφαση στη νησιωτικότητα και την ορεινότητα,
- δ) το επίπεδο των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών,
- ε) η δυνατότητα άντλησης τοπικών πόρων,
- στ) οι πληθυσμιακές διακυμάνσεις ανά εποχές και η δημογραφική τάση,
- ζ) οι κλιματολογικές συνθήκες και τα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά,
- η) το επίπεδο των βασικών υποδομών του Ο.Τ.Α., όπως λιμένες, συγκοινωνίες, ιδιόκτητα κτίρια, σχολικές και αθλητικές υποδομές,
- θ) το ποσοστό ανεργίας στον οικείο Ο.Τ.Α.,
- ι) η χωρική έκταση του Ο.Τ.Α.,
- ια) το επίπεδο του παραγόμενου ΑΕΠ από τον Ο.Τ.Α. ως ποσοστού του συνολικού ΑΕΠ της χώρας.

6. Η κατανομή των εσόδων της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου στους δήμους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, σύμφωνα με τα κριτήρια των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου.

Κατά την κατανομή μπορεί, ύστερα από αίτημα του διοικητικού συμβουλίου της οικείας Δ.Ε.Υ.Α. ή του οικείου Φ.Ο.Δ.Σ.Α., να παρακρατούνται οφειλές των δήμων, που προέρχονται από κατανάλωση νερού και διαχείριση απορριμμάτων και να αποδίδονται στα ως άνω νομικά πρόσωπα, ύστερα από διαπίστωση του ύψους και της αιτίας της οφειλής, από τη Διεύθυνση Οικονομικών Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της παρ. 4 του άρθ. 74 του ν. 1622/86 (ΦΕΚ Α 92) καθώς και άλλες πιστώσεις που αποκεντρώνονται από κεντρικούς φορείς στην τοπική αυτοδιοίκηση κατανέμονται σύμφωνα με προϋποθέσεις, κριτήρια και διαδικασία που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά πρόταση της ΚΕΔΚΕ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Από τις συνολικές καθαρές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αποδίδεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ποσοστό 20%.

9. Από τα ποσά που εισπράττονται για τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων ποσοστό 50% αποδίδεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

10. Ο φόρος ακίνητης περιουσίας, που προβλέπεται από τα άρθρα 19 έως 35 του ν. 1249/1982, αποτελεί τοπικό φόρο των δήμων και κοινοτήτων. Από τα εισπραττόμενα έσοδα ποσοστό είκοσι τα εκατό (20%) αποτελεί κεντρικό πόρο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και κατατίθεται στον ειδικό λογαριασμό της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Το υπόλοιπο ογδόντα τα εκατό (80%) αποδίδεται στους δήμους και τις κοινότητες ανάλογα με την αντικειμενική αξία των ακινήτων της περιφέρειας τους που υπόκεινται στο φόρο.

Για τη βεβαίωση και είσπραξη και γενικά τη διαχείριση του φόρου της παραγράφου αυτής συνιστάται στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας ειδική υπηρεσία.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη σύσταση, την οργάνωση, τη στελέχωση, τη λειτουργία της ειδικής υπηρεσίας, και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζονται ο τρόπος προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων και οι διαδικασίες βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης φόρου - (Καταργήθηκε από την παρ. 3 άρθ. 37 ν. 2065/92 ΦΕΚ Α 113).

(Σύμφωνα με την παρ. 1 άρθ. 15 ν. 1882/90 ΦΕΚ Α 43 (Διορθ. σφαλμ. το ΦΕΚ Α 51/6-4-90 οι διατάξεις της άνω παρ. 11 αναστέλλονται μέχρι την έκδοση των ΠΔ /των που προβλέπονται από την παρ. αυτή).

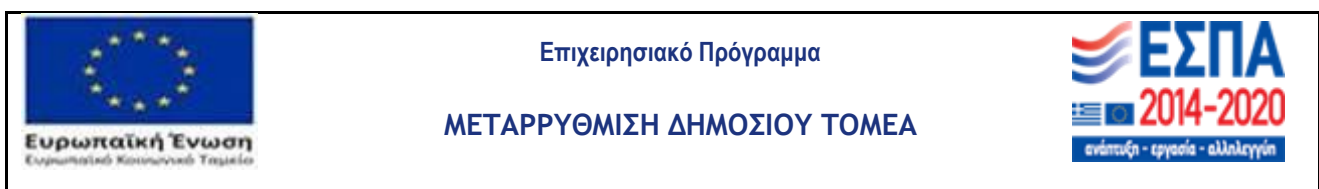
11. Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθ. 21 και 22 του ΒΔ 24-9/20-10- 58 (ΦΕΚ Α 171) και του άρθ. 4 του ν. 1080/80 (ΦΕΚ Α 246), ενοποιούνται σε ενιαίο ανταποδοτικό τέλος.

Το τέλος αυτό επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την αντιμετώπιση των δαπανών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού, καθώς και κάθε άλλης δαπάνης από παγίως παρεχόμενες στους πολίτες δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα. Για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους και τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης του τέλους αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 25/75 (ΦΕΚ Α 74) όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 429/76 (ΦΕΚ Α 235) και του άρθ. 5 του ν. 1080/80 .

12. Ο προβλεπόμενος από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθ. 10 του ν. 1080/80 συντελεστής του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων ορίζεται από 6 μέχρι 25 δρχ., Ο συντελεστής αυτός μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μέχρι 20% για κάθε οικονομικό έτος.

13. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη ή εισφορές για υπηρεσίες τοπικά έργα της περιοχής τους, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, της ανάπτυξης της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Τα τέλη αυτά ή οι εισφορές έχουν ανταποδοτικές χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου . Όταν το ύψος των τελών ή εισφορών κλιμακώνεται, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα έκτασης ή κτίσματος ή άλλη μονάδα υπολογισμού, η διαφορά του συντελεστή μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το εικοσαπλάσιο της πρώτης.

14. Η κατανομή των πιστώσεων της παρ. 4 του άρθ. αυτού για γενικές δαπάνες γίνεται προς :

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Δήμους καθώς και κοινότητες που αποτελούν αυτοτελώς γεωγραφική ενότητα του ν. 1622/86

β) Δήμους που δημιουργούνται από συνένωση ο.τ.α. σύμφωνα με τις διαδικασίες του ν. 1622/86 .

γ) Κοινότητες.

δ) Αναπτυξιακούς συνδέσμους.

Με την κοινή απόφαση της παρ. 5 του άρθ. αυτού ορίζονται :

αα) Η ποσοστιαία κατανομή της συνολικής χρηματοδότησης στις κατηγορίες α, β, γ, δ, της παρ. αυτής. ββ) Τα κριτήρια κατανομής των ποσών αυτών στους στα κάθε κατηγορίας.

Με σταθερό το ποσοστό του αθροίσματος των κατηγοριών β και γ στο σύνολο της χρηματοδότησης, εφαρμόζονται τα κριτήρια του ν. 1622/86 για τις συνενώσεις των στα με διπλάσιο συντελεστή για τους στα της περιπτ. β.

Ν. 3463/2006, άρθρο 157

Άρθρο 157

Έσοδα

1. Τα έσοδα είναι τακτικά και έκτακτα. Τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται: α) Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.

β) Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.

γ) Από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.

δ) Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και

ε) από τοπικά δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

α) Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.

β) Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.

γ) Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.

δ) Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και

ε) Από κάθε άλλη πηγή.

2. Με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 155 προσδιορίζονται αναλυτικά τα έσοδα που ανήκουν σε κάθε κατηγορία. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διακρίνονται τα έσοδα που προορίζονται για επενδύσεις από τα λοιπά έσοδα του Δήμου ή της Κοινότητας.

I. Τακτικά Έσοδα

A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία

A.1. Μισθώματα από αστικά ακίνητα, ν. 3463/2006, άρθρο 192 παρ. 1 -5

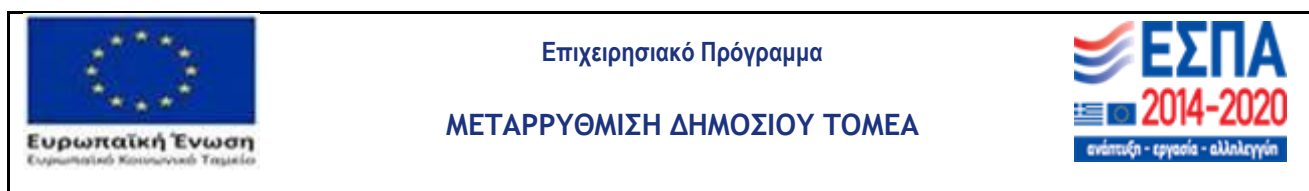
Άρθρο 192

Εκμίσθωση ακινήτων των Δήμων

1. Η εκμίσθωση ακινήτων των δήμων γίνεται με δημοπρασία. Η δημοπρασία επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά για μία (1) φορά, εάν δεν παρουσιάστηκε κανένας πλειοδότης.

Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, της οποίας τους όρους καθορίζει το δημοτικό συμβούλιο.

2. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται η εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Αν η ετήσια πρόσδοδος του υπό εκμίσθωση ακινήτου δεν υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

β) Αν πρόκειται για την εκμίσθωση ακινήτων των δήμων στο δημόσιο, σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, σε επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, σε Ν.Π.Δ.Δ., σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, σε συνεταιρισμούς για την ικανοποίηση των αναγκών τους, καθώς και σε Ενεργειακές Κοινότητες του ν. 4513/2018 (Α' 5), εφόσον η πλειοψηφία του συνεταιριστικού τους κεφαλαίου ανήκει σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εν γένει. Για την εκμίσθωση σε συνεταιρισμούς εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 186.

γ) Για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες, θεάτρων και κινηματοθεάτρων ή άλλων χώρων, για επιστημονικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς, αφού το δημοτικό συμβούλιο εκτιμήσει την ποιότητα των εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν.

Στην περίπτωση (β), η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Το μίσθωμα των ακινήτων των περιπτώσεων α' και β' καθορίζεται από την επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186.

3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκμίσθωση με δημοπρασία δημοτικών ακινήτων με μειωμένο μίσθωμα, για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι πέντε (25) έτη, υπό τον όρο ότι ο μισθωτής θα αναλάβει το σύνολο ή μέρος της δαπάνης ανακαίνισης ή ανακατασκευής του ακινήτου και θα προβεί σε τυχόν πρόσθετες παροχές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ειδικότερα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας.

4. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται, κατόπιν δημοπρασίας, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 610 του Α.Κ., η μακροχρόνια μίσθωση:

α) δημοτικών ακινήτων για διάρκεια μέχρι ενενήντα εννέα (99) έτη, με σκοπό την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993,

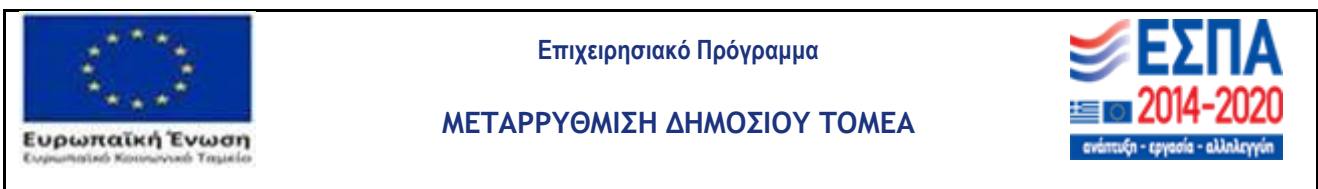
β) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την εγκατάσταση και εκμετάλλευση στο μίσθιο επιχειρήσεων αθλητικών δραστηριοτήτων πάσης φύσεως και υποστηρικτικών προς αυτές υπηρεσιών, που προϋποθέτουν ουσιώδεις δαπάνες του μισθωτή,

γ) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων της πρωτογενούς παραγωγής, που προϋποθέτουν ουσιώδεις δαπάνες του μισθωτή,

δ) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την ίδρυση ή επέκταση βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων, καθώς και επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι ανωτέρω συμβάσεις απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα Δημοσίου ή τρίτων, ενώ τα δικαιώματα και οι αμοιβές συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και υποθηκοφυλάκων για τη σύμβαση και κάθε άλλη προς πραγμάτωση αυτής πράξη περιορίζονται στο δέκα τοις εκατό (10%) αυτών.

Κάθε κτήριο και κάθε άλλη μόνιμη εγκατάσταση που θα ανεγερθεί επί του μισθίου σύμφωνα με τη σύμβαση, περιέρχεται, μετά τη λύση ή τη λήξη της σύμβασης, στην

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κυριότητα του δήμου, χωρίς υποχρέωση του δήμου και χωρίς δικαίωμα του μισθωτή να τα αφαιρέσει, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά.

5. Υπεκμίσθωση επιτρέπεται για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το χρόνο λήξης της μίσθωσης. Ο σχετικός όρος συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά στη διακήρυξη και στη σύμβαση. Σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, ο αρχικός μισθωτής εξακολουθεί να ευθύνεται εις ολόκληρον έναντι του δήμου, σύμφωνα με τους όρους της κύριας σύμβασης μίσθωσης. Υπεκμίσθωση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, είναι δυνατή και ως προς υφιστάμενες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, συμβάσεις εκμίσθωσης δημοτικών ακινήτων, κατόπιν έγκρισης του οικείου δημοτικού συμβουλίου και τροποποίησης των σχετικών όρων της σύμβασης.

A.2. Δικαίωμα βοσκής, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 5

Άρθρο 5 :

2. Έκαστος δημότης δικαιούται όπως βόσκει εντός των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίων τόπων:

α) Δωρεάν τέσσερα (4) μεγάλα και δέκα (10) μικρά ζώα (πρόβατα, αίγες).

β) Επί καταβολή ετησίου δικαιώματος προσδιοριζομένου κατά κεφαλήν ζώου δι' αποφάσεως του Συμβουλίου, δια τα κατεχόμενα πέραν του ανωτέρω αριθμού ζώα. Το δικαίωμα βοσκής δεν μπορεί να ορισθεί κατώτερο των εβδομήντα (70) και ανώτερο των εκατόν είκοσι (120) δραχμών για κάθε μικρό ζώο, ούτε κατώτερο των εκατόν είκοσι (120) και ανώτερο των εκατόν ογδόντα (180) δραχμών για κάθε μεγάλο ζώο.

Δια τα θηλάζοντα μεγάλα ζώα μέχρι έξι μηνών και τα θηλάζοντα μικρά μέχρι τριών μηνών, δεν οφείλεται δικαίωμα βοσκής. Το δικαίωμα βοσκής οφείλεται εις το ακέραιον ασχέτως της χρονικής διαρκείας της χρήσεως της βοσκής, επιβάλλεται δε και εις περιπτώσεις υπάρξεως βελτιωμένου βοσκοτόπου. Κύριοι ή καθ' οιονδήποτε τρόπον κάτοχοι βοσκησίων τόπων συνολικώς μεγαλύτερων των πεντακοσίων (500) στρεμμάτων, δεν δικαιούνται χρήσεως των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίων τόπων.

3. Έκαστος δημότης δικαιούται να :

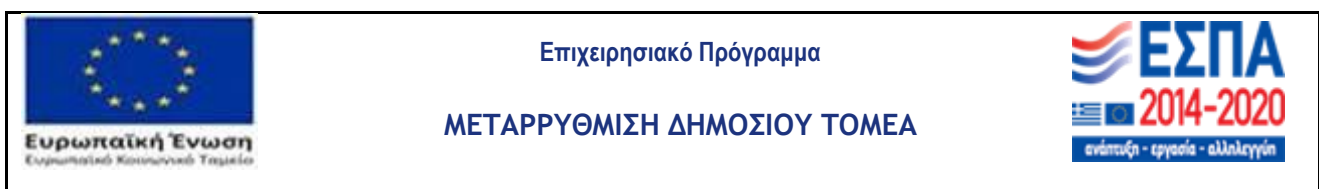
Διατηρεί δια την φύλαξιν ανά 150 μικρών ζώων του έναν ετεροδημότην ποιμένα δικαιούμενον να βόσκει τα ανήκοντα αυτώ τεσσαράκοντα (40) μικρά και πέντε (5) μεγάλα ζώα επί ετησία καταβολή δικαιώματος διπλασίου του δια τους δημότας καθορισθέντος.

Προς φύλακας ποιμένας εξομοιούνται οι επίμορτοι καλλιεργηταί αγρών ανηκόντων εις δημότας δικαιουμένους να βόσκουν τα αυτά προς τους φύλακες ποιμένας ζώα επί καταβολή του δι' αυτούς καθορισθέντος δικαιώματος. Ο ετεροδημότης ποιμήν ο προσλαμβανόμενος υπό όρους εταιρίας υποχρεούται να καταβάλει δια τα ζώα αυτού το διπλάσιον του δια τα ζώα των δημοτών καθορισθέντος δικαιώματος.

Τα ζώα τούτου εν ουδεμία περιπτώσει δύνανται να είναι περισσότερα του ημίσεος του αριθμού των ζώων του μετ' αυτού συμβληθέντος δημότου. Η υφ' οιονδήποτε όρον πρόσληψις ετεροδημότου ποιμένος επιτρέπεται μόνο κατόπιν προηγούμενης εγγραφού αδείας του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας.

4. Εάν το συμβούλιον παραλείψει να καθορίσει, το δικαίωμα, οι υπόχρεοι καταβάλλουν το κατά το προηγούμενον έτος καθορισθέν τοιούτον.

5. Οι καταστάντες δημόται συνεπεία αιτήσεως ή άλλως, έχουν δικαίωμα καρπώσεως των βοσκησίων τόπων του δήμου ή της κοινότητος μετά τριετή, από της εγγραφής των, πραγματικήν και συνεχή εις τον δήμον ή κοινότητα εγκατάστασιν. Κατά την τριετία ταύτην έχουν το δικαίωμα χρήσεως, των βοσκησίων τόπων επί τη καταβολή του διά τους δημότας οριζομένου εκάστοτε δικαιώματος βοσκής προσαυξημένου κατά είκοσι τοις εκατόν (20%).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Εις τας δημοπρασίας ενοικιάσεως των βοσκησίμων τόπων, περί των παρ. 1 λαμβάνουν μέρος μόνον κατ' επάγγελμα κτηνοτρόφοι, επί ποινή ακυρότητας της δημοπρασίας.

7. Το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιο δύναται δι' αποφάσεώς του, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου, να εκμισθοί βοσκησίμους, επί ερημονησίδων εκτάσεις, έστω και αν αύται δεν αποτελούν περίσσειμα.

8. Η έκτασις η οποία αντιστοιχεί εις τον αριθμόν των ζώων δημότου, εις τον οποίον παρέχεται το δικαίωμα βοσκής εντός της συνολικής βοσκησίμου εκτάσεως του δήμου ή της κοινότητας, συνυπολογίζεται κατά τον προσδιορισμόν της συνολικώς χρησιμοποιουμένης υπ' αυτού γεωργικής ή κτηνοτροφικής εκτάσεως. Δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Γεωργίας καθορίζονται αι λεπτομέρειαι εφαρμογής της παρούσης παραγράφου.

A.3. Ειδικό δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκότοπων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 9, παρ. 2, 7

Άρθρο 9 :

2. Τα εις τας βελτιωθείσας βοσκάς εισαγόμενα μικρά ή μεγάλα ζώα υπόκεινται άπαντα, πέραν του υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένου δικαιώματος βοσκής, και εις ειδικόν δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκοτόπων, καθοριζόμενον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου. Το ύψος του δικαιώματος τούτου προκύπτει εκ της διαιρέσεως των ετησίων δαπανών λειτουργίας και συντηρήσεως του βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προσηυξημένον κατά 10% δια του αριθμού των ζώων, τα οποία δύναται βάσει της βοσκοικανότητας να εισαχθούν εις αυτόν.

7. Τα έσοδα εκ του ειδικού δικαιώματος χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου, διατίθενται αποκλειστικώς δια την λειτουργίαν και συντήρησιν αυτού, το προϊόν δε του μισθώματος της δημοπρασίας του πλεονάζοντος βελτιωμένου βοσκοτόπου, μειωμένον κατά το σύνολον του ποσού όπερ αντιστοιχεί προς το δικαίωμα βοσκής περί ού το άρθρον 5, του από 24-9-1958 Β.Δ./τος διατίθεται δια την αντιμετώπισιν των δαπανών λειτουργίας και συντήρησεως του βελτιωθέντος βοσκοτόπου ως και δια την εκτέλεσιν νέων έργων εν αυτή. Τυχόν περίσσειμα διατίθεται δια την κάλυψιν των πάσης φύσεως αναγκών του δήμου ή της κοινότητας.

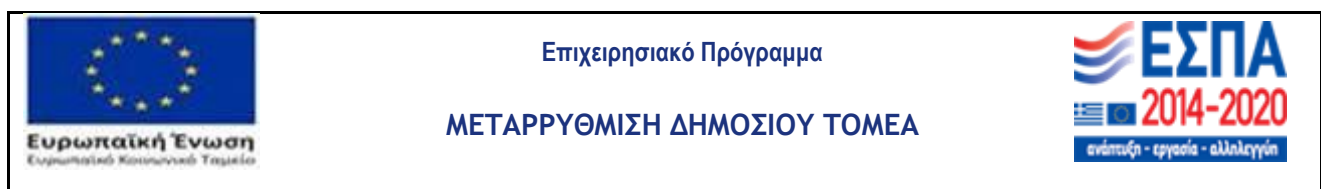
A.4. Μισθώματα καλλιεργήσιμης γης, ν.3463/2006, άρθρο 195

Άρθρο 195

Εκμίσθωση καλλιεργήσιμης γης των Δήμων και των Κοινοτήτων

1. Η καλλιεργήσιμη γη του Δήμου ή της Κοινότητας, που περιλαμβάνεται στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια, αφού βεβαιωθεί ως προς τη θέση, τα όρια και την έκταση, εκμισθώνεται ολόκληρη ή σε τμήματα, με δημοπρασία, που γίνεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του Δήμου ή της Κοινότητας που έχει την κυριότητα της γης, εφόσον στην απόφαση βεβαιώνεται ότι η έκταση δεν είναι απαραίτητη για τις ανάγκες της τοπικής κτηνοτροφίας. Με απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου ορίζονται το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας, και μπορεί να απαγορευθεί να συμμετάσχουν στη δημοπρασία ιδιοκτήτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων ορισμένου αριθμού στρεμμάτων.

2. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε όλους τους δημότες, ανεξάρτητα από την έκταση της καλλιεργήσιμης ιδιοκτησίας τους. Αν και στην

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

περίπτωση αυτή, η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται και μπορεί να συμμετάσχει σε αυτήν οποιοσδήποτε.

3. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου τους, να εκμισθώνουν με δημοπρασία, για χρονικό διάστημα έως τριάντα (30) ετών, δημοτικές και κοινοτικές εκτάσεις που επιδέχονται καλλιέργεια και δενδροκομία και δεν υπάγονται στη ρύθμιση της παραγράφου 1, ώστε οι εκτάσεις αυτές να αξιοποιηθούν. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι της εκμίσθωσης.

Η κατακύρωση γίνεται επίσης με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

A.5. Δικαίωμα χρήσης αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων, ν.3463/2006, άρθρο 189

Άρθρο 189

Διάθεση αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων

1. Επιτρέπεται, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, να παραχωρηθεί, χωρίς δημοπρασία και χρονικό περιορισμό σε γεωργούς δημότες κατοίκους για αυτοκαλλιέργεια ή χρήση:

α) των καλλιεργήσιμων δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων, που αποκαλύπτονται ύστερα από αποστράγγιση ή αποξήρανση, που έγινε με δαπάνες του Δήμου ή της Κοινότητας,

β) των εκτάσεων που προσκτάται ο Δήμος ή η Κοινότητα και

γ) των εκτάσεων που αποκαλύπτονται με την αποξήρανση εθνικών τελμάτων, ελών και λιμνών, που παραχωρούνται από το Δημόσιο στους Δήμους ή στις Κοινότητες.

Αν οι παραπάνω εκτάσεις ευρίσκονται εξ ολοκλήρου σε ένα τοπικό διαμέρισμα, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου ή παρέδρου, ο οποίος στη λήψη της απόφασης έχει και δικαίωμα ψήφου.

2. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθορίζονται:

α) οι εκτάσεις που θα παραχωρηθούν,

β) οι δικαιούχοι σύμφωνα με γενικά κριτήρια, όπως η παντελής έλλειψη ή η ανεπάρκεια κλήρου, ο αριθμός των μελών της οικογένειας, το ύψος του ετήσιου εισοδήματος,

γ) το ετήσιο δικαίωμα χρήσεως, που πρέπει να καταβάλλεται, ανάλογα με τις κατηγορίες των εκτάσεων και το οποίο δεν μπορεί να ορίζεται κατώτερο από το ένα δέκατο (1/10) της τρέχουσας μισθωτικής αξίας τους, για κάθε χρόνο.

3. Η παραχώρηση ανακαλείται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, αν:

α) δεν καλλιεργείται η έκταση από αυτόν τον ίδιο προς τον οποίο έγινε η παραχώρηση ή από τους κληρονόμους του εξ αδιαθέτου, για μία διετία τουλάχιστον και

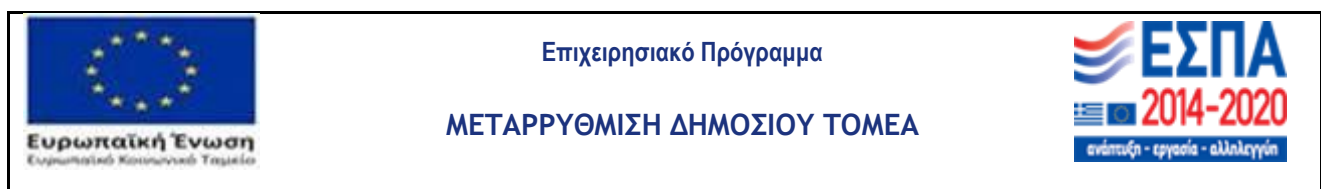
β) αν οι προϋποθέσεις της παραχώρησης έχουν εκλείψει. Με όμοια απόφαση, μπορεί να ανακληθεί η παραχώρηση, αν άλλαξε ο γεωργικός χαρακτήρας της εκτάσεως ή η έκταση βρίσκεται σε περιοχή που έχει διαμορφωθεί τουριστικά.

4. Για να δημιουργηθούν συνεχόμενες εκτάσεις, που η χρήση τους θα παραχωρηθεί κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος, επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση για λόγους δημόσιας ωφέλειας ιδιωτικών γαιών, που βρίσκονται μέσα στην περιοχή των δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων, που αποξηραίνονται. Εφόσον συναινούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, μπορεί να γίνει και ανταλλαγή των ανωτέρω ιδιωτικών γαιών με διαθέσιμες δημοτικές ή κοινοτικές εκτάσεις ίσης αξίας.

Η αποζημίωση των ιδιοκτητών μειώνεται κατά ποσοστό ανάλογο με τις δαπάνες που έχουν γίνει για τη βελτίωση ολόκληρης της εκτάσεως.

A.6. Μισθώματα από δάση και δασικές εκτάσεις, ν.3463/2006, άρθρο 197

Άρθρο 197

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών

1. Η διαχείριση, η καλλιέργεια και η εκμετάλλευση των δημοτικών ή κοινοτικών δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων γίνεται σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Η εκμίσθωση της εκμεταλλεύσεως γίνεται με δημοπρασία.
2. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες που έχουν στην ιδιοκτησία τους δάση μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, να εκμισθώνουν την εκμετάλλευση του δάσους σε δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας, των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του Δήμου ή της Κοινότητας, απευθείας και χωρίς δημοπρασία και για χρονικό διάστημα έως τριών (3) ετών.
3. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό που έχει μισθώσει, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως, να παραχωρήσει, με οποιαδήποτε μορφή, το δικαίωμα αυτό, και θεωρείται αυτοδικαίως άκυρη η σχετική σύμβαση, καθώς και η παραχώρηση. Στους παραβάτες επιβάλλεται χρηματική ποινή που είναι ίση τουλάχιστον με το δεκαπλάσιο της αξίας του ανταλλάγματος.

A.7. Εκμετάλλευση αναδασωτέων εκτάσεων, ν.998/1979, άρθρο 40

Άρθρον 40

Διάθεση εκτάσεων Ν.Π.Δ.Δ. προς αναδάσωση

1. Δήμοι και κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δύνανται να διαθέτουν κατά χρήσιν εις το Δημόσιον (Δασικήν Υπηρεσίαν) εκτάσεις ανηκούσας εις αυτά προς αναδάσωση και δασοπονικήν εκμετάλλευσιν μερίμνη και δαπάναις της δασικής υπηρεσίας, διατηρουμένης της επί των εκτάσεων τούτων κυριότητος των ως άνω νομικών προσώπων και μετά την αναδάσωση. Το χρονικόν διάστημα της διαθέσεως ορίζεται ελευθέρως υπό της συμβάσεως.
  2. Η αναδάσωση των κατά την προηγούμενη παράγραφον εκτάσεων κηρύσσεται μετά την υπό των αρμοδίων συλλογικών οργάνων των ως είρηται νομικών προσώπων λήσιν της αποφάσεως περί διαθέσεως της εκτάσεως, τα δε καθαρά έσοδα εκ της εκμεταλλεύσεως διανέμονται εξ ημισείας μεταξύ του δημοσίου και του νομικού προσώπου. Μείζον ποσοστόν εκ των εσόδων τούτων δύναται να παραχωρηθή εις τους ως άνω ιδιοκτήτας κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής.
- Εάν ιδιοκτηται των ως άνω εκτάσεων είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοικήσεως, αποδίδεται εις αυτούς το σύνολον των εκ της εκμεταλλεύσεως καθαρών εσόδων.

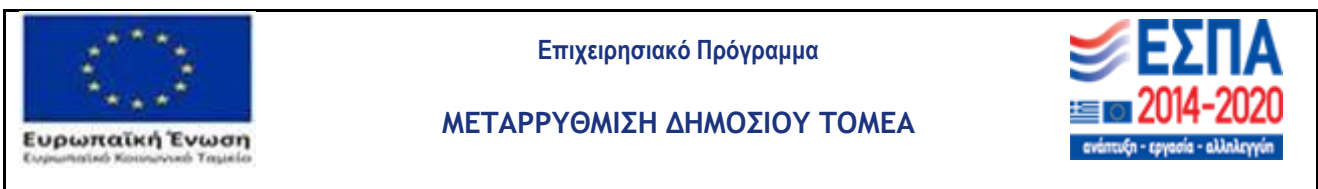
A.8. Δικαίωμα χρήσης σφαγείου, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 3 παρ. 3

Άρθρο 3 :

3. Δια την χρήσιν του σφαγείου το συμβούλιον επιβάλλει δια αποφάσεώς του δικαίωμα. Αι εκ της σφαγής απομένουσαι τρίχες, ο χνούς των μικρών ζώων, οι όνυχες, τα κέρατα, οι κόπρες των εντοσθίων και τα λοιπά λείψανα της σφαγής διατίθενται υπό του δήμου ή κοινότητος κατά τον υπό των συμβουλίων αυτών κρινόμενον προσφορότερον τρόπον.

A.9. Δικαίωμα χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 1 - 7

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Εις τους ποιουμένους χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να επιβάλει τέλη ή δικαιώματα, οριζόμενα δι' αποφάσεως του συμβουλίου.
2. Δια την υπηρεσίαν υδρεύσεως, εις άς περιπτώσεις δεν εφαρμόζονται αι διατάξεις περί υποχρεωτικής υδροληψίας τα δικαιώματα επιβάλλονται υποχρεωτικώς. Δεν επιτρέπεται η επιβολή δικαιώματος εις άς περιπτώσεις δεν προβλέπεται δαπάνη δια την εξυπηρέτησιν της υδρεύσεως εις προσωπικόν ή έργα.
3. Προκειμένου περί χρήσεως φωταερίου ή ηλεκτρικής ενεργείας παραγωγμένης υπό δημοτικής ή κοινοτικής επιχειρήσεως τα δικαιώματα ορίζονται υπό των αρμοδίων δημοσίων υπηρεσιών, κατά τας κειμένας διατάξεις.
4. Η εξόρυξις λίθων και η αμμοληψία εκ δημοτικού ή κοινοτικού λατομείου ή χώρου επιτρέπεται όπως ενεργήται άνευ δημοπρασίας τη αδεία του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος επί τη καταβολή δικαιώματος, οριζομένου υπό του συμβουλίου.
5. Εις τους ποιουμένους παράνομον χρήσιν δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος έργου ή υπηρεσίας, εκτός της υποχρεώσεως ήν υπέχει ο δήμος ή η κοινότης δια την ποινικήν αυτών δίωξιν, έχει το δικαίωμα να επιβάλει μέχρι του διπλασίου τα δια την γενομένην χρήσιν αναλογούντα τέλη ή δικαιώματα.
7. Τα κατά τας διατάξεις του παρόντος άρθρου τέλη ή δικαιώματα επί των ποιουμένων χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων ή έργων, επιβάλλονται και βεβαιούνται και οσάκις εκ της αυθαιρέτου καταλήψεως των εν λόγω κτημάτων ή έργων, παρακωλύεται ή αποκλείεται η κοινή χρήσις αυτών.

A.10. Δικαίωμα χρήσης δημοτικών και κοινοτικών κατοικιών, ν.3463/2006, άρθρο 188

Άρθρο 188

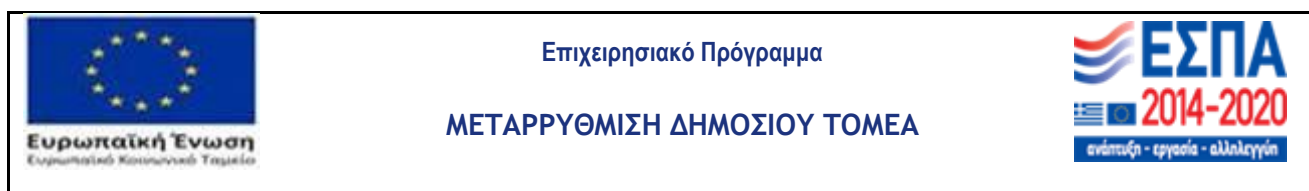
Ανέγερση κατοικιών

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να ανεγείρουν κατοικίες και να παραχωρούν τη χρήση τους, χωρίς δημοπρασία, σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες. Οι διατάξεις του άρθρου 187 εφαρμόζονται, αναλόγως, και στις περιπτώσεις αυτές.

A.11. Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων, ν.4093/2012, άρθρο πρώτο, υποπαρ. ΣΤ2

ΣΤ.2. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΑΥΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν. 3919/2011 (Α' 32) εφαρμόζονται και για την παραχώρηση, έναντι ανταλλάγματος, του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων του ν. 1044/1971, καθώς και των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των Ν.Π.Δ.Δ..
2. Οι προθεσμίες των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 3919/2011 εκκινούν από την έναρξη ισχύος του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι θέσεις των περιπτέρων και αποτυπώνονται σε σχετικά τοπογραφικά διαγράμματα αρμόζουσας κλίμακας, στα οποία απεικονίζονται ευκρινώς και με βάση την τέχνη και την επιστήμη, το κουβούκλιο του περιπτέρου, ο περιβάλλον χώρος του και ο ευρύτερος κοινόχρηστος, περιβάλλον χώρος. Η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μετά από γνώμη της οικείας δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

και εισήγηση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, όπου αυτή υφίσταται. Με όμοια απόφαση, επιτρέπεται η μετατόπιση περιπτέρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.δ. 1044/1971.

Για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται γνώμη της οικείας αστυνομικής αρχής, η οποία εξετάζει την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών και των οχημάτων, μη επιτρεπόμενου του καθορισμού θέσεων περιπτέρων σε περίπτωση αρνητικής γνώμης. Η γνώμη παρέχεται εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του ερωτήματος του δήμου και παρερχομένης άπρακτης αυτής, τεκμαίρεται η θετική γνώμη αυτής ως προς την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας.

Για τον καθορισμό των θέσεων περιπτέρων λαμβάνονται υπόψη οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν στην προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, της δημόσιας κυκλοφορίας, την αισθητική και λειτουργική φυσιογνωμία του αστικού περιβάλλοντος, καθώς και την εν γένει προστασία της κοινής χρήσης. Με τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, καθορίζονται οι προδιαγραφές κατασκευής και τοποθέτησης των κουβουκλίων, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

4. Το 30% των ανωτέρω θέσεων, οι οποίες προσδιορίζονται κατόπιν δημόσιας κλήρωσης, παραχωρούνται με την καταβολή τέλους, βάσει του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος και εφόσον πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 285 του ν. 3463/2006:

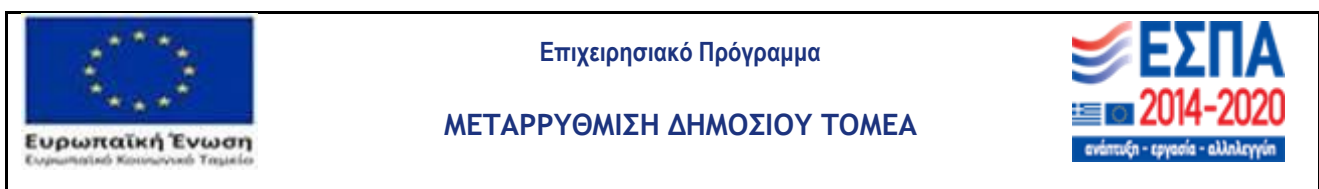
- α) σε άτομα με αναπηρία (Α.με.Α.),
- β) πολύτεκνους και

γ) σε όσους μόνιμους αξιωματικούς, ανθυπασπιστές και υπαξιωματικούς, δόκιμους έφεδρους αξιωματικούς και οπλίτες θητείας συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στα πολεμικά γεγονότα της χρονικής περιόδου από την 20ή Ιουλίου έως την 20ή Αυγούστου 1974 στην Κύπρο, καθώς και στα γεγονότα που έλαβαν χώρα το 1964 στην Τυληρία και Λευκωσία και το 1967 στην Κο-φινού και τους Αγίους Θεοδώρους της Κύπρου. Από την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης εξαιρούνται όσοι ενεπλάκησαν κατά τις παραπάνω περιόδους με οποιονδήποτε τρόπο σε παράνομες δραστηριότητες σε βάρος της νόμιμης λειτουργίας του πολιτεύματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Το τέλος καθορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο και εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Για την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού, υποβάλλονται αιτήσεις από τους δικαιούχους, κατόπιν σχετικής προκήρυξης, στην οποία ορίζονται ιδίως οι θέσεις και το ύψος του ετήσιου τέλους. Πέραν της αίτησης υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο, επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής του ταυτότητας και εκκαθαριστικό σημείωμα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Επιπλέον των ανωτέρω δικαιολογητικών απαιτείται: α) για τα άτομα με αναπηρία η προσκόμιση πιστοποιητικού της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του άρθρου 6 του ν. 2556/1997, όπως ισχύει σήμερα, από το οποίο να προκύπτει η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας, β) για τους πολυτέκνους πιστοποιητικό της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος, που να πιστοποιεί την πολυτεκνική ιδιότητα και γ) για τους πολεμιστές Κύπρου πλήρες πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α' και βεβαίωση του οικείου συνδέσμου ή συλλόγου πολεμιστών, αναγνωρισμένου από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Οι θέσεις παραχωρούνται στους δικαιούχους με δημόσια κλήρωση, στην οποία μπορούν να παρίστανται εκπρόσωποι των ενώσεων τους. Ειδικές διατάξεις περί απαλλαγής των ανωτέρω προσώπων από την καταβολή τέλους ή ανταλλάγματος δεν ισχύουν.

5. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των λοιπών θέσεων των περιπτέρων γίνεται με δημοπρασία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Η διακήρυξη, πέραν των οριζόμενων στις ανωτέρω διατάξεις, υποχρεωτικά περιλαμβάνει και τους εξής όρους:

α) Απαγορεύεται η περαιτέρω παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης σε τρίτους, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 7.

β) Για τη σύναψη της σύμβασης παραχώρησης απαιτείται η κατάθεση εγγύησης υπέρ του οικείου δήμου για την εξασφάλιση της καλής εκτέλεσης των όρων της σύμβασης που αφορούν στη χωροθέτηση της κατασκευής του περιπτέρου. Το ποσό της εγγύησης επιστρέφεται άτοκα, όταν διαπιστωθεί από το δήμο η τήρηση των ανωτέρω όρων και σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία γνωστοποίησης σε αυτόν της ολοκλήρωσης της κατασκευής του περιπτέρου. Παρερχομένης άπρακτης της προθεσμίας αυτής, η εγγύηση επιστρέφεται από το δήμο. Ο καθορισμός του ύψους της ανωτέρω εγγύησης, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζεται από το όργανο που έχει την αρμοδιότητα διεξαγωγής της δημοπρασίας και αναφέρεται διακριτά στη σχετική διακήρυξη. Το ύψος της εγγύησης ορίζεται σε ποσοστό 70% του κόστους κατεδάφισης της κατασκευής του περιπτέρου και επαναφοράς των πραγμάτων στην πρότερη κατάσταση της κατασκευής του.

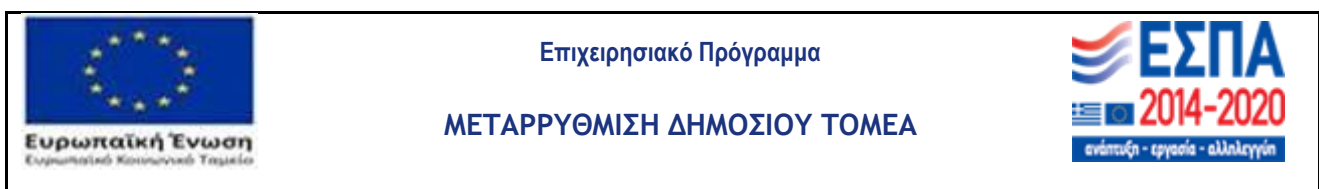
Για τον καθορισμό της τιμής εκκίνησης του καταβλητέου μισθώματος, λαμβάνεται υπόψη κάθε στοιχείο προσδιοριστικό της αξίας της θέσης του περιπτέρου και ιδίως τα κυκλοφοριακά δεδομένα, η εμπορικότητα των οδών και η δυνατότητα περαιτέρω παραχώρησης του περιβάλλοντος κοινόχρηστου χώρου για την ανάπτυξη της οικονομικής του δραστηριότητας.

Σε κάθε περίπτωση παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης κοινόχρηστου χώρου, πέραν αυτού που καταλαμβάνει η κατασκευή του περιπτέρου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος, όπως εκάστοτε ισχύουν.

6. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται ο χρόνος παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης των θέσεων των περιπτέρων, ο οποίος σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη. Σύζυγος ή ενήλικα τέκνα που καθίστανται κληρονόμοι των ανωτέρω προσώπων κατά το διάστημα αυτό υπεισέρχονται αυτοδίκαια στο ανωτέρω δικαίωμα, εφόσον δηλώσουν την επιθυμία τους στην αρμόδια αρχή. Σε περίπτωση πλειόνων του ενός διαδόχων κατά τα ανωτέρω, προσκομίζεται και υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνεται η βούληση των λοιπών να παραχωρηθεί το δικαίωμα στον αιτούντα.

7. Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε τρίτους, επιτρέπεται μόνον για λόγους γήρατος ή σε περίπτωση αναπηρίας του δικαιούχου σε ποσοστό 67% και άνω, η οποία αποδεικνύεται βάσει των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων. Η διάρκεια της μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το χρόνο λήξης της αρχικής παραχώρησης. Αντίγραφο του μισθωτηρίου προσκομίζεται εντός τριάντα (30) ημερών στον οικείο δήμο, ο οποίος εκδίδει πράξη με την οποία διαπιστώνεται η ανωτέρω παραχώρηση.

Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου, οι κληρονόμοι αυτού ή ο μισθωτής υποχρεούνται να αναγγείλουν εντός μηνός το θάνατο στον οικείο δήμο. Στην περίπτωση αυτή, οι συμβάσεις μίσθωσης που δεν έχουν λήξει, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι τη λήξη τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Εάν δεν υπάρχουν διάδοχοι, η μίσθωση συνεχίζεται μέχρι τη λήξη της, κατόπιν αιτήματος του μισθωτή και τα μισθώματα και τέλη της περιόδου αυτής καταβάλλονται στο δήμο.

Τον δικαιούχο μπορεί να αναπληρώνει ο/η σύζυγος και τα ενήλικα τέκνα, τα στοιχεία των οποίων αναγράφονται στην πράξη παραχώρησης.

9. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς εξυπηρέτηση του προσωπικού αυτών και των συναλλασσομένων με αυτούς γίνεται με δημοπρασία από τους στεγαζόμενους φορείς, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση ακινήτων τους, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα αναφερόμενα στις παραγράφους 3 έως και 7, περιλαμβανόμενης της σχετικής πρόβλεψης για τα άτομα με αναπηρία, τους πολύτεκνους και τους πολεμιστές Κύπρου.

10. Υφιστάμενες διοικητικές άδειες διατηρούνται σε ισχύ. Περαιτέρω μεταβίβαση αυτών επιτρέπεται μόνον άπαξ και για χρονικό διάστημα 10 ετών: α) στον/η σύζυγο του αποθανόντος δικαιούχου ή β) στα ενήλικα τέκνα αυτού, εφόσον ανήκουν στην κατηγορία των Α.με.Α με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.

Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε τρίτους, επιτρέπεται για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών.

Από 1.1.2014 οι δικαιούχοι αυτών υπόκεινται σε υποχρέωση καταβολής τέλους για τον κοινόχρηστο χώρο που καταλαμβάνει η κατασκευή του περιπτέρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος. Για τη χρήση κοινόχρηστου χώρου, πέραν του προαναφερθέντος, εφαρμόζονται οι ίδιες ως άνω διατάξεις από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Τον δικαιούχο μπορεί να αναπληρώνει ο/η σύζυγος και τα ενήλικα τέκνα, τα στοιχεία των οποίων αναγράφονται στην πράξη παραχώρησης.

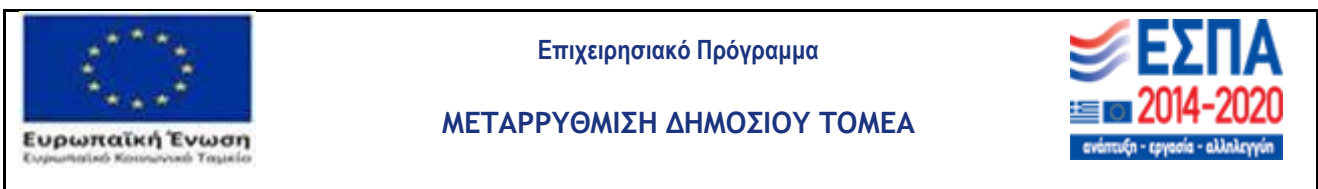
Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μισθώματα και τέλη από εκμετάλλευση περιπτέρων, καθώς και κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες των Ο.Τ.Α., των οποίων οι δικαιούχοι έχουν αποβιώσει, καταβάλλονται στους οικείους Ο.Τ.Α., μέχρι τη λήξη της μίσθωσης.

Σε υφιστάμενες, κατά τη δημοσίευση του παρόντος άδειες κατά ιδανικά μερίδια, εφόσον παύσει να υφίσταται δικαιούχος μεριδίου, κατόπιν αιτήσεως των λοιπών, παραχωρείται σε αυτούς το ανωτέρω απομένον μερίδιο.

11. Όσοι κατέστησαν δικαιούχοι λόγω διαδοχής πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4093/2012 (Α' 222) και δεν ολοκληρώθηκε η σχετική διαδικασία μεταβίβασης της άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου, αυτή ολοκληρώνεται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

12. Ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν στη νομοθεσία που διέπει την εν γένει λειτουργία των περιπτέρων ανατίθεται στην Ελληνική Αστυνομία και σε υπαλλήλους του δήμου, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 81 του ν. 4172/2013 (Α' 167). Όσες επιτροπές έχουν συσταθεί κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ. κ.υ.α. Φ.454/10/159768 (Β' 1080), καταργούνται.

13. Καταργείται η υπ' αριθμ. Φ.443531/24/3030/1969 (Β' 588) απόφαση των Υπουργών Εθνικής Αμύνης, Συντονισμού και Δημοσίων Έργων «Περί του τύπου και των διαστάσεων των αναπηρικών περιπτέρων» και κάθε ειδική ή γενική διάταξη που αντίκειται στις ρυθμίσεις της υποπαραγράφου ΣΤ. 2.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A.12. Μισθώματα από την παραχώρηση κοινόχρηστων χώρων για την τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων, ν. 2946/2001, άρθρο 3, παρ. 1, 3

Άρθρο 3

Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού καθορίζουν, στα διοικητικά όριά τους, επαρκείς και πρόσφορους χώρους, στους οποίους και μόνον επιτρέπεται να τοποθετούνται ειδικά διαμορφωμένα πλαίσια για την προβολή των διαφημίσεων που αναφέρονται στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 1. Ο καθορισμός γίνεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία εκδίδεται υποχρεωτικά τρεις τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη του ημερολογιακού έτους και ισχύει για τα τρία επόμενα έτη. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τη σχετική απόφαση εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας μέχρι τη λήξη του ημερολογιακού έτους. Αν δεν καθοριστούν χώροι κατά τα οριζόμενα ανωτέρω, δεν επιτρέπεται η χρήση κοινόχρηστων, δημοτικών ή κοινοτικών χώρων για την προβολή υπαίθριων διαφημίσεων. Η μη έκδοση της απόφασης αυτής μέσα στην ανωτέρω προθεσμία συνιστά σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 184 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α').

3. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων που αναφέρονται στην παρ. 1 για υπαίθρια διαφήμιση, ανήκει στον Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκμίσθωση ακινήτων των Δήμων και Κοινοτήτων. Εφόσον η παραχώρηση της χρήσης γίνεται σε συνδυασμό με την ανάληψη εκ μέρους του μισθωτού της υποχρέωσης προμήθειας ειδών ή της παροχής υπηρεσιών προς το Δήμο ή την Κοινότητα, τότε εφαρμόζονται αντίστοιχα και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 370/1995 (ΦΕΚ 199 Α') και 346/1998 (ΦΕΚ 230 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, εάν η προέχουσα παροχή είναι η προμήθεια ειδών ή η παροχή υπηρεσιών. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για την παραχώρηση χώρων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης στους χώρους και τα οχήματα που αναφέρονται στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1, εάν ο φορέας που προβαίνει στην παραχώρηση υπάγεται στο πεδίο ρύθμισης των ανωτέρω διαταγμάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

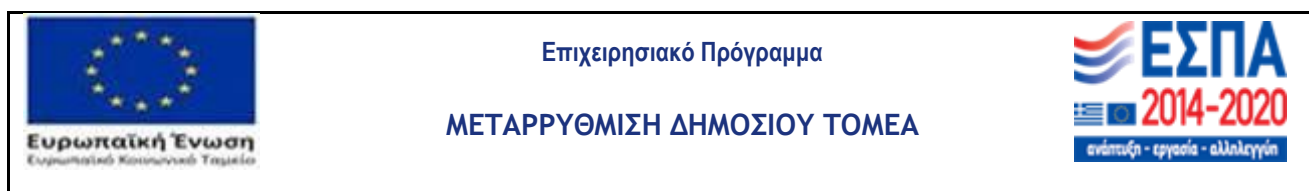
A.13. Έσοδα από την εκμετάλλευση διαφημιστικών χώρων σε στέγαστρα αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, ν. 2963/2001, άρθρο 21 παρ. 2

Άρθρο 21

Προδιαγραφές εγκαταστάσεων αναμονής Διαφημίσεις

2. Η διαφημιστική εκμετάλλευση των στεγάστρων και στάσεων που τοποθετούνται και συντηρούνται με μέριμνα και δαπάνες των φορέων γίνεται από τους τελευταίους, οι οποίοι υποχρεούνται στην καταβολή ανταποδοτικού τέλους, υπέρ των Ο.Τ.Α, πρώτου βαθμού, που καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Η διαφημιστική εκμετάλλευση στεγάστρων και στάσεων που τοποθετούνται και συντηρούνται με μέριμνα και δαπάνες των Ο.Τ.Α., γίνεται από τους οικείους Ο.Τ.Α.. Επί των στεγάστρων αυτών διατίθεται ικανή επιφάνεια για την πληροφόρηση του επιβατικού κοινού, σύμφωνα και με τις ρυθμίσεις του άρθρου 11 του ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α').

A.14. Μισθώματα Λατομείων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A. 14. 1. ν.3463/2006, άρθρο 192 παρ. 6**Άρθρο 192**

6. Η εκμίσθωση λατομείων που ανήκουν στην κυριότητα των Ο.Τ.Α. α' βαθμού πραγματοποιείται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με απευθείας σύμβαση ή με πλειοδοτική δημοπρασία, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 4512/2018 (Α' 5). Σε περίπτωση παράβασης των όρων της παραχώρησης από συνεταιρισμούς λατόμων, ανακαλείται από το δήμο το δικαίωμα παραχώρησης, καταγγέλλεται η σύμβαση μίσθωσης και ο συνεταιρισμός υποχρεούται στην καταβολή ποσού ίσου με το διπλάσιο του μισθώματος που καθορίστηκε με τη σύμβαση.

A. 14. 2. ν. 4512/2018, άρθρο 45 παρ. 6**Άρθρο 45**

Παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης-Πάγια και Αναλογικά Μισθώματα

6. Ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού ποσού των μισθωμάτων, πάγιων και αναλογικών, των δημοσίων λατομείων μαρμάρων, φυσικών λίθων και βιομηχανικών ορυκτών καταβάλλεται στον πρωτοβάθμιο ΟΤΑ στην περιφέρεια του οποίου λειτουργεί το λατομείο και το υπόλοιπο πενήντα τοις εκατό (50%) αποδίδεται στο Δημόσιο, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε).

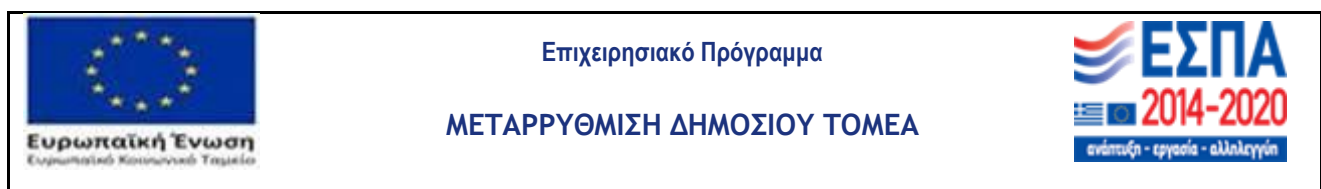
Από το συνολικό ποσό των πάγιων και αναλογικών μισθωμάτων των δημοσίων λατομείων αδρανών υλικών, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) αυτού αποδίδεται στο Δημόσιο, σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε., ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) αποδίδεται στο Δημόσιο, και εγγράφεται ως πίστωση σε ειδικό κωδικό (ΚΑΕ), που συνιστάται στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την κάλυψη δαπανών της Γενικής Δ/σης Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΓΔΟΠΥ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που σχετίζονται με δράσεις για την ορθολογική αξιοποίηση και βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης των ορυκτών πρώτων υλών και είκοσι τοις εκατό (20%) αποδίδεται στην οικεία Περιφέρεια και διατίθεται αποκλειστικά για έργα που αποτελούν αντιστάθμισμα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και οχλήσεων, των σχετιζομένων με τη λατομική δραστηριότητα στην Περιφερειακή Ενότητα, στην περιφέρεια της οποίας λειτουργεί το λατομείο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας ρυθμίζεται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία απόδοσης των ανωτέρω ποσών καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα, σχετικό με την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

7. Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, τα αδρανή υλικά που εξορύσσονται ως παραπροϊόντα κατά την εκμετάλλευση οποιασδήποτε κατηγορίας ορυκτών, πλην των περιπτώσεων των παρ. 5 του άρθρου 51 και 2β του άρθρου 52, διατίθενται ελεύθερα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις ποιότητας της παρ. 10 του άρθρου 59. Ο εκμεταλλευτής υποχρεούται να καταβάλει το ειδικό τέλος υπέρ ΟΤΑ του άρθρου 62 και το αναλογικό μίσθωμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή πέντε τοις εκατό (5%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών στο δάπεδο του λατομείου.

A. 14. 3. ν. 4512/2018, άρθρο 54**Άρθρο 54****Εκμίσθωση δημοτικών λατομείων**

1. Η εκμίσθωση λατομείων που ανήκουν στην κυριότητα των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. πραγματοποιείται από τον οικείο πρωτοβάθμιο Ο.Τ.Α, μετά από απόφαση του δημοτικού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

συμβουλίου, με απευθείας σύμβαση ή με πλειοδοτική δημοπρασία με ενσφράγιστες προσφορές.

2. Με απευθείας σύμβαση εκμισθώνονται εκτάσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για την εκμετάλλευση μαρμάρων, φυσικών λίθων και βιομηχανικών ορυκτών των περιπτώσεων α' και γ' της παρ. 3 του άρθρου 43, καθώς και για την εκμετάλλευση των λατομείων αδρανών υλικών στα οποία αναφέρεται η παρ. 3 του άρθρου 52, σε όσους έχει χορηγηθεί η έγκριση διενέργειας ερευνητικών εργασιών του άρθρου 59 του ν. 4442/2016 και με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που ορίζονται στις παρ. 2, 3, 4 και 9 του άρθρου 53.

Κατ' εξαίρεση εκμισθώνονται με απευθείας σύμβαση στον ανάδοχο του έργου εκτάσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για τη δημιουργία λατομείων αδρανών υλικών της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 52 και των λατομείων της παρ. 4 του άρθρου 51.

Ύστερα από απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η απευθείας εκμίσθωση δημοτικών εκτάσεων στις οποίες έχει διενεργηθεί στο παρελθόν έρευνα ή εκμετάλλευση σε συνεταιρισμούς λατόμων οι οποίοι λειτουργούν νόμιμα και όλα τα μέλη τους είναι κάτοικοι του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. Για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που ακολουθείται ισχύουν τα αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο. Η με οποιονδήποτε τρόπο παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης από το μισθωτή προς τρίτο ή μέλος του συνεταιρισμού ατομικά, απαγορεύεται και παρέχει το δικαίωμα στον εκμισθωτή να καταγγείλει αμέσως τη σύμβαση μίσθωσης.

3. Με δημοπρασία εκμισθώνονται δημοτικές εκτάσεις για την εκμετάλλευση λατομικών ορυκτών ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου, αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για εκμίσθωση με απευθείας σύμβαση. Η υπηρεσία ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο και να διενεργεί πλειοδοτική δημοπρασία για τη μίσθωση του αιτούμενου χώρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 7, 8 και 9 του άρθρου 53.

4. Για τον υπολογισμό των πάγιων και αναλογικών μισθωμάτων που προέρχονται από την εκμίσθωση δημοτικών λατομείων ισχύουν οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 45. Τα μισθώματα αυτά, βεβαιώνονται και εισπράττονται από τον οικείο δήμο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

5. Αν κατά την πρόοδο της εκμετάλλευσης διαπιστωθεί ότι δεν υφίστανται πλέον κατάλληλα πετρώματα για την παραγωγή της συγκεκριμένης κατηγορίας ορυκτού, για την οποία έγινε η μίσθωση, αλλά υπάρχει δυνατότητα εκμετάλλευσης άλλης κατηγορίας ορυκτών, ισχύουν όσα προβλέπονται στην παρ. 11 του άρθρου 53.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 12 και 13 του άρθρου 53 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα λατομεία επί δημοτικών εκτάσεων.

7. Όπου στις παραγράφους 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11 και 12 του άρθρου 53 αναφέρεται το Δημόσιο ή ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τα δημοτικά λατομεία νοούνται ο οικείος δήμος και ο δήμαρχος αντιστοίχως.

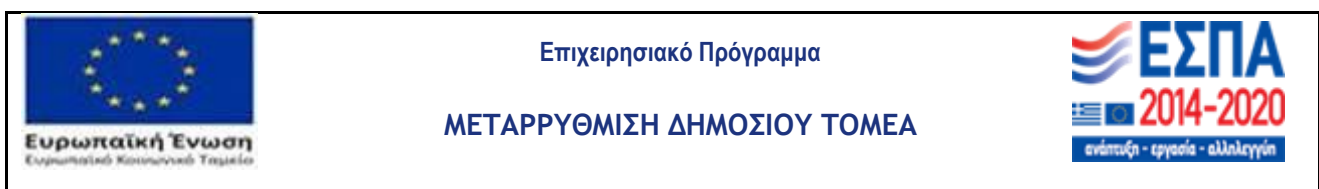
A.15. Μισθώματα ιχθυοτροφείων

A.15.1. ν. 127/1975, άρθρο 14

Άρθρο 14 :

Εκμίσθωσις Ιχθυοτροφείων

1. Η εκμίσθωσις των εις δήμους και κοινότητας ανηκόντων ιχθυοτροφείων ενεργείται δια πλειοδοτικής δημοπρασίας κατά τας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Προκειμένου όμως περί αλιευτικών συνεταιρισμών, ών άπαντα τα μέλη είναι κάτοικοι του ιδιοκτήτου του ιχθυοτροφείου δήμου ή κοινότητας η προς αυτούς εκμίσθωσις του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως του ιχθυοτροφείου επιτρέπεται απ' ευθείας και άνευ δημοπρασίας επί εν έτος, κατόπιν αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκδιδομένης μετά γνώμην επιτροπής, αποτελουμένης εκ του Διευθυντού της Διευθύνσεως Γεωργίας της Νομαρχίας, ως και του Διευθυντού της Οικονομικής Εφορίας της έδρας του Νομού, οριζομένου του τελευταίου τούτου υπό του Νομάρχου, εν περιπτώσει υπάρξεως πλειόνων εφοριών εν τη έδρα. Η απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου (χρίζει της εγκρίσεως του Νομάρχου).

3. Απαγορεύεται η υφ' οιονδήποτε μορφήν παραχώρησις υπό του μισθώσαντος συνεταιρισμού του κατά την προηγούμενη παράγραφον δικαιώματος εκμεταλλεύσεως, θεωρουμένης αυτοδικαίως ακύρου της τοιαύτης παραχωρήσεως. Εν περιπτώσει παραβάσεως της διατάξεως ταύτης, ο αλιευτικός συνεταιρισμός υποχρεούται εις την καταβολήν ποσού ίσου προς το διπλάσιον του υπ' αυτού του προσφερθέντος μισθώματος.

A.15.2. ν. 2065/1992, άρθρο 75

Άρθρο 75 :

1. Παραχωρήσεις ιχθυοτροφείων σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, που έχουν γίνει με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Γεωργίας, είναι νόμιμες αφότου εξεδόθησαν.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στους οποίους έχει γίνει η παραχώρηση, δύνανται, εκτός από τους τρόπους εκμετάλλευσης του Ιχθυοτροφείου, που προβλέπουν οι σχετικές αποφάσεις παραχώρησης να εκμισθώνουν αυτό με την άδεια του Υπουργείου Γεωργίας, σε τρίτους, με δημοπρασία εφαρμόζοντας όλες τις σχετικές διατάξεις του Αλιευτικού Κώδικα (Ν.Δ.420/70) για τη μίσθωση των ιχθυοτροφείων από το Δημόσιο, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

3. Μισθώσεις ιχθυοτροφείων γενόμενες από τους Ο.Τ.Α. προ της ισχύος του παρόντος θεωρούνται νόμιμες.

A.16. Εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, ν.3463/2006, άρθρο 199 παρ. 2

Άρθρο 199

Κινητά πράγματα των Δήμων και Κοινοτήτων

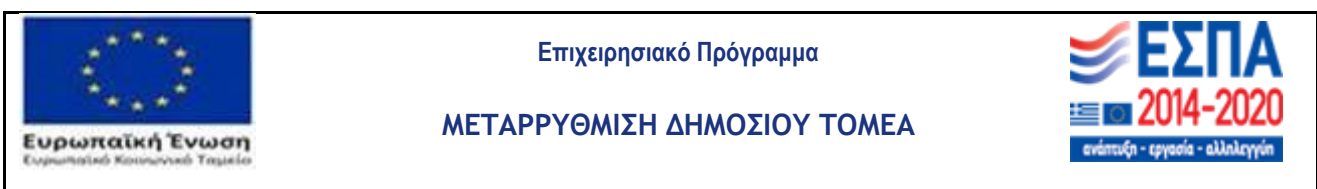
2. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των Δήμων και των Κοινοτήτων γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, για χρονικό διάστημα έως τριών (3) το πολύ μηνών, γίνεται με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας.

B. Από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα

B.1. Τέλος καθαριότητας και φωτισμού, ν. 25/1975, άρθρα 1 – 11

Άρθρο 1

1. Το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού επιβάλλεται σε κάθε ακίνητο που βρίσκεται εντός της διοικητικής περιφέρειας των δήμων και προορίζεται αποκλειστικά

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

για την κάλυψη των πάσης φύσεως δαπανών που αφορούν την παροχή των υπηρεσιών της αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων, του ηλεκτροφωτισμού των οδών, των πλατειών και του συνόλου των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και κάθε άλλης, παγίως παρεχόμενης από τους δήμους, υπηρεσίας, που σχετίζεται ή είναι συναφής με αυτές. Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο χρήση ή δέσμευση των πόρων που προέρχονται από την είσπραξη του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού, για την κάλυψη οποιονδήποτε άλλων δαπανών και υποχρεώσεων.

Το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού υπολογίζεται επί της επιφάνειας του εκάστοτε ακινήτου και προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των τετραγωνικών μέτρων αυτής επί του συντελεστή του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους, ο οποίος ορίζεται, ανά κατηγορία χρήσεως των ακινήτων, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία παρέχει ακριβή, επίκαιρη και πλήρη αιτιολογία του καθορισμού των συντελεστών του τέλους στο προσήκον ύψος.

Η συζήτηση και ψηφοφορία για τη λήψη απόφασης του δημοτικού συμβουλίου για τον καθορισμό των συντελεστών του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους διεξάγεται επί της πρότασης της Οικονομικής Επιτροπής και επί κατατεθειμένων εναλλακτικών προτάσεων. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την Οικονομική Επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας. Οι εναλλακτικές προτάσεις κατατίθενται είτε στην Οικονομική Επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης της εισήγησής της είτε στο δημοτικό συμβούλιο, κατά τη συζήτηση και ψήφιση των συντελεστών του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους. Οι ενδεχόμενες εναλλακτικές προτάσεις συζητούνται διακριτά, ανά γενικό ή ειδικό συντελεστή του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους και τίθενται σε ψηφοφορία κατ' αντιπαράθεση. Κάθε εναλλακτική πρόταση λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη το σύνολο των κωδικών αριθμών εσόδων ή/και δαπανών που αφορούν στις υπηρεσίες, για τις οποίες επιβάλλεται το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος, και οι οποίοι θα πρέπει να τροποποιούνται καταλλήλως, ώστε σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζεται η ισοσκέλιση των δαπανών με τα έσοδα.

Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου συνιστά και τον εγκεκριμένο, αντίστοιχα, γενικό ή ειδικό συντελεστή. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

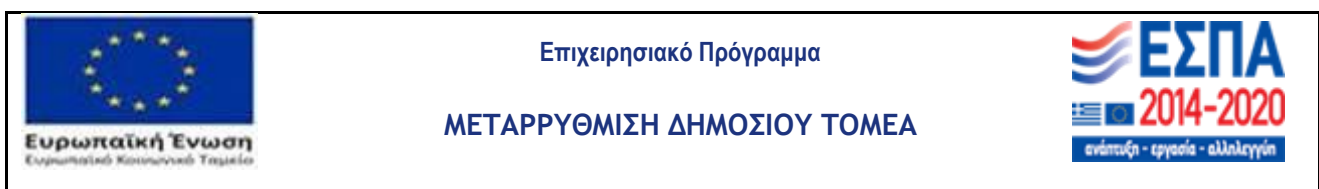
2. Η ως άνω απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λαμβανομένη κατά μήνα Οκτώβριον κοινοποιείται εις την ΔΕΗ μέχρις της 30ης Νοεμβρίου εκάστου έτους ο δε εν αυτή οριζόμενος συντελεστής ισχύει από 1ης του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους δι' έν ή πλείονα ημερολογιακά έτη οριζόμενα εν τη αυτή αποφάσει επιφυλασσομένης της ισχύος της επομένης παραγράφου.

3. Η επί τη βάση του συντελεστή τούτου πραγματοποιούμενη υπό της ΔΕΗ χρέωσις εκάστου καταναλωτού, ισχύει δι' ολόκληρη την χρονικήν περίοδον καθ' ήν εκτείνεται ο υπό ταύτης εφαρμοζόμενος κύκλος καταμετρήσεως, ανεξαρτήτως αν ο κύκλος ούτος συμπίπτη προς το ημερολογιακόν έτος.

4. Οι συντελεστές του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους, που καθορίζονται με την απόφαση της παραγράφου 1 διακρίνονται σε γενικούς και ειδικούς συντελεστές.

Οι γενικοί συντελεστές είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους, τρεις (3) κατ' ελάχιστον και διαφοροποιούνται ανάλογα με τη χρήση κάθε ακινήτου ως εξής:

Πρώτος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για κατοικία.

Δεύτερος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται για κοινωφελείς, μη κερδοσκοπικούς και φιλανθρωπικούς σκοπούς .

Τρίτος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται για την άσκηση πάσης φύσης οικονομικής δραστηριότητας.

Πέρα των ανωτέρω γενικών συντελεστών, το δημοτικό συμβούλιο δύναται να ορίσει ειδικούς συντελεστές, ως διαβαθμίσεις των γενικών συντελεστών, για συγκεκριμένες κατηγορίες ακινήτων, υπό την προϋπόθεση, ότι αυτό αιτιολογείται ειδικώς λόγω της επιφάνειας, της χρήσης τους ή της γεωγραφικής ζώνης στην οποία βρίσκονται ή άλλων ιδιαίτερων αντικειμενικών χαρακτηριστικών τους.

Σε κάθε περίπτωση, κατά τον καθορισμό των γενικών και ειδικών συντελεστών λαμβάνονται υπόψη οι ιδιότητες των ακινήτων, όπως εμβαδό, στεγασμένο ή μη, χρόνος χρήσης, ο βαθμός κατά τον οποίο τα ακίνητα επιβαρύνουν τις παρεχόμενες από τον οικείο δήμο ανταποδοτικές υπηρεσίες, καθώς και την ευρύτερη λειτουργία αυτού.

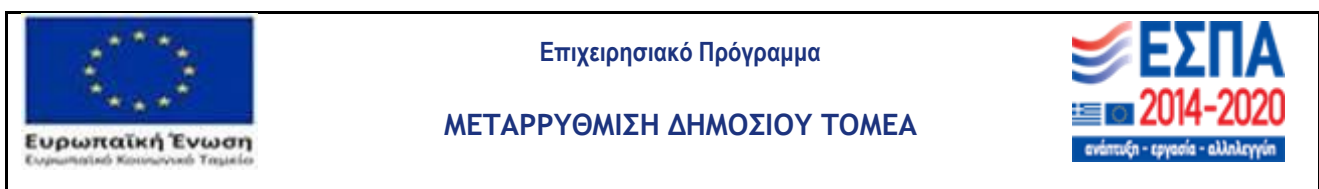
Ο εκάστοτε ανώτατος σε ύψος γενικός ή ειδικός συντελεστής δεν μπορεί να οριστεί πέραν του δεκαπλασίου του γενικού συντελεστή της κατοικίας.

5. Δι' εστεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως το εμβαδόν άνω των χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων και μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων δύναται να ορισθή μειωμένον υπό του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λαμβανομένων υπόψη των παρεχομένων υπηρεσιών καθαριότητας και του πράγματι εξυπηρετούμενου υπό της υπηρεσίας καθαριότητας χώρου.

Δια το πέραν των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων εμβαδόν, ο συντελεστής του τέλους δεν δύναται να ορισθή μεγαλύτερος του εξήκοντα επί τοις εκατόν (60%) του ορισθέντος δι' εστεγασμένους χώρους μέχρι χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων. Αι διατάξεις της παρούσης παραγράφου δύναται να εφαρμόζονται και επί μη εστεγασμένων χώρων, περί των η παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων. Δι' εμβαδόν πέρα των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων δε δύναται να ορισθή συντελεστής μεγαλύτερος του τριάκοντα επί τοις εκατόν (30%) του ορισθέντος δια τα χίλια (1.000) πρώτα τετραγωνικά μέτρα μη εστεγασμένου χώρου.

6. Εις τας περιπτώσεις της προηγουμένης παραγράφου δια το ποσόν των τελών το αντιστοιχούν εις το πέραν των χιλίων τετραγωνικών μέτρων εμβαδόν επί εστεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως και δι' ολόκληρον το ποσόν των τελών επί μη εστεγασμένων χώρων επιτρέπεται η άσκησις των ενδίκων μέσων των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ./τος της 24-9/20-10- 1958 ως τούτο τροποποιηθέν δια του άρθρου 40 του Ν.Δ. 4260/62 ισχύει νυν. Η προθεσμία προς άσκησιν των ενδίκων τούτων μέσων ορίζεται εις είκοσι (20) ημέρας, αρχομένη επί μεν βεβαιώσεως και εισπράξεως των τελών υπό του δήμου από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα, επί δε συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ, από της λήξεως του χρόνου εξοφλήσεως του πρώτου λογαριασμού της ΔΕΗ μη επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα. Εις την τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, η απόδειξις του εμπροθέσμου της ασκήσεως του ενδίκου μέσου βαρύνει τον προσφεύγοντα.

7. Επίσης επιτρέπεται εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας η άσκησις των περί των πρόκειται ενδίκων μέσων, εν αμφισβητήσει υπό του υποχρέου είτε του χαρακτηρισμού του ακινήτου ως εστεγασμένου χώρου είτε προκειμένου περί εστεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως, της κατηγορίας εις ην υπήχθη τούτο. Επί συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ η άσκησις του ενδίκου μέσου δεν έχει ανασταλτικόν αποτέλεσμα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Αι διατάξεις των παρ. 4, 5, 6 και 7 δεν ισχύουν επί χώρων στερουμένων ηλεκτρικής εγκαταστάσεως, εφ' ων εφαρμόζονται αι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.

9. Η κατά το παρόν άρθρον οριστική βεβαίωσις των τελών συντελείται μόνον δι' εγγραφής του υποχρέου εις τον οικείον κατάλογον της ΔΕΗ επί τη βάσει της υπό του άρθρου 2 του παρόντος προβλεπομένης δηλώσεως, μη απαιτούμενης συντάξεως χρηματικού καταλόγου υπό του δήμου ή της κοινότητας.

10. Ο συντελεστής των τελών καθαριότητας εστεγασμένων ή μη χώρων αναγνωριζομένων κατά τας ισχύουσας εκάστοτε διατάξεις ως Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων, δεν δύναται να ορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 1981 εις ποσοστόν μεγαλύτερον του πενήκοντα τοις εκατόν (50%) του ορισθέντος συντελεστού δια τους αντιστοιχούς χώρους άνω των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων.

Άρθρο 2

1. Ο καθορισμός της επιφάνειας των εστεγασμένων χώρων ενεργείται ως ακολούθως:

α) Δια χώρους χρησιμοποιουμένους ως κατοικίας, δι' ούς ίσχυσε το ήδη αντικατασταθέν τιμολόγιον Τ3, η επιφάνεια καθορίζεται επί τη βάσει της γενομένης μετρήσεώς της δια την υπαγωγήν του υποχρέου εις το ανωτέρω τιμολόγιον.

β) Δια τους λοιπούς χώρους, πλην των κατά την παράγραφον 1 του άρθρου 3 εξαιρουμένων, λαμβάνεται ως βάσις υπολογισμού προκειμένου μεν περί των το πρώτον ηλεκτροδοτουμένων η εμβαδομέτρησις η αναφερόμενη εις τας παρά των υποχρέων υποβαλλομένας εις την ΔΕΗ δια την σύνδεσίν των υπευθύνους δηλώσεις, προκειμένου δε περί των ήδη ηλεκτροδοτουμένων η εμβαδομέτρησις η ενεργουμένη υπό των δήμων και κοινοτήτων επί τη βάσει υποβαλλομένων προς αυτούς υπευθύνων δηλώσεων των υποχρέων καταναλωτών.

Δια τους ηλεκτροδοτούμενους το πρώτον χώρους η προς την ΔΕΗ υποβαλλομένη προς σύνδεσιν δήλωσις δέον να φέρη επ' αυτής βεβαίωσιν του οικείου δήμου ή κοινότητος περί καταθέσεως παρ' αυτοίς αντιγράφου ταύτης. Δια τους ήδη ηλεκτροδοτούμενους χώρους των Δήμων Αθηναίων και Πειραιώς δι' ούς είχαν υποβληθή κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του Α.Ν. 507/1968 υπεύθυναι δηλώσεις δεν απαιτείται υποβολή νέας τοιαύτης.

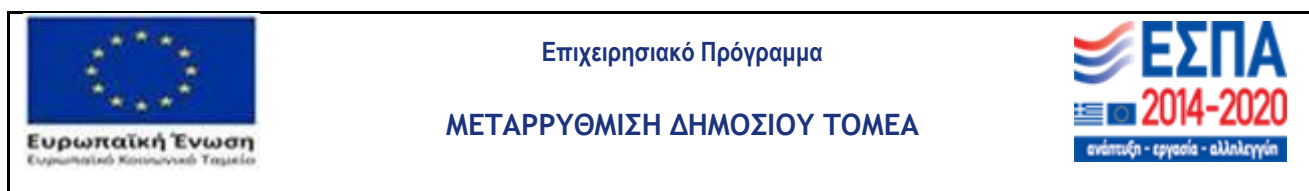
γ) Δια τον προσδιορισμόν της εις τετραγωνικά μέτρα επιφανείας των κατοικιών των κειμένων εις αγροτικές περιοχάς δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι χώροι σταυλισμού ως και οι εκτός της κυρίας κατοικίας λοιποί χώροι οι μη προοριζόμενοι δι' οίκησιν.

Για τον προσδιορισμό σε τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειας των θερμοκηπίων δεν λαμβάνονται υπόψη οι χώροι που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη δημιουργία αγροτικών εκμεταλλεύσεων με ελεγχόμενες συνθήκες κλιματισμού.

2. Επί ειδικών καταστάσεων περιεχουσών τα αναγκαία στοιχεία των υποχρέων καταναλωτών, αίτινες εκτυπούνται υπό της ΔΕΗ και αποστέλλονται εις τους δήμους και τας κοινότητας το βραδύτερον μέχρι τέλους του μηνός Ιουλίου 1975 καταχωρίζεται υπ' αυτών η κατά τας υπευθύνους δηλώσεις εμβαδομέτρησις των ήδη ηλεκτροδοτουμένων χώρων.

Αι καταστάσεις αύται, μετά την κατά τα άνω συμπλήρωσίν των, επιστρέφονται εις την ΔΕΗ το βραδύτερον μέχρι τέλους του μηνός Σεπτεμβρίου 1975.

3. Οι υπόχρεοι εις καταβολήν τελών καθαριότητος και φωτισμού, εις περίπτωσιν αυξήσεως της επιφανείας δια προσθήκης κτισμάτων, υποχρεούνται εις υποβολήν συμπληρωματικής δηλώσεως προς την ΔΕΗ δια του εις όν υπάγονται δήμου ή κοινότητος. Κατά την αυτήν διαδικασίαν γνωστοποιείται και η μείωσις της επιφανείας δια την ανάλογον μείωσιν των τελών.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Σε περίπτωση διαδοχής του καταναλωτή ηλεκτρικού ρεύματος της Δ.Ε.Η. ο διάδοχος καταναλωτής υποχρεούται να υποβάλει δήλωση για τα τετραγωνικά μέτρα και το είδος της χρήσης του ακινήτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 περίπτ. β' του παρόντος για τους αρχικά ηλεκτροδοτούμενους χώρους.

4. Δια την εφαρμογή του παρόντος νόμου, προκειμένου περί των ξενοδοχείων ύπνου, οι μεν χώροι οι διατεθειμένοι προς ύπνον ως και οι βοηθητικοί τούτων θεωρούνται ως κατοικία και τα επ' αυτών τέλη υπολογίζονται επί τον ισχύοντα δια τας κατοικίας συντελεστήν, οι δε λοιποί χώροι (αίθουσαι διαλέξεων, εστιατόρια κλπ.), θεωρούνται ως ανήκοντες εις την κατηγορίαν των λοιπών ακινήτων και τα επ' αυτών τέλη υπολογίζονται επί τον ισχύοντα δια τον κατά κατηγορίαν συντελεστήν, εφαρμοζομένων εν προκειμένω, των διατάξεων του εδ. β' της παρ.2 του άρθρου 3 του παρόντος.

Άρθρο 3

1. Οι στερούμενοι ηλεκτρικής εγκατάστασης υποχρεούνται εις την πληρωμήν τελών, καθαριότητας και φωτισμού, υπολογιζομένων κατά τας διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ. "περί κωδικοποίησης εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων.

Ακίνητα, στα οποία διακόπτεται η ηλεκτροδότηση, απαλλάσσονται από την καταβολή ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού, από την ημερομηνία υποβολής δήλωσης του ιδιοκτήτη τους ή του νόμιμου εκπροσώπου αυτού προς τον οικείο δήμο ότι δεν ηλεκτροδοτούνται και ότι δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.

Μέχρι την υποβολή της ανωτέρω δήλωσης, τα τέλη οφείλονται ανά κατηγορία ακινήτου και καταβάλλονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του από 24.9/20.10.1958 β.δ. (Α' 171).

Εάν, παρά την υποβολή της δήλωσης διαπιστωθεί ηλεκτροδότηση ή χρήση του ακινήτου, επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου το τέλος που αναλογεί από το χρόνο απαλλαγής και ισόποσο πρόστιμο.

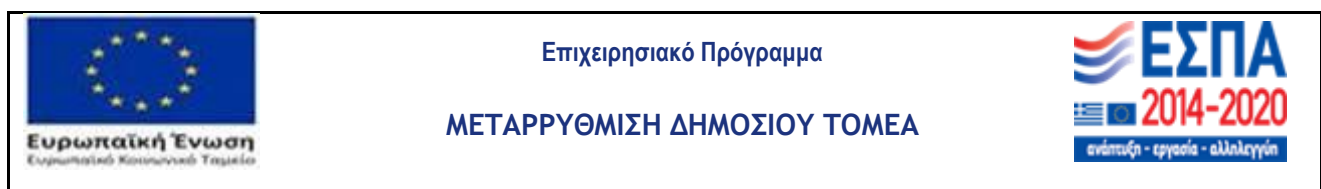
2. Τα τέλη τα βαρύνοντα μη εστεγασμένους χώρους, ως βιομηχανιών, κινηματοθεάτρων, επιχειρήσεων πωλήσεως οικοδομησίμων υλικών, σταθμών και συνεργείων επισκευής αυτοκινήτων και λοιπών εν γένει επιχειρήσεων ασκουμένων εν μη εστεγασμένω χώρω ως και τας εποχιακώς κατοικουμένους οικίας, συνεισπράττονται υπό της ΔΕΗ κατά τας διατάξεις του παρόντος ως ακολούθως:

Ο δήμος ή η κοινότης προσδιορίζει το εις τετραγωνικά μέτρα πλασματικών εμβαδόν, το οποίον πολλαπλασιαζόμενο επί τον ισχύοντα κατά κατηγορίαν συντελεστήν δι' εστεγασμένους χώρους αποδίδει ποσό τελών, ίσον προς το προκύπτον κατά τον, συμφώνως προς τας διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ. υπολογισμόν.

Το κατά τα άνω προσδιοριζόμενον εμβαδόν, γνωστοποιείται παρά των δήμων και κοινοτήτων εις την ΔΕΗ κατά τα εν εδαφίω β' του άρθρου 2 του παρόντος νόμου οριζόμενα. Εις μεν το πρώτον αιτούντας την παροχήν ηλεκτρικού ρεύματος καταναλωτάς της κατηγορίας ταύτης, η ΔΕΗ δεν προβαίνει εις σύνδεσιν, εάν δε προσαχθεί παρ' αυτών έγγραφον του δήμου ή κοινότητος, εξ ου να προκύπτει το κατά τα προαναφερθέντα καθορισθέν εμβαδόν βάσει του οποίου θέλει ενεργείται είσπραξις των τελών.

Άρθρο 4

1. Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού βαρύνουν τον υπόχρεον εις πληρωμήν του λογαριασμού καταναλισκομένου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται μετ' αυτού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ενιαίως υπό της ΔΕΗ δια δόσεων ίσων προς τον αριθμό των εκδιδομένων κατ' έτος λογαριασμών.

2. Επί λογαριασμών εκδιδομένων δια χρονικών διάστημα μικρότερον ή μεγαλύτερον της εκάστοτε κεκανονισμένης χρονικής περιόδου, ενεργείται υπό της ΔΕΗ ανάλογος χρέωσις των εν λόγω τελών. Αι εκ τελών καθαριότητας και φωτισμού πραγματοποιούμεναι υπό της ΔΕΗ εισπράξεις αποδίδονται εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα βάσει σχετικής εκκαθαριστικής καταστάσεως εντός του τρίτου μηνός από της λήξεως του μηνός εις τον οποίον λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Η ΔΕΗ δύναται να παρέχη εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα χρηματικές προκαταβολάς έναντι των προς απόδοσιν εισπραττομένων τελών.

3. Δήμοι, έχοντες ιδίαν ταμιακήν υπηρεσίαν και υπηρεσίαν υδρεύσεως ή δημοτικήν επιχείρησιν υδρεύσεως ή δημοτικόν οργανισμόν υδρεύσεως, δύναται να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπράξεως των τελών καθαριότητας και φωτισμού υπό της ΔΕΗ δι' ητιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του Νομάρχου (δεν απαιτείται έγκριση του νομάρχου άρθρο μόνο Π.Δ. 22/82). Η απόφασις του δημοτικού συμβουλίου και του Νομάρχου κοινοποιούνται εις την ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου εκάστου έτους.

Άρθρο 5

1. Ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να ενεργή έλεγχον των κατά το άρθρον 2 παρ. 1β' του παρόντος νόμου δηλώσεων. Εις περίπτωσιν ανακριβούς δηλώσεως επιβάλλονται εις τους υποχρέους καταναλωτάς δι' αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος τα αναλογούντα προς τον αποκρυβέντα χώρον τέλη, ως και πρόστιμον κατά τας διατάξεις του άρθρου 73 του Β.Δ. της 24-9/20-10-1958. Η απόφασις αύτη κοινοποιείται εις τον υπόχρεον επί αποδείξει. Ο δήμος ή η κοινότητα αιτείται εγγράφως την παρά της ΔΕΗ χρέωσιν του υποβαλλόντος την ανακριβήν δήλωσιν καταναλωτού δια του εν τη αποφάσει ταύτη συνολικού ποσού αποδιδόμενου παρ' αυτής μετά των λοιπών εισπράξεων.

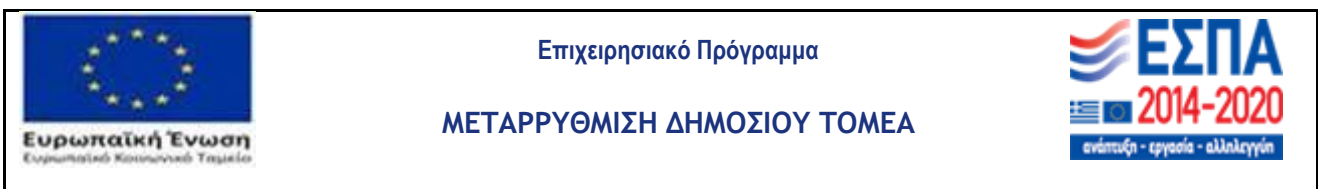
2. Παρ' εκάστω δήμω και κοινότητι τηρούνται πίνακες (καρτέλλαι) τελών καθαριότητας και φωτισμού, εις ούς καταχωρίζονται κατά υπόχρεον καταναλωτήν τα στοιχεία των ως άνω δηλώσεων, ως και το προς είσπραξιν δια της ΔΕΗ ποσόν.

Άρθρο 6

Εν περιπτώσει αρνήσεως του υποχρέου προς καταβολήν του κατά τον παρόντα νόμον τέλους, η ΔΕΗ προέρχεται εις διακοπήν του ρεύματος, μη επαναχορηγούσα τούτο μέχρις εξοφλήσεως του οφειλομένου τέλους. Εφ' όσον δεν ήθελε ζητηθή η επαναχορήγησις του ηλεκτρικού ρεύματος, η ΔΕΗ γνωστοποιεί τούτο εις τον δικαιούχον των τελών δήμων ή κοινότητα, μετά την διαγραφήν του καταναλωτού, δια την μερίμνη αυτού και κατά την κειμένην νομοθεσίαν των εν λόγω οφειλών.

Εις περίπτωσιν καθ' ήν ήθελε λάβη χώραν διαδοχή του οφειλέτη καταναλωτού εις την χρήσιν του ακινήτου παρά τρίτου, η ΔΕΗ γνωστοποιεί εις τον δήμον, ή κοινότητα την τιαούτην διαδοχήν, ως και το παρά του αποχωρήσαντος οφειλέτου παραμένον ανεξόφλητον ποσόν εκ τελών, δια την, μερίμνη του δήμου ή κοινότητος, είσπραξίν του. Το ποσόν τούτο δύναται να βεβαιούται και εισπράττεται κατά την κειμένην νομοθεσίαν και εις βάρος του κυρίου ή νομέως του ακινήτου κατά τον χρόνον γεννέσεως της οφειλής.

Άρθρο 7

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δια την αντιμετώπισιν των δαπανών ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων, εις ούς δήμους και κοινότητας δεν εισπράττεται τέλος καθαριότητας ή το επ' αυτού υπολογιζόμενον τέλος φωτισμού δεν επαρκεί δια την κάλυψιν της αντιστοίχου ετησίας δαπάνης, επιβάλλεται τέλος φωτισμού προσδιοριζόμενον κατά τετρ. μέτρον των στεγαμένων χώρων, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος.

Άρθρο 8

Εις ήν περίπτωσιν ο παρά του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθοριζόμενος συντελεστής τέλους καθαριότητας και φωτισμού, κατά τετραγωνικόν μέτρον, δεν δύναται να υπολογισθή εις ακεραίας μονάδας δραχμών δια τον υπολογισμόν του τέλους τούτου επί συντελεστή επί της ακεραίας μονάδας το εμβαδόν προσδιορίζεται πλασματικόν κατά τας διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 του παρόντος.

Άρθρο 9

Δια την αντιμετώπισιν υπό της ΔΕΗ των δαπανών εισπράξεως των ως άνω τελών, αυτή παρακρατεί εκτός των εισπραττομένων ποσοστόν δύο τοις εκατό (2%). Δικαιούται επίσης να παρακρατή εκτός των ως άνω τελών, τας προς αυτήν εκκαθαρισμένας ληξιπροθέσμους και απαιτητάς οφειλάς δήμου ή κοινότητας, τας προερχομένας εκ καταναλώσεως ηλεκτρικού ρεύματος ή εξ' έργων ηλεκτροδοτήσεως.

Άρθρο 10

Προκειμένου περί δήμων και κοινοτήτων επιβαρυνομένων δι' ηυξημένων δαπανών καθαριότητας, λόγω τουριστικής κινήσεως, επιτρέπεται όπως, δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου (δεν απαιτείται έγκριση του νομάρχη - άρθρο μόνο Π.Δ. 22/82), διατίθεται δια την αντιμετώπισιν των δαπανών τούτων ποσόν μέχρι του ημίσεως των εκ των κατά τας κειμένας διατάξεις εισπραττομένων τελών διαμονής παρεπιδημούντων και επί των εκδιδομένων λογαριασμών, περί των το άρθρο 24 του Β.Δ. της 24-9/20-10-1958.

Άρθρο 11

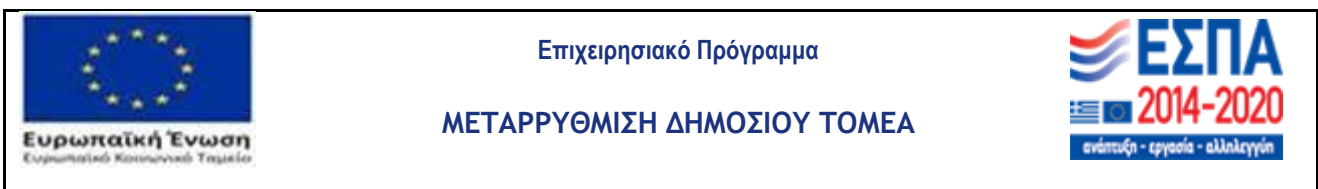
1. Εις τας περιπτώσεις των άρθρων 3 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του παρόντος Νόμου, επιτρέπεται η άσκηση των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ. της 24-9/20-10-1958, ως τούτο τροποποιηθέν δια του άρθρου 40 του Ν.Δ. 4260/62 ισχύει, ενδίκων μέσων ασκουμένων εντός είκοσι (20) ημερών από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος του βεβαιωτικού καταλόγου ή της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα κατά ποσοστόν 80% του όλου τέλους.

2. Ο δήμος ή η κοινότης υποχρεούται όπως, εντός μηνός από της εις αυτόν κοινοποιήσεως των επί των ενδίκων μέσων τελεσιδίκων αποφάσεων, επιστρέψη τα τυχόν αχρεωστήτως εισπραχθέντα υπ' αυτού ποσά.

Β.2. Τέλος χρήσης δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 1

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

1. Εις τους ποιουμένους χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να επιβάλη τέλη ή δικαιώματα, οριζόμενα δι' αποφάσεως του συμβουλίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Β.3. Τέλος υδρεύσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 2

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

2. Δια την υπηρεσίαν υδρεύσεως, εις άς περιπτώσεις δεν εφαρμόζονται αι διατάξεις περί υποχρεωτικής υδροληψίας τα δικαιώματα επιβάλλονται υποχρεωτικώς. Δεν επιτρέπεται η επιβολή δικαιώματος εις άς περιπτώσεις δεν προβλέπεται δαπάνη δια την εξυπηρέτησιν της υδρεύσεως εις προσωπικόν ή έργα.

Β.4. Τέλος περί χρήσεως φωταερίου ή ηλεκτρικής ενεργείας παραγωγμένης υπό δημοτικής ή κοινοτικής επιχειρήσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 3

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

3. Προκειμένου περί χρήσεως φωταερίου ή ηλεκτρικής ενεργείας παραγωγμένης υπό δημοτικής ή κοινοτικής επιχειρήσεως τα δικαιώματα ορίζονται υπό των αρμοδίων δημοσίων υπηρεσιών, κατά τας κειμένας διατάξεις.

Β.5. Δικαίωμα αμμοληψίας, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 4

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

4. Η εξόρυξις λίθων και η αμμοληψία εκ δημοτικού ή κοινοτικού λατομείου ή χώρου επιτρέπεται όπως ενεργήται άνευ δημοπρασίας τη αδεία του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος επί τη καταβολή δικαιώματος, οριζομένου υπό του συμβουλίου.

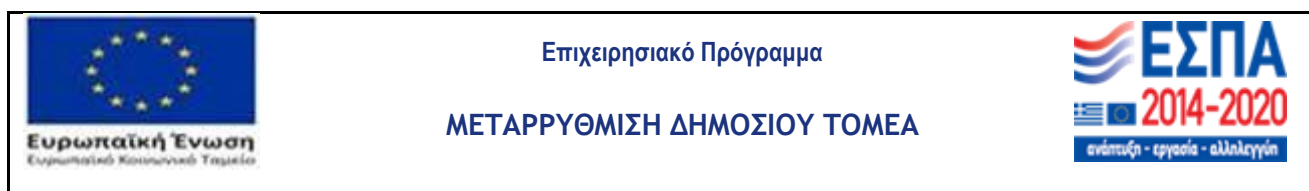
Β.6. Τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, με το δίκτυο ύδρευσης, τέλος χρήσης υπονόμου, τέλος χρήσης δικτύου ομβρίων υδάτων, ν.4483/2017, άρθρο 10

Άρθρο 10

Πόροι της επιχείρησης

1. Πόροι της επιχείρησης είναι:

- α) το ειδικό τέλος που προβλέπεται από το άρθρο 11,
- β) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης,
- γ) η δαπάνη διακλάδωσης και σύνδεσης προς τον αγωγό ύδρευσης και αποχέτευσης,
- δ) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης,
- ε) το πάγιο τέλος για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 4071/2012 (Α' 85),
- στ) το τέλος χρήσης υπονόμου,
- ζ) το τέλος χρήσης δικτύων αποχέτευσης -ομβρίων,
- η) η αξία του νερού που καταναλώνεται,
- θ) η εγγύηση χρήσης υδρομετρητή,
- ι) το τέλος αντικατάστασης υδρομετρητή,
- ια) η δαπάνη μετατόπισης αγωγών διακλάδωσης και συνδέσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών,
- ιβ) οι συνεισφορές τρίτων για την εκτέλεση κατά προτεραιότητα έργων,
- ιγ) χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για τη μελέτη και κατασκευή έργων αρμοδιότητας της Δ.Ε.Υ.Α.,
- ιδ) τα έσοδα από την περιουσία της επιχείρησης ή το τίμημα από την εκποίησή της,
- ιε) δάνεια, κληρονομίες, δωρεές και λοιπές επιχορηγήσεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ο πόρος που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη μελέτη, κατασκευή, ανακατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, για την απόκτηση πάγιου εξοπλισμού ή την εξόφληση τοκοχρεωλυσίων από δάνεια.

3. Αν η δραστηριότητα της Δ.Ε.Υ.Α. επεκταθεί και στο αντικείμενο της τηλεθέρμανσης, στους πόρους της επιχείρησης περιλαμβάνονται:

- α) η χρέωση σύνδεσης με το δίκτυο τηλεθέρμανσης,
- β) τα εισπραττόμενα ποσά για τη δαπάνη της μετατόπισης αγωγών και συνδέσεων τηλεθέρμανσης, εναλλακτών ή άλλων συναφών εργασιών,
- γ) η αξία των καταναλισκόμενων θερμικών μονάδων,
- δ) οι συνεισφορές τρίτων για εκτέλεση έργων τηλεθέρμανσης κατά προτεραιότητα,
- ε) τα εισπραττόμενα ποσά για οποιαδήποτε απαραίτητη δαπάνη σχετική με τις παρεχόμενες υπηρεσίες από το νέο αντικείμενο της επιχείρησης.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις διευρύνσεως του αντικειμένου των επιχειρήσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2.

4. Αν η δραστηριότητα της Δ.Ε.Υ.Α. επεκταθεί και στο αντικείμενο της μελέτης, κατασκευής, συντήρησης, εκμετάλλευσης, επίβλεψης, διοίκησης και λειτουργίας των δικτύων φυσικού αερίου, της άρδευσης, της εμφιάλωσης και εμπορίας του νερού και της διαχείρισης, αξιοποίησης και εμπορίας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στους πόρους της επιχείρησης περιλαμβάνονται κατά περίπτωση:

- α) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο φυσικού αερίου,
- β) τα εισπραττόμενα ποσά για τη δαπάνη μετατόπισης αγωγών και συνδέσεων του φυσικού αερίου ή άλλων εργασιών,
- γ) η αξία του καταναλισκόμενου φυσικού αερίου,
- δ) οι συνεισφορές τρίτων για εκτέλεση έργων φυσικού αερίου κατά προτεραιότητα,
- ε) τα εισπραττόμενα ποσά για οποιαδήποτε απαραίτητη δαπάνη σχετική με τις προσφερόμενες υπηρεσίες από τα νέα αντικείμενα της επιχείρησης,
- στ) τα έσοδα από την άρδευση,
- ζ) τα έσοδα από την εμπορία εμφιαλωμένου νερού και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

5. Οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1069/1980 εφαρμόζονται αναλόγως για όλες τις περιπτώσεις διεύρυνσης του αντικειμένου της επιχείρησης, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2.

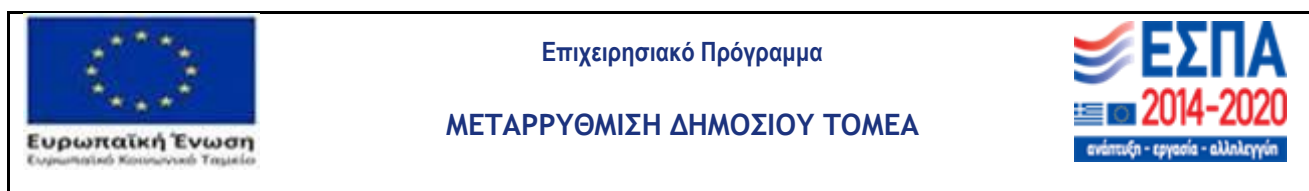
6. Στα τέλη και τις δαπάνες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο υπόκεινται όλα ανεξαιρέτως τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένου και του Ελληνικού Δημοσίου, καταργούμενης κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Η παρ. 2 του άρθρου εικοστού δεύτερου του ν. 4411/2016 (Α' 142) διατηρείται σε ισχύ.

B.7. Έσοδα από νεκροταφεία και τη λειτουργία Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών

B.7.1. Α.Ν. 582 της 28/28 Σεπτ. 1968, άρθρο 4

Άρθρο 4 :

1. Τα δικαιώματα ταφής και η εν γένει λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών κοιμητηρίων, ρυθμίζονται δια κανονισμού ψηφιζομένου υπό του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, κατά τας περί αυτών ισχυούσας ειδικάς διατάξεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Αι εκ των κοιμητηρίων πρόσοδοι είναι δικαιώματα ή τέλη επιβαλλόμενα προς κάλυψιν εν μέρει ή εν όλω των δαπανών της συντηρήσεως και εν γένει λειτουργίας αυτών.
3. Η βεβαίωσις και η είσπραξις των δικαιωμάτων τούτων ενεργείται βάσει της κειμένης νομοθεσίας “περί βεβαίωσεως και εισπράξεως δημοτικών προσόδων”.

B.7.2. ν.547/1977, άρθρο 3

Άρθρον 3 :

1. Τα έσοδα των εν Κοιμητηρίοις μη ενοριακών ναών, ως και της περιουσίας αυτών ων η διοικήσις και διαχειρίσις ανήκει εις τους δήμους ή τας κοινότητας, διατίθενται πρωτίστως διά την επισκευήν συντήρησιν, βελτίωσιν, επέκτασιν και εν γένει διατήρησιν εις καλήν κατάστασιν του ναού, ως και διά πάσας τας ανάγκας του Κοιμητηρίου, περιλαμβανομένης και της επεκτάσεως τούτου, υπό των ασκούντων την διοικήσιν και διαχειρίσιν των ναών τούτων Τυχόν περισσεύματα των εσόδων τούτων διατίθενται υπό του δήμου ή της κοινότητος δι' άλλους σκοπούς.
2. Αι εργασίαι διά την επισκευήν, συντήρησιν, βελτίωσιν, επέκτασιν και εν γένει διατήρησιν εις καλήν κατάστασιν του ναού, ούτινος η διοικήσις και διαχειρίσις ανήκει εις τον δήμον ή την κοινότητα, εκτελούνται μετά σύμφωνον γνώμην του οικείου Μητροπολίτου υπό του έχοντος την διοικήσιν και διαχειρίσιν δήμου ή κοινότητος.
3. Έσοδα των εν Κοιμητηρίοις μη ενοριακών ναών, πλην των υπαγομένων εις Φιλανθρωπικά Ιδρύματα, κατατεθέντα μέχρι της ισχύος του παρόντος εις ιδίους παρά Τραπεζίαις λογαριασμούς, περιέρχονται εις τους δήμους ή τας κοινότητας ή τους πλησιεστέρους ενοριακούς ναούς, κατά τα εν άρθρ.1 του παρόντος οριζόμενα.

B.7.3. Έσοδα από λειτουργία Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών, ν.3448/2006, άρθρο 35 παρ. 5

Άρθρο 35

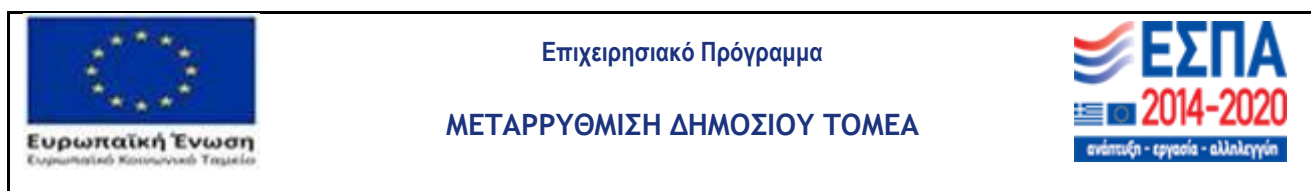
5. Τα δικαιώματα και τέλη αποτέφρωσης και η εν γένει χρήση και λειτουργία εκάστης μονάδας αποτέφρωσης οστών νεκρών ρυθμίζονται με τον Κανονισμό Λειτουργίας, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου προς τούτο οργάνου του νομικού προσώπου που κατέχει την κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου άδεια λειτουργίας.

B.8. Έσοδα από συμβάσεις παραχώρησης και εκμετάλλευσης από τον ανάδοχο κατασκευής χώρου στάθμευσης

B.8.1. ν. 1418/1984, άρθρο 4 παρ. 4

Άρθρο 4 : Τρόπος κατασκευής. Διαδικασίες επιλογής αναδόχου

4. Η διακήρυξη για τη δημοπράτηση καθορίζει το σύστημα υποβολής των προσφορών. Συστήματα υποβολής προσφορών είναι :
  - α) Η προσφορά ενιαίου ποσοστού έκπτωσης πάνω σε συμπληρωμένο τιμολόγιο της Υπηρεσίας.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β) Η προσφορά επιμέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών, σε συμπληρωμένο τιμολόγιο ομαδοποιημένων τιμών της Υπηρεσίας, με έλεγχο ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης.

δ) Η ελεύθερη συμπλήρωση ανοικτού τιμολογίου που μπορεί να περιλαμβάνει αναλυτικές τιμές ή περιληπτικές τιμές ή και κατ'αποκοπή τιμή.

ε) Η προσφορά που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή με κατ' αποκοπή εργολαβικό αντάλλαγμα για το έργο ολόκληρο ή κατά τμήματα. Στο σύστημα αυτό αξιολογείται πρώτα η ποιότητα της προσφοράς(μελέτη) και στη συνέχεια εξετάζεται η οικονομική προσφορά.

στ) Η μειοδοσία μόνο πάνω στο ποσοστό οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών.

ζ) Η προσφορά για την αξιοποίηση ακινήτων του εργοδότη με το σύστημα της αντιπαροχής ποσοστών εξ αδιαιρέτου και αντίστοιχων διηρημένων ιδιοκτησιών.

η) Η προσφορά που περιλαμβάνει τη μερική ή ολική χρηματοδότηση με αντάλλαγμα τη λειτουργία ή εκμετάλλευση του έργου ή άλλα τυχόν ανταλλάγματα έναντι της κατασκευής του έργου.

B.8.2. v. 2052/1992, άρθρο 9

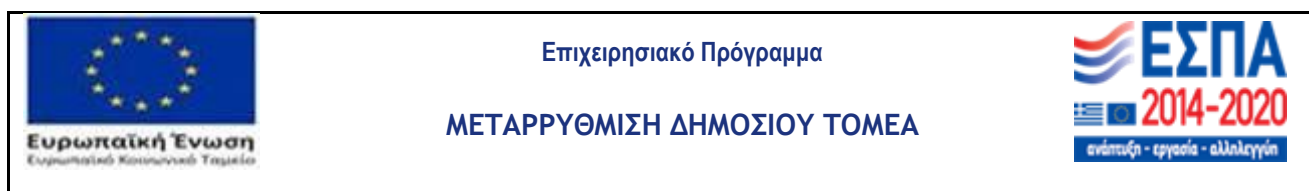
Άρθρο 9 :

1. Με τα προεδρικά διατάγματα, που αναφέρονται στα άρθρα 7 και 8 παρ.1, μπορεί να καθορίζονται ο ελάχιστος και μέγιστος αριθμός των θέσεων στάθμευσης, αρτιότητες οικοπέδων, χρήσεις γης και λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης, κατά παρέκκλιση οποιασδήποτε γενικής ή ειδικής διάταξης για τη δημιουργία των ειδικών έργων και εγκαταστάσεων του άρθρου 7, ως και των υπόγειων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων ή άλλων χρήσεων και των υπόγειων διαβάσεων με τις απαιτούμενες για την εξυπηρέτησή τους υπέργειες εγκαταστάσεις του άρθρου 8.

2. Τα ειδικά έργα και εγκαταστάσεις του άρθρου 7 μπορεί να υπαχθούν στο σύστημα (καθεσώς) της οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας με τη δημιουργία χωριστής κυριότητας σε διακεκριμένα τμήματα (ορόφους κ.λπ.) ή σε περισσότερο αυτοτελή κτίρια, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα, του ν. 3741/1929 (ΦΕΚ 4 Α') και του ν.δ.1024/1971.

β. Οι υπόγειοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων ή άλλων χρήσεων και οι υπόγειες διαβάσεις με τις απαιτούμενες για την εξυπηρέτησή τους υπέργειες εγκαταστάσεις του άρθρου 8 μπορεί επίσης να υπαχθούν στο ίδιο σύστημα (καθεσώς) οριζόντιας ιδιοκτησίας, με τη δημιουργία χωριστής κυριότητας σε κάθε θέση στάθμευσης ή σε άλλους χώρους χρήσης ή σε διακεκριμένα τμήματα, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα, του ν. 3741/1929 και του ν.δ.1024/1971. Ο κύριος κάθε τέτοιας οριζόντιας ιδιοκτησίας θα είναι αυτοδικαίως συγκύριος εξ αδιαιρέτου κατ' ανάλογη μερίδα πάνω στα μέρη των υπόγειων αυτών κατασκευών τα οποία χρησιμεύουν στην κοινή και των λοιπών κυρίων χρήση, όπως είναι το υπόγειο έδαφος πάνω στο οποίο θα γίνουν οι κατασκευές αυτές, τα Θεμέλια, πρωτότοιχοι, κοινές υπόγειες ή υπέργειες εγκαταστάσεις και λοιπά. Η συγκυριότητα επί του πιο πάνω υπόγειου εδάφους και των λοιπών κοινόχρηστων κοινόκτητων μερών δεν εκτείνεται στον επίγειο χώρο πάνω από τις υπόγειες αυτές κατασκευές, που θα αποδοθεί στην κοινή χρήση ή στην εξυπηρέτηση του αντίστοιχου σκοπού κοινής ωφέλειας, εκτός από τις υπέργειες εγκαταστάσεις, που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των παραπάνω υπόγειων κατασκευών.

γ. Η υπαγωγή των ανωτέρω ειδικών έργων και εγκαταστάσεων ή υπόγειων κατασκευών στο σύστημα (καθεσώς) της οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας και ο κανονισμός σχέσεων των

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

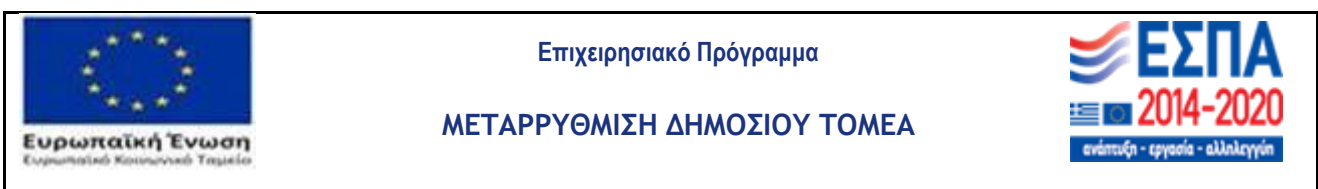
συνιδιοκτητών γίνεται με συμβολαιογραφική πράξη, που μεταγράφεται στο αρμόδιο γραφείο μεταγραφών. Η πράξη αυτή καταρτίζεται από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ή το Τ.Ε.Ο., που ενεργούν επ' ονόματι τους ή επ' ονόματι και για λογαριασμό του κυρίου του ειδικού έργου και εγκαταστάσεως ή του αντίστοιχου κοινόχρηστου ή κοινωφελούς χώρου. Σε περίπτωση όμως, που ο κοινόχρηστος ή κοινωφελής χώρος δεν έχει περιέλθει στην κατοχή, διοίκηση και εκμετάλλευση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ή του Τ.Ε.Ο., σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 8, η παραπάνω συμβολαιογραφική πράξη καταργείται από τον κύριο του χώρου.

3. Η εκτέλεση των παραπάνω ειδικών έργων, υπόγειων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων ή άλλων χρήσεων, των υπόγειων διαβάσεων, των απαιτούμενων για την εξυπηρέτηση των υπέργειων εγκαταστάσεων και της διαμόρφωσης επίγειων χώρων, καθώς και η εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων δημόσιων έργων με μερική ή ολική χρηματοδότηση τρίτων, όπως ορίζεται στις παρ. 4 και 5 του παρόντος, ανατίθεται και σε επιχείρηση ή επιχειρήσεις ή σε όμιλο επιχειρήσεων, που για τη μελέτη και κατασκευή των έργων αυτών έχει εξασφαλίσει τη σύμπραξη ή τη συμμετοχή γραφείου μελετών και εργοληπτικής επιχειρήσεως ανάλογων προσόντων. Η εκτέλεση των πιο πάνω έργων μπορεί να γίνει με ένα από τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα συστήματα δημοπράτησης ή με συνδυασμό δύο ή περισσότερων από αυτά.

α. Εάν τα έργα αυτά δημοπρατηθούν κατά το σύστημα της αντιπαροχής, ο ανάδοχος θα λάβει σαν εργολαβικό αντάλλαγμα για την εκτέλεση του έργου για την τυχόν μελέτη και για τυχόν άλλες υποχρεώσεις, που καθορίζονται με τη διακήρυξη, με δαπάνες του ορισμένες συσταθείσες οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες με τα αντίστοιχα σε αυτές ποσοστά εξ αδιαιρέτου επί των κοινόχρηστων και κοινόκτητων μερών των πιο πάνω ειδικών έργων ή υπόγειων κατασκευών ή άλλων κατασκευών, οι οποίες θα είναι κληρονομητές και ελεύθερα μεταβιβάσιμες σε τρίτους.

β. Εάν τα έργα αυτά δημοπρατηθούν κατά το σύστημα της παροχής άλλων ανταλλαγμάτων, ο ανάδοχος θα λάβει σαν εργολαβικό αντάλλαγμα για την εκτέλεση του έργου για την τυχόν μελέτη και για τυχόν άλλες υποχρεώσεις, που καθορίζονται με τη διακήρυξη, με δαπάνες του είτε την παραχώρηση της χρήσης και της εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο είτε την παραχώρηση της χρήσης και κάρπωσης ή την παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης ή την παραχώρηση μόνον της χρήσης ορισμένων συσταθείσων οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών με τα αντίστοιχα σε αυτές ποσοστά εξ αδιαιρέτου επί των κοινόχρηστων και κοινόκτητων χώρων των πιο πάνω ειδικών έργων ή υπόγειων κατασκευών για ορισμένο χρονικό διάστημα μέχρι και 99 χρόνια είτε οποιοδήποτε άλλο αντάλλαγμα, που θα καθορισθεί στα σχετικά συμβατικά τεύχη. Τα παραχωρούμενα στον ανάδοχο δικαιώματα επί των οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών είναι κληρονομητά και ελεύθερα μεταβιβάσιμα σε τρίτους για το εκάστοτε υπόλοιπο του χρόνου, που απομένει και διέπονται αποκλειστικά από τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εκτός από εκείνες που αποκλείουν τη μεταβίβασή τους σε τρίτους ή περιορίζουν το χρόνο διάρκειάς τους.

γ. Η μεταβίβαση των οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών ή η παραχώρηση των πιο πάνω δικαιωμάτων επ' αυτών γίνεται στον ανάδοχο από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ή το Τ.Ε.Ο. επ' ονόματι και για λογαριασμό του κυρίου του ειδικού έργου ή του αντίστοιχου κοινόχρηστου ή κοινωφελούς χώρου. Στην περίπτωση, όμως, που ο κοινόχρηστος ή κοινωφελής χώρος δεν έχει περιέλθει στην κατοχή, διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ή του Τ.Ε.Ο., σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 8, οι παραπάνω μεταβιβάσεις ή παραχωρήσεις γίνονται από τον κύριο του χώρου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ. Οι μεταβιβάσεις των οριζόντων ή κάθετων ιδιοκτησιών ή η παραχώρηση των πιο πάνω δικαιωμάτων επ' αυτών στον ανάδοχο, καθώς και οι σχετικές με αυτές συμβάσεις (συμβολαιογραφικές και μη) απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων και από οποιοδήποτε άλλο φόρο καθώς και από κάθε τέλος, εισφορά, κράτηση, δικαίωμα ή επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και οποιουδήποτε τρίτου, με εξαίρεση το φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.). Η αμοιβή και τα δικαιώματα συμβολαιογράφων, δικηγόρων και υποθηκοφυλάκων για την κατάρτιση του εργολαβικού συμβολαίου και προσυμφώνου μεταβίβασης ποσοστών εξ αδιαιρέτου ή παραχώρησης άλλων δικαιωμάτων επί των παραπάνω οριζόντων ή κάθετων ιδιοκτησιών, καθώς και για την κατάρτιση και μεταγραφή των συμβολαίων μεταβίβασης των οριζόντων αυτών ιδιοκτησιών ή παραχώρησης δικαιωμάτων επ' αυτών στον ανάδοχο περιορίζεται στα όρια, που ορίζει το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 4171/1961 (ΦΕΚ 93 Α').

ε. Ο εργοδότης ή κύριος του έργου μπορεί να συμμετάσχει στη δαπάνη των παραπάνω έργων με τη χρηματοδότηση εκτέλεσης ορισμένων εργασιών τους, που θα ορίζονται ρητά στα συμβατικά τεύχη.

4. Η εκτέλεση των δημόσιων έργων, με το σύστημα της αντιπαροχής ή της παροχής άλλων ανταλλαγμάτων, καθώς και η εκτέλεση οποιοδήποτε άλλου δημόσιου έργου με χρηματοδότηση τρίτων κατά ποσοστά πάνω από πενήντα τοις εκατό (50%) διέπεται από τη νομοθεσία περί δημόσιων έργων με την επιφύλαξη των παρακάτω ρυθμίσεων, ανάλογα με το εκτελούμενο έργο.

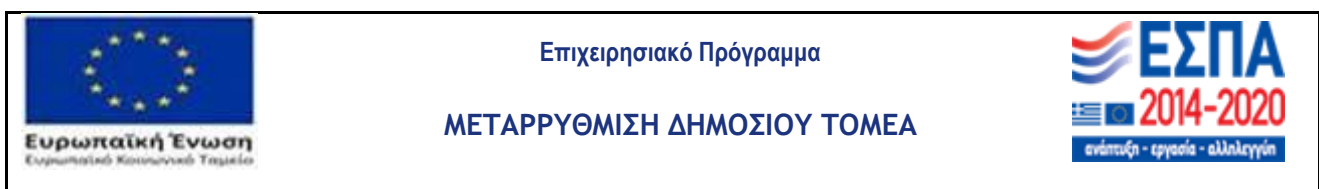
α. Σε περίπτωση υπερημερίας του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής αυτού ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του ή σε περίπτωση υπαίτιας ή ανυπαίτιας αδυναμίας αυτού, ο ανάδοχος έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

β. Σε περίπτωση διακοπής των εργασιών πέραν των δεκαπέντε (15) ημερών από γεγονός για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος, τότε δικαιούται αυτός να ζητήσει αποζημίωση για τη ζημία, που υπέστη από τη διακοπή αυτή στο υπόψη έργο. Σε περίπτωση, όμως, που η διακοπή αυτή διαρκέσει για συνεχές χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, τότε ο ανάδοχος δικαιούται επί πλέον να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασής.

γ. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ασκήσει το παρεχόμενο σ' αυτόν από το νόμο δικαίωμα να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης δικαιούται να ζητήσει και αποζημίωση για την τυχόν ζημία του από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης.

δ. Ο κύριος του έργου και ο φορέας κατασκευής αυτού δεν έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν ή διαλύσουν τη σύμβαση εργολαβίας χωρίς σπουδαίο λόγο, ο οποίος κρίνεται ως τέτοιος μετά από γνώμη του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων. Εάν ο λόγος αυτός αφορά γεγονός για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος, τότε αυτός δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση. Σε περίπτωση, όμως που η σύμβαση αφορά περισσότερες από μία διαφορετικές και αυτοτελείς κατασκευές, μπορεί να συνομολογηθεί ότι ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής αυτού έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν ή διαλύσουν τη σύμβαση ως προς μία ή περισσότερες αυτοτελείς και διαφορετικές κατασκευές, μέχρι ορισμένη προθεσμία και πάντως πριν από το συμβατικό χρόνο έναρξης εργασιών επί των αυτοτελών και διαφορετικών αυτών κατασκευών.

α. Στην τελευταία αυτή περίπτωση μπορεί να αντικατασταθεί η αυτοτελής κατασκευή που αφαιρέθηκε, με άλλη ή άλλες, ίδιου ή ισοδύναμου τεχνικού και οικονομικού αντικειμένου και να καθοριστεί με νέα απόφαση, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων, ο τρόπος αναπροσαρμογής του εργολαβικού ανταλλάγματος και η αναπροσαρμογή της σύμβασης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και σε εκκρεμείς συμβάσεις κατασκευής υπόγειων σταθμών αυτοκινήτων, που προβλέπονται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 8 και μετά το συμβατικό χρόνο έναρξης των εργασιών, ανεξάρτητα αν η αντικατάσταση προβλέπεται στις συμβάσεις αυτές .

ε. Η μεταβίβαση των οριζόντιων ιδιοκτησιών ή η παραχώρηση δικαιωμάτων επ' αυτών στον ανάδοχο γίνεται σταδιακά ανάλογα με την πρόοδο εκτέλεσης των εργασιών. Μπορεί, όμως, με τη σύμβαση να συμφωνηθεί η πρόωρη μεταβίβαση οριζόντιων ιδιοκτησιών ή η πρόωρη παραχώρηση δικαιωμάτων επ' αυτών του επόμενου σταδίου με την κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής του αναδόχου, η οποία θα αποδίδεται σ' αυτών με την περάτωση του σταδίου εκείνου των εργασιών που θεμελιώνει το δικαίωμά του για τη γενόμενη μεταβίβαση ή παραχώρηση, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη.

στ. Σε περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου θα γίνεται επιμέτρηση των εργασιών, που έχει εκτελέσει αυτός, θα καταπίπτουν οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης ως και οι εγγυητικές επιστολές, που θα έχουν τυχόν δοθεί, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο ε', θα υπολογίζεται η ζημία, που υφίσταται ο κύριος του έργου και θα γίνεται εκκαθάριση της εργολαβίας. Τρόπος επιμέτρησης των εργασιών, που εκτέλεσε ο ανάδοχος, ο τρόπος υπολογισμού της ζημίας του κυρίου του έργου, ο τρόπος εκκαθάρισης της εργολαβίας και ο τρόπος πληρωμής των ποσών, που τυχόν δικαιούται ο ανάδοχος, καθορίζονται στα συμβατικά τεύχη. Ο τρόπος και η διαδικασία ολοκλήρωσης του ημιτελούς έργου εναπόκειται στην κρίση του κυρίου του έργου.

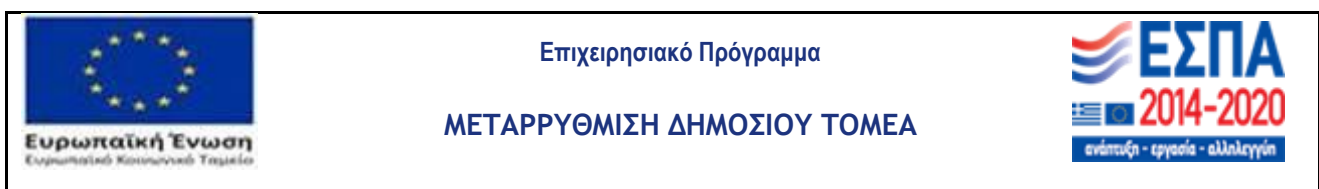
ζ. Εργοδότης ή κύριος του έργου προκειμένου περί έργων, που εκτελούνται στα απαλλοτριωθέντα ακίνητα, που αναφέρονται στα άρθρα 7 παρ.1 και 8 παρ. 4 και στους κοινόχρηστους ή κοινωφελείς χώρους, που αναφέρονται στο άρθρο 8 παρ. 2 και 3 θεωρείται το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. ή το Τ.Ε.Ο., κατά τα ανωτέρω οριζόμενα η δε μελέτη, η ανόδωση και η κατασκευή των έργων αυτών ανήκει στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων.

η. Για την επίλυση των διαφορών που απορρέουν από τη σύμβαση εργολαβίας ή εξ αφορμής αυτής, δύναται να συνομολογηθεί συμφωνία διεθνούς ή εσωτερικής διαιτησίας, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων το ανωτέρω ποσοστό της παρ. 4 μπορεί να ορίζεται για έργα συγκοινωνιακά κατώτερο του πενήντα τοις εκατό (50%) εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των διατάξεων της άνω παραγράφου.

6. Σε περίπτωση παραχώρησης της χρήσης και εκμετάλλευσης του κατασκευασθέντος έργου ή συσταθισίων οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών στον ανάδοχο, η παραχώρηση αυτή θα διέπεται από τους συμβατικούς όρους και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του παρόντος και του Αστικού Κώδικα. Ο ανάδοχος υποχρεούται να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης παραχώρησής, που θα ορίζει η σχετική διακήρυξη και θα διέπεται από τους θεσπιζόμενους απ' αυτήν όρους. Με τις συμβάσεις αυτές ο κύριος του έργου μπορεί να εγγυηθεί στον ανάδοχο τη διατήρηση διαφόρων συνθηκών και να συνομολογηθεί, ότι σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών αυτών, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει είτε αποζημίωση για τη ζημιά που υπέστη είτε αναπροσαρμογή της οφειλόμενης σ' αυτήν παροχής είτε και λύση της σύμβασης παραχώρησης με αποζημίωσή του για τη ζημιά που υπέστη από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης.

Για την επίλυση των διαφορών που απορρέουν από τις συμβάσεις παραχώρησης ή εξ αφορμής αυτών μπορεί να συνομολογηθεί διεθνής ή εσωτερική διαιτησία, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη.

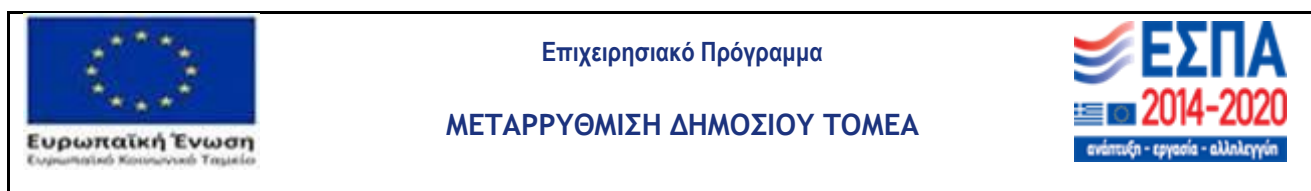
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

7. Τα ανταλλάγματα, που εισπράττει ο ανάδοχος από την πώληση και μεταβίβαση των παραπάνω οριζόντων ή κάθετων ιδιοκτησιών ή την παραχώρηση διαρκών ή πολυετών δικαιωμάτων επ' αυτών σε τρίτους θεωρούνται σαν ακαθάριστα έσοδα αυτού και φορολογούνται σαν εργολαβικό ανάλλαγμα δημόσιου τεχνικού έργου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 36α του ν.δ/τος 3323/1955 (ΦΕΚ 214 Α'). Τα ανταλλάγματα, που εισπράττει ο ανάδοχος από την εκμετάλλευση των υπόλοιπων οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών ή από την εκμετάλλευση των παραπάνω ειδικών έργων ή των χώρων στάθμευσης θεωρούνται σαν ακαθάριστα έσοδα από εμπορικές επιχειρήσεις και φορολογούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 επομ. του ν.δ/τος 3323/1955.

8. Στα παραπάνω ειδικά έργα, στα έργα χώρων στάθμευσης και στα έργα, που εκτελούνται με ολική ή μερική χρηματοδότηση τρίτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος, η απόσβεση του κόστους κατασκευής των έργων αυτών και των τόκων των δανείων και πιστώσεων του αναδόχου, κατά την κατασκευαστική περίοδο, οι οποίοι θεωρούνται ως κόστος κατασκευής, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 50 του ν.1914/1990.

9. Οι διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 679/1977 (ΦΕΚ 245 Α') που αφορούν την εκτέλεση σημαντικών δημόσιων έργων κατισχύουν οποιασδήποτε γενικής ή ειδικής διάταξης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.9. Τέλος διαφημίσεως, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 15

Άρθρο 15 : Τέλος διαφημίσεως

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων τέλος για κάθε διαφήμιση που γίνεται με οποιονδήποτε τρόπο και μορφή σε χώρους που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά τους όρια. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, κατά περιοχή και κατηγορία διαφήμισης ως εξής :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α' Για διαφημίσεις που αναγράφονται ή αναρτώνται ή επικολλούνται : α) μέσα σε μόνιμα και σταθερά ή προσωρινά και κινητά πλαίσια, τα οποία τοποθετούνται σε πλατείες, οδούς, πεζοδρόμια, δημόσιους και κοινόχρηστους γενικά χώρους, που καθορίζονται με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, β) στις περιφράξεις ακάλυπτων χώρων και ανεγειρόμενων ή εγκαταλελειμμένων οικοδομών με συναίνεση του ιδιοκτήτη ή νομέα ή του διαχειριστή αυτών, γ) σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών καθώς και σε χώρους σταδίων και γηπέδων, που καθορίζονται από τη διοίκηση των αντίστοιχων φορέων, δ) μέσα σε καταστήματα, κινηματογράφους, θέατρα και άλλους δημόσιους χώρους, και ε) σε περίπτερα, στέγαστρα αφετηριών και στάσεων αναμονής επιβατών λεωφορείων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, από δραχμές πενήντα (50) μέχρι εκατόν είκοσι πέντε (125) εβδομαδιαίως το τετραγωνικό μέτρο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β'

Α. α. για διαφημίσεις φωτεινές σε στέγες ή δώματα καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται με ηλεκτρικές εφημερίδες, από δραχμές πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

β. για φωτεινές σε οποιουδήποτε άλλους χώρους, από δραχμές δύο χιλιάδες (2.000) μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

γ. για μη φωτεινές ή φωτιζόμενες σε στέγες ή δώματα, από δραχμές επτακόσιες (700) μέχρι επτά χιλιάδες (7.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

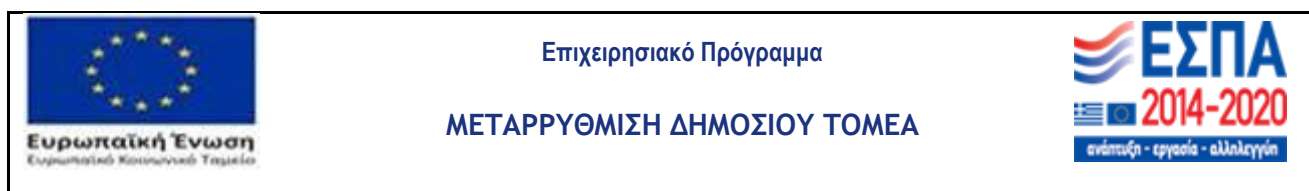
Β. Τα ανωτέρω τέλη δεν επιβάλλονται εκ νέου όταν μεταβάλλεται, εντός του έτους, το διαφημιστικό μήνυμα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ' Για διαφημίσεις που γίνονται μέσα στα οχήματα σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων και κάθε τύπου οχήματα δημόσιας χρήσης ή στην εξωτερική επιφάνεια αυτών, διαστάσεων μέχρι 30 επί 50 εκατοστόμετρα, από δραχμές εκατόν σαράντα (140) μέχρι επτακόσιες (700) μηνιαίως, ανεξάρτητα από τις ημέρες χρησιμοποίησης. Για διαφημίσεις της κατηγορίας αυτής μεγαλύτερων διαστάσεων καταβάλλεται ανάλογο πολλαπλάσιο τέλος.

"Κατηγορία Δ'

α. Για διαφημίσεις που γίνονται με ημερολόγια, δώρα, έντυπα, κάθε είδους παραστάσεις ή λέξεις σε αυτοκόλλητα ή είδη με διαφημιστικές παραστάσεις ή λέξεις ή με άλλο παρόμοιο τρόπο, καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται από τον αέρα με οποιονδήποτε τρόπο, το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της δαπάνης διαφήμισης.

Τα ένθετα διαφημιστικά φυλλάδια, που διανέμονται μαζί με τις εφημερίδες και τα περιοδικά, υπόκεινται στο ανωτέρω τέλος διαφήμισης. β. Η προβολή προϊόντων σε χώρους καταστημάτων, που γίνεται είτε με την τοποθέτησή τους σε ειδικά σημεία εντός του καταστήματος είτε με έντυπα, δώρα, επιγραφές κάθε είδους είτε με άλλο παρόμοιο τρόπο, θεωρείται διαφήμιση και υπόκειται σε τέλος διαφήμισης, βάσει των εκδιδομένων από τα καταστήματα τιμολογίων παροχής υπηρεσιών. Το τέλος υπολογίζεται με συντελεστή 2% επί της διαφημιστικής δαπάνης που καταβάλλεται για τις πράξεις αυτές.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Προβολή προϊόντων που εντάσσεται στην παραπάνω έννοια της διαφήμισης συνιστούν οι εξής ενέργειες:

α. η ενοικίαση χώρων σε ειδικά ράφια, η τοποθέτηση προϊόντων σε ειδικές προθήκες ή περίπτερα,

β. η διανομή δοκιμαστικών προϊόντων, εκδηλώσεις εκπλήξεις ("Happenings") στους χώρους του καταστήματος.

γ. Η απόδοση του τέλους, για όλες τις ενέργειες της κατηγορίας αυτής, γίνεται πάντοτε από τον διαφημιζόμενο, μέχρι τη λήξη προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η καταβολή πραγματοποιείται σε οποιοδήποτε γραφείο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων λειτουργεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και αποδεικνύεται με την παροχή ανάλογου παραστατικού στοιχείου (διπλότυπου). Το σύνολο των ποσών που εισπράττονται αποτελεί πόρο ειδικού λογαριασμού, που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και αποδίδεται στους δήμους και κοινότητες.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία, ο χρόνος, ο τρόπος, τα κριτήρια και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, για την απόδοση των τελών στους Ο.Τ.Α. α' βαθμίδας.

δ. Ως δαπάνη διαφήμισης για τις διαφημίσεις της παρούσας κατηγορίας είναι το ποσό που καταβάλλεται από τον διαφημιζόμενο για τη διενέργεια της διαφήμισης, με βάση το φορολογικό στοιχείο που πρέπει να εκδίδεται για κάθε περίπτωση. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης απόδοσης των οφειλόμενων τελών οι σχετικές δαπάνες διαφήμισης δεν αναγνωρίζονται ως εκπεστές από τα ακαθάριστα έσοδα, κατά τις φορολογικές διατάξεις.

2. Εξαιρούνται του τέλους της παρ. 1 του άρθρου αυτού διαφημίσεις που γίνονται στις εφημερίδες, στα περιοδικά, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, το κατά κατηγορία και περίπτωση τέλος διαφήμισης της παρ. 1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά το ποσοστό του πληθωρισμού, με τον οποίο έκλεισε το έτος.

4. Η μίσθωση κοινόχρηστων χώρων για τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων δεν υπάγεται στις διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων (ν. 813/1978, ΦΕΚ 137/Α').

B.10. Τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων επιχειρήσεων

B.10.1. ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 β'

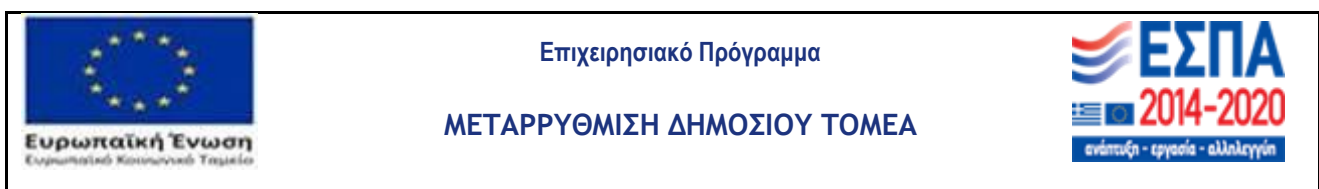
Άρθρον 1 :

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων:

α) ...

β) Επιβάλλεται υπέρ των δήμων, στην περιφέρεια των οποίων ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων τέλος σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) στα ακαθάριστα έσοδα των: α) κάθε είδους, μορφής και ονομασίας καταστημάτων, στα οποία πωλούνται για κατανάλωση εντός των χώρων δραστηριοποίησης του καταστήματος ή σε πακέτο, φαγητά, ποτά, καφές, αναψυκτικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και γλυκίσματα, εφόσον διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα, β) ζυθοπωλείων και μπαρ, ανεξαρτήτως ιδιαίτερης ονομασίας και κατηγορίας και γ) καντινών.

Στο ανωτέρω τέλος υπάγονται και τα κέντρα διασκέδασης και τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, κάθε

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε εμπορικά κέντρα, καθώς και στα οργανωμένα τμήματα των SUPERMARKETS και των πολυκαταστημάτων, στα οποία πωλούνται έτοιμα φαγητά.

Επί των εσόδων των επιχειρήσεων Καζίνο και των επιχειρήσεων που λειτουργούν εντός Καζίνο το ανωτέρω τέλος επιβάλλεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%).

Προκειμένου για νυχτερινά κέντρα, αίθουσες χορού και άλλα καταστήματα με ποτά και θέαμα, καφωδεία, κέντρα διασκέδασης και χορευτικά κέντρα με μουσική το ανωτέρω τέλος επιβάλλεται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).

Στους δήμους στην περιοχή των οποίων δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων το ανωτέρω τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Αν σε τμήμα δήμου ισχύει το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ειδικά και μόνο για το τμήμα αυτό εφαρμόζονται οι ανωτέρω παράγραφοι του παρόντος άρθρου.

Το ανωτέρω τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και στις παρακάτω κατηγορίες καταστημάτων:

α. τουριστικών ειδών, β. ειδών λαϊκής τέχνης, γ. ενθυμίων και δώρων, δ. ενοικίασεως σκαφών αναψυχής τοπικού χαρακτήρα, θαλάσσιων ποδηλάτων, ιστιοσανίδων, ειδών χρησιμοποιούμενων στην παραλία, ε. ειδών που χρησιμοποιούνται στη θάλασσα από τους λουόμενους, στ. ειδών «σπορ», «σκι» και «ορειβασίας», ζ. σχολών εκμάθησης θαλάσσιων σπορ και εκμάθησης καταδύσεων, η. ενοικιάσεις αυτοκινήτων, μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων.

Σε περίπτωση διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στο πλαίσιο άσκησης πολλαπλών οικονομικών δραστηριοτήτων από τα ανωτέρω καταστήματα, για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου τέλους λαμβάνονται υπ' όψιν τα ακαθάριστα έσοδα, τα οποία προέρχονται μόνο από τη λιανική πώληση των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου, όπως αυτά προκύπτουν από την δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 1080/1980 και τα εκκαθαριστικά σημειώματα του Φ.Π.Α..

Το τέλος βαρύνει τον πελάτη και αναγράφεται ξεχωριστά στα εκδιδόμενα κατά τις κείμενες διατάξεις στοιχεία, εισπράττεται δε από αυτόν που εκδίδει το λογαριασμό, ο οποίος υποχρεούται να το καταβάλει στο οικείο δημοτικό ταμείο.

B.10.2. ν. 3756/2009, άρθρο 23

Άρθρο 23

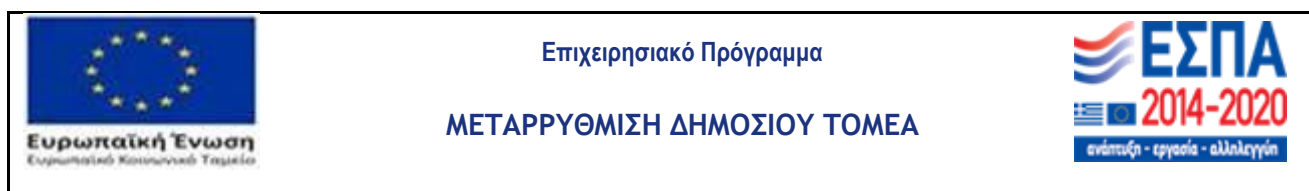
2. Το τέλος στα ακαθάριστα έσοδα στις περιπτώσεις που προβλέπεται σε ποσοστό 2% στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 339/1976 (ΦΕΚ 136 Α'), όπως ισχύει, ορίζεται από 1.1.2009 σε ποσοστό 0,5%. Εξαιρούνται από τη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου τα έσοδα από επιχειρήσεις που λειτουργούν εντός Καζίνο.

B.11. Τέλος αναπαραγωγής εγγράφων, ν.2690/1999, άρθρο 5 παρ. 4

Άρθρο 5

Πρόσβαση σε έγγραφα

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.

B.12. Τέλος ακίνητης περιουσίας, ν.2130/1993, άρθρο 24

Άρθρο 24: Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

1. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων τέλος, το οποίο υπολογίζεται επί της αξίας της ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Στα πάσης φύσεως ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εντός των ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εντός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

β) Στα κάθε είδους κτίσματα που βρίσκονται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εκτός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

Στην περίπτωση β' για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη, από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, η αξία των κτισμάτων και η αξία της διπλάσιας έκτασης από εκείνη που καταλαμβάνουν τα κτίσματα, εφ' όσον υφίσταται.

2. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου από μηδέν εικοσιπέντε τοις χιλίοις (0,25%), μέχρι μηδέν τριάντα πέντε τοις χιλίοις (0,35%) και είναι ενιαίος για όλη τη διοικητική τους περιφέρεια.

Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου λαμβάνεται μέχρι 31 Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους και ισχύει και για τα επόμενα έτη μέχρι να τροποποιηθεί. Ειδικά για το έτος 1993 η απόφαση αυτή λαμβάνεται μέχρι 31 Μαΐου.

3. Το τέλος βαρύνει τον κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους κύριο του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας ή νομής τον επικαρπωτή ή νομέα.

4. Για τον υπολογισμό του τέλους λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ακινήτων της παρ. 1 του παρόντος άρθρου που ανήκουν στον αυτόν υπόχρεο και βρίσκονται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας κατά τις διακρίσεις των διατάξεων των παρ. 8 και 15 του παρόντος άρθρου.

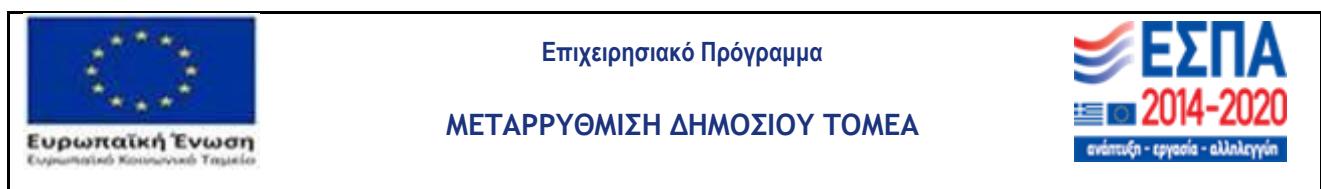
Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας το ποσό του τέλους υπολογίζεται κατά το λόγο της μερίδας κάθε συνιδιοκτήτη.

5. Ο ιδιοκτήτης ή επικαρπωτής ή νομέας ακινήτων οφείλει να υποβάλει για το έτος 1993, στο δήμο ή την κοινότητα που βρίσκονται τα ακίνητα, μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους, δήλωση ακινήτων. Ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Ο δήμος ή η κοινότητα δημοσιεύει καθ' οιονδήποτε τρόπο πρόσκληση περί υποβολής της δήλωσης ταυτοχρόνως με τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασής του.

Τα έντυπα των δηλώσεων χορηγούνται δωρεάν στους υπόχρεους του τέλους από τους δήμους και τις κοινότητες.

Για τα επόμενα έτη δήλωση υποβάλλεται μόνο για τα ακίνητα εκείνα στα οποία έχει επέλθει μεταβολή στα στοιχεία της αρχικής δήλωσης και εντός διμήνου από της μεταβολής.

6. Για τον υπολογισμό της αξίας των ακινήτων λαμβάνονται υπόψη μόνο το ύψος της τιμής ζώνης και ο συντελεστής παλαιότητας, όπως καθορίζονται και ισχύουν κάθε φορά με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών κατά τη διαδικασία του άρθρου 41 του ν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 1473/1984 (ΦΕΚ 127 Α').

Στις περιοχές που δεν έχει γίνει καθορισμός της τιμής των ακινήτων με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, κατά την ανωτέρω διαδικασία, ο υπολογισμός της αξίας τους γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη και τα τηρούμενα στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. στοιχεία. Οι Δ.Ο.Υ. υποχρεούνται να παρέχουν τα στοιχεία αυτά στους δήμους και τις κοινότητες.

7Α. Στο δημοτικό ή κοινοτικό τέλος ακίνητης περιουσίας δεν υπόκεινται τα πάσης φύσεως ακίνητα που ανήκουν:

α) Στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., στους Ο.Τ.Α. και στις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις.

β) Στους Ναούς, στις Ιερές Μονές, στο Ιερό Κοινό του Παναγίου Τάφου, στην Ιερά Μονή του Όρους Σινά, στο Άγιον Όρος, στην Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και στα θρησκευτικά γενικά ιδρύματα.

γ) Στα αναγνωρισμένα ξένα θρησκευόμενα και δόγματα, που τα χρησιμοποιούν αποκλειστικά για την άσκηση δημόσιας λατρείας και τη διεξαγωγή υπηρεσιών θρησκευτικής φύσεως.

δ) Στα φιλανθρωπικά ιδρύματα δημόσιου χαρακτήρα.

ε) Στα ημεδαπά νομικά πρόσωπα που υπάρχουν ή θα συσταθούν και δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, καθώς και οι περιουσίες του άρθρου 96 του α.ν. 2039/11939 (ΦΕΚ 455 Α') "Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών", εφόσον επιδιώκονται από αυτά αποδεδειγμένα σκοποί εθνωφελείς ή θρησκευτικοί ή σε ευρύτερο κύκλο φιλανθρωπικοί ή εκπαιδευτικοί ή καλλιτεχνικοί ή κοινωφελείς ή εκκλησιαστικοί, καθώς και ξένα που επιδιώκουν τους ίδιους σκοπούς, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

στ) Στα αθλητικά σωματεία, ενώσεις, ομοσπονδίες που έχουν νόμιμα αναγνωρισθεί από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως γήπεδα ή χώροι αθλητικών τους σκοπών.

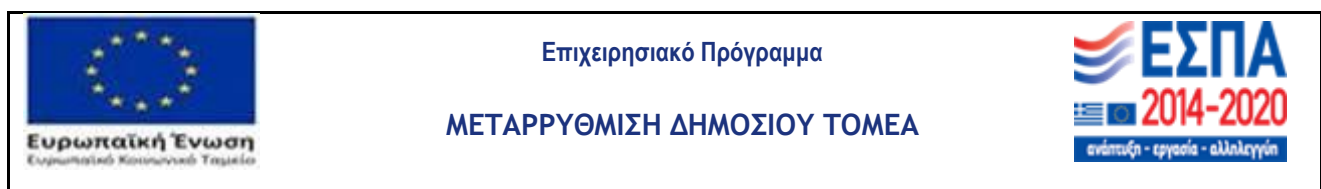
ζ) Στα ξένα κράτη όταν αυτά χρησιμοποιούνται για την εγκατάσταση πρεσβειών και προξενείων αυτών με τον όρο της αμοιβαιότητας.

Β. Επίσης απαλλάσσονται του ανωτέρω τέλους:

α) Τα κτίσματα οικοδομής που ανεγείρεται, για μια επταετία από τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας ή μέχρι να εκμισθωθούν ή κατά οποιονδήποτε τρόπο χρησιμοποιηθούν αυτά πριν από την πάροδο της επταετίας.

Μετά την πάροδο της επταετίας από τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας ή από την εκμίσθωση ή τη χρησιμοποίησή τους με οποιονδήποτε τρόπο πριν από την πάροδο της επταετίας τα διαμερίσματα πολυκατοικίας που ανεγείρεται και δεν έχουν πωληθεί, τα οποία συμφωνήθηκε να μεταβιβασθούν στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα υποδείξει, για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, θεωρούνται, κατ' αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν μεταβιβασθεί στον εργολάβο μαζί με το ποσοστό του οικοπέδου που τους αναλογεί.

Σε περίπτωση που ο εργολάβος υποσχέθηκε με συμβολαιογραφικό προσύμφωνο τη μεταβίβαση διαμερίσματος σε τρίτο πρόσωπο, το διαμέρισμα αυτό, θεωρείται, κατ' αμάχητο τεκμήριο, ότι μεταβιβάσθηκε στον αγοραστή μαζί με το ποσοστό του οικοπέδου που αναλογεί από την παράδοσή του σ' αυτόν, η οποία αποδεικνύεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο που καταρτίζεται μέσα σε ένα δίμηνο από την παράδοση.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β) Οι κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών και
 γ) Τα ακίνητα που έχουν χαρακτηρισθεί: - Ως δημόσιοι χώροι ταφής (νεκροταφεία). - Ως διατηρητέα, με απόφαση του αρμόδιου υπουργού, και δεν ιδιοχρησιμοποιούνται ή δεν αποφέρουν εισόδημα. - Ως χώροι ιστορικών ή αρχαιολογικών μνημείων.

δ) Τα κτίσματα που βρίσκονται εκτός οικισμού ή σε αγροτικές περιοχές και χρησιμοποιούνται για το σταυλισμό των ζώων.

ε) Τα ακίνητα για τα οποία υφίσταται απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Πολεοδομικό Σχεδιασμό, ιδίως ρυμοτομικό βάρος, ρυμοτομική απαλλοτρίωση, δέσμευση ακινήτου για κοινωφελή ή κοινόχρηστο σκοπό ή για λόγους προστασίας μνημείων και αρχαιοτήτων, ιδίως αρχαιολογική δέσμευση για ανασκαφές, κήρυξη αρχαιολογικού χώρου, καθώς και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, που έχει επιβληθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, αποκλειστικά κατά το μέρος για το οποίο υφίσταται η ως άνω απαγόρευση.

8. Η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους για τα ακίνητα, που έχουν μετρητή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η, γίνεται ως εξής:

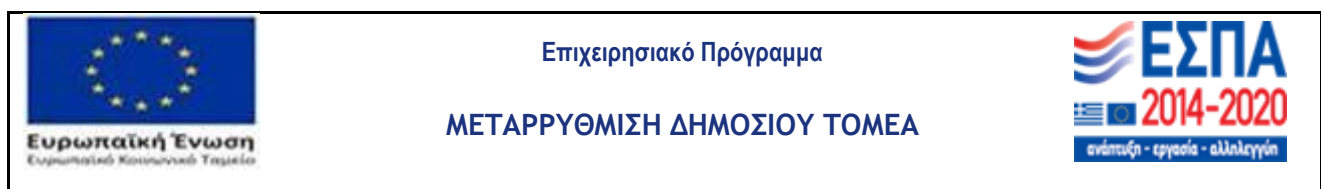
Οι δήμοι και οι κοινότητες μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων και ύστερα από έλεγχο αυτών καταρτίζουν κατάσταση στην οποία για κάθε υπόχρεο αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του, ο αριθμός του μετρητή που αντιστοιχεί σε κάθε ακίνητο και η αξία κάθε ακινήτου ανά μετρητή της Δ.Ε.Η. Στην κατάσταση αυτήν περιλαμβάνονται και τα ακίνητα για τα οποία δεν υποβλήθηκε δήλωση από τους υποχρέους, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται σε κάθε δήμο ή κοινότητα, ή με αυτά που προκύπτουν ύστερα από έλεγχο για τον προσδιορισμό των ακινήτων που δεν δηλώθηκαν. Τα ανωτέρω στοιχεία δύναται να μεταβάλλονται για την προσαρμογή τους προς τα μηχανογραφικά δεδομένα της Δ.Ε.Η. με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η κατάσταση αυτή μαζί με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, περί καθορισμού του συντελεστή του τέλους, αποστέλλονται εφάπαξ στη Δ.Ε.Η. μέχρι 30 Νοεμβρίου και ισχύουν μέχρι να τροποποιηθούν ή καταργηθούν. Ο οριζόμενος με την απόφαση συντελεστής ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και μέχρι να τροποποιηθεί ή καταργηθεί η απόφαση αυτή.

Ειδικά για το έτος 1993 απόφαση αυτή μαζί με τις καταστάσεις αποστέλλονται στη Δ.Ε.Η. μέχρι 31 Ιουλίου του έτους αυτού. Η βεβαίωση του τέλους συντελείται με την εγγραφή του υπόχρεου στις ανωτέρω καταστάσεις, χωρίς να απαιτείται η σύνταξη χρηματικού καταλόγου από το δήμο ή την κοινότητα.

9. Το ποσό του τέλους προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της αξίας κάθε ακινήτου επί τον συντελεστή του τέλους.

10. Το τέλος συνεισπράττεται από τη Δ.Ε.Η. με δόσεις ίσες προς τον αριθμό των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, που εκδίδονται από αυτήν κατά τη διάρκεια τη χρονικής περιόδου στην οποία εκτείνεται ο κύκλος καταμέτρησης που εφαρμόζεται από αυτήν, ανεξάρτητα αν ο κύκλος αυτός συμπίπτει προς το ημερολογιακό έτος και ανεξάρτητα από τυχόν μεταβολή των συντελεστών. Ειδικά για το έτος 1993 το τέλος εισπράττεται σε δύο ίσες δόσεις.

11. Τα ποσά του τέλους που εισπράττει η Δ.Ε.Η. αποδίδονται στους δήμους και τις κοινότητες μέσα στον τρίτο μήνα από τη λήξη του μήνα στον οποίο αφορούν λογιστικά οι σχετικοί λογαριασμοί. Η Δ.Ε.Η. μπορεί να δίνει στους δικαιούχους δήμους και κοινότητες χρηματικές προκαταβολές έναντι των ποσών που πρέπει να αποδώσει από τις εισπράξεις του τέλους και μέχρι 50% του προς είσπραξη ποσού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Για την αντιμετώπιση των δαπανών είσπραξης του ανωτέρω τέλους η Δ.Ε.Η. παρακρατεί από τις εισπράξεις ποσοστό 2% Δήμοι που έχουν τη δική τους ταμειακή υπηρεσία μπορούν να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική συνείσπραξη του τέλους ακίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π.) από τη ΔΕΗ με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

13. Σε περίπτωση που δεν καταβληθεί το τέλος, η Δ.Ε.Η. προβαίνει στη διακοπή του ρεύματος και δεν το επαναχορηγεί μέχρι να εξοφληθεί το τέλος που οφείλεται. Αν δεν ζητηθεί η επαναχορήγηση του ηλεκτρικού ρεύματος η Δ.Ε.Η. αφού διαγράψει τον υπόχρεο συνδρομητή γνωστοποιεί τη διαγραφή στο δικαιούχο δήμο ή κοινότητα ώστε να μεριμνήσει για την είσπραξη του οφειλόμενου τέλους, σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν την είσπραξη των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων.

14. Σε περίπτωση που ο λογαριασμός της Δ.Ε.Η. εκδίδεται στο όνομα του μισθωτή του ακινήτου, το τέλος καταβάλλεται απ' αυτόν μαζί με το λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος και αφαιρείται από το καταβαλλόμενο μίσθωμα.

15. Για τα ακίνητα που δεν έχουν μετρητή της Δ.Ε.Η. η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους γίνεται με βεβαιωτικούς καταλόγους σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων.

Οι ανωτέρω κατάλογοι συντάσσονται με βάση τα στοιχεία των δηλώσεων και περιλαμβάνουν και τα ακίνητα για τα οποία δεν υποβλήθηκε δήλωση από τους υπόχρεους, με βάση τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους οι δήμοι και οι κοινότητες ή με αυτά που προκύπτουν ύστερα από έλεγχο για τον προσδιορισμό των ακινήτων που δεν δηλώθηκαν.

16. Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 12 του παρόντος άρθρου.

17. Το τέλος της παρ 15 του άρθρου αυτού καταβάλλεται από τον υπόχρεο σε τρεις τετραμηνιαίες δόσεις μέχρι τη λήξη του αντίστοιχου οικονομικού έτους, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί την εφάπαξ καταβολή του. Για το έτος 1993 καταβάλλεται σε δύο ίσες δόσεις μέχρι λήξεως του οικονομικού έτους. Αν το τέλος δεν καταβληθεί μέσα στις ανωτέρω προθεσμίες εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών προς τους δήμους και τις κοινότητες.

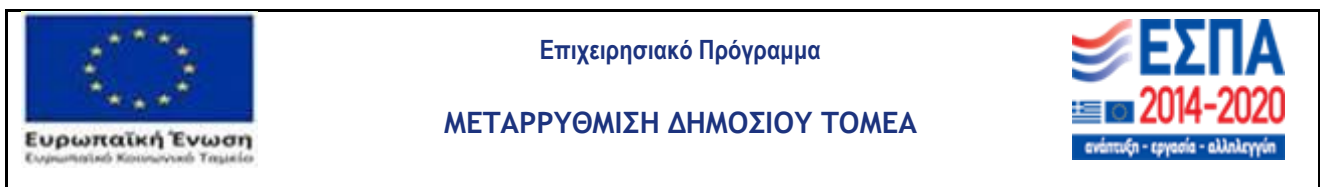
19. Από τα έσοδα που εισπράττουν, κατά την ανωτέρω διαδικασία οι δήμοι και οι κοινότητες από το τέλος αυτό, ποσοστό 15% παρακρατείται υποχρεωτικά από το φορέα είσπραξης και κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε ειδικό λογαριασμό με τίτλο "Έσοδα υπέρ δήμων και κοινοτήτων από το τέλος ακίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π)".

Τα έσοδα του λογαριασμού αυτού κατανέμονται στους Ο.Τ.Α. κατά τη διαδικασία κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, με κριτήρια τα οποία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από πρόταση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

20. Τα έσοδα του τέλους αυτού διατίθενται υποχρεωτικά κατά ποσοστό 50% τουλάχιστον για την εκτέλεση έργων, καταβολή αποζημιώσεων ρυμοτομούμενων ή απαλλοτριωμένων ακινήτων και το υπόλοιπο για την κάλυψη άλλων αναγκών.

21. Κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ως προς τη βεβαίωση και είσπραξη του τέλους ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

22. Οι δήμοι και οι κοινότητες ή οι σύνδεσμοι αυτών δύνανται με απόφαση του συμβουλίου τους, να συνιστούν γραφεία κτηματογράφησης για τις ανάγκες του Τ.Α.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1512/1985 και του π.δ. 49/16.3.1987. Η σύνθεση του προσωπικού οι αρμοδιότητες και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των γραφείων καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Π.Ε.Χ.Δ.Ε. και τη γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορεί να ανατίθενται οι εργασίες κτηματογράφησης περιοχής δήμου ή κοινότητας σε γραφείο κτηματογράφησης άλλου δήμου, κοινότητας ή συνδέσμου αυτών.

Το τέλος και το παράβολο της παρ.3 του άρθρου 100 του ν. 1892/1990 εισπράττεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α., που ιδρύει το γραφείο κτηματογράφησης.

23. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

B.13. Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων

B.13.1. ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 α'

Άρθρον 1 :

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων:

α) Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, εφ'όσον η διαμονή διαρκεί έλαττον του εξαμήνου, οριζόμενον εις 5% επί του καταβαλλομένου μισθώματος κλίνης, ενοικιαζομένου δωματίου, διαμερίσματος, χώρου ή θέσεως εις οργανωμένην κατασκήνωσιν (CAMPING). Το τέλος βαρύνει τον μισθωτήν εισπράττεται δε υποχρεωτικώς υπό του εκμισθωτού, αποδιδόμενον ευθύνη αυτού εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα.

Ειδικώς προκειμένου περί ξενοδοχειακών επιχειρήσεων πάσης λειτουργικής μορφής (ξενοδοχείων, MOTELS, BUNGALOWS, ξενώνων και επιπλωμένων διαμερισμάτων) και πάσης κατηγορίας, το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων καθορίζεται εις ποσοστόν 3% επί της τιμής κλίνης, συμβεβαιούμενον και συνειπραττόμενον μετά του φόρου κύκλου εργασιών προσαυξανόμενον κατά το άνω ποσοστόν, και αποδιδόμενον εις τον δικαιούχον Δήμον ή Κοινότητα υπό του υποχρέου διά την είσπραξιν αυτού επιχειρηματίου εντός της προθεσμίας αποδόσεως του Φ.Κ.Ε.

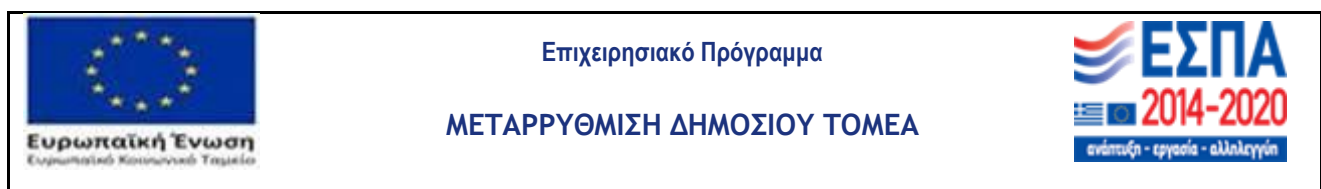
Ο δικαιούχος Δήμος ή Κοινότης δεν διενεργεί έλεγchon των στοιχείων εισπράξεων εκ διανυκτερεύσεων, αρκούμενος εις τον υπό του Δημοσίου έλεγchon των στοιχείων εισπράξεως του Φ.Κ.Ε.

Εν περιπτώσει μη καταβολής εντός της ως άνω προθεσμίας, το τέλος βεβαιούται υπό του δικαιούχου Δήμου ή Κοινότητος επί τη βάσει των περί Φ.Κ.Ε. στοιχείων της οικείας οικον. εφορίας και εισπράττεται κατά τας εκάστοτε περί εισπράξεως των δημοτικών και κοινοτικών εσόδων διατάξεις, προσηυξημένον κατά ποσοστόν 1% δι'έκαστον μήνα καθυστερήσεως. Η προσαυξήσις δεν δύναται να υπερβή το 50% του αρχικώς βεβαιωθέντος χρέους.

B.13.2. ν. 1080/1980

Άρθρο 6 : Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων

1. Το, υπό των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 339/76 "περί επιβολής υπέρ δήμων και κοινοτήτων τέλους διαμονής παρεπιδημούντων, επί των εκδιδομένων λογαριασμών και επί των λουομένων εις φυσικάς ιαματικάς πηγάς", ως αύται ατικατεστάθησαν υπό των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 658/1977 "περί αντικαταστάσεως, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών αφοροσών εις τας ξενοδοχειακάς επιχειρήσεις της χώρας" υπέρ δήμων και κοινοτήτων προβλεπόμενον τέλος διαμονής παρεπιδημούντων ορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 1982 εις ποσοστόν τέσσαρα και ήμισυ επί τοις εκατόν (4,5%) επί του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

μισθώματος κλίνης δια τας ξενοδοχειακές επιχειρήσεις πάσης λειτουργικής μορφής (ξενοδοχείων, MOTELS, BUNGALOWS, ξενώνων και επιπλωμένων διαμερισμάτων) και πάσης κατηγορίας.

2. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, περί ου αι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 339/76, ως αντικατεστάθησαν υπό των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 658/77 δύναται να επιβάλλεται πλην των εν άρθρω 2 παρ. 1 του Ν. 339/76 αναφερομένων και υπό των λοιπών δήμων και κοινοτήτων της χώρας κατόπιν αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η περί επιβολής του τέλους απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου των δήμων και κοινοτήτων τούτων λαμβάνεται μέχρι τέλους Ιουνίου και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου του επομένου έτους. Εάν η απόφασις αυτή ληφθεί μετά το τέλος Ιουνίου ισχύει από 1ης Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους.

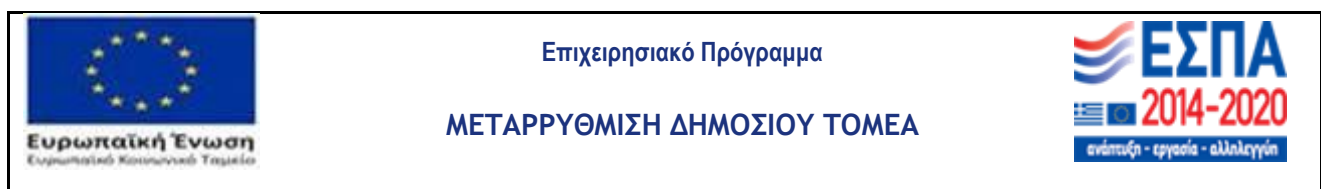
3. Το τέλος βαρύνει τον διαμένοντα πελάτην, αναγράφεται επί των εκδιδομένων, κατά τας κειμένας διατάξεις αποδείξεων και εισπράττεται υπό του εκμισθωτού.

4. Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, που απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης Φ.Π.Α., καταβάλλουν το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων στην ταμειακή υπηρεσία του δικαιούχου Ο.Τ.Α. ή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ, που διεξάγεται η ταμειακή του υπηρεσία, κάθε ημερολογιακό τρίμηνο και μέχρι την 20ή ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο. Οι ανωτέρω επιχειρήσεις υποχρεούνται, συγχρόνως με την καταβολή του τέλους, να υποβάλλουν στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα δήλωση καταβολής του αναλογούντος τέλους επί των μισθωμάτων του αμέσως προηγούμενου ημερολογιακού τριμήνου, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του υπόχρεου, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ο Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας, το είδος και η τάξη της επιχείρησης, η διεύθυνσή της, το τρίμηνο που αφορά η δήλωση, το συνολικό ποσό των μισθωμάτων που υπόκειται στο τέλος και το οφειλόμενο τέλος. Μαζί με την ανωτέρω δήλωση και προς έλεγχο της ακρίβειάς της οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις υποχρεούνται να προσκομίζουν στον οικείο Ο.Τ.Α. αντίγραφο των σχετικών καταχωρίσεων στο βιβλίο πελατών, που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 8/1999 Αστυνομικής Διάταξης (ΦΕΚ 1957 Β'), καθώς και αντίγραφο της ισχύουσας δήλωσης τιμών. Η Δ.Ο.Υ υποχρεούται να αποδίδει στο δικαιούχο Δήμο ή Κοινότητα το εισπραττόμενο ποσό εντός του πρώτου δεκαημέρου του επόμενου από την είσπραξη μήνα .

5. Επί μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς ή εκπροθέσμου δηλώσεως ή καταβολής ή ελλιπούς ή εκπροθέσμου καταβολής του τέλους επιβάλλεται εις βάρος του υπόχρεου κατά τας κειμένας διατάξεις βάσει των παρεχόμενων εις τον δήμον ή την κοινότητα υπό της αρμοδίας οικονομικής εφορίας σχετικών στοιχείων και πρόστιμον ίσον προς το δύο επί τοις εκατόν (2%) του τέλους δι' έκαστον μήνα καθυστερήσεως μη δυνάμενον να υπερβεί το ισόποσον του τέλους.

6. Για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας όπως ξενοδοχεία MOTELS, BUNGALOWS, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα το κατά την παράγραφο 1 τέλος εισπράττεται απ' αυτές και καταβάλλεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το δημοτικό ταμείο υπέρ του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας, μέσα στην ίδια προθεσμία απόδοσης του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Το δημόσιο ταμείο υποχρεούται να αποδίδει απευθείας το εισπραττόμενο ποσό στο δικαιούχο δήμο ή κοινότητα. Οι παραπάνω επιχειρήσεις υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση συγχρόνως με την καταβολή του τέλους στο δικαιούχο δήμο ή κοινότητα με τα στοιχεία που ορίζει η παράγραφος 4 και ο οποίος δικαιούται να ενεργεί έλεγχο των

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

στοιχείων της δήλωσης. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση της παραγράφου αυτής.

7. Το τέλος του παρόντος άρθρου δεν δύναται να επιβληθεί δια περιωρισμένον χρονικό διάστημα εντός του οικονομικού έτους.

8. Τα εξουσιοδοτημένα όργανα των δήμων και κοινοτήτων μπορούν όποτεδήποτε να κάνουν έλεγχο στους χώρους λειτουργίας των επιχειρήσεων, που υπάγονται στο τέλος αυτό, για την τήρηση των στοιχείων, που απαιτούνται από το νόμο για την είσπραξη του τέλους. Ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και Οικονομικών.

9. Επιχείρηση που διατηρεί περισσότερα από ένα καταστήματα, που υπάγονται στο τέλος αυτό, υποχρεούται να υποβάλλει χωριστή δήλωση στους δήμους ή κοινότητες, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων λειτουργεί το κάθε κατάστημα.

10. Δια αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών καθορίζεται πάσα αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

B.13.3. v. 2130/1993

Άρθρο 27: Ειδικές ρυθμίσεις για τα έσοδα, την περιουσία και οικονομική διοίκηση των Ο.Τ.Α.

10. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 339/1976, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 του ν. 1080/11980 ορίζεται από 1.1.93 σε ποσοστό 2%.

Το τέλος που προβλέπεται από τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 339/1976, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 26 του ν. 1828/1989, προκειμένου περί καταστημάτων του άρθρου αυτού, που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας ορίζεται από 1.1./93 σε ποσοστό 2%.

B.14. Ειδικό τέλος λατομικών προϊόντων, ν.4512/2018, άρθρο 62

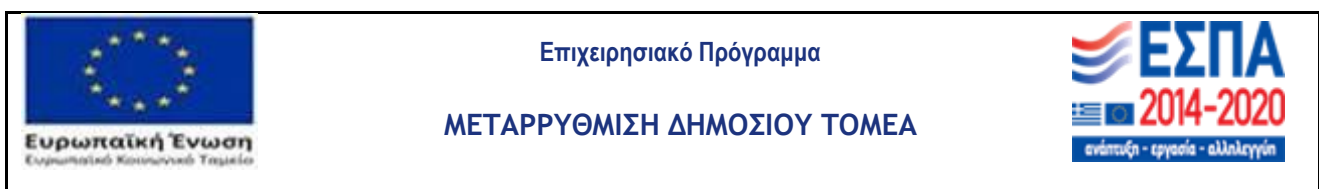
Άρθρο 62

Παράβολα και ειδικό τέλος υπέρ πρωτοβαθμίων Ο.Τ.Α.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα είδη και τα ποσά των παραβόλων που απαιτούνται για τη χορήγηση οποιασδήποτε έγκρισης που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος ή γενικότερα τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία καθώς και την άσκηση οποιασδήποτε προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα οποία μπορεί να αναπροσαρμόζονται.

Ποσοστό των εισπραττόμενων εσόδων από τα ως άνω παράβολα, όπως ορίζεται από την κοινή υπουργική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, εγγράφεται ως πίστωση σε ειδικό κωδικό (ΚΑΕ), που συνιστάται στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την κάλυψη δαπανών της Γενικής Διεύθυνσης Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΓΔΟΠΥ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που σχετίζονται με δράσεις για την ορθολογική αξιοποίηση και βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης των ορυκτών πρώτων υλών.

2.α. Οι εκμεταλλευτές λατομείων αδρανών υλικών υποχρεούνται να καταβάλλουν ετησίως ειδικό τέλος υπέρ των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργούν τα λατομεία σε δημόσια ή ιδιωτική έκταση. Το τέλος αυτό ορίζεται σε ποσοστό οκτώ τοις

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

εκατό (8%) στην τιμή πώλησης μη επεξεργασμένων προϊόντων ή τέσσερα τοις εκατό (4%) στην τιμή πώλησης των επεξεργασμένων προϊόντων στο δάπεδο του λατομείου.

Ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που πωλούνται γίνεται με βάση τα τιμολόγια που υποβάλλει ο εκμεταλλευτής μαζί με συγκεντρωτική κατάσταση με τα στοιχεία πωλήσεων (ποσότητες-τιμές) ή κάθε άλλη πρόσφορη μέθοδο καταμέτρησης των λατομικών προϊόντων, εφόσον κριθεί αναγκαίο, όπως, τοπογραφική επιμέτρηση των ποσοτήτων του εξορυχθέντος πετρώματος, έλεγχο των βιβλίων της επιχείρησης, διασταύρωση των υποβαλλόμενων στοιχείων με τα υποβαλλόμενα σε άλλες υπηρεσίες στοιχεία για τον υπολογισμό των αναλογικών μισθωμάτων, όπου αυτό απαιτείται.

Σε περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης ποσοτήτων για την τροφοδοσία εγκαταστάσεων του μισθωτή η τιμή πώλησης για τον υπολογισμό του τέλους προσδιορίζεται με βάση είτε προγενέστερα τιμολόγια του ίδιου λατομείου, είτε την τιμή εξορυσσόμενων προϊόντων αντίστοιχης ποιότητας γειτονικών λατομείων, ενώ αν δεν υπάρχουν και τα στοιχεία αυτά, λαμβάνεται υπόψη το κόστος εξόρυξης, η θέση και η προσπελασιμότητα του λατομείου, η ποιότητα του κοιτάσματος και οι συνθήκες εκμετάλλευσης, το επιχειρηματικό κέρδος και λοιπά στοιχεία που συνεκτιμώνται από την αρμόδια υπηρεσία.

Στην καταβολή ειδικού τέλους υποχρεούνται και οι εκμεταλλευτές που παράγουν αδρανή υλικά, τα οποία εξορύσσονται ως παραπροϊόντα κατά την εκμετάλλευση των λατομείων βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 45. Το ειδικό τέλος ορίζεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή έξι τοις εκατό (6%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών.

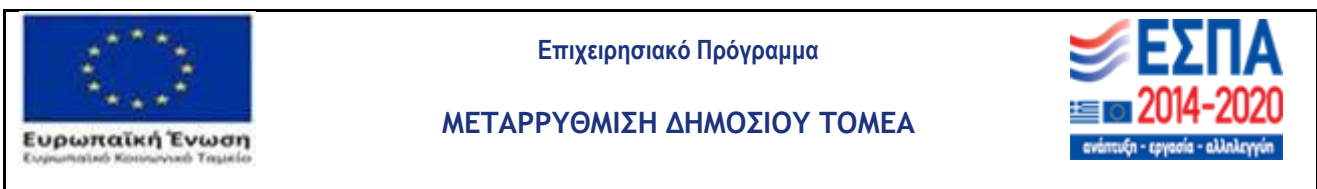
β. Ειδικά για αδρανή υλικά, που χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη στην τσιμεντοβιομηχανία, ασβεστοποιία και μεταλλουργία και εξορύσσονται από λατομεία που εκμεταλλεύονται οι ίδιες επιχειρήσεις, το πιο πάνω ειδικό τέλος υπολογίζεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη σε 4% επί του κόστους εξόρυξης του πετρώματος στο δάπεδο του λατομείου, αυξημένο κατά το επιχειρηματικό κέρδος. Για την πλεονάζουσα παραγωγή των πιο πάνω λατομείων ορίζεται ειδικό τέλος δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή έξι τοις εκατό (6%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών.

γ. Οι εκμεταλλευτές βιομηχανικών ορυκτών υποχρεούνται να καταβάλλουν ετησίως ειδικό τέλος υπέρ των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργούν τα λατομεία. Το τέλος αυτό ορίζεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί της αξίας των ακατέργαστων λατομικών προϊόντων που διατίθενται προς πώληση στο δάπεδο του λατομείου. Ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που πωλούνται γίνεται με βάση τα τιμολόγια, σε συνδυασμό με κάθε άλλη πρόσφορη μέθοδο, σύμφωνα με την περίπτωση α', εφόσον απαιτείται. Σε περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης εφαρμόζεται αναλόγως η περίπτωση α'.

δ. Τα ποσά που προέρχονται από το ειδικό τέλος της παρ. αυτής βεβαιώνονται και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

3. Όλα τα λατομεία που συνεχίζουν την λειτουργία τους και μετά τα σαράντα (40) έτη υποχρεούνται να καταβάλλουν «πράσινο τέλος» ύψους ένα τοις εκατό (1%) επί της αξίας των πωλούμενων προϊόντων, υπέρ του ειδικού λογαριασμού της παρ. 2 του άρθρου 55, ο οποίος δημιουργείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπό τη διαχείριση του Πράσινου Ταμείου.

B.15. Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 13

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 13 : Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων

1. Επιτρέπεται η, υπέρ δήμου ή κοινότητας, επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούντων διαρκώς ή προσωραίως πεζοδρόμια, οδούς, πλατείας και εν γένει κοινόχρηστους χώρους και το υπέδαφος αυτών. Ως κοινόχρηστος χώρος δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νοείται και το δάπεδον χώρων μεταξύ της θέσεως των προσόψεων των ισογείων των οικοδομών και των εγκεκριμένων οικοδομικών γραμμών (στοαί και το υπέδαφος αυτών ως και αποτμήσεις γωνιών οικοδομικών τετραγώνων), αποτελούντων των χώρων τούτων προεκτάσεις πεζοδρομίων και αφεθέντων εις κοινήν χρήσιν.

3. α. Το κατά την παράγραφο 1 τέλος ορίζεται ετήσιο δι' αποφάσεως του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου κατά τετραγωνικό μέτρο ανεξαρτήτως χρόνου χρήσεως και αναλόγως της περιοχής της πόλεως ή του χωριού εις την οποία κείται ο χρησιμοποιούμενος χώρος.

Είναι δυνατή, κατά την περίοδο από 1.8.2004 έως 5.9.2004 η παραχώρηση, μέχρι του είκοσι πέντε τοις εκατό επιπλέον της δυνατότητας ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων που προβλέπονται στην υφιστάμενη άδειά του, πρόσθετων χώρων για προσωρινή κατάληψη με ειδικό τέλος που καθορίζεται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο .

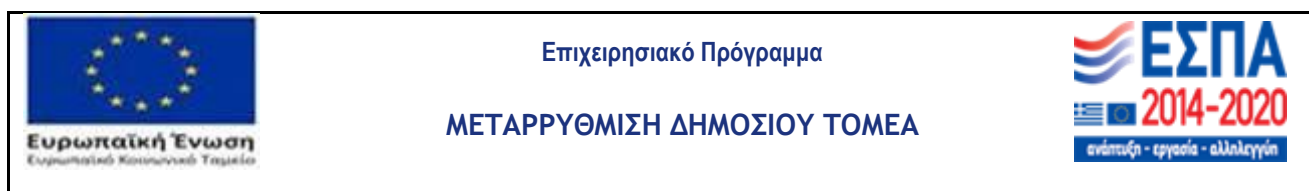
β. Ειδικά σε περιπτώσεις κατάληψης πεζοδρομίου ή οδού από αυτούς που εκτελούν οποιασδήποτε φύσεως τεχνικοοικοδομικές εργασίες, το τέλος ορίζεται μηνιαίο κατά ζώνες με απόφαση του συμβουλίου και κατά τετραγωνικό μέτρο. Για την πληρωμή αυτού του τέλους ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρο εκείνος που πήρε την άδεια οικοδομής καθώς και ο ιδιοκτήτης του ακινήτου.

γ. Επί πάσης άλλης περιπτώσεως, το τέλος ορίζεται δι' αποφάσεως του οικείου συμβουλίου.

Σε κάθε περίπτωση το αναλογούν τέλος καταβάλλεται είτε μετρητοίς είτε δια ισόποσης εγγυητικής επιστολής, της οποίας ο τύπος θα καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό ταμείο προ της παράδοσης της άδειας χρήσης αναγραφομένου επ' αυτής του αριθμού του γραμματίου είσπραξης ή της εγγυητικής επιστολής. Στην περίπτωση κατάθεσης εγγυητικής επιστολής η είσπραξη του αναλογούντος τέλους γίνεται σε δόσεις, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Εάν διαπιστωθεί καθυστέρηση καταβολής των κατά τα ανωτέρω δόσεων ο δήμος ή η κοινότητα προβαίνει άμεσα στις ενέργειες κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής .

Η είσπραξις ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας. Με όμοια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται η καταβολή του αναλογούντος τέλους εντός του έτους σε ισόποσες δόσεις χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής, εφόσον καταβληθεί από τον υπόχρεο, προ της παράδοσης της άδειας μέρος του τέλους. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται το ποσοστό του ετήσιου τέλους που πρέπει να καταβληθεί προ της χορήγησης της άδειας, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάντα τοις εκατό (30%) της οφειλής και ο αριθμός των δόσεων για την εξόφληση του υπολειπόμενου ποσού.

Η άδεια χορηγείται υπό την αίρεση εξόφλησης όλων των δόσεων εντός των τασσόμενων προθεσμιών, αναγραφομένης επί αυτής του αριθμού του γραμματίου είσπραξης που αντιστοιχεί στο ποσό που καταβλήθηκε προ της χορήγησης της, του αριθμού των δόσεων που απομένουν προς εξόφληση και των προθεσμιών καταβολής τους. Η εκπρόθεσμη καταβολή ή μη καταβολή έστω και μίας εκ των δόσεων συνεπάγεται αυτοδίκαια και χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση ανάκληση της άδειας και αυθαίρετη χρήση του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κοινόχρηστου χώρου εκ μέρους του υπόχρεου. Τυχόν ήδη καταβληθείσες δόσεις δεν επιστρέφονται. Για την πιστοποίηση της καταβολής των δόσεων ως ανωτέρω, η άδεια θεωρείται από το δήμο, αναγραφομένων επί αυτής των αριθμών των σχετικών γραμματίων είσπραξης.

4. Η χρήση των πλατειών διατίθεται εις τους εκμεταλλευομένους τα περί αυτές καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, παρεμφερείς επιχειρήσεις και καταστήματα, κατά τα διάφορα της δημοτικής ή κοινοτικής αρχής ειδικώτερον οριζόμενα. Επιτρέπεται η παραχώρησης της χρήσεως συνεχόμενου κοινοχρήστου χώρου, εφ' όσον δεν θίγονται δικαιώματα ετέρου δικαιουμένου της χρήσεως τούτου, εάν όμως οι δικαιούμενοι χρήσεως αυτού είναι πλείονες του ενός, η χρήση του συνεχόμενου τούτου χώρου παραχωρείται αναλόγως των προσώπων των καταστημάτων αυτών ή αναλόγως άλλων κριτηρίων (τοπικών, τουριστικών, κυκλοφοριακών, πρασίνου, κλπ.). Εν ουδεμιά περιπτώσει ο κατά χρήση παραχωρούμενος χώρος επιτρέπεται να επεκτείνεται και εις πεζοδρόμιον παρακειμένου καταστήματος ή κατοικίας, εί μη μόνον τη εγγράφω συγκαταθέσει του χρησιμοποιούντος ή κατέχοντος τα ακίνητα ταύτα.

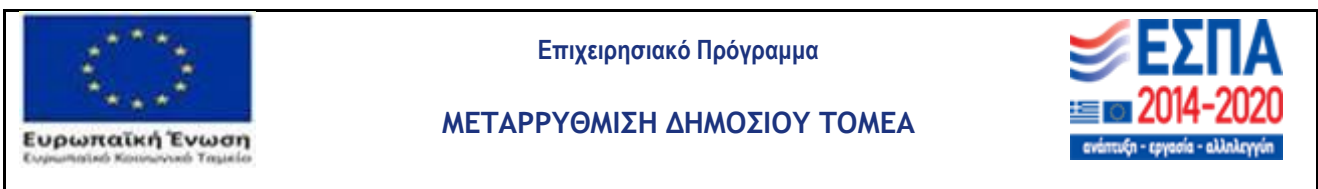
5. Προκειμένου περί πλατειών ένθα προβάλλονται καταστήματα χρησιμοποιούμενα ως καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, εις έκαστον εκμεταλλευτήν τούτων παραχωρείται αναλόγως της προσώψεως του καταστήματος αυτού η χρήση του εβδομήκοντα τοις εκατόν (70%) του αντιστοιχούντος εις την προβολήν του χώρου, το υπόλοιπον δε τριάκοντα τοις εκατόν (30%) του χώρου, διατίθεται υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας εις τους αυτούς εκμεταλλευτάς εφ' όσον κατά την κρίσιν αυτού δεν παρακωλύεται ουσιωδώς η ελευθέρα χρήση αυτού. Εν περιπτώσει μη χρησιμοποιήσεως υπό δικαιουμένου του αναλογούντος αυτώ κοινοχρήστου χώρου της πλατείας, η χρήση του χώρου τούτου δύναται να παραχωρηθή υπό του δήμου ή της κοινότητας εις εκμεταλλευτάς συνεχόμενων μετ' αυτού καταστημάτων, αναλόγως της προσώψεώς των.

6. Ο προτιθέμενος να χρησιμοποιήσει τους κοινόχρηστους χώρους ή το υπέδαφός τους, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, υποβάλλει πριν από τη χρήση σχετική αίτηση στον οικείο δήμο ή κοινότητα. Στην αίτηση αναγράφονται: (α) το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του αιτούντος, το είδος και η διεύθυνση της ασκούμενης επιχείρησης και (β) η θέση, η έκταση και το είδος του αιτούμενου προς χρήση χώρου ως και η χρονική διάρκεια για την οποία αιτείται η παραχώρηση της χρήσης αυτού.

Επιπλέον η αίτηση, εφόσον έχει υπάρξει ανάλογη προηγούμενη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, συνοδεύεται από εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης των όρων της άδειας χρήσης ίσης προς το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους, η οποία μπορεί να εκπέσει ύστερα από διαπίστωση των αρμόδιων οργάνων ελέγχου κατ' ελάχιστον δύο φορές της παραβίασης των όρων που προβλέπονται. Δεν είναι αναγκαία η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής, αν το τέλος του παραχωρούμενου χώρου είναι μικρότερο των χιλίων διακοσίων ευρώ.

Το ύψος και ο τύπος της εγγυητικής καθορίζεται με την ανωτέρω απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερο από το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους.

Προκειμένης χορηγήσεως της άδειας χρήσης, η αστυνομική αρχή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την παραλαβή του σχετικού ερωτήματος του δήμου ή της κοινότητας, γνωματεύει αν υφίστανται λόγοι ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών ή τροχοφόρων που επιβάλλουν τη μη χορήγηση της αιτουμένης άδειας οπότε δεν χορηγείται αυτή. Αν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παρέλθει άπρακτη η προθεσμία η άδεια χορηγείται και χωρίς τη γνωμάτευση της αστυνομικής αρχής .

7. Χορηγηθείσα άδεια χρήσεως των κατά τας προηγουμένης παραγράφου χώρων ανακαλείται υποχρεωτικώς υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας εντός δεκαημέρου από της εγγράφου ειδοποίησώς του υπό της αστυνομικής αρχής, ότι συντρέχουν λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων ή ένεκα ληφθέντων μέτρων παρά δημοσίας, δημοτικής ή κοινοτικής αρχής. Η τοιαύτη ανάκλησις συνεπάγεται επιστροφήν μόνον του καταβληθέντος ποσού τέλους του αντιστοιχούντος εις την χρονικήν περίοδον δια την οποίαν ανεκλήθη η χορηγηθείσα άδεια, καθοριζομένου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

9. Δεν υπόκειται εις το τέλος του παρόντος άρθρου, οι χρησιμοποιούντες κοινοχρήστους χώρους δήμων και κοινοτήτων ή το υπέδαφος αυτών δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου ή συμβάσεως μετά του δημοσίου κυρωθείσης δια νόμου, εις εκτέλεσιν των οποίων γίνεται χρήσις των ως άνω δημοτικών και κοινοτικών χώρων, εφ' όσον υπό των διατάξεων τούτων προβλέπεται απαλλαγή εκ του τέλους τούτου.

10. Επί κοινοχρήστων χώρων μη ευρισκομένων προ καταστημάτων ή εις την προβολήν αυτών, η χρήσις αυτών επιτρέπεται εφ' όσον δεν αναιρείται εξ ολοκλήρου η ιδιότης του κοινοχρήστου, απαιτείται δε πάντοτε δια την εκμετάλλευσιν αυτών η διενέργεια δημοπρασίας, τηρουμένων των εκάστοτε διατάξεων περί όρων διενεργείας δημοπρασίας δι' εκμίσθωσιν δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων.

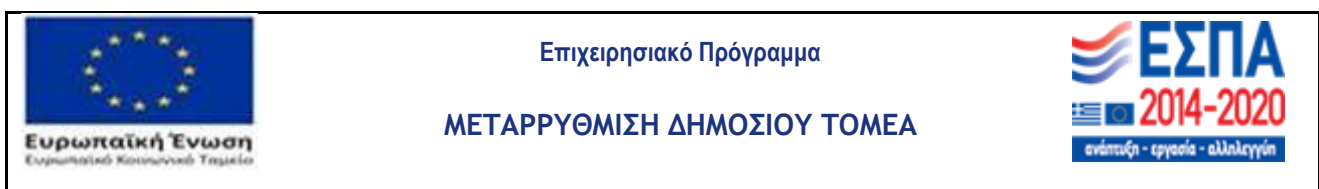
Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται ποιοι από τους ανωτέρω χώρους κατ' εξαίρεση παραχωρούνται και χωρίς διενέργεια δημοπρασίας για πρόσκαιρη χρήση που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) μέρες και αφορά αποκλειστικώς τη διεξαγωγή εκδηλώσεων κοινωνικής αλληλεγγύης ή δράσεων τουριστικής, πολιτιστικής, καλλιτεχνικής ή δημόσιας εμπορικής προβολής. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι ειδικότεροι όροι και η διαδικασία για την παραχώρηση της χρήσεως των εν λόγω κοινοχρήστων χώρων, καθώς και το ύψος του τέλους, το οποίο εξαρτάται και από τον κοινωφελή ή μη χαρακτήρα της εκδήλωσης.

11. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας χορηγεί την άδειαν χρήσεως κοινοχρήστου δημοτικού ή κοινοτικού χώρου, μη δυναμένην να εξικνεΐται πέραν του ημερολογιακού έτους δια τας περ. α' και γ' της παραγρ. 3 εις την οποίαν ορίζεται η τοποθεσία και η έκτασις του παραχωρουμένου κατά χρήσιν χώρου, το είδος και η διάρκεια της χρήσεως, ως και το τέλος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της παραγράφου 3.

12. Η χορηγηθείσα άδεια χρήσεως κοινοχρήστου χώρου δύναται να ανανεούται τη αιτήσει του ενδιαφερομένου υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, μη απαιτουμένης εκ νέου γνώμης της αστυνομικής αρχής.

13. Υπό τας προϋποθέσεις της παρ. 6 του παρόντος άρθρου, άδεια του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας απαιτείται και δια την χρήσιν κοινοχρήστων χώρων εν γένει παραστασίμων, υπαιθρίων μικροπωλητών. Εις την άδειαν η οποία κοινοποιείται υπό του δήμου ή κοινότητας εις την οικείαν αστυνομικήν αρχήν, ορίζεται η θέσις, το είδος χρήσεως, ο χρόνος διαρκείας, το καταβληθέν τέλος και γίνεται εν αυτή μνεία πάσης υποδείξεως εξυπηρετούσης αισθητικώς και τουριστικώς την πόλιν. Η αστυνομική αρχή ελέγχει την άνευ αδείας ή καθ' υπέρβασιν της χορηγηθείσης τοιαύτης εγκατάστασιν των πάσης φύσεως μικροπωλητών. Η άδεια αυτή μπορεί να χορηγείται και μετά από διενέργεια δημοπρασίας σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία της παρ. 10 του άρθρου αυτού.

14. Ουδεμία άλλη αρχή ή νομικόν πρόσωπον ή ίδρυμα έχει αρμοδιότητα να εκδίδη αδείας χρήσεως πεζοδρομίων, οδών, πλατειών, αλσών ανηκόντων εις δήμους ή κοινότητας ή

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παραχωρηθέντων εις αυτούς προς εκμετάλλευσιν, στοών και κοινοχρήστων χώρων εν γένει, πλην του δήμου ή της κοινότητας.

15. Ο άνευ αδείας ποιούμενος χρήσιν των περί ων το παρόν άρθρον κοινοχρήστων χώρων, τιμωρείται δια των ποινών του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικος. Δια των αυτών ποινών τιμωρείται και ο καθ' υπέρβασιν της χορηγηθείσης αυτώ αδείας ποιούμενος χρήσιν των αυτών χώρων, ως και ο χορηγών άδειαν χρήσεως των χώρων τούτων, κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Η αστυνομική αρχή, είτε αυτεπαγγέλτως επιλαμβανομένη είτε κατόπιν αιτήσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, υποχρεούται να απαγορεύη την άνευ αδείας χρήσιν των περί ων πρόκειται χώρων. Η απομάκρυνσις των αυθαιρέτως τοποθετουμένων αντικειμένων ενεργείται υπό των υποχρέων προς τούτο, κατόπιν εντολής προς αυτούς της αστυνομικής αρχής και εν αρνήσει αυτών υπό οργάνων του δήμου ή της κοινότητας, τη συνδρομή της τελευταίας ταύτης.

16. Εάν ο τυχόν αδείας χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και εν γένει κοινοχρήστων χώρων ή του υπεδάφους αυτών, κατά τας διατάξεις του παρόντος άρθρου, στερηθή της χρήσεως ταύτης εν όλω ή εν μέρει ένεκα μέτρων ληφθέντων παρά δημοσίων, δημοτικών ή κοινοτικών αρχών, δικαιούται εις επιστροφήν μόνον του αναλογούντος τέλους.

17. Του τέλους του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται οι ανάπηροι και θύματα πολέμου, εις τους οποίους εχορηγήθη ή ήθελε χορηγηθή άδεια ιδρύσεως περιπτέρου, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ν.δ./τος 1044/1971 "περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων του Α.Ν. 1324/1949 "περί προστασίας και αποκαταστάσεως των Αναπήρων Πολέμου Οπλιτών και Θυμάτων Πολέμου", κυρωθέντος δια του Ν.1487/1950 ως ισχύει.

18. Δι' αποφάσεων του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται αι λεπτομέρειαι της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου

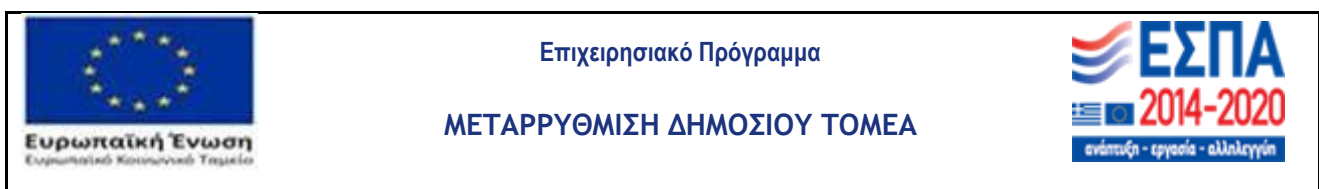
19. Στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, δεν εμπίπτουν οι εταιρείες που εκτελούν εργασίες εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των υπογείων δικτύων διανομής και παροχетеύσεων φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των μετρητικών και των ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου, καθώς και οι εταιρείες παραγωγής και διανομής θερμικής ενέργειας για την εγκατάσταση υπογείων δικτύων διανομής θερμότητας, για τις οποίες εφαρμόζονται οι σχετικές προβλέψεις του άρθρου 7 παρ. 3 του ν. 2364/1995.

B.16. Δικαίωμα εμπορίας πόσιμων υδάτων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 12 παρ. 1, 2, 3, 7, 8

Άρθρο 12 : Δικαίωμα επί εμπορίας ποσίμων ιαματικών ή μη υδάτων

1. Η εμπορία των ποσίμων ή μη ιαματικών νερών, που διατίθενται είτε σε φυσική κατάσταση είτε με ανάμειξη με χημικές ή άλλες ουσίες ή χυμούς και με οποιαδήποτε ονομασία, κατάσταση και συσκευασία, επιτρέπεται μόνο έπειτα από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα νερά, ύστερα από έγκριση του ενδιαφερομένου. Στην απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μετά προηγούμενη γνώμη του προϊσταμένου της υγειονομικής υπηρεσίας του νομού, για την καταλληλότητα του νερού, προσδιορίζεται και η χρονική διάρκεια της άδειας.

2. Όταν τα νερά που διατίθενται ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, στην ίδια απόφαση με την οποία χορηγείται η άδεια προσδιορίζεται η ελάχιστη ποσότητα νερού, για την οποία θα καταβάλλεται το ανάλογο δικαίωμα, ανεξάρτητα από τη λήψη ή μη της ποσότητας αυτής, ο

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

χρόνος καταβολής του δικαιώματος και κάθε όρος που διασφαλίζει τα συμφέροντα του δήμου ή της κοινότητας και του καταναλωτικού κοινού. Όταν τα νερά που διατίθενται δεν ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, αρμόδιος να χορηγήσει την άδεια και να προσδιορίσει το δικαίωμα είναι ο δήμος ή η κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η υδροληψία.

3. Ο τυγχάνων της κατά την προηγούμενη παράγραφον αδείας υποχρεούται:

α) να τηρεί τους κατά τας κειμένας διατάξεις όρους τους διασφαλίζοντας τη γνησιότητα και υγιεινή κατάσταση των υδάτων,

β. Να καταβάλει υπέρ του Δήμου για τις ποσότητες νερού που εμφιαλώνονται δικαίωμα επί της συνολικής αξίας των αντίστοιχων πωλήσεων, όπως προκύπτουν από τα λογιστικά αρχεία (βιβλία και στοιχεία) της οντότητας και τα αποτελέσματα του ελέγχου από τη φορολογική αρχή. Η αξία των προϊόντων που διατίθενται δωρεάν υπολογίζεται με τιμή αναφοράς τη μέση τιμή πώλησης αυτών. Το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, σε ποσοστό από τρία (3) τοις χιλίοις έως πέντε (5) τοις χιλίοις και από τρία (3) τοις χιλίοις έως και τρισήμιση (3,5) τοις χιλίοις, όταν γίνεται πρόσμιξη του νερού με χυμούς. Είναι δυνατός ο καθορισμός ποσοστού δικαιώματος εκτός των προαναφερθέντων ποσοστών με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4368/2016 (Α' 21), η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου, εφόσον μεταβληθούν σημαντικά, για οποιοδήποτε λόγο τα στοιχεία με τα οποία αρχικώς διαμορφώθηκαν. Όταν το νερό που διατίθεται ανήκει σε Δήμους, το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται ελεύθερα με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

7. Εις εξαιρετικές περιπτώσεις εκτιμωμένας υπό του συμβουλίου και μετ' έγκρισιν του νομάρχου, δύναται να χορηγείται εις φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον τη αιτήσιν του και επί τη καταβολή του κατά την παράγραφο 3 δικαιώματος, άδεια μεταφοράς ποσίμου ύδατος αποκλειστικώς όμως διατιθεμένου δι' ύδρευσιν, υπό τον όρον ότι η διάθεσις τούτου, εις τους κατοίκους της κοινότητος θα γίνεται επί τη καταβολή τιμήματος οριζομένου υπό της αρμοδίας αγορανομικής αρχής και απ' ευθείας εκ του βυτίου, εφόσον τηρούνται οι απαραίτητοι όροι υγιεινής, κατά βεβαίωσιν της αρμοδίας υγειονομικής υπηρεσίας, ανανεουμένην ανά τριάκοντα ημέρας, μερίμνη του αδειούχου.

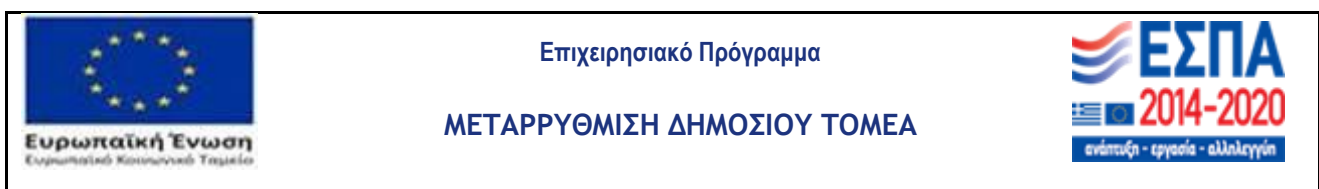
8. Αι διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και επί των ήδη ισχυουσών συμβάσεων μισθώσεως του δικαιώματος εμπορίας ποσίμων ιαματικών ή μη υδάτων ή χορηγήσεως αδείας εμπορίας τούτων. Στο δικαίωμα του παρόντος άρθρου δεν υπόκεινται τα εξαγόμενα προς κατανάλωση εκτός της Ελληνικής Επικρατείας ύδατα. Η εξαγωγή βεβαιώνεται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή.

B.17. Τέλος παροπλιζόμενων πλοίων, ν.995/1979, άρθρο 1, 3

'Άρθρο 1 : Καθορισμός τελών παροπλισμού.

1. Καταβάλλουν τέλη παροπλισμού οι πλοιοκτήται πλοίων, υπό ελληνικήν ή ξένην σημαίαν, παροπλιζόμενων εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων και εκτός των θαλασσιών ζωνών των υπαγομένων εις την δικαιοδοσίαν των Λιμενικών Ταμείων και Οργανισμών Λιμένων. Εις την καταβολήν των τελών παροπλισμού ευθύνονται εις ολόκληρον μετά των πλοιοκτητών και οι εκπρόσωποι αυτών.

2. Τα κατά την προηγούμενην παράγραφον τέλη ανέρχονται εις τα 2/3 των τελών των εκάστοτε ισχυόντων δια τα παροπλιζόμενα πλοία εντός των θαλασσιών ζωνών δικαιοδοσίας των Λιμενικών Ταμείων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Εις περίπτωσιν μεταβιβάσεως πλοίου ο νέος πλοιοκτήτης ή ο εκπρόσωπος αυτού υποχρεούται εις την καταβολήν των οφειλομένων υπό του μεταβιβάσαντος τελών.

Άρθρο 3 : Κατανομή τελών.

1. Το ήμισυ των δυνάμει του παρόντος Νόμου βεβαιουμένων και εισπραττομένων εκάστοτε τελών παροπλισμού μέσω των οικείων Δημοσίων Ταμείων αποδίδονται διά του Κρατικού Προϋπολογισμού εις τον προς τούτο δημιουργούμενον ειδικόν λογαριασμόν παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος υπό τον τίτλον "Εσοδα Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας εκ τελών παροπλισμού".

2. Τα έσοδα του ως άνω λογαριασμού κατανέμονται κατ' έτος διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Εμπορικής Ναυτιλίας, προτάσει του τελευταίου, εις τα όμορα των περιοχών παροπλισμού Λιμενικά Ταμεία και παραλίους Δήμους ή Κοινότητας, διά την αντιμετώπισιν των δαπανών, καθαριότητας και προστασίας εν γένει του θαλασσίου περιβάλλοντος και των ακτών της περιοχής των.

B.18. Τέλη Σταθμεύσεως, ν.1416/1984, άρθρο 59

Άρθρο 59 : Τέλη στάθμευσης - Πρόστιμα

1. Τα τέλη σταθμεύσεως που εισπράττονται με μετρητές χρόνου σταθμεύσεως ή με οποιοδήποτε άλλο σύστημα μέτρησης χρόνου, καθορίζονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, αποτελούν έσοδο του δήμου ή της κοινότητας και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών του δήμου ή της κοινότητας. Όποιος σταθμεύει όχημα χωρίς να καταβάλει το τέλος ή υπερβεί το χρόνο σταθμεύσεως τιμωρείται με πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Το πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο του ενός τρίτου ούτε μεγαλύτερο των δύο τρίτων του προστίμου που επιβάλλεται για παράνομη στάθμευση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τον καθορισμό του προστίμου εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του Δ.Κ.Κ. (π.δ. 323/89 ΦΕΚ Α' 146).

2. Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από το όργανο της υπηρεσίας των παρ. 2 και 3 του άρθρου 24 του π.δ. 410/95 ή από υπαλλήλους του δήμου ή της κοινότητας, που ορίζονται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ρυθμίζονται τα ειδικότερα δικαστικά και τεχνικά θέματα της βεβαίωσης των παραβάσεων.

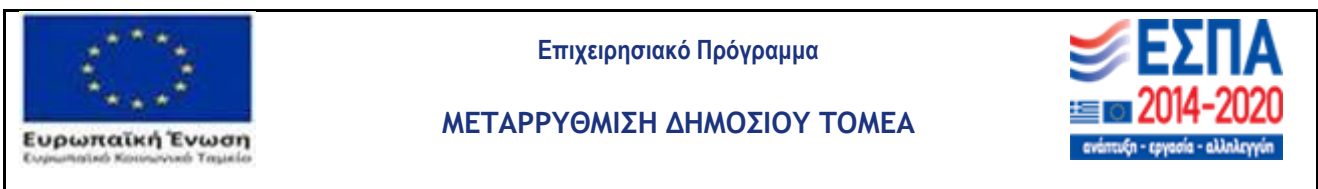
4. Τα πρόστιμα που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτώσεις δ' και ε' του ν.δ. 805/1971 (ΦΕΚ Α' 1) όπως ισχύουν, αυξάνονται σε δέκα και δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές αντίστοιχα και δύναται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Τα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου είναι ανεξάρτητα από αυτά που επιβάλλονται σύμφωνα με τη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 323/1989.

B.19. Ανταποδοτικό τέλος απαλλοτρίωσης, ν.3870/2010, άρθρο 18, παρ. 5

Άρθρο 18

Ειδικές ρυθμίσεις

5. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλεται ανταποδοτικό τέλος απαλλοτρίωσης, αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και την ικανοποίηση

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κοινωνικών χρήσεων και σκοπών. Το ύψος του τέλους, οι υπόχρεοι στην καταβολή του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Τα έσοδα του ανωτέρω τέλους διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη δαπανών προς αποζημίωση των ιδιοκτητών των απαλλοτριούμενων ακινήτων.

B.20. Τέλος αδειών οικοδομών, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 23 παρ. 1 – 6, 10

Άρθρο 23 : Άδειες οικοδομών

1. Επιβάλλεται υπέρ δήμου ή κοινότητας, έχοντος σχέδιον πόλεως, τέλος επί πάσης αδειάς ανεγέρσεως, συμπληρώσεως, προσθήκης, επεκτάσεως ή διαρρυθμίσεως οικοδομών εν γένει.

2. Το τέλος υπολογίζεται επί της αξίας των περιών η άδεια εργασιών, ως αυτή προκύπτει εκ του εγκεκριμένου υπό της αρμοδίας δημοσίας αρχής προϋπολογισμού δαπάνης και ορίζεται εις ήμισυ τοις εκατόν επί προϋπολογισμού από 290 Ευρώ.

Η καταβολή του τέλους ενεργείται επί τη βάσει επισήμου αντιγράφου του εγκεκριμένου προϋπολογισμού δαπάνης χορηγούμενου παρά της αρμοδίας αρχής.

3. Η άδεια δεν χορηγείται παρά της αρμοδίας δημοσίας αρχής ούτε είναι έγκυρος, εάν δεν προσκομισθή υπό του ενδιαφερομένου διπλότυπον εισπράξεως του δικαιούχου του τέλους δήμου ή κοινότητας, ο αριθμός και η χρονολογία του οποίου αναγράφεται επί της αδειάς.

4. Από της 1ης Νοεμβρίου 1954 εις το αυτό τέλος, περιοριζόμενου του ποσοστού εις το ήμισυ, υπόκεινται και αι επί τη βάσει του ΚΗ' Ψηφίσματος χορηγούμεναι άδεια.

Από 1ης Ιουλίου 1955 το τέλος εισπράττεται εις ολόκληρον.

5. Η επιβολή του τέλους γίνεται (επί αντιστοίχων μειώσεων της κατά το άρθρον 3 του Νόμου 2364/1953 υπέρ του δημοσίου ενεργουμένης κρατήσεως) επί των αδειών οικοδομών.

6. Τα εκ του τέλους έσοδα διατίθενται αποκλειστικώς δι' έργα και απαλλοτριώσεις δια την εφαρμογήν εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων.

10. Του τέλους του παρόντος άρθρου απαλλάσσεται ο Αυτόνομος Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας επί παροχής αδειάς ανεγέρσεως, συμπληρώσεως, προσθήκης, επεκτάσεως ή διαρρυθμίσεως οικοδομών ανεγειρομένων υπ' αυτού και προοριζόμενων προς διάθεσιν εις τους κατά τας κειμένας διατάξεις δικαιουμένους εργατουπαλλήλους.

B.21. Τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ν. 3468/2006, άρθρο 25, παρ. Α1, Α3, Α4

Άρθρο 25

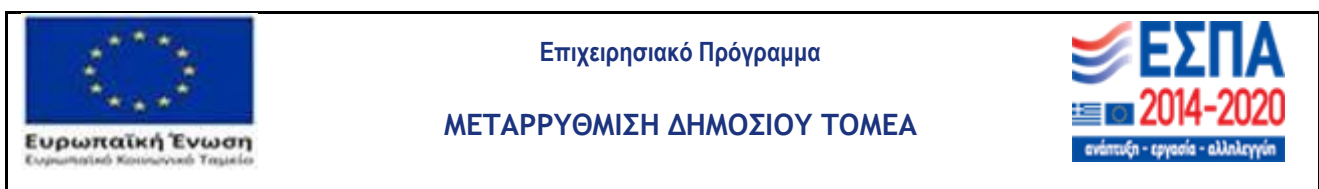
Α.1. Κάθε παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμό Α.Π.Ε. και Υβριδικό Σταθμό επιβαρύνεται, από την έναρξη λειτουργίας του σταθμού του με ειδικό τέλος.

Για σταθμούς Α.Π.Ε. που λαμβάνουν σταθερή αποζημίωση με βάση τον παρόντα, το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί των προ Φ.Π.Α. εσόδων από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας.

Για σταθμούς Α.Π.Ε. που λαμβάνουν Λειτουργική Ενίσχυση με βάση τις διατάξεις του ν. 4414/2016 (Α' 149), το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της Τιμής Αναφοράς για την εγχόμενη ηλεκτρική ενέργεια στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή στο Δίκτυο Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού.

Για Υβριδικούς Σταθμούς, το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί των προ Φ.Π.Α. εσόδων από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας που:

α) παράγεται από τις μονάδες Α.Π.Ε. του Υβριδικού Σταθμού, συμπεριλαμβανομένων και φωτοβολταϊκών μονάδων, και εγχέεται απευθείας στο Δίκτυο του Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού ή και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β) παράγεται και εγχέεται στο Δίκτυο του Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού από τις μονάδες ελεγχόμενης παραγωγής του Υβριδικού Σταθμού, οι οποίες αξιοποιούν την αποθηκευμένη ενέργεια στο σύστημα αποθήκευσής τους.

Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από συστήματα Α.Π.Ε. σε κτίρια ή από φωτοβολταϊκά συστήματα και οι αυτοπαραγωγοί του άρθρου 14Α απαλλάσσονται από την καταβολή του ειδικού τέλους.

Ειδικά οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα που λαμβάνουν Λειτουργική Ενίσχυση με βάση τις διατάξεις του ν. 4414/2016, ύστερα από συμμετοχή τους σε κοινή ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, σύμφωνα με τις ΑΠΕ-ΕΚ/ Α/Φ1/οικ.184573/2017 (Β' 4488) και ΑΠΕΕΚ/ Α/Φ1/ οικ.172859/2018 (Β' 1267) αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επιβαρύνονται με ειδικό τέλος ποσοστού τρία τοις εκατό (3%) επί του ποσού που προέκυψε στη βάση της Τιμής Αναφοράς ανά σταθμό, στο πλαίσιο της εν λόγω ανταγωνιστικής διαδικασίας για την εγγεόμενη στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή το Δίκτυο Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού ηλεκτρική ενέργεια.

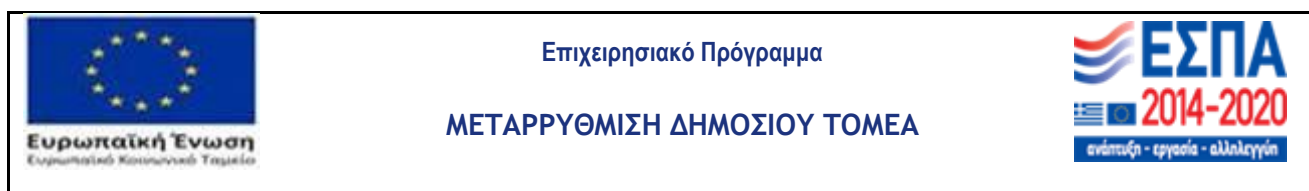
Α.3. Τα ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος κατά την παράγραφο Α.1 παρακρατούνται από τη ΛΑΓΗΕ ΑΕ και, για την περίπτωση των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, από τη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ και αποδίδονται ως ακολούθως:

(i) Ποσό μέχρι το ένα τρίτο (1/3) του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 αποδίδεται στους κατόχους άδειας προμήθειας που προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια σε οικιακούς καταναλωτές των δήμων, στους οποίους λειτουργούν σταθμοί Α.Π.Ε., με σκοπό το ανωτέρω ποσό να αποδοθεί στους οικιακούς καταναλωτές μέσω των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Δικαιούχοι του ανωτέρω ποσού είναι οι οικιακοί καταναλωτές, οι οποίοι βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας του δήμου, όπου λειτουργούν οι σταθμοί Α.Π.Ε. και έχουν ενεργή σύνδεση κατά την ημερομηνία εφαρμογής της διαδικασίας που προβλέπεται στην κατωτέρω απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το ποσό που αναλογεί σε κάθε δικαιούχο συμψηφίζεται με τις χρεώσεις που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται ο τρόπος προσδιορισμού και επιμερισμού των ανωτέρω ποσών σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων, ο τρόπος προσδιορισμού των δικαιούχων, ο τρόπος επιμερισμού των ανωτέρω ποσών ανά δικαιούχο, ο χρόνος εκκαθάρισης, τα ανώτατα όρια καταναλώσεων προς πίστωση των δικαιούχων, η σχετική διαδικασία και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια κοινή υπουργική απόφαση μπορεί να προβλέπεται η έκδοση αποφάσεων από τη ΡΑΕ για τον καθορισμό της τεκμαρτής μοναδιαίας πίστωσης για οικιακούς καταναλωτές σε ευρώ ανά μεγαβατώρα, βάσει της μεθοδολογίας που ορίζεται σε αυτήν, καθώς και ο τρόπος διάθεσης τυχόν υπολειπόμενου ποσού που προκύπτει από τη μεθοδολογία επιμερισμού, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας διάθεσης στον οικείο δήμο.

Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας συνιστώνται Επιτροπή Επιμερισμού του ειδικού τέλους και Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων.

Η Επιτροπή Επιμερισμού υποβάλλει εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τον προσδιορισμό και τον επιμερισμό του ειδικού τέλους του πρώτου εδαφίου σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες στις οποίες λειτουργούν σταθμοί Α.Π.Ε. και εποπτεύει τη διαδικασία επιμερισμού ανά δικαιούχο. Για τον προσδιορισμό και επιμερισμό η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα ψηφιοποιημένα διοικητικά όρια των δημοτικών ή τοπικών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κοινοτήτων. Αν δεν υπάρχουν τα ανωτέρω όρια, χρησιμοποιεί τα όρια της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ) και, αν δεν υπάρχουν και αυτά, τα απογραφικά όρια των δημοτικών ή τοπικών Κοινοτήτων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η Επιτροπή Επιμερισμού λαμβάνει υπόψη της τις αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας που έχουν εκδοθεί βάσει των εισηγήσεων της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων του παρόντος και τις γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί διοικητικής υπαγωγής γεωγραφικών περιοχών σε δημοτικές ή τοπικές κοινότητες.

Η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των ενστάσεων κατά των αποφάσεων του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σχετικά με τον προσδιορισμό και επιμερισμό του ειδικού τέλους σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες και μετά από την εξέταση αυτών, υποβάλλει εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδίδεται μέσα στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους, συγκροτούνται οι ανωτέρω Επιτροπές και ορίζονται οι πρόεδροι και οι γραμματείς αυτών.

Η Επιτροπή Επιμερισμού αποτελείται από:

- α) τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, από τους οποίους ένας (1) τουλάχιστον από τη Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εναλλακτικών Καυσίμων, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου και ένας από τη Διεύθυνση Γεωχωρικών Πληροφοριών, ειδικότητας ΠΕ Μηχανικών, κατά προτίμηση τοπογράφος μηχανικός,
- β) έναν (1) εκπρόσωπο από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας,
- γ) έναν (1) εκπρόσωπο από τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε. και
- δ) έναν (1) εκπρόσωπο από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας.

Η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων αποτελείται από τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δύο (2) από τους οποίους ειδικότητας ΠΕ Μηχανικών, κατά προτίμηση με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού, ως μόνιμα μέλη. Ένας από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκτελεί χρέη Προέδρου στην Επιτροπή.

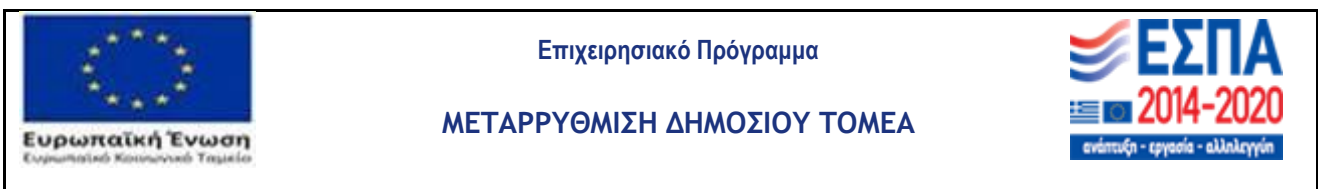
Αν στις ενστάσεις που υποβληθούν τίθενται θέματα που αφορούν τα διοικητικά όρια μεταξύ των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων καλούνται ως μέλη, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της Επιτροπής και:

- α) ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα, οι οποίες διεκδικούν τη διοικητική υπαγωγή της γεωγραφικής περιοχής εγκατάστασης των σταθμών Α.Π.Ε. Οι εκπρόσωποι αυτοί υποδεικνύονται με απόφαση του συμβουλίου κάθε δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Αν η δημοτική ή τοπική κοινότητα δεν υποδεικνύει εκπρόσωπο ή ο εκπρόσωπος δεν παρίσταται, η Επιτροπή συνεδριάζει και αποφασίζει έγκυρα,
- β) ένας (1) μηχανικός της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, κατά προτίμηση με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού.

Οι αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από εισήγηση των ανωτέρω Επιτροπών λαμβάνονται μόνο για σκοπούς επιμερισμού του αναλογούντος ποσού του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες.

(ii) Ποσό που αντιστοιχεί στο ένα δέκατο (1/10) του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 αποδίδεται υπέρ του Πράσινου Ταμείου.

(iii) Το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται κατά ποσοστό 80% στον Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε. και κατά ποσοστό 20% στον ή τους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, από την εδαφική περιφέρεια των οποίων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διέρχεται η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Αν ο σταθμός είναι εγκατεστημένος εντός των διοικητικών ορίων περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανέμονται σε αυτούς, ανάλογα με την ισχύ των μονάδων του σταθμού που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α. ή, προκειμένου για υδροηλεκτρικό σταθμό με εγκατεστημένη Ισχύ μικρότερη ή ίση των δεκαπέντε (15) MWe, ανάλογα με το μήκος του τμήματος του αγωγού που είναι εγκατεστημένο στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α.. Στην περίπτωση σημειακών υδροηλεκτρικών σταθμών, χωρίς αγωγό, τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανέμονται ισόποσα μεταξύ των Ο.Τ.Α. εντός των ορίων των οποίων εγκαθίσταται το έργο. Αν η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο διέρχεται από την περιοχή περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά του ειδικού τέλους κατανέμονται σε αυτούς ανάλογα με το μήκος του τμήματος της γραμμής σύνδεσης που βρίσκεται στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α.. Το σημείο σύνδεσης του σταθμού καθορίζεται με τους όρους σύνδεσής του, που διατυπώνονται από τον αρμόδιο Διαχειριστή.

A.4. Τα ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος εγγράφονται σε χωριστό κωδικό του προϋπολογισμού εσόδων του οικείου Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού («Έσοδα από σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας») και διατίθενται υποχρεωτικά και αποκλειστικά, σε ποσοστό 80%, για την εκτέλεση περιβαλλοντικών δράσεων, έργων τοπικής ανάπτυξης και κοινωνικής υποστήριξης, σε περιοχές εντός των ορίων του δημοτικού ή κοινοτικού διαμερίσματος όπου είναι εγκατεστημένος ο σταθμός ή διέρχεται η γραμμή σύνδεσης και, σε ποσοστό 20%, στην υπόλοιπη περιφέρεια του οικείου Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού. Κατά την εκτέλεση και λειτουργία των έργων αυτών, με μέριμνα του οικείου Ο.Τ.Α. που εκτελεί τα έργα, αναρτάται ειδική σήμανση όπου αναγράφεται η προέλευση των σχετικών πόρων. Οι οικείοι Ο.Τ.Α. υποχρεούνται να υποβάλλουν στον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, εντός του πρώτου τριμήνου κάθε επόμενου έτους, έκθεση με τον απολογισμό της αξιοποίησης των εσόδων που προέρχονται από το ειδικό τέλος.

5. Αν στον οικείο Ο.Τ.Α. δεν λειτουργεί ταμειακή υπηρεσία, τα ποσά από το ειδικό τέλος κατατίθενται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), υπέρ του δικαιούχου Ο.Τ.Α., ο οποίος και ενημερώνεται εγγράφως.

7. Ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας ασκεί έλεγχο νομιμότητας για την αξιοποίηση, από τους δικαιούχους Ο.Τ.Α., των ποσών που προέρχονται από το ειδικό τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και υποβάλλει στον Υπουργό Ανάπτυξης σχετική έκθεση, στο τέλος κάθε έτους.

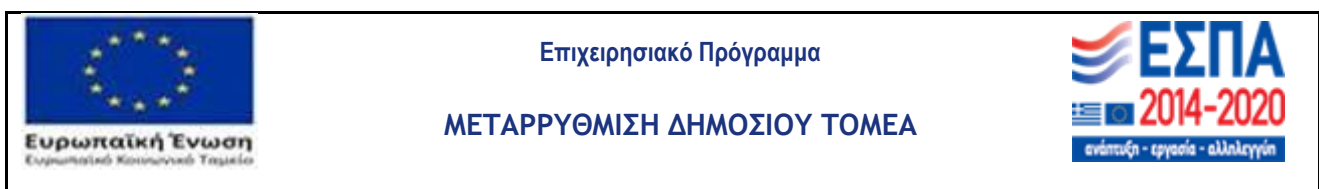
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζονται η διαδικασία και κάθε ειδικότερο θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

B.22. Ειδικό τέλος κατανάλωσης φυσικού αερίου, ν. 2364/1995, άρθρο 5 παρ. 1

Άρθρο 5

Δικαιώματα της τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Η ΔΕΠΑ Α.Ε. υποχρεούται να καταβάλλει ετησίως στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) ειδικό τέλος ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) του μερίσματος που λαμβάνει από την ΕΔΑ Αττικής Α.Ε., την ΕΔΑ Θεσσαλονίκης- Θεσσαλίας Α.Ε. και τη ΔΕΔΑ Α.Ε., στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει, όπως αυτό εμφανίζεται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους μέχρι την ολοκλήρωση της μερικής διάσπασης, σύμφωνα με το άρθρο 80Ι του ν. 4001/2011 (Α' 179) υπό την προϋπόθεση ότι η διανομή του μερίσματος έλαβε χώρα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προ της ολοκλήρωσης της εν λόγω διάσπασης. Το τέλος καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη λήξη του ημερολογιακού μήνα, κατά τον οποίο καταβάλλεται το μέρισμα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται η διαδικασία και οι όροι απόδοσης του ειδικού τέλους από την ΚΕΔΕ στους δικαιούχους δήμους και η κατανομή του ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε δήμου στην κατανάλωση φυσικού αερίου. Μετά την ολοκλήρωση της μερικής διάσπασης, σύμφωνα με το άρθρο 80Ι του ν. 4001/2011 (Α' 179) οι Διαχειριστές Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου καταβάλλουν ειδικό τέλος στην ΚΕΔΕ. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται το ύψος του ειδικού τέλους και η χρονική διάρκεια της υποχρέωσης καταβολής του στην ΚΕΔΕ, καθώς και η διαδικασία και οι όροι απόδοσής του από την τελευταία στους δικαιούχους δήμους και η κατανομή του ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε δήμου στην κατανάλωση φυσικού αερίου.

B.23. Τέλος επανάχρησης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων, ν.1577/1985 παρ. 7

Άρθρο 21: Παρέκκλισεις

7. Κατά παρέκκλιση των ισχυόντων όρων δόμησης και με την τήρηση κατά τα λοιπά των διατάξεων του οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού, επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων εντός σχεδίου ή εντός οικισμού προ του 1923 και η ανάπτυξη σε αυτά δραστηριοτήτων που επιτρέπονται από τις υφιστάμενες για την περιοχή χρήσεις γης, εφόσον:

- 1) Τα τουριστικά καταλύματα έχουν ανεγερθεί νόμιμα.
- 2) Έχουν συμπληρώσει διάρκεια μεγαλύτερη των είκοσι (20) ετών, από την ημερομηνία χορήγησης της πρώτης άδειας λειτουργίας.
- 3) Κατά την τελευταία επταετία δεν έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου. Η παρέκκλιση δεν συμπεριλαμβάνει τυχόν τμήματα των παραπάνω κτιρίων τα οποία έχουν εξαιρεθεί από την κατεδάφιση για την αρχική τους χρήση.

Οικοδομική άδεια για την αλλαγή χρήσης χορηγείται μετά από:

- α) Γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠ.Α.Ε.).
- β) Καταβολή τέλους επανάχρησης του κτιρίου ίσου με το τέσσερα τοις εκατό (4%) της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. α' βαθμού που εισπράττεται κατά τις διατάξεις του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α') και διατίθεται αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων ανάπλασης και ανάδειξης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στα διοικητικά όρια του Ο.Τ.Α. αυτού. Σε περίπτωση κατεδάφισης του κτιρίου για οποιονδήποτε λόγο, η διάταξη αυτή δεν ισχύει. Τα παραπάνω ισχύουν αναλόγως και για κτίρια τουριστικών καταλυμάτων που έχουν ανεγερθεί εκατέρωθεν της εθνικής οδού Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων (ΠΑΘΕ) και απέχουν από τον άξονα αυτής έως 500 μέτρα .

B.24. Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, ν.1080/1980, άρθρο 10

Άρθρο 10 : Φόρος επί ηλεκτροδοτούμενων χώρων, των χρησιμοποιούμενων ή προοριζόμενων δια κατοικίαν ή δι' ασκήσιν επαγγέλματος

1. Επιτρέπεται όπως οι δήμοι και οι κοινότητες επιβάλλουν υπέρ αυτών, δι' αποφάσεως του συμβουλίου των, φόρον εφ' εκάστου εστεγασμένου ή μη χώρου οικιακού καταναλωτού ή καταναλωτού εμπορικής ή βιομηχανικής χρήσεως κειμένου εις την περιφέρειάν των, ανά

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

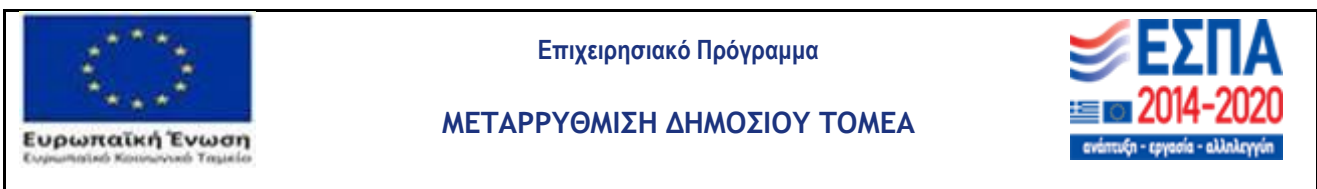
μετρητή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της ΔΕΗ. "Ο φόρος βαρύνει τον υπόχρεο σε πληρωμή του επ' ονόματι του εκδιδόμενου λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττεται μετ' αυτού ενιαίως από τη Δ.Ε.Η., σε δόσεις ίσες προς τον αριθμό των εκδιδόμενων κάθε χρόνο λογαριασμών" (αντικ. από άρθρο 27 παρ. 3 του ν.2130/93). Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο συντελεστής του φόρου σε ακέραιες μονάδες από έξι μέχρι δεκαέξι δραχμές κάθε έτος, κατά τετραγωνικό μέτρο φωτιζόμενης επιφάνειας στεγασμένου χώρου, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται. Προκειμένου περί μη εστεγασμένου χώρου ο συντελεστής του φόρου ορίζεται κατά τετραγωνικόν μέτρον φωτιζόμενης επιφάνειας, εις το ήμισυ του δια τους εστεγασμένους χώρους ορισθέντος.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφον απόφασις, λαμβανομένη μέχρι τέλους του μηνός Οκτωβρίου, κοινοποιείται εις την ΔΕΗ μέχρι και της 30ης Νοεμβρίου εκάστου έτους, οι δε οριζόμενοι δι' αυτής συντελεσταί φόρου, ισχύουν από της 1ης του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους και μέχρι τροποποιήσεως ή καταργήσεως της αποφάσεως ταύτης. Οι ούτω καθοριζόμενοι συντελεσταί τροποποιούμενοι, δεν εφαρμόζονται κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους καθ' ο ελήφθη η σχετική απόφασις. Κατά την πρώτην εφαρμογήν του παρόντος η απόφασις αύτη δύναται να ληφθή μέχρι τέλους Νοεμβρίου 1980.

3. Το ποσόν του φόρου προκύπτει δια του πολλαπλασιασμού των ανά μετρητήν παροχής ηλεκτρικού ρεύματος παρά της ΔΕΗ τετραγωνικών μέτρων επιφάνειας του χώρου, επί τον συντελεστήν του φόρου. Δια τον προσδιορισμό της επιφάνειας των εστεγασμένων ή μη χώρων, λαμβάνεται υπ' όψιν η υφισταμένη πραγματική ή πλασματική εμβαδομέτρησις δια τον υπολογισμόν των εισπραττομένων τελών καθαριότητας και φωτισμού, συμφώνως προς τας διατάξεις του ν. 25/75 "περί υπολογισμού και τρόπου εισπράξεως δημοτικών και κοινοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων" ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια του νόμου 429/1976. Προκειμένου περί των ηλεκτροδοτούμενων το πρώτον χώρων, η εμβαδομέτρησις η αναφερομένη εις τας παρά των υποχρέων υποβαλλομένης εις την ΔΕΗ δια την σύνδεσίν των υπευθύνους δηλώσεις, επί του σώματος των οποίων βεβαιούται υπό του οικείου δήμου ή κοινότητας ότι κατετέθη παρ' αυτώ αντίγραφον τούτων. Ο δήμος ή η κοινότης γνωστοποιεί εις την ΔΕΗ ένα μόνο συντελεστή δια τον φόρον, ο οποίος πολλαπλασιαζόμενος επί το εμβαδόν, αποδίδει ποσόν ίσον προς το προκύπτον εκ του γινομένου του πραγματικού εμβαδού επί τον κατά κατηγορίαν συντελεστήν. Δια τον καθορισμόν της εις τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας των κατοικιών των κειμένων εις αγροτικές περιοχάς, δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι χώροι σταυλισμού και οι εκτός της κυρίας κατοικίας λοιποί χώροι οι οποίοι δεν προορίζονται δια κατοικίαν.

4. Δια την είσπραξιν του κατά το παρόν άρθρον φόρου, εις άς περιπτώσεις δεν συνεισπράττονται υπό της ΔΕΗ τέλη καθαριότητας και φωτισμού, υποβάλλονται εις αυτήν εφ' άπαξ υπό του δήμου ή της κοινότητας καταστάσεις, εις τας οποίας δι' έκαστον υπόχρεον αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία αυτού και το εμβαδόν του υποκειμένου εις τον φόρον χώρου.

5. Αι καταρτιζόμεναι καταστάσεις αποστέλλονται επί αποδείξει εις την ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου και ισχύουν καθ' όν χρόνον ισχύει η κατά την παράγραφον 1 απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μη απαιτουμένης νέας κατ' έτος συντάξεως καταστάσεως. Ο φόρος ούτος συνεισπράττεται υπό της ΔΕΗ δια δόσεων ίσων προς τον αριθμόν των εκδιδόμενων κατ' έτος υπ' αυτής λογαριασμών καταναλώσεως ηλεκτρικής ενεργείας, κατά την διάρκειαν της χρονικής περιόδου, καθ' ήν εκτείνεται ο υπό

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ταύτης εφαρμοζόμενος κύκλος καταμετρήσεως, ανεξαρτήτως αν ο κύκλος ούτος συμπίπτει προς το ημερολογιακό έτος και της τυχόν μεταβολής των συντελεστών.

6. Η κατά το παρόν άρθρον βεβαίωσις του φόρου συντελείται, εις μεν τας περιπτώσεις συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ των τελών καθαριότητας και φωτισμού μετά της αξίας του καταναλισκομένου ρεύματος, δια της εγγραφής του υποχρέου εις τον οικείον κατάλογον της ΔΕΗ τον αφορώντα τα τέλη ταύτα, εις δε τας περιπτώσεις καθ' άς δεν υφίσταται συνεισπραξις τελών καθαριότητας και φωτισμού, δια της εγγραφής του υποχρέου εις τας αποστελλομένας κατά την παρ. 4 εις την ΔΕΗ καταστάσεις. Εις αμφοτέρας τας περιπτώσεις δεν απαιτείται σύνταξις χρηματικού καταλόγου υπό του δήμου ή της κοινότητας.

7. Τα εισπραττόμενα υπό της ΔΕΗ ποσά φόρου αποδίδονται εις τους δικαιούχους δήμους και κοινότητας, δια της αυτής εκκαθαριστικής καταστάσεως των τελών καθαριότητας και φωτισμού εντός του τρίτου μηνός, από της λήξεως του μηνός τον οποίον αφορούν λογιστικώς οι σχετικοί λογαριασμοί.

8. Η ΔΕΗ δύναται να παρέχη εις τους δικαιούχους δήμους και κοινότητας χρηματικές προκαταβολάς, έναντι των προς απόδοσιν εισπραττομένων ποσών φόρου.

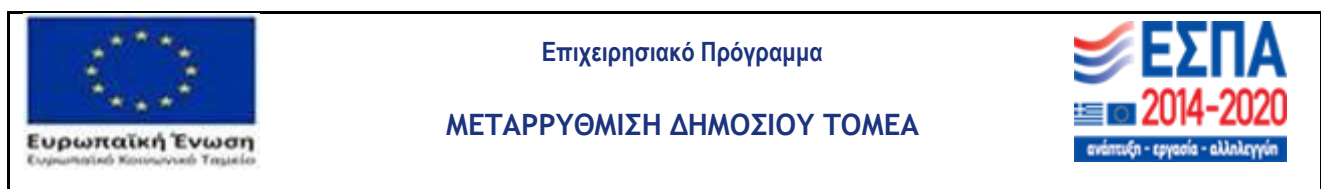
9. Δήμοι έχοντες ιδίαν ταμιακήν υπηρεσίαν ή υπηρεσίαν υδρεύσεως ή δημοτικήν επιχείρησιν υδρεύσεως ή δημοτικόν οργανισμόν υδρεύσεως δύνανται δι' ητιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου, να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπράξεως του φόρου υπό της ΔΕΗ. Αι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και του νομάρχου, κοινοποιούνται εις την ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου εκάστου έτους.

10. Ο υπόχρεος εις καταβολήν του φόρου, εις περίπτωσιν αυξήσεως ή μειώσεως της επιφανείας εξ οιουδήποτε λόγου των κατά την παράγραφον 1 χώρων, υποβάλλει συμπληρωματικήν ή τροποποιητικήν κατά περίπτωσιν δήλωσιν εις την ΔΕΗ, δια του εις όν υπάγεται δήμου ή κοινότητας.

11. Ο δήμος ή η κοινότης ενεργεί έλεγchon των κατά το παρόν άρθρον δηλώσεων. Εις περίπτωσιν ανακριβούς δηλώσεως, εις βάρος του υποχρέου καταναλωτού δι' αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. α) βεβαιούται ο αναλογών προς τον αποκρυβέντα χώρον φόρος και β) επιβάλλεται πρόστιμον, κατά τας διατάξεις του άρθρου 73 του β.Δ./τος της 24-9/20-10- 1958. Η απόφασις αύτη κοινοποιείται εις τον υπόχρεον επί αποδείξει και εις την ΔΕΗ, δια την χρέωσιν του υποβαλόντος την ανακριβή δήλωσιν δια του εν τη αποφάσει ταύτη συνολικού φόρου και προστίμου, αποδιδομένου παρ' αυτής μετά των λοιπών εισπράξεων. Ο δήμος ή η κοινότης εις τον τηρούμενον παρ' αυτώ δι' έκαστον υπόχρεον πίνακα (καρτέλλα), καταχωρίζει και τα στοιχεία των κατά το παρόν άρθρον δηλώσεων, ως και το ποσόν του προς είσπραξιν υπό της ΔΕΗ φόρου.

12. Επί μη καταβολής του κατά το παρόν άρθρον φόρου, η ΔΕΗ προβαίνει εις διακοπήν του ρεύματος, μη επαναχορηγούσα τούτο μέχρις εξοφλήσεως του οφειλομένου φόρου. Εφ' όσον δεν ήθελε ζητηθή η επαναχορήγησις του ηλεκτρικού ρεύματος, η ΔΕΗ γνωστοποιεί εγγράφως τούτο εις τον δικαούχον του φόρου δήμον ή κοινότητα, μετά την διαγραφήν του υποχρέου δια την, μερίμνη αυτού και κατά την κειμένην νομοθεσίαν, είσπραξιν του οφειλόμενου φόρου.

13. Επί διαδοχής του οφειλέτου εις τον ηλεκτροδοτούμενον χώρον, εάν υφίσταται οφειλόμενον ποσόν, η ΔΕΗ γνωστοποιεί εγγράφως εις τον δήμον ή την κοινότητα την τοιαύτην διαδοχήν, ως και κατά το παρά του αποχωρήσαντος οφειλέτου παραμένον ανεξόφλητον ποσόν, δια την είσπραξίν του παρά τούτου. Το ποσόν τούτο δύναται να βεβαιούται και εισπράττεται κατά την κειμένην νομοθεσίαν και εις βάρος του κυρίου ή νομέως του ακινήτου, κατά το χρόνον γενέσεως της οφειλής.

14. Επί μη υποβολής δηλώσεως δια τους υποκειμένους εις τον φόρον του παρόντος άρθρου χώρους, η φωτιζόμενη επιφάνεια αυτών προσδιορίζεται καθ' υπολογισμόν υπό των αρμοδίων οργάνων του οικείου δήμου ή κοινότητας. Κατά τον αυτόν τρόπον προσδιορίζεται και η φωτιζόμενη επιφάνεια των περιών πρόκειται χώρων και επί περιπτώσεως αρνήσεως ελέγχου της ακριβείας των υποβαλλομένων δηλώσεων.

Εν τη περιπτώσει ταύτη, η άρνησις δια την διενέργειαν του ελέγχου και το εμβαδόν της πέρα της δηλωθείσης επιφανείας, δέον να προκύπτουν εξ εκθέσεως του εντεταλμένου δια τον έλεγχον οργάνου του δήμου ή της κοινότητας.

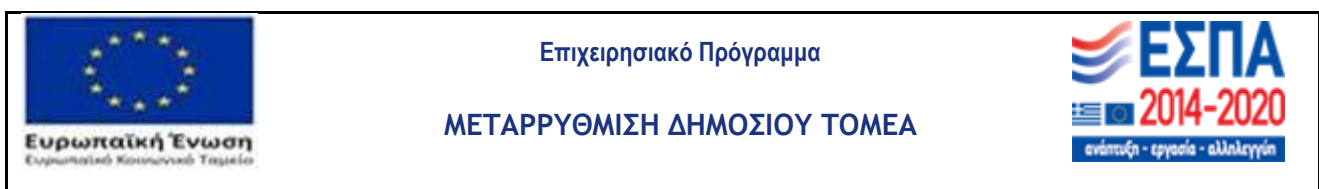
15. Εις τας περιπτώσεις της προηγουμένης παραγράφου ο δήμος ή η κοινότης κοινοποιεί εις τον υπόχρεον, επί αποδείξει, απόσπασμα της σχετικής εγγραφής εις τους καταλόγους, ως και αντίγραφον της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, περί επιβολής εις βάρος τούτου των κυρώσεων του άρθρου 73 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ./τος εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων της παραγράφου 11.

16. Κατά των φορολογικών εγγραφών, περί ών η προηγουμένη παράγραφος του παρόντος άρθρου και της αποφάσεως περί επιβολής προστίμου, επιτρέπεται η άσκησις των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ./τος της 24-9/20- 10-1958 ως ετροποποιήθη δια του άρθρου 40 του Ν.Δ./τος 4260/1962 "περί ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις την Γενικήν Διεύθυνσιν Διοικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών" και του άρθρου 2 του νόμου 505/1976 "περί υπαγωγής εις τα Τακτικά Φορολογικά Δικαστήρια των φορολογικών διαφορών δήμων και κοινοτήτων και της μετονομασίας τούτων εις τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια" ενδίκων μέσων, ασκουμένων εντός (20) ημερών από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής ή της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, της ασκουμένης προσφυγής επαγομένης ανασταλτικόν αποτέλεσμα κατά ποσοστόν ογδοήκοντα επί τοις εκατόν (80%) της οφειλής.

17. Επιτρέπεται η άσκησις των ως άνω ενδίκων μέσων και εν αμφισβητήσει υπό του υποχρέου α) του χαρακτηρισμού του ακινήτου ως εστεγασμένου χώρου, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών αρχομένης, επί μεν βεβαιώσεως και εισπράξεως του φόρου υπό του δήμου ή της κοινότητας, από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής, της ασκουμένης προσφυγής επαγομένης ανασταλτικόν αποτέλεσμα, επί δε της συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ από της λήξεως του χρόνου εξοφλήσεως του πρώτου λογαριασμού, της προσφυγής μη επαγομένης ανασταλτικόν αποτέλεσμα και β) του βεβαιωθέντος ποσού φόρου και προστίμου λόγω υποβολής ανακριβούς δηλώσεως, δια το πέρα του δηλωθέντος εμβαδού, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, αρχομένης από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος του βεβαιωτικού καταλόγου ή της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, της προσφυγής επαγομένης ανασταλτικόν αποτέλεσμα κατά ποσοστόν ογδοήκοντα επί τοις εκατόν (80%) του επί πλέον του βάσει της δηλώσεως βεβαιωθέντος ποσού φόρου.

18. Δια την αντιμετώπισιν υπό της ΔΕΗ των δαπανών εισπράξεως του ως άνω φόρου, αυτή παρακρατεί εκ των εισπραττομένων ποσοστόν δύο επί τοις εκατόν (2%).

19. Δι' αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, καθορίζεται πάσα αναγκαία λεπτομέρεια δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.25. Έσοδα από την παροχή συγκοινωνιακού έργου, ν.3463/2006, άρθρο 83 παρ. 1

Άρθρο 83

Δημοτική Συγκοινωνία

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να ασκούν συγκοινωνιακό έργο για την εξυπηρέτηση της μετακίνησης των κατοίκων της περιφέρειάς τους, εφόσον το έργο αυτό δεν εξυπηρετείται από υφιστάμενη γραμμή, όπως τούτο διαπιστώνεται από τον οικείο Νομάρχη. Για την εκτέλεση του έργου αυτού επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η επιβολή κομίστρου, το οποίο έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και καλύπτει αποκλειστικώς λειτουργικές ανάγκες.

B.26. Έσοδα από τη διάθεση δασικών προϊόντων του Δημοσίου, ν.δ. 4260/1962, άρθρο 37 παρ. 5, 6

Άρθρον 37

5. Εκ της αξίας των δασικών προϊόντων των παραγομένων υπό του Δημοσίου εις τα απ' ευθείας υπ' αυτού εκμεταλλεζόμενα δημόσια δάση, εξαιρέσει των προϊόντων των προοριζομένων προς κάλυψιν των ατομικών αναγκών των κατοίκων και των τοιούτων των καταναλισκομένων εις τα εκτελούμενα δασικά έργα, εκχωρείται υπό του Δημοσίου υπέρ των δήμων ή κοινοτήτων εις την περιφέρειαν των οποίων παρήχθησαν εκ της εισπραττομένης τιμής διαθέσεως των προϊόντων, ποσοστόν ίσον προς τρία επί τοις εκατόν (30/ο). Δί' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας καθορίζεται ο τρόπος αποδόσεως του ποσοστού.

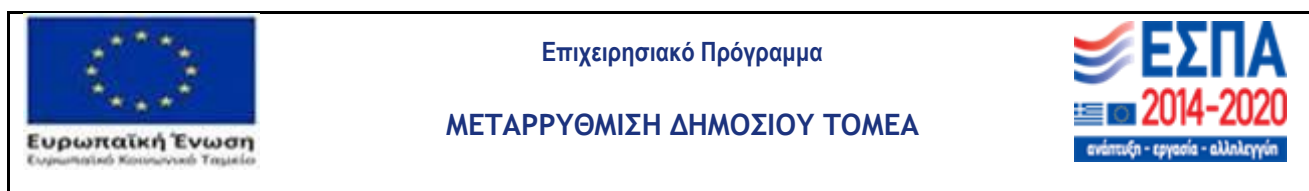
6. Προκειμένου περί προϊόντων απολαμβανομένων εκ δασικού συμπλέγματος απαρτιζομένου εκ δημοσίων δασών υπαγομένων διοικητικώς εις την περιφέρειαν πολλών κοινοτήτων και διαχειριζομένων και εκμεταλλεζομένων ενιαίως, το αναλογούν εις έκαστον δήμον ή κοινότητα ποσοστόν καθορίζεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας κατά την έναρξιν της εφαρμογής της δασοπονικής μελέτης ενιαίων δι' όλα τα έτη της ισχύος της δασοπονικής μελέτης, αναλόγως προς το υπό ταύτης προβλεπόμενον προς απόληψιν ποσόν δασικών προϊόντων δι' ολόκληρον την χρονικήν περίοδον ισχύος ταύτης εξ εκάστου δάσους. Δια τον καθορισμόν του αναλογούντος εις εκάστην κοινότητα ποσοστού, λαμβάνονται υπ' όψιν, πλην των άλλων κριτηρίων, και αι ανάγκαι εκάστης κοινότητος, καθώς και ο αριθμός του νομίμου πληθυσμού αυτής.

B.27. Έσοδα ΟΤΑ Α' βαθμού από τα μισθώματα εκμίσθωσης δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας του Δημοσίου σε δημόσιους μεταλλευτικούς χώρους, ν.δ. 210/1973, άρθρο 84 παρ. 2

Άρθρο 84

Μίσθωμα

2. Από τα μισθώματα που βεβαιώνονται και εισπράττονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την εκμίσθωση δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας του Δημοσίου σε Δημόσιους Μεταλλευτικούς Χώρους, ποσοστό ύψους είκοσι τοις εκατό (20%) διατίθεται για έκαστο Δημόσιο Μεταλλευτικό Χώρο, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στους οικείους Δήμους, εντός των ορίων των οποίων διενεργείται η μεταλλευτική δραστηριότητα, ανάλογα με το ποσοστό επιφάνειας του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

χώρου εκμετάλλευσης που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων εκάστου Δήμου, σύμφωνα με τις ισχύουσες εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες.

Η απόφαση διάθεσης κατά το προηγούμενο εδάφιο, εκδίδεται το δεύτερο εξάμηνο εκάστου έτους και αφορά τα μισθώματα που εισπράχθηκαν βάσει των συμβατικών υποχρεώσεων των μισθωτών για το προηγούμενο έτος.

B.28. Έσοδα ΟΤΑ Α' βαθμού από τα εισπραττόμενα τέλη για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων, ν.δ. 210/1973, άρθρο 176 παρ. 1 - 3

Άρθρο 176

1. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής του τέλους ή μη συμμόρφωσης με τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται σε αυτή. Σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να προβλεφθεί, κατά περίπτωση, έκπτωση από την παραχώρηση ή ανάκληση της άδειας μεταλλευτικών ερευνών, σύμφωνα με τις σχετικές περί έκπτωσης από παραχώρηση ή ανάκλησης άδειας μεταλλευτικών ερευνών διατάξεις του παρόντος.

2. Από τα τέλη που βεβαιώνονται και εισπράττονται ετησίως από το Ελληνικό Δημόσιο για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, ποσοστό ύψους είκοσι τοις εκατό (20%) διατίθεται, για έκαστη ενεργή παραχώρηση, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στους οικείους δήμους, εντός των ορίων των οποίων διενεργείται η μεταλλευτική δραστηριότητα, ανάλογα με το ποσοστό επιφάνειας του χώρου εκμετάλλευσης που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων εκάστου δήμου, σύμφωνα με τις ισχύουσες εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες. Η διάθεση αυτή θα γίνεται μόνον και αποκλειστικά για την κάλυψη του συνόλου των προϋπολογισμών συγκεκριμένων έργων που προγραμματίζονται από τους εν λόγω δήμους και χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή την κάλυψη του συνόλου της εθνικής συμμετοχής για αντίστοιχα έργα που συγχρηματοδοτούνται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την ανωτέρω κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε εξαιρετικές περιπτώσεις που διαπιστώνονται από τους οικείους Υπουργούς, το ποσοστό του τέλους για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων που διατίθεται στους οικείους δήμους δύναται να αναπροσαρμόζεται σε υψηλότερα επίπεδα χωρίς να μπορεί να υπερβεί το 40%.

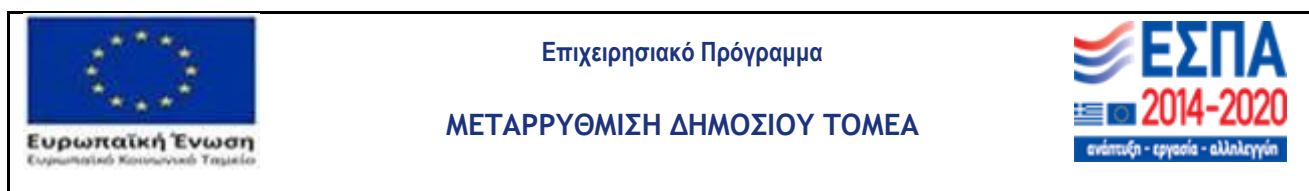
3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται επί των πάσης φύσεως παραχωρήσεων μεταλλείων, εφόσον αυτές αφορούν εξόρυξη μεταλλευμάτων εξηρημένων υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις του άρθρου 143 του παρόντος.

B.29. Παράβολα για την έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, ν.3463/2006, άρθρο 80 παρ. 11

Άρθρο 80

Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

11. Για τη έκδοση των αδειών του παρόντος, καθώς και του επόμενου άρθρου καταβάλλεται παράβολο υπέρ του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.30. Παράβολα χορήγησης αδειών θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών, ν.3463/2006, άρθρο 81

Άρθρο 81

Εγκατάσταση και λειτουργία Θεάτρων - Κινηματογράφων και Ψυχαγωγικών Παιδιών
Για την εγκατάσταση και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών (λούνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κ.λπ.) απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας με τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων που διέπουν αυτά.

B.31. Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών, ν.2910/2001, άρθρο 71 παρ. 5

Άρθρο 71

Παράβολα - Αναπροσαρμογή προστίμων - Επικυρώσεις

5. Ποσοστά 30% και 15% επί των εισπραττόμενων εσόδων από τα παράβολα της παρ. 1 μεταφέρονται αντιστοίχως σε ειδικούς λογαριασμούς που τηρούνται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλους "Εσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. α' βαθμού" και "Εσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. β' βαθμού". Το προϊόν των λογαριασμών κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

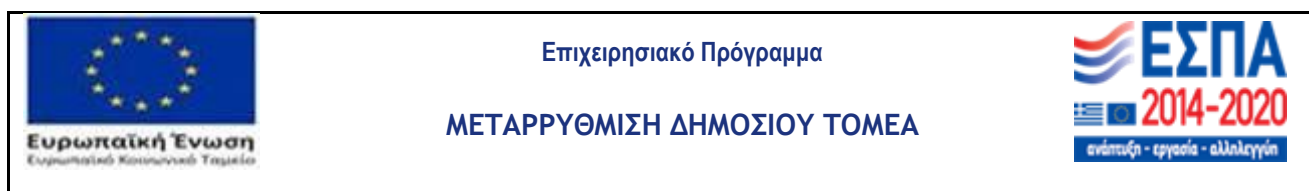
B.32. Έσοδα από τουριστικούς λιμένες και ζώνες αγκυροβολίου, ν. 2160/1993, άρθρο 36

Άρθρο 36 : Φορολογικά, αρχαιολογικά και γενικά θέματα

1. Τα ανταλλάγματα που εισπράττει ο φορέας διαχείρισης τουριστικού λιμένα από την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων αυτού, θεωρούνται ως ακαθάριστα έσοδα από εμπορικές επιχειρήσεις και φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 επ. του Ν.Δ.3323/55.

3. Ο φορέας διαχείρισης τουριστικού λιμένα θα καταβάλλει ετησίως στο δήμο ή την κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τουριστικός λιμένας, ανταποδοτικά τέλη, φόρους και δικαιώματα για τις Παρεχόμενες προς αυτόν υπηρεσίες. Το άθροισμα των πιο πάνω τελών, φόρων και δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένου του τέλους ακίνητης περιουσίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1% των ετήσιων ακαθάριστων εισπράξεων του φορέα διαχείρισης τουριστικού λιμένα εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων δήμων ή κοινοτήτων το πιο πάνω ποσό των ανταποδοτικών τελών θα επιμερίζεται μεταξύ αυτών με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση των ζωνών αγκυροβολίου και των καταφυγίων τουριστικών σκαφών που προβλέπονται στο άρθρο 34 του παρόντος, του προαναφερθέντος ποσοστού μειωμένου κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

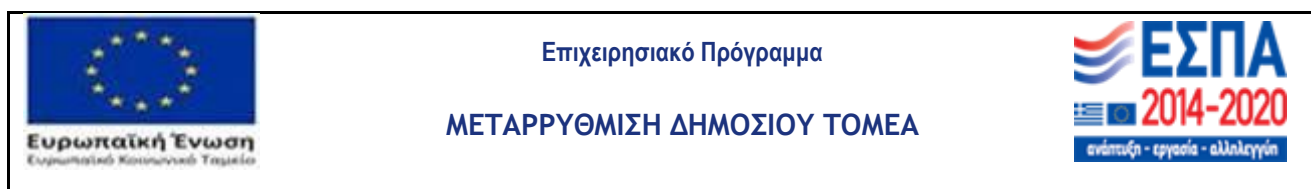
B.33. Έσοδα από μισθώματα αλυκών, ν.3066/2002, άρθρο 25 παρ. 4

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 25

4. Οι Υπουργοί Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών με κοινές υπουργικές αποφάσεις θα παραχωρούν το σύνολο του μισθώματος προς τους δήμους, στα διοικητικά όρια των οποίων υπάρχουν αλυκές, επιμερίζοντας το ποσό, ανάλογα με την αξία του πωληθέντος αλατιού σε κάθε αλυκή, όπως προκύπτει από τα βιβλία της εταιρίας. Όπου αλυκή ανήκει στα διοικητικά όρια δύο ή περισσότερων Ο.Τ.Α., η κατανομή του ποσού μεταξύ τους γίνεται αναλόγως της έκτασης που υπάγεται στα διοικητικά όρια κάθε όμορου Ο.Τ.Α.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.34. Τέλος διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων με παιγνιόχαρτα, ν.2515/1997, άρθρο 8 παρ. 1

Άρθρο 8 : Ψυχαγωγικά τεχνικά παίγνια

1. Για τη χορήγηση της άδειας, καθώς και τη διατήρησή της σε ισχύ κατ' έτος, επιβάλλεται στους ιδιοκτήτες των καταστημάτων ετήσιο τέλος με την ονομασία «τέλος διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων με παιγνιόχαρτα», το οποίο επιμερίζεται σε ποσοστό 90% υπέρ του Δημοσίου και σε ποσοστό 10% υπέρ του δήμου η της κοινότητας στην περιοχή των οποίων εγκαθίστανται και λειτουργούν τα παίγνια αυτά.

B.35. Τέλος επί των λουομένων εις φυσικές ιαματικές πηγάς, ν. 339/1976, άρθρο 1 παρ. 1 γ'

Άρθρον 1 :

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων:

α)...., β)...

γ) Τέλος επί των λουομένων εις φυσικές ιαματικές πηγάς, οριζόμενον εις δέκα τοις εκατόν επί του αντιτίμου εκάστης λούσεως, βαρύνει δε τον λουόμενον, ως λούσεων νοουμένων και των εισπνοών ατομικών τε και ομαδικών ως και των ρινοπλύσεων.

Γ. Από τον Κρατικό Προϋπολογισμό

Γ.1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), ν. 3852/2010, άρθρο 259 παρ. 1, 3 - 5

Άρθρο 259

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι Δήμων

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των δήμων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 20% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

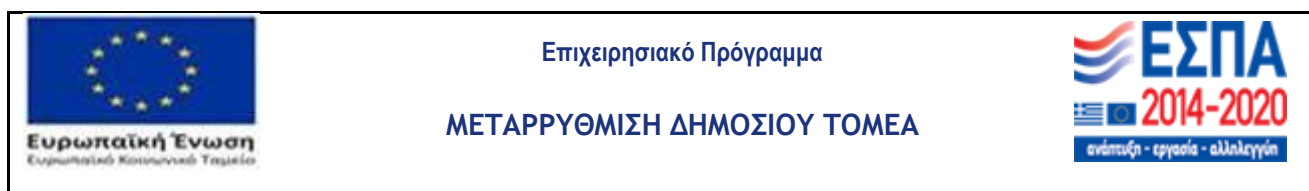
β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

γ) τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

3. Τα έσοδα της παραγράφου 1 του παρόντος εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων». Ποσοστό μέχρι ένα τρίτο (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' αυτής, διατίθεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών των δήμων, ενώ τα λοιπά έσοδα της παραγράφου 1, διατίθενται προς κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων οικονομικού έτους 2012 για την απόδοση του ενός τρίτου (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' της ανωτέρω παραγράφου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται κατά έτος, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), καθορίζονται το ύψος των εσόδων που προορίζονται για την κάλυψη επενδυτικών, καθώς και λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων, όπως επίσης τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής τους, με βάση τα κριτήρια της παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Συνεκτιμάται, επίσης, το στοιχείο της διοικητικής υποστήριξης που παρέχεται από το δήμο προς εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών άλλων δήμων και σταθμίζονται ιδιαίτερα οι πάγιες ανάγκες εξυπηρέτησης των νησιωτικών και ορεινών δήμων.

4Α. Οι πιστώσεις από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους, με τους οποίους επιχορηγούνται οι δήμοι, για την κάλυψη επενδυτικών αναγκών τους (πρώην ΣΑΤΑ), προορίζονται κάθε έτος για την εκτέλεση έργων και την πραγματοποίηση δράσεων, στο σύνολο καταρχήν των κοινοτήτων, έκαστου εξ' αυτών, με την επιφύλαξη έργων, προμηθειών, μελετών και λοιπών δράσεων που υλοποιούνται μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ή σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων ή ιδίων πόρων, αλλά αφορούν περισσότερες της μίας κοινότητες. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται η διαδικασία, τα κριτήρια, το ποσοστό επιμερισμού των ανωτέρω πιστώσεων στις κοινότητες, ο τρόπος αναπλήρωσης των αναλογούντων ποσών σε περίπτωση εκχώρησης, ενεχυρίασης ή δέσμευσης με οποιονδήποτε τρόπο των προς επιμερισμό πιστώσεων.

5. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων της προηγούμενης παραγράφου στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Γ.2. ΚΑΠ του άρθρου 27 του ν. 3756/2009

Άρθρο 27

Ρύθμιση χρεών προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α)

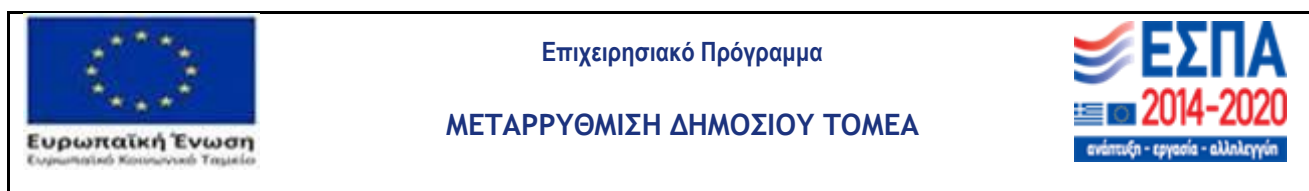
Οι πάσης φύσεως οφειλές του Ελληνικού Δημοσίου προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α') και λοιπές σχετικές διατάξεις όπως ισχύουν, ύψους ενός δισεκατομμυρίου επτακοσίων έντεκα εκατομμυρίων ευρώ (1.711.000.000), που αφορούν στη χρονική περίοδο από την καθιέρωση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) μέχρι και το έτος 2008, δύναται να εξοφληθούν με την έκδοση ομολόγων σε οκτώ (8) ετήσιες ισόποσες δόσεις, εκ των οποίων η πρώτη θα καταβληθεί εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και οι υπόλοιπες επτά (7) την 31η Ιανουαρίου εκάστου έτους, αρχής γενομένης από την 31η Ιανουαρίου 2010. Προς τούτο υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών και των εκπροσώπων της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ). Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται ο τύπος των ομολόγων, η διάρκεια και οι λοιποί όροι έκδοσης αυτών.

Δ. Από εισφορές

Δ.1. Εισφορά σε χρήμα λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων

Δ.1.1. ν. 1337/1983, άρθρο 9

Άρθρο 9 : Εισφορά σε χρήμα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων που περιλαμβάνονται σε περιοχές ένταξης και επέκτασης κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού και διατηρούνται ή διαμορφώνονται σε νέα ακίνητα, συμμετέχουν με καταβολή χρηματικής εισφοράς στην αντιμετώπιση της δαπάνης για την κατασκευή των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων.

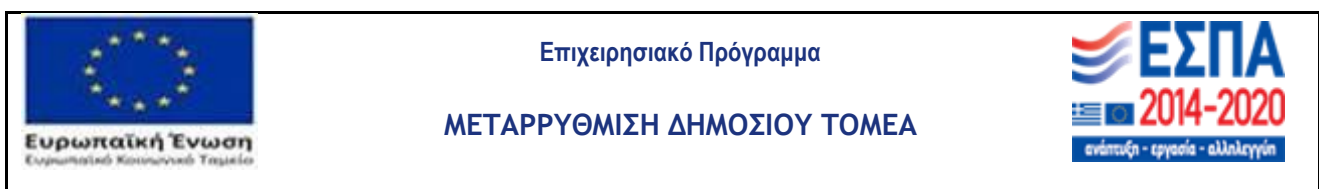
Δεν υποχρεούνται στην καταβολή χρηματικής εισφοράς οι δημόσιοι και δημοτικοί φορείς και τα κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που εκτελούν με δαπάνες τους τα βασικά κοινόχρηστα πολεοδομικά έργα σε περιοχές εφαρμογής στεγαστικών προγραμμάτων τους.

2. Η εισφορά ορίζεται για τις ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε ζώνες πυκνοδομημένες, αραιοδομημένες ή αδόμητες, ίση με την αναφερόμενη στις διατάξεις του τρίτου εδαφίου του άρθρου 10 του Ν.1221/81.

3. Η εισφορά σε χρήμα υπολογίζεται με βάση το εμβαδόν της ιδιοκτησίας, όπως αυτή διαμορφώνεται με την πράξη εφαρμογής και την τιμή ζώνης του οικοπέδου κατά το χρόνο κύρωσης της πράξης εφαρμογής. Ως τιμή ζώνης του οικοπέδου για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου νοείται:

α) Στις περιοχές όπου ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία του οικοπέδου η οποία προκύπτει από την Τιμή Οικοπέδου (Τ.Ο.) συναρτήσει της Τιμής Ζώνης (Τ.Ζ.) και του Συντελεστή Αξιοποίησης του Οικοπέδου (Σ.Α.Ο.) πολλαπλασιαζόμενης με το Συντελεστή του Οικοπέδου (Σ.Ο.), όπως καθορίζονται στους πίνακες τιμών των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των κείμενων διατάξεων.

β) Στις περιοχές όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων, και με την επιφύλαξη ότι δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4223/2013 (Α' 287), η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία των ακινήτων, όπως αυτή προσδιορίζεται από την επιτροπή του π.δ. 5/1986 (Α' 2). Για ιδιοκτησίες που στην πράξη εφαρμογής οι ιδιοκτήτες αναγράφονται με ελλιπή στοιχεία ή με την ένδειξη «άγνωστος» ώστε να καθίσταται αδύνατη η βεβαίωση και είσπραξη του ποσού της εισφοράς του άρθρου αυτού, για τον υπολογισμό της εισφοράς, λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της διορθωτικής πράξης του αρμοδίου οργάνου, εκτός αν δεν έχουν βεβαιωθεί ήδη οι εισφορές σε χρήμα της αρχικής πράξης εφαρμογής, οπότε και λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της αρχικής πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή βεβαιώνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης στο κατάστημα της Φορολογικής Διοίκησης που εξυπηρετεί το δήμο, ενώ για τους δήμους που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία η παραπάνω εισφορά βεβαιώνεται απευθείας στην υπηρεσία αυτή, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημόσιων εσόδων, ως έσοδο του οικείου δήμου και αποδίδεται σε αυτούς κατά μήνα. Η οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα καταβάλλεται εντός προθεσμίας εννέα (9) ετών από την πράξη επιβολής της, σε εκατόν οκτώ (108) ισόποσες μηνιαίες δόσεις ή σε τριάντα έξι (36) ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις ή σε δεκαοκτώ (18) ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης επιλέξει την καταβολή του συνολικού ποσού εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την πράξη επιβολής της εισφοράς, παρέχεται έκπτωση ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ποσού. Σε περίπτωση βεβαίωσης της εισφοράς σε χρήμα μετά την κύρωση διορθωτικής πράξης ως προς τα στοιχεία του ιδιοκτήτη, η προθεσμία καταβολής των οφειλών υπολογίζεται από την ημερομηνία της αρχικής πράξης επιβολής. Σε κάθε περίπτωση ως ελάχιστη μηνιαία δόση ορίζεται το ποσό των πενήντα (50) ευρώ, ως ελάχιστη τριμηνιαία το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ως ελάχιστη εξαμηνιαία δόση το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις. Το ποσό της εισφοράς αυτής διατίθεται από τους οικείους Ο.Τ.Α. για την κατασκευή, εντός της περιοχής μελέτης, των βασικών κοινόχρηστων έργων υποδομής, όπως οδικό δίκτυο και δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, είτε από τον ίδιο είτε από εξουσιοδοτημένο από αυτόν φορέα, καθώς και για την εκπόνηση μελετών πολεοδόμησης, πράξεων εφαρμογής και ρυμοτομικών σχεδίων εφαρμογής. Κάθε διάθεση της εισφοράς αυτής για άλλο σκοπό είναι άκυρη και η παράβαση αυτής αποτελεί παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του ΠΚ για όλους τους εμπλεκόμενους. Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δεν απαλλάσσονται της εισφοράς σε χρήμα για τους προβλεπόμενους από την πολεοδομική μελέτη κοινωφελείς χώρους αρμοδιότητάς τους. Η καταβολή της εισφοράς αυτής γίνεται μετά την απόκτηση του χώρου από το φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση μετατροπής σε χρηματική εισφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 8 εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 12 ως προς τον προσδιορισμό της αξίας και οι ανωτέρω διατάξεις ως προς τον τρόπο καταβολής των οφειλόμενων εισφορών σε χρήμα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομικών, επικαιροποιούνται ο προσδιορισμός αξίας ακινήτων για την επιβολή εισφοράς σε χρήμα, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

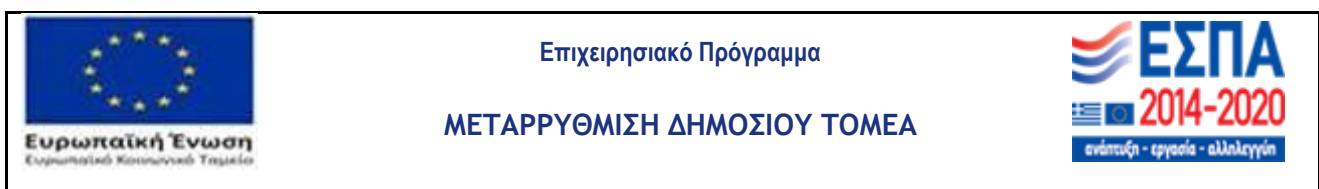
4. Μετά από σχετική αίτηση του ιδιοκτήτη και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής, είναι δυνατόν αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα, να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται μέχρι την πραγματοποίηση της εισφοράς σε γη και εφαρμόζεται μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας όσο και η εναπομένουσα ιδιοκτησία καλύπτουν τους περιορισμούς της κατά κανόνα αρτιότητας, ή
- β) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας μπορεί να συμπεριληφθεί σε όμορο κοινόχρηστο χώρο όπως πλατεία, άλσος ή μεγάλο χώρο πρασίνου, ή όμορο κοινωφελή χώρο.

Μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής, ομοίως κατά τα ανωτέρω, δύναται αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται με τη διαδικασία διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη, που θα υποβληθεί εντός εξαμήνου από την έκδοση της πράξης επιβολής εισφοράς σε χρήμα και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής. Ειδικώς στην περίπτωση που η επιφάνεια αποδίδεται για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων απαιτείται, πέρα από την κύρωση διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.]

Ειδικά για ακίνητα, τα οποία ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε Ανώνυμη Εταιρεία, το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανήκει εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο ή σε Ανώνυμη Εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Δημόσιο, η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται και μετά την παρέλευση της ως άνω εξαμήνης προθεσμίας και ανεξάρτητα από τον χρόνο έκδοσης της οικείας πράξης εφαρμογής. Η μετατροπή της εισφοράς σε χρήμα στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή και εφόσον η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας μπορεί να αξιοποιηθεί αυτοτελώς ως κοινόχρηστος ή κοινωφελής χώρος

5. Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δεν απαλλάσσονται της εισφοράς σε χρήμα για τους προβλεπόμενους από την πολεοδομική μελέτη κοινωφελείς χώρους αρμοδιότητάς τους. Η καταβολή της εισφοράς

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αυτής γίνεται μετά την απόκτηση του χώρου από το φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις" (προσθ. της παρ. 6 με την παρ. 4β του άρθρου 25 του Ν. 2508/97, ΦΕΚ-124 Α' και οι παρ. 5 και 6 αναριθμήθηκαν σε 4 και 5 αντίστοιχα – ΤΟ ΑΡΘΡΟ 25 ΤΟΥ Ν. 2508/97 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13Α ΤΟΥ Ν. 4269/14).

Από την προβλεπόμενη με την παρούσα παράγραφο υποχρέωση εισφοράς σε χρήμα απαλλάσσεται ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας .

6. α. Σε κάθε συμβολαιογραφική πράξη που αφορά δικαιοπραξία εν ζωή και έχει ως αντικείμενο μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου που οφείλει εισφορά σε χρήμα, σύμφωνα με κυρωμένη πράξη εφαρμογής, επισυνάπτεται βεβαίωση του οικείου δήμου, ότι έχει καταβληθεί τουλάχιστον το ποσό των δόσεων, που αντιστοιχεί σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών υποχρεώσεων που αναλογούν στο μεταβιβαζόμενο ακίνητο. Στα συμβολαιογραφικά έγγραφα μεταβίβασης επί ποινή ακυρότητας γίνεται ειδική μνεία για τους υπόχρεους οφειλότες και το υπολειπόμενο ποσόν οφειλής εισφοράς σε χρήμα. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη μεταγραφή ή την καταχώριση των δικαιωμάτων κυριότητας αντίστοιχα στα αρμόδια Υποθηκοφυλακεία ή Κτηματολογικά Βιβλία, ο αποκτών οφείλει να υποβάλει δήλωση ιδιοκτησίας στον οικείο δήμο προκειμένου να βεβαιώσει σε αυτόν το υπόλοιπο των οφειλών σε χρήμα και να προσκομίσει αντίγραφο αυτής στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή Κτηματολογικό γραφείο, το οποίο κάνει σχετική επισημείωση στο περιθώριο της μεταγραφής. Σε κάθε περίπτωση το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα βαρύνει τον αποκτώντα το δικαίωμα κυριότητας, ανεξαρτήτως του είδους της πράξης με την οποία το απέκτησε. Η απαίτηση του οικείου δήμου για το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα δεν υπόκειται σε παραγραφή.

β. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 5/1986 (ΦΕΚ 2 Α') υποθήκη απαλλάσσεται από τέλος χαρτοσήμου και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου ή υπέρ τρίτου.

7. Σε πράξεις επιβολής εισφοράς σε χρήμα που εκδόθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 εφαρμόζεται ενιαία ποσοστιαία μείωση επί του αρχικού ποσού εισφοράς σε χρήμα ίση με είκοσι τοις εκατό (20%). Η ως άνω μείωση και ο αντίστοιχος συμψηφισμός δεν εφαρμόζονται σε βεβαιωθείσες και ολοσχερώς καταβληθείσες οφειλές, σε μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή σε προσκυρώσεις. Τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ήδη καταβληθέντος ποσού και του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή της μείωσης του πρώτου εδαφίου δεν επιστρέφεται.

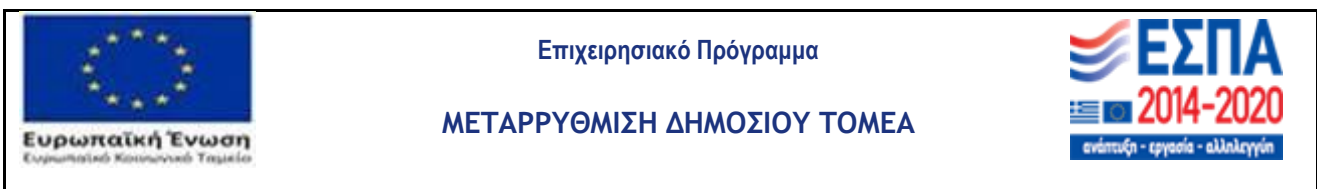
8. Για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, με απόφαση της επιτροπής του π.δ. 5/1986 (Α' 2) δύναται να επιβάλλεται μειωτικός συντελεστής (ΜΣ) στην τιμή ζώνης του οικοπέδου που συνυπολογίζεται στην εισφορά σε χρήμα ο οποίος δεν δύναται να είναι μεγαλύτερος του 20% της ισχύουσας τιμής ζώνης. Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις.

Δ.1.2. ν. 2508/1997, άρθρο 21

'Άρθρο 21 : Εισφορά σε χρήμα

1. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, τα οποία περιλαμβάνονται σε πολεοδομούμενες για πρώτη φορά περιοχές και τα οποία διατηρούνται ή διαμορφώνονται σε νέα ακίνητα, συμμετέχουν με καταβολή χρηματικής εισφοράς στην αντιμετώπιση της δαπάνης για την κατασκευή των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων.

Η εισφορά σε χρήμα ορίζεται σε ποσοστά επί της αξίας του ακινήτου, ως ακολούθως:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού μέχρι 500 τ.μ., ποσοστό 10% της αξίας των ακινήτων.
β) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1000 τ.μ., ποσοστό 15% της αξίας των ακινήτων.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού από 1000 τ.μ. μέχρι 10000 τ.μ., ποσοστό 20% της αξίας των ακινήτων.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 10000 τ.μ., ποσοστό 25% της αξίας των ακινήτων.

2. Κατ' εξαίρεση, για τους ιδιοκτήτες των ακινήτων τα οποία περιλαμβάνονται σε περιοχές επέκτασης οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2000 κατοίκους, κατά το άρθρο 19 του παρόντος, η εισφορά σε χρήμα υπολογίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

α) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού μέχρι 500 τ.μ., ποσοστό 5% της αξίας των ακινήτων.

β) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1000 τ.μ., ποσοστό 10% της αξίας των ακινήτων.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού από 1000 τ.μ. μέχρι 10000 τ.μ., ποσοστό 12% της αξίας των ακινήτων.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 10000 τ.μ., ποσοστό 15% της αξίας των ακινήτων.

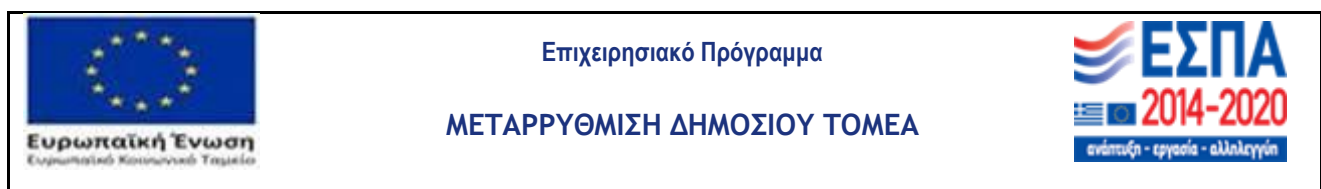
3. Για την πραγματοποίηση της εισφοράς σε χρήμα εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 του άρθρου 9 του ν.1337/1983, όπως τροποποιούνται και συμπληρώνονται με την παρ.4 του άρθρου 25 του παρόντος. Η εισφορά μπορεί να βεβαιώνεται απευθείας από τα αρμόδια όργανα του οικείου Ο.Τ.Α. αντί της πολεοδομικής υπηρεσίας.

4. Για τις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών σε εισφορά σε χρήμα, που οι ιδιοκτησίες περιλαμβάνονται σε περιοχές, των οποίων η πολεοδομική μελέτη έχει εγκριθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος ή εκκρεμεί η διαδικασία έγκρισής της και έχει γνωμοδοτήσει το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή έχει παρέλθει άπρακτη η σχετική προθεσμία, εφαρμόζονται οι εισφορές που ίσχυαν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος.

Δύναται να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου οι ανωτέρω περιοχές με απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης, μετά από πρόταση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

5. Για την εισφορά σε χρήμα για τις ιδιοκτησίες που αναφέρονται στην παρ.4 του άρθρου 12 του ν.1647/1986 δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος.

6. Οι δήμοι και οι κοινότητες δύνανται, για την εκπόνηση και μόνο πολεοδομικών μελετών και μελετών πράξεων εφαρμογής περιοχών που προβλέπεται να πολεοδομηθούν από εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης ή Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, να βεβαιώνουν και να εισπράττουν χρηματικές προκαταβολές από τους ιδιοκτήτες των περιοχών που πρόκειται να ενταχθούν σε ρυμοτομικό σχέδιο. Οι προκαταβολές αυτές για κάθε ιδιοκτησία υπολογίζονται κατ' αναλογία της επιφάνειας της ιδιοκτησίας προς την επιφάνεια της συνολικά πολεοδομούμενης έκτασης, ανέρχονται σε ποσοστό 10% επί της προεκτιμώμενης εισφοράς σε χρήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εγγράφονται σε ειδικό κωδικό των προϋπολογισμών των δήμων και κοινοτήτων και διατίθενται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των μελετών που απαιτούνται μέχρι και την ολοκλήρωση της έκδοσης της αντίστοιχης διοικητικής πράξης έγκρισης του ρυμοτομικού σχεδίου και την κύρωση της πράξης εφαρμογής του από τον αρμόδιο φορέα. Οι χρηματικές προκαταβολές συμψηφίζονται με την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα, όπως αυτή προκύπτει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για κάθε ιδιοκτησία με την ένταξή της σε ρυμοτομικό σχέδιο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

Δ.2. Μετατροπή σε χρήμα της εισφοράς σε γη, ν.1337/1983, άρθρο 8

Άρθρο 8

1. Οι ιδιοκτησίες: α) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο για πρώτη φορά ή β) στις οποίες επεκτείνεται το πολεοδομικό σχέδιο ή γ) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο και βρίσκονται εκτός των ορίων των οικισμών προ του 1923 ή των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους υποχρεούνται να συμμετάσχουν με εισφορά γης στη δημιουργία των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και γενικά στην ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών κατά τις επόμενες διατάξεις.

2. Με απόφαση του αρμόδιου για την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου οργάνου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις περί εισφορών γης και χρήματος οι ιδιοκτησίες που βρίσκονται εντός των ορίων των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους.

3. Η εισφορά σε γη κατά την προηγούμενη παράγραφο αποτελείται από ποσοστό επιφάνειας κάθε ιδιοκτησίας πριν από την πολεοδόμησή της, το οποίο υπολογίζεται, σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

4. Η εισφορά σε γη υπολογίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

α) Για τμήμα ιδιοκτησίας μέχρι 500 τ.μ. ποσοστό 10%. β) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%.

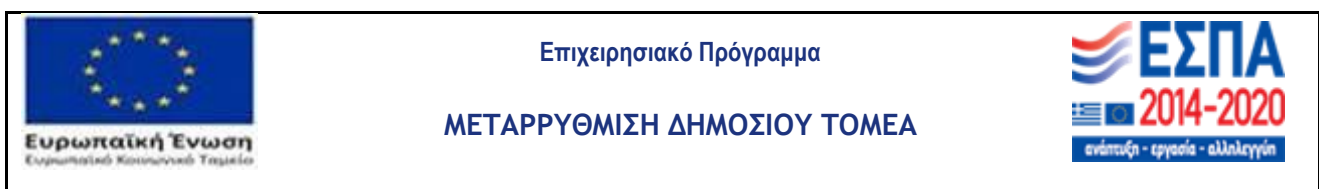
γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 2.000 τ.μ. ποσοστό 30%.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 2.000 τ.μ. μέχρι 10.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

ε) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 10.000 τ.μ. ποσοστό 50%.

στ) Σε περίπτωση που κατά την εκπόνηση της μελέτης οι υπολογιζόμενες εισφορές σε γη κατά τα ανωτέρω εντός της πολεοδομικής ενότητας, συμπεριλαμβανομένων και των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, δεν καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ, τα ποσοστά των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' υποχρεωτικά αυξάνονται αναλογικά και κατά ίσο αριθμό ποσοστιαίων μονάδων με σκοπό να συμπληρωθεί η απαιτούμενη εισφορά σε γη και χωρίς να απαιτείται επιπρόσθετη απόφαση έγκρισης της προσαύξησης αυτής. Σε κάθε περίπτωση τα ποσοστά των περιπτώσεων α' και β' δεν υπερβαίνουν το 30%, το ποσοστό της περίπτωσης γ' δεν υπερβαίνει το 40% και το ποσοστό της περίπτωσης δ' δεν υπερβαίνει το 50%. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η μείωση των απαραίτητων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων και οι προκύπτοντες κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι πρέπει να καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να τροποποιείται ο καταμερισμός των ποσοστών εισφοράς σε γη των περιπτώσεων α' έως ε'.

ζ) Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από ειδικότερες διατάξεις, που διέπουν ειδικά σχέδια, όπως οι Βιομηχανικές Περιοχές του ν. 4458/1965, οι Β.Ε.ΠΕ. του ν. 2545/ 1997 και τα Επιχειρηματικά Πάρκα του ν. 3982/2011, η εισφορά σε γη ειδικά για τις χρήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του από 23.2.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) και στα άρθρα 22, 25 και 29 του ν. 4269/ 2014, όπως ισχύουν, ορίζεται: αα) Για τμήμα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιδιοκτησίας μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%. ββ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 4.000 τ.μ. ποσοστό 30%. γγ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 4.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

5. Ως εμβαδά ιδιοκτησιών για τον υπολογισμό της συμμετοχής σε γη λαμβάνονται τα εμβαδά που είχαν οι ιδιοκτήτες στις 28 Μαΐου 2014. Για την εφαρμογή της παραγράφου 4, ως ιδιοκτησία νοείται το γεωτεμάχιο υπό την έννοια της συνεχόμενης έκτασης γης, που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου. Τυχόν κατατμήσεις που έλαβαν χώρα μετέπειτα της προαναφερθείσας ημερομηνίας δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισφορών σε γη. Εφόσον μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής διαπιστωθεί ότι κατά τον υπολογισμό των εισφορών σε γη, εσφαλμένα λήφθηκαν υπόψη υπαίτιες κατατμήσεις και συνεπάγονται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της μεταβίβασης κυριότητας, με διορθωτική πράξη εφαρμογής μετατρέπονται οι τυχόν διαφορές σε γη σε εισφορά σε χρήμα. Ως υπαίτιες κατατμήσεις νοούνται κυρίως οι οριζόμενες στο άρθρο 411 και 417 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

6. Η εισφορά γης πραγματοποιείται με την πράξη εφαρμογής του άρθρου 12 του νόμου αυτού, εκτός αν πρόκειται για αστικό αναδασμό ή ενεργό πολεοδομία, οπότε γίνεται με τις διατάξεις του ν. 947/1979 (άρθρο 20 παρ. 1 περιπτώσεις α' και β'). Ως προς τα ποσοστά της εισφοράς γης στις προηγούμενες περιπτώσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 1337/1983.

7. Σε περίπτωση που η συμμετοχή σε γη πρέπει να ληφθεί από μη ρυμοτομούμενο τμήμα ιδιοκτησίας, πλην όμως κατά την κρίση της αρχής το τμήμα γης που πρόκειται να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς δεν είναι αξιοποιήσιμο πολεοδομικά ή η αφαίρεσή του είναι φανερά επιζήμια για την ιδιοκτησία, μπορεί να μετατρέπεται σε ισάξια χρηματική συμμετοχή που διατίθεται αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών. Για την πραγματοποίηση της μετατροπής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 9 για την εισφορά σε χρήμα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται όροι και προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

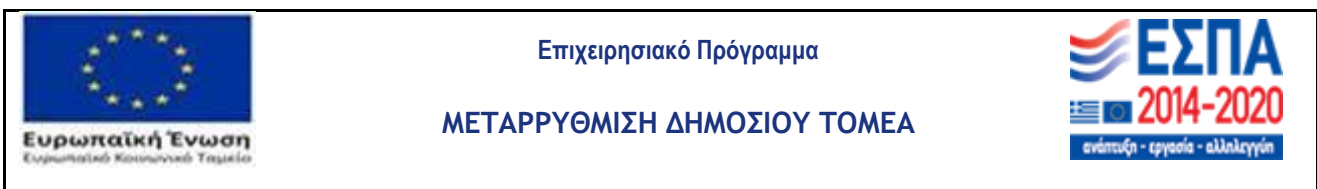
8. Τα εδαφικά τμήματα που προέρχονται από εισφορά γης διατίθενται κατά σειρά προτεραιότητας:

α) Για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

β) Για την παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες της ίδιας πολεοδομικής ενότητας των οποίων τα οικοπέδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό περισσότερο από το καθοριζόμενο στην παράγραφο 4 και εφόσον δεν είναι δυνατή η τακτοποίησή τους, σύμφωνα με τους κατά το άρθρο 12 τρόπους.

γ) Για κοινωφελείς χώρους και σκοπούς μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

δ) Για τη δημιουργία χώρων κοινοχρήστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών για τις γενικότερες ανάγκες της περιοχής, καθώς και για παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες άλλων πολεοδομικών ενοτήτων του ίδιου δήμου ή κοινότητας μέσα στα όρια του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, των οποίων τα οικοπέδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο, για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων, η κατά το ποσοστό περισσότερο από την προκύπτουσα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, υποχρέωσή τους. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για ρυμοτομούμενα οικοπέδα εντός σχεδίου εγκεκριμένου κατά τη διαδικασία του ν.δ. 17.7/16.8.1923, που περιλαμβάνονται ή αποτελούν πολεοδομική ενότητα του ίδιου δήμου ή κοινότητας εφόσον το επιθυμούν οι ιδιοκτήτες τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

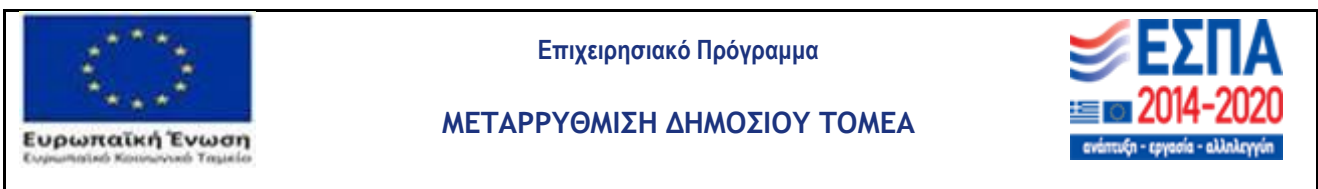
Με τη σχετική πράξη εφαρμογής, με την οποία πραγματοποιείται η παραχώρηση του νέου οικοπέδου, το παλαιό εντός σχεδίου πόλεως ρυμοτομούμενο οικοπέδο περιέρχεται αυτοδικαίως στην κυριότητα του οικείου Ο.Τ.Α., ο οποίος υποκαθιστά επίσης τον ιδιοκτήτη στα δικαιώματα έναντι τρίτων υπόχρεων για την αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας. Στην περίπτωση αυτή εάν ο οικείος Ο.Τ.Α. εντός τριών (3) ετών από την ως άνω παραχώρηση του νέου οικοπέδου δεν εισπράξει από τους τρίτους την οφειλόμενη αποζημίωση, τότε το Πράσινο Ταμείο υποκαθιστά τον Ο.Τ.Α. στα δικαιώματα έναντι των τρίτων, δυνάμενο να συνεχίσει τη σχετική διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που δημοσιεύεται στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος παρέμβασης του Πράσινου Ταμείου για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών και κάθε αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος λεπτομέρεια. Σε κάθε περίπτωση η προτεραιότητα διάθεσης της εισφοράς σε γη κατά τα ανωτέρω, τηρείται απόλυτα και δύναται η κάλυψη των επομένων, σε προτεραιότητα, αναγκών, να γίνεται μόνο εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες της εκάστοτε τρέχουσας προτεραιότητας.

9. Οι ιδιοκτησίες που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατά το μέρος που από την πολεοδομική μελέτη προορίζονται για τη δημιουργία κοινωφελών χώρων της αρμοδιότητας του δημόσιου φορέα στον οποίο ανήκουν ή διατίθενται για τους ίδιους σκοπούς με ανταλλαγή, παραχώρηση ή άλλον τρόπο, μεταξύ των αντίστοιχων φορέων, θεωρούνται αυτοδίκαια εισφερόμενες για το σκοπό που προορίζονται και δεν υπόκεινται κατά το μέρος αυτό σε άλλη εισφορά γης.

10. Οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι στεγαστικών προγραμμάτων μέσα στις ιδιοκτησίες των δημόσιων φορέων της προηγούμενης παραγράφου, που το ποσοστό που καταλαμβάνουν μνημονεύεται στο διάταγμα έγκρισης της πολεοδομικής μελέτης, θεωρούνται αυτοδίκαια συνεισφερόμενοι, περιέρχονται αυτοδικαίως στους οικείους κατά τον προορισμό τους φορείς και συμψηφίζονται στην εισφορά σε γη της αντίστοιχης ιδιοκτησίας, όπως η εισφορά αυτή προκύπτει με την εφαρμογή των ποσοστών της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, υπολογιζομένων μόνο για το εμβαδόν της ιδιοκτησίας αυτής. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε εγκεκριμένες, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, πολεοδομικές μελέτες έστω και αν στην πράξη έγκρισής τους δεν αναφέρεται το ποσοστό των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Στις περιπτώσεις αυτές εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του οικείου αρμόδιου Περιφερειάρχη ή του εκάστοτε αρμόδιου οργάνου που προσδιορίζει το ποσοστό αυτό βάσει των ενδείξεων της μελέτης. Για ιδιοκτησίες που ανήκουν στη διαχείριση του Υπουργείου Υγείας και σε δημοσίους οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων και προορίζονται για εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων αυτών, για το τμήμα τους άνω των 2.000 τ.μ. ορίζεται ποσοστό εισφοράς γης 40%, κατ' εξαίρεση των περιπτώσεων ε' και στ' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

11. Οι οπωσδήποτε σχηματισμένοι μέσα στην περιοχή επέκτασης κοινόχρηστοι χώροι θεωρούνται ως νόμιμα υπάρχοντες κοινόχρηστοι χώροι και δεν λαμβάνονται υπόψη υπέρ των ιδιοκτητών για τον υπολογισμό της εισφοράς σε γη.

12. Κοινόχρηστοι χώροι της προηγούμενης παραγράφου και του άρθρου 28 του νόμου αυτού που καταργούνται με την ένταξη της περιοχής στο σχέδιο ή την αναμόρφωσή της λόγω υπαγωγής της περιοχής στις διατάξεις του άρθρου 13, μπορεί μετά την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. δ. 690/1948, με την πράξη εφαρμογής να διατίθενται περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου αυτού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

13. Στις περιπτώσεις κατάτμησης οικοπέδων μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης και πριν την κύρωση της πράξης εφαρμογής, επιβάλλεται, πέρα από τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων, η εξασφάλιση στη μεταβιβαζόμενη και στην εναπομένουσα έκταση του αναλογούντος σε κάθε τμήμα ποσοστού της εισφοράς σε γη που προκύπτει κατ' ελάχιστον βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού. Κάθε δικαιοπραξία (εν ζωή ή αιτία θανάτου) που έχει αντικείμενο μεταβίβαση κυριότητας κατά παράβαση των ανωτέρω είναι αυτοδικαίως και εξ υπαρχής άκυρη.

Δ.3. Εισφορά 40% ή 75% του ΚΗ/1947 Ψηφίσματος, ν.1337/1983, άρθρο 34

Άρθρο 34 : Μεταβίβαση της εισφοράς του ΚΗ' Ψηφίσματος

1. Κατεξάιρηση από την παρ. 2 του άρθρ. 1 του Ν. 478/1976 "περί παρατάσεως της ισχύος της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρ. 2 του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος" σε όσους δήμους ή κοινότητες έχουν μεταβιβαστεί ή μεταβιβάζονται αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 61 του Ν. 947/1979, αποδίδονται τα σαράντα εκατοστά του προϊόντος της κρατήσεως που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 2 του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος, όπως ισχύει. Σ' όσους Δήμους ή Κοινότητες μεταβιβάζεται και η αρμοδιότητα έγκρισης πολεοδομικής μελέτης ή τροποποιήσεων κλπ. κατά την παρ. 3 του άρθρ. 33 του νόμου αυτού, αποδίδονται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα και άλλα τριάντα πέντε εκατοστά του προϊόντος της πιο πάνω κρατήσεως.

2. Το προϊόν της κρατήσεως αυτής εισπράττεται κατά τις διατάξεις του άρθρ. 95 του Ν. 1041/1980 "περί αυξήσεως των αποδοχών των Δημοσίων εν γένει υπαλλήλων, Πολιτικών, Στρατιωτικών και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., ρυθμίσεως συναφών θεμάτων, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως φορολογικών και άλλων τινών διατάξεων και καθιερώσεως του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου" και το μέρος που περιέρχεται στο Δήμο ή Κοινότητα διατίθεται αποκλειστικά για την εφαρμογή ρυμοτομικών σχεδίων τους.

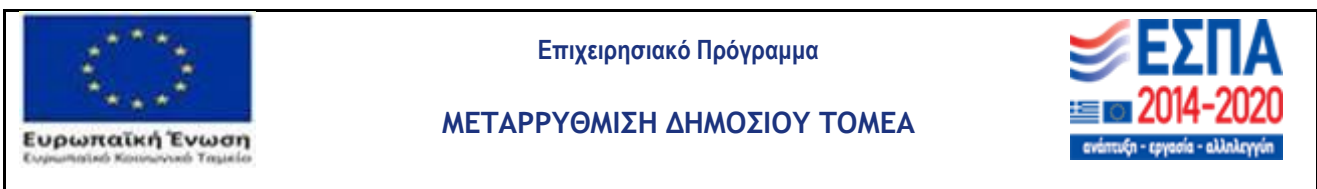
Δ.4. Ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων, ν.4067/2012, άρθρο 33

Άρθρο 33

Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίσπευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και

την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάνει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/ 1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

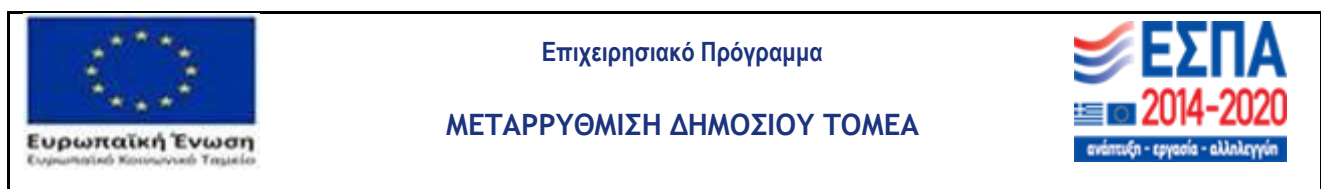
β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κυρίου ή νομείς των υποκείμενων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίου ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλάται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

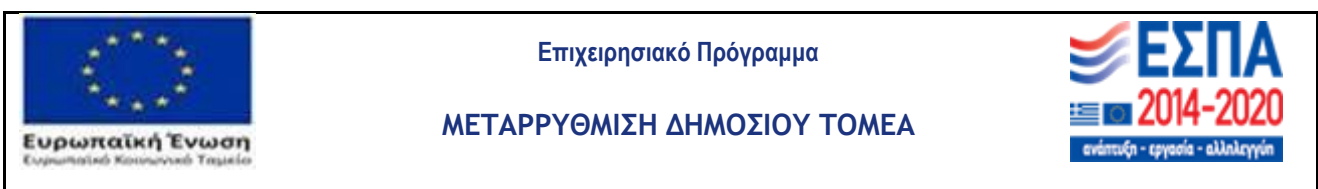
8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφανείας του κοινοχρήστου χώρου, σύμφωνα με το παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνέχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. [Εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α' 228) και του ν. 5269/1931 (Α' 274) για τις απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται αυτοδίκαια.

Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης/ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινοχρήστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχορηγείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινοχρήστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινοχρήστων χώρων του σχεδίου.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δ.5. Ειδική εισφορά διυλιστηρίων πετρελαίου, ν.3054/2002, άρθρο 19**Άρθρο 19****Ειδικός Λογαριασμός Πετρελαιοειδών**

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, για τους σκοπούς του νόμου αυτού, διακρίνεται η χώρα σε γεωγραφικά διαμερίσματα ανάλογα με τις ανάγκες του ομαλού εφοδιασμού της χώρας σε πετρελαιοειδή προϊόντα.

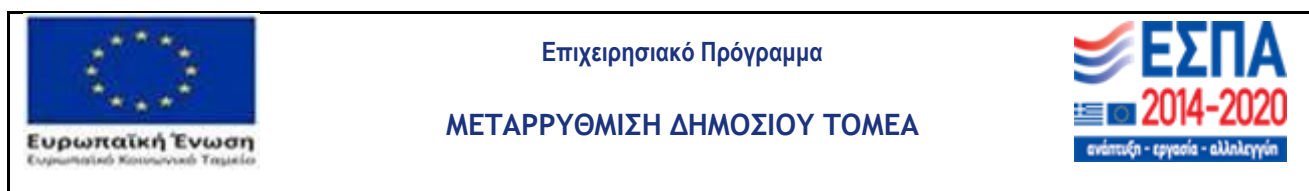
2. Ο ειδικός λογαριασμός στην Τράπεζα της Ελλάδος με την επωνυμία "Λογαριασμός Χρηματοδότησης Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών για Μεταφορές Καυσίμων στις Προβληματικές Περιοχές της Χώρας", που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. Δ2/Γ/8570/14.4.1995 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας (ΦΕΚ 330 Β') κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 του Ν. 1571/1985, συνεχίζει να λειτουργεί με τις εξής τροποποιήσεις:

α. Η ειδική εισφορά ορίζεται σε ποσοστό ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στην προ εισφορών και φόρων αξία των πετρελαιοειδών προϊόντων που διακινούν:

α) οι κάτοχοι Άδειας Εμπορίας, β) οι κάτοχοι Άδειας Λιανικής Εμπορίας των κατηγοριών με στοιχεία α' και β' της παρ. 3 του άρθρου 7, γ) οι Προμηθευτικοί Συνεταιρισμοί ή οι Κοινοπραξίες της παρ. 10 του άρθρου 7 και δ) οι Μεγάλοι Τελικοί Καταναλωτές, για τις απευθείας αγορές τους από τους κατόχους Άδειας Διύλισης στη χώρα ή από εισαγωγές τους, εκτός από τα καύσιμα των Ενόπλων Δυνάμεων, τα αεροπορικά καύσιμα, τα καύσιμα της ακτοπλοΐας και της διεθνούς ναυσιπλοΐας .

β. Η εισφορά αυτή υπολογίζεται και εισπράττεται κατά τη διαδικασία του εκτελωνισμού των πετρελαιοειδών προϊόντων και αποτελεί πόρο του Ειδικού Λογαριασμού, ο οποίος διατίθεται για την επιδότηση κατόχων Άδειας Εμπορίας που αναλαμβάνουν την υποχρέωση να καλύπτουν τις ανάγκες σε πετρελαιοειδή προϊόντα των προβληματικών περιοχών της χώρας, για την κάλυψη κοινωφελών σκοπών, δαπανών μελετών και ερευνών στον τομέα της ενέργειας, δαπανών αποζημίωσης, πέραν των ήδη προβλεπομένων, για μετάβαση εκτός έδρας των υπαλλήλων των Επιθεωρήσεων Μεταλλείων, λειτουργικών δαπανών των Κ.Ε.Δ.Α.Κ. και αμοιβών των μελών τους, χρηματοδότησης προγραμμάτων και παροχής κινήτρων που έχουν σχέση με το νόμο αυτόν, ιδίως συγχωνεύσεις εταιρειών, κατασκευή νέων αγωγών μεταφοράς, νέων αποθηκών, δημιουργία πρατηρίων που εφαρμόζουν, με πρωτοποριακό και ιδιαίτερα προβαλλόμενο τρόπο, νέες ηλεκτρονικές και περιβαλλοντικά φιλικές τεχνολογίες και ποσοστό ύψους 15% της εισφοράς για ετήσια ενίσχυση περιβαλλοντικών προγραμμάτων των δήμων, στην περιφέρεια των οποίων είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν Διυλιστήρια. Επίσης, το προϊόν του λογαριασμού διατίθεται και για τους σκοπούς της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 1571/1985 (ΦΕΚ 192 Α'), όπως αυτή έχει προστεθεί με το άρθρο 14 παρ. 5 του Ν. 2289/ 1995 (ΦΕΚ 27 Α'), καθώς και για χρηματοδότηση του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών και Υγραερίων (Τ.Ε.Α.Π.Ε.Π.) .

3. Οι λεπτομέρειες της διάθεσης του λογαριασμού καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης. Με την απόφαση ρυθμίζονται το ύψος της διάθεσης ή της επιδότησης κατά περιοχή και κατά προϊόν και κατά δικαιούχο και σκοπό, ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης της εισφοράς, η διαδικασία χορήγησης της επιδότησης, ο διοικητικός και οικονομικός έλεγχος του λογαριασμού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δ. 6. Εκουσία εισφορά ωφελουμένων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 51

Άρθρο 51 : Εκουσία εισφορά

1. Προκειμένου περί έργου ήσσονος ενδιαφέροντος οι ωφελούμενοι εκ της εκτέλεσως αυτού δύνανται να εισφέρουν την δαπάνην ή μέρος ταύτης εις τον δήμον ή κοινότητα. Έκαστος των ωφελουμένων δέον να παραδώση εις τον δήμαρχον ή πρόεδρον κοινότητος δήλωσιν, εν τη οποία να αναγράφεται το εισφερόμενον ποσόν και η αιτία της εισφοράς. Περί της αποδοχής της εισφοράς της εκτελέσεως του έργου και του χρόνου καθ' όν θα εκτελεσθή αποφαινεται το συμβούλιον, εφ' όσον το συνολικώς προσφερόμενον ποσόν δεν είναι κατώτερον του ημίσεος της απαιτουμένης δαπάνης δια την εκτέλεσιν του έργου. Αι δηλώσεις και η απόφασις του συμβουλίου αποτελούν τον τίτλον βεβαιώσεως της εισφοράς.

2. Αποφασισθείσης της αποδοχής της εισφοράς, η εκτέλεσις του έργου είναι υποχρεωτική μέχρι και του επομένου οικονομικού έτους, χωρίς να είναι απαραίτητος η αναγραφή του εις το ετήσιον γενικόν πρόγραμμα εκτελεστέων έργων. Εν περιπτώσει καθ' ήν δεν ήθελε πραγματοποιηθεί δι' οιονδήποτε λόγον το έργον, η εισφορά αποδίδεται εις τους δικαιούχους κατόπιν αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος, ευθυνομένου ατομικώς δια την απόδοσιν εντός μηνός από της λήξεως της κατά τας ανωτέρω προθεσμίας.

3. Το εκ της εισφοράς έσοδον διατίθεται αποκλειστικώς δια την εκτέλεσιν του σκοπού δι' όν κατετέθη.

Δ. 7. Έσοδα από υποχρεωτική εισφορά ή έρανο, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 55

Άρθρο 55

Ουδεμία υποχρεωτική εισφορά ή έρανος υφ' οιασδήποτε μορφήν και αιτίαν επιβάλλεται παρ' οιασδήποτε Αρχής ή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή Επιτροπής εις βάρος των κατοίκων Δήμου ή Κοινότητός τινος άνευ προηγουμένης συμφώνου αποφάσεως του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και καθορισούσης το σύνολον της επιβαρύνσεως και της κατανομής αυτής μεταξύ των δημοτών.

II. Έκτακτα έσοδα

A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία

A.1. Έσοδα από εκποίηση ακινήτων, ν.3463/2006, άρθρο 186

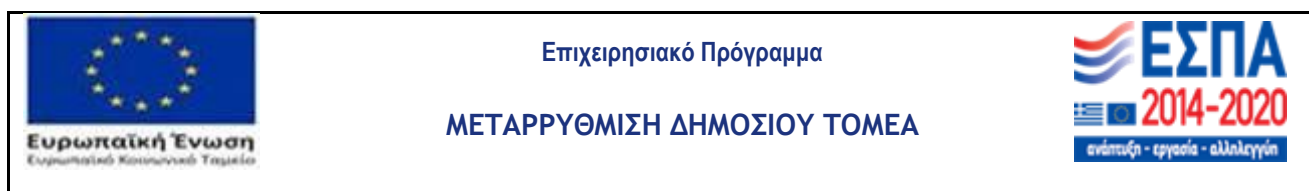
Άρθρο 186

Εκποίηση ακινήτων

1. Η εκποίηση δημοτικών ακινήτων επιτρέπεται μόνο για ωφέλεια του δήμου, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.

Για αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή διατάξεων του ν. 3463/2006 και παραπέμπουν στο άρθρο 186, αρκεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

2. Ο Δήμος ή η Κοινότητα διαθέτουν το προϊόν της εκποίησης αποκλειστικά και μόνο για την εκπλήρωση του σκοπού, για τον οποίο έγινε η εκποίηση. Αν τυχόν απομένει υπόλοιπο,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διατίθεται για την εκτέλεση έργων. Αποκλείεται η διάθεση του υπολοίπου για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών.

3. Η εκποίηση γίνεται με δημοπρασία.

4. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων στο Δημόσιο, σε άλλους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την εκτέλεση έργων του προγράμματός τους.

5. Το τμήμα των ακινήτων της προηγούμενης παραγράφου καθορίζεται από επιτροπή, που συγκροτείται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας και αποτελείται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους, που υποδεικνύονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και από έναν μηχανικό, που ορίζεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας και προέρχεται από την τεχνική υπηρεσία του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εφόσον υπάρχει ή αν δεν υπάρχει από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ) ή από άλλη δημόσια υπηρεσία. Πρόεδρος της επιτροπής, ορίζεται ένας από τους δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους με την απόφαση συγκρότησης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος γραμματέας της επιτροπής. Στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης που λειτουργούν τοπικά συμβούλια και πάρεδροι στην επιτροπή μετέχει αντί του δευτέρου συμβούλου, ο πρόεδρος του οικείου τοπικού συμβουλίου ή ο οικείος πάρεδρος.

6. Για την κατάρτιση σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτων ή σύστασης επ' αυτών εμπραγμάτων δικαιωμάτων, εφόσον συμβάλλεται Δήμος ή Κοινότητα απαιτείται εκτίμηση της αγοραίας αξίας, η οποία γίνεται από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, στην περίπτωση που η αξία αυτή υπερβαίνει το χρηματικό όριο που καθορίζεται κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Κάθε άλλη διάταξη, που ρυθμίζει κατά διαφορετικό τρόπο την εκτίμηση της αγοραίας αξίας των ακινήτων, παύει να ισχύει.

8. Τα έξοδα μεταβίβασης του ακινήτου βαρύνουν τον αγοραστή.

9. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 εφαρμόζονται και για κατηγορίες συνεταιρισμών που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με τα ίδια διατάγματα μπορούν να προσδιορίζονται και οι προϋποθέσεις της απευθείας εκποίησης.

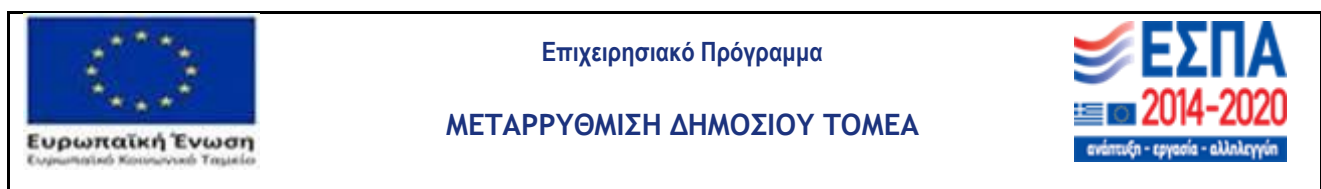
10. Ο πλειοδότης σε δημοπρασία που διενεργήθηκε για την εκποίηση δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου μπορεί ως την κατάρτιση της σχετικής σύμβασης να υποδείξει εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης ως αγοράστρια, υπό τον όρο, ότι ο ανωτέρω πλειοδότης θα έχει, ήδη, προσυμφωνήσει τη χρηματοδοτική μίσθωση του εν λόγω ακινήτου με την υποδεικνυόμενη από αυτόν εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης.

A.2. Εκποίηση οικοπέδων σε άστεγους δημότες, ν.3463/2006, άρθρο 187

Άρθρο 187

Εκποίηση οικοπέδων σε άστεγους δημότες

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του συμβουλίου τους να εκποιούν απευθείας οικόπεδά τους σε

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες, κατά προτίμηση εκείνους που κατοικούν στο Δήμο ή την Κοινότητα. Με άλλη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι κατηγορίες των δικαιούχων, σύμφωνα με κριτήρια, όπως το ύψος του ετήσιου εισοδήματος, ο αριθμός των ανήλικων τέκνων, η κατάσταση της υγείας των μελών της οικογένειας, οι καταστροφές από θεομηνίες κ.λπ.. Η επιλογή των δικαιούχων και η παραχώρηση των οικοπέδων γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Αν οι δικαιούχοι που πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις είναι περισσότεροι γίνεται δημόσια κλήρωση μεταξύ αυτών.

2. Το τίμημα των οικοπέδων, που εκποιούνται με αυτόν τον τρόπο, καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στο ένα τέταρτο (1/4) τουλάχιστον της τρέχουσας αξίας τους, καταβάλλεται σε πέντε ετήσιες δόσεις και διατίθεται για να εκτελεστούν έργα, κατά προτίμηση μέσα στον παραχωρούμενο χώρο. Εφόσον εκείνοι στους οποίους παραχωρούνται τα οικόπεδα δεν ανεγείρουν οικοδομή μέσα σε πέντε (5) χρόνια από την παραχώρηση, εκπίπτουν αυτοδικαίως από τα δικαιώματά τους, εκτός αν ζητήσουν παράταση της πενταετούς προθεσμίας με αίτησή τους, που περιέχει επαρκή αιτιολογία και υποβάλλεται κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της προθεσμίας. Η προθεσμία δεν μπορεί πάντως να παραταθεί περισσότερο από μία ακόμη τριετία. Το συμβόλαιο για τη μεταβίβαση της κυριότητας συντάσσεται, αφού τηρηθούν οι προαναφερόμενοι όροι και προϋποθέσεις.

3. Επιτρέπεται να παραχωρηθεί από το Δήμο ή την Κοινότητα δικαίωμα εγγραφής υποθήκης, ώστε να λάβει στεγαστικό δάνειο εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκποίηση.

4. Αν εφαρμοσθούν οποιαδήποτε προγράμματα αποκατάστασης αστέγων και οικονομικά αδυνάτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δημοτών, σε Δήμους και Κοινότητες που προήλθαν από συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι κάτοικοι των τοπικών διαμερισμάτων έχουν δικαίωμα προτίμησης στα προγράμματα αυτά, εφόσον εφαρμόζονται στην περιφέρειά τους.

A.3. Εκποίηση δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων για την ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, ν.δ. 221/1974, άρθρο 4, 6

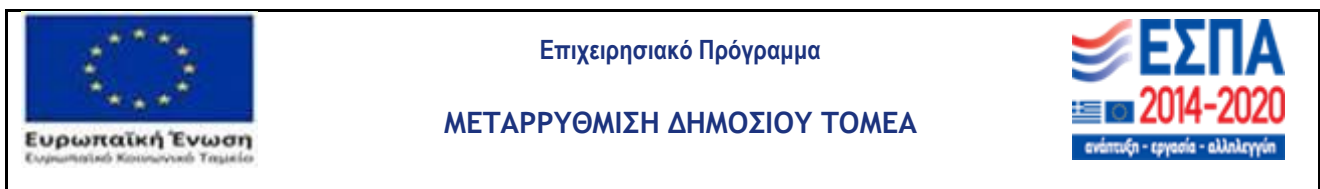
Άρθρο 4

Παραχώρησις ή εκμίσθωσις Κοινοτικών εκτάσεων

1. Επιτρέπεται η παρά των Δήμων και Κοινοτήτων απευθείας και άνευ δημοπρασίας εκποιήσις ή εκμίσθωσις ανηκουσών εις τούτους εκτάσεων δια τους εν άρθρ. 1 και 3 του παρόντος σκοπούς, κατόπιν αποφάσεως του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού Συμβουλίου εγκρινόμενης δια κοινής αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών και των εν τοις ειρημένους άρθροις Υπουργών, μετά προηγουμένην έκθεσιν του αρμοδίου Οικονομικού Εφόρου ή Δασάρχου, κατά περίπτωσιν, περί μη υπάρξεως δικαιωμάτων κυριότητος του Δημοσίου, επί των εν λόγω εκτάσεων.

2. Η εκποιήσις ή εκμίσθωσις των ως είρηται εκτάσεων, τελεί υπό τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς των εν άρθρ. 1 και 3 του παρόντος οριζομένων, συμμετέχοντος ως μέλους εις τας υπό των διατάξεων τούτων οριζομένας Επιτροπάς και του Δημάρχου ή Προέδρου του οικείου Δήμου ή Κοινότητος. Ο Υπουργός Εσωτερικών συμπράττει και επί πάσης κατά τας ρηθείσας διατάξεις προβλεπομένης Υπουργικής Αποφάσεως.

3. Της ανωτέρω ρυθμίσεως εξαιρούνται:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Τα υψηλά Κοινοτικά δάση περί ών το άρθρ. 1 παρ. 1 του Δασικού Κώδικος, β) τα παραχωρηθέντα εις τας Κοινότητας δάση βάσει των άρθρ. 3 και 41 του αυτού Κώδικος και γ) τα προστατευτικά Κοινοτικά δάση και αι αναδασωτέαι Κοινοτικά εκτάσεις.

Άρθρο 6

Παραχώρησις εκτάσεων δι' ανέγερσιν σταβλικών εγκαταστάσεων κλπ.

1. Εις κτηνοτρόφους ή γεωργοκτηνοτρόφους έχοντας τας συναφείς εγκαταστάσεις των εις κατωκημένας περιοχάς και υποχρεωθέντας να απομακρύνουν ταύτας εξ αυτών δια λόγους δημοσίας υγείας, ως και εις τοιούτους έχοντας ανάγκην αγροτικών εκτάσεων, προς ανέγερσιν σταβλικών εγκαταστάσεων, δύναται, δι' αποφάσεως του οικείου Νομάρχου, να παραχωρώνται επί τιμήματι εκτάσεις μέχρι 5 στρεμμάτων μη δασικά δημόσια ή κοινόχρηστοι εποικιστικά τοιαύτα, απέχουσαι πλέον του ενός χιλιομέτρου από της θαλάσσης και μη έχουσαι οικοπεδικήν ή τουριστικήν αξίαν.

2. Η περί παραχωρήσεως απόφασις του οικείου Νομάρχου εκδίδεται μετά την προηγουμένην γνωμοδότησιν τριμελούς επιτροπής, αποτελουμένης εκ των Προισταμένου της Υπηρεσίας Γεωργίας, Οικονομικού Εφόρου και Δασάρχου ή των νομίμων αναπληρωτών των περί της υφισταμένης ανάγκης παραχωρήσεως της τρεχούσης αξίας της παραχωρούμενης εκτάσεως και της καταλληλότητος αυτής δι' όν σκοπόν - προορίζεται.

3. Εις την περί παραχωρήσεως απόφασιν του οικείου Νομάρχου καθορίζονται και οι όροι της εκμεταλλεύσεως της παραχωρουμένης εκτάσεως, η παράβασις των οποίων συνεπάγεται την έκπτωσιν του παραχωρησιούχου ή του εξ αυτού έλκοντος δικαιώματα, εκ της παραχωρούμενης εκτάσεως, κηρυσσομένην δι' αποφάσεως του Νομάρχου υποκειμένης εις μεταγραφήν, εφαρμοζομένων, ως προς το καταβληθέν τίμημα και τα εν τη εκτάσει ανεγερθέντα κτίσματα, των εν τη παρ. 3 του άρθρου 1 του παρόντος οριζομένων.

4. Το καταβλητέον τίμημα καθορίζεται εις το 1/2 της τρεχούσης αξίας των γαιών.

5. Μετά την υπό του δικαιούχου καταβολήν του τιμήματος, ενεργουμένην, εφ' άπαξ, εκδίδεται η περί παραχωρήσεως απόφασις του οικείου Νομάρχου, εν ή μνημονεύεται και ο αριθμός του οικείου τριπλοτύπου εισπράξεως του δημοσίου ταμείου. Η απόφασις αυτή αποτελεί μεταγραφτέον τίτλον κυριότητος.

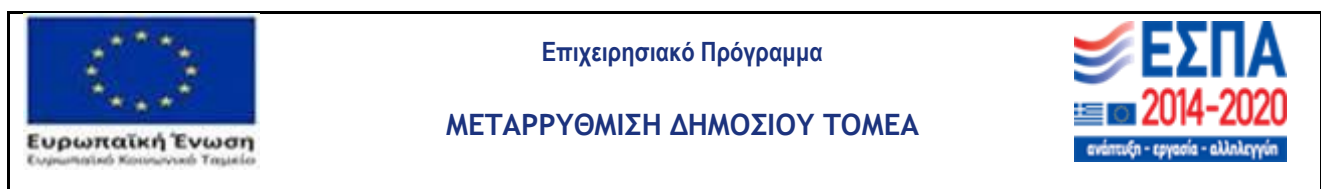
Από της μεταγραφής μεταβιβάζεται η κυριότης της παραχωρουμένης εκτάσεως.

6. Αι μέχρι σήμερον χωρήσασαι παραχωρήσεις δημοσίων εποικιστικών εκτάσεων μέχρι 5 στρεμμάτων παρά Νομαρχών επί τω ως άνω σκοπώ, θεωρούνται ως νομίμως γενόμεναι, κατά τα λοιπά εχουσών εφαρμογήν επί των παραχωρήσεων τούτων, των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

A.4. Εκποίηση ακινήτων στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, ν.2336/1995, άρθρο 2 παρ. 1

'Άρθρο 2 : Επέκταση κατασκευαστικών δραστηριοτήτων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.)

1. Ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) μπορεί να αποκτά κατά πλήρη κυριότητα, με σύμβαση πώλησης, δωρεάς ή ανταλλαγής, πρόσφορες οικοπεδικές εκτάσεις που ανήκουν κατά κυριότητα στην εκκλησία ή στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού ή σε ν.π.δ.δ., για ανέγερση οικισμών, προς εξυπηρέτηση των δικαιούχων του, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις παροχής στεγαστικής συνδρομής και να αναλαμβάνει, ως αντιπαροχή για τις ως άνω μεταβιβάσεις, τη μελέτη, επίβλεψη, δημοπράτηση και ανάληψη έργων κατασκευής, ανακατασκευής, βελτίωσης, συντήρησης και επέκτασης κάθε είδους κτιρίων ή

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κτισμάτων και, εν γένει, πάσης φύσεως κατασκευαστικών έργων, για λογαριασμό της Εκκλησίας ή των Ο.Τ.Α. ή ν.π.δ.δ. αντίστοιχα, κατά τους όρους των συμβάσεων που θα καταρτισθούν μεταξύ του Ο.Ε.Κ. και των, κατά περίπτωση, αρμόδιων εκκλησιαστικών οργάνων ή των οργάνων των Ο.Τ.Α. ή των Δ.Σ. των οικείων Ν.Π.Δ.Δ.. Η αποτίμηση της αξίας της παροχής και αντιπαροχής και οι προϋπολογισμοί κατασκευής των κτιρίων γίνονται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Ο.Ε.Κ. και εγκρίνονται από τα Δ.Σ. του Ο.Ε.Κ. και του αντίστοιχου φορέα.

Η εξίσωση παροχής και αντιπαροχής μπορεί να γίνεται και με καταβολή σε χρήμα από μέρους του υπόχρεου.

Οι πάσης φύσεως μεταβιβάσεις και αντιπαροχές, που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται από την καταβολή οποιουδήποτε φόρου, εξόδων εν γένει, τέλους ή εισφοράς, εκτός από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, όταν ο Ο.Ε.Κ. συμβάλλεται ως αγοραστής ή δωρεοδόχος.

Οι όροι και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

A.5. Εκποίηση ακινήτων σε Ζώνες Κοινωνικού Συντελεστή, π.δ. 14/27-07-1999, άρθρο 218, 219

Άρθρο 218 : Εκχώρηση ποσοστού ωφελείας

Η εκχώρηση του ποσοστού ωφελείας κατά το προηγούμενο άρθρ. πραγματοποιείται με τους ακόλουθους όρους που αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων:

α) Σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας κατ' ορόφους:

Στην περίπτωση αυτή γίνεται σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας κατ' ορόφους μεταξύ ΟΤΑ ή φορέα και ιδιοκτήτη σύμφωνα με αρχιτεκτονικά σχέδια. Τα ποσοστά συνιδιοκτησίας με τα αντίστοιχα τμήματα ιδιοκτησίας κατ' ορόφους που μεταβιβάζονται στον ΟΤΑ ή τον αρμόδιο φορέα, προκύπτουν από την κατανομή του κοινωνικού συντελεστή μεταξύ των συμβαλλομένων σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθρ.. Η συμμετοχή κάθε συμβαλλόμενου στο κόστος της κατασκευής είναι ανάλογη με την κατανομή του συντελεστή στα συμβαλλόμενα μέρη και μπορεί να εκπληρώνεται είτε σε χρήμα είτε σε αντιπαροχή κτισμένης επιφάνειας με το αντίστοιχο ποσοστό συνιδιοκτησίας.

β) Σύσταση διαιρημένης ιδιοκτησίας κατά την έννοια του άρθρ. 1 παρ.1 του ν.δ 1024/71: Ο ιδιοκτήτης οικοδομεί σε τμήμα του οικοπέδου με βασικό συντελεστή αυξημένο κατά το μέρος της διαφοράς των δύο συντελεστών, το οποίο περιέρχεται σ' αυτόν σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθρ., εφαρμοζόμενο σε ολόκληρο το οικόπεδο, ενώ ο ΟΤΑ ή ο φορέας οικοδομεί στο υπόλοιπο τμήμα του οικοπέδου με συντελεστή το υπόλοιπο της διαφοράς των δύο συντελεστών εφαρμοζόμενο επίσης σε ολόκληρο το οικόπεδο.

γ) Διανομή οικοπέδου: Στην περίπτωση αυτή το οικόπεδο διανέμεται σε τμήματα ανάλογα με την κατανομή του κοινωνικού συντελεστή μεταξύ των συμβαλλομένων σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθρ. και μεταβιβάζεται στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα το τμήμα που του αντιστοιχεί. Η διανομή γίνεται εφόσον τα τμήματα που προκύπτουν είναι άρτια και οικοδομήσιμα και καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη οικοδομεί στο τμήμα του με τον κοινωνικό συντελεστή.

δ) Μεταβίβαση κτίσματος: Ο ιδιοκτήτης αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την κατασκευή κτιρίου ή κτιρίων σύμφωνα με αρχιτεκτονικά σχέδια και τις υποδείξεις του ΟΤΑ ή του φορέα με τον κοινωνικό συντελεστή που προβλέπεται για τη ζώνη και αναλαμβάνει επίσης την

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

υποχρέωση να παραχωρήσει στον ΟΤΑ ή φορέα κτισμένη επιφάνεια, με τα αντίστοιχα ποσοστά συνιδιοκτησίας, ίσης αξίας με την ωφέλεια που έχει την υποχρέωση να εκχωρήσει κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ., μειωμένη κατά το αντίστοιχο κόστος κατασκευής.

Η κτισμένη αυτή επιφάνεια μπορεί να είναι τμήμα κτιρίου ή αυτοτελές κτίριο. Όταν υπάρχουν ήδη κτίσμα ή κτίσματα στο οικοπέδο ο ιδιοκτήτης οικοδομεί με τον κοινωνικό συντελεστή μειωμένο κατά τον ήδη πραγματοποιηθέντα και, προκειμένου να εκπληρώσει την κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ. υποχρέωση του, μπορεί να παραχωρήσει και το υπάρχον κτίσμα ή τμήμα του.

ε) Συνδυασμός των περιπτώσεων β, γ και δ: Ο ιδιοκτήτης μεταβιβάζει στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα έκταση που αποτελεί άρτιο οικοπέδο με κτίσμα μέσα σ' αυτή. Τα μεταβιβαζόμενα πρέπει να είναι ίσης αξίας με το μέρος της διαφοράς των δύο συντελεστών που έπρεπε να εκχωρήσει σύμφωνα με την περ. β του προηγούμενου άρθ..

στ) Μεταβίβαση ολόκληρου οικοπέδου με αντιπαροχή:

Στην περίπτωση αυτή ο ιδιοκτήτης μεταβιβάζει ολόκληρο το οικοπέδο του στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα με ανάλογη αντιπαροχή εκφρασμένη σε κτισμένη επιφάνεια (σης αξίας με την αξία της επιφάνειας που θα είχε δικαίωμα να κατασκευάσει μετά την παραχώρηση της ωφέλειας κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ., μειωμένη κατά το αντίστοιχο κόστος κατασκευής.

Άρθρο 219 : Εφαρμογή κοινωνικού συντελεστή σε περιοχές μεταφοράς σ.δ.

Για τις περιοχές που προορίζονται για τη μεταφορά συντελεστή δόμησης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α) Μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης και ύστερα από συμφωνία μεταξύ των ιδιοκτητών του βαρυνόμενου και του ωφελούμενου ακινήτου κατά την έννοια του άρθ. 194, εφαρμόζονται οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του τμήματος Ι του παρόντος κεφαλαίου.

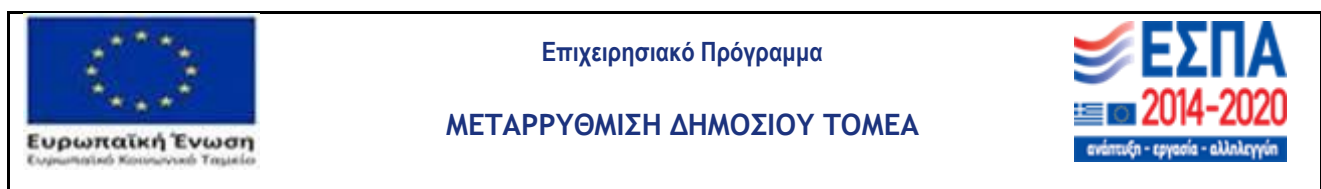
β) Εκτός από την προηγούμενη περίπτωση, ο κοινωνικός συντελεστής μπορεί, επίσης, να εφαρμοστεί σε ακίνητο που βρίσκεται σε περιοχή μεταφοράς συντελεστή δόμησης αν ο ιδιοκτήτης του μεταβιβάσει στον οικείο δήμο ή κοινότητα ή στο Δημόσιο ποσοστό από 60% έως 80%, καθοριζόμενο ειδικότερα με τη σχετική σύμβαση της ωφέλειας που προκύπτει από τη διαφορά των δύο συντελεστών (βασικού και κοινωνικού). Στην περίπτωση αυτή, ο ΟΤΑ ή το Δημόσιο μπορεί να μεταβιβάσει το ποσοστό ωφέλειας, το οποίο αποκτά, σε ιδιοκτήτη ακινήτου που έχει δικαίωμα μεταφοράς συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του τμήματος Ι του παρόντος κεφαλαίου.

A.6. Προσκύρωση δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων, ν.1080/1980, άρθρο 31

'Άρθρο 31 : Μεταβίβαση προσκυρωτέων δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων

1. Κοινόχρηστες δημοτικές ή κοινοτικές εκτάσεις που έχουν αποβεί προσκυρωτέες λόγω τροποποίησης του σχεδίου πόλεως και μείωσης του πλάτους των οδών μπορεί να μεταβιβάζονται στους παρόδιους δικαιούχους μετά από αίτησή τους, που υποβάλλεται στο δήμο ή κοινότητα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από τη δημοσίευση της πράξης με την οποία τροποποιείται το σχέδιο πόλεως.

2. Το τίμημα των εκτάσεων που μεταβιβάζονται ορίζεται από την επιτροπή της παρ. 6 του άρθρου 178 του Ν. 1065/80 με βάση την τρέχουσα αξία τους κατά τετραγωνικό μέτρο. Στην

επιτροπή διαβιβάζεται και σχεδιάγραμμα που συντάσσεται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου και, αν δεν υπάρχει, από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία δήμων και κοινοτήτων.

3. Για την παραπάνω μεταβίβαση αποφασίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο με την ίδια απόφασή του μπορεί να καθορίσει κατά περιοχές, μειωμένο μέχρι πενήντα στα εκατό το πληρωτέο υπέρ του δήμου ή της κοινότητας τίμημα της προηγούμενης παραγράφου. Το τίμημα εξοφλείται σε έξι ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται το αργότερο μέσα σε ένα χρόνο από την κοινοποίηση της απόφασης του συμβουλίου. Το μεταβιβαστικό συμβόλαιο υπογράφεται μετά την ολοσχερή εξόφληση του τιμήματος.

4. Σε περίπτωση που δεν καταβληθούν δύο δόσεις, μέσα στις ανωτέρω προθεσμίες, τα ποσά που έχουν καταβληθεί εκπίπτουν υπέρ του δήμου ή της κοινότητας και η κατάρτιση της σύμβασης μεταβίβασης μειώνεται.

A.7. Εκποίηση ακινήτων σε αυθαιρέτως κατέχοντες αυτά

A.7.1. Β.Δ. 24-9/20-10-58, άρθρο 102

Άρθρο 102 : Εκποιήσις αστικών κτημάτων (Άρθρο 94 Β.Δ. 19/12/55)

1. Αστικά δημοτικά ή κοινοτικά οικοπέδα κατεχόμενα αυθαιρέτως από μιας τουλάχιστον πενταετίας, εκποιούνται εις τους κατόχους των απ'ευθείας και άνευ δημοπρασίας, δι'αποφάσεως του συμβουλίου εκγρινομένης υπό του νομάρχου, επί καταβολή τιμήματος οριζομένου κατά τας διατάξεις του άρθ. 52 παρ. 4 του παρόντος και υπό τας επομένως προϋποθέσεις:

α) Χρησιμοποιούνται υπό των κατόχων των δι'οικογενειακήν ή επαγγελματικήν στέγασιν, β) οι κάτοχοι ούτοι στερούνται ετέρου ιδιοκτήτου ακινήτου και γ) οι αυτοί κάτοχοι τυγχάνουν μόνιμοι κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας, ένθα το κατεχόμενον ακίνητον προ της 28ης Οκτ. 1940.

Οι ανωτέρω κάτοχοι δημοτικών ή κοινοτικών αστικών κτημάτων υποχρεούνται όπως υποβάλλουν εντός εξαμήνου από της ισχύος του Ν.Δ. 3033/54 αίτησιν προς τον ιδιοκτήτην δήμον ή κοινότητα, περί απ'ευθείας εξαγοράς των παρ'αυτών κατεχομένων κτημάτων.

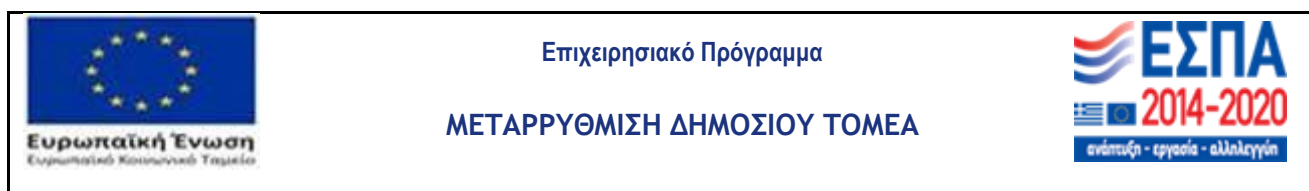
Παρερχομένης της εξαμήνου προθεσμίας οι κάτοχοι των κτημάτων τούτων απόλλυσι το δικαίωμα της απ'ευθείας και άνευ δημοπρασίας αγοράς, του δήμου ή κοινότητας δικαιουμένου όπως μετα την εκποίησιν της προθεσμίας ταύτης προβή εις την συμφώνως προς τας οικείας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος εκποίησιν των κτημάτων τούτων.

Το τίμημα των ούτω εκποιουμένων κτημάτων, καθοριζόμενον βάσει της τρεχούσης κατά τον χρόνον της πωλήσεως αξίας των, καταβάλλεται εις εξ εξαμηνιαίας ισόποσους δόσεις, μετά τη εξόφλησιν των οποίων γίνεται η μεταβίβασις της κυρότητας.

Η έναρξις της εφαρμογής της παρούσης παραγράφου ορίζεται δι'αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών.

2. Εκτάσεις ανήκουσαι εις την κοινότητα Γόνων διανεμηθείσαι κατά παρέκκλισιν των κειμένων διατάξεων εις απόρους κατοίκους της κοινότητος προς στέγασιν των παραχωρούνται εις αυτούς δι'αποφάσεως του συμβουλίου απ'ευθείας και άνευ δημοπρασίας επί καταβολή τιμήματος καθορισθησομένου κατά τας διατάξεις του άρθ. 52 παρ. 4 του παρόντος και μετ'έγκρισιν του νομάρχου.

3. Οικόπεδα ανήκοντα εις τον Δήμον Σερρών, κατεχόμενα δε από δεκαετίας και πλέον υπό των τελευταίων πλειοδοτών ενεργηθειών δημοπρασιών μεταβιβάζονται εις τούτους επί

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

καταβολή του τετρακοσιαπλασίου του ποσού εις ο εγένετο η κατακύρωσις. Τυχόν καταβληθέν μέρος του τιμήματος εκπίπτει αναλόγως.

A.7.2. N. 1080/1980, άρθρο 28

Άρθρο 28 : Απ' ευθείας εκποιήσις δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων

1. Δημοτικά και Κοινοτικά εκτάσεις περιελθούσαι εις την κυριότητα των δήμων και κοινοτήτων καθ' οιονδήποτε τρόπον, κατεχόμεναι αυθαιρέτως κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος νόμου, από δεκαπενταετίας τουλάχιστον και συστηματικώς καλλιεργούμεναι ή δενδροφυτευθείσαι, δύναται να εκποιώνται άνευ δημοπρασίας εις τους αυθαιρέτως κατέχοντας, επί τη αιτήσει αυτών υποβαλλομένη εις τον ιδιοκτήτην δήμον ή κοινότητα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο ετών από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος, υπό τας προϋποθέσεις και κατά την διαδικασίαν των διατάξεων του άρθρου 32 του ν.δ. 3958/1959 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των περί οριστικών παραχωρητηρίων των κλήρων διατάξεων της εποικιστικής νομοθεσίας, κυρώσεως πράξεων τινων του Υπουργικού Συμβουλίου και άλλων τινων διατάξεων", εξαιρέσει της εις αυτάς αναφερομένης επιτροπής του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος.

2. Δημοτικοί ή κοινοτικοί οικοπεδικοί χώροι καταληφθέντες μέχρι και του έτους 1970 και κατεχόμενοι κατά την έναρξιν ισχύος του παρόντος άνευ δικαιώματος, επιτρέπεται να εκποιηθούν εις τους κατέχοντας τούτους, υπό τας προϋποθέσεις και την διαδικασίαν του άρθρου 12 του Ν. 127/75 "περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως ενίων διατάξεων της περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων νομοθεσίας και περί άλλων τινών συναφών διατάξεων, τη αιτήσει αυτών, υποβαλλομένη εις τον ιδιοκτήτην δήμον ή κοινότητα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας εξ (6) μηνών από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος.

Δημοτικοί ή κοινοτικοί χώροι, εκτάσεως μέχρι πεντακοσίων (500) τετραγωνικών μέτρων, εφ' ών ανηγέρθησαν κτίσματα υπό προσφύγων εξ ανταλλαγής ή κληρονόμων του, παραχωρούνται υπό των οικείων δήμων και κοινοτήτων δωρεάν εις τους κατόχους των, εφ' όσον πρόκειται περί δικαιουμένων στεγαστικής αποκαταστάσεως βάσει της από 1.1.1923 Συνθήκης της Λωζάνης και δεν έτυχον εισέτι υπό του κράτους τοιαύτης.

3. Βοσκήσιμοι γαίαι, περί ών αι διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου 1 του Ν. 2074/20 "περί των εν ταις νέαις χώραις κοινοτικών γαιών", παραχωρηθείσαι εις τον συνοικισμόν Παλλάδιον της Κοινότητας Αμβροσίας του Νομού Ροδόπης και εκμισθωθείσαι προς καλλιέργειαν υπό της τελευταίας ταύτης, δύναται να εκποιούνται εις τους κατά την έναρξιν ισχύος του παρόντος μισθωτάς απ'ευθείας και άνευ δημοπρασίας κατόπιν αποφάσεως του κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του νομάρχου. Η εκποιούμενη έκτασιν προς έκαστον μισθωτήν δεν δύναται να είναι μεγαλύτερα των 12 στρεμμάτων.

Το τίμημα καθορίζεται υπό επιτροπής αποτελουμένης, εκ του Προέδρου της Κοινότητος Αμβροσίας ως προέδρου, ενός εφοριακού υπαλλήλου και ενός γεωπόνου δημοσίου υπαλλήλου, οριζομένων υπό του νομάρχου και καταβάλλεται εις 5 ετησίας δόσεις, της πρώτης καταβαλλομένης μέχρι της 31 Δεκεμβρίου του επομένου της εκποιήσεως έτους.

4. Αι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου δύναται να εφαρμόζονται υπό τας αυτάς προϋποθέσεις και δι' εκτάσεις δια τας οποίας επελβήθη δικαίωμα χρήσεως.

A.8. Εκποίηση κινητών πραγμάτων, ν.3463/2006, άρθρο 199

Άρθρο 199

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Κινητά πράγματα των Δήμων και Κοινοτήτων

1. Η εκποίηση κινητών πραγμάτων των Δήμων και των Κοινοτήτων επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και ενεργείται με δημοπρασία. Όταν πρόκειται για πράγματα που έχουν αξία έως χίλια ευρώ (1.000 ~) μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου να γίνεται πρόχειρη δημοπρασία.

Επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση κινητών πραγμάτων προς το Δημόσιο, άλλους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την κάλυψη των αναγκών τους με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Το τίμημα των κινητών καθορίζεται από την επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186.

A.9. Εκποίηση οχημάτων, ν.251/1976, άρθρο 2**Άρθρον 2 :**

1. Σκοπός του ΟΔΔΥ είναι:

α) Η διαχείρισις, μ διακίνησις και εκποίησις των πάσης φύσεως πλεοναζόντων και μη αναγκαιούντων ή πεπαλαιωμένων κινητών πραγμάτων ίδια δε υλικών, πλωτών μέσων, εφοδίων, μηχανημάτων, παντός είδους τροχοφόρων, των ανηκόντων εις την κυριότητα του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών Κοινής Ωφελείας, εξαιρέσει των εφοδίων του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών, εκ των οποίων εκποιούνται υπό του ΟΔΔΥ μόνον τα δι'αποφάσεων του Υπουργού Εμπορίου διατιθέμενα.

Τα ως άνω κινητά πράγματα εκποιούνται μόνον υπό του ΟΔΔΥ απαγορευομένης της εκποιήσεως τούτων υπό ετέρου οργάνου.

Δι' αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών, εκδιδομένης μετά γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΔΔΥ, δύναται, εις όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, να εξαιρούνται της εκποιήσεως υπό του ΟΔΔΥ ωρισμένα κινητά πράγματα των ΝΠΔΔ, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών Κοινής Ωφελείας,

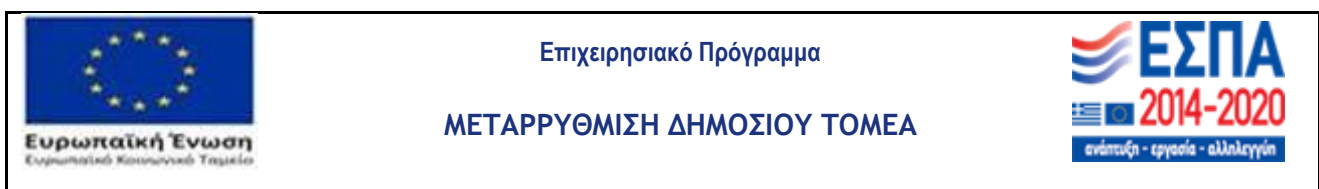
β) Στον Ο.Δ.Δ.Υ. ανατίθεται η εκποίηση παντός είδους τροχοφόρων οχημάτων, που ανήκουν στην κυριότητα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμίδας.

B. Από κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις και δωρεές

B.1. Χρηματοδότηση από τον λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης, ν.3852/2010, άρθρο 262

Άρθρο 262**Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, δήμοι, συγκεκριμένες δημοτικές ενότητες που αντιστοιχούν σε συνενούμενο Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, και περιφέρειες, εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση, μετά από σχετικό αίτημά τους. Κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

του παρόντος, η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης μπορεί να γίνει χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος από το δήμο ή την περιφέρεια.

2. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για δήμους, ή της Ένωσης Περιφερειών, προκειμένου για περιφέρειες, η οποία έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται κατωτέρω κατά τη διαδικασία ένταξης τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης.

3. Η ένταξη τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, δήμων και περιφερειών μετά από αίτησή τους γίνεται επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Η αίτηση του ενδιαφερόμενου δήμου ή περιφέρειας, της παραγράφου 1 του παρόντος, συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, του δήμου ή της περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές και επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, μέτρα και δράσεις, το οποίο έχει εγκριθεί από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα.

β) Η αίτηση των ενδιαφερόμενων δήμων ή περιφερειών για την ένταξή τους στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται αποδεκτή εφόσον συντρέχει μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

i) Οι ετήσιες υποχρεώσεις του δήμου, της δημοτικής ενότητας ή της περιφέρειας, σε τοκοχρεολύσια, υπερβαίνουν το 20% των τακτικών τους εσόδων. Για την περίπτωση των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με την τοπική ή δημοτική κοινότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

ii) Το συνολικό χρέος της δημοτικής ενότητας, του δήμου ή της περιφέρειας υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών τους εσόδων. Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Για την περίπτωση των δημοτικών ενότητων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με τη δημοτική ενότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

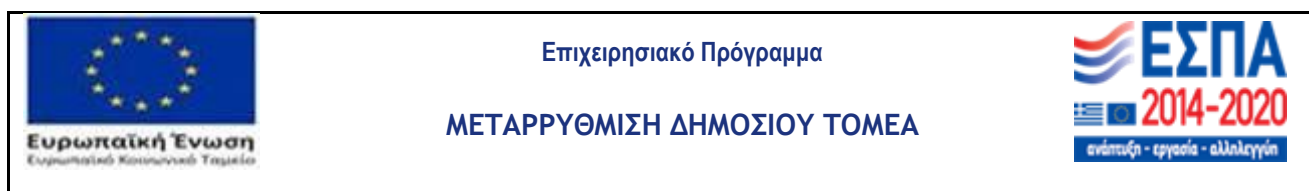
iii) Αδυναμία κατάρτισης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού δήμου ή περιφέρειας, λόγω ανεπάρκειας των εσόδων για την κάλυψη των ανεξόφλητων υποχρεώσεων τους.

Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από έκθεση της οικονομικής υπηρεσίας του και από το αντίστοιχο επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να προστίθενται νέες ή να διαγράφονται προϋποθέσεις για την ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.

4. Η ένταξη δήμων ή περιφερειών στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος, επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης βάσει οικονομικών στοιχείων, που παρέχονται από τη Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η ανάγκη αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων της συγκεκριμένης

δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές. Με την ίδια απόφαση μπορεί να απαγορευτεί, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων των άρθρων 264 και 265 του παρόντος, η συνολολόγηση νέου δανείου και η αναστολή οποιασδήποτε πρόσληψης προσωπικού μόνιμου, τακτικού, ορισμένου χρόνου, όπως επίσης και συμβάσεων μίσθωσης έργου και να καθοριστούν κατηγορίες πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων του δήμου ή της περιφέρειας που αποστέλλονται υποχρεωτικώς προς έλεγχο νομιμότητας από τον Ελεγκτή Νομιμότητας πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα 226 και 229 του παρόντος.

β) Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται το χρονικό διάστημα εντός του οποίου συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης από ορκωτούς ελεγκτές, η οποία υποβάλλεται στην ελεγκτική επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή εξετάζει την έκθεση αξιολόγησης των ορκωτών ελεγκτών και αποφασίζει για την υπαγωγή ή μη της δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης ή για την άρση των απαγορεύσεων του εδαφίου α'. Επί τη βάση της ανωτέρω απόφασης της ελεγκτικής επιτροπής εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Σε περίπτωση υπαγωγής στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης, καλείται ο δήμος ή η περιφέρεια, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, να καταθέσει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσής του. Η ελεγκτική επιτροπή εγκρίνει ή σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκές τροποποιεί ή σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα καταρτίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εγκρίνει η ελεγκτική επιτροπή τίθεται σε ισχύ μετά από απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Η ένταξη δήμου ή περιφέρειας στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης συμπεριλαμβάνει:

α) την πρόσβαση στις περιπτώσεις δήμων και περιφερειών στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης του άρθρου 263, β) την παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του δημοτικού ή περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης, από την ελεγκτική επιτροπή, γ) τον περιορισμό των προσλήψεων, δ) τη διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ΣΑΤΑ, του δήμου, της περιφέρειας ή εκείνων που αντιστοιχούν στη δημοτική ενότητα για έργα, δράσεις και υπηρεσίες του, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος, το οποίο θα καθορίζεται ανάλογα με τη βαρύτητα και τη φύση του προβλήματος, αλλά δεν θα μπορεί να ξεπερνά μία δημοτική περίοδο και στ) τη διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου του δήμου ή της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

Ετήσιες αναφορές της ελεγκτικής επιτροπής κατατίθενται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα και αναρτώνται στο διαδίκτυο.

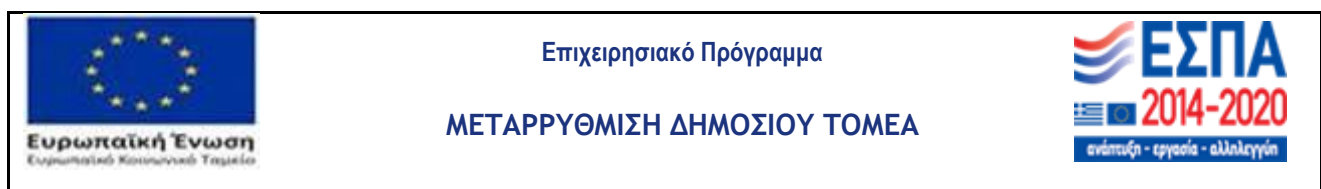
6. Το ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης διαχειρίζεται η ελεγκτική επιτροπή.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες του προγράμματος, θέματα συγκρότησης και λειτουργίας της ελεγκτικής επιτροπής.

B.2. Επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων,

B.2.1. ν.4281/2014, άρθρο 6 παρ. 1, 2

Άρθρο 6

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Επιχορήγηση φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για εξόφληση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεών τους

1. Όλοι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δύνανται να επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό αποκλειστικά και μόνο για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους.

Ειδικότερα, οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) δύνανται να επιχορηγούνται εκτάκτως και για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, εφόσον έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους και δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιοδότησης.

Κατ' εξαίρεση, επιχορηγήσεις που λαμβάνουν οι ΟΚΑ σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, δύνανται να χρησιμοποιούνται και για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, εφόσον έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους και δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιοδότησης. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις επιχορηγήσεις που έχουν λάβει οι ΟΚΑ, δυνάμει της 2/57103/ΔΠΓΚ/23.6.2016 (Β' 1932) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιχορήγησης των φορέων, η διαδικασία και οι προθεσμίες επιστροφής στον Κρατικό Προϋπολογισμό της επιχορήγησης που δεν χρησιμοποιείται για τον ανωτέρω σκοπό, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου θέμα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιχορήγησης των ΟΚΑ για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, η διαδικασία και οι προθεσμίες επιστροφής στον Κρατικό Προϋπολογισμό της επιχορήγησης που δεν χρησιμοποιείται για τον ανωτέρω σκοπό, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Σε περίπτωση που οι προθεσμίες επιστροφής παρέλθουν άπρακτες, ποσό αντίστοιχου ύψους με το ποσό της επιστροφής δύνανται να παρακρατείται από μεταβιβάσεις προς τους ανωτέρω φορείς. Με τις ανωτέρω ή με όμοιες αποφάσεις δύνανται να καθορίζεται η διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

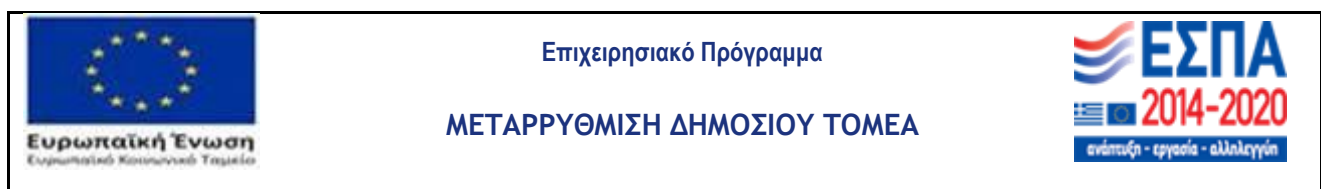
B.2.2.. v. 4541/2018, άρθρο 19

Άρθρο 19**Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης**

1. Οφειλές των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι και τις 30.4.2018, δύνανται να εξοφλούνται για λογαριασμό τους από τον κρατικό προϋπολογισμό και ειδικότερα από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Τα ποσά που θα καταβληθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό για την κατά τα ανωτέρω εξόφληση δύνανται να μειώνουν κατά περίπτωση τις εγγεγραμμένες πιστώσεις για μεταβιβαστικές πληρωμές προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

2. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης ο όρος «ληξιπρόθεσμες οφειλές» έχει την έννοια της περίπτωσης γ' της παρ. 5 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2016 (Α' 145).

3. Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών έκαστου φορέα Γενικής Κυβέρνησης βεβαιώνει εγγράφως το συνολικό ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών του φορέα αρμοδιότητάς του, κατά την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 ημερομηνία. Οι εν λόγω βεβαιώσεις

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αποστέλλονται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση της επόμενης παραγράφου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, οι όροι, οι προϋποθέσεις η διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών της παραγράφου 1 και τα δικαιολογητικά πληρωμής των δαπανών αυτών, ο τρόπος λογιστικής απεικόνισης των αντίστοιχων μεγεθών στους προϋπολογισμούς των φορέων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

B.3. Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα, ν.3013/2002, άρθρο 18

Άρθρο 18

Ειδικές ρυθμίσεις

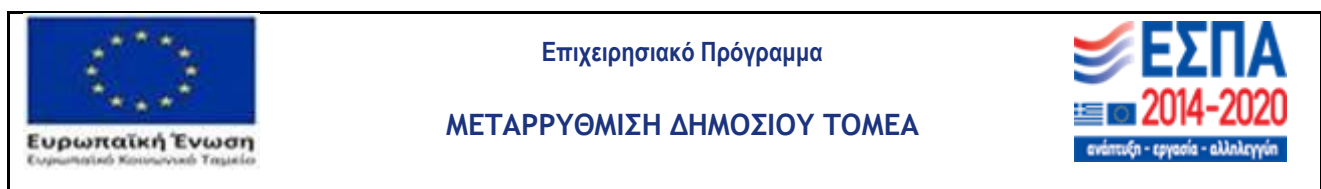
1. Οποιαδήποτε χορήγηση πίστωσης προς τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που συνάπτεται με μέτρα πολιτικής προστασίας δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διάθεσης για άλλο έργο ή σκοπό, στο πλαίσιο αναμόρφωσης του προϋπολογισμού τους.

2. Οι κρατικοί και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί υποχρεούνται να μεταδίδουν, δωρεάν, σε περίπτωση γενικής, περιφερειακής ή τοπικής μεγάλης έντασης καταστροφής, τις οδηγίες προς τους πολίτες, που παρέχονται από το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο του άρθρου 5 του παρόντος νόμου ή από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας προς αντιμετώπιση των καταστροφών και αποκατάσταση των ζημιών.

B.4. Επιχορήγηση για εξόφληση υποχρεώσεων από διαταγές πληρωμής, ν.4456/2017, άρθρο 48

Άρθρο 48

1. Για την εξόφληση υποχρεώσεων σε βάρος των δήμων από διαταγές πληρωμής και δικαστικές αποφάσεις οι οποίες έως τη δημοσίευση του παρόντος έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο καταστεί τελεσίδικες και αφορούν αξιώσεις από προμήθειες αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, οι δήμοι επιχορηγούνται από τα χρηματικά διαθέσιμα του προγράμματος «Αυτοδιοίκηση – Κοινωνική Συνοχή – Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» και από χρηματικά διαθέσιμα ύψους έως 70 εκατομμυρίων ευρώ του λογαριασμού που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλο «Λογαριασμός Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α.», τα οποία μεταφέρονται στο λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων» που τηρείται στο ίδιο Ταμείο. Η δυνατότητα εξόφλησης από τα χρηματικά διαθέσιμα του ως άνω προγράμματος δεν αφορά αξιώσεις αναγνωρισμένες με τελεσίδικες αποφάσεις, εφόσον ως προς τη νομική βασιμότητα αυτών υπάρχει αντίθετη νομολογία ανώτατου δικαστηρίου σε σχέση με αυτά που κρίθηκαν από το δικαστήριο της ουσίας. Για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη αντίθετης νομολογίας ανώτατου δικαστηρίου, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών μπορεί να ζητά τη γνώμη του οικείου γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Η κατανομή των ανωτέρω χρηματικών διαθεσίμων στους δικαιούχους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου θέμα.

3. Τυχόν χρηματικό υπόλοιπο μετά την εξόφληση των υποχρεώσεων της παραγράφου 1 προστίθεται στους προς απόδοση Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των δήμων και κατανέμεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σε δήμους της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

4. Εκκρεμείς αιτήσεις δήμων για επιχορήγηση προς εξόφληση υποχρεώσεων τους από τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις εξετάζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για την εξόφληση υποχρεώσεων δήμων, κατά των οποίων έχει ξεκινήσει με οποιονδήποτε τρόπο η διαδικασία λήψης αναγκαστικών μέτρων, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 1068/1980 (Α' 190).

B.5. Επιχορήγηση Δήμων για καταβολή λειτουργικών δαπανών Κέντρων Εκπαίδευσης για την Αειφορία, ν.4547/2018, άρθρο 13 παρ. 5

Άρθρο 13

Οργάνωση και στελέχωση των Κ.Ε.Α.

5. Οι λειτουργικές δαπάνες των Κ.Ε.Α., περιλαμβανομένων των δαπανών των χώρων λειτουργίας τους, μπορεί να καλύπτονται από προγράμματα που χρηματοδοτούνται, εν όλω ή εν μέρει, από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή να βαρύνουν τους οικείους δήμους, οι οποίοι επιχορηγούνται με πιστώσεις που εγγράφονται για τον σκοπό αυτόν στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Με απόφαση του δημάρχου, ύστερα από πρόταση της δημοτικής επιτροπής παιδείας, μπορεί να διατίθενται για τη στέγαση των Κ.Ε.Α. σχολικά κτίρια που δεν χρησιμοποιούνται για στέγαση δημόσιων σχολείων.

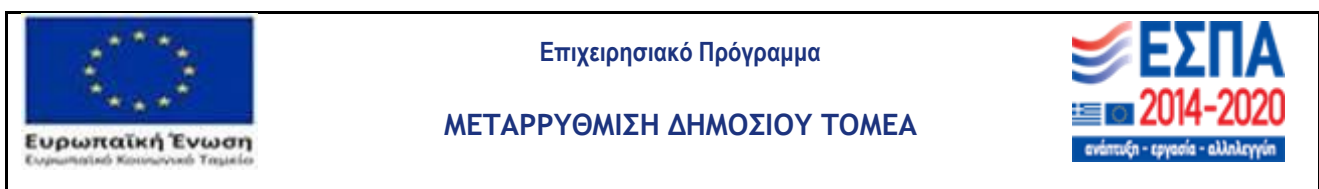
B.6. Επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι», ν.4509/2017, άρθρο 69

Άρθρο 69

Επενδυτικά δάνεια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' και Β' βαθμού, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Συνδέσμων Ο.Τ.Α.

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγράμματος Χορήγησης Επενδυτικών Δανείων από το Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και την κατασκευή έργων στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων, οι Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και οι Σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων φορέων στο Πρόγραμμα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των έργων, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Με όμοια απόφαση δύναται να τροποποιείται ο σκοπός του προγράμματος.

3. Η ένταξη στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος του φορέα. Στην περίπτωση των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού η απόφαση για την υποβολή αιτήματος ένταξης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση φορέων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α΄87) και του π.δ. 169/2013 (Α΄272).

Β.7. Ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης Δήμων, ν.4509/2017, άρθρο 71

Άρθρο 71

Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων

1. Για την ενδυνάμωση της ισόρροπης, βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης, τη βελτίωση των υποδομών, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων, στο οποίο εντάσσονται έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες των Δήμων και των νομικών προσώπων αυτών. Με την ίδια απόφαση εξειδικεύεται ο σκοπός του προγράμματος και καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των πράξεων σε αυτό και η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

2. Οι πόροι του Προγράμματος προέρχονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

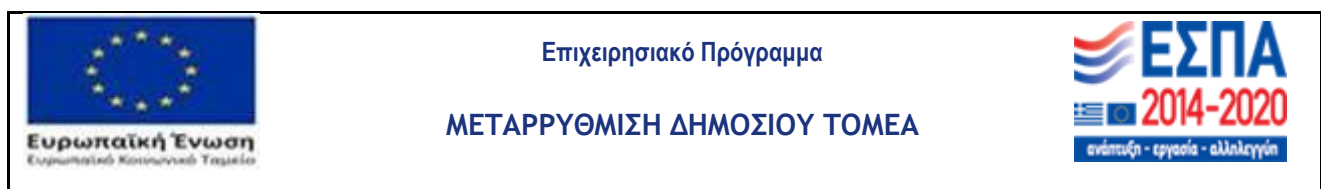
3. Η χρηματοδότηση των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών που εντάσσονται στο Πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω άτοκου λογαριασμού ειδικού σκοπού που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τον οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών. Για τα ποσά που κινούνται μέσω του ανωτέρω λογαριασμού δεν προβλέπεται χρέωση εξόδων και δικαιωμάτων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης καθορίζονται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για τη χρηματοδότηση του λογαριασμού από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

4. Τα έργα, οι προμήθειες, οι υπηρεσίες και οι μελέτες εντάσσονται στο πρόγραμμα με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Β.8. Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διαρκείας, ν.3106/2003, άρθρο 12

Άρθρο 12

Ερανικά Συστήματα Μακράς Διάρκειας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1.α. Ερανικό Σύστημα Μακράς Διάρκειας (Ε.Σ.Μ.Δ.) αποτελεί κάθε μορφή ανάπτυξης δικτύων συλλογής χρημάτων, μέσω συσκευών ή κατά οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο για χρονικό διάστημα από μία εβδομάδα μέχρι έξι μήνες. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. αναπτύσσονται σε δημόσιους χώρους είτε σε όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένες περιφέρειες αυτής.

β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών Ε.Σ.Μ.Δ., η χρονική διάρκειά τους και οι διαδικασίες διαμόρφωσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και συλλογής, καταγραφής, αξιοποίησης και ελέγχου των πόρων αυτών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας Ε.Σ.Μ.Δ. αποτελεί η προηγούμενη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

(1) Από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα και δεν επιχορηγούνται τακτικά από οποιαδήποτε πηγή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

(2) Από την Εκκλησία.

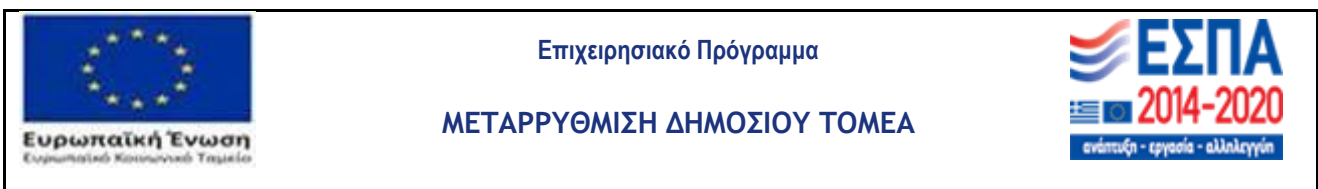
(3) Από συνομοσπονδίες ή ομοσπονδίες συλλόγων ή φορέων που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, κοινωνικής ένταξης και οργάνωσης σχετικών εκδηλώσεων και τους χορηγηθεί η σχετική άδεια.

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας και Πρόνοιας επιτρέπεται να χορηγούνται άδειες προς διενέργεια Ε.Σ.Μ.Δ. ή για το άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, σε πρεσβείες ή προξενεία ξένων χωρών, που είναι διαπιστευμένες νομίμως στην Ελληνική Δημοκρατία, ή στις Ελληνικές πρεσβείες ή προξενεία στη δοκιμαζόμενη χώρα, για αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή ειδικών καταστάσεων, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των αναγκών, που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις.

4. Κάθε διοργανωτής, από αυτούς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, επιτρέπεται να λαμβάνει μέχρι τρεις φορές άδεια ανάπτυξης Ε.Σ.Μ.Δ. κατά τη διάρκεια μίας πενταετίας.

5. Επιτρέπεται η διενέργεια ραδιοτηλεοπτικών ερανικών συστημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι φορείς διενέργειας του εράνου, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος ελέγχου και αξιοποίησης των εσόδων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την έκδοση αδειών οργάνωσης των ερανικών αυτών συστημάτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Β.9. Έσοδα διατιθέμενης σε ΟΤΑ περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού, ν.4182/2013, άρθρο 50

Άρθρο 50

Σύσταση κοινωφελούς ιδρύματος

1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησής της.

2. Περιουσία, η οποία καταλείπεται σε υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα, με επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς και είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς να καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης, αποτελεί ομάδα περιουσίας διακεκριμένη από την περιουσία του νομικού προσώπου ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης.

3. Αν δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ή δεν συνάγεται επαρκώς από τη συστατική πράξη ο επιδιωκόμενος σκοπός, θεωρείται ότι η περιουσία έχει καταλειφθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που επιδιώκει κατά τον προορισμό του το νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στην υπόλοιπη περιουσία του. Αν ο σκοπός είναι όμοιος, ο δε οριζόμενος ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης διαφέρει μόνο σε επουσιώδη σημεία από τον τρόπο διοίκησης του υφιστάμενου νομικού προσώπου που προσδιορίζεται από το καταστατικό ή τον οργανισμό του, τότε εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, ο δε κατά τα ανωτέρω ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης τηρείται κατά το δυνατόν. Αν προκύψει διαφωνία για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου αυτής αποφασίζει η αρμόδια αρχή μετά από γνώμη του Συμβουλίου, είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου.

4. Κοινωφελής περιουσία κάθε είδους που περιέρχεται σε ίδρυμα που υπάρχει ή άλλο νομικό πρόσωπο ως κληρονόμο, κληροδόχο ή δωρεοδόχο, με οποιοδήποτε τύπο ή και ατύπως, αναγγέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια αρχή.

Β.10 Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων, ν. 1566/1985, άρθρο 2 παρ. 8

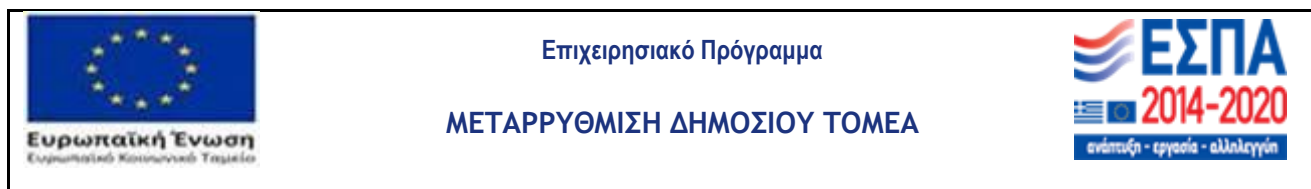
Άρθρο 2.

8. Οι δαπάνες λειτουργίας των σχολείων αντιμετωπίζονται με κρατικές επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία έχει την ευθύνη της διάθεσης και διαχείρισης των σχετικών πιστώσεων. Τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα από τις επιχορηγήσεις αυτές επιστρέφονται στον κρατικό προϋπολογισμό στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Β.11 Επιχορήγηση Δήμων για την ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας, ν. 4520/2018, άρθρο 51 παρ. 1,2 & 5

Άρθρο 51

Υλοποίηση προγράμματος χρηματοδότησης Δήμων για την ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Για την ενίσχυση πολιτικών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Δήμους των οποίων οι υπηρεσίες ή νομικά τους πρόσωπα λειτουργούν βρεφικούς, παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς, υλοποιείται πρόγραμμα χρηματοδότησης για την ίδρυση έως δύο (2) νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής ή βρεφονηπιακής φροντίδας σε κάθε Δήμο, με έναρξη εφαρμογής του προγράμματος εντός του έτους 2018.

2. Οι δαπάνες χρηματοδότησης θα καλυφθούν από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις σχεδιασμού, υλοποίησης, εκτέλεσης, χρηματοδότησης και διαχείρισης του ως άνω προγράμματος, οι Δήμοι οι οποίοι δύνανται να ενταχθούν στο πρόγραμμα με τις υπηρεσίες ή τα νομικά τους πρόσωπα, οι διαδικασίες εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος, οι ενέργειες και δράσεις των φορέων χρηματοδότησης, διαχείρισης και υλοποίησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Γ. Από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα

Γ.1. Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών

Γ.1.1. Ν.Δ. 356/1974, άρθρο 6

Άρθρο 6

Τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής

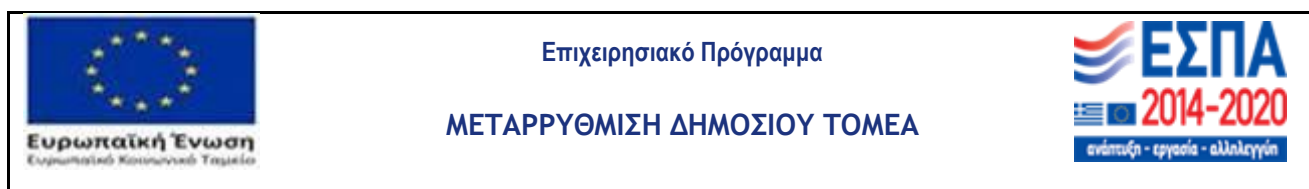
1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013), όπως ισχύει. Προκειμένου περί δημοσίων εσόδων, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κώδικα, πλην των τελωνειακών, το χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής αυξάνεται σε έξι (6) μήνες. Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις των οφειλών, οι οποίες προέρχονται από επιβολή προστίμων σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη της κείμενης νομοθεσίας.

Για χρέη από συμβάσεις οι τόκοι ορίζονται ως ανωτέρω, εκτός αν προβλέπεται άλλη ρύθμιση με ρητό όρο της σύμβασης, και υπολογίζονται από την επόμενη ημέρα της προθεσμίας που πρέπει, σύμφωνα με τη σύμβαση, να καταβληθεί η οφειλή μερικά ή ολικά.

2. Η πίστωση χρηματικών ποσών έναντι συγκεκριμένης οφειλής αποσβένει την υποχρέωση του οφειλέτη με την ακόλουθη σειρά: α) έξοδα είσπραξης, β) τόκοι γ) πρόστιμο και δ) αρχικό ποσό της οφειλής.

3. Οι τόκοι και το πρόστιμο της παραγράφου 1 υπολογίζονται και επί των εσόδων υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Ειδικών Ταμείων και εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνεισπράττονται με τα δημόσια έσοδα από τη Φορολογική Διοίκηση.

4. Ο οφειλέτης δύναται να ζητά απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στη Φορολογική Διοίκηση, από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής της παραγράφου 1, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Απαλλαγή δεν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι τόκοι και το πρόστιμο. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και: α) υποβάλλεται εγγράφως, β) περιέχει τα στοιχεία και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του οφειλέτη, γ) φέρει την υπογραφή του οφειλέτη ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου προσώπου και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον οφειλέτη κατά το άρθρο 5 του ν. 4174/ 2013. Αν η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

5. Αναστολή είτε του νόμιμου τίτλου βεβαίωσης ή είσπραξης είτε της ταμειακής βεβαίωσης είτε των πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου, δεν απαλλάσσει τα χρέη από τους τόκους άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4174/ 2013, για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή, για το ποσό που εν τέλει οφείλεται.

6. Δεν υπόκεινται στους τόκους και το πρόστιμο της παραγράφου 1 οι από κάθε αιτία οφειλές: α) των στρατευμένων με υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, από την πρώτη ημέρα του μήνα της στράτευσής τους, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την αποστράτευσή τους, του μήνα της αποστράτευσης θεωρουμένου ως πρώτου, με εξαίρεση τα ελλείμματα της δημόσιας διαχείρισης και β) των ανηλίκων, για όσο διάστημα στερούνται εκπροσώπησης και επί ένα εξάμηνο μετά την απόκτηση αυτής.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), οι διατάξεις αυτού υπερισχύουν, για τα έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

Γ.1.2. Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 79

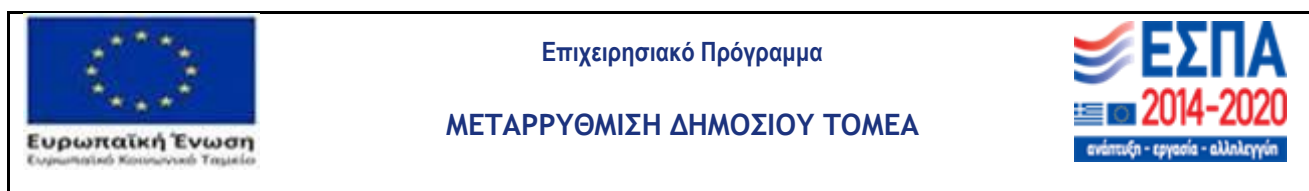
Άρθρο 79 : (Άρθρο 71 Β.Δ. 19/12/1955)

1. Τα χρέη προς τους δήμους και τις κοινότητες υπόκεινται σε προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθ. 6 του Κ.Ε.Δ.Ε. (Ν.Δ.356/1976), όπως ισχύει κάθε φορά. Τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτήν εφαρμόζονται χωρίς αναδρομική ισχύ και για τα χρέη προς δήμους και κοινότητες τα οποία μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα και δεν έχουν εξοφληθεί.

Επί χρεών καταβαλλομένων εις δόσεις η προσαυξήσις εκπροθέσμου καταβολής άρχεται από της λήξεως της προθεσμίας πληρωμής εκάστης δόσεως, εκτός αν η βεβαίωσις ενεργηθή μετά την πάροδο της προς πληρωμήν προθεσμίας, οπότε η προσαυξήσις των ληξιπροσθέσμων δόσεων άρχεται από της πρώτης του τρίτου από της βεβαιώσεως μηνός.

Κατά την εκάστοτε είσπραξιν των εσόδων εισπράττεται υποχρεωτικώς και η επί του καταβαλλομένου ποσού του χρέους αναλογούσα προσαυξήσις λόγω εκπροθέσμου καταβολής.

Γ.2. Πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2094/1992, του ν.δ. Πρόστιμα του ΚΟΚ, του Ν.Δ. 80/1971 και του α.ν. 170/1967, ν.1080/1980, άρθρο 26

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 26 : Αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. επί της τηρήσεως των διατάξεων περί καθαριότητας και σταθμεύσεως οχημάτων

1. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν.2094/1992, του ν.δ. 805/1971 και του α.ν. 170/1967 (ΦΕΚ 189 Α') εισπράττονται από τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και αποδίδονται στο δήμο ή την κοινότητα στον οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση ή εφόσον ο δήμος ή η κοινότητα διαθέτει δική του ταμειακή υπηρεσία μπορούν να καταβληθούν απευθείας σ' αυτήν. Όταν, όμως, τα πρόστιμα από τις παραπάνω παραβάσεις δεν πληρώνονται αμέσως αλλά πρέπει να γίνει βεβαίωση προκειμένου στη συνέχεια να επιδιωχθεί η είσπραξή τους κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, η βεβαίωση αυτή γίνεται από τη Δ.Ο.Υ. του τόπου κατοικίας του παραβάτη και η είσπραξή τους υπέρ του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η παράβαση.

2. Όλα τα πρόστιμα από παραβάσεις των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου για τη στάθμευση οχημάτων, την καθαριότητα και την κοινή ησυχία επιβάλλονται και από τα όργανα της ειδικής υπηρεσίας της παρ. 2 του άρθρου 24 του Ν. 1065/80.

3. Δια Π.Δ/τος εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού των Εσωτερικών, μετά γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος καθορίζονται αι αρμοδιότητες και ο τρόπος ασκήσεως αυτών, τα προσόντα, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και αι υποχρεώσεις των οργάνων της ειδικής υπηρεσίας, περί ής αι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 24 του ανωτέρω Ν. 1065/80.

4. Δι' αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών καθορίζεται πάσα αναγκαία λεπτομέρεια δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Γ.3. Πρόστιμα παραβάσεων ελεγχόμενης στάθμευσης, ν.1416/1984, άρθρο 59 παρ. 1 εδ. β', 2, 4,

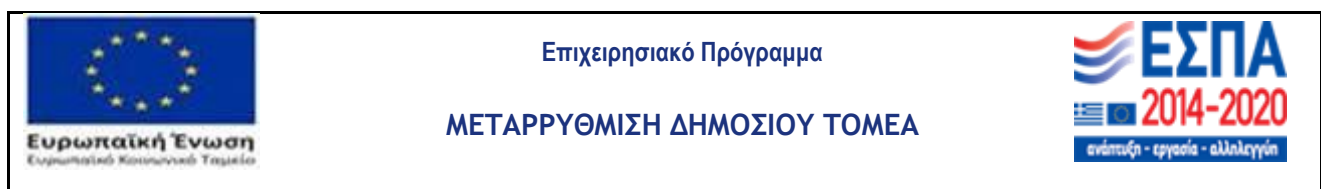
Άρθρο 59 : Τέλη στάθμευσης - Πρόστιμα

1. (...). Όποιος σταθμεύει όχημα χωρίς να καταβάλει το τέλος ή υπερβεί το χρόνο σταθμεύσεως τιμωρείται με πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Το πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο του ενός τρίτου ούτε μεγαλύτερο των δύο τρίτων του προστίμου που επιβάλλεται για παράνομη στάθμευση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τον καθορισμό του προστίμου εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του Δ.Κ.Κ. (π.δ. 323/89 ΦΕΚ Α' 146).

2. Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από το όργανο της υπηρεσίας των παρ. 2 και 3 του άρθρου 24 του π.δ. 410/95 ή από υπαλλήλους του δήμου ή της κοινότητας, που ορίζονται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ρυθμίζονται τα ειδικότερα δικαστικά και τεχνικά θέματα της βεβαίωσης των παραβάσεων.

4. Τα πρόστιμα που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτώσεις δ' και ε' του ν.δ. 805/1971 (ΦΕΚ Α' 1) όπως ισχύουν, αυξάνονται σε δέκα και δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές αντίστοιχα και δύναται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Τα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου είναι ανεξάρτητα από αυτά που επιβάλλονται σύμφωνα με τη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 323/1989.

Γ.4. Πρόστιμα για παραβάσεις φορολογικών διατάξεων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.4.1. Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 73

Άρθρο 73 : Πρόστιμα

1. Επί μη υποβολής δηλώσεως ή υποβολής ανακριβούς δηλώσεως ή εκπροθέσμου υποβολής τιαούτης, οσακίς δια την βεβαίωσιν φόρων ή τελών ή δικαιωμάτων απαιτείται υποβολή δηλώσεως ή μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως επιτασσομένων υποχρεώσεων, ο υπόχρεως υπόκειται και εις πρόστιμον, ως ακολούθως, εφ'όσον δεν ορίζεται άλλως υπό των διατάξεων του παρόντος β.δ/τος:

α) Επί μη υποβολής δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς τον οφειλόμενον φόρον ή τέλος ή δικαίωμα.

β) επί υποβολής ανακριβούς δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς το 60% του φόρου ή τέλους ή δικαιώματος, την πληρωμήν του οποίου θα διέφυγε δια της ανακρίβειας.

γ) επί εκπροθέσμου υποβολής δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς το 5% του οφειλομένου φόρου ή τέλους ή δικαιώματος δι'έκαστον μήνα καθυστερήσεως μη δυνάμενον να υπερβή το 50% του ποσού τούτου.

δ) Επί μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως επιτασσομένων υποχρεώσεων ίσον προς το 50% του οφειλομένου ποσού εις ο αφορά η παράβασις.

2. Το πρόστιμον επιβάλλεται υποχρεωτικώς δι'ητιολογημένης αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος βάσει σχετικής εκθέσεως δημοτικού ή κοινοτικού οργάνου και εισπράττεται ως και τα λοιποά έσοδα.

3. Η απόφασις επιβολής προστίμου μετ'Αντιγράφου της εκθέσεως κοινοποιείται εις τον υπόχρεων, όστις δικαιούται εις άσκησιν κατ'Αυτής των, κατα το άρθ. 72 του παρόντος β.δ/τος ως ετροποποιήθη δια του άρθ. 40 του ν.δ. 4260/1962 και του άρθ. 2 του νομ. 505/1976, ενδίκων μέσων.

Γ.4.2. ν. 4039/2012, άρθρο 21

Άρθρο 21**Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα**

1. Οι διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα, που επιβάλλονται για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου αναγράφονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ**Διοικητικών κυρώσεων και προστίμων**

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

Α/Α	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
1	Μη εφαρμογή από τον ιδιοκτήτη, τον κάτοχο ή τον υπεύθυνο των ζώων, των κανόνων προστασίας και καλής μεταχείρισης τους και μη τήρηση, από μέρους τους, των ειδικών απαιτήσεων της περ. β του άρθρου 1, ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός της ύπαρξης τους.	Άρθρο 1 περ.β	500 ευρώ
2	Παράλειψη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής του ζώου συντροφιάς ή δήλωσης της απώλειας του ζώου συντροφιάς.	Άρθρο 4 παρ.7 Άρθρο 5 παρ.1 περ. α)	300 Ευρώ
3	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας του ζώου συντροφιάς ή της κτηνιατρικής εξέτασης του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. γ)	500 ευρώ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4	Μη κατοχή ενημερωμένου βιβλιαρίου υγείας καθώς και μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου σε περίπτωση ταξιδιού στο εξωτερικό ή σε κάθε αλλαγή του ιδιοκτήτη ή του προσωρινού του κατόχου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. γ) και περ. δ)	300 Ευρώ
5	Εγκατάλειψη του ζώου χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ. β) και ε) και αποφυγή στείρωσης χωρίς την τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ. ζ).	Άρθρο 5 παρ.1 περ. β) και ε) και ζ)	300 Ευρώ
6	Απουσία εν ισχύ αντιλυσσικού εμβολιασμού και μη τοποθέτηση της μεταλλικής κονκάρδας ή παράλειψη άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. α) και στ)	100 Ευρώ
7	Παράλειψη προσκόμισης στον οικείο Δήμο του αντιγράφου του Πιστοποιητικού ηλεκτρονικής ταυτοποίησης.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. η)	300 Ευρώ
8	Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου ή πρόκληση ζημιάς από σκύλο ή παράλειψη λήψης μέτρων πρόληψης της εξόδου του σκύλου από την ιδιοκτησία του κυρίου/κατόχου/συνοδού/φύλακα.	Άρθρο 5 παρ.2 και 3	300 Ευρώ
9	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου/βιβλιαρίου υγείας του κυνηγετικού σκύλου σε οποιαδήποτε μετακίνηση του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.4	300 Ευρώ
10	Δημοσίευση ή/και τοιχοκόλληση αγγελίας για ζώα συντροφιάς προς υιοθεσία ή δωρεάν παραχώρηση ή πώληση σε έντυπο, φυλλάδιο ή ιστοσελίδα χωρίς αναφορά του αριθμού ηλεκτρονικής σήμανσης τους.	Άρθρο 5 παρ.7	300 Ευρώ
11	Είσοδος στην ελληνική επικράτεια ζώου συντροφιάς που δεν έχει ηλεκτρονική σήμανση.	Άρθρο 5 παρ.8 περ. α)	300 Ευρώ
12	Αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη ή άλλο πρόσωπο ή τον κτηνίατρο.	Άρθρο 5 παρ.8 περ. β)	3.000 Ευρώ και αφαίρεση άδειας επαγγέλματος του κτηνιάτρου
13	Εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση ζώων συντροφιάς για εμπορικούς σκοπούς χωρίς άδεια.	Άρθρο 6 παρ.1	3.000 Ευρώ
14	Παράλειψη σήμανσης και καταχώρισης των εκτρεφόμενων, αναπαραγόμενων ή προς πώληση σκύλων και γατών.	Άρθρο 6 παρ.1	3.000 Ευρώ
15	Πώληση ζώου συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των 8 εβδομάδων και πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων αγορών.	Άρθρο 6 παρ.3 περ. α) και β)	1.000 Ευρώ ανά ζώο που πωλείται
16	Διαμονή ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για εμπορικό σκοπό σε ακατάλληλο χώρο, μη τήρηση κανόνων ευζωίας, ασφάλειας και παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής περίθαλψης.	Άρθρο 6 παρ.1	2.000 Ευρώ
17	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένων βιβλιαρίων υγείας/διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσουξανόμεν

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

	εμπορικό σκοπό.		ο κατά 10% για κάθε επόμενο
18	Παράλειψη τήρησης μητρώων για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής στις εγκαταστάσεις εκτροφής, διαθέσιμων ανά πάσα στιγμή για έλεγχο.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώγια το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
19	Εκτροφή για εμπορικούς σκοπούς, έστω και ενός θηλυκού σκύλου αναπαραγωγής χωρίς άδεια εκτροφής.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώγια το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
20	Γονιμοποίηση θηλυκών σκύλων αναπαραγωγής πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και πάντως πριν από την παρέλευση εννέα μηνών από τον τελευταίο τοκετό.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
21	Εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων σκύλων.	Άρθρο 6 παρ.3 περ. γ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
22	" Αναπαραγωγή ακρωτηριασμένων ζώων	Άρθρο 6 παρ.3 περ. δ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
23	Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια.	Άρθρο 7 παρ.1	5.000 Ευρώ ανά ημέρα εκδήλωσης
24	Πρόκληση φόβου ή πόνου σε ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη άμεσης επίβλεψης ζώου συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη χρήσης φίμωτρου ή απομάκρυνσης από εκδήλωση ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά.	Άρθρο 7 παρ.2	1.000 Ευρώ ανά ζώο
25	α) Παράλειψη σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση ή β) προσκόμιση ακρωτηριασμένου ζώου για συμμετοχή του σε έκθεση και αποδοχή του από τον υπεύθυνο που την διοργανώνει.	Άρθρο 7 παρ. 3 και 4	1.000 Ευρώ ανά ζώο
26	Παράλειψη κατοχής ενημερωμένων βιβλιαρίων υγείας/διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που συμμετέχουν σε έκθεση.	Άρθρο 7 παρ.3	1.000 Ευρώγια το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
27	α) Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας για ζώα συντροφιάς που διατηρούνται σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα. β) Διατήρηση περισσότερων από 2 ζώων συντροφιάς σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 8 παρ. 1 και 2	500 Ευρώ ανά ζώο
28	Διατήρηση και παραμονή ζώου σε κοινόχρηστο χώρο ή σε κήπο πολυκατοικίας.	Άρθρο 8 παρ. 3	300 Ευρώ ανά ζώο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

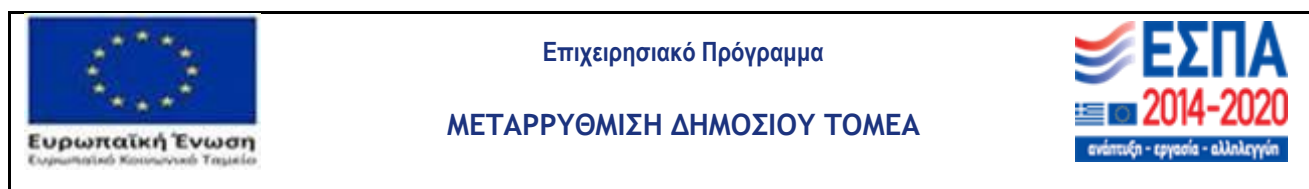
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

29	Μετακίνηση ή μεταφορά έως 5 ζώων συντροφιάς κατά παράβαση των διατάξεων του Καν 998/2003 και του Καν. 1/2005.	Άρθρο 10 παρ.1	500 Ευρώ
30	Μετακίνηση ή μεταφορά άνω των 5 ζώων συντροφιάς κατά παράβαση του Π.Δ. 184/1996 και του Καν. 1/2005.	Άρθρο 10 παρ. 1	1.000 Ευρώ
31	Μεταφορά ζώου συντροφιάς σε μέσο μαζικής μεταφοράς χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 10 παρ.3.	Άρθρο 10 παρ. 2	300 Ευρώ ανά ζώο
32	Ανυπαρξία ειδικών κλουβιών σε επιβατικά πλοία για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 10 παρ. 3	5.000 Ευρώ
33	Παράλειψη λήψης κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή πρόσβασης των αδέσποτων σε απορρίμματα από τους υπευθύνους του άρθρου 11 παρ.1.	Άρθρο 11 παρ.1	600 Ευρώ
34	Διατήρηση ζώου σε τσίρκο ή θίασο εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα Του, πραγματοποιεί παράσταση ή παρελαύνει ή εμφανίζεται σε κοινό.	Άρθρο 12 παρ.1	20.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
35	Διατήρηση ζώου σε επιχείρηση του άρθρου 12 παρ.2 εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα της.	Άρθρο 12 παρ.2	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
36	Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.	Άρθρο 12 παρ.2α	5.000 Ευρώ για κάθε χρησιμοποιούμενο ζώο
37	Εκτροφή, εκπαίδευση και χρησιμοποίηση ζώου σε οποιοδήποτε είδος μονομαχίας.	Άρθρο 12 παρ.3 εδάφιο πρώτο	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο
38	Εκτροφή ή/και χρησιμοποίηση σκύλου ή γάτας για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.	Άρθρο 12 παρ.3 εδάφιο δεύτερο	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο
39	Κακοποίηση, βασανισμός, κακή ή βάνουση μεταχείριση ζώου καθώς και πώληση, εμπορία και παρουσίαση - διακίνηση μέσω Διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, στο οποίο απεικονίζεται κάθε είδους σεξουαλική συνεύρεση με ζώα καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας ή θανάτωση μικρών ζώων με σκοπό το κέρδος και τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά.	Άρθρο 16 παρ. α και β.	30.000 Ευρώ για κάθε ζώο και για κάθε περιστατικό
40	Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα.	Άρθρο 16 παρ. γ	300 Ευρώ
41	Η καθι�ονδήποτε τρόπο άρνηση ή παρακώλυση του ελέγχου που πραγματοποιούν τα αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου καθώς και η μη παροχή ή η παροχή ψευδών, ελλιπών ή/και ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων.		300 Ευρώ

Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδο των δήμων στην περιφέρεια των οποίων διαπιστώνεται η παράβαση.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2α. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 8, υποτροπή θεωρείται η μη συμμόρφωση εντός 10 ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης.

β. Σε περίπτωση υποτροπής τα πιο πάνω πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά ενώ από τους παραβάτες των άρθρων 6, 7 και 12 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα μήνα έως ένα έτος.

3. Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του παρόντος νόμου είναι τα αναφερόμενα στην περίπτωση ιδ' του άρθρου 1.

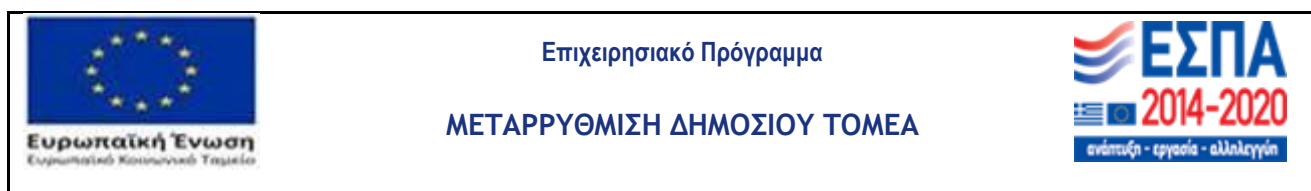
4. Κατά τη διαπίστωση της παράβασης αυτή βεβαιώνεται επί τόπου. Επί της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αναγράφονται υποχρεωτικώς: α) η αρμόδια αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή, σύμφωνα με την παράγραφο 5, β) η παράβαση και το άρθρο του νόμου στο οποίο αναφέρεται αυτή, γ) το ύψος του προστίμου, όπως αυτά αποτυπώνονται στον πίνακα του παρόντος άρθρου. Η πράξη βεβαίωσης της παράβασης επιδίδεται στον παραβάτη και αντίγραφο της βεβαίωσης παράβασης αποστέλλεται άμεσα στην αρμόδια, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχή.

5. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να εμφανισθεί αυτοπροσώπως ή να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης στον προϊστάμενο της κτηνιατρικής υπηρεσίας ή, όπου αυτή δεν υπάρχει, στον προϊστάμενο του γραφείου γεωργικής ανάπτυξης του δήμου, στα όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση και αν αυτή δεν υφίσταται, στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας περιφερειακής ενότητας, προκειμένου να προβάλλει τις αντιρρήσεις του. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία.

6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν απορριφθούν, εκδίδεται απόφαση επιβολής του προστίμου από τον προϊστάμενο της, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχής. Αντίγραφο της απόφασης επιβολής προστίμου αποστέλλεται στον οικείο δήμο, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του. Το πρόστιμο καταβάλλεται μειωμένο κατά το μισό, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης επιβολής προστίμου στον παραβάτη. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το πρόστιμο βεβαιώνεται ολόκληρο από την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του, σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Ε.Δ.Ε..

7. Τα έσοδα από τα πρόστιμα του παρόντος νόμου εγγράφονται με τρόπο διακριτό στον προϋπολογισμό του δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου αυτού.

8. Σε περίπτωση διαρκούς παράβασης, αρμόδια υπηρεσία, που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης.

Γ.5. Πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων κατασκευών, ν.1647/1986, άρθρο 12 παρ. 6

Άρθρο 12

6. Σε όσους δήμους ή κοινότητες έχουν μεταβιβαστεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 61 του ν. 947/1979, όπως αυτές τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν με το ν. 1337/1983 τα εισπραττόμενα έσοδα από επιβολή προστίμων κατά τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 παρ. 7 του ν. 1337/1983 του άρθρου 9 παρ. 8 του ν. 1512/1985 και του άρθρου 22 του ν. 1577/1985 αποδίδονται απευθείας σ' αυτούς.

Γ.6. Έσοδα από πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων, ν.1337/1983, άρθρο 17, 18

Άρθρο 17 : Νέα αυθαίρετα

1. Τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές εν γένει που ανεγείρονται μετά την 31.1.1983 εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών που υπάρχουν πριν από το έτος 1923 καθώς και όσα δεν εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αυτού κατεδαφίζονται υποχρεωτικά από τους κυρίους ή συγκυρίους τους, έστω και αν έχει αποπερατωθεί η κατασκευή ή αν το κτίσμα κατοικείται ή χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο.

2. Εκτός από την κατεδάφιση επιβάλλεται:

α) πρόστιμο ανέγερσης αυθαιρέτου, β) πρόστιμο διατήρησης αυθαιρέτου.

Τα πρόστιμα της παραγράφου αυτής, καθώς και οι λοιπές συνέπειες των επόμενων παραγράφων, δεν εφαρμόζονται σε κτίσματα ή κατασκευές, οι οποίες ανεγείρονται με οικοδομικές άδειες, που εκδίδονται, σύμφωνα με διατάξεις, οι οποίες κρίνονται αντισυνταγματικές με δικαστικές αποφάσεις και για τον λόγο αυτόν ακυρώνονται.

3. Το κατά την περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου πρόστιμο επιβάλλεται εφάπαξ. Το πρόστιμο της (β) περίπτωσης της αυτής παρ. 2 επιβάλλεται και οφείλεται καθ' όλο το χρόνο που υπάρχει το αυθαίρετο από την ανέγερσή του μέχρι την κατεδάφισή του. Το πρόστιμο αυτό, για μεν το πρώτο έτος κατά το οποίο λαμβάνει γνώση η αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία για την ύπαρξη αυθαιρέτου, καθώς και για τα τυχόν προηγούμενα έτη ύπαρξής του, υπολογίζεται και βεβαιώνεται με βάση την αξία του αυθαιρέτου, όπως αυτή προσδιορίζεται με την απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 6, ενώ για το καθένα από τα επόμενα έτη επαναβεβαιώνεται, αφού αναπροσδιοριστεί με προσαύξηση του προστίμου του εκάστοτε προηγούμενου έτους κατά 20%. Το ποσοστό της προσαύξησης αυτής μπορεί να μεταβάλλεται ανά διετία με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

Δεν μπορεί όμως σε καμία περίπτωση να ορισθεί μικρότερο του 2% .

4. Υπόχρεοι για την καταβολή των προστίμων είναι οι κύριοι ή συγκύριοι του αυθαιρέτου που ευθύνονται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών με το σύστημα της οικοδόμησης "επί αντιπαροχή" κατασκευαστών που ευθύνεται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου. Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών από νομέα, κάτοχο, ή επικαρπωτή τα πρόστιμα επιβάλλονται σε όλους και ο καθένας είναι υπεύθυνος για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Η αρμόδια πολεοδομική αρχή μπορεί και αυτεπάγγελτα να προβαίνει στην κατεδάφιση του αυθαιρέτου.

Στην περίπτωση αυτή τα έξοδα κατεδάφισης που μπορεί να προσδιορίζονται και κατ' αποκοπή, με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καταλογίζονται σε βάρος των κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρέων.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται για τα αυθαίρετα που ανεγείρονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του αυθαιρέτου με βάση: α) το εμβαδόν, β) τη χρήση, γ) το είδος της κατασκευής και δ) την τιμή ζώνης των ακινήτων της περιοχής ή άλλη βάση, εφόσον στην περιοχή δεν έχει καθοριστεί τιμή ζώνης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται το ύψος των προστίμων, ο τρόπος βεβαίωσής τους από την πολεοδομική υπηρεσία, ο τρόπος ταμειακής βεβαίωσής τους που μπορεί να γίνεται σε δόσεις και μηχανογραφικά, η είσπραξή τους, η απόδοσή τους στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., τα θέματα αναπροσαρμογής της αξίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η βεβαίωση του προστίμου διατήρησης μπορεί να γίνεται μία φορά και η βεβαίωση να ισχύει μέχρις ότου προσκομισθεί βεβαίωση κατεδάφισης ή νομιμοποίησης του αυθαιρέτου. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας των αυθαιρέτων που έχουν ανεγερθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης, με βάση το εμβαδόν, τη χρήση και το είδος κατασκευής, καθώς και τα θέματα του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά τα αυθαίρετα αυτά.

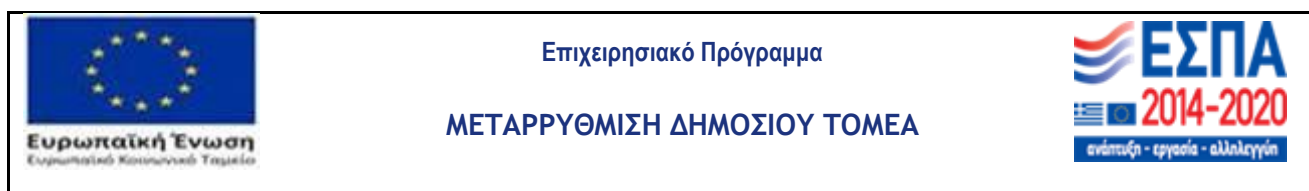
7. Με π.δ/γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαπίστωσης και ο χαρακτηρισμός του αυθαιρέτου, ο τρόπος κατεδάφισης, η διαδικασία εκκένωσης του αυθαιρέτου, η τύχη των υλικών, των παραρτημάτων, των κινητών πραγμάτων που υπάρχουν μέσα στο αυθαίρετο για τα οποία δεν δημιουργείται καμία ευθύνη του Δημοσίου, των οργάνων ή των οπωσδήποτε προστηθέντων προσώπων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

11. Ειδικά για την περίπτωση αυθαιρέτων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 15 του νόμου αυτού αλλά έχουν ανεγερθεί μετά την 10ην Δεκ. 1981, επιβάλλεται και το πρόστιμο της παρ. 2 περιπτ. β' του άρθρου αυτού επιπλέον από την ειδική εισφορά αυθαιρέτων του άρθρου 18. Το πρόστιμο στην περίπτωση αυτή υπολογίζεται μέχρι την κρίση για το συγκεκριμένο αυθαίρετο, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 16 για τα εντασσόμενα σε πολεοδομικά σχέδια ή μέχρι την οριστική κρίση τους κατά το άρθρο 15 παρ. 1 για τα λοιπά. Το πρόστιμο αυτό είναι ανεξάρτητο από την ειδική εισφορά αυθαιρέτων κατά τις καταβολές που γίνονται κατά την υποβολή των δηλώσεων.

Γ.7. Πρόστιμο μη τοποθέτησης πινακίδας σε εργοτάξιο, ν.1337/1983, άρθρο 17 παρ. 13

Άρθρο 17

13. Κάθε φορά που κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται ότι δεν έχει τοποθετηθεί στο εργοτάξιο η πινακίδα που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 7 του από 3.9.1983 Π. Δ/τος (ΦΕΚ Δ' 394), επιβάλλεται πρόστιμο στον ιδιοκτήτη 58 ευρώ, που εισπράττεται και αποδίδεται στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) ή στο Δήμο εφόσον ασκεί αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61 του Ν. 947/1979 (ΦΕΚ Α' 169). Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων δύναται να αναπροσαρμόζεται το πρόστιμο των 58 ευρώ. Με ανάλογη απόφαση καθορίζεται επίσης η

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διαδικασία και ο τρόπος επιβολής εισπραξης και απόδοσης του προστίμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Γ.8. Ειδική εισφορά αυθαιρέτου, ν.1337/1983, άρθρο 18

Άρθρο 18 : Ειδική εισφορά αυθαιρέτου

1. Για τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές που έχουν κατασκευασθεί πριν από την 31.1.1983 και για τα οποία θα υποβληθούν εμπρόθεσμα οι δηλώσεις του άρθρου 15, επιβάλλεται ειδική εισφορά αυθαιρέτου που δε μπορεί να είναι μικρότερη του ενός δεκάτου ή μεγαλύτερη του πενταπλάσιου της συμβατικής αξίας του κτίσματος κατά το χρόνο υποβολής της δηλώσεως και κλιμακώνεται ανάλογα με τη χρήση, το μέγεθος, την ποιότητα κατασκευής και την εκμετάλλευση του κτίσματος, την κατάσταση του ιδιοκτήτη του αυθαιρέτου κτίσματος από πλευράς ιδιόκτητων κτιρίων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με το Π.Δ./γμα της παρ. 8 του άρθρου αυτού.

2. Η ειδική εισφορά καταβάλλεται κατά τα ακόλουθα μέρη:

α. Ποσό ευρώ είκοσι εννέα (29) ανεξάρτητα από το μέγεθος του αυθαιρέτου, καταβάλλεται με τη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού.

β. συμπληρωματικό ποσό για την κάλυψη του 10% της αξίας του αυθαιρέτου όπως η αξία αυτή προκύπτει από τη δήλωση της παρ. 5 του παραπάνω άρθρου 15, καταβάλλεται με τη δήλωση αυτή.

Η αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ελέγχει οποτεδήποτε την ακρίβεια των στοιχείων των υπεύθυνων δηλώσεων.

Σε περίπτωση διαφοράς στο εμβαδόν μεγαλύτερης του 5% η υπόθεση παραπέμπεται οπωσδήποτε στον Εισαγγελέα για ψευδή δήλωση, οι δε επιπλέον κατασκευές δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 και κατεδαφίζονται οπωσδήποτε.

γ. Το υπόλοιπο της ειδικής εισφοράς βεβαιώνεται στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο, εισπράττεται σαν δημόσιο έσοδο και αποδίδεται ολόκληρο στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.

3. Η ειδική εισφορά επιβάλλεται κατά τις εξής διακρίσεις:

α. αυθαίρετα που βρίσκονται σε περιοχές επεκτάσεων σχεδίου πόλης του νόμου αυτού και εξαιρούνται οριστικά της κατεδάφισης κατά το άρθρο 15. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται και τα τρία μέρη της εισφοράς (α, β και γ) όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού.

β. αυθαίρετα που βρίσκονται σε περιοχές επεκτάσεων σχεδίου πόλης του νόμου αυτού αλλά δεν εξαιρούνται της κατεδάφισης. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2 του άρθρου αυτού.

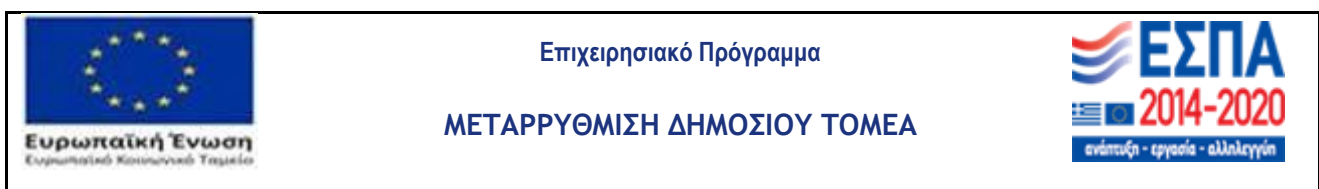
γ. αυθαίρετα τα οποία παραμένουν εκτός σχεδίου.

Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2 μέχρι την οριστική τους ρύθμιση.

δ. αυθαίρετα τα οποία βρίσκονται εντός σχεδίου ή εντός ορίων οικισμών προ του 1923 και τα οποία εξαιρούνται οριστικά της κατεδάφισης κατά την παρ. 5 του άρθρου 16. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται και τα τρία μέρη της εισφοράς (α, β και γ) όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού.

ε. αυθαίρετα τα οποία βρίσκονται εντός σχεδίου ή εντός ορίων οικισμών πριν από το έτος 1923, αλλά δεν εξαιρούνται της κατεδάφισης. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2.

4. Αυθαίρετα για την εφαρμογή των άρθρων του κεφ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Β' του νόμου αυτού νοούνται όσα εμπíπτον στην παρ. 2 του άρθρου 118 του Ν.Δ. 8/1973" περί ΓΟΚ όπως ισχύει και η ειδική εισφορά επιβάλλεται στους υπόχρεους όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 120 του ίδιου Ν.Δ. 8/1973.

5. Ειδική εισφορά δεν οφείλεται εφόσον το κτίσμα έχει εξαιρεθεί νόμιμα από την κατεδάφιση, βάσει άλλων διατάξεων και έχει γενικά εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του για την εξαίρεση αυτή.

6. Η ειδική εισφορά επιβάλλεται εκτός από την εισφορά σε χρήμα που προβλέπεται από το άρθρο 9 του νόμου αυτού.

7. Για τα αυθαίρετα του άρθρου 15 για τα οποία δεν έχουν υποβληθεί εμπρόθεσμα οι σχετικές δηλώσεις, εκτός από την κατεδάφιση επιβάλλεται ως διοικητική ποινή το διπλάσιο του συνολικού ποσού της ειδικής εισφοράς που αντιστοιχεί σ' αυτό. Ο διπλασιασμός εφαρμόζεται για ολόκληρο το αυθαίρετο έστω και αν μόνο μέρος των εργασιών έχει γίνει πριν από την 31.1.1983. Αν ο ιδιοκτήτης του αυθαιρέτου το κατεδαφίσει οικειοθελώς η εισφορά στην περίπτωση αυτή περιορίζεται στο απλούν.

Η πιο πάνω εισφορά είναι απαιτητή από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δηλώσεως και εισπράττεται με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Σε περίπτωση μεταβίβασης του αυθαιρέτου λόγω πωλήσεως, δωρεάς ή κληρονομιάς οφείλεται η πιο πάνω εισφορά και καταβάλλεται από τον αγοραστή, τον δωρολήπτη ή τον αποδεχόμενο την κληρονομιά.

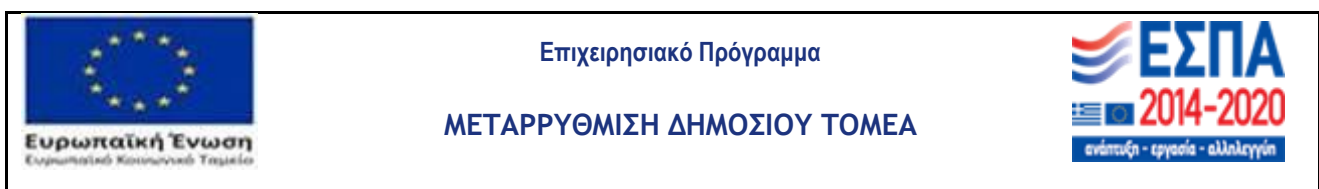
8. Με Π.Δ./τα που εκδίδονται μια φορά με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καθορίζεται η κλιμάκωση των ποσοστών της ειδικής εισφοράς, ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του κτίσματος, ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης της εισφοράς) ο τρόπος ελέγχου των σχετικών δηλώσεων, τα της κατεδάφισης αυτών που κρίνονται ως κατεδαφιστέα και του καταλογισμού των εξόδων για τα οποία μπορεί να προβλέπεται ο κατ' αποκοπήν προσδιορισμός τους με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, ο τρόπος και η διαδικασία χαρακτηρισμού των αυθαιρέτων που δεν θα δηλωθούν, τα της συγκρότησης και λειτουργίας της επιτροπής της παρ. 3 του άρθρου 16, τα των τυχόν ενστάσεων και της εκδίκασής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Με π.δ./γμα που εκδίδεται μια φορά με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζεται το ύψος της ειδικής εισφοράς αυθαιρέτων και το ύψος των προστίμων.

9. Με τα δ/τα της παρ. 7 του άρθρου 17 μπορεί να καθορισθεί ότι οι διαδικασίες που προβλέπονται σ' αυτά εφαρμόζονται για όλα τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές άσχετα από το χρόνο της ανέγερσής τους. Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να γίνει η προσαρμογή των σχετικών διαδικασιών στις περιπτώσεις που οι διαδικασίες αυτές έχουν αρχίσει.

Γ.9. Έσοδα από πρόστιμα εξαίρεσης κατεδάφισης, ν.1512/1985, άρθρο 9 παρ. 8

Άρθρο 9: Σύνθεση οικοδομών με τα δίκτυα κ.λπ.

8. Με απόφαση του Νομάρχη μπορεί να εγκρίνεται η εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, εάν πρόκειται για μικρές παραβάσεις των οποίων κατασκευών η κατεδάφιση θα κατέληγε σε υπέρμετρη βλάβη του κτιρίου ή θα έθετε σε κίνδυνο τη φέρουσα κατασκευή αυτού ή θα παράβλαπτε την αισθητική εμφάνιση των κτιρίων ή θα απαιτούσε υπέρμετρες δαπάνες για την αποκατάσταση της αισθητικής και των οποίων η διατήρηση εν πάση περιπτώσει δεν θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής ούτε θα απέβαινε σε βάρος της πόλεως.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι μικρές παραβάσεις για τις οποίες είναι δυνατή η εξαίρεση από την κατεδάφιση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, οι ειδικότερες προϋποθέσεις της εξαίρεσης, οι όροι εφαρμογής της διάταξης αυτής και κάθε σχετικό θέμα .

Η απόφαση της εξαίρεσης εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νομού. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται τα προβλεπόμενα από την παρ. 2 του άρθρ. 17 του Νόμ. 1337/1983 πρόστιμα. Με την απόφαση εξαίρεσης το επιβαλλόμενο πρόστιμο διατήρησης της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του Ν. 1337/83 μπορεί να μετατρέπεται σε πρόστιμο εφάπαξ. Το ύψος του εφάπαξ αυτού προστίμου ορίζεται στο τετραπλάσιο του προστίμου ανέγερσης της περίπτωσης α' της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί η απόφαση εξαίρεσης, μπορεί να εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση του οικείου νομάρχη. Τυχόν βεβαιωθέντα πρόστιμα διατήρησης συμψηφίζονται με το εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο. Τυχόν καταβληθέντα πρόστιμα διατήρησης κατά το ποσό που υπερβαίνουν το ποσό του εφάπαξ προστίμου δεν επιστρέφονται. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη μετατροπή του προστίμου διατήρησης σε εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο είτε αυτή γίνεται με την απόφαση της εξαίρεσης από την κατεδάφιση είτε με συμπληρωματική απόφαση νομάρχη καθώς και η σχετική διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Γ.10. Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ

Γ.10.1 ν. 1188/1981, άρθρο 284 παρ. 2

Άρθρον 284 : Πειθαρχικάί ποιναί

2. Το πρόστιμον αποτελεί έσοδον του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Γ.10.2. ν. 3584/2007, άρθρο 113 παρ. 1, άρθρο 189 παρ. 3

Άρθρο 113

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους υπαλλήλους είναι:

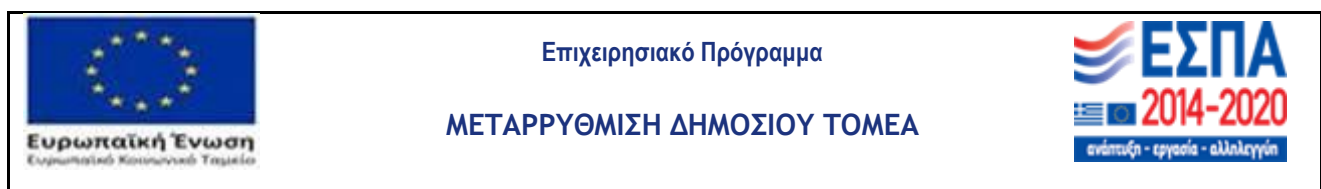
- α. Η έγγραφη επίπληξη.
- β. Το πρόστιμο έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών.
- γ. Η στέρηση του δικαιώματος για προαγωγή από ένα (1) έως πέντε (5) έτη.
- δ. Ο υποβιβασμός κατά έναν βαθμό.
- ε. Η προσωρινή παύση από τρεις (3) έως έξι (6) μήνες, με πλήρη στέρηση των αποδοχών.
- στ. Η οριστική παύση.

Άρθρο 189

Πειθαρχικές ποινές

3. Το πρόστιμο αποτελεί έσοδο του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Γ.11. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος αιρετών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

*Γ.11.1. ν. 3463/2006, άρθρο 141***Άρθρο 141****Αστική ευθύνη**

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, οι πρόεδροι Κοινοτήτων, τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου, καθώς και οι σύμβουλοι δημοτικού διαμερισματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι οφείλουν να αποζημιώσουν το Δήμο ή την Κοινότητα για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν εις βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχίας με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και αποτελείται από:

α) Τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της έδρας του νομού ή της νομαρχίας ή τον αναπληρωτή του που ορίζει ο ίδιος.

β) Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και

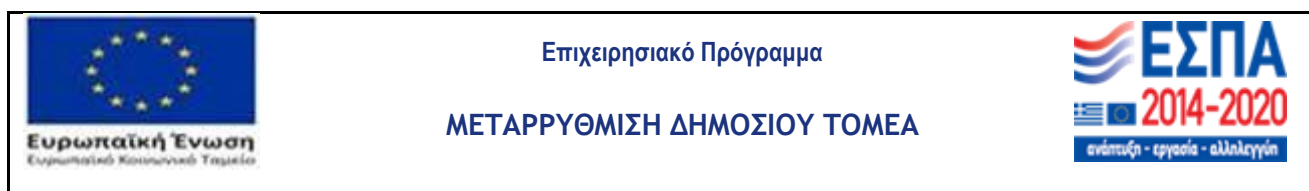
γ) Τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του νομού αναπληρούμενο σε περίπτωση κωλύματος από τον αντιπρόεδρο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ διοικητικού της Περιφέρειας που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του Δήμου ή της Κοινότητας ή με εντολή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, και αποφασίζει, αφού κάνει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας, να δώσουν εξηγήσεις, μέσα σε εύλογο διάστημα.

Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο Δήμος ή η Κοινότητα. Κατά των αποφάσεων του δικαστηρίου επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση στο διοικητικό εφετείο. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξεως της επιτροπής.

3. Η αστική ευθύνη της παραγράφου 1 υπόκειται σε τριετή παραγραφή, η οποία αρχίζει με τη λήξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου.

*Γ.11.2. ν. 3852/2010, άρθρο 232***Άρθρο 232****Αστική ευθύνη**

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων που διοικούν τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α., καθώς και τους συνδέσμους αυτών είτε είναι αιρετοί των οικείων Ο.Τ.Α. είτε όχι, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο ή το σύνδεσμο, για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και αποτελείται από:

α. Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με αναπληρωτή του έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης της εν λόγω Γενικής Διεύθυνσης.

γ. Όταν αφορά δήμους ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής και, όταν αφορά περιφέρειες ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. που υποδεικνύεται από τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου ή του συνδέσμου ή με αίτημα του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη και αποφασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας προς παροχή εξηγήσεων.

4. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α. από τον Επόπτη Ο.Τ.Α. και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού σ' αυτούς. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής.

5. Κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

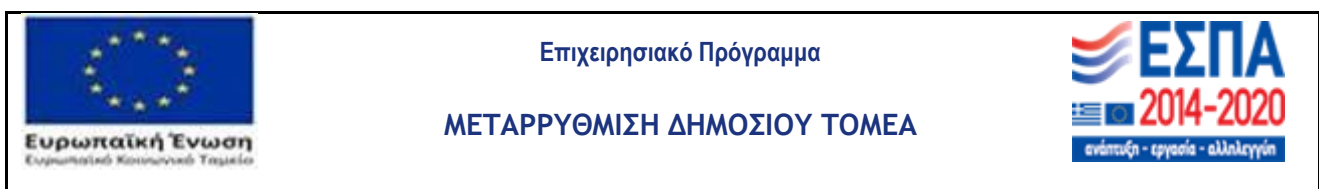
6. Εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου σε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αποκλείεται η αστική ευθύνη έναντι του οικείου Ο.Τ.Α. για τυχόν προκληθείσα ζημία, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επιγενόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία.

Γ.12. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων, ν.3584/2007 άρθρο 44

Άρθρο 44

Αστική ευθύνη

1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Ο.Τ.Α. στον οποίο υπηρετεί για κάθε θετική ζημία την οποία προξένησε σε αυτόν από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε ο Ο.Τ.Α. σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια. Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαριάς αμέλειας όταν ο υπάλληλος εκτελεί αποφάσεις των οικείων συλλογικών οργάνων, οι οποίες έχουν κριθεί νόμιμες από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις του.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ο υπάλληλος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α΄) όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαριάς αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στον Ο.Τ.Α. ή της αποζημίωσης που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει.

3. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού ζημία στον Ο.Τ.Α., ευθύνονται εις ολόκληρον, κατά τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου.

4. Η αξίωση του Ο.Τ.Α. για αποζημίωση κατά των υπαλλήλων του στις περιπτώσεις της παρ. 1 παραγράφεται σε πέντε (5) έτη. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου

της παρ. 1, η πενταετία αρχίζει, αφότου έλαβε γνώση της ζημιάς, και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, αφότου ο Ο.Τ.Α. κατέβαλε την αποζημίωση.

5. Η αστική ευθύνη των υπολόγων διέπεται από τις ειδικές διατάξεις.

6. Ειδικές διατάξεις για την προσωπική αστική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι των τρίτων διατηρούνται σε ισχύ.

Γ.13. Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων προπληρωμής, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 32

Άρθρον 32 : Εντάλματα προπληρωμής

1. Εντάλματα προπληρωμής, εις άς περιπτώσεις επιτρέπεται η έκδοσις τοιούτων υπό του νόμου, εκδίδονται επ'όνόματι μονίμου υπαλλήλου του δήμου. Ούτος καθίσταται υπόλογος οφείλων εντός της τακτής προθεσμίας να αποδώση λογαριασμόν της διαχείρισεως των ληφθέντων χρημάτων, υποβάλλων τα κεκανονισμένα δικαιολογητικά και επιστρέφων το μη διατεθέν ποσόν.

Η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού ορίζεται δια της περί εκδόσεως του εντάλματος προπληρωμής αποφάσεως, ήτις δεν δύναται να είναι μεγαλύτερα του τριμήνου και δέον να λήγη ένα τουλάχιστον μήνα προ της λήξεως του οικονομικού έτους.

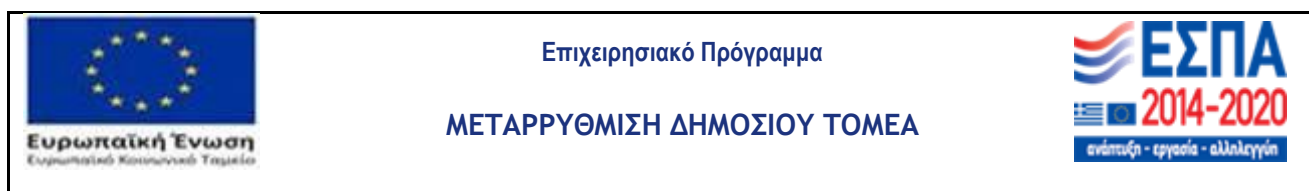
2. Επί τη ητιολογημένη αιτήσει του υπολόγου δύναται ή κατά την προηγουμένη παράγραφον προθεσμία να παραταθή επί ένα εισέτι μήνα εν ουδεμία όμως περιπτώσει πέραν της λήξεως του οικονομικού έτους.

3. Τα δικαιολογητικά μετά προέλεγχον τούτων υπό του προϊσταμένου της υπηρεσίας ήν αφορά η δαπάνη και έγκρισιν του αρμοδίου οργάνου αποστέλλονται εις την λογιστικήν υπηρεσίαν προς εκκαθάρισιν και μερίμνη αυτής επισυνάπτονται εις το ένταλμα προπληρωμής.

4. Απορριφθέντων των υποβληθέντων δικαιολογητικών ή ληξάσης της ταχθείσης προθεσμίας και μη αποδοθέντος λογαριασμού ο υπόλογος καταλογίζεται εντόκως δια πράξεως του δημάρχου, ής αντίγραφον επισυνάπτεται εις το χρηματικόν ένταλμα προπληρωμής.

Αμελήσαντος του δημάρχου ο καταλογισμός ενεργείται υπό της δημορχικής επιτροπής.

5. Κατά της καταλογιστικής αποφάσεως του δημάρχου ή της δημορχικής επιτροπής επιτρέπεται έφεσις ενώπιον της ελεγχούσης τον απολογισμόν αρχής εντός μηνός από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως εις τον υπόλογον.

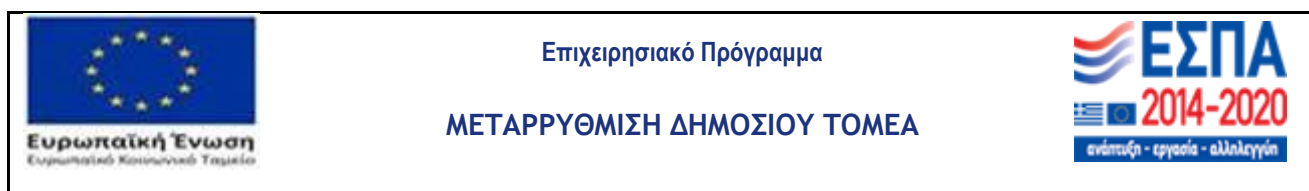
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Η λογιστική υπηρεσία τηρεί ίδιον βιβλίων παρακολουθήσεως του χρηματικού εντάλματος προπληρωμής και εισηγείται εγγράφως τω δημάρχω ή τη δημορχική επιτροπή τον καταλογισμό εν περιπτώσει μη αποδόσεως λογαριασμού εντός της ταχθείσης προθεσμίας.

Γ.14. Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων πάγιας προκαταβολής, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 35

Άρθρον 35 : Παγία Προκαταβολή

1. Χρηματικόν ενταλμαν παγίας προκαταβολής εκδίδεται κατά τας διαταξεις του άρθρου 180 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.
2. Απαραίτητος προϋπόθεσις πληρωμής δαπάνης τινός εκ της παγίας προκαταβολής τυγχάνει η ύπαρξις σχετικής πιστώσεως αναγραφομένης εν τω προϋπολογισμώ.
3. Ο διαχειριζόμενος την παγίαν προκαταβολήν υπάλληλος παραδίδει επί αποδειξει προσωπικώς εις τον δημοτικόν ταμίαν τα σχετικά δικαιολογητικά των γενομένων παρ' Αυτού πληρωμών, άτινα δέον να είναι πλήρη από απόψεως νομιμότητος συμφώνως προς τα άρθρα 11,12,13,14 και 26 του παρόντος.
4. Ο δημοτικός ταμίαις μετά τον έλεγχον των υποβληθέντων, αυτώ δικαιολογητικών καταβάλλει εις τον διαχειριζόμενον την παγίαν προκαταβολήν ίσον χρηματικόν ποσόν προς ανανέωσις ταύτης, ίνα ούτω παραμένη εις χείρας τούτου πάντοτε το χορηγηθέν δια της αποφάσεως του συμβουλίου ποσόν.
5. Τα δικαιολογητικά ταύτα μετά τον προσήκοντα έλεγχον παρά της αρμοδίας λογιστικής υπηρεσίας, υποβάλλονται εις το δημοτικόν συμβούλιον προς έγκρισιν των γενομένων δαπανών, μεθ' ο εκδίδονται ίσόποσα χρηματικά εντάλματα εις βάρος των εν τω προϋπολογισμώ προβλεπομένων οικείων πιστώσεων δι' εκάστην των δαπανών τούτων και επ' ονόματι των πληρωθέντων δικαιούχων, γενομένης μνείας επί των χρηματικών ενταλμάτων ότι η πληρωμή εγένετο μέσω του διαχειριζομένου την παγίαν προκαταβολήν υπαλλήλου.
6. Κατά την λήξιν του οικονομικού έτους ο υπόλογος υπάλληλος καταθέτει το ληφθέν παρ' Αυτού δια παγίαν προκαταβολήν ποσόν εις το δημοτικόν και κοινοτικόν ταμείον.
7. Κατά τα λοιπά επί της διαχειρίσεως και αποδόσεως της παγίας προκαταβολής παρά του υπολόγου, ισχύουσιν τα εν άρθρ. 32,33,34 και 37 του παρόντος διαλαμβανόμενα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.15. Πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων, Β.Δ. 17-5/15-06-1959, άρθρο 13 παρ. 8

Άρθρο 13 : Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων

8. Για την αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστων χώρων, των οποίων η παραχώρηση της χρήσης έχει επιτραπεί με την απόφαση της παραγράφου 2, επιβάλλεται σε βάρος του παραβάτη, με απόφαση του δημάρχου, το αναλογούν τέλος και ισόποσο πρόστιμο. Με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος εκείνου που προβαίνει σε αυθαίρετη χρήση χώρου του οποίου η παραχώρηση της χρήσης δεν έχει επιτραπεί, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με την απόφαση της παραγράφου 3 για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση για όμοια χρήση.

Η αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου διαπιστώνεται από το Δήμο ή τις Αστυνομικές Αρχές μετά από διενέργεια αυτοψίας. Στην οικεία έκθεση περιγράφονται αναλυτικά η κατάσταση του χώρου, οι επεμβάσεις που έχουν γίνει σε αυτόν, το είδος της χρήσης, και τα αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί, επισυνάπτεται δε σχετικό σχεδιάγραμμα και, αν απαιτείται, φωτογραφίες, ή ηλεκτρονικό αρχείο τους.

Αντίγραφο της εκθέσεως παραδίδεται στον ενεργούντα την αυθαίρετη χρήση του χώρου αυτού ή θυροκολλείται στο κατάστημα σε κάθε άλλη περίπτωση. Παράλληλα, επιδίδεται στον παραβάτη εντολή να άρει την αυθαίρετη κατάληψη του κοινόχρηστου χώρου, αφαιρώντας τα κάθε είδους αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί σε αυτόν μέσα σε επτά (7) ημέρες από την επομένη της επιδόσεως.

Αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, τα εν λόγω αντικείμενα απομακρύνονται άμεσα από συνεργείο του Δήμου, ο οποίος μπορεί να ζητήσει, προς το σκοπό αυτό, την άμεση συνδρομή των Αστυνομικών Αρχών.

Τα αντικείμενα που αφαιρούνται καταγράφονται σε ειδική έκθεση, η οποία υπογράφεται από τον επικεφαλής του συνεργείου του Δήμου που τα απομακρύνει και δεν επιστρέφονται αν προηγουμένως δεν καταβληθεί ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθηκείσεως αυτών, το οποίο καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της παραγράφου 3. Αν το ανωτέρω ειδικό πρόστιμο δεν εξοφληθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της αφαίρεσης, τα αφαιρεθέντα αντικείμενα κατάσχονται άμεσα και μπορεί να διατίθενται, να εκποιούνται ή να καταστρέφονται από το Δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 199 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

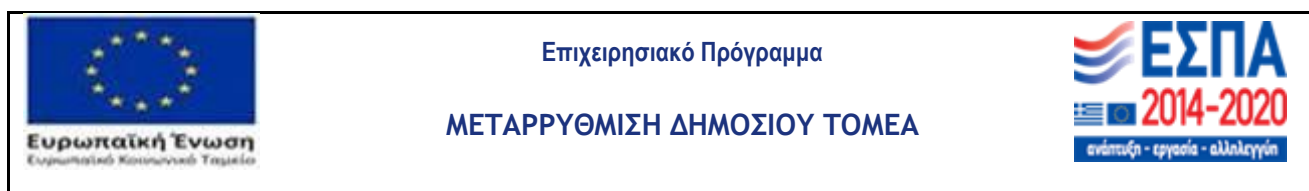
Αν μετά την αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Αν το ανωτέρω χρονικό διάστημα δεν συμπληρώνεται εντός του ημερολογιακού έτους που αφορά η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, δεν χορηγείται στον παραβάτη νέα αντίστοιχη άδεια στο επόμενο ημερολογιακό έτος μέχρι συμπλήρωσεως του χρονικού διαστήματος αυτού.]

Γ.16. Πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις της νομοθεσίας περί υπαίθριας διαφήμισης, ν. 2946/2001, άρθρο 6, 8

Άρθρο 6

Επιγραφές

1. Οι επιγραφές με τις οποίες προσδιορίζεται η θέση, η διεύθυνση, η ιδιότητα ή η επαγγελματική δραστηριότητα φυσικού προσώπου, ή η επωνυμία και το αντικείμενο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δραστηριότητας, ενώσεως φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου γράφονται υποχρεωτικώς στην ελληνική γλώσσα. Επιτρέπεται επιπρόσθετη αναγραφή της επιγραφής σε άλλη γλώσσα με μικρότερα στοιχεία.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και η διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, καθώς και η μορφή του περιεχομένου τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την απόφαση αυτή, μπορεί να ορίζεται ότι για την τοποθέτηση επιγραφών, απαιτείται προηγούμενη άδεια του Δήμου ή της Κοινότητας, εφόσον οι διαστάσεις τους υπερβαίνουν ορισμένο μέγεθος ή έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο και να καθορίζεται ο τρόπος και τα αρμόδια όργανα ελέγχου. Σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις της απόφασης αυτής, τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 11, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους διακοσίων χιλιάδων έως δύο εκατομμυρίων (200.000 - 2.000.000) δραχμών, ανάλογα με τις περιστάσεις και τη βαρύτητα της παράβασης, υπέρ του Δήμου ή Κοινότητας. Για την επιβολή και την είσπραξη του ανωτέρω προστίμου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημόσιων Έργων, Οικονομικών και Πολιτισμού μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα κατώτατα και ανώτατα όρια του προστίμου της ανωτέρω παραγράφου.

Άρθρο 8

Διοικητικές κυρώσεις

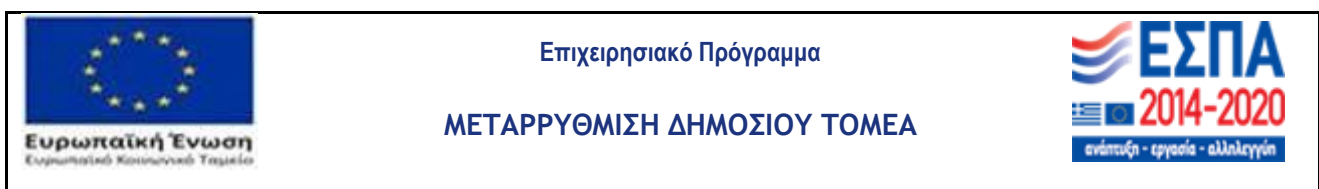
1. Στους διαφημιστές, καθώς και σε όσους μισθώνουν και εκμεταλλεύονται χώρους υπαίθριας διαφήμισης επιβάλλεται πρόστιμο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού, καθώς και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων.

2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, στα διοικητικά όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση, ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας σε περίπτωση που η παράβαση τελέστηκε κατά μήκος των εθνικών οδών, και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999, του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.). Το πρόστιμο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποδίδεται στον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, ή, προκειμένου για το πρόστιμο που έχει επιβληθεί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

3. Το ύψος του προστίμου ανέρχεται από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές και επιβάλλεται αναλόγως με τις περιστάσεις.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το κατώτατο και ανώτατο όριο του προστίμου.

5. Πρόστιμο κατά τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους επιβάλλεται και σε βάρος των διαφημιζομένων, στις περιπτώσεις που προβάλλεται υπαίθρια διαφήμιση εκτός των χώρων που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος για την προβολή της.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.17. Πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης των υποχρέων για την καταβολή του τέλους ακίνητης περιουσίας, ν.2130/1993, άρθρο 24 παρ. 12

Άρθρο 24: Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

12. Κάθε υπόχρεος που δεν υποβάλλει δήλωση μέσα στην προθεσμία της παρ. 5 του άρθρου αυτού υπόκειται σε χρηματικό πρόστιμο διπλάσιο του οφειλόμενου τέλους που αντιστοιχεί στο ακίνητο. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του β.δ. από 24.9/220.10.58, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του ν. 1080/1980.

Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στη Δ.Ε.Η. για χρέωση του υπόχρεου με το συνολικό ποσό του τέλους και του προστίμου που αναφέρεται στην απόφαση, το οποίο αποδίδεται από τη Δ.Ε.Η. μαζί με τις λοιπές εισπράξεις. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις περιπτώσεις ανακριβούς δήλωσης.

Γ.18. Πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος εμπορίας ποσίμων υδάτων, Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 12 παρ. 3 - 6

Άρθρο 12 : Δικαίωμα επί εμπορίας ποσίμων ιαματικών ή μη υδάτων

3. Ο τυγχάνων της κατά την προηγούμενη παράγραφον αδείας υποχρεούται:

α....

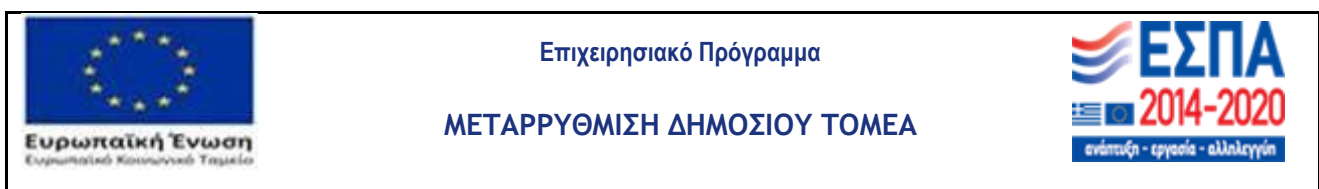
γ. Το αντιστοιχούν, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ποσό του δικαιώματος καταβάλλεται από τον υπόχρεο στο οικείο δημοτικό ταμείο μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα από την έκδοση των παραστατικών πωλήσεων. Σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, το αναλογούν δικαίωμα, προσαυξημένο με ισόποσο πρόστιμο. Η δημοτική αρχή υποχρεούται να διεξάγει ελέγχους περί της κανονικής έκδοσης του σχετικού παραστατικού και της καταβολής του δικαιώματος.

4. Ο παραβαίνων τας διατάξεις των περιπτώσεων α' και γ' της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται δια ποινής φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών ή χρηματικής ποινής μέχρις εκατόν χιλιάδων (100.000) δραχμών ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων. Επί τελεσιδικού καταδίκης του τυχόντος αδείας, το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον δικαιούται εις ανάκλησιν της αδείας.

5. Δι' οιανδήποτε παράβασιν των δια της κατά την παράγραφον 2 αποφάσεως οριζομένων όρων, βεβαιουμένην υπό των οργάνων του δήμου ή της κοινότητος, το συμβούλιον δι' ητιολογημένης αποφάσεώς του, ελεγχομένης υπό του νομάρχου, δύναται να προβαίη εις ανάκλησιν της αποφάσεώς του ταύτης.

6. Όστις, άνευ αδείας προβαίνει εις εμπορίαν των κατά την παράγραφον 1 υδάτων, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και εν υποτροπή δια φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών, καταλογιζομένου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εις βάρος αυτού του αναλογούντος δικαιώματος επί της ληφθείσης ποσότητος ύδατος μετά ισοπόσου προστίμου.

Γ.19. Πρόστιμα και χρηματικές ποινές που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί λατομείων, ν.4512/2018, άρθρο 59 παρ. 8

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 59**Εποπτεία, έλεγχος της εκμετάλλευσης και κυρώσεις**

8. Τα πρόστιμα που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 6 του άρθρου αυτού, πλην εκείνων που αφορούν δημοτικά λατομεία, καθώς και στις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου 58 αποδίδονται στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α., στην Περιφέρεια των οποίων λειτουργεί το λατομείο, μετά την αφαίρεση των πιστώσεων που προβλέπονται στην παρ. 3Α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4409/2016 (Α' 136).

Στις περιπτώσεις λατομείων επί δημοτικών εκτάσεων, τα πρόστιμα των παραγράφων 3 και 6, αφαιρουμένων των πιστώσεων που προβλέπονται στην παρ. 3Α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4409/2016, αποδίδονται υπέρ του ειδικού λογαριασμού της παρ. 2 του άρθρου 55. Αν η παράνομη εξόρυξη πραγματοποιήθηκε σε εκτάσεις που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία, το ποσό αποδίδεται στις δασικές Υπηρεσίες, για την αποκατάσταση του δασογενούς περιβάλλοντος.

Γ.20. Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου, ν.4497/2017, άρθρο 55, 56

Άρθρο 55**Κυρώσεις**

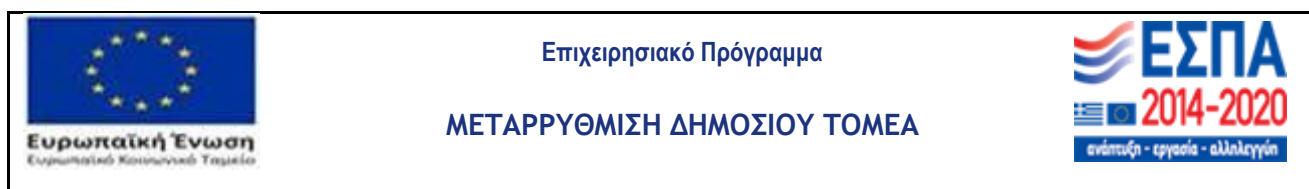
1. Για τις παραβάσεις του παρόντος που διαπιστώνονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 έως 54 επιβάλλονται οι κυρώσεις και γίνονται οι περαιτέρω ενέργειες που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΓ'.

2. Το ύψος του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου μειώνεται στο ήμισυ αν ο υπόχρεος εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτόν της σχετικής πράξης προβεί σε καταβολή του προστίμου. Η καταβολή αυτή συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παραίτηση του υπόχρεου από κάθε δικαίωμα προσβολής ή αμφισβήτησης της πράξης επιβολής προστίμου.

3. Αν σε διάστημα ενός έτους διαπιστωθεί ότι ο πωλητής έχει υποπέσει στην ίδια παράβαση του νόμου το πρόστιμο διπλασιάζεται. Αν αρχικώς προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ανάκληση άδειας, τότε σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται η οριστική ανάκληση της άδειας, ανεξαρτήτως του χρόνου τέλεσης της επαναληπτικής παράβασης.

4. Η άδεια ανακαλείται προσωρινά για έξι (6) μήνες, εφόσον σε διάστημα δύο (2) ετών, ο δικαιούχος πωλητής υποπέσει σε οποιαδήποτε παράβαση του νόμου για πάνω από τέσσερις (4) φορές. Αν έχει υποπέσει σε διάστημα δύο (2) ετών σε τέσσερις (4) παραβάσεις, η Υπηρεσία που καταχώρησε και βεβαίωσε την τελευταία παράβαση ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο για τις επιπτώσεις της επιπλέον παράβασης.

5. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται δυνάμει του νόμου, δεν θίγουν ειδικότερα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα για παραβάσεις των κανόνων εμπορίας και διακίνησης προϊόντων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ή ειδικότερα μέτρα και κυρώσεις που επιβάλλονται από την κείμενη νομοθεσία περί αντιμετώπισης παρεμπορίου, φοροδιαφυγής, ασφάλειας τροφίμων, θεμάτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως και την ισχύουσα νομοθεσία αρμοδιότητας των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Το άρθρο 19 του ν. 4177/2013 εφαρμόζεται αναλογικά.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση έλλειψης αδείας, για όλες τις κατηγορίες υπαίθριου εμπορίου μειώνονται στο ποσό των εκατό (100) ευρώ, εάν ο διοικούμενος προσκομίσει εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών στην ελεγκτική υπηρεσία έντυπο αδείας εν ισχύ κατά το χρόνο βεβαίωσης της παράβασης.

Άρθρο 56

Διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων

1. Τα διοικητικά πρόστιμα βεβαιώνονται ταμειακά αφού παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποβολής προδικαστικής προσφυγής ή αφού εκδοθεί απόφαση επ' αυτής που είτε απορρίπτει την προσφυγή είτε καθορίζει διαφορετικά το ύψος του προστίμου.

2. Τα διοικητικά πρόστιμα του παρόντος εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ, ν.δ. 356/1974, Α' 90) και αποδίδονται ανάλογα με το φορέα που επέβαλε το πρόστιμο ως εξής:

α. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από όργανο Ο.Τ.Α., αυτό αποδίδεται κατά ποσοστό 100% στον Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, τα όργανα του οποίου επέβαλαν το πρόστιμο,

β. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα ελεγκτικά όργανα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού,

γ. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα Κ.Ε.ΛΑ.Υ.Ε., αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στο φορέα συγκρότησης των εν λόγω κλιμακίων,

δ. σε κάθε άλλη περίπτωση, το πρόστιμο εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Τα ανωτέρω έσοδα μπορεί να αξιοποιούνται για την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση, καθιονδήποτε τρόπο των διενεργούμενων ελέγχων και την έγκυρη ενημέρωση και πληροφόρηση των πωλητών υπαίθριου εμπορίου, όπως έξοδα μετακίνησης, διοργάνωση σεμιναρίων, έκδοση πληροφοριακού υλικού κ.λπ..

Γ.21. Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων

Γ.21.1. Ν. 2946/2001, άρθρο 9 παρ. 5

Άρθρο 9

Αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών

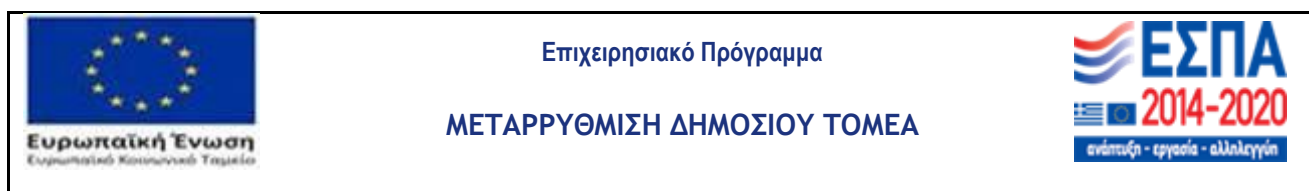
5. Οι δαπάνες αφαίρεσης, οι δαπάνες αποκαταστάσεως του χώρου και κάθε άλλη συναφής με την αφαίρεση δαπάνη, καταλογίζονται σε βάρος των υπαιτίων με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

Γ.21.2. ν. 2696/1999, άρθρο 11 παρ. 8

Άρθρο 11

Επιγραφές - Διαφημίσεις

8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύνανται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

Γ.22. Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων, ν.2218/1994, άρθρο 45 παρ. 3 - 5

Άρθρο 45 : Έλεγχος στάθμευσης οχημάτων - Πρόστιμα

3. Τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2094/1992) εισπράττονται μαζί με τα τέλη κυκλοφορίας του οχήματος και αποδίδονται στους δικαιούχους Ο.Τ.Α. Η διαδικασία απόδοσης των ποσών, οι τεχνικές λεπτομέρειες της είσπραξης και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

4. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τα πρόστιμα του άρθρου 4 του ν.1900/1990.

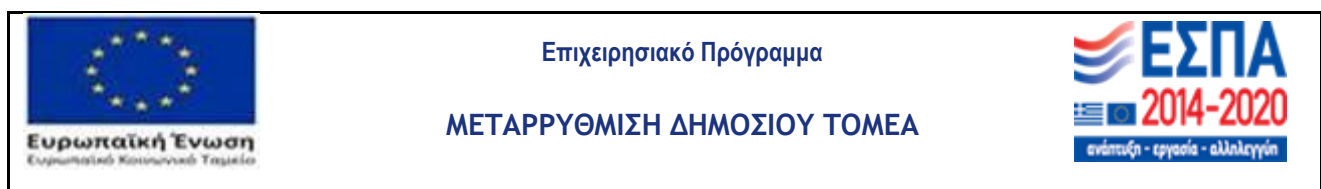
Η μη καταβολή των προστίμων αυτών δεν αποτελεί πταισματική παράβαση από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

5. Η είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999 ΦΕΚ 57 Α') μπορεί να ανατεθεί σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται το παραστατικό στοιχείο που αποδεικνύει την πληρωμή, η αποζημίωση για τη διενέργεια της είσπραξης, ο τρόπος απόδοσης των ποσών στο Δημόσιο ή απευθείας στο δικαιούχο Ο.Τ.Α., οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης των προστίμων που δεν πληρώνονται εμπρόθεσμα και η απόδοσή τους στο Δημόσιο ή στον δικαιούχο Ο.Τ.Α. .

Γ.23. Έσοδα από συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.23.1. ν. 3852/2010, άρθρο 99 παρ. 4

Άρθρο 99

Συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας

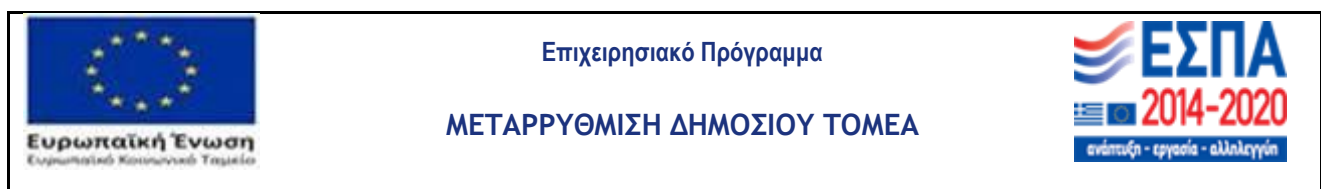
4. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα.

Γ.23.2. ν. 2539/1997, άρθρο 23 παρ. 3

Άρθρο 23

Συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας

3. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων Ο.Τ.Α. και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα δήμο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.24. Έσοδα από την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση οδών και πεζοδρομίων

Γ.24.1. Ν. 2696/1999, άρθρο 47

Άρθρο 47

Εργασίες και εναπόθεση υλικών στις οδούς

1. Αυτοί που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς υποχρεούνται :

α) να εκτελούν το έργο και εναποθέτουν τα υλικά και τα εργαλεία κατά τρόπο, που να μην παρεμποδίζει την κυκλοφορία. Αν η παρεμπόδιση δεν μπορεί να αποφευχθεί επιβάλλεται να επισημαίνονται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα, οι χώροι εκτέλεσης του έργου και τα υλικά,

β) να περιφράσσουν τα ορύγματα ή άλλους επικίνδυνους για την κυκλοφορία χώρους των έργων και επισημαίνουν αυτούς κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα.

2. Απαγορεύεται η απόρριψη χωμάτων ή ακρήστων υλικών στην οδό (οδοστρώματα, ερείσματα πεζοδρόμια, πεζόδρομους, τάφρους κ.λ.π.).

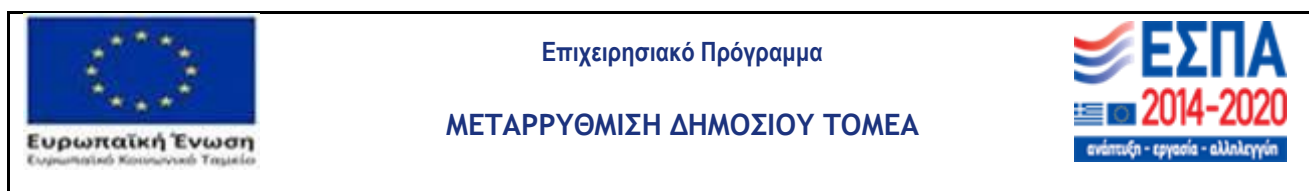
Για την απομάκρυνση των πιο πάνω υλικών μπορούν να εφαρμοσθούν οι διατάξεις της επόμενης παραγράφου.

3. α) Οποιαδήποτε τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος, πεζόδρομου ή πεζοδρομίου εθνικής, επαρχιακής, δημοτικής ή κοινοτικής οδού, η οποία είναι απαραίτητη για την κατασκευή έργου, που εκτελείται από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, επιτρέπεται να γίνει μόνον ύστερα από άδεια της αρμόδιας για τη συντήρηση της οδού υπηρεσίας, η οποία θεωρείται πριν από την έναρξη των εργασιών από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή. Στην άδεια αυτή ορίζεται ο χρόνος μέσα στον οποίο θα ενεργείται η πλήρης αποκατάσταση της φθοράς του οδοστρώματος από την επιχείρηση ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συντήρησης των οδών υποχρεούνται, μετά την παρέλευση της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην άδεια, να αποκαθιστούν τις γενόμενες φθορές και να καταλογίζουν τη σχετική δαπάνη σε βάρος του οργανισμού, της επιχείρησης ή του προσώπου που εκτελεί ή για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο, κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

β) Στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου αυτού, καθώς και του άρθρου 7 παρ. 7 του ν. 3481/2006 δεν εμπίπτουν οι εταιρείες που εκτελούν εργασίες εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των υπογείων δικτύων διανομής και παροχетеύσεων φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των μετρητικών και των ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου, καθώς και οι εταιρείες παραγωγής και διανομής θερμικής ενέργειας για την εγκατάσταση υπογείων δικτύων διανομής θερμότητας, για τις οποίες εφαρμόζονται οι σχετικές προβλέψεις του άρθρου 7 παρ. 3 του ν. 2364/1995.

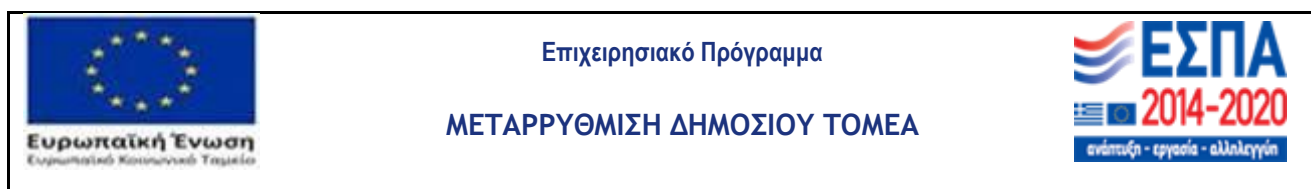
4. Αυτοί που εργάζονται στις οδούς υποχρεούνται να φορούν ειδικούς επενδυτές ασφάλειας, αντανακλαστικούς και φθορίζοντες, ώστε να διακρίνονται ευχερώς από τα κινούμενα σε αυτές οχήματα. Οι προδιαγραφές των επενδυτών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Υπόχρεοι για τον εφοδιασμό των εργαζομένων στις οδούς με τους επενδυτές αυτούς είναι οι εργοδότες.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ, της δε παραγράφου 4 με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ. Αυτός που παραβαίνει τις λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και αυτός που επιφέρει με οποιονδήποτε τρόπο, και από αμέλεια ακόμη,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

φθορές στην οδό, εφόσον από άλλη διάταξη δεν προβλέπεται αυστηρότερη ποινή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.24.2. Π.Δ. 17/27-7-1999, άρθρο 367 παρ. 4

Άρθρο 367 : Πεζοδρόμια (άρθ. 24 απόφ. 3046/304/30.1/3.2.89)

4. Διαδικασίες - Αναλογισμός δαπανών:

α. Για την κατασκευή ή ανακατασκευή καθώς και για την εκσκαφή των πεζοδρομίων απαιτείται άδεια του οικείου δήμου ή της κοινότητας, στην οποία αναφέρονται οι αντίστοιχες προδιαγραφές ή αν δεν υπάρχουν οι σχετικές οδηγίες.

β. Οι δαπάνες κατασκευής, ανακατασκευής, επισκευής ή συντήρησης των πεζοδρομίων που γίνονται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο, εισπράττονται από τους παρόδιους ιδιοκτήτες ή τους φορείς εκτέλεσης εργασιών, που είναι υπόχρεοι ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

γ. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου η δαπάνη που αναλογεί σε κάθε παρόδιο ακίνητο υπολογίζεται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο με βάση το μήκος του προσώπου που έχει στη ρυμοτομική γραμμή και την τιμή του τρέχοντος μέτρου που έχει η σχετική δαπάνη.

δ. Τυχόν ενστάσεις κατά των καταλογιστικών πράξεων υποβάλλονται στην αρχή που τις εξέδωσε, μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την κοινοποίηση τους στους υπόχρεους ιδιοκτήτες. Για τις ενστάσεις αυτές αποφασίζει το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ύστερα από εισήγηση της τεχνικής υπηρεσίας του ΟΤΑ ή της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) του νομού αν δεν υπάρχει τεχνική υπηρεσία.

Γ.25. Αποζημίωση καταβληθείσα για λογαριασμό των υποχρέων, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης ακινήτων, ν.1828/1989, άρθρο 26 παρ. 11

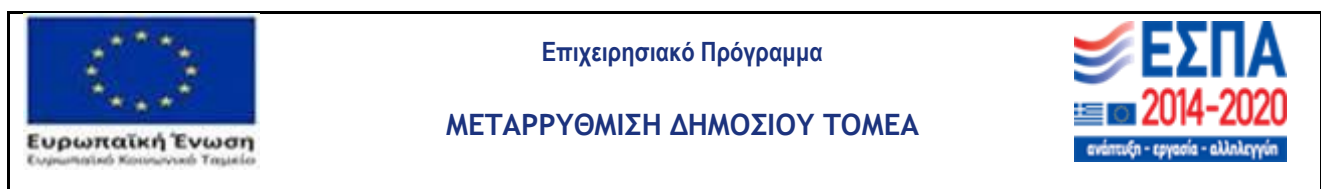
Άρθρο 26 :

11. Ο δήμος υποχρεούται να βεβαιώνει και να εισπράττει από τους υπόχρεους σε καταβολή αποζημίωσης, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης εκτάσεων, σε εφαρμογή του σχεδίου πόλεως, το ποσό που κατέβαλε για λογαριασμό τους στους δικαιούχους της αποζημίωσης. Η εξόφληση των οφειλών της παραγράφου αυτής γίνεται ατόκως σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις, σε διάστημα μέχρι δεκαπέντε (15) ετών που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το ποσό της κάθε δόσης επιβαρύνεται, λόγω εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής ολόκληρου του ποσού της οφειλής παρέχεται έκπτωση είκοσι τοις εκατό (20%).

Γ.26. Εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, ν.2508/1997, άρθρο 16 παρ. 1, 4,5,9, 13 - 16

Άρθρο 16 : Εξασφάλιση σημαντικών κοινόχρηστων χώρων σε παλιά σχέδια πόλεως

1. Για την καταβολή των αποζημιώσεων των απαλλοτριωμένων ακινήτων προς διάνοιξη βασικών οδικών αρτηριών και άλλων κοινόχρηστων χώρων, όπως πλατειών, αλσών ή μεγάλων χώρων πρασίνου, που προβλέπονται από εγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. δ/τος της 17.7/16.8.1923 σχέδια πόλεως, επιβάλλεται υπέρ του οικείου δήμου ή κοινότητας εφάπαξ ειδική εισφορά, η οποία κατανέμεται κατά μερίδια, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, στα ακίνητα ολόκληρης της πολεοδομικής ενότητας στην οποία βρίσκονται οι ως άνω οδικές αρτηρίες ή κοινόχρηστοι χώροι, όπως η πολεοδομική αυτή ενότητα προσδιορίζεται με τα γενικά πολεοδομικά σχέδια βάσει του ν. 1337/1983. Κατ'

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

εξαίρεση, με την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου απόφαση, μπορεί να ορισθεί για ορισμένες από τις ως άνω αρτηρίες ή κοινόχρηστους χώρους, που ή ωφέλεια τους εκτείνεται και σε άλλες πολεοδομικές ενότητες, ότι η εισφορά κατανέμεται και στα ακίνητα που βρίσκονται και σε άλλες, μία ή περισσότερες, πολεοδομικές ενότητες που ορίζονται με την ίδια απόφαση.

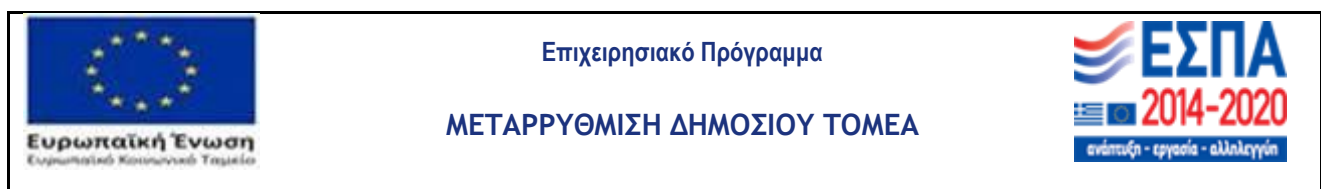
4. Το σύνολο της ειδικής εισφοράς είναι ίσο με την αξία των απαλλοτριωμένων ακινήτων και των συστατικών τους μειωμένη κατά το ποσοστό συμμετοχής του οικείου δήμου ή κοινότητας το οποίο ορίζεται σε πέντε τοις εκατό (5%) στο σύνολο της αξίας των απαλλοτριωμένων. Η αξία αυτή προκύπτει για την πρώτη βεβαίωση της εισφοράς από την εκτίμηση της επιτροπής του άρθρου 15 του ν. δ/τος 797/1971, για τις συμπληρωματικές δε βεβαιώσεις από τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

5. Η εισφορά κατανέμεται σε μερίδια και βαρύνει, ανάλογα με το εμβαδόν, τη ζώνη που βρίσκεται το ακίνητο και τη χρήση του, τους κυρίους ή νομείς όλων των αυτοτελών κατοικιών ή στεγασμένων χώρων με αυτοτελή χρήση ή αδόμητων αλλά άρτιων και οικοδομήσεων οικοπέδων της πολεοδομικής ενότητας ή των τυχόν περισσότερων πολεοδομικών ενότητων που έχουν ορισθεί με την απόφαση της παρ. 2.

9. Για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς ο δήμος ή η κοινότητα προβαίνει στην απογραφή των βαρυνόμενων κατοικιών ή χώρων ή αδόμητων οικοπέδων και συντάσσει σχετικό πίνακα που αναγράφει τις κατοικίες ή αυτοτελείς χώρους ή αδόμητα οικοπέδα, όπως της πολεοδομικής ενότητας και τους κυρίους ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους. Στις περιπτώσεις ειδικών χρήσεων με περισσότερα μερίδια αναγράφεται και η ειδική χρήση. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα της Αθήνας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερόμενους στον πίνακα ως κυρίους ή νομείς των υποκείμενων στην εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κατοικιών ή χώρων, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίους ή τους νομείς των χώρων. Η ειδοποίηση του προηγούμενου εδαφίου δεν αποτελεί ουσιώδη τύπο της διαδικασίας.

13. Η εισφορά βεβαιώνεται μετά την εκτίμηση της εκτιμητικής επιτροπής και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου ή κοινότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων δήμων και κοινοτήτων. Εισφορά μέχρι είκοσι χιλιάδες (20000) δραχμές καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμιά δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό. Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος ή η κοινότητα αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος ή η κοινότητα και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά ββαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

14. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παρ. 4 συμμετοχής του οικείου δήμου ή κοινότητας φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Χρησιμοποίηση του προϊόντος εισπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

15. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την εισπραξη της εισφοράς, ο δήμος ή η κοινότητα ζητεί από το αρμόδιο δικαστήριο τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις οικείες αποζημιώσεις για την συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά .

16. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για μέρος μόνο των βασικών πλατειών και οδών μιας πολεοδομικής ενότητας, που έχουν προσδιορισθεί σύμφωνα με την παρ. 2, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για τις επόμενες μερικά ή ολικά.

Γ.27. Πρόστιμο αυθαίρετης χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου, , Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 9, παρ. 6

Άρθρο 9

6. Πας εισάγων αυθαιρέτως ζώα εντός του βελτιωθέντος βοσκοτόπου υπόκειται, εκτός της ποινικής δίωξης και εις πρόστιμον ίσον προς το πενταπλάσιον του ορισθέντος ειδικού δικαιώματος χρήσεως βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προκειμένου περί δημότου και εις το δεκαπλάσιον του αυτού δικαιώματος περί ετεροδημότου. Εν υποτροπή το πρόστιμον τούτο διπλασιάζεται.

Γ.28. Πρόστιμο παράνομης χρήσης δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος, έργου ή υπηρεσίας και παρακώλυσης ή αποκλεισμού της κοινής χρήσεως αυτών., Β.Δ. 24-9/20-10-1958, άρθρο 19 παρ. 5, 7

Άρθρο 19 : Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

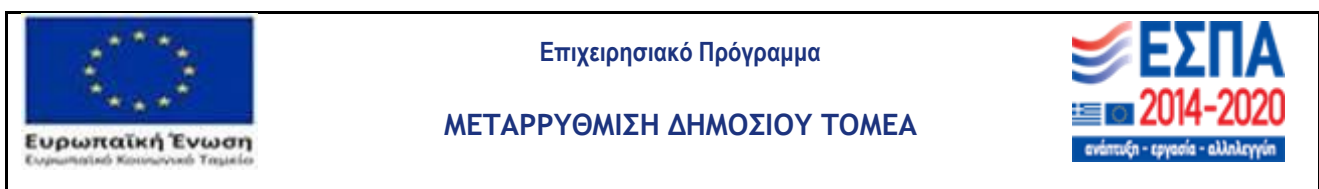
5. Εις τους ποιουμένους παράνομον χρήσιν δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος έργου ή υπηρεσίας, εκτός της υποχρεώσεως ήν υπέχει ο δήμος ή η κοινότης δια την ποινικήν αυτών δίωξιν, έχει το δικαίωμα να επιβάλη μέχρι του διπλασίου τα δια την γενομένην χρήσιν αναλογούντα τέλη ή δικαιώματα.

7. Τα κατά τας διατάξεις του παρόντος άρθρου τέλη ή δικαιώματα επί των ποιουμένων χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων ή έργων, επιβάλλονται και βεβαιούνται και οσάκις εκ της αυθαίρετου καταλήψεως των εν λόγω κτημάτων ή έργων, παρακωλύεται ή αποκλείεται η κοινή χρήσις αυτών.

Γ.29. Καταλογισμός δαπάνης αποπεράτωσης επικίνδυνων όψεων κτιρίων, ν.1577/1985, άρθρο 22 παρ. 5,6

Άρθρο 22: Οικοδομικές άδειες - Αυθαίρετες κατασκευές

5. Οι όψεις των κτιρίων που, λόγω της μη αποπεράτωσής τους, αποτελούν κίνδυνο για τους ανθρώπους ή για ξένα πράγματα ή κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή που, λόγω του μεγέθους

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τους ή της θέσης ή περιοχής στην οποία βρίσκονται, προσβάλλουν το φυσικό, το πολιτισμικό και το πολεοδομικό περιβάλλον και γενικότερα υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής της περιοχής τους, πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της κατά την παρ. 6 απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα.

6. Με απόφαση του οικείου νομάρχη, που εκδίδεται, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 5 ύστερα από γνώμη της Ε.Π.Α. Ε., του συμβουλίου χωροταξίας, οικισμού και περιβάλλοντος του νομού και γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι περιοχές μέσα στις οποίες οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της παραπάνω απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα. Με όμοια απόφαση του οικείου νομάρχη καθορίζονται επίσης και τα μεμονωμένα κτίρια, που βρίσκονται εκτός των παραπάνω περιοχών, των οποίων οι όψεις πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια. Αν οι υπόχρεοι εντός της παραπάνω προθεσμίας των έξι (6) χρόνων δεν εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους αυτή, μπορεί να εκτελεί τις σχετικές εργασίες το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος ή κοινότητα, καταλογίζοντας τις σχετικές δαπάνες σε βάρος τους.

Γ.30. Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών, ν.4030/2011, άρθρο 39 παρ. 4, 5

Άρθρο 39

Ρύθμιση θεμάτων Οικοδομικών Συνεταιρισμών

4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγονται οι εκτάσεις των Ο.Σ. μπορούν να αναλάβουν να εκτελέσουν ή να ολοκληρώσουν τα έργα τεχνικής υποδομής, όπως αυτά καθορίζονται στις σχετικές μελέτες έργων, τις πολεοδομικές μελέτες και τα αντίστοιχα προγράμματα ολοκλήρωσης αυτών. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Ο.Σ., καθώς και απόφαση του αρμόδιου συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α..

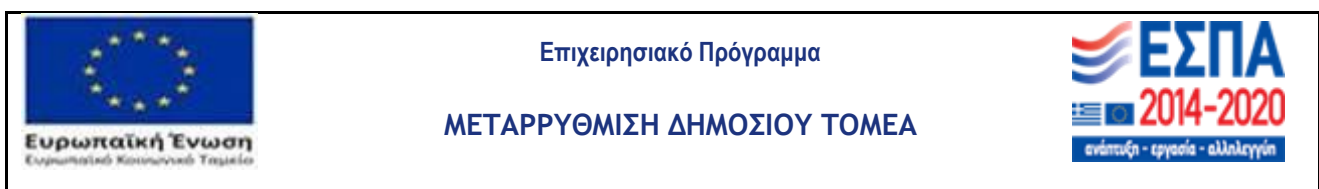
5. Στην περίπτωση της παραγράφου 4 το αντισταθμιστικό μέτρο της απαλλαγής των Ο.Σ. από την εισφορά σε χρήμα παύει να ισχύει. Για την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής επιβάλλεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. η καταβολή χρηματικού ποσού, το οποίο βεβαιώνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και εισπράττεται με τη διαδικασία περί εισπραξής δημοσίων εσόδων. Υπόχρεοι σε καταβολή του παραπάνω χρηματικού ποσού είναι οι ιδιοκτήτες των συνεταιρικών μερίδων, όπως αυτές έχουν υλοποιηθεί από την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που έχουν αδιανέμητες συνεταιρικές μερίδες στην ιδιοκτησία τους. Το ύψος του ποσού αυτού τελεί σε αναλογία με την αξία των έργων που θα κατασκευαστούν.

Γ.31. Πρόστιμο μη συμμόρφωσης με πυροσβεστικές διατάξεις, ν.3463/2006, άρθρο 75 παρ. Ι, υποπαρ. β', περ. 26

Άρθρο 75

Αρμοδιότητες

Ι. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. ....

β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1....

26. Η μέριμνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες πυροσβεστικές διατάξεις, για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, από τους ιδιοκτήτες, νομείς, και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων, που βρίσκονται εντός πόλεων, κωμοπόλεων και οικισμών και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους, καθώς και η υποχρέωση αυτεπάγγελτου καθαρισμού από τους δήμους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υπόχρεων. Σε βάρος εκείνων που δεν συμμορφώνονται επιβάλλεται πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών, ανά τετραγωνικό μέτρο του οικείου χώρου, το οποίο και αποτελεί έσοδο του οικείου δήμου, βεβαιούται εις βάρος τους η ισόποση σχετική δαπάνη του δήμου προς καθαρισμό και υποβάλλεται μήνυση για το αδίκημα του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.

Γ.32. Έκτακτο αντισταθμιστικό τέλος από τους Οργανισμούς Λιμένος Α.Ε. δυνάμει Συμβάσεων Παραχώρησης, ν. 4597/2019, άρθρο 5 παρ. 3.

Άρθρο 5

Ρυθμίσεις Οργανισμών Λιμένος Α.Ε. για τον ηλεκτροφωτισμό, την αποκομιδή απορριμμάτων και το εργασιακό καθεστώς σε περιοχές δικαιοδοσίας τους - Αυξημένο Αντισταθμιστικό τέλος

3. Με αφετηρία το έτος 2019, το αργότερο έως την 30ή Σεπτεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια ισχύος των κυρουμένων διά του παρόντος, Συμβάσεων Παραχώρησης, το Ελληνικό Δημόσιο:

α) αποδίδει στους οικείους δήμους έκτακτο αντισταθμιστικό τέλος, το οποίο αντιστοιχεί συνολικά σε ποσοστό υπολογιζόμενο επί του συνόλου όλων των ποσών, εξαιρουμένων των προσαυξήσεων, ποινικών ρητρών και φόρων, που πράγματι εισέπραξε από τους Οργανισμούς Λιμένος Α.Ε. δυνάμει των Συμβάσεων Παραχώρησης αναφορικά με το προηγούμενο κάθε φορά ημερολογιακό έτος,

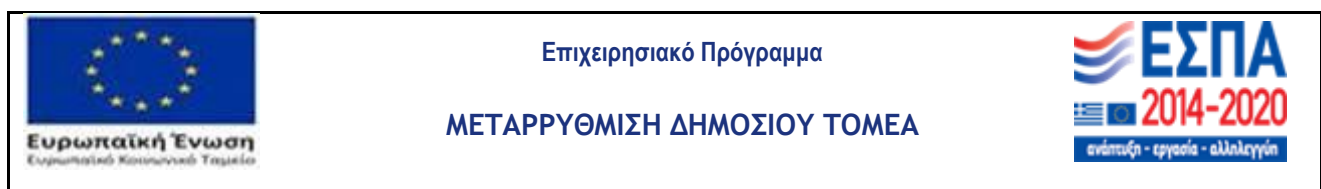
β) δικαιούται να αρνηθεί την απόδοση οποιουδήποτε εκ των παραπάνω ποσών σε όποιο δήμο δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις της παραγράφου 1. Το ακριβές ποσοστό της περίπτωσης α', καθώς και λοιπά ζητήματα για την εφαρμογή της παραγράφου 3 καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Δ. Λοιπά έκτακτα έσοδα

Δ.1. Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών, ν.δ. 318/1969, άρθρο 26

Άρθρο 26 : Αξιώσεις επιστροφής κλπ.

1. Αξιώσεις επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων υπέρ δήμων και κοινοτήτων φόρων, τελών, δικαιωμάτων κλπ. παραγράφονται μετά τριετίαν από του τέλους του έτους καθ' ό εγένετο η καταβολή.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

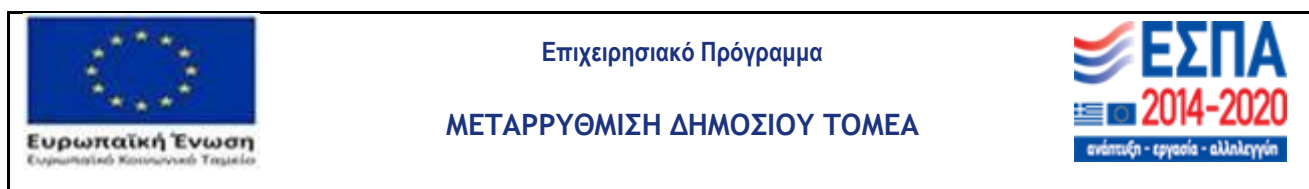
2. Χρηματικά ποσά αχρεωστήτως καταβληθέντα υπό δήμων και κοινοτήτων αναζητούνται υπό τούτων, βεβαιούμενα εντός της υπό του άρθρου 2 του Α.Ν. 344/1968 οριζομένης προθεσμίας εις βάρος των υποχρέων, δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εγκρινομένης υπό του Νομάρχου δυναμένου και να μεταρρυθμίξη ταύτην.
3. Τοιαύται αχρεωστήτως γενόμεναι καταβολαί μετά την 1ην Ιανουαρίου 1963, βεβαιούνται εντός έτους από της λήξεως της υπό του άρθρου 2 παρ. 2 του Α.Ν. 344/68, οριζομένης προθεσμίας.

Δ.2. Έκτακτες επιχορηγήσεις ν. 3852/2010, άρθρο 259 παρ. 6

Άρθρο 259

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι Δήμων

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των δήμων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Έσοδα Περιφερειών

Ν. 2672/1998, άρθρο 1

Άρθρο 1 : Έσοδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Τα έσοδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι

α) Τακτικά, τα οποία προέρχονται από:

1. Φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές
2. Εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
3. Ειδική ετήσια επιχορήγηση από τον Τακτικό Προϋπολογισμό για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες μεταβιβάζονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
4. Πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων
5. Πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.
6. Τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα.

β) Έκτακτα, τα οποία προέρχονται από:

1. Τέλη για χρήση έργων που χρηματοδοτούνται με δανεισμό.
2. Δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες.
3. Επιχορηγήσεις φορέων του δημόσιου τομέα.
4. Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων
5. Χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών.
6. Κάθε άλλη πηγή.

Π.Δ. 30/1996, άρθρο 82

Άρθρο 82: Έσοδα

1. Τα τακτικά έσοδα της Ν.Α. είναι:

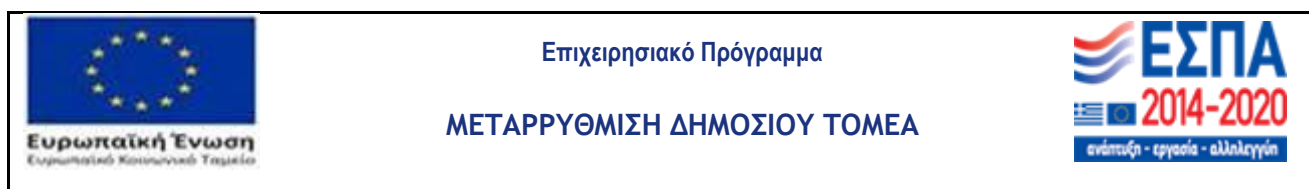
α. Τακτικά, που προέρχονται από:

1) φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές, 2) εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, 3) ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση του τακτικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες μεταβιβάζονται στη Ν.Α., 4) κεντρικούς αυτοτελείς πόρους, 5) πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, 6) τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα 7) Οι κάθε φύσεως επιχορηγήσεις που προέρχονται από το Κ.Τ.Γ.Κ. και Δασών για την υλοποίηση των αγροτικών προγραμμάτων

β. Έκτακτα, που προέρχονται από:

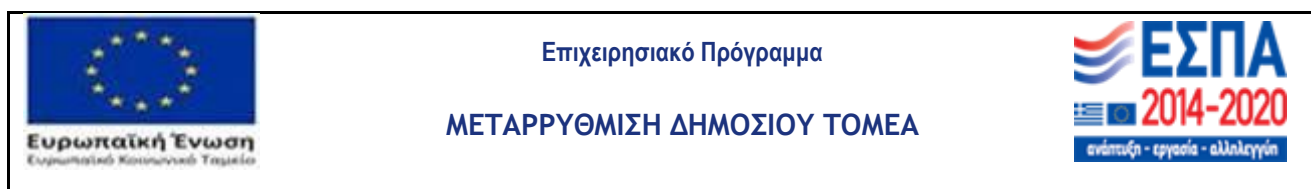
1) έσοδα από τέλη για χρήση έργων που γίνονται με δανεισμό, 2) δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες, 3) επιχορηγήσεις φορέων του δημόσιου τομέα, 4) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και 5) χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, 6) κάθε άλλη πηγή.

2. Με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη, δικαιώματα ή εισφορές για υπηρεσίες ή έργα που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη της περιφέρειας της Ν.Α. Τα τέλη, τα δικαιώματα και οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Σε περίπτωση εκτέλεσης έργων με δανεισμό, το νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεωλυτικών δόσεων των δανείων και έως ότου εξοφληθούν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ι. Τακτικά Έσοδα

A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία.

A.1. Σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. στ'

Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ...

στ) την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων

A.2. Μισθώματα βοσκήσιμων εκτάσεων, Ν. 4351/2015, άρθρο 6

Άρθρο 6

Δικαιώματα χρήσης βοσκής

1. Το δικαίωμα βοσκής σε βοσκήσιμες γαίες, μεταξύ των οποίων δημόσια δάση, δασικές εκτάσεις και μη πεδινά χορτολίβαδα των παραγράφων 1, 2, 3 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α' 289), όπως ισχύουν, στα οποία η βοσκή δεν έχει απαγορευθεί ή ρυθμιστεί βάσει των κείμενων διατάξεων της δασικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας, παραχωρείται στις οικείες Περιφέρειες, στις οποίες περιέρχονται και οι πρόσσοδοι από την εκμίσθωση αυτών.

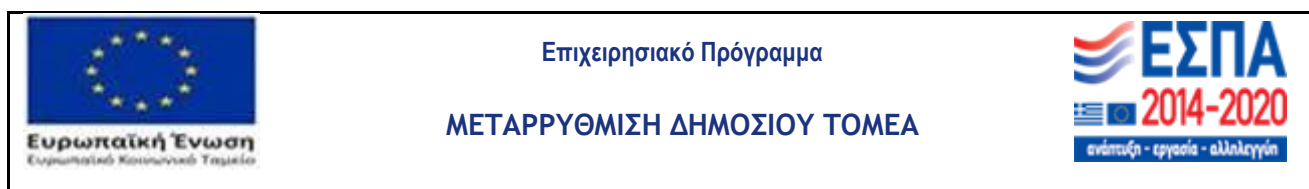
Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής επί των βοσκήσιμων γαιών, στις οποίες επιτρέπεται η βόσκηση, σύμφωνα με τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης που έχουν εγκριθεί, κατανέμονται από τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες στους κτηνοτρόφους, με προτεραιότητα εκείνων που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στην περιοχή και εκείνων που εκτρέφουν αυτόχθονες απειλούμενες με εξαφάνιση φυλές αγροτικών ζώων.

Για το σκοπό αυτόν με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνιστάται επιτροπή κατανομής των δικαιωμάτων χρήσης της βοσκής εντός της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, τα μέλη της οποίας ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη.

Στους κτηνοτρόφους που κάνουν χρήση ιδιωτικής βοσκήσιμης γαίας, ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη από ιδιώτες ή Ν.Π.Ι.Δ., κατανέμεται επιπλέον έκταση μόνο για το μέρος του ζωικού κεφαλαίου που δεν καλύπτεται από τις ιδιωτικές εκτάσεις που δηλώνουν. Σε περίπτωση μεταβολής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ιδιόκτητων βοσκήσιμων γαιών, για οποιαδήποτε αιτία, ο κτηνοτρόφος έχει την υποχρέωση να δηλώνει και αποδεικνύει τις αντίστοιχες μεταβολές. Σε αντίθετη περίπτωση χάνει τα δικαιώματά του.

Η νομή ή κατοχή των βοσκήσιμων γαιών αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά της υπουργικής απόφασης της περίπτωσης β' του άρθρου 11. Τα δικαιολογητικά αυτά κατατίθενται άπαξ.

2. Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής παραχωρούνται στους κτηνοτρόφους για χρονικό διάστημα αντίστοιχο με την υλοποίηση των στόχων των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τρία (3) έτη, με την υπογραφή σχετικής σύμβασης μίσθωσης. Σε περίπτωση που σε τμήματα ή και σε ολόκληρη τη βοσκήσιμη γαία απαγορευτεί η βόσκηση ή οι γαίες αυτές χαρακτηρισθούν αναδασωτές, στα πλαίσια της

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δασικής νομοθεσίας, η ως άνω επιτροπή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας προβαίνει σε ανάλογες ανακατατάξεις των δικαιωμάτων βόσκησης.

3. Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής περιέρχονται ή μεταβιβάζονται σε άλλον κτηνοτρόφο σε περίπτωση κληρονομικής διαδοχής ή πώλησης της εκμετάλλευσης. Σε περίπτωση παύσης της εκμετάλλευσης για δύο συνεχόμενα έτη, τα δικαιώματα δεν μεταβιβάζονται και παραμένουν ως εθνικό απόθεμα.

4. Για την κατανομή των δικαιωμάτων χρήσης λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα των αποκατασταθέντων κτηνοτρόφων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4061/2012.

Άρθρο 7

Μίσθωμα δικαιώματος χρήσης βοσκής

1. Για τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής, σύμφωνα με το άρθρο 6, καταβάλλεται από τους κτηνοτρόφους μίσθωμα, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Το ανωτέρω μίσθωμα των δημόσιων γαιών κατατίθεται υπέρ της Περιφέρειας, στα διοικητικά όρια της οποίας ασκείται η βόσκηση και σε σχετικό λογαριασμό της, με την υποχρέωση διάθεσής του για την εκπόνηση και την εφαρμογή των διαχειριστικών σχεδίων, τη συντήρηση και την κατασκευή έργων υποδομής των βοσκήσιμων γαιών, σύμφωνα με το διαχειριστικό σχέδιο βόσκησης.

3. Δεν οφείλουν την καταβολή μισθώματος οι ιδιοκτήτες για τη δική τους βοσκήσιμη γαία και οι αποκατεστημένοι κτηνοτρόφοι για τη βοσκήσιμη γαία στην οποία έγινε η αποκατάστασή τους.

Α.3. Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων, ν.4093/2012, άρθρο πρώτο, υποπαρ. ΣΤ2, παρ. 8

ΣΤ.2. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΑΥΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.

8. Τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζονται αναλόγως και από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στους χώρους αρμοδιότητάς τους.

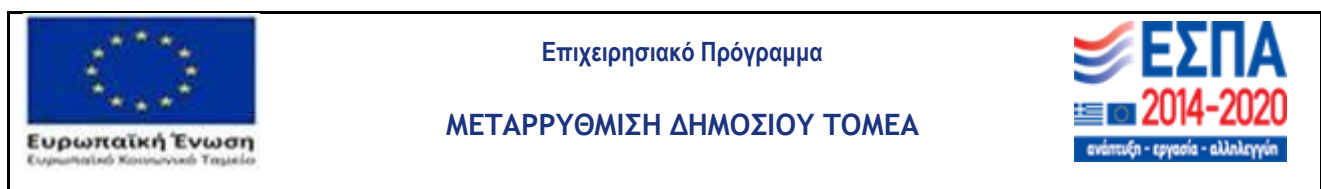
Β. Από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα

Β. 1. Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών, ν.2910/2001, άρθρο 71 παρ. 5

Άρθρο 71

Παράβολα - Αναπροσαρμογή προστίμων - Επικυρώσεις

5. Ποσοστά 30% και 15% επί των εισπραττόμενων εσόδων από τα παράβολα της παρ. 1 μεταφέρονται αντιστοίχως σε ειδικούς λογαριασμούς που τηρούνται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλους "Εσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. α' βαθμού" και "Εσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. β' βαθμού". Το προϊόν των λογαριασμών κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

B.2. Επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. δ
Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ...

δ) την επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων,

B.3. Απαλλοτριώσεις, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. ε'

Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ...

ε) την απαλλοτρίωση ακινήτων,

B.4. Σύναψη δανείων ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. η'

Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ...

η) τη σύναψη δανείων,

Γ. Από τον Κρατικό Προϋπολογισμό

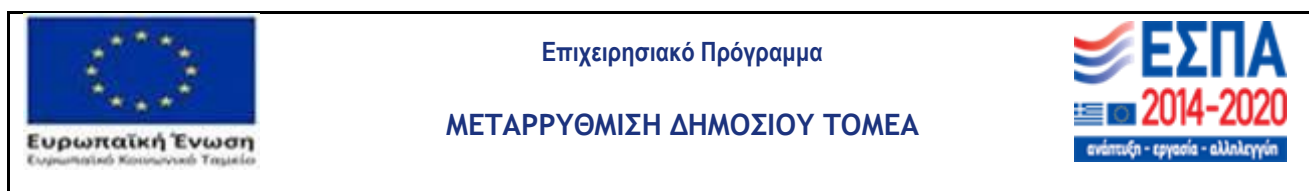
Γ. 1. Από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.)

Γ.1.1. ν. 2672/1998, άρθρο 2

Άρθρο 2

Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) υπολογίζονται ως ποσοστό συμμετοχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 2% και από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων σε ποσοστό 10%. Τα ανωτέρω έσοδα εγγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό και αποδίδονται ετησίως στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Από τα έσοδα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, το ένα δεύτερο (1/2) του Φ.Π.Α. διατίθεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, ενώ το υπόλοιπο ένα δεύτερο (1/2) διατίθεται προς κάλυψη δαπανών για επενδύσεις που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Τα έσοδα από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων διατίθενται, αποκλειστικά, προς κάλυψη δαπανών για τη βελτίωση, συντήρηση και αποκατάσταση του οδικού δικτύου των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίζεται ο τρόπος αναπλήρωσης των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους στην περίπτωση μείωσης των ετήσιων εσόδων από τον Φ.Π.Α. ή από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων, σε σχέση με το προηγούμενο έτος είτε με αύξηση του ποσοστού απόδοσής τους είτε από άλλες πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Γ.1.2. ν. 3852/2010, άρθρο 260

Άρθρο 260

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι Περιφερειών

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 2,40% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

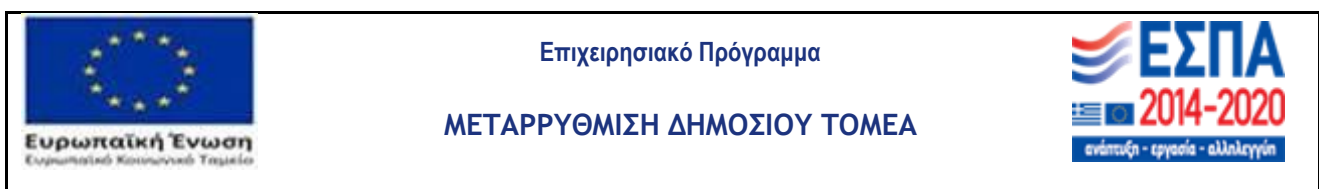
β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 4% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

2. Το υφιστάμενο, κατά το έτος μεταφοράς, κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται με τον παρόντα νόμο στις περιφέρειες, εφόσον είναι ανώτερο από τα έσοδα που προκύπτουν από την παράγραφο 1, καλύπτεται με αύξηση των ποσοστών των περιπτώσεων α' και β' αυτής, σε βάρος των ποσοστών των πόρων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 259, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών.

Το υφιστάμενο, κατά το έτος μεταφοράς, κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται από τις πρώην κρατικές περιφέρειες στις περιφέρειες που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, εφόσον είναι ανώτερο από τα έσοδα που προκύπτουν από την παράγραφο 1, καλύπτεται με αύξηση των ποσοστών των περιπτώσεων α' και β' αυτής, σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών.

3. Κατά το μεταβατικό διάστημα της παραγράφου ΙΙΙ του άρθρου 186 και του άρθρου 210, το κόστος άσκησης των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων καλύπτεται με μεταφορά των αναγκαίων πιστώσεων από τους αντίστοιχους φορείς που τις ασκούσαν, κατά τις προβλέψεις του Κρατικού Προϋπολογισμού. Μετά το πέρας του μεταβατικού διαστήματος, το κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάστηκαν καθορίζεται με το ανωτέρω προεδρικό διάταγμα, ως ποσοστό αύξησης των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1.

4. Τα έσοδα της παραγράφου 1 εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στους λογαριασμούς της παραγράφου 6.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζεται στο σύνολο των ΚΑΠ το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των περιφερειών, το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών αυτών, ποσοστό που αποτελεί έσοδο της Ένωσης Περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των ποσών που αναλογούν στα ανωτέρω ποσοστά. Για την κατανομή των ΚΑΠ στις περιφέρειες λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια της παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989, καθώς και η άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων.

6. Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή απόφαση της προηγούμενης παραγράφου προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών αυτών, κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών για κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών».

Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια απόφαση προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών αυτών κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών για κάλυψη επενδυτικών δαπανών».

Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια απόφαση αποτελεί έσοδα της Ένωσης Περιφερειών, κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Έσοδα Ένωσης Περιφερειών».

7. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

8. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των περιφερειών.

II. Έκτακτα έσοδα

A. Από κινητή και ακίνητη περιουσία

A.1. Εκποίηση ακινήτων, ν.3852/2010, άρθρο 163 παρ. 1 περ. στ'

Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

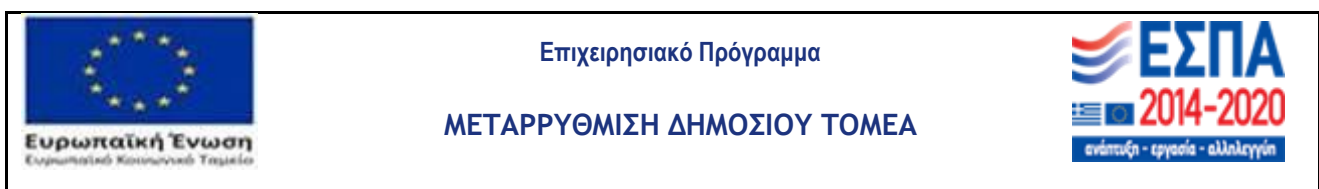
Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ...

στ) την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων

A.2. Εκποίηση ακινήτων στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, ν.2336/1995, άρθρο 2 παρ. 1

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 2 : Επέκταση κατασκευαστικών δραστηριοτήτων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.)

1. Ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) μπορεί να αποκτά κατά πλήρη κυριότητα, με σύμβαση πώλησης, δωρεάς ή ανταλλαγής, πρόσφορες οικοπεδικές εκτάσεις που ανήκουν κατά κυριότητα στην εκκλησία ή στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού ή σε ν.π.δ.δ., για ανέγερση οικισμών, προς εξυπηρέτηση των δικαιούχων του, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις παροχής στεγαστικής συνδρομής και να αναλαμβάνει, ως αντιπαροχή για τις ως άνω μεταβιβάσεις, τη μελέτη, επίβλεψη, δημοπράτηση και ανάληψη έργων κατασκευής, ανακατασκευής, βελτίωσης, συντήρησης και επέκτασης κάθε είδους κτιρίων ή κτισμάτων και, εν γένει, πάσης φύσεως κατασκευαστικών έργων, για λογαριασμό της Εκκλησίας ή των Ο.Τ.Α. ή ν.π.δ.δ. αντίστοιχα, κατά τους όρους των συμβάσεων που θα καταρτισθούν μεταξύ του Ο.Ε.Κ. και των, κατά περίπτωση, αρμόδιων εκκλησιαστικών οργάνων ή των οργάνων των Ο.Τ.Α. ή των Δ.Σ. των οικείων Ν.Π.Δ.Δ.. Η αποτίμηση της αξίας της παροχής και αντιπαροχής και οι προϋπολογισμοί κατασκευής των κτιρίων γίνονται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Ο.Ε.Κ. και εγκρίνονται από τα Δ.Σ. του Ο.Ε.Κ. και του αντίστοιχου φορέα.

Η εξίσωση παροχής και αντιπαροχής μπορεί να γίνεται και με καταβολή σε χρήμα από μέρους του υπόχρεου.

Οι πάσης φύσεως μεταβιβάσεις και αντιπαροχές, που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται από την καταβολή οποιουδήποτε φόρου, εξόδων εν γένει, τέλους ή εισφοράς, εκτός από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, όταν ο Ο.Ε.Κ. συμβάλλεται ως αγοραστής ή δωρεοδόχος.

Οι όροι και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

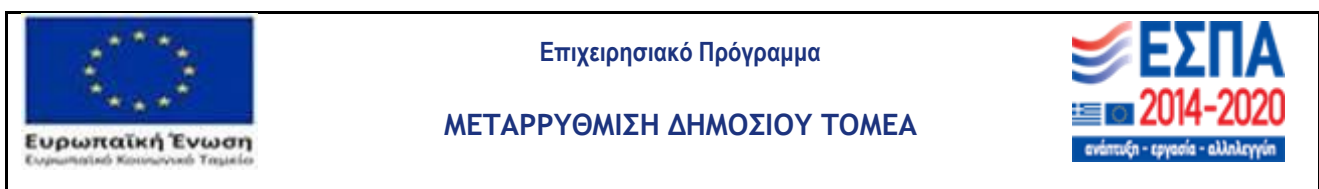
Β. Από κληροδοσίες, κληρονομίες, επιχορηγήσεις και δωρεές

Β.1. Χρηματοδότηση από τον λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης, ν.3852/2010, άρθρο 262

Άρθρο 262**Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, δήμοι, συγκεκριμένες δημοτικές ενότητες που αντιστοιχούν σε συνενούμενο Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, και περιφέρειες, εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση, μετά από σχετικό αίτημά τους. Κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος, η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης μπορεί να γίνει χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος από το δήμο ή την περιφέρεια.

2. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για δήμους, ή της Ένωσης Περιφερειών, προκειμένου για περιφέρειες, η οποία έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται κατωτέρω κατά τη

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διαδικασία ένταξης τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης.

3. Η ένταξη τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, δήμων και περιφερειών μετά από αίτησή τους γίνεται επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Η αίτηση του ενδιαφερόμενου δήμου ή περιφέρειας, της παραγράφου 1 του παρόντος, συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, του δήμου ή της περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές και επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, μέτρα και δράσεις, το οποίο έχει εγκριθεί από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα.

β) Η αίτηση των ενδιαφερόμενων δήμων ή περιφερειών για την ένταξή τους στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται αποδεκτή εφόσον συντρέχει μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

i) Οι ετήσιες υποχρεώσεις του δήμου, της δημοτικής ενότητας ή της περιφέρειας, σε τοκοχρεολύσια, υπερβαίνουν το 20% των τακτικών τους εσόδων. Για την περίπτωση των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με την τοπική ή δημοτική κοινότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

ii) Το συνολικό χρέος της δημοτικής ενότητας, του δήμου ή της περιφέρειας υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών τους εσόδων. Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Για την περίπτωση των δημοτικών ενότητων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με τη δημοτική ενότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

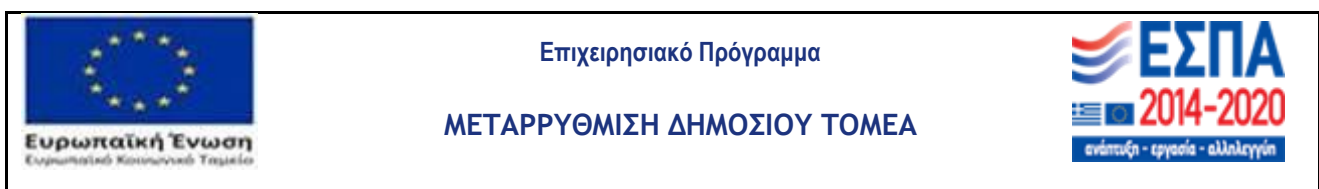
iii) Αδυναμία κατάρτισης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού δήμου ή περιφέρειας, λόγω ανεπάρκειας των εσόδων για την κάλυψη των ανεξόφλητων υποχρεώσεων τους.

Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από έκθεση της οικονομικής υπηρεσίας του και από το αντίστοιχο επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να προστίθενται νέες ή να διαγράφονται προϋποθέσεις για την ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.

4. Η ένταξη δήμων ή περιφερειών στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος, επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης βάσει οικονομικών στοιχείων, που παρέχονται από τη Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η ανάγκη αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων της συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές. Με την ίδια απόφαση μπορεί να απαγορευτεί, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων των άρθρων 264 και 265 του παρόντος, η συνομολόγηση νέου δανείου και η αναστολή οποιασδήποτε πρόσληψης προσωπικού μόνιμου, τακτικού, ορισμένου χρόνου, όπως επίσης και συμβάσεων μίσθωσης έργου και να καθοριστούν κατηγορίες πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων του δήμου ή της περιφέρειας που αποστέλλονται υποχρεωτικώς προς έλεγχο νομιμότητας από τον Ελεγκτή Νομιμότητας πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα 226 και 229 του παρόντος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β) Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται το χρονικό διάστημα εντός του οποίου συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης από ορκωτούς ελεγκτές, η οποία υποβάλλεται στην ελεγκτική επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή εξετάζει την έκθεση αξιολόγησης των ορκωτών ελεγκτών και αποφασίζει για την υπαγωγή ή μη της δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης ή για την άρση των απαγορεύσεων του εδαφίου α'. Επί τη βάση της ανωτέρω απόφασης της ελεγκτικής επιτροπής εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Σε περίπτωση υπαγωγής στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης, καλείται ο δήμος ή η περιφέρεια, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, να καταθέσει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσής του. Η ελεγκτική επιτροπή εγκρίνει ή σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκές τροποποιεί ή σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα καταρτίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εγκρίνει η ελεγκτική επιτροπή τίθεται σε ισχύ μετά από απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Η ένταξη δήμου ή περιφέρειας στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης συμπεριλαμβάνει:

α) την πρόσβαση στις περιπτώσεις δήμων και περιφερειών στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης του άρθρου 263, β) την παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του δημοτικού ή περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης, από την ελεγκτική επιτροπή, γ) τον περιορισμό των προσλήψεων, δ) τη διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ΣΑΤΑ, του δήμου, της περιφέρειας ή εκείνων που αντιστοιχούν στη δημοτική ενότητα για έργα, δράσεις και υπηρεσίες του, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος, το οποίο θα καθορίζεται ανάλογα με τη βαρύτητα και τη φύση του προβλήματος, αλλά δεν θα μπορεί να ξεπερνά μία δημοτική περίοδο και στ) τη διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου του δήμου ή της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

Ετήσιες αναφορές της ελεγκτικής επιτροπής κατατίθενται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα και αναρτώνται στο διαδίκτυο.

6. Το ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης διαχειρίζεται η ελεγκτική επιτροπή.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες του προγράμματος, θέματα συγκρότησης και λειτουργίας της ελεγκτικής επιτροπής.

B.2. Επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων

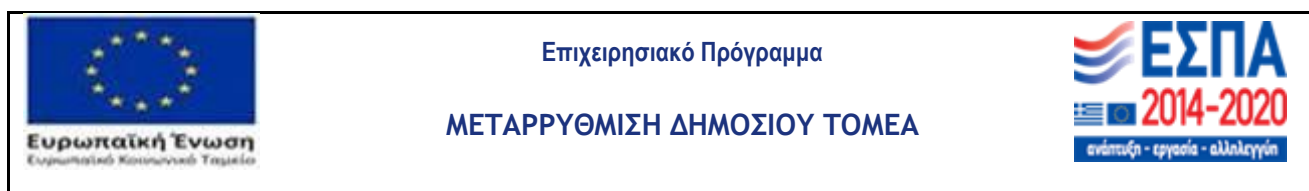
B.2.1. ν.4281/2014, άρθρο 6 παρ. 1, 2

Άρθρο 6

Επιχορήγηση φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους

1. Όλοι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δύνανται να επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό αποκλειστικά και μόνο για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους.

Ειδικότερα, οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) δύνανται να επιχορηγούνται εκτάκτως και για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, εφόσον έχουν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους και δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιοδότησης.

Κατ' εξαίρεση, επιχορηγήσεις που λαμβάνουν οι ΟΚΑ σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, δύναται να χρησιμοποιούνται και για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, εφόσον έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους και δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιοδότησης. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις επιχορηγήσεις που έχουν λάβει οι ΟΚΑ, δυνάμει της 2/57103/ΔΠΓΚ/23.6.2016 (Β' 1932) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

2 . Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιχορήγησης των φορέων, η διαδικασία και οι προθεσμίες επιστροφής στον Κρατικό Προϋπολογισμό της επιχορήγησης που δεν χρησιμοποιείται για τον ανωτέρω σκοπό, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου θέμα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιχορήγησης των ΟΚΑ για την αποπληρωμή εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, η διαδικασία και οι προθεσμίες επιστροφής στον Κρατικό Προϋπολογισμό της επιχορήγησης που δεν χρησιμοποιείται για τον ανωτέρω σκοπό, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Σε περίπτωση που οι προθεσμίες επιστροφής παρέλθουν άπρακτες, ποσό αντίστοιχου ύψους με το ποσό της επιστροφής δύναται να παρακρατείται από μεταβιβάσεις προς τους ανωτέρω φορείς. Με τις ανωτέρω ή με όμοιες αποφάσεις δύναται να καθορίζεται η διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

B.2.2.. v. 4541/2018, άρθρο 19

Άρθρο 19

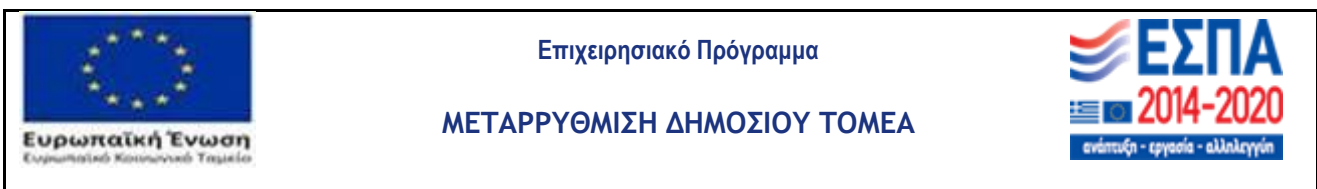
Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

1. Οφειλές των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι και τις 30.4.2018, δύναται να εξοφλούνται για λογαριασμό τους από τον κρατικό προϋπολογισμό και ειδικότερα από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Τα ποσά που θα καταβληθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό για την κατά τα ανωτέρω εξόφληση δύναται να μειώνουν κατά περίπτωση τις εγγεγραμμένες πιστώσεις για μεταβιβαστικές πληρωμές προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

2. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης ο όρος «ληξιπρόθεσμες οφειλές» έχει την έννοια της περίπτωσης γ' της παρ. 5 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2016 (Α'145).

3. Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών έκαστου φορέα Γενικής Κυβέρνησης βεβαιώνει εγγράφως το συνολικό ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών του φορέα αρμοδιότητάς του, κατά την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 ημερομηνία. Οι εν λόγω βεβαιώσεις αποστέλλονται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση της επόμενης παραγράφου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, οι όροι, οι προϋποθέσεις η διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών της παραγράφου 1 και τα δικαιολογητικά πληρωμής των δαπανών αυτών, ο τρόπος λογιστικής απεικόνισης των αντίστοιχων μεγεθών στους προϋπολογισμούς

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

των φορέων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

B.3. Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα, ν.3013/2002, άρθρο 18

Άρθρο 18

Ειδικές ρυθμίσεις

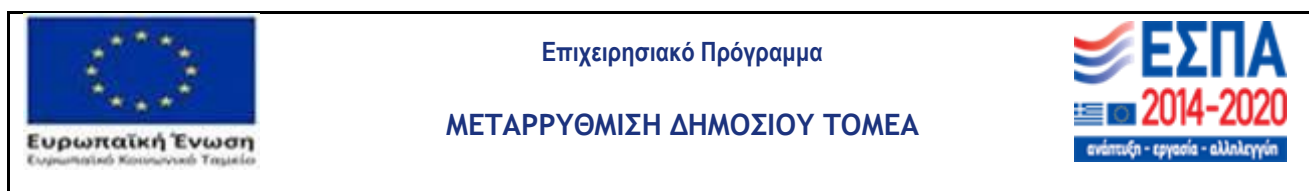
1. Οποιαδήποτε χορήγηση πίστωσης προς τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που συνάπτεται με μέτρα πολιτικής προστασίας δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διάθεσης για άλλο έργο ή σκοπό, στο πλαίσιο αναμόρφωσης του προϋπολογισμού τους.
2. Οι κρατικοί και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί υποχρεούνται να μεταδίδουν, δωρεάν, σε περίπτωση γενικής, περιφερειακής ή τοπικής μεγάλης έντασης καταστροφής, τις οδηγίες προς τους πολίτες, που παρέχονται από το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο του άρθρου 5 του παρόντος νόμου ή από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας προς αντιμετώπιση των καταστροφών και αποκατάσταση των ζημιών.

B.4. Επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι», ν.4509/2017, άρθρο 69

Άρθρο 69

Επενδυτικά δάνεια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α΄ και Β΄ βαθμού, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Συνδέσμων Ο.Τ.Α.

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγράμματος Χορήγησης Επενδυτικών Δανείων από το Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και την κατασκευή έργων στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων, οι Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και οι Σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων φορέων στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των έργων, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Με όμοια απόφαση δύνανται να τροποποιείται ο σκοπός του προγράμματος.
3. Η ένταξη στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος του φορέα. Στην περίπτωση των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού η απόφαση για την υποβολή αιτήματος ένταξης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση φορέων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α'87) και του π.δ. 169/2013 (Α'272).

Β.5. Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διάρκειας, ν.3106/2003, άρθρο 12

Άρθρο 12

Ερανικά Συστήματα Μακράς Διάρκειας

1.α. Ερανικό Σύστημα Μακράς Διάρκειας (Ε.Σ.Μ.Δ.) αποτελεί κάθε μορφή ανάπτυξης δικτύων συλλογής χρημάτων, μέσω συσκευών ή κατά οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο για χρονικό διάστημα από μία εβδομάδα μέχρι έξι μήνες. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. αναπτύσσονται σε δημόσιους χώρους είτε σε όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένες περιφέρειες αυτής.

β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών Ε.Σ.Μ.Δ., η χρονική διάρκειά τους και οι διαδικασίες διαμόρφωσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και συλλογής, καταγραφής, αξιοποίησης και ελέγχου των πόρων αυτών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας Ε.Σ.Μ.Δ. αποτελεί η προηγούμενη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

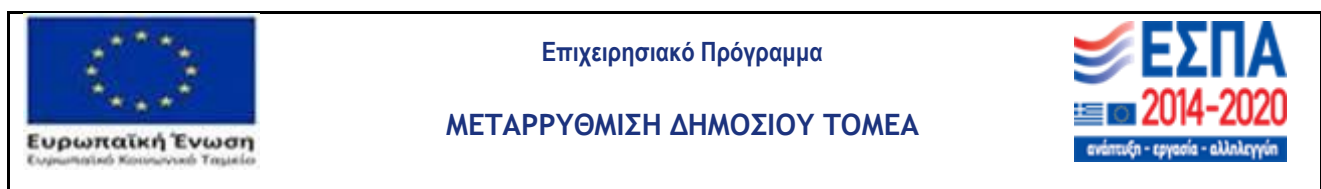
(1) Από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα και δεν επιχορηγούνται τακτικά από οποιαδήποτε πηγή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

(2) Από την Εκκλησία.

(3) Από συνομοσπονδίες ή ομοσπονδίες συλλόγων ή φορέων που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, κοινωνικής ένταξης και οργάνωσης σχετικών εκδηλώσεων και τους χορηγηθεί η σχετική άδεια.

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας και Πρόνοιας επιτρέπεται να χορηγούνται άδειες προς διενέργεια Ε.Σ.Μ.Δ. ή για το άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, σε πρεσβείες ή προξενία ξένων χωρών, που είναι διαπιστευμένες νομίμως στην Ελληνική Δημοκρατία, ή στις Ελληνικές πρεσβείες ή προξενία στη δοκιμαζόμενη χώρα, για αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή ειδικών καταστάσεων, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των αναγκών, που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Κάθε διοργανωτής, από αυτούς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, επιτρέπεται να λαμβάνει μέχρι τρεις φορές άδεια ανάπτυξης Ε.Σ.Μ.Δ. κατά τη διάρκεια μίας πενταετίας.

5. Επιτρέπεται η διενέργεια ραδιοτηλεοπτικών ερανικών συστημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι φορείς διενέργειας του εράνου, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος ελέγχου και αξιοποίησης των εσόδων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την έκδοση αδειών οργάνωσης των ερανικών αυτών συστημάτων.

Β.6. Έσοδα διατιθέμενης σε ΟΤΑ περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού, ν.4182/2013, άρθρο 50

Άρθρο 50

Σύσταση κοινωφελούς ιδρύματος

1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησής της.

2. Περιουσία, η οποία καταλείπεται σε υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα, με επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς και είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς να καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης, αποτελεί ομάδα περιουσίας διακεκριμένη από την περιουσία του νομικού προσώπου ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης.

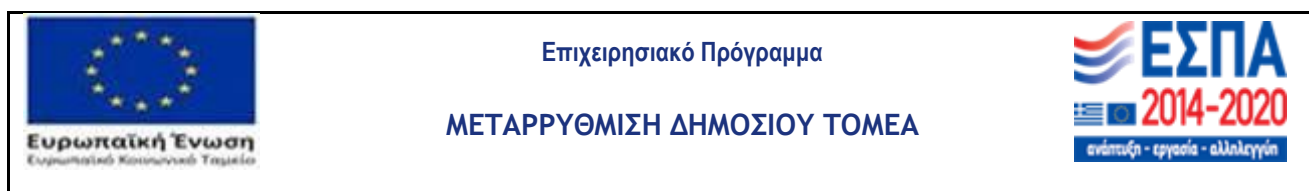
3. Αν δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ή δεν συνάγεται επαρκώς από τη συστατική πράξη ο επιδιωκόμενος σκοπός, θεωρείται ότι η περιουσία έχει καταλειφθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που επιδιώκει κατά τον προορισμό του το νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στην υπόλοιπη περιουσία του. Αν ο σκοπός είναι όμοιος, ο δε οριζόμενος ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης διαφέρει μόνο σε επουσιώδη σημεία από τον τρόπο διοίκησης του υφιστάμενου νομικού προσώπου που προσδιορίζεται από το καταστατικό ή τον οργανισμό του, τότε εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, ο δε κατά τα ανωτέρω ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης τηρείται κατά το δυνατόν. Αν προκύψει διαφωνία για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου αυτής αποφασίζει η αρμόδια αρχή μετά από γνώμη του Συμβουλίου, είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου.

4. Κοινωφελής περιουσία κάθε είδους που περιέρχεται σε ίδρυμα που υπάρχει ή άλλο νομικό πρόσωπο ως κληρονόμο, κληροδόχο ή δωρεοδόχο, με οποιοδήποτε τύπο ή και ατύπως, αναγγέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια αρχή.

Β.7 Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων, ν. 1566/1985, άρθρο 2 παρ. 8

Άρθρο 2.

8. Οι δαπάνες λειτουργίας των σχολείων αντιμετωπίζονται με κρατικές επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία έχει την ευθύνη της διάθεσης και διαχείρισης των

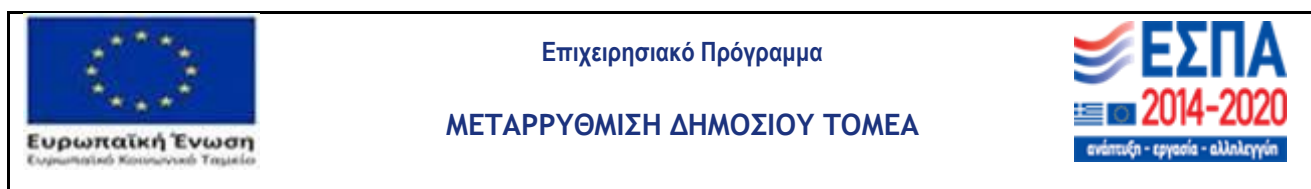
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

σχετικών πιστώσεων. Τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα από τις επιχορηγήσεις αυτές επιστρέφονται στον κρατικό προϋπολογισμό στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ. Από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα

Γ.1. Πρόστιμα που επιβάλλονται από τις Περιφέρειες, ως έκτακτο έσοδο αυτών, ν.2946/2001, άρθρο 16 παρ. 1

Άρθρο 16

1. Ποσοστό 50% των εισπραττόμενων πάσης φύσεως προστίμων, χρηματικών ποινών και προσαυξήσεων επ' αυτών, που επιβάλλονται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, αποτελεί έκτακτο έσοδο της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εφόσον από άλλη διάταξη δεν ορίζεται μεγαλύτερο ποσοστό, και αποδίδεται σε αυτές κατά τα οριζόμενα με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Γ.2. Τόκοι και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής

Γ. 2.1. Ν.Δ. 356/1974, άρθρο 6

Άρθρο 6

Τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής

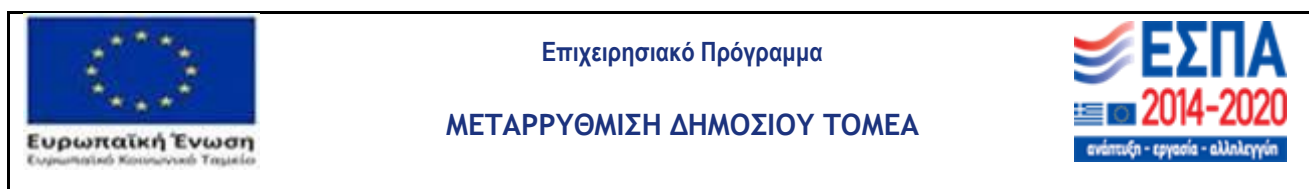
1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013), όπως ισχύει. Προκειμένου περί δημοσίων εσόδων, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κώδικα, πλην των τελωνειακών, το χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής αυξάνεται σε έξι (6) μήνες. Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις των οφειλών, οι οποίες προέρχονται από επιβολή προστίμων σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη της κείμενης νομοθεσίας.

Για χρέη από συμβάσεις οι τόκοι ορίζονται ως ανωτέρω, εκτός αν προβλέπεται άλλη ρύθμιση με ρητό όρο της σύμβασης, και υπολογίζονται από την επόμενη ημέρα της προθεσμίας που πρέπει, σύμφωνα με τη σύμβαση, να καταβληθεί η οφειλή μερικά ή ολικά.

2. Η πίστωση χρηματικών ποσών έναντι συγκεκριμένης οφειλής αποσβένει την υποχρέωση του οφειλέτη με την ακόλουθη σειρά: α) έξοδα είσπραξης, β) τόκοι γ) πρόστιμο και δ) αρχικό ποσό της οφειλής.

3. Οι τόκοι και το πρόστιμο της παραγράφου 1 υπολογίζονται και επί των εσόδων υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Ειδικών Ταμείων και εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνεισπράττονται με τα δημόσια έσοδα από τη Φορολογική Διοίκηση.

4. Ο οφειλέτης δύναται να ζητά απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στη Φορολογική Διοίκηση, από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής της παραγράφου 1, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Απαλλαγή δεν χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι τόκοι και το πρόστιμο. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και: α) υποβάλλεται εγγράφως, β) περιέχει τα στοιχεία και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του οφειλέτη, γ) φέρει την υπογραφή του οφειλέτη ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου προσώπου και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία. Ο Γενικός

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον οφειλέτη κατά το άρθρο 5 του ν. 4174/ 2013. Αν η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

5. Αναστολή είτε του νόμιμου τίτλου βεβαίωσης ή είσπραξης είτε της ταμειακής βεβαίωσης είτε των πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου, δεν απαλλάσσει τα χρέη από τους τόκους άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4174/ 2013, για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή, για το ποσό που εν τέλει οφείλεται.

6. Δεν υπόκεινται στους τόκους και το πρόστιμο της παραγράφου 1 οι από κάθε αιτία οφειλές: α) των στρατευμένων με υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, από την πρώτη ημέρα του μήνα της στρατεύσεώς τους, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την αποστράτευσή τους, του μήνα της αποστράτευσης θεωρουμένου ως πρώτου, με εξαίρεση τα ελλείμματα της δημόσιας διαχείρισης και β) των ανηλίκων, για όσο διάστημα στερούνται εκπροσώπησης και επί ένα εξάμηνο μετά την απόκτηση αυτής.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), οι διατάξεις αυτού υπερισχύουν, για τα έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

Γ.2.2. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 85: Προσαυξήσεις

(Άρθρο 22 παρ. 9 και 10 Ν. 2218/94)

1. Τα χρέη προς τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις υπόκεινται σε προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κ.Ε.Δ.Ε. (Ν.δ. 356/1974), όπως ισχύει κάθε φορά.

2. Τα πρόστιμα, που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή κανονιστικές αποφάσεις, επιβάλλονται υποχρεωτικώς με αιτιολογημένη απόφαση του Νομάρχη με βάση σχετική έκθεση οργάνου της και εισπράττονται όπως και τα λοιπά έσοδα. Η απόφαση επιβολής προστίμου μαζί με αντίγραφο της εκθέσεως κοινοποιείται στον υπόχρεο.

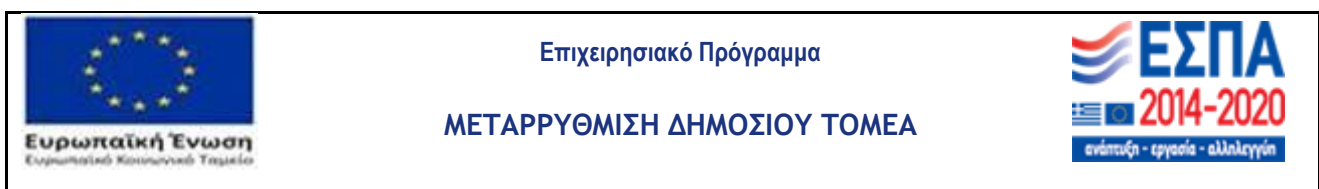
Γ.3. Έσοδα από πρόστιμα εξαίρεσης κατεδάφισης, ν.1512/1985, άρθρο 9 παρ. 8

Άρθρο 9: Σύνθεση οικοδομών με τα δίκτυα κ.λπ.

8. Με απόφαση του Νομάρχη μπορεί να εγκρίνεται η εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, εάν πρόκειται για μικρές παραβάσεις των οποίων κατασκευών η κατεδάφιση θα κατέληγε σε υπέρμετρη βλάβη του κτιρίου ή θα έθετε σε κίνδυνο τη φέρουσα κατασκευή αυτού ή θα παράβλαπτε την αισθητική εμφάνιση των κτιρίων ή θα απαιτούσε υπέρμετρες δαπάνες για την αποκατάσταση της αισθητικής και των οποίων η διατήρηση εν πάση περιπτώσει δεν θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής ούτε θα απέβαινε σε βάρος της πόλεως.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι μικρές παραβάσεις για τις οποίες είναι δυνατή η εξαίρεση από την κατεδάφιση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, οι ειδικότερες προϋποθέσεις της εξαίρεσης, οι όροι εφαρμογής της διάταξης αυτής και κάθε σχετικό θέμα .

Η απόφαση της εξαίρεσης εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νομού. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται τα προβλεπόμενα από την παρ. 2 του άρθρ. 17 του Νόμ. 1337/1983 πρόστιμα. Με την απόφαση εξαίρεσης το επιβαλλόμενο πρόστιμο διατήρησης της περίπτωσης β' της

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παραγράφου 2 του άρθρου 17 του Ν. 1337/83 μπορεί να μετατρέπεται σε πρόστιμο εφάπαξ. Το ύψος του εφάπαξ αυτού προστίμου ορίζεται στο τετραπλάσιο του προστίμου ανέγερσης της περίπτωσης α' της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί η απόφαση εξαίρεσης, μπορεί να εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση του οικείου νομάρχη. Τυχόν βεβαιωθέντα πρόστιμα διατήρησης συμψηφίζονται με το εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο. Τυχόν καταβληθέντα πρόστιμα διατήρησης κατά το ποσό που υπερβαίνουν το ποσό του εφάπαξ προστίμου δεν επιστρέφονται. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη μετατροπή του προστίμου διατήρησης σε εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο είτε αυτή γίνεται με την απόφαση της εξαίρεσης από την κατεδάφιση είτε με συμπληρωματική απόφαση νομάρχη καθώς και η σχετική διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Γ.4. Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ

Γ.4.1 ν. 1188/1981, άρθρο 284 παρ. 2

Άρθρον 284 : Πειθαρχικά ποινά

2. Το πρόστιμον αποτελεί έσοδον του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Γ.4.2. ν. 3584/2007, άρθρο 113 παρ. 1, άρθρο 189 παρ. 3

Άρθρο 113

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους υπαλλήλους είναι:

- α. Η έγγραφη επίπληξη.
- β. Το πρόστιμο έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών.
- γ. Η στέρηση του δικαιώματος για προαγωγή από ένα (1) έως πέντε (5) έτη.
- δ. Ο υποβιβασμός κατά έναν βαθμό.
- ε. Η προσωρινή παύση από τρεις (3) έως έξι (6) μήνες, με πλήρη στέρηση των αποδοχών.
- στ. Η οριστική παύση.

Άρθρο 189

Πειθαρχικές ποινές

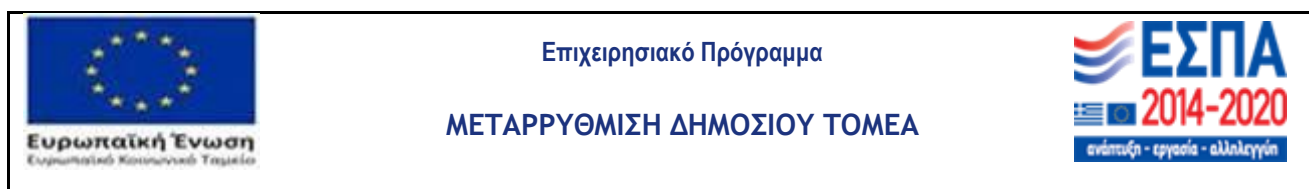
3. Το πρόστιμο αποτελεί έσοδο του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Γ.5. Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων, ν.3584/2007, άρθρο 44

Άρθρο 44

Αστική ευθύνη

1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Ο.Τ.Α. στον οποίο υπηρετεί για κάθε θετική ζημιά την οποία προξένησε σε αυτόν από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε ο Ο.Τ.Α. σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια. Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαριάς αμέλειας όταν ο υπάλληλος εκτελεί αποφάσεις των οικείων συλλογικών οργάνων, οι οποίες έχουν κριθεί νόμιμες από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις του.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ο υπάλληλος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α΄) όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαριάς αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στον Ο.Τ.Α. ή της αποζημίωσης που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει.

3. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού ζημία στον Ο.Τ.Α., ευθύνονται εις ολόκληρον, κατά τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου.

4. Η αξίωση του Ο.Τ.Α. για αποζημίωση κατά των υπαλλήλων του στις περιπτώσεις της παρ. 1 παραγράφεται σε πέντε (5) έτη. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, η πενταετία αρχίζει, αφότου έλαβε γνώση της ζημιάς, και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, αφότου ο Ο.Τ.Α. κατέβαλε την αποζημίωση.

5. Η αστική ευθύνη των υπολόγων διέπεται από τις ειδικές διατάξεις.

6. Ειδικές διατάξεις για την προσωπική αστική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι των τρίτων διατηρούνται σε ισχύ.

Γ.6. Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου, ν.4497/2017, άρθρο 55

Άρθρο 55

Κυρώσεις

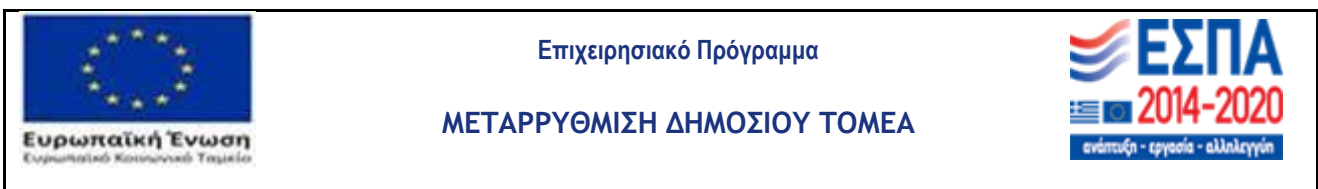
1. Για τις παραβάσεις του παρόντος που διαπιστώνονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 έως 54 επιβάλλονται οι κυρώσεις και γίνονται οι περαιτέρω ενέργειες που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΓ΄.

2. Το ύψος του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου μειώνεται στο ήμισυ αν ο υπόχρεος εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτόν της σχετικής πράξης προβεί σε καταβολή του προστίμου. Η καταβολή αυτή συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παραίτηση του υπόχρεου από κάθε δικαίωμα προσβολής ή αμφισβήτησης της πράξης επιβολής προστίμου.

3. Αν σε διάστημα ενός έτους διαπιστωθεί ότι ο πωλητής έχει υποπέσει στην ίδια παράβαση του νόμου το πρόστιμο διπλασιάζεται. Αν αρχικώς προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ανάκληση άδειας, τότε σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται η οριστική ανάκληση της άδειας, ανεξαρτήτως του χρόνου τέλεσης της επαναληπτικής παράβασης.

4. Η άδεια ανακαλείται προσωρινά για έξι (6) μήνες, εφόσον σε διάστημα δύο (2) ετών, ο δικαιούχος πωλητής υποπέσει σε οποιαδήποτε παράβαση του νόμου για πάνω από τέσσερις (4) φορές. Αν έχει υποπέσει σε διάστημα δύο (2) ετών σε τέσσερις (4) παραβάσεις, η Υπηρεσία που καταχώρησε και βεβαίωσε την τελευταία παράβαση ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο για τις επιπτώσεις της επιπλέον παράβασης.

5. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται δυνάμει του νόμου, δεν θίγουν ειδικότερα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα για παραβάσεις των κανόνων εμπορίας και διακίνησης προϊόντων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ή ειδικότερα μέτρα και κυρώσεις που επιβάλλονται από την κείμενη νομοθεσία περί αντιμετώπισης παρεμπορίου, φοροδιαφυγής, ασφάλειας τροφίμων, θεμάτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως και την ισχύουσα νομοθεσία αρμοδιότητας των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Το άρθρο 19 του ν. 4177/2013 εφαρμόζεται αναλογικά.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση έλλειψης αδείας, για όλες τις κατηγορίες υπαίθριου εμπορίου μειώνονται στο ποσό των εκατό (100) ευρώ, εάν ο διοικούμενος προσκομίσει εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών στην ελεγκτική υπηρεσία έντυπο αδείας εν ισχύ κατά το χρόνο βεβαίωσης της παράβασης.

Άρθρο 56

Διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων

1. Τα διοικητικά πρόστιμα βεβαιώνονται ταμειακά αφού παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποβολής προδικαστικής προσφυγής ή αφού εκδοθεί απόφαση επ' αυτής που είτε απορρίπτει την προσφυγή είτε καθορίζει διαφορετικά το ύψος του προστίμου.

2. Τα διοικητικά πρόστιμα του παρόντος εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ, ν.δ. 356/1974, Α' 90) και αποδίδονται ανάλογα με το φορέα που επέβαλε το πρόστιμο ως εξής:

α. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από όργανο Ο.Τ.Α., αυτό αποδίδεται κατά ποσοστό 100% στον Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, τα όργανα του οποίου επέβαλαν το πρόστιμο,

β. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα ελεγκτικά όργανα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού,

γ. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα Κ.Ε.ΛΑ.Υ.Ε., αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στο φορέα συγκρότησης των εν λόγω κλιμακίων,

δ. σε κάθε άλλη περίπτωση, το πρόστιμο εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Τα ανωτέρω έσοδα μπορεί να αξιοποιούνται για την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση, καθιονδήποτε τρόπο των διενεργούμενων ελέγχων και την έγκυρη ενημέρωση και πληροφόρηση των πωλητών υπαίθριου εμπορίου, όπως έξοδα μετακίνησης, διοργάνωση σεμιναρίων, έκδοση πληροφοριακού υλικού κ.λπ..

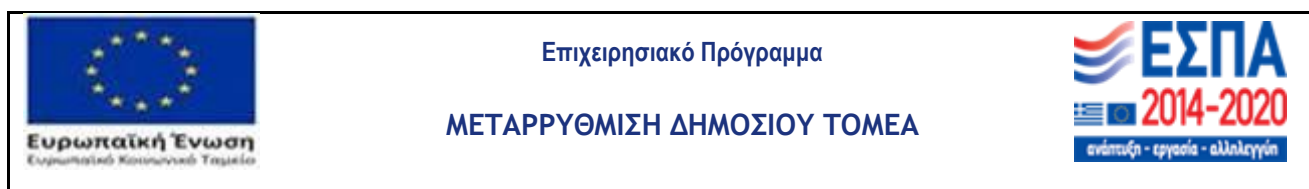
Γ.7. Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων, ν. 2696/1999, άρθρο 11 παρ. 8

Άρθρο 11

Επιγραφές - Διαφημίσεις

8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

Γ.8. Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων, ν.2218/1994, άρθρο 45 παρ. 3 - 5

Άρθρο 45 : Έλεγχος στάθμευσης οχημάτων - Πρόστιμα

3. Τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2094/1992) εισπράττονται μαζί με τα τέλη κυκλοφορίας του οχήματος και αποδίδονται στους δικαιούχους Ο.Τ.Α. Η διαδικασία απόδοσης των ποσών, οι τεχνικές λεπτομέρειες της είσπραξης και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

4. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τα πρόστιμα του άρθρου 4 του ν.1900/1990.

Η μη καταβολή των προστίμων αυτών δεν αποτελεί πταισματική παράβαση από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

5. Η είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999 ΦΕΚ 57 Α') μπορεί να ανατεθεί σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται το παραστατικό στοιχείο που αποδεικνύει την πληρωμή, η αποζημίωση για τη διενέργεια της είσπραξης, ο τρόπος απόδοσης των ποσών στο Δημόσιο ή απευθείας στο δικαιούχο Ο.Τ.Α., οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης των προστίμων που δεν πληρώνονται εμπρόθεσμα και η απόδοσή τους στο Δημόσιο ή στον δικαιούχο Ο.Τ.Α. .

Γ.9. Έσοδα από την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση οδών και πεζοδρομίων, Π.Δ. 17/27-7-1999, άρθρο 367 παρ. 4

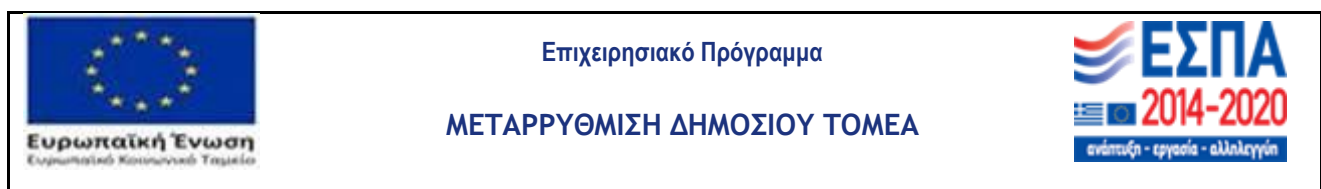
Άρθρο 367 : Πεζοδρόμια (άρθ. 24 απόφ. 3046/304/30.1/3.2.89)

4. Διαδικασίες - Αναλογισμός δαπανών:

α. Για την κατασκευή ή ανακατασκευή καθώς και για την εκσκαφή των πεζοδρομίων απαιτείται άδεια του οικείου δήμου ή της κοινότητας, στην οποία αναφέρονται οι αντίστοιχες προδιαγραφές ή αν δεν υπάρχουν οι σχετικές οδηγίες.

β. Οι δαπάνες κατασκευής, ανακατασκευής, επισκευής ή συντήρησης των πεζοδρομίων που γίνονται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο, εισπράττονται από τους παρόδιους ιδιοκτήτες ή τους φορείς εκτέλεσης εργασιών, που είναι υπόχρεοι ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

γ. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου η δαπάνη που αναλογεί σε κάθε παρόδιο ακίνητο υπολογίζεται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο με βάση το μήκος του προσώπου

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

που έχει στη ρυμοτομική γραμμή και την τιμή του τρέχοντος μέτρου που έχει η σχετική δαπάνη.

δ. Τυχόν ενστάσεις κατά των καταλογιστικών πράξεων υποβάλλονται στην αρχή που τις εξέδωσε, μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την κοινοποίηση τους στους υπόχρεους ιδιοκτήτες. Για τις ενστάσεις αυτές αποφασίζει το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ύστερα από εισήγηση της τεχνικής υπηρεσίας του ΟΤΑ ή της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) του νομού αν δεν υπάρχει τεχνική υπηρεσία.

Γ.10. Πρόστιμο μη κατεδάφισης κεραιών, ν. 2801/2000, άρθρο 1 παρ. 5

Άρθρο 1

Κεραίες

5. Ποινές

[...]

Δ) Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από έκθεση των αρμόδιων οργάνων της Περιφέρειας, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο υπέρ της οικείας Περιφέρειας ύψους μέχρι είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, στους κατόχους κατασκευών κεραιών που δεν φροντίζουν για την κατεδάφιση των κατασκευών μετά την, για οποιονδήποτε λόγο, διακοπή λειτουργίας των κεραιών ή δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους, που προκύπτουν από τις διατάξεις περί σήμανσης των κατασκευών κεραιών.

Ε) Μετά από κοινοποίηση των ως άνω αποφάσεων επιβολής ποινών στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία, ή με πρωτοβουλία αυτής, διατάσσεται η κατεδάφιση παράνομων ή μη λειτουργουσών κατασκευών κεραιών σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 267/1998 (Α' 195).

ΣΤ) Η επιβολή των ως άνω διοικητικών προστίμων δεν υποκαθιστά τυχόν άλλες ποινές που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Τυχόν άσκηση των προβλεπόμενων διοικητικών ή ένδικων μέσων δεν αναστέλλει την είσπραξη του προστίμου. Εφόσον τα πρόστιμα εξοφλούνται εντός μηνός από την έκδοση της σχετικής απόφασης επιβολής τους, και μόνον τότε, μειώνονται αυτομάτως κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Μετά την παρέλευση του μηνός η είσπραξη των προστίμων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.»

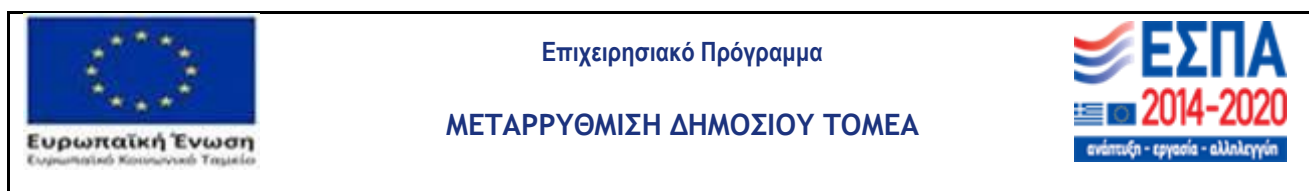
Γ.11. Πρόστιμα Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου, ν. 3446/2006, άρθρο 1 παρ. 1, 9

Άρθρο 1

Μικτά Κλιμάκια Ελέγχου Οχημάτων

1. Σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση της χώρας συνιστώνται ένα ή περισσότερα Μικτά Κλιμάκια Ελέγχου (Μ.Κ.Ε.). Τα Μ.Κ.Ε. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας και ασφάλειας της κυκλοφορίας και των εκπομπών καυσαερίων των οχημάτων, ελληνικών και αλλοδαπών, που κυκλοφορούν στη χώρα, τον έλεγχο νομιμότητας της διενέργειας μεταφοράς με αυτά, καθώς και για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

9. Τα έσοδα από την είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται από τα Μ.Κ.Ε. περιέρχονται στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και εξοπλισμού των Μ.Κ.Ε. ή των Διευθύνσεων Μεταφορών και Επικοινωνιών ή των Κέντρων Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (Κ.Τ.Ε.Ο.). Το υπόλοιπο ποσοστό τριάντα τοις εκατό περιέρχεται ως δημόσιο έσοδο στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γ.12. Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών, ν.4030/2011, άρθρο 39 παρ. 4, 5

Άρθρο 39

Ρύθμιση θεμάτων Οικοδομικών Συνεταιρισμών

4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγονται οι εκτάσεις των Ο.Σ. μπορούν να αναλάβουν να εκτελέσουν ή να ολοκληρώσουν τα έργα τεχνικής υποδομής, όπως αυτά καθορίζονται στις σχετικές μελέτες έργων, τις πολεοδομικές μελέτες και τα αντίστοιχα προγράμματα ολοκλήρωσης αυτών. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Ο.Σ., καθώς και απόφαση του αρμόδιου συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α..

5. Στην περίπτωση της παραγράφου 4 το αντισταθμιστικό μέτρο της απαλλαγής των Ο.Σ. από την εισφορά σε χρήμα παύει να ισχύει. Για την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής επιβάλλεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. η καταβολή χρηματικού ποσού, το οποίο βεβαιώνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και εισπράττεται με τη διαδικασία περί εισπραξής δημοσίων εσόδων. Υπόχρεοι σε καταβολή του παραπάνω χρηματικού ποσού είναι οι ιδιοκτήτες των συνεταιρικών μερίδων, όπως αυτές έχουν υλοποιηθεί από την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που έχουν αδιανέμητες συνεταιρικές μερίδες στην ιδιοκτησία τους. Το ύψος του ποσού αυτού τελεί σε αναλογία με την αξία των έργων που θα κατασκευαστούν.

Δ. Λοιπά έκτακτα έσοδα

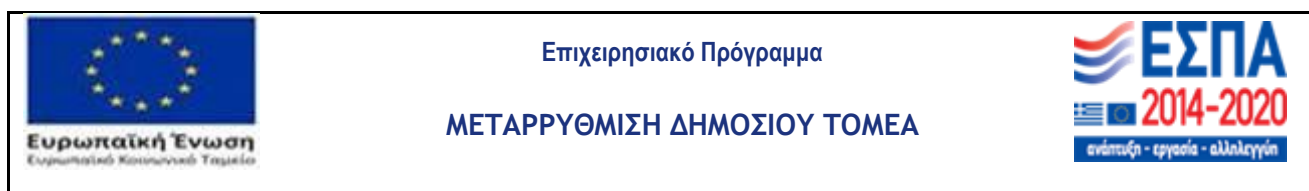
Δ.1. Δαπάνες για την απόσυρση δικύκλων, ν. 3245/2004, άρθρο 2 παρ. 4

Άρθρο 2

Κίνητρα για την ανανέωση των κυκλοφορούντων δικύκλων

4. Η παραλαβή των αποσυρόμενων δικύκλων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων γίνεται από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού και εναλλακτικά για τους νομούς όπου δεν υπάρχουν υποκαταστήματα του Ο.Δ.Δ.Υ. και από τις οικείες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Ειδικά δε για τα μοτοποδήλατα η παραλαβή γίνεται και από τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Η καταστροφή των αποσυρόμενων δικύκλων και η διάθεση των υλικών πραγματοποιείται από τον Ο.Δ.Δ.Υ., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα απόσυρσης, βάσει του αριθμού των παραλαμβανόμενων από καθεμία από αυτές δικύκλων μοτοσικλετών ή μοτοποδηλάτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ – ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

1. Κατάρτιση και εκτέλεση προϋπολογισμού Δήμων και Περιφερειών

1. Κοινές Διατάξεις για Δήμους και Περιφέρειες

A. Γενικές Διατάξεις

1. Ν. 2362/1995, άρθρο 110 παρ. 2

Άρθρο 110

Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται οι βασικές αρχές του Λογιστικού Σχεδίου της Γενικής Κυβέρνησης και το περιεχόμενό του. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται, μέσα στα πλαίσια του Γενικού Λογιστικού Σχεδιασμού της Γενικής Κυβέρνησης, οι επί μέρους λογαριασμοί, τα τηρούμενα βιβλία και ο τρόπος τήρησης αυτών και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

2. Ν. 3581/2007, άρθρο 6

Άρθρο 6

Τα εκ των συμβάσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιώματα και απαιτήσεις δύνανται να ενεχυράζονται ή να εκχωρούνται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, μη εφαρμοζομένων των διατάξεων του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α') και του άρθρου 53 του ν.δ. 496/1974 (ΦΕΚ 204 Α'). Είναι δυνατόν να συμφωνείται ότι ο μισθωτής δεν δικαιούται να προβάλλει σε συμψηφισμό έναντι του ενεχυρούχου δανειστή ή εκδοχέα απαιτήσεις που τυχόν έχει κατά του εκμισθωτή.

3. Ν. 4270/2014, άρθρα 14, 16, 33-37, 41

Άρθρο 14

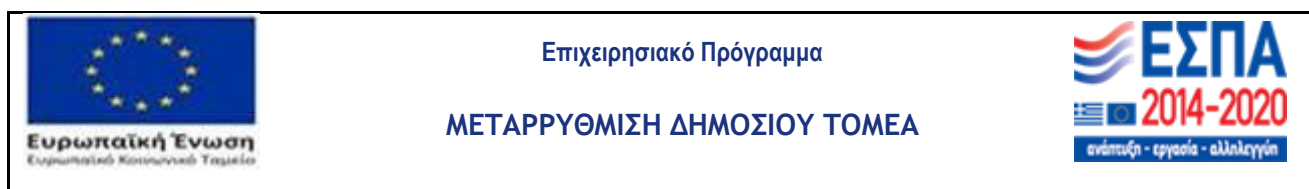
Ορισμοί

[άρθρα 2 και 6(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι κάτωθι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α'314), ανεξαρτήτως εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του.

β. Γενική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει τρία υποσύνολα, εφεξής αποκαλούμενα υποτομείς: της Κεντρικής Κυβέρνησης, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΟΛ). Οι φορείς εκτός Κεντρικής Διοίκησης, που περιλαμβάνονται στους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης (εφεξής «λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης»), προσδιορίζονται, ανά υποτομέα, από το Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή από ΟΤΑ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ. Υποτομέας της Κεντρικής Κυβέρνησης: περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές που έχουν νομική προσωπικότητα, εφόσον τα παραπάνω περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, αλλά δεν ανήκουν στους υποτομείς των ΟΤΑ και των ΟΚΑ.

δ. Υποτομέας ΟΤΑ: περιλαμβάνει: (αα) τους ΟΤΑ, οι οποίοι αποτελούνται από τους Δήμους (ΟΤΑ Α΄ βαθμού) και τις Περιφέρειες (ΟΤΑ Β΄ βαθμού) και (ββ) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ανήκουν, ελέγχονται ή χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ.

ε. Υποτομέας ΟΚΑ: περιλαμβάνει Ασφαλιστικά Ταμεία, Οργανισμούς Απασχόλησης και Οργανισμούς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας.

στ. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος: περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές που δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Για λόγους στατιστικής ταξινόμησης, η Βουλή των Ελλήνων περιλαμβάνεται και αυτή στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό-απολογισμό αυτής. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και οι υποδιαιρέσεις τους σε ειδικούς φορείς είναι διοικητικές της μονάδες και μονάδες του προϋπολογισμού της, χωρίς αυτοτελή νομική προσωπικότητα.

ζ. Κρατικός Προϋπολογισμός: ο προϋπολογισμός της Κεντρικής Διοίκησης που περιλαμβάνει τον Τακτικό Προϋπολογισμό και τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.

η. Ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης: το έλλειμμα ή το πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος, προσαρμοσμένο κυκλικά, χωρίς έκτακτα και προσωρινά μέτρα, εκφραζόμενο ως ποσοστό του ΑΕΠ σε τιμές αγοράς.

θ. Ως «εξαιρετικές περιστάσεις», στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), νοούνται:

αα. ένα ασυνήθιστο συμβάν, το οποίο:

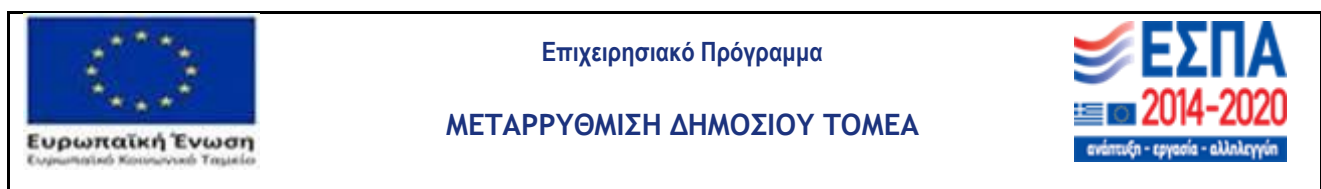
ααα. είναι εκτός του ελέγχου της Κυβέρνησης, και

βββ. έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Γενικής Κυβέρνησης ή

ββ. μία περίοδος σοβαρής οικονομικής ύφεσης, όπως ορίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτραπεί, λόγω ύπαρξης εξαιρετικών περιστάσεων, η απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή η απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής ή η μη εφαρμογή ή η αναστολή ισχύος του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών, όπως περιγράφονται στα επόμενα άρθρα, είναι να μην τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμη βάση.

ι. Ως «περίοδος εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», στις οποίες συμπεριλαμβάνονται συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις, νοείται η περίοδος όπως αυτή προκύπτει από το άρθρο 5(1) του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997, κατά την οποία δύνανται να επιτραπούν η απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή η απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής ή η μη εφαρμογή ή η αναστολή ισχύος του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών, όπως περιγράφονται στα επόμενα άρθρα, ύστερα από σχετική έγκριση του αρμόδιου οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπό τις εξής προϋποθέσεις: (αα) οι μεταρρυθμίσεις να έχουν άμεσες μακροπρόθεσμες θετικές δημοσιονομικές επιπτώσεις, περιλαμβανομένης της αύξησης της δυνητικής βιώσιμης ανάπτυξης, και, κατά συνέπεια, επαληθεύσιμο αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, (ββ) ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος να επιτευχθεί εντός της χρονικής διάρκειας που καλύπτει το τρέχον πρόγραμμα σταθερότητας και (γγ) να μην

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

υπάρξει σημαντική απόκλιση από τον Κανόνα Δημοσιονομικής Θέσης που αναφέρεται στο άρθρο 35 του παρόντος.

ια. Μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος: ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 της «Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α' 71).

ιβ. «Πρωτόκολλο 12»: το Πρωτόκολλο αρ.12 περί υπερβολικού ελλείμματος που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ιγ. Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης: το Αναθεωρημένο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, όπως ορίζεται από το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 περί του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τους Κανονισμούς ΕΕ και τις άλλες νομοθετικές πράξεις που προέκυψαν από το Πρωτόκολλο 12 στον τομέα των δημόσιων οικονομικών.

ιδ. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν: το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν όπως ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΟΛ).

ιστ. Επικεφαλής φορέων της Γενικής Κυβέρνησης είναι: για μεν τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, ο εκάστοτε ανώτατος ιεραρχικώς προϊστάμενος, για δε τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, που είναι εποπτευόμενοι σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β' της παρούσας παραγράφου και έχουν νομική προσωπικότητα, το ανώτατο όργανο διοίκησης αυτών.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι όροι «χρέος της Γενικής Κυβέρνησης», «έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης» και «πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης» έχουν την έννοια που αποδίδεται σε αυτούς στο άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 479/2009 (ΕΕ L 145/1).

Άρθρο 16

Οικονομικό έτος

Το οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα, τα οποία σχετίζονται με την ταμειακή διαχείριση, τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και την κίνηση της περιουσίας όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και αποτελεί την κύρια περίοδο που καλύπτουν οι λογιστικές καταστάσεις και λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές τους. Το οικονομικό έτος όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

Άρθρο 33

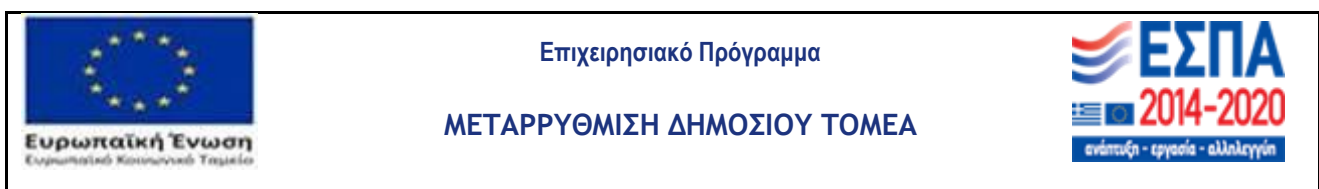
Γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου

Η διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης διέπεται από τις ακόλουθες αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης:

α. Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η διαχείριση της περιουσίας και των υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους φυσικούς πόρους και τους δημοσιονομικούς κινδύνους της χώρας, πρέπει να διενεργείται με σύνεση και με γνώμονα την εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Ειδικότερα, η αρχή αυτή εξειδικεύεται:

αα. στην αρχή της οικονομικότητας, σύμφωνα με την οποία τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των κυβερνητικών πολιτικών πρέπει να διατίθενται έγκαιρα, στην

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ενδεδειγμένη ποιότητα και ποσότητα, με την ελάχιστη δημοσιονομική επιβάρυνση και με τη χρήση των αναγκαίων μόνο διοικητικών πόρων,

ββ. στην αρχή της αποδοτικότητας, σύμφωνα με την οποία πρέπει να τηρείται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων και

γγ. στην αρχή της αποτελεσματικότητας, σύμφωνα με την οποία ελέγχεται η επίτευξη των συγκεκριμένων αντικειμενικών στόχων και των αποτελεσμάτων που έχουν εκ των προτέρων οριστεί.

β. Αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας.

Σύμφωνα με την αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας, η Κυβέρνηση είναι υπεύθυνη και λογοδοτεί στη Βουλή για τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης. Όλοι οι υπάλληλοι και οι λειτουργοί που συμμετέχουν στη δημόσια διαχείριση σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ασκούν τις αρμοδιότητές τους, με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης.

γ. Αρχή της διαφάνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, όλοι οι λειτουργοί και οι φορείς που διαχειρίζονται πόρους της Γενικής Κυβέρνησης έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την έγκαιρη πληροφόρηση, οικονομικής ή άλλης φύσης, που σχετίζεται με τη διαχείριση της δημοσιονομικής πολιτικής, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αποτελεσματικός δημόσιος έλεγχος της άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής και της οικονομικής κατάστασης του Δημοσίου, εκτός και αν η δημοσιοποίηση των πληροφοριών θα έβλαπτε ουσιωδώς την εθνική ασφάλεια, άμυνα ή τις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας.

δ. Αρχή της ειλικρίνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της ειλικρίνειας, κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη που παρέχεται σε οποιαδήποτε έγγραφο ή εκθέσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, πρέπει να στηρίζεται, στο βαθμό που είναι ευλόγως και πρακτικώς δυνατό, σε πραγματικά στοιχεία, σε αποφάσεις που έχει ήδη ανακοινώσει η Κυβέρνηση, σε άλλες προβλέψεις ή εκτιμήσεις που θεωρούνται εύλογες, καθώς και να έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα ενδεχόμενα και οι κίνδυνοι που δύνανται να έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Άρθρο 34

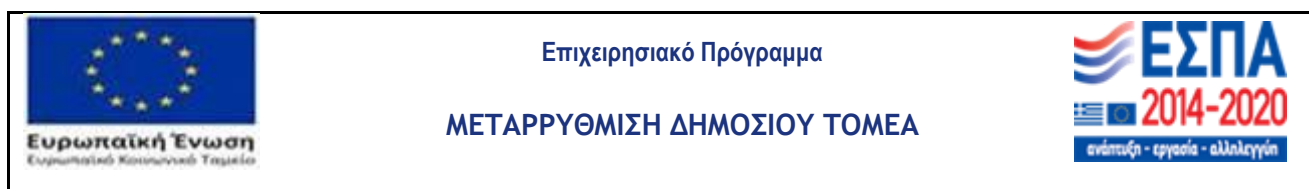
Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

[άρθρα 5 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας, εισάγονται γενικές αρχές που διέπουν το δημοσιονομικό σχεδιασμό σε πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και άλλους δημοσιονομικούς κανόνες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο. Οι αρχές αυτές αφορούν:

α. Τον έλεγχο της εξέλιξης του δημόσιου χρέους σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου III της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α' 71).

β. Το κατώτατο αποδεκτό όριο πρωτογενούς ισοζυγίου σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη ΣΛΕΕ και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου III της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012.

γ. Το κατ' ελάχιστο αποδεκτό όριο εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ.

δ. Τον τρόπο και τη διαδικασία αναπροσαρμογής των δαπανών, ανάλογα με την πορεία των εσόδων.

2. Ο δημοσιονομικός σχεδιασμός:

α. Δίνει προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής και της οικονομικής σταθερότητας.

β. Είναι ενιαίος και καλύπτει ολόκληρη τη Γενική Κυβέρνηση.

γ. Είναι μεσοπρόθεσμος και βασίζεται σε μεσοπρόθεσμες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις για το έτος προϋπολογισμού και για τα επόμενα τρία τουλάχιστον χρόνια.

δ. Είναι διαφανής, υπό την έννοια ότι το δημοσιονομικό σχέδιο περιλαμβάνει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους που αναφέρονται σε συγκεκριμένη περίοδο.

ε. Υπόκειται σε ανεξάρτητη αξιολόγηση, με την αποτελεσματική και έγκαιρη παρακολούθησή του και με αξιολογήσεις, είτε συμμόρφωσης με τους δημοσιονομικούς κανόνες είτε ενεργοποίησης ρητρών διαφυγής, οι οποίες πραγματοποιούνται από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Άρθρο 35

Κανόνας δημοσιονομικής θέσης

[άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΛ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική.

2. Ο κανόνας της παραγράφου 1 θεωρείται ότι πληρούται αν το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης βρίσκεται στον καθορισμένο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο.

3. Το κατώτερο όριο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου είναι ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης της τάξεως του:

α) μείον 0,5 τοις εκατό (-0,5%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς ή

β) μείον 1,0 τοις εκατό (-1%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς, αν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς είναι αισθητά χαμηλότερος της τιμής αναφοράς του 60% και οι κίνδυνοι από την άποψη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών είναι περιορισμένοι.

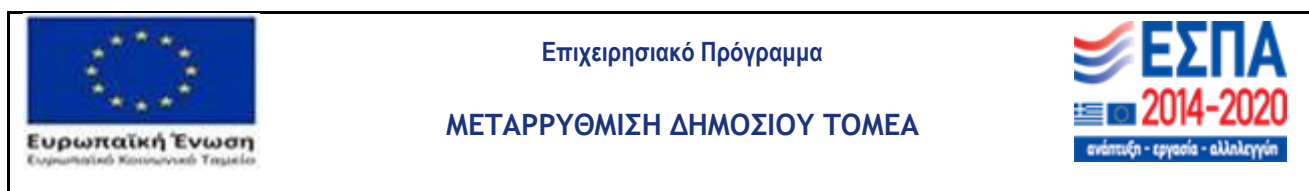
4. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος αναφέρεται στο Μ.Π.Δ.Σ. και στην εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και ο Υπουργός Οικονομικών εξετάζει το επίπεδό του τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια σύμφωνα με τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

5. Επιτρέπεται η προσωρινή απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 36

Κανόνας χρέους

[άρθρα 5(1)(α) και 6(1)(α) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Όταν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 60% που αναφέρεται στο άρθρο 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 12, η διαφορά σε σχέση με την τιμή αναφοράς πρέπει να μειώνεται, ως κριτήριο αξιολόγησης, κατά ένα εικοστό ετησίως κατά μέσο όρο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) 1467/1997.

Άρθρο 37

Κανόνες πορείας προσαρμογής

[άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να συγκλίνει προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο στο χρονικό πλαίσιο που ορίζεται από το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
2. Κατά τον προσδιορισμό της συμμόρφωσης με τον κανόνα της πορείας προσαρμογής, η πρόοδος προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο αξιολογείται με βάση όσα αναφέρονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
3. Μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 41

Εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου σε περίοδο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής

Όταν στη χώρα εκτελείται πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 472/2013, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου γίνεται βάσει όσων ορίζει το ως άνω άρθρο 7 και με το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συμφωνία με τους θεσμούς που εμπλέκονται στην παρακολούθηση του προγράμματος.

Ειδικότερα:

- α. Οι τιμές των μεγεθών των άρθρων 35 έως και 37 που αφορούν οι δημοσιονομικοί κανόνες, καθώς και η πορεία προσαρμογής τους καθορίζονται και η εφαρμογή των οικείων δημοσιονομικών κανόνων γίνεται σύμφωνα με το μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.
- β. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39 ενσωματώνεται στο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.

[B. Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού](#)

1. Ν. 4270/2014, άρθρα 49, 50, 54, 62, 64, 64B

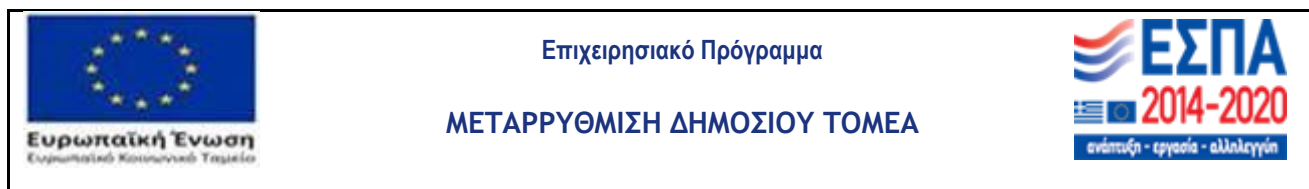
Άρθρο 49

Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας

Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αφορούν το οικονομικό έτος

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Η αρχή αυτή δεν αποτρέπει: (α) την προετοιμασία των εν λόγω προϋπολογισμών εντός του Μ.Π.Δ.Σ., (β) την εκτέλεση συμπληρωματικού ή προσωρινού προϋπολογισμού και (γ) την ανάληψη και τον έλεγχο πολυετών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων που συνεχίζουν στο επόμενο έτος.

2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας Σύμφωνα με τις αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό.

Τα έσοδα και οι δαπάνες του προϋπολογισμού δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν αντιστοιχούν, όσον αφορά στην Κεντρική Διοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων ή Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού τους, όσον αφορά στα Ν.Π.Ι.Δ., στον προϋπολογισμό τους και υπό τους λογαριασμούς λογιστικής τους (αρχή της ενότητας). Καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει, για μεν την Κεντρική Διοίκηση και τα Ν.Π.Δ.Δ. τις εγκεκριμένες πιστώσεις, για δε τα Ν.Π.Ι.Δ. τον προϋπολογισμό τους (αρχή της καθολικότητας).

Άρθρο 50

Κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει στόχων και συνολικών ορίων δαπανών Μ.Π.Δ.Σ.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καταρτίζονται σύμφωνα με τους δεσμευτικούς και ενδεικτικούς στόχους και τα ανώτατα όρια δαπανών, όπως κατά περίπτωση τίθενται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ.. Όπου έχουν εφαρμογή τα ανώτατα όρια δαπανών, οι δαπάνες των επιμέρους προϋπολογισμών των φορέων κατανέμονται εντός των ανωτάτων αυτών συνολικών ορίων.

Άρθρο 54

Διαδικασία κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των ενοποιημένων προϋπολογισμών των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης

[άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, με εξαίρεση τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και των νομικών τους προσώπων, δύνανται να τίθενται ειδικές προθεσμίες με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών.

Άρθρο 62

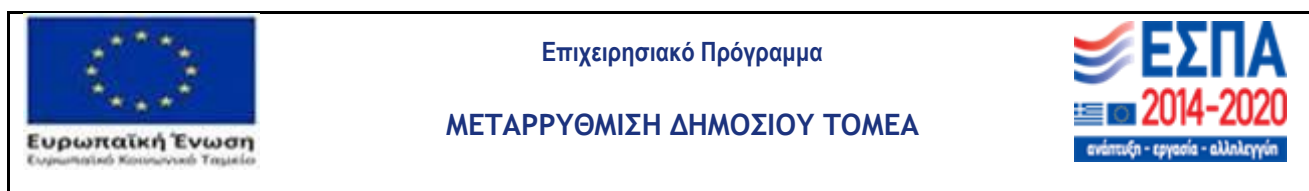
Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ. και κατηγορίες δημοσιονομικής ταξινόμησης

1. Κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών Ν.Π.Δ.Δ., εφαρμόζεται η αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων της παρ. 2 του άρθρου 51, καθώς και οι γενικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 49.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και των δαπανών των προϋπολογισμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ανεξαρτήτως εάν ανήκουν ή όχι στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 64

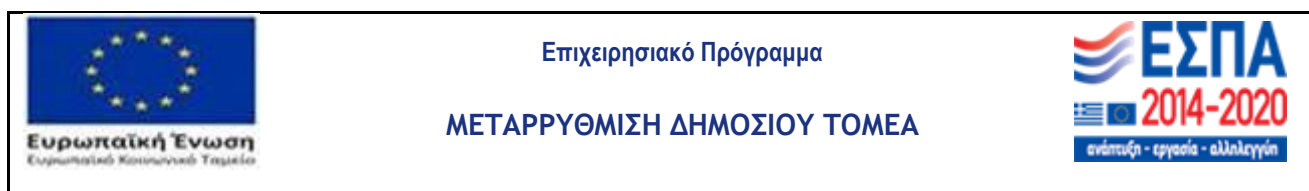
Κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Κατά την κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να εντάσσονται στο συνολικό πλαίσιο επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου ή της πορείας προσαρμογής προς αυτόν. Η διαδικασία της κατάρτισης αρχίζει με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους και με την οποία παρέχονται, μεταξύ άλλων, οδηγίες για την κατάρτιση των προϋπολογισμών. Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου αυτοί να είναι σύμφωνοι με τις γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 33 και να καταστούν ρεαλιστικοί. Επίσης, το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις των εσόδων που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. στον προϋπολογισμό τους και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την κατάρτιση προϋπολογισμών που είναι τουλάχιστον ισοσκελισμένοι.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, δύναται να προβλέπεται για κάθε οικονομικό έτος η εγγραφή πίστωσης ειδικού αποθεματικού στους προϋπολογισμούς των δήμων και των περιφερειών, ως ποσοστό επί του συνόλου των τακτικών εσόδων τους. Από το αποθεματικό αυτό δεν μεταφέρονται πιστώσεις για ενίσχυση άλλων πιστώσεων εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό ή για εγγραφή νέων που δεν είχαν προβλεφθεί. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται το ύψος του ως άνω ποσοστού, το οποίο μπορεί να μεταβάλλεται εντός της χρήσης, ανάλογα με την επίτευξη των στόχων που αναλογούν στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο του εκάστοτε Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, καθώς και κάθε σχετικό αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 64B**Κανόνες δημοσιότητας**

Προϋπολογισμοί που δεν προσαρτώνται, κυρώνονται ή με οποιονδήποτε τρόπο συνδημοσιεύονται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, αναρτώνται στο διαδίκτυο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), και με ευθύνη του ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Γ. Εκτέλεση προϋπολογισμού και μηχανισμοί παρακολούθησης

1. Ν.3463/2006, άρθρο 165

Άρθρο 165**Υποβολή στοιχείων**

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στοιχεία για το προσωπικό τους, τακτικό και έκτακτο και για την οικονομική τους κατάσταση και διαχείριση, καθώς και όμοια στοιχεία για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις κάθε είδους επιχειρήσεις τους, με σκοπό τη δημιουργία Βάσης Δεδομένων για το σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

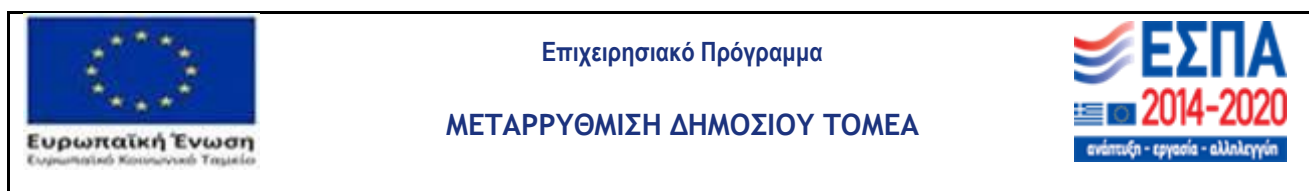
Τα ανωτέρω στοιχεία υποβάλλονται, μέσω της οικείας Περιφέρειας και μετά από σχετικό έλεγχο τους από αυτή, στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και κοινοποιούνται στην οικεία Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.

Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων τιμωρείται με πρόστιμο που επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σε βάρος του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο ανέρχεται από πέντε τοις εκατό (5%) έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των Κ.Α.Π., του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 ανάλογα με τη συχνότητα και τη βαρύτητα της παράβασης και το οποίο παρακρατείται κατά την κατανομή των Κ.Α.Π. του επόμενου έτους, στον οικείο Ο.Τ.Α..

Ο τύπος, το περιεχόμενο των στοιχείων, ο χρόνος και τρόπος υποβολής τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Με όμοια απόφαση καθορίζονται δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής διαχείρισης των ανωτέρω φορέων, οι οποίοι συνοδεύουν τον προϋπολογισμό, καθώς και τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό αυτών.

Στην ίδια απόφαση, ρυθμίζεται η διαδικασία και η εξειδίκευση του περιεχομένου της αξιολόγησης, οι στόχοι, η συχνότητα, οι δείκτες και η διάρκεια της μέτρησης της αποδοτικότητας της δράσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ν. 4111/2013, άρθρο 4, 4Α – 4Ε

Άρθρο 4

Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο).

Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι:

α) Η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του υποτομέα Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ρεαλιστικών και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών και

β) η διαχρονική παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ως Υποτομέα Ο.Τ.Α., κατά την έννοια του άρθρου 14 της παραγράφου 1 των περιπτώσεων β' και δ' του ν. 4270/2014 (Α' 143), η μέριμνα για τον εξορθολογισμό της οικονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και η υποβολή εισηγήσεων σχετικά με δημοσιονομικές πολιτικές που το κράτος ή οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα ενδείκνυται να υλοποιήσουν, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνταγματικά κατοχυρωμένη οικονομική αυτοτέλεια των τελευταίων.

2. Έργο του Παρατηρητηρίου είναι:

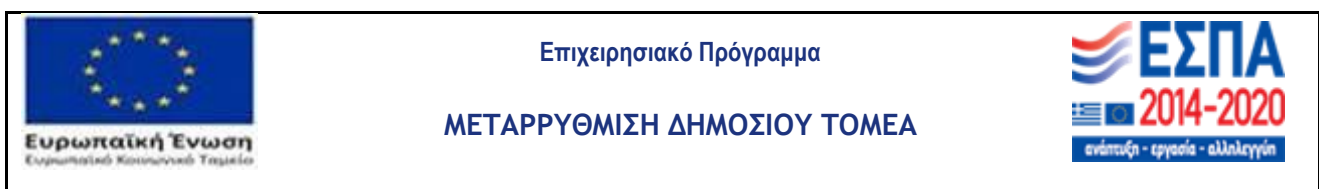
α) Η κατάρτιση περιοδικών εκθέσεων σχετικά με την πορεία της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων του Υποτομέα, καθώς και η υποβολή εισηγήσεων προς τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα της Κεντρικής Διοίκησης για τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη μέτρων που να διασφαλίζουν την οικονομική βιωσιμότητα των Ο.Τ.Α.

β) Η μέριμνα για την κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, υλοποιήσιμων και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού και του εκάστοτε ισχύοντος Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, παρέχοντας γνώμη επί των σχεδίων αυτών στους φορείς αυτούς, στην αρμόδια για την εποπτεία τους Αρχή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ως άνω φορέων σε τριμηνιαία βάση.

δ) Η αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερχρέωσης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιπτώσεων αδυναμίας ισοσκέλισης του προϋπολογισμού των ανωτέρω φορέων, σύμφωνα με τη διαδικασία του επόμενου άρθρου.

3. Το Παρατηρητήριο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από έναν (1) Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, από τον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, από τον Γενικό Διευθυντή Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Οικονομικής Διοίκησης και Προϋπολογισμού του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Παρακολούθησης και Επεξεργασίας Οικονομικών Στοιχείων Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Λογιστηρίου του Κράτους, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Ε΄ Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, έναν (1) εμπειρογνώμονα εγνωσμένου κύρους, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών και, προκειμένου για δήμους, από τρεις (3) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), εκ των οποίων ο ένας (1) υποχρεωτικά από τη μειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής, ή, προκειμένου για περιφέρειες, από τρεις (3) εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), εκ των οποίων ο ένας (1) υποχρεωτικά από τη μειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των οικείων Διοικητικών Συμβουλίων. Οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους.

4. Για τις ανάγκες λειτουργίας του Παρατηρητηρίου απασχολούνται ως γραμματείς της τρεις (3) υπάλληλοι της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

5. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τα μέλη του Παρατηρητηρίου πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης, ως προς την εκ μέρους τους έκφραση γνώμης και την παροχή ψήφου στο πλαίσιο αυτού.

α) Το Παρατηρητήριο για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων του μπορεί να ζητεί στοιχεία και να καλεί κατά την κρίση του σε ακρόαση ή διαβούλευση τους αιρετούς εκπροσώπους των Ο.Τ.Α., τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών τους προσώπων, καθώς και τους Προϊσταμένους των Οικονομικών Υπηρεσιών και Διευθύνσεων αυτών.

β) Οι κατά περίπτωση αρμόδιες για την εποπτεία των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων αυτών Αρχές οφείλουν να συνεργάζονται αμοιβαία με το Παρατηρητήριο και να τη διευκολύνουν με κάθε απαραίτητη πληροφορία στην εκτέλεση του έργου του.

6. Ως τόπος διενέργειας των συνεδριάσεων ορίζεται το κεντρικό κατάστημα του Υπουργείου Εσωτερικών. Το Παρατηρητήριο υποστηρίζεται διοικητικά και επιχειρησιακά από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

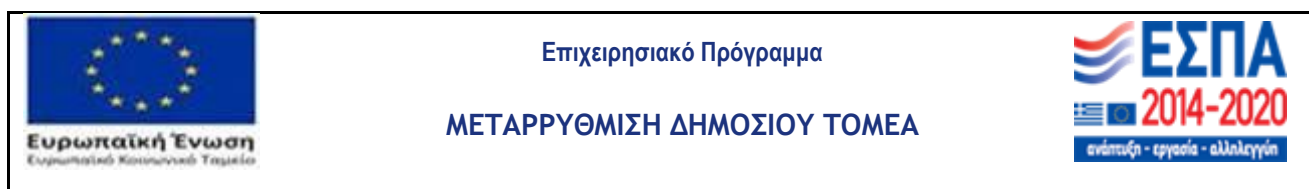
7. Για την υποβοήθηση του έργου του Παρατηρητηρίου, με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου και σύμφωνης γνώμης του Παρατηρητηρίου και κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, μπορεί να αποσπάται ή να μετατάσσεται εξειδικευμένο προσωπικό στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται αποζημίωση για τον Πρόεδρο, τα μέλη και τους γραμματείς, η οποία βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 4Α

Παρακολούθηση κατάρτισης και εκτέλεσης προϋπολογισμών Ο.Τ.Α.

1. Αν το Παρατηρητήριο διαπιστώσει αρνητική απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους του προβλεπόμενου στο άρθρο 4Ε Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης (Ο.Π.Δ.) άνω του δέκα τοις εκατό (10%), ενημερώνει αμελλητί τον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο, την αρμόδια για την εποπτεία τους Αρχή και τον Υπουργό Εσωτερικών, διατυπώνοντας γνώμη για τις, κατά την κρίση του, ενδεδειγμένες μεθόδους για τη βελτίωση εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Το Παρατηρητήριο, κατά τη διατύπωση της γνώμης προς τον Ο.Τ.Α., εξετάζει, μεταξύ άλλων, παραμέτρους που μπορεί να επηρεάζουν την βιωσιμότητα των Ο.Τ.Α..

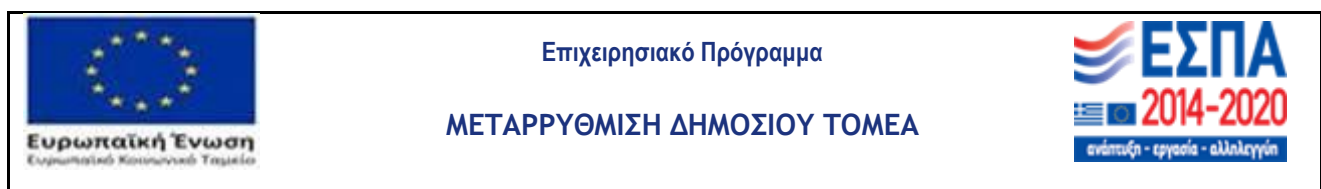
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Αν το Παρατηρητήριο διαπιστώσει με οποιονδήποτε τρόπο ότι ένας Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο έχει αδυναμία κατάρτισης τουλάχιστον ισοσκελισμένου αρχικού προϋπολογισμού ή αδυναμία ισοσκέλισης αυτού ύστερα από αναμόρφωσή του ή ότι ένας Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο έχει μεν επικυρωμένο προϋπολογισμό από την αρμόδια για την εποπτεία του Αρχή, αλλά έχει εγγράψει σε αυτόν πλασματικά ή υπερεκτιμημένα έσοδα ή δεν έχει εγγράψει τις υποχρεωτικές του δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των απλήρωτων υποχρεώσεων του στο πραγματικό ύψος τους, γεγονός που οδηγεί και πάλι σε αδυναμία ισοσκέλισης του προϋπολογισμού, ζητεί από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο ή το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου, αντίστοιχα, κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα και απόφασης της οικείας Οικονομικής Επιτροπής στην περίπτωση των δήμων και περιφερειών, σε προθεσμία που αυτό ορίζει, περαιτέρω αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων τους και σύνταξη έκθεσης, στην οποία καταγράφονται αναλυτικά:

- α) ο συνολικός δανεισμός, το ανεξόφλητο κεφάλαιο και το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης, καθώς και τυχόν εγγυήσεις που έχει παραχωρήσει ο Ο.Τ.Α. για τη συνομολόγηση δανείων και για ρυθμίσεις οφειλών από νομικά του πρόσωπα,
- β) οι λοιπές βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, με διακριτή αναφορά στις ληξιπρόθεσμες, καθώς και τις διεκδικήσεις τρίτων,
- γ) οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις που μπορεί να προκύψουν από δίκες που βρίσκονται σε εξέλιξη και από τυχόν αναδοχή οφειλών νομικών του προσώπων,
- δ) οι λοιπές εν γένει απαιτήσεις,
- ε) εκτίμηση της δυνατότητας εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων,
- στ) εκτίμηση του ποσού χρηματοδότησης που απαιτείται για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού του φορέα, καθώς και το συνολικό ποσό, που ζητήθηκε για δανειοδότηση, καθώς και το τελικό ποσό, που εγκρίθηκε, ή η διατυπωμένη άρνηση των πιστωτικών ιδρυμάτων ή των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να δανειοδοτήσουν τον ενδιαφερόμενο Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47),
- ζ) καταγραφή των μέτρων που πρέπει, κατά την κρίση του φορέα, να ληφθούν, με αναλυτική τεκμηρίωσή της κατ' έτος εκτιμώμενης επίδρασης των προτεινόμενων παρεμβάσεων στην οικονομική θέση του φορέα και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των παρεμβάσεων και
- η) οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνεται από το Παρατηρητήριο ή από τον φορέα αναγκαίο να αξιολογηθεί.

3. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί την παραπάνω έκθεση και τα προτεινόμενα και τυχόν εφαρμοζόμενα από τον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο μέτρα για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσής του και, εφόσον κρίνει ότι εξακολουθεί να υφίσταται αδυναμία ισοσκέλισης του προϋπολογισμού του, ενημερώνει σχετικά τον οικείο φορέα και τον Υπουργό Εσωτερικών.

4. Ο φορέας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η χρηματοδότησή του από τον Λογαριασμό του επόμενου άρθρου, για το μέρος ή το σύνολο του υπολειπόμενου για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού του ποσού, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί με συνομολόγηση δανείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47), με απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, προτείνει και πραγματοποιεί τις αναγκαίες για τον εξορθολογισμό της οικονομικής του διαχείρισης παρεμβάσεις. Η απόφαση αυτή περιέχει υποχρεωτικά:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

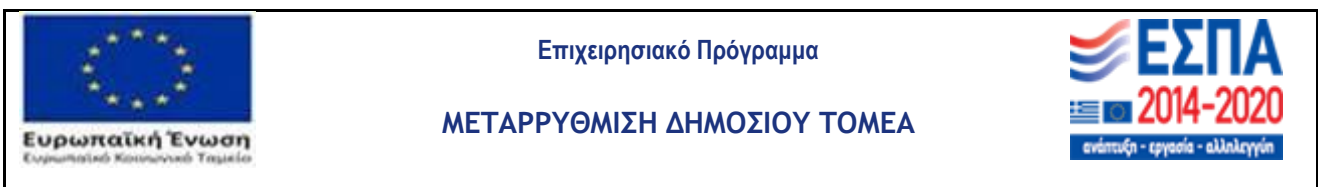
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- α) αναλυτική τεκμηρίωση της κατ' έτος εκτιμώμενης επίδρασης των προτεινόμενων παρεμβάσεων στην οικονομική θέση του φορέα και
- β) χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των παρεμβάσεων. Η πιο πάνω απόφαση αποστέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια για την εποπτεία του Ο.Τ.Α. ή του νομικού προσώπου Αρχή για έλεγχο νομιμότητας και κοινοποιείται στο Παρατηρητήριο και στον Υπουργό Εσωτερικών.
5. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων με την απόφαση της παραγράφου 4, παρεμβάσεων και αν αυτές κρίνονται ανεπαρκείς ενημερώνει το φορέα, προκειμένου να προβεί σε τροποποίηση ή συμπλήρωσή τους. Για την αξιολόγηση συντάσσεται από το Παρατηρητήριο έκθεση, η οποία υποβάλλεται στον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο και στον Υπουργό Εσωτερικών.
6. Ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να ζητήσει νέα έκθεση αξιολόγησης από το Παρατηρητήριο, εφόσον διαπιστώσει ότι υπάρχουν στοιχεία, όπως ιδιαίτερες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της περιοχής, τα οποία δεν λήφθηκαν υπόψη από αυτό κατά την αρχική του αξιολόγηση.
7. Η διαδικασία των παραγράφων 2 έως 6 εφαρμόζεται και στην περίπτωση που Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο δηλώσει στο Παρατηρητήριο ότι αδυνατεί να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό του.
8. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, τα υπαίτια αιρετά όργανα, καθώς και οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. υπέχουν αστική και πειθαρχική ευθύνη για σοβαρή παράβαση καθήκοντος.
9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 4B

Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.

1. Συνιστάται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων λογαριασμός, για τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. με στόχο την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού τους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, με την ονομασία «Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.» (εφεξής «Λογαριασμός»), τον οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών.
2. Ο Λογαριασμός χρηματοδοτείται σε ετήσια βάση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) και συγκεκριμένα σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί αυτών που αποδίδονται στους δήμους και τις περιφέρειες και εφόσον κριθεί απολύτως αναγκαίο, με χρηματοδότηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, πέραν αυτής που προορίζεται για την ενίσχυση των ΚΑΠ και ανάλογα με τις δυνατότητες αυτού. Το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να διαφοροποιείται συνολικά ή ανά βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται έως τον Νοέμβριο κάθε έτους και ισχύει για το επόμενο οικονομικό έτος, μετά από εισήγηση του Παρατηρητηρίου και αφού ληφθεί υπόψη το πιστωτικό υπόλοιπο του Λογαριασμού.
3. Ο Λογαριασμός είναι έντοκος και οι τόκοι του πιστώνονται κάθε ημερολογιακό εξάμηνο. Το επιτόκιο κατάθεσης είναι κυμαινόμενο για κάθε εξάμηνο και αντιστοιχεί με το ποσοστό της απόδοσης του «Κοινού Κεφαλαίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Φορέων», το οποίο διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος, όπως αυτό διαμορφώνεται κάθε φορά κατά την τελευταία διαχειριστική χρήση του. Για τα ποσά που κινούνται μέσω του Λογαριασμού, δεν προβλέπεται προμήθεια του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Ο «Λογαριασμός Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α.» που είχε συσταθεί με το άρθρο 76 της παρ. 8 του ν. 4316/2014 (Α' 270) καταργείται, το δε υφιστάμενο υπόλοιπό του στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μεταφέρεται, από τη δημοσίευση του παρόντος, στον «Λογαριασμό Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.».

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας του Λογαριασμού, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος. Μέχρι εκδόσεως της κοινής υπουργικής απόφασης, οι σχετικές με τον Λογαριασμό Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α. κανονιστικές πράξεις, παραμένουν σε ισχύ.

Άρθρο 4Δ

Εκθέσεις του Παρατηρητηρίου

1. Το Παρατηρητήριο με τη λήξη κάθε τριμήνου, καθώς και συνολικά στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, συντάσσει έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. και των Προγραμματικών Συμφωνιών, που τυχόν έχουν συναφθεί, παραθέτοντας τα βασικά οικονομικά μεγέθη των συμβαλλομένων Ο.Τ.Α. και νομικών προσώπων, καθώς και την κίνηση του Λογαριασμού του άρθρου 4B καθώς και τη συνολική πορεία των οικονομικών δεικτών του υποτομέα των Ο.Τ.Α. και τις προτάσεις του Παρατηρητηρίου για τις πολιτικές που κατά την κρίση του ενδείκνυται να υλοποιηθούν με στόχο τη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης, της οικονομικής βιωσιμότητας και αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α..

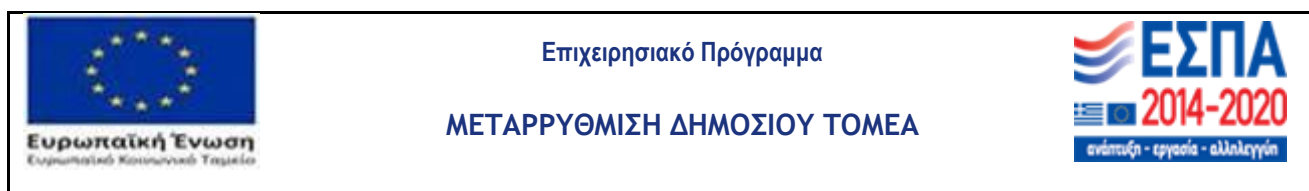
2. Οι παραπάνω εκθέσεις αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και υποβάλλονται στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών, στην ΚΕΔΕ, την ΕΝΠΕ, στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

3. Η ανωτέρω ετήσια έκθεση του Παρατηρητηρίου υποβάλλεται επίσης στη Βουλή των Ελλήνων, παρουσιάζεται δε και συζητείται παρουσία των μελών της Επιτροπής σε ειδική κοινή συνεδρίαση των Διαρκών Επιτροπών Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και Οικονομικών Υποθέσεων, η οποία πραγματοποιείται εντός διμήνου από την κατάθεση της έκθεσης στη Βουλή.

Άρθρο 4Ε

Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης

1. Το Παρατηρητήριο, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 4Α του παρόντος παρακολουθεί την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (Ο.Π.Δ.). Το Ο.Π.Δ. υποχρεωτικά συνοψίζει τα στοιχεία του ετήσιου προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. και των νομικών του προσώπων, αποτυπώνει το οικονομικό αποτέλεσμα και τις απλήρωτες υποχρεώσεις και εγκρίνεται από την αρμόδια, για την εποπτεία του Ο.Τ.Α., Αρχή. Οι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών, σε ηλεκτρονική μορφή, το Ο.Π.Δ. που έχουν αποστείλει στην αρμόδια για έλεγχο αρχή, καθώς και αυτό που τελικώς εγκρίνεται από αυτή, προκειμένου το Παρατηρητήριο να ελέγξει την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών τους. Τα Ο.Π.Δ. αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και στην ιστοσελίδα του οικείου Ο.Τ.Α.. Το Ο.Π.Δ. περιλαμβάνει υποχρεωτικά μηνιαίους και τριμηνιαίους στόχους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 70 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και το ακριβές περιεχόμενό του καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 149 του ν. 4270/2014.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί και ελέγχει την πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού με βάση τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που παρακολουθεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και με πρόσθετα στοιχεία που παρέχει ο Ο.Τ.Α., εφόσον του ζητηθεί.

3. Ν. 4129/2013, άρθρα 38, 44 παρ. 2 περ. Ε', 51, 80, 87, 105, 107

Άρθρο 38

Κατασταλτικός έλεγχος λογαριασμών και απολογισμών - Όργανα - Διαδικασία άσκησης αυτού

1. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των ειδικών λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 περίπτωση β' του παρόντος νόμου, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας ή των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται έως την ημερομηνία αυτή. Αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον έως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται κάθε φορά με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

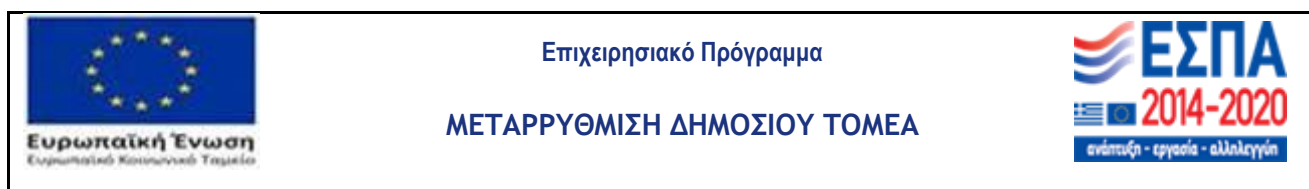
2. Κατά την άσκηση του ελέγχου αυτού, στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες του αρμόδιου Κλιμακίου και στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας, καθώς και του αρμόδιου Κλιμακίου. Κατά των πράξεων που εκδίδονται από τους ανωτέρω Επιτρόπους ασκούνται όλα τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.

3. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου των λογαριασμών των υπολόγων δύναται να ζητείται από τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, τους υπολόγους, καθώς και από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο κάθε αναγκαία πληροφορία ή στοιχείο, αν δε συντρέχει περίπτωση, μπορεί να διενεργηθεί και επιτόπια έρευνα.

4. Για τις ελλείψεις που διαπιστώνονται ή τις αμφιβολίες που δημιουργούνται κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, συντάσσεται φύλλο μεταβολών και ελλείψεων που αποστέλλεται αρμοδίως για την αναπλήρωση των διαπιστούμενων ελλείψεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δεκαπέντε ημερών, η οποία μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρόνο.

5. Διαφορές, οι οποίες προκύπτουν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών σε χρέωση ή πίστωση των υπολόγων και είναι κατώτερες ποσού που ορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διαγράφονται και οι λογαριασμοί αυτοί εξισώνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια ως άνω απόφαση.

6. Σε ζητήματα που αναφύονται κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, μπορεί, σε περίπτωση αμφιβολιών, να προκληθεί εκ των προτέρων η γνώμη του αρμόδιου Κλιμακίου για τα ζητήματα αυτά ύστερα από έκθεση του οικείου Επιτρόπου προς αυτό. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται, αν κρίνει τούτο αναγκαίο λόγω της σοβαρότητας ή της γενικότητας του θέματος, να προκαλεί τη γνώμη της Ολομέλειας, η οποία είναι υποχρεωτική για τους Επιτρόπους, τα Κλιμάκια και τα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την έκδοση των σχετικών πράξεων και αποφάσεών τους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

7. Αν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών διαπιστωθεί ποινικώς κολάσιμη πράξη, ανακοινώνεται τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα, στον Υπουργό ή άλλο αρμόδιο όργανο στον οποίο υπάγεται ο υπόλογος, καθώς και στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 44

Ετήσιοι λογαριασμοί ταμιακών υπολόγων και υπολόγου συμψηφισμών

2. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος. Οι δημόσιοι υπόλογοι διακρίνονται σε: [...] ε) Υπολόγους Ν.Π.Δ.Δ. και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. [...].

Άρθρο 51

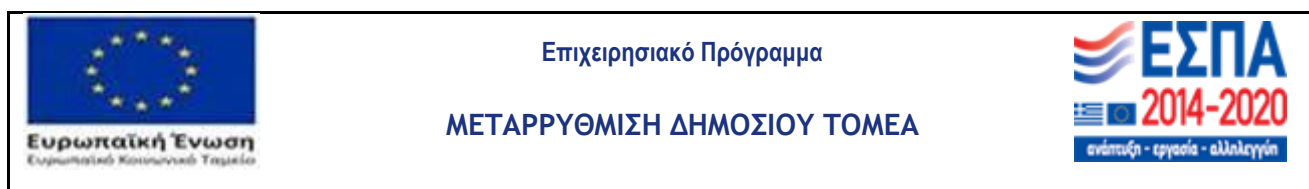
Κατασταλτικός έλεγχος Ο.Τ.Α.

1. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις, ε) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων.

3. Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο, είναι ο ίδιος Επίτροπος, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο Επίτροπος της έδρας τους. Ειδικά για την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες, είναι οι Επίτροποι, που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται: α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του επομένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Η σχετική έκθεση περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

6. Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να διατάξει έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο της διαχείρισης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού.

7. Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ. 5 εδάφιο α' του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτιών οι κυρώσεις του άρθρου 45 του παρόντος νόμου και παράλληλα διενεργείται έκτακτος έλεγχος σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ.5 εδάφιο β' του ίδιου Κώδικα.

8. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού και των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος της διαχείρισης των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού να ενεργείται στο Κατάστημά τους, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

Άρθρο 80

Έφεση κατά πράξεων ή αποφάσεων καταλογισμού

1. Κατά καταλογιστικών πράξεων των Υπουργών, Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτούς.

3. Με την άσκηση της έφεσης εξαντλείται η αρμοδιότητα του οργάνου που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη.

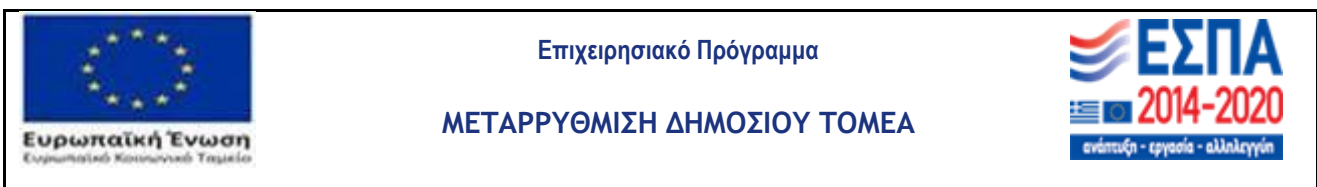
Άρθρο 87

Λόγοι αναίρεσης - Προθεσμία

1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται για κακή σύνθεση του Τμήματος που δίκασε, για παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και για εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου που διέπει την επίδικη υπόθεση.

2. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από τον αρμόδιο Υπουργό ή Ν.Π.Δ.Δ..

3. Η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης είναι εξήντα ημερών και αρχίζει για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής

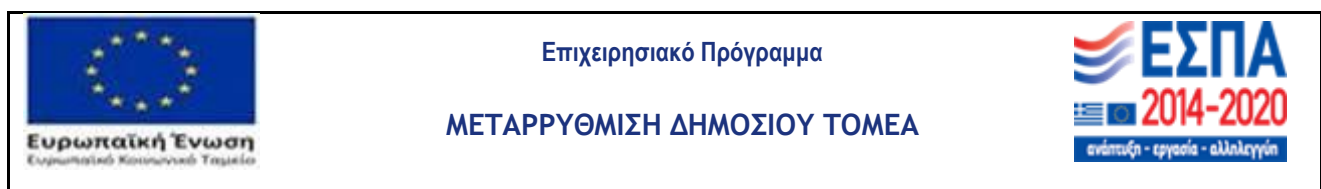
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας από την περιέλευση της απόφασης στην υπηρεσία τους και για τον ιδιώτη διάδικο από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης αναίρεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

4. Αν γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης για εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποφασίζει περαιτέρω για την υπόθεση, εκτός αν αυτή χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, οπότε την αναπέμπει στο αρμόδιο Τμήμα. Αν η απόφαση ανααιρεθεί για οποιονδήποτε άλλο λόγο, η Ολομέλεια αναπέμπει την υπόθεση στο Τμήμα που εξέδωσε την απόφαση για την εκ νέου εξέτασή της.

Άρθρο 105

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά την εκδίκαση του ένδικου μέσου της έφεσης ενώπιον των Τμημάτων του, καθώς και κατά την εκδίκαση του ένδικου μέσου της αίτησης αναίρεσης ενώπιον της Ολομελείας του, σε υποθέσεις από καταλογιστικές πράξεις, που εκδόθηκαν από οποιαδήποτε αιτία σε βάρος των αιρετών οργάνων Δήμων και Κοινοτήτων ή σε βάρος υπαλλήλων της οικονομικής διαχείρισης τούτων, καθώς και σε βάρος υπαλλήλων δημοτικών και κοινοτικών Ν.Π.Δ.Δ. και ιδρυμάτων αυτών, από Υπουργούς ή από μονομελή ή συλλογικά όργανα της Διοίκησης ή από όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αναφέρονται σε χρονικό διάστημα μέχρι 1.7.2005, μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του βαρυνομένου με τον καταλογισμό, που υποβάλλεται με το δικόγραφο του ένδικου μέσου ή των προσθέτων λόγων αυτού, να μειώσει το ποσό του καταλογισμού ως το ένα δέκατο του καταλογισθέντος ποσού, καθώς και να απαλλάξει τον υπαίτιο από τις προσαυξήσεις ή τόκους επί του καταλογισθέντος κεφαλαίου και αν ακόμα υφίσταται ελαφρά αμέλεια αυτού. Για την πιο πάνω μείωση ή απαλλαγή το Δικαστήριο συνεκτιμά το βαθμό της υπαιτιότητας του καταλογισθέντος, την προσωπική και οικογενειακή οικονομική του κατάσταση, τη βαρύτητα της δημοσιονομικής παράβασης, τις συνθήκες τέλεσής της και το επελθόν από αυτή αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει, επίσης, τον καταλογισθέντα από το συνολικό ποσό του καταλογισμού, αν κρίνει ότι συνέτρεχε στο πρόσωπο του καταλογισθέντος συγγνωστή πλάνη για το δημιουργηθέν έλλειμμα. Εξαιρούνται των ρυθμίσεων της παρούσας καταλογιστικές πράξεις, οι οποίες αφορούν αποδοχές και αποζημιώσεις εν γένει υπαλλήλων δήμων, κοινοτήτων, Ν.Π.Δ.Δ. και ιδρυμάτων αυτών, καθώς και έξοδα παράστασης αιρετών οργάνων δήμων και κοινοτήτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 107

1. Οι απολογισμοί και ισολογισμοί των πρωτοβάθμιων δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται σύμφωνα με το ν. 3852/2010, έτους 2010 ή παλαιότερων ετών, υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο από το νέο δήμο. Οι απολογισμοί των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργούνται, έτους 2010 ή παλαιότερων ετών, υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο από την περιφέρεια.

2. Παρατείνονται για το έτος 2012 και κατά δύο μήνες οι προθεσμίες των άρθρων 72 παρ. 2, 74 παρ. 2 και 76 παρ. 1 του ν. 2362/1995, που αναφέρονται στην κατάρτιση του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους και την αποστολή τους από τον Υπουργό Οικονομικών στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο μετά τη διαπίστωση της ορθότητας αυτών τους επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέσα σε ένα μήνα από την ημέρα αποστολής τους μαζί με τη σχετική διαδήλωση αυτού.

4. Ν. 4270/2014, άρθρα 27, 31, 38 – 40, 68 – 69, 149 – 152, 157, 168 – 171, 174

Άρθρο 27**Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.**

[άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης.

Άρθρο 31**Ελεγκτικό Συνέδριο**

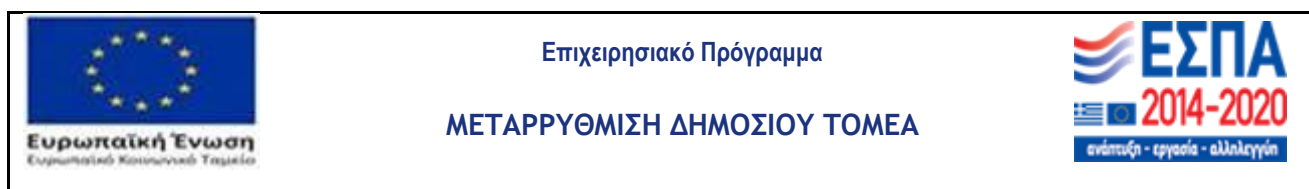
Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Ελεγκτικό Συνέδριο, ως Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας:

α. Ασκεί:

αα. Έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν. Από 1.1.2017, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013 (Α' 52), δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες του Κράτους.

Από 31.7.2019, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013, δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες των ΟΤΑ και των προαναφερόμενων λοιπών νομικών προσώπων, με εξαίρεση τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που υπάγονται στον έλεγχο αυτόν, στις δαπάνες των οποίων δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατόπιν γνώμης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας υποπερίπτωσης.

ββ. έλεγχο νομιμότητας στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών μεγάλης οικονομικής αξίας, που συνάπτει το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με αυτό,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γγ. κατασταλακτικό έλεγχο σε όλους τους λογαριασμούς ή απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στον εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού «Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων», καθώς και κάθε φορέα που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

δδ. Τα Χρηματικά Εντάλματα των δαπανών του κράτους δεν υποβάλλονται για θεώρηση στην Υπηρεσία του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και η θεώρησή τους από τον εξωτερικό ελεγκτή δεν αποτελεί προϋπόθεση της πληρωμής τους.

εε. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό την ιδιότητα του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή (άρθρο 169 παρ. 1 ν. 4270/2014) δύναται να διενεργεί στοχευμένους ελέγχους είτε σε συγκεκριμένους φορείς είτε σε συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πραγματοποίησης των δαπανών, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην προηγούμενη υποπαράγραφο.

β. Συντάσσει και υποβάλλει έκθεση προς τη Βουλή για τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.

γ. Εκδικάζει ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά πράξεων που εκδίδονται κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των ως άνω φορέων.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί και τον προβλεπόμενο από την παρ. 6 του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 473/2013 έλεγχο των λογαριασμών του Κράτους και όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 38

Ενεργοποίηση του διορθωτικού μηχανισμού

[άρθρα 6(1)(γ) και 6(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Ο διορθωτικός μηχανισμός συνίσταται στην προετοιμασία και υιοθέτηση του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39.

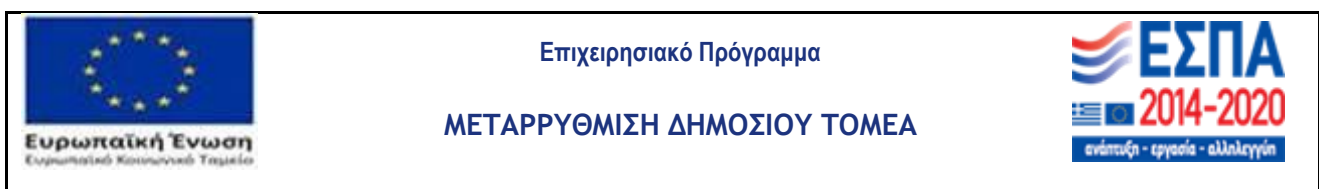
2. Ο διορθωτικός μηχανισμός ενεργοποιείται όταν παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997. Ο διορθωτικός μηχανισμός δύναται να μην ενεργοποιηθεί: α) σε περίπτωση που επικρατούν εξαιρετικές περιστάσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και β) σε περιόδους σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

3. Ο Υπουργός Οικονομικών ενεργοποιεί το διορθωτικό μηχανισμό, με βάση τα κριτήρια για σημαντικές αποκλίσεις από το δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, που ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου. Ο διορθωτικός μηχανισμός δύναται να μην ενεργοποιηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2. Σε περίπτωση που ο Υπουργός Οικονομικών δεν ακολουθήσει τη γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου για ενεργοποίηση του διορθωτικού μηχανισμού, ο Υπουργός γνωστοποιεί τους λόγους σε μια σχετική ανοιχτή επιστολή προς τη Βουλή.

4. Ο διορθωτικός μηχανισμός ενεργοποιείται αυτομάτως σε περίπτωση που υπάρχει σχετική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.

Άρθρο 39

Σχέδιο διορθωτικών ενεργειών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

[άρθρο 6(1)(γ) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Αν ενεργοποιηθεί ο διορθωτικός μηχανισμός του άρθρου 38, ο Υπουργός Οικονομικών, εντός δύο (2) μηνών από την ενεργοποίηση αυτού, καταρτίζει σχέδιο διορθωτικών ενεργειών, το οποίο υποβάλλει στη Βουλή προς ψήφιση, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου. Μια εβδομάδα πριν την υποβολή στη Βουλή, το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών υποβάλλεται στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο και η γνώμη του επ' αυτού συνοδεύει το σχέδιο που υποβάλλεται στη Βουλή. Το σχέδιο αυτό:

α. Καθορίζει τη διορθωτική περίοδο εντός της οποίας πρέπει να διορθωθούν οι αποκλίσεις.
β. Καθορίζει ετήσιους στόχους δημοσιονομικών δεικτών που πρέπει να επιτευχθούν προκειμένου να διορθωθούν οι αποκλίσεις, αφού ληφθεί υπόψη ότι μεγαλύτερες αποκλίσεις από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, οδηγούν σε μεγαλύτερες διορθώσεις.

γ. Καθορίζει την έκταση και το περιεχόμενο των παρεμβάσεων για τα έσοδα και τις δαπάνες που πρέπει να ληφθούν ώστε να διορθωθούν οι αποκλίσεις, καθώς και τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης που αυτές αφορούν. Η ανάλυση των παρεμβάσεων γίνεται μετά από γνωμοδότηση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και κάθε παρέμβαση πρέπει να κοστολογείται. Στις παρεμβάσεις δίνεται προτεραιότητα στις περικοπές δαπανών (με εξαίρεση τις δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους). Στη γνώμη του, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο αξιολογεί κατά πόσο η αναλογία των περικοπών των δαπανών είναι η ενδεδειγμένη και κατά πόσο αυτές είναι ρεαλιστικές και επαρκείς. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δύναται να προτείνει διαφορετικές παρεμβάσεις και στην περίπτωση αυτή το Συμβούλιο έχει την επιλογή να παρουσιάσει τις απόψεις του στη Βουλή.

2. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών της παραγράφου 1 τηρεί:

α. Τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

β. Οποιοσδήποτε συστάσεις γίνονται προς τη χώρα στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σε σχέση με τη διορθωτική περίοδο και την έκταση των παρεμβάσεων που πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών.

3. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών που υποβάλλεται στη Βουλή σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιλαμβάνει και την επικαιροποίηση του Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό.

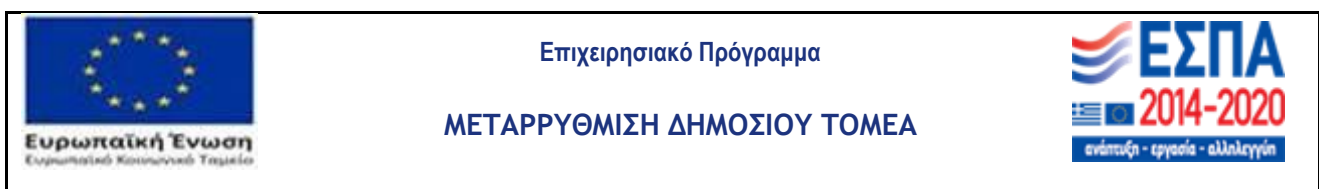
Άρθρο 40**Παρακολούθηση και αναστολή του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών**

[άρθρο 6(1)(γ) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Μετά την υιοθέτηση του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 και για όσο διαρκεί η διορθωτική περίοδος, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο καταρτίζει και δημοσιεύει δύο φορές το χρόνο έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου.

2. Στην έκθεση προόδου της προηγούμενης παραγράφου αξιολογείται αν η εφαρμογή του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών εξελίσσεται σύμφωνα με τους στόχους του και αν είναι εφικτή η διόρθωση των σημαντικών αποκλίσεων που εντοπίστηκαν.

3. Κατά τη διάρκεια της διορθωτικής περιόδου που έχει καθοριστεί με το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών της παραγράφου 1 του άρθρου 39, μπορεί να αναστέλλεται η ισχύς του σχεδίου εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Η αναστολή αποφασίζεται κατά τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 39, μετά από σχετική σύσταση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Μετά την απόφαση αναστολής του σχεδίου της προηγούμενης παραγράφου, ο Υπουργός Οικονομικών αξιολογεί, μετά από σχετική γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, σε τακτά χρονικά διαστήματα που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερα των έξι μηνών, αν εξακολουθούν να συντρέχουν οι εξαιρετικές περιστάσεις, αλλά και οι αποκλίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38 και δημοσιοποιεί την αξιολόγησή του στη μόνιμη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

5. Αν, από την ανωτέρω αξιολόγηση, ο Υπουργός Οικονομικών κρίνει ότι οι εξαιρετικές περιστάσεις της παραγράφου 3 έπαψαν να συντρέχουν, υποβάλλει νέο σχέδιο διορθωτικών ενεργειών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39, εκτός αν διαπιστώσει ότι δεν υφίστανται πλέον οι αποκλίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38.

6. Αν ο Υπουργός Οικονομικών δεν αποδέχεται τις συστάσεις του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που διατυπώνονται κατά το παρόν άρθρο, ενημερώνει τη μόνιμη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής για τους λόγους της μη αποδοχής.

Άρθρο 68

Διαδικασίες ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31.12.2015 κατόπιν πρότασης του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου για όλες τις αναλήψεις υποχρεώσεων κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών της Γενικής Κυβέρνησης.

2. Στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται: (α) τύπος και περιεχόμενο των Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, (β) διαδικασία και τρόπος ανάληψης, (γ) διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρέωσης, (δ) έλεγχος πορείας πιστώσεων, (ε) ακυρότητες πράξεων, (στ) ευθύνες αρμοδίων οργάνων, (ζ) τρόπος τήρησης μητρώου δεσμεύσεων και (η) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τη διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων.

3. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διασφαλίζουν ότι:

α. οι δεσμεύσεις που εγκρίνονται και καταχωρούνται αφορούν νόμιμες και κανονικές δαπάνες και υπόκεινται στον όρο της διαθεσιμότητας επαρκούς υπολοίπου πιστώσεων υπό το συγκεκριμένο κωδικό του προϋπολογισμού,

β. για όλες τις πολυετείς υποχρεώσεις του προϋπολογισμού, έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις του άρθρου 67,

γ. τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις,

δ. δεν συσσωρεύονται ληξιπρόθεσμες οφειλές, και

ε. όλες οι εκκρεμείς υποχρεώσεις και τα ανεξόφλητα τιμολόγια στο τέλος του έτους μεταφέρονται στο επόμενο οικονομικό έτος σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 66 και εξοφλούνται κατά χρονική προτεραιότητα.

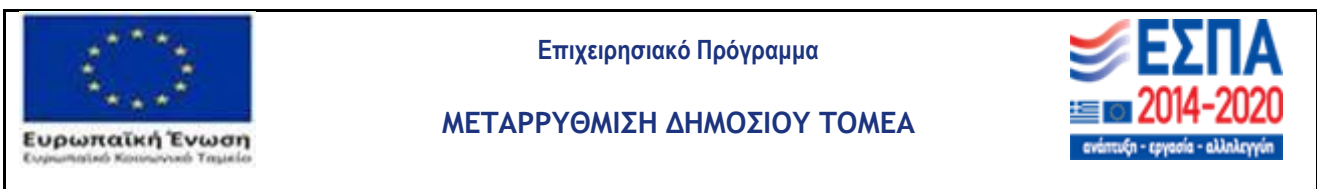
4. Η καταχώριση των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς τρίτους στο λογιστικό σύστημα διενεργείται, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται βάσει του άρθρου 159.

5. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1, εφαρμόζεται το π.δ. 113/2010 (Α' 194).

Άρθρο 69

Προληπτικός έλεγχος δαπανών και εσόδων από το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Οι δαπάνες του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν, καθώς

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

και τα έσοδα αυτών, υπόκεινται σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τα ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων.

2. Ο ασκούμενος, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, προληπτικός έλεγχος διενεργείται, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και πραγματοποιείται σε δαπάνες, το κατώτατο ύψος των οποίων προσδιορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 149

Παρακολούθηση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών δύναται να μετονομάζεται το «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» και να ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 150

Διακρίσεις και εποπτεία δημοσίων υπολόγων

1. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος.

2. Οι δημόσιοι υπόλογοι διακρίνονται σε:

α. Υπολόγους χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών.

β. Διαχειριστές πάγιων προκαταβολών.

γ. Εφοριακούς και τελωνειακούς υπολόγους.

δ. Ειδικούς ταμίες.

ε. Υπολόγους Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α..

στ. Διαχειριστές έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

3. Οι δημόσιοι υπόλογοι υπάγονται στον έλεγχο και εποπτεία:

α. Του Υπουργού Οικονομικών, εξαιρουμένων των υπολόγων των διαχειρίσεων χρηματικού και υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, και Προστασίας του Πολίτη για τους οποίους εφαρμόζονται οι ιδιαίτεροι κανονισμοί που διέπουν τις διαχειρίσεις αυτές.

β. Του οικείου διατάκτη.

γ. Του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

Κατά τον έλεγχο και εποπτεία των υπολόγων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών.

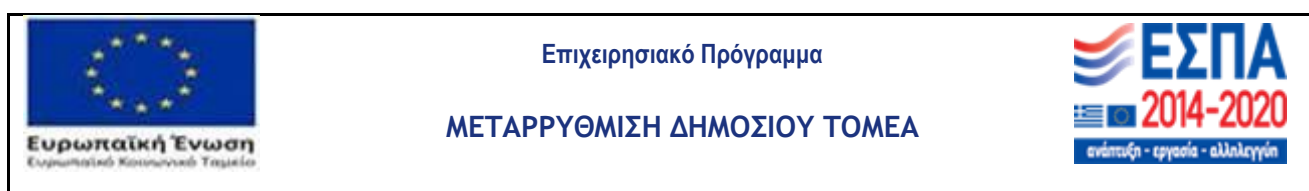
Άρθρο 151

Ασυμβίβαστα υπολόγων διαχειριστών χρημάτων αξιών και υλικού

Τα καθήκοντα των διαχειριστών χρημάτων, αξιών και υλικού του Δημοσίου είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του διατάκτη και του εκκαθαριστή.

Άρθρο 152

Ελλείμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων - Καταλογισμοί

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο.

Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που:

α. Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.

β. Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά.

γ. Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου.

δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου.

ε. Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχείρισης.

2. Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος που βεβαιώνεται, χωρίς αναβολή, ως δημόσιο έσοδο, λαμβάνεται δε και κάθε άλλο απαραίτητο μέτρο για την εξασφάλιση της απαίτησης του Δημοσίου.

Εφόσον συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του υπολόγου (άπιστη διαχείριση), πέραν των προηγούμενων μέτρων, ο υπόλογος ευθύνεται και πειθαρχικά.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το διαπίστωσαν και τα αρμόδια όργανα για την επιθεώρηση των υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Σε κάθε περίπτωση καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο το αργότερο εντός δέκα (10) ετών από της υποβολής σε αυτό των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού της διαχείρισής τους.

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται:

α. στα υπηρεσιακά όργανα που από δόλο ή βαρεία αμέλεια έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές πράξεις ή έχουν συμπράξει στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και

β. στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών.

Στους λαβόντες καταλογίζεται και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής.

5. Αν το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του υπολόγου, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 3 για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, χωρίς προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

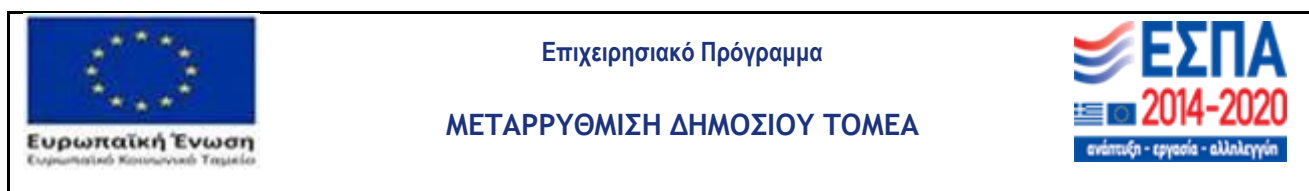
6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, το έλλειμμα καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

7. Ελλείψεις χαρτοσήμου, ενσήμων γενικά και κάθε αντικειμένου, βάσει του οποίου εισπράττεται τέλος ή δικαίωμα, καταλογίζονται σε χρήμα και στην τιμή διάθεσης που ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

8. Έλλειψη κάθε είδους υλικού καταλογίζεται σε χρήμα, με βάση την τρέχουσα τιμή κατά το χρόνο του καταλογισμού. Η τιμή αυτή προσδιορίζεται από τριμελή επιτροπή που συνιστάται από τον οικείο διατάκτη.

9. Απαγορεύεται η ανάμειξη στη διαχείριση του υπολόγου χρημάτων ξένων προς αυτή και για κάθε χρηματικό πλεόνασμα, που εμφανίζεται στη διαχείριση, συνιστάται δημόσια παρακαταθήκη μέχρι να αποδειχθεί η αιτία αυτού.

10. Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των δημοσίων χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού γενικά που κρατούν στη διαχείρισή τους, οφείλουν να τηρούν τους

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

οικείους κανονισμούς ασφαλείας κατά την αποστολή και παραλαβή αυτών και ευθύνονται για κάθε ζημία που υφίσταται το Δημόσιο από τη μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση απώλειας ή φθοράς τίτλων και απαιτήσεων του Δημοσίου, εφόσον αυτή έχει προκαλέσει ζημία στο Δημόσιο και δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα.

12. Οι καταλογιζόμενοι κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να προσβάλουν την καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.

Οι καταλογιζόμενοι μπορούν, επίσης, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης, να ασκήσουν και αίτηση αναθεώρησης ενώπιον του οργάνου που την έχει εκδώσει.

Λόγοι αναθεώρησης είναι οι ίδιοι για τους οποίους επιτρέπεται αναθεώρηση πράξεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις

Άρθρο 157

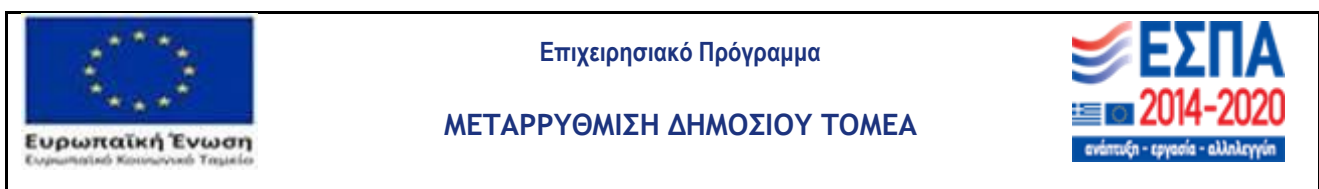
Δημοσιονομικές αναφορές Γενικής Κυβέρνησης

[άρθρα 3(1), 3(2)(α), 3(2)(β) και 12 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ορίζει, διαχειρίζεται και ρυθμίζει το σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Το εν λόγω σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση, καλύπτει όλους τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης και περιλαμβάνει πληροφορίες που καθιστούν εφικτή την ολοκληρωμένη παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και των εξελίξεων σε κάθε φορέα και την παραγωγή οικονομικών στοιχείων σε δεδουλευμένη βάση όπως απαιτείται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών. Επιπλέον, λαμβάνει: α) όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αφορούν όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης μέσω των αρμοδίων Υπουργείων και β) με ευθύνη των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών των φορέων, όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αποστέλλονται από τους φορείς προς την Ελληνική Στατιστική Αρχή, κατά την υποβολή αναφορών στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ), ταυτόχρονα με την αποστολή τους στην Ελληνική Στατιστική Αρχή. Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων παρέχουν τα απαιτούμενα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κατά τρόπο έγκαιρο, διεξοδικό και ακριβή, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο και στις οδηγίες και τις εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας με την Τράπεζα της Ελλάδος, για την παροχή πληροφοριών από την Τράπεζα της Ελλάδος, σχετικών με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

2. Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να υποβάλει μηνιαία έκθεση στο αρμόδιο Υπουργείο με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία επί των δαπανών, των εισπραχθέντων εσόδων και της χρηματοδότησης, καθώς και των υποχρεώσεών του. Με οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος και η προθεσμία που παρέχονται οι πληροφορίες αυτές στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Με βάση τις πληροφορίες αυτές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συντάσσει και αναρτά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών τα εξής:

α. Έως το τέλος του επόμενου μήνα, ενοποιημένες μηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και στους

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ενοποιημένους ετήσιους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και με στοιχεία των χρηματοδοτήσεων και των υποχρεώσεων όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η μεθοδολογία κατάρτισης, καθώς και η ημερομηνία έναρξης δημοσίευσης, πίνακα συμφωνίας, όπου θα παρουσιάζεται ο τρόπος μετάβασης από τα δεδομένα ταμειακής βάσης στα στοιχεία που βασίζονται στα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών.

β. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές για την εκτέλεση των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 147. Οι τριμηνιαίες αναφορές περιέχουν απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται με το άρθρο 147.

γ. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία δαπανών, καθώς και την εξέλιξη των απλήρωτων υποχρεώσεων ανά φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και τη σύγκριση των δαπανών με: (αα) τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 70 και (ββ) τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία κατάρτισης, τον τύπο και την προετοιμασία των παραπάνω μηνιαίων και τριμηνιαίων αναφορών, καθώς και οι, επιπλέον των οριζόμενων με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 173, κυρώσεις που επιβάλλονται στους φορείς που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις δύνανται να περιλαμβάνουν τη διακοπή της χρηματοδότησης ή της επιχορήγησης του εν λόγω φορέα.

3. Οι αναφορές της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου καταρτίζονται με τη χρήση των ιδίων ακριβώς κατηγοριών εσόδων και δαπανών που προβλέπονται στους κωδικούς του Προϋπολογισμού, όπως καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 55.

Άρθρο 168

Εσωτερικός έλεγχος

[άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 του ν. 3492/2006. Ο εσωτερικός έλεγχος ανατίθεται στις Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου που συστήνονται με το άρθρο 12 του ίδιου νόμου υπό την γενική καθοδήγηση και εποπτεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

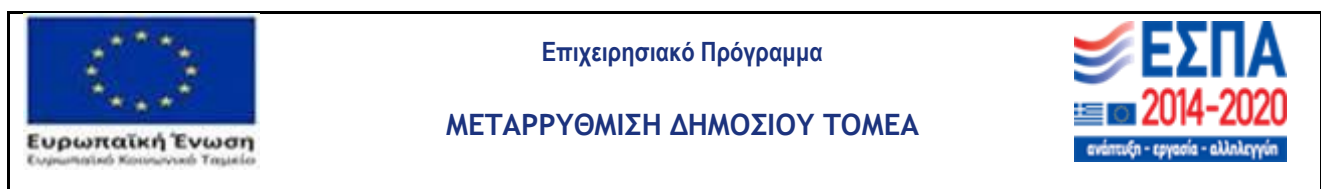
2. Στα συστήματα λογιστικών και δημοσιονομικών αναφορών κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, στα οποία περιλαμβάνεται κάθε φορέας της Κεντρικής Διοίκησης, καθορίζονται κατάλληλες εσωτερικές δικλίδες, που αξιολογούνται από τις Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.

3. Οι εκθέσεις ελέγχου των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου των παραγράφων 1 και 2 κοινοποιούνται αμελλητί στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 169

Εξωτερικός έλεγχος

[άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί τον εξωτερικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και λογαριασμών, καθώς και των συστημάτων λογιστικών και δημοσιονομικών αναφορών κατά το άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ, για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου και των εσωτερικών δικλίδων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 170**Αναφορά ετήσιων Εσόδων-Δαπανών προς τη Βουλή**

[άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

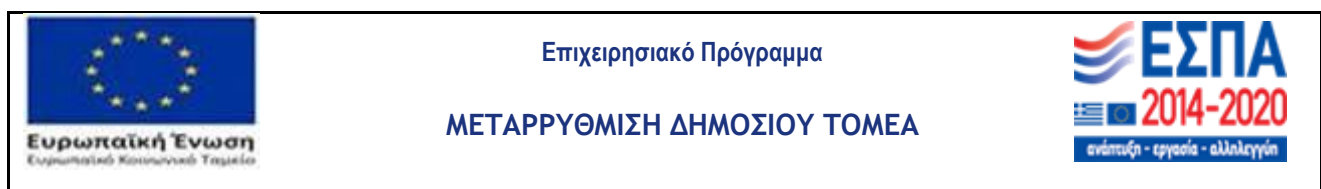
Οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφορικά με την οικονομική διαχείριση του Κράτους που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του άρθρου 67 του ν.4129/2013 (Α'52), κοινοποιούνται απαραίτητως πριν από την υποβολή της Έκθεσης στον Πρόεδρο της Βουλής, στους αρμόδιους Υπουργούς με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών. Οι απαντήσεις των Υπουργών περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό έγγραφο και αποστέλλονται, με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών, εντός δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος εν συνεχεία τις διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τις απαντήσεις των Διατακτών Υπουργών συνημμοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 171**Επιβολή πρόσθετων προϋποθέσεων σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης**

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών ή τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, ότι φορέας της Γενικής Κυβέρνησης:

- α. αναλαμβάνει υποχρεώσεις, προβαίνει σε δεσμεύσεις ή δαπανά καθ' υπέρβαση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ή καθ' υπέρβαση του ορίου των πιστώσεων που είναι διαθέσιμες για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο,
- β. παραβιάζει με υπαιτιότητά του οποιονδήποτε δεσμευτικό κανόνα, στόχο, επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανώτατο όριο δαπανών που επιβάλλονται στον προϋπολογισμό του φορέα, από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή τον ετήσιο ή συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή από αποφάσεις, εγκυκλίους ή οδηγίες που εκδόθηκαν σχετικά,
- γ. δεν υποβάλλει τις απαιτούμενες προβλέψεις, προτάσεις, στοιχεία ή πληροφορίες του ή τα υποβάλλει με σημαντική καθυστέρηση χωρίς επαρκή σχετική αιτιολογία,
- δ. παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος νόμου, των διαταγμάτων ή των οδηγιών που εκδόθηκαν σχετικά, του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή του ετήσιου ή συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού, το διαπιστώνον όργανο γνωστοποιεί τις ανωτέρω διαπιστώσεις στον επικεφαλής του φορέα, προκειμένου ο τελευταίος να υποβάλει μέσω της αρμόδιας [ΓΔΟΥ] στον Υπουργό Οικονομικών προς έγκριση ένα σχέδιο δράσεων που να αποκαθιστά τις υπερβάσεις, παραβιάσεις ή αποκλίσεις.

Με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα για τους εποπτευόμενους από αυτόν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, δύναται να τίθεται ως

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προϋπόθεση η έγκριση από τους αρμόδιους κατά τα ανωτέρω του σχεδίου προτού εκτελεστεί δαπάνη του φορέα που έχει προϋπολογισθεί.

Πέραν των ανωτέρω, από την 1.1.2017 σε περίπτωση συνεχιζόμενων αποκλίσεων από τους στόχους ή μη τήρησης των δημοσιονομικών διατάξεων, οι ΔΥΕΕ ελέγχουν και συνυπογράφουν τις αναλήψεις υποχρεώσεων-δεσμεύσεις των φορέων αρμοδιότητάς τους, που αφορούν πρόσθετες αμοιβές προσωπικού, προμήθειες και παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Δ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και περιγράφεται η διαδικασία, ο χρόνος εφαρμογής και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης.

Άρθρο 174

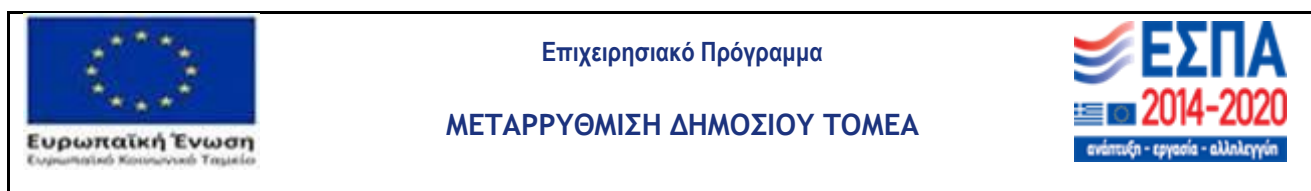
Κυρώσεις σε Ο.Τ.Α.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της γενικής διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων:

α. για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του Ο.Τ.Α., Αρχή και

β. στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών των κοινών υπουργικών αποφάσεων των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

2. Αν ο Ο.Τ.Α. δεν αποστέλλει το προβλεπόμενο στο άρθρο 149 Ο.Π.Δ. εντός των προθεσμιών που ορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.), για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του Ο.Π.Δ..

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

II. Διατάξεις για τους Δήμους

A. Γενικές Διατάξεις

1. Ν. 2362/1995, άρθρο 110 παρ. 3

Άρθρο 110

Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης

3. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της προηγούμενης παραγράφου εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος, στη σύνταξη του Ισολογισμού, του Απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καταρτίσθηκε με:

[...]

δ) το π.δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302 Α') « Περὶ του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)», όπως ισχύει, για τους Δήμους και τις Κοινότητες

B. Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού

1. Β.Δ. 17-5/15-6-1959

Άρθρον 1 :

1. Τα έσοδα και έξοδα των δήμων εκάστου οικονομικού έτους προσδιορίζονται δια του ετησίου προϋπολογισμού, καταρτιζομένου και εγκρινομένου κατά τας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος και του παρόντος διατάγματος.

2. Εν τω προϋπολογισμῷ αναγράφονται πάντα τα έσοδα και έξοδα τα αφορώντα ωρισμένη χρονικήν περίοδον, αποτελούσαν το οικονομικόν έτος διαιρούμενα εις τακτικά και έκτακτα και κατανεμόμενα εις κεφάλαια και άρθρα, κατά κατηγορίας και είδη εσόδων και αντικείμενα δαπανών.

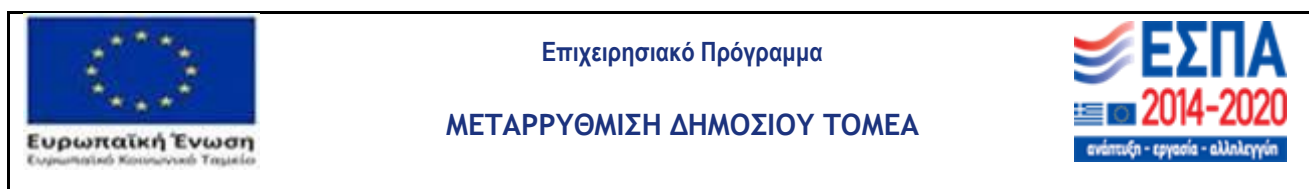
Τακτικά και έκτακτα έσοδα θεωρούνται τα υπό της κειμένης νομοθεσίας οριζόμενα ως τοιαύτα. Τα έξοδα διακρίνονται εις τακτικά ή έκτακτα αναλόγως του διαρκούς ή μη του χαρακτήρος αυτών.

3. Έσοδα του προϋπολογισμού είναι τα κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους, εις ό αναφέρεται ο προϋπολογισμός βεβαιούμενα ποσά, ασχέτως της φορολογικής περιόδου, εφ' ής προέρχονται ταύτα, ως και τα κατά το αυτό οικονομικόν έτος εισπραττόμενα ποσά εκ βεβαιωθέντων κατά παρελθόντα οικονομικά έτη εσόδων, έξοδα δε αι κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους, καθιστάμενα απαιτητά υποχρεώσεις δια παροχήν υπηρεσιών, εκτέλεσιν έργων και προμηθειών ως και υποχρεώσεις εκ πάσης άλλης υφιστάμενης οφειλής καθιστάμενης απαιτητής εντός της αυτής χρονικής περιόδου.

4. Τα κατά την διάρκειαν εκάστου οικονομικού έτους βεβαιωθέντα έσοδα, όσα δεν εισεπράχθησαν μέχρι τέλους αυτού, μεταφέρονται και προβλέπονται εκ νέου εις το οικείον μέρος του προϋπολογισμού των εσόδων του επομένου οικονομικού έτους υπό δύο κεφάλαια υπό τους τίτλους:

1) "Εισπρακτέα υπόλοιπα εκ βεβαιωθέντων τακτικών εσόδων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη" και 2) "Εισπρακτέα υπόλοιπα εκ βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη εκτάκτων εσόδων".

5. Έσοδα προερχόμενα εκ παρελθόντων οικονομικών ετών, εφ' όσον παρουσιάζονται προς βεβαίωσιν μετά τη λήξιν του έτους, εφ' ού προέρχονται, βεβαιούνται και εισπράττονται υπό

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ίδια διακεκριμένα κεφάλαια του οικείου μέρους του προϋπολογισμού των εσόδων υπό τους τίτλους:

1) "Τακτικά έσοδα εκ παρελθόντων οικονομικών ετών βεβαιωθήσomena και εισπραχθήσomena κατά το έτος..." και 2) "Εκτακτα έσοδα εκ παρελθόντων οικονομικών ετών βεβαιωθήσomena και εισπραχθήσomena κατά το οικονομικόν έτος....".

6. Τα κατά την διάρκεια εκάστου οικονομικού έτους πραγματοποιηθέντα έξοδα, όσα δεν επληρώθησαν μέχρι τέλους αυτού, αναλαμβάνονται εκ νέου και πληρώνονται εις βάρος των εν τω προϋπολογισμό εξόδων του επομένου οικονομικού έτους αναγραφόμενων οικείων πιστώσεων υπό ίδιον κεφάλαιον και με τίτλον "έξοδα εκ παρελθόντων οικονομικών ετών" και ίδια άρθρα δια τα έξοδα εκάστου έτους εις ό ταύτα ανάγονται.

Άρθρον 2 :

Οικονομικόν έτος νοείται η χρονική περίοδος ήτις περιλαμβάνει τας διαχειριστικά, διοικητικά και λογιστικά πράξεις τας σχετιζόμενας προς την διαχείρισιν των εσόδων και εξόδων και των περιουσιακών εν γένει στοιχείων των δήμων.

Άρθρον 6 : Πιστώσεις

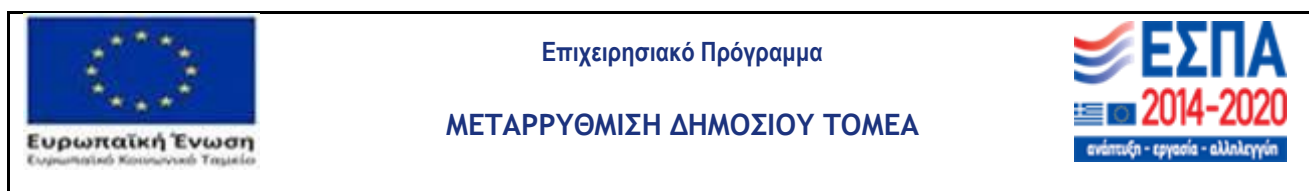
1. Τα εν τω προϋπολογισμό των εξόδων προβλεπόμενα ποσά δι ωρισμένας δαπάνας ή δαπάνας ομοίας φύσεως καλούνται πιστώσεις.
2. Αι πιστώσεις διακρίνονται εις α) τακτικάς, β) αναπληρωματικάς, γ) εκτάκτους, δ) ειδικάς και ε) συμπληρωματικάς.
3. Τακτικά πιστώσεις είναι αι δια του προϋπολογισμού χορηγούμεναι πιστώσεις δια τα προϋπολογισθέντα έξοδα εκάστου οικονομικού έτους, τα οποία πληρώνονται εκ των χρηματικών πόρων των διαλαμβανόμενων εν τω προϋπολογισμό των εσόδων του αυτού οικονομικού έτους.
4. Αναπληρωματικά πιστώσεις είναι αι χορηγούμεναι προς ενίσχυσιν των κατά την εκτέλεσιν του προϋπολογισμού καταδειχθεισών ανεπαρκών τακτικών πιστώσεων.
5. Έκτακτοι πιστώσεις είναι αι χορηγούμεναι δι' εκτάκτους επειγούσας ανάγκας μη προβλεφθείσας αρχικώς εν τω προϋπολογισμό.
6. Ειδικά πιστώσεις είναι αι χορηγούμεναι δι' ειδικήν αιτίαν.
7. Συμπληρωματικά πιστώσεις είναι αι χορηγούμεναι μετά την λήξιν του οικονομικού έτους προς κάλυψιν υπερβάσεως πιστώσεώς τινος γενομένης κατά την διαδρομήν του οικονομικού έτους ένεκα λογιστικού λάθους (άρθρον 10 του παρόντος).

Άρθρον 7 : Ειδικότης των πιστώσεων

1. Αι δια του προϋπολογισμού χορηγούμεναι πιστώσεις δεν δύνανται να διατεθώσιν εις έξοδα άλλου οικονομικού έτους.
2. Τα δια του προϋπολογισμού προσδιωρισμένα εις έκαστον των άρθρων ποσά δεν επιτρέπεται να χρησιμεύσουν εις άλλα άρθρα.
3. Απαγορεύεται η εις εν και το αυτό άρθρο αναγραφή πιστώσεων δι' έξοδα υλικού και παροχάς λόγω προσωπικής εργασίας.

Άρθρον 8 : Μεταφορά πιστώσεων

1. Διαρκούντος του οικονομικού έτους απαγορεύεται μεταφορά πιστώσεως από κεφαλαίου εις κεφάλαιον και από άρθρου εις άρθρον.
2. Εξαιρετικώς πλην των εν τω προϋπολογισμό εγγεγραμμένων πιστώσεων δι' εκτέλεσιν έργων, περί ών το άρθρον 161 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος (άρθρο 204 παρ. 1

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ισχύοντος Δ.Κ.Κ.), επιτρέπεται η μεταφορά πιστώσεως ως εκπληρωθέντος του σκοπού ή καταστάντος ανεπίκτου προς επαύξηση άλλης πιστώσεως αναγεγραμμένης εν τω προϋπολογισμώ του αυτού ή άλλου κεφαλαίου ή προς δημιουργία πιστώσεων δι' εκτάκτους και επειγούσας ανάγκας μη προβλεπομένης εν τω προϋπολογισμώ.

3. Η κατά μεταφοράν διάθεσις των κατά την προηγούμενη παράγραφον πιστώσεων πραγματοποιείται δι' ειδικών αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου εγκρινομένων κατά τας διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.Δ. 3777/1957. Αι αποφάσεις δέον να κατονομάζουν τα κεφάλαια και άρθρα, προς αύξηση των πιστώσεων των οποίων μεταφέρονται τα αναλαμβανόμενα ποσά ή να καθορίζουν τα νέα κεφάλαια και άρθρα, άτινα δέον να δημιουργηθούν οσάκις πρόκειται περί απροόπτου δαπάνης.

4. Προς πρόληψιν ενδεχομένης ανεπαρκείας των πιστώσεων δι' απροόπτους δαπάνας, αναγράφεται εν τω προϋπολογισμώ του δήμου πίστωση υπό ίδιον κεφάλαιον υπό τίτλον "Αποθεματικών" και άρθρον υπό τον τίτλον "Ποσόν διαθέσιμον προς αναπλήρωσιν των πιστώσεων, αίτινες ήθελον ευρεθή εν ανεπαρκεία, ως και δι' εκτάκτους και επειγούσας ανάγκας μη προβλεπομένης εν τω προϋπολογισμώ".

5. Δια την πληρεστέραν από πλευράς λογιστικής τάξεως παρακολούθησιν και εμφάνισιν της κινήσεως των δια μεταφοράς πραγματοποιουμένων κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου αυξομειώσεων των πιστώσεων, η μεταφορά τούτων ενεργείται μέσω του εν τη παραγράφω 4 του παρόντος προβλεπομένου Κεφαλαίου του προϋπολογισμού.

Άρθρον 9 :

Ειδικά πιστώσεις αντικρουζόμενα εξ εκτάκτων ειδικών πόρων (δανείων, δωρεών κλπ.) δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν προς επαύξηση άλλων πιστώσεων τακτικών ή ειδικών αναγεγραμμένων εν τω προϋπολογισμώ ή προς δημιουργίαν νέων τοιούτων.

Άρθρο 10 :

Αι κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους χορηγηθείσαι αναπληρωματικά και έκτακτα πιστώσεις ως και αι κατά μεταφοράν από κεφαλαίου εις κεφάλαιον και από άρθρου εις άρθρον διατεθείσαι τακτικά και ειδικά πιστώσεις καταδεικνύονται εν ειδικαίς στήλαις του πίνακος του απολογισμού.

2. Ν. 3463/2006, άρθρο 155 – 161, 173

Άρθρο 155

Περιεχόμενο και τύπος προϋπολογισμού

1. Στον προϋπολογισμό γράφονται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες των Δήμων και των Κοινοτήτων.
2. Ο τύπος του προϋπολογισμού των Δήμων και Κοινοτήτων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

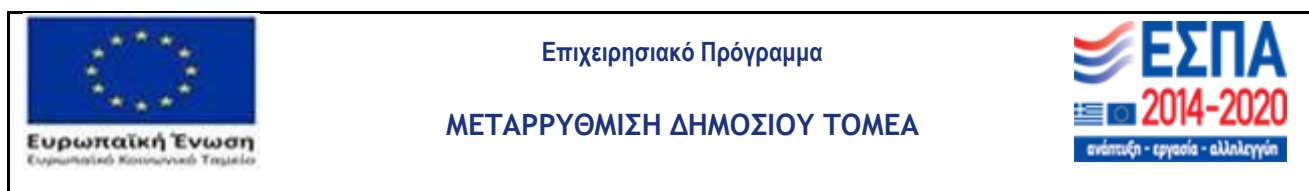
Άρθρο 156

Οικονομικό έτος

Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των Δήμων και των Κοινοτήτων αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Άρθρο 157

Έσοδα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Τα έσοδα είναι τακτικά και έκτακτα. Τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται: α) Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.

β) Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.

γ) Από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.

δ) Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και

ε) από τοπικά δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

α) Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.

β) Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.

γ) Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.

δ) Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και

ε) Από κάθε άλλη πηγή.

2. Με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 155 προσδιορίζονται αναλυτικά τα έσοδα που ανήκουν σε κάθε κατηγορία. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διακρίνονται τα έσοδα που προορίζονται για επενδύσεις από τα λοιπά έσοδα του Δήμου ή της Κοινότητας.

Άρθρο 158

Δαπάνες

1. Οι δαπάνες είναι υποχρεωτικές και προαιρετικές.

Υποχρεωτικές δαπάνες είναι:

α) Τα έξοδα παράστασης, η αποζημίωση των συμβούλων για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και της δημαρχιακής επιτροπής, καθώς και τα έξοδα κίνησης των προέδρων των τοπικών συμβουλίων.

β) Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων και των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης.

γ) Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.

δ) Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικό, τα ανταλλακτικά και η συντήρηση των μηχανημάτων και των οχημάτων, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

ε) Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες.

στ) Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.

ζ) Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.

η) Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των οχημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.

θ) Οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων.

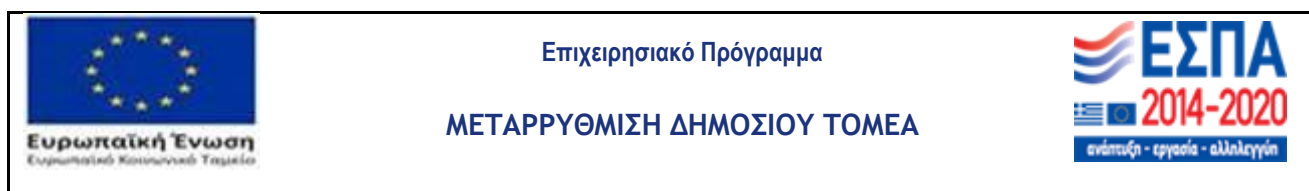
ι) Οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και των προγραμματικών συμβάσεων.

ια) Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε Δήμος ή Κοινότητα, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.

ιβ) Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων, σύμφωνα με το διατακτικό τους, οφειλών.

ιγ) Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους.

ιδ) Τα ποσά για την καταβολή των προνοιακών επιδομάτων και η προμήθεια υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιε) Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση των διετών προγραμμάτων δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων.

ιστ) Οι δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.

ιζ) Τα υλικά και το κόστος επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο και στο δίκτυο ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και ηλεκτροφωτισμού, η επισκευή του εξοπλισμού των σχολείων, των παιδικών σταθμών και των παιδικών χαρών και η εν γένει συντήρηση αυτών, καθώς και οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πολιτική προστασία.

2. Οι εισφορές της προηγούμενης παραγράφου υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

3. Πιστώσεις που είναι γραμμένες στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του Δήμου ή της Κοινότητας μπορεί να διατεθούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την πληρωμή δαπανών, που αφορούν:

α) Εθνικές ή τοπικές γιορτές ή άλλες ιδίως πολιτιστικές, μορφωτικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές εκδηλώσεις, συνέδρια και συναντήσεις που οργανώνει ο Δήμος ή η Κοινότητα, εφόσον σχετίζονται με την εδαφική του περιφέρεια και συνδέονται με την προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων ή των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων του.

β) Όμοιες εκδηλώσεις που οργανώνουν άλλοι φορείς και συμμετέχει ο Δήμος ή η Κοινότητα.

γ) Τιμητικές διακρίσεις, αναμνηστικά δώρα και φιλοξενία αντιπροσωπειών ή φυσικών προσώπων τα οποία συνέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη ή προβολή του Δήμου ή της Κοινότητας, καθώς και οι συνεπαγόμενες δαπάνες δημοσίων σχέσεων.

δ) Την τουριστική προβολή, με κάθε πρόσφορο μέσο, του Δήμου ή της Κοινότητας.

ε) Έκτακτες επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του Δήμου ή της Κοινότητας.

6. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου, δεν επιτρέπεται η έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης μελετών και συναφών υπηρεσιών για την εκτέλεση έργου και των πάσης φύσεως υπηρεσιών, αν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση, ίσης τουλάχιστον αξίας με το τμήμα του έργου, της παροχής υπηρεσίας ή της προμήθειας που, βάσει της μελέτης, πρόκειται να εκτελεσθεί μέχρι το τέλος του έτους.

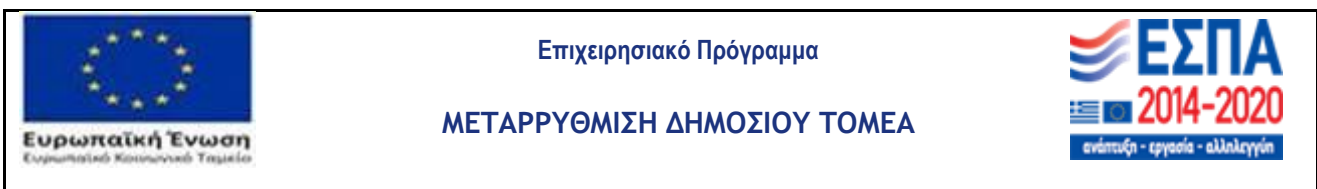
Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνεται η διαδικασία εκπόνησης μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά το άρθρο 209 παρ. 3, καθώς και το άρθρο 1 του π.δ. 28/1980 (ΦΕΚ 11 Α'), χωρίς καταβολή αμοιβής.

7. Στις περιπτώσεις του στοιχείου β' της παραγράφου 4 του παρόντος και στις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων όταν συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή αυτή που υπάρχει είναι ανεπαρκής, η αναγκαία τροποποίηση του προϋπολογισμού γίνεται στην πρώτη, μετά την ανάθεση, συνεδρίαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 159

Κατάρτιση, ψηφίση και δημοσίευση προϋπολογισμού

5. Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το συμβούλιο, δημοσιεύεται και σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος ή η Κοινότητα.

Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

Άρθρο 160

Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού

1. Όσπου να αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, για την είσπραξη κάθε είδους εσόδου και για τη διενέργεια και την πληρωμή μόνον:...

α) Των υποχρεωτικών δαπανών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 158.

β) Των δαπανών που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, βάσει διάταξης νόμου, κατόπιν αποφάσεων χρηματοδότησης από την Κρατική Διοίκηση, καθώς και αυτών που γίνονται στο πλαίσιο της υλοποίησης εγκεκριμένων έργων ή δράσεων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους, πλην αυτών που αφορούν:

α) τις αποδοχές προσωπικού και την καταβολή των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών,

β) την καταβολή των χορηγούμενων από τους δήμους προνοιακών επιδομάτων και

γ) την καταβολή του επιδόματος ένδειας στους δικαιούχους.

Άρθρο 161

Μεταφορά πιστώσεων από έργα - Αποθεματικό

1. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους επιτρέπεται η μεταφορά πίστωσης από έργο σε έργο ή και από έργο για την ενίσχυση ή δημιουργία οποιουδήποτε άλλου κωδικού αριθμού δαπάνης, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεωτικών δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται ο ανταποδοτικός ή εξειδικευμένος χαρακτήρας των πιστώσεων και με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων για τις πιστώσεις αυτές. Για τη μεταφορά αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

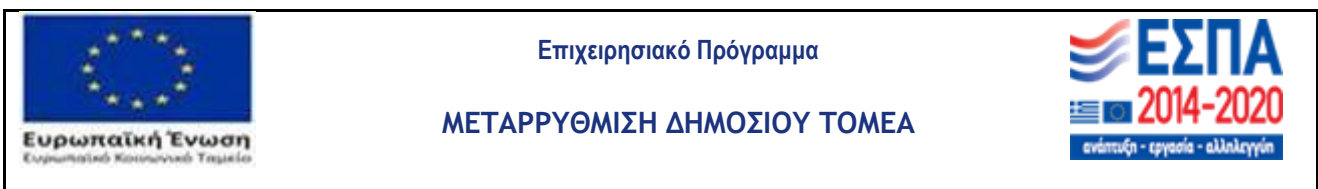
2. Το αποθεματικό κεφάλαιο του δημοτικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των Περιφερειών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των εγγεγραμμένων σε αυτόν τακτικών εσόδων.

Άρθρο 162

Έλεγχος προϋπολογισμού

1. Ο προϋπολογισμός και η εισηγητική έκθεση της δημοτικής επιτροπής ή του προέδρου της Κοινότητας υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μαζί με τις αποφάσεις των συμβουλίων που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένες σε αυτόν.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, αν διαπιστώσει ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο καλεί το συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Τα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου υπέχουν, ανεξάρτητα από τυχόν ποινική ευθύνη, πειθαρχική και αστική ευθύνη κατά τις διατάξεις των άρθρων 141, 142 και 143.

Άρθρο 173

Πάγια προκαταβολή

1. Με απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού.

Με την απόφαση αυτήν ορίζονται:

α) Οι δαπάνες που θα αντιμετωπισθούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

β) Το ποσό της προκαταβολής, που δεν μπορεί να υπερβαίνει για τις Κοινότητες πληθυσμού μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους το ποσό των χιλίων ευρώ (1.000 ~), ενώ για τις υπόλοιπες Κοινότητες και τους Δήμους με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους το ποσό των δύο χιλιάδων ευρώ (2.000 ~).

Για Δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) κατοίκους το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τέσσερις χιλιάδες ευρώ (4.000 ~) και για Δήμους άνω των τριάντα χιλιάδων και ενός (30.001) κατοίκων το ποσό των έξι χιλιάδων ευρώ (6.000 ~).

γ) Ο δημοτικός υπάλληλος ή και ο αναπληρωτής του, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές σύμφωνα με έγγραφες εντολές του δημάρχου.

2. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

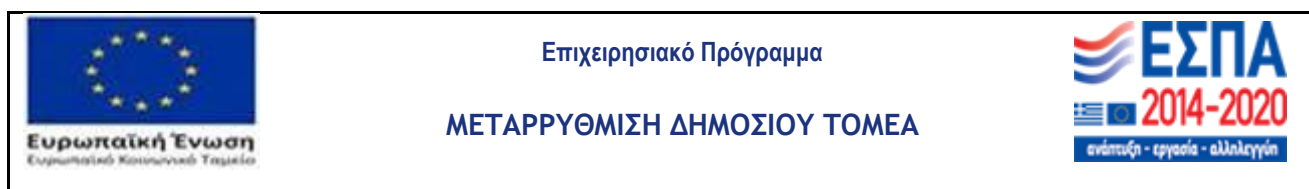
3. Για τις προμήθειες, τις εργασίες και τις μεταφορές, που πληρώνονται από την πάγια προκαταβολή, αξίας μέχρι τετρακοσίων ευρώ (400 ~), δεν απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών ανάθεσης που προβλέπει η ισχύουσα κατά περίπτωση νομοθεσία ούτε η σύνταξη μελέτης ή τεχνικών προδιαγραφών.

4. Στα δημοτικά και τοπικά διαμερίσματα συνιστάται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου Ο.Τ.Α.. Το συνολικό ποσό της πάγιας προκαταβολής για όλα τα δημοτικά διαμερίσματα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο, που ορίζεται, κάθε φορά για το Δήμο και κατανέμεται σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα με απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής. Ειδικά το ύψος της πάγιας προκαταβολής για κάθε τοπικό διαμέρισμα με πληθυσμό μέχρι χιλίους (1.000) κατοίκους ανέρχεται σε χίλια ευρώ (1.000 ~) και με μεγαλύτερο πληθυσμό δύο χιλιάδες ευρώ (2.000 ~).

5. Τα ποσά της πάγιας προκαταβολής κατατίθενται σε πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, σε λογαριασμούς ειδικού σκοπού, που ανήκουν στον οικείο δήμο, μετά από πρόταση των υπολόγων διαχειριστών και απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Υπεύθυνοι κίνησης των λογαριασμών είναι οι δημοτικοί υπάλληλοι της ανωτέρω περίπτωσης γ'.

3. Ν. 3852/2010, άρθρο 72, 86, 266

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

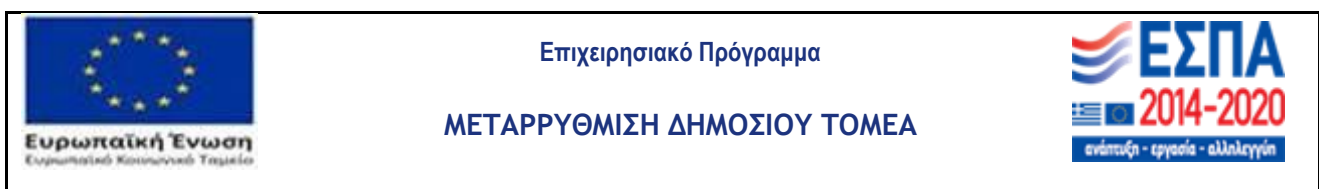

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 72**Οικονομική επιτροπή - Αρμοδιότητες**

1. Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου,
  - β) ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου,
  - γ) προελέγχει τον απολογισμό,
    - δ1) Αποφασίζει αιτιολογημένα για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.
    - δ2) Αποφασίζει αιτιολογημένα τροποποίηση άπαξ έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικείμενου, συμβάσεων ποσού έως εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της.
  - ε) με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος, καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,
  - στ) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,
  - ζ) εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,
  - η) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,
  - θ) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο,
  - ι) αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης,
    - ια) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1β ν) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους,
    - ιβ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,
    - ιγ) αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά
    - ιδ) αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό.
    - ιε) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.
- Μπορεί επίσης να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του Κ.Δ.Κ..

Άρθρο 86

Προϋπολογισμός της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

Συμμετοχή του συμβουλίου στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου

1. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων του επόμενου έτους της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στο συμβούλιο της έως το τέλος Ιουνίου.

2. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση, η οποία περιέχει αιτιολόγηση κάθε εγγραφής και αποστέλλεται έγκαιρα στην οικονομική επιτροπή έως το τέλος Αυγούστου.

3. Η οικονομική επιτροπή εξετάζει:

i) αν οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα,

ii) αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και

iii) αν οι δαπάνες είναι νόμιμες.

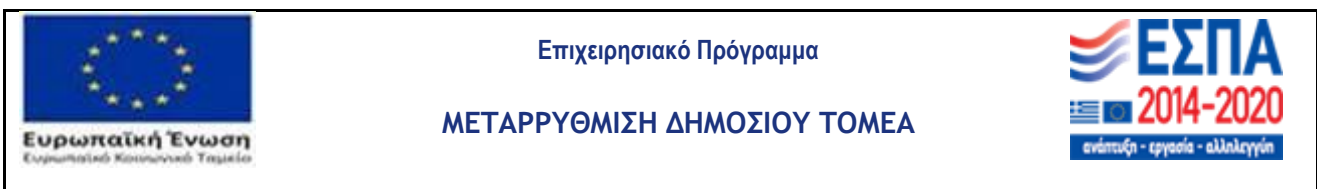
Η οικονομική επιτροπή διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συγκεντρώνει τις πιο πάνω υπό στοιχεία ii) και iii) προϋποθέσεις και, σε περίπτωση υπέρβασης του πιο πάνω ανώτατου ποσού, περικόπτει τα επί μέρους κονδύλια.

Το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων των δημοτικών κοινοτήτων, όπως τελικά διαμορφώνεται από την οικονομική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Στον προϋπολογισμό του δήμου περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε τοπική και δημοτική κοινότητα.

Το πιο πάνω σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων τοπικής και δημοτικής κοινότητας, αν δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, καταρτίζεται από αυτήν.

4. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

5. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 266**Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων**

1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

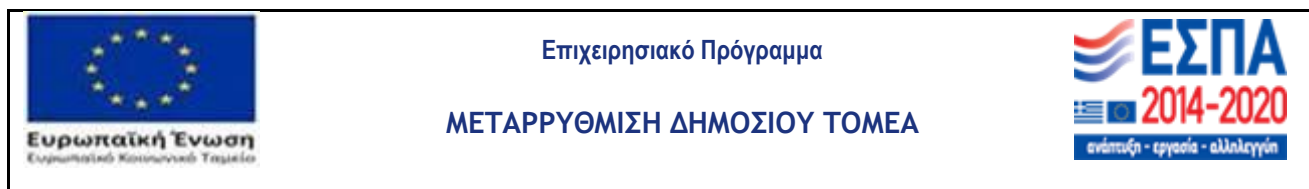
Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

1Α. Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:

- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

2. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

4. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο.

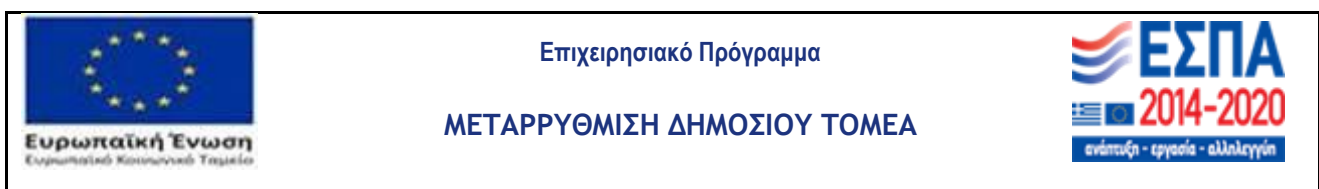
5. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού, καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

6. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το δημοτικό συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο οικείος δήμος. Η παράλειψη της ανωτέρω δημοσίευσης δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

7. Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

8. Στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες συνιστάται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται ανά δημοτική και τοπική κοινότητα, οι δαπάνες που καλύπτονται από την πάγια προκαταβολή, καθώς και το ύψος αυτής με βάση τον πληθυσμό. Τα ποσά της πάγιας προκαταβολής κατατίθενται σε πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, σε λογαριασμούς ειδικού σκοπού που ανήκουν στον οικείο δήμο για κάθε τοπική ή δημοτική ενότητα ξεχωριστά, μετά από πρόταση των υπόλογων διαχειριστών και απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Υπεύθυνοι κίνησης των λογαριασμών είναι ο υπόλογος πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας ή οι αναπληρωτές αυτών που είναι υπάλληλος ή υπάλληλοι του οικείου δήμου. Οι ανωτέρω ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

9. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση είσπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το δημοτικό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του οικείου Δήμου και στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας και στην οικεία υπηρεσία Επιτρόπου για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 277 του ν. 3852/2010.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

10. Στους δήμους, από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

11. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

4. Ν. 3943/2011, άρθρο 49 παρ. 5

Άρθρο 49

Άλλες διατάξεις

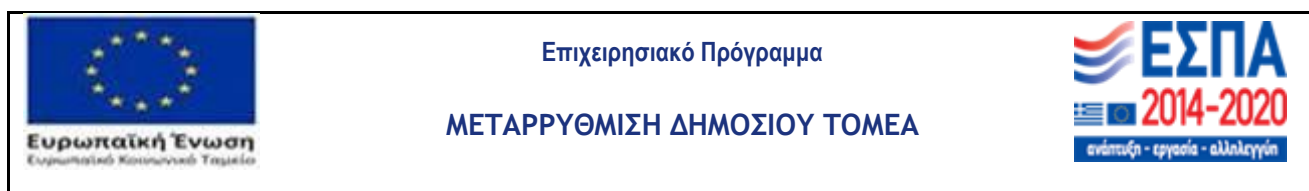
5. Στις υποχρεωτικές δαπάνες της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 158 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α'), περιλαμβάνονται και οι δαπάνες που αφορούν αποζημίωση για την υπερωριακή απασχόληση προσωπικού, καθώς και εκείνες που απορρέουν από την εκτέλεση των συμβάσεων έργου.

5. Ν. 4038/2012, άρθρο 2 παρ. 7

Άρθρο 2

Επείγουσες ρυθμίσεις για την εξυγίανση των δήμων και των περιφερειών και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών

7. Τα έσοδα της παρ. 1 του άρθρου 259 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87) εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων». Ποσοστό μέχρι ένα τρίτο (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 διατίθεται για την κάλυψη επενδυτικών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δαπανών των δήμων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται κατά έτος, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής των εσόδων αυτών, με βάση τα κριτήρια της παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989.

6. Ν. 4172/2013, άρθρο 77

Άρθρο 77

Προϋπολογισμός Δήμων

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των δήμων και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των επόμενων παραγράφων. Με όμοια απόφαση, μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επιμέρους ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών.

2. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών της παραγράφου 1 και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του δήμου, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές.

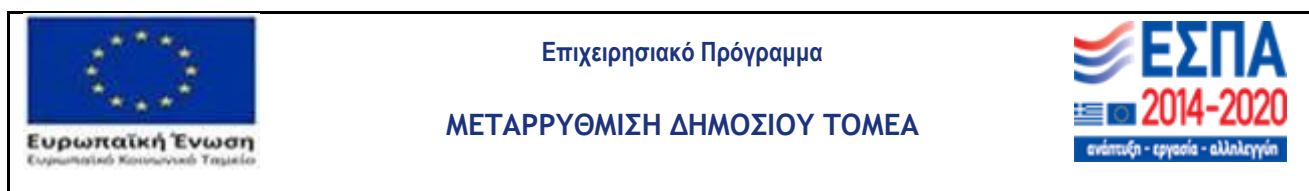
3. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, η οποία διαβιβάζεται στο συμβούλιο κάθε κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και στους προέδρους κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακόσιους (300) κατοίκους, έως το τέλος Ιουνίου, καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος.

4. Ο πρόεδρος κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων ή το συμβούλιο κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας, το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε, σύμφωνα με την παράγραφο 3. Το σχέδιο, συνοδευόμενο από αιτιολογική έκθεση, αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή έως την 20η Ιουλίου και, σε περίπτωση μη κατάρτισης ή μη εμπρόθεσμης υποβολής του από την κοινότητα, το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων καταρτίζεται από αυτήν. Οι υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε αναγκαία υποστήριξη στο συμβούλιο ή τον πρόεδρο της κοινότητας για την κατάρτιση του σχεδίου του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας.

5. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα και εντός της οριζόμενης ως άνω προθεσμίας, η εκτελεστική επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, που αφορούν την προετοιμασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή.

Για τη σύνταξη του προσχεδίου, η εκτελεστική επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου, καθώς και τη γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης του άρθρου 76 του ν. 3852/2010. Η μη διατύπωση γνώμης επί του προϋπολογισμού από την επιτροπή διαβούλευσης, δεν κωλύει τη σύνταξη του προσχεδίου αυτού από την εκτελεστική επιτροπή. Εάν το προσχέδιο δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, τότε καταρτίζεται από αυτήν.

Η εκτελεστική επιτροπή και η επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνουν τη γνώμη τους, μόνο κατά το στάδιο κατάρτισης του προϋπολογισμού και δεν απαιτείται εκ νέου γνωμοδότησή τους για όποιες αναμορφώσεις του ακολουθήσουν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Η οικονομική επιτροπή, έως την 20η Σεπτεμβρίου, εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας και ειδικότερα αν:

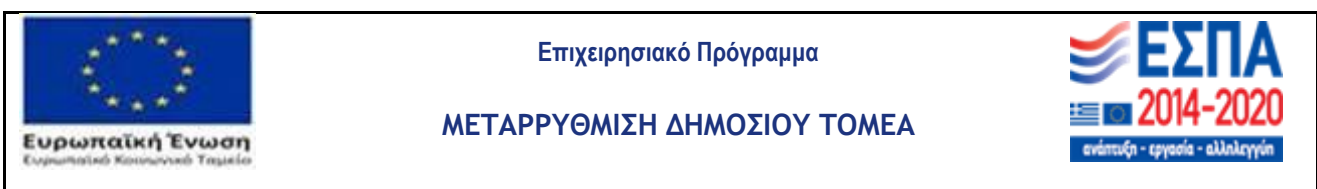
- α) οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται σε αυτό υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε κοινότητα,
- β) οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στις κοινότητες,
- γ) τα έσοδα και οι δαπάνες είναι νόμιμες,
- δ) έχουν εγγραφεί οι υποχρεωτικές δαπάνες και τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο και
- ε) τηρούνται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος και, εφόσον απαιτείται, το αναμορφώνει ανάλογα και καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού, αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

Η οικονομική επιτροπή, έως την ίδια ημερομηνία, μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του, με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Με τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, η οποία κοινοποιείται στους δήμους, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι δήμοι που:

- α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών,
- β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος και
- γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Στη γνώμη περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή εκάστου δήμου είναι αναγκαίο να εγγράψει σε επιμέρους κωδικούς ή ομάδες κωδικών αριθμών του σχεδίου του προϋπολογισμού, ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου του προϋπολογισμού, το οποίο υποβάλλεται από την οικονομική επιτροπή στο δημοτικό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και από αιτιολογική έκθεση, στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού.

7. Το δημοτικό συμβούλιο, έως τη 15η Νοεμβρίου, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9 και υποβάλλει τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου Αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου. Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού, που αποστέλλεται σε έντυπη μορφή, αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών. Κατά τον έλεγχο αυτόν, εξετάζεται και η συμμόρφωση του δήμου με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αμέσως μόλις επικυρωθεί ο προϋπολογισμός, ο δήμος μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου Αρχή ο προϋπολογισμός, όπως διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, ως αποτέλεσμα αναμορφώσεων.

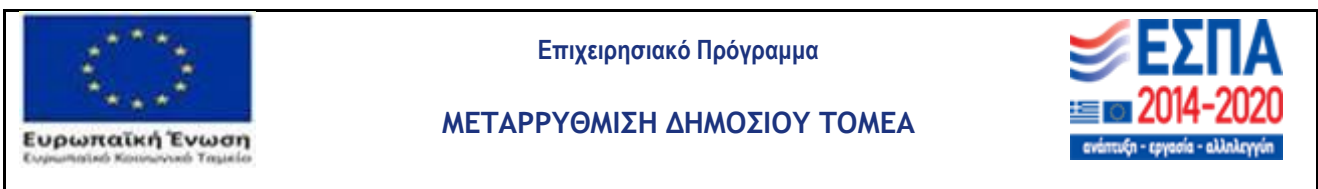
Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 165 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

8. Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού διεξάγεται αναλυτικά μέχρι τεταρτοψήφιου κωδικού αριθμού εσόδων και δαπανών και αναπτύξεων αυτού, επί της εισήγησης της οικονομικής επιτροπής και επί εναλλακτικών προτάσεων. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την οικονομική επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων, που κατατίθενται σύμφωνα με την παράγραφο 9. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας.

9. Εναλλακτικές προτάσεις κατατίθενται είτε στην οικονομική επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης του σχεδίου του προϋπολογισμού, είτε στο δημοτικό συμβούλιο κατά την πρώτη συζήτηση και ψήφιση του προϋπολογισμού. Οι ενδεχόμενες εναλλακτικές προτάσεις ανά κωδικό αριθμό, συζητούνται διακριτά και τίθενται σε ψηφοφορία κατ' αντιπαράθεση με τους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς που περιλαμβάνονται στο σχέδιο που έχει υποβληθεί από την οικονομική επιτροπή και σε συνδυασμό με άλλους κωδικούς αριθμούς εσόδων ή / και δαπανών, οι οποίοι θα πρέπει να τροποποιούνται ανάλογα, ώστε να διασφαλίζεται πάντοτε η ισοσκελίση τουλάχιστον του προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε δυνατή υποστήριξη για την κατάρτιση των εναλλακτικών προτάσεων. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου συνιστά και την εγκεκριμένη εγγραφή πίστωσης του προς ψήφιση προϋπολογισμού. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

10. Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της περιφερειακής ενότητας που εδρεύει ο δήμος. Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

11. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 7 ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως την 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9. Αν το δημοτικό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τ.Α. και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων:

α) Για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του δήμου, Αρχή και

β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της απόφασης της παραγράφου 1.

Γ. Απολογισμός - Ισολογισμός

1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959

Άρθρον 40 :

1. Ο δημοτικός ταμίας, άμα τη λήξει του οικονομικού έτους και τη υποβολή των μηνιαίων λογαριασμών του τελευταίου μηνός προβαίνει αυθημερόν εις τον προσδιορισμόν του χρηματικού υπολοίπου του λήξαντος οικονομικού έτους και την εισαγωγήν τούτου δι'εκδόσεως υπ'Αυτού του γραμματίου εισπράξεως εις την διαχείρισιν του επομένου οικονομικού έτους. Ακολούθως προέρχεται εις την κατάρτισιν και υποβολήν των ετησίων λογαριασμών της διαχειρίσεως του λήξαντος οικονομικού έτους εις τον δήμαρχον (και δημαρχιακήν επιτροπήν) κατά τα εν τη παραγράφω 1 του άρθρου 162 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος οριζόμενα.

Άρθρον 41 :

Οι κατά το προηγούμενον άρθρον λογαριασμοί σύγκεινται α) εκ του απολογιστικού πίνακος και β) εκ των αναλυτικών καταστάσεων των λογαριασμών της διαχειρίσεως των εσόδων και εξόδων και λοιπών δικαιολογητικών.

Άρθρον 42 :

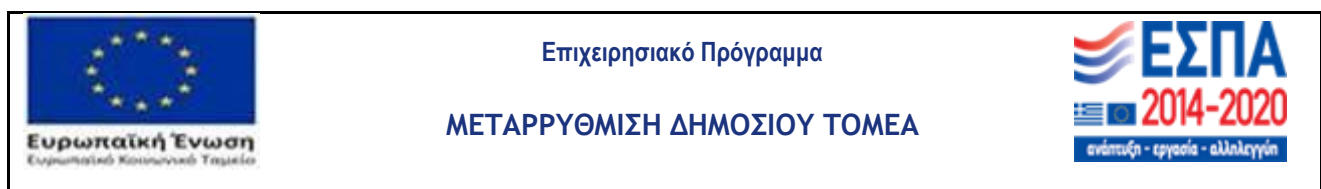
1. Ο απολογισμός πίναξ περιέχει εν επικεφαλίδι μεν τον δήμον, το οναματεπώνυμον του δημάρχου και ταμίου μετά προσδιορισμού της διαρκείας της υπηρεσίας αυτών δια την περίπτωσιν καθ'ην διήρκησεν αυτή καθ'όλον το έτος, εν τω κυρίω δε σώματι εμφανίζει κατά στήλας και κατά την διάταξιν των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού.

α) όσον αφορά τα έσοδα: τα προϋπολογισθέντα, τα βεβαιωθέντα τα εισπραχθέντα και τα υπόλοιπα εισπρακτέα.

β) όσον αφορά τα έξοδα: τα προϋπολογισθέντα, τας κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους δι'ειδικών αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου χορηγηθείσας αναπληρωματικές εκτάκτους και ειδικάς πιστώσεις, τα ενταλθέντα έξοδα, τα υπόλοιπα των πιστώσεων, τας τυχόν υπερβάσεις, των πιστώσεων, τα πληρωθέντα έξοδα και τα υπόλοιπα πληρωτέα.

2. Εις το απολογισμόν επισυνάπτονται τα εξής δικαιολογητικά στοιχεία:

Α') Δια τα έσοδα: α) Κατάστασις αναλυτική εν η αναγράφονται κατά την διάταξιν των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού των εσόδων εν έκαστον των εκδοθέντων τριπλοτύπων αποδεικτικών παραλαβής εισπρακτέων και των εκδοθέντων γραμματίων εισπράξεως κατ'Αύξοντα αριθμόν και ποσόν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Προκειμένου περί εσόδων βεβαιωθέντων επί του κεφαλαίου έσοδα εκ περαλθόντων οικονομικών ετών" εν τέλει της ανωτέρω καταστάσεως παρατίθεται ειδική ανάλυσις τούτων κατά οικονομικών έτος και κατά κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού αυτού.

β) τα στελέχη των τριπλοτύπων βιβλίων των εκδοθέντων αποδεικτικών εισπρακτέων,

γ) τα στελέχη των γραμματίων εισπράξεων,

δ) τα στελέχη των διπλοτύπων βιβλίων αποδεικτικών εισπράξεων των εισπρακτόρων μετά των οικείων αποσπασμάτων και

ε) κατάστασις αναλυτική εμφανίσις κατά κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού των εσόδων τα εκπεσθέντα ή διαγραφέντα έσοδα κεχωρισμένως κατ'έκπτωσιν ή διαγραφήν μετά σημειώσεις του αριθμού και χρονολογίας των εγγράφων βάσει των οποίων εγένετο η έκπτωσις ή διαγραφή.

Β') Δια τα πληρωθέντα έξοδα:

α) Κατάστασις αναλυτική εν η αναγράφονται κατά την διάταξιν των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού και κατ'Αριθμόν και ποσόν εν έκαστον των εξοφληθέντων χρηματικών ενταλμάτων και

β) Τα εξοφληθέντα χρηματικά εντάματα μετά των συνημμένων αυτοίς δικαιολογητικών εγγράφων.

Άρθρον 43 :

1. Η τελική κατάστασις του λογαριασμού της χρηματικής διαχειρίσεως εμφανίζει: α') το χρηματικόν υπόλοιπον του προηγούμενου έτους, β') τας εισπράξεις του έτους εκ τακτικών εσόδων εν συνόλω, γ') τας εισπράξεις του έτους εξ εκτάκτων εσόδων εν συνόλω, δ') τας πληρωμάς του έτους εις τακτικά έξοδα εν συνόλω, ε') τας πληρωμάς του έτους εις έκτακτα έξοδα εν συνόλω και στ') το χρηματικόν υπόλοιπον.

2. Εις την κατάστασιν αυτήν προσαρτάται το γραμματίον εισπράξεως το βεβαιούν την μεταφοράν του χρηματικού υπολοίπου εις την επομένην διαχείρισιν.

Άρθρον 44 :

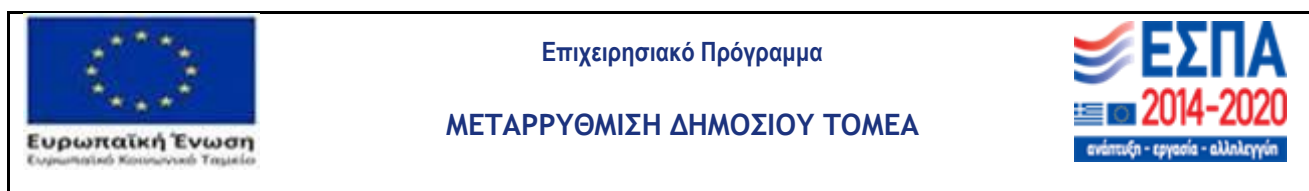
α) αντίγραφον του κεκρωμένου προϋπολογισμού και δια πάσαν τυχόν χορήγησιν αναπληρωματικής πιστώσεως, αι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου μετά των εγκριτικών τοιούτων της διοικητικής αρχής, β') η κατά το άρθρον 104 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος έκθεσις της δημορχικής επιτροπής και πράξις του δημοτικού συμβουλίου επί του απολογισμού. γ') πίναξ εμφανίων αφ'ενός τα παραληφθέντα γραμμάτια εισπράξεως και διπλότυπα εισπράξεως καθ'υπόλογον και είδος και αφ'ετέρου τα εκ τούτων χρησιμοποιηθέντα και υποβληθέντα εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον, τα επιστραφέντα αχρησιμοποίητα εις αρμοδιάν υπηρεσίαν ή αρχήν και τα παραδοθέντα εις τον διάδοχον. δ') Βεβαίωσις της υπό του άρθ. 54 του παρόντος προβλεπομένης αρχής περί των παραλαφθέντων γραμματίων εισπράξεως και βεβαίωσις περί των εκ τούτων επιστραφέντων μετά την λήξιν του οικονομικού έτους. ε') Πρωτόκολλον παραδόσεως και παραλαβής εν περιπτώσει αλλαγής του ταμίου κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους και στ') η κατά το άρθρον 16 παρ. 2 του παρόντος απαιτουμένη κατάστασις.

2. Ν. 3463/2006, άρθρο 163, 164

Άρθρο 163

Απολογισμός - Ισολογισμός Δήμων

1. Έως το τέλος Μαΐου, εκείνος που ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη δημορχιακή επιτροπή λογαριασμό της διαχείρισης του

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

οικονομικού έτους που έληξε. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο λογαριασμός της διαχείρισης ορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175. Ο λογαριασμός υποβάλλεται ενιαίος, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμειακή υπηρεσία.

2. Μέσα σε δύο (2) μήνες αφότου παρέλαβε τα ανωτέρω στοιχεία, η δημορχιακή επιτροπή τα προελέγει και, το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό και, προκειμένου για Δήμους που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων, τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο.

3. Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο, ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή.

Οι Δήμοι που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο υποχρεούνται, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, να ορίζουν τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και τον αναπληρωτή του μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του έτους αυτού.

Ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσαρτήματος) του Δήμου, εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής αναφέρει εάν ο Δήμος εφάρμοσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων και εάν τηρήθηκαν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των αντίστοιχων κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως.

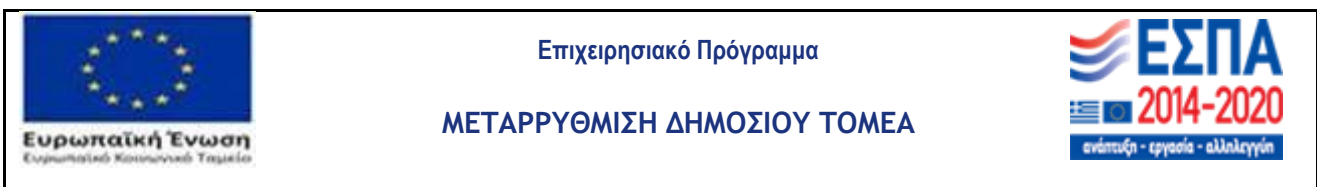
Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και έκθεση ελέγχου, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας, επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή στο δημοτικό συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

4. Το συμβούλιο μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως και την έκθεση της δημορχιακής επιτροπής αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού ή και του ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν, σε ειδική για αυτόν το σκοπό συνεδρίαση, στην οποία παρίσταται και ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.

Στους Δήμους που εφαρμόζουν κλαδικό λογιστικό σχέδιο, στην ανωτέρω ειδική συνεδρίαση καλείται και παρίσταται και ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος συνέταξε το πιστοποιητικό ελέγχου. Η απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή ή του αναπληρωτή του δεν επηρεάζει τη λήψη απόφασης του συμβουλίου, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται η εμπρόθεσμη πρόσκλησή του στην ειδική συνεδρίαση.

Ο δήμαρχος με έγγραφό του κοινοποιεί την απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή από τη συνεδρίαση στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, το συμβούλιο δε, έχει δικαίωμα να αποκλείσει τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή που δεν προσήλθε, από επόμενο έλεγχο στο Δήμο.

5. Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), όπως ισχύει, υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

μέσα σε έναν (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 26 του π.δ. 774/1980 και παράλληλα διενεργείται έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του Δήμου, μετά από απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδεται είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

6. Συνοπτική κατάσταση του απολογισμού ή και ο ισολογισμός μετά των αποτελεσμάτων χρήσεως και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή δημοσιεύονται, μετά την έγκρισή τους από το δημοτικό συμβούλιο, σε μία (1) τουλάχιστον ημερησία ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα η οποία εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος.

Με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175, καθορίζονται τα προς δημοσίευση στοιχεία του απολογισμού.

7. Οι Δήμοι, οι οποίοι δεν υποχρεούνται κατά το νόμο στην εφαρμογή του κλαδικού λογιστικού σχεδίου, συντάσσουν στη λήξη κάθε οικονομικού έτους οικονομική κατάσταση, στην οποία εμφανίζονται οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους. Με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175, καθορίζονται τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης αυτής.

Σύνοψη της οικονομικής κατάστασης δημοσιεύεται μαζί με τον απολογισμό, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού.

Οι Δήμοι που εφαρμόζουν προαιρετικά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302 Α') δεν υποχρεούνται στη σύνταξη της οικονομικής κατάστασης της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 164

Απολογισμός - ισολογισμός Κοινοτήτων

1. Έως το τέλος Μαΐου, εκείνος που ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία της Κοινότητας, υποβάλλει στο κοινοτικό συμβούλιο τους λογαριασμούς της διαχείρισης του περασμένου οικονομικού έτους μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά. Το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για την έγκριση του απολογισμού και, προκειμένου για Κοινότητες που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων, του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του, με πράξη που εκδίδει μέσα σε ένα δίμηνο από την παραλαβή των λογαριασμών.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 163 εφαρμόζονται κατά τα λοιπά αναλόγως και για τις Κοινότητες.

III. Διατάξεις για τις Περιφέρειες

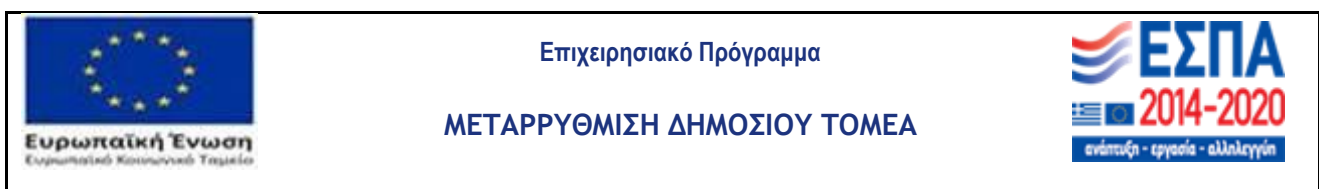
A. Προϋπολογισμός

1. Π.Δ. 30/1996, άρθρο 87

Άρθρο 87: Οικονομικό έτος Προϋπολογισμός

(Άρθρα 23 παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 Ν. 2218/94, 13 παρ. 17 Ν.2307/95)

1. Ο προϋπολογισμός της Ν.Α., στον οποίο γράφονται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες, καταρτίζεται για ένα οικονομικό έτος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους παρατείνεται:

1) ένα (1) μήνα για την είσπραξη των εσόδων που έχουν βεβαιωθεί έως τη λήξη του και 2) δύο (2) μήνες για την πληρωμή των εξόδων, για τα οποία οι σχετικές υποχρεώσεις έχουν αναληφθεί έως τη λήξη του.

Την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των Ν.Α. ενεργούν οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων που λειτουργούν στις Ν.Α. και υπάγονται στον Υπουργό Οικονομικών.

2. Οι νομαρχιακές επιτροπές συντάσσουν για τον τομέα αρμοδιότητάς τους το σχέδιο του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων και το υποβάλλουν στο νομαρχιακό συμβούλιο έως το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Κάθε εγγραφή στο σχέδιο του προϋπολογισμού πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη. Το νομαρχιακό συμβούλιο, έως το τέλος Νοεμβρίου του ίδιου έτους, ψηφίζει ισοσκελισμένο τον προϋπολογισμό. Σε ξεχωριστό τμήμα του προϋπολογισμού αναγράφονται οι πιστώσεις που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του προγράμματος επενδύσεων της Ν.Α.. Για τον τύπο και το περιεχόμενο του προϋπολογισμού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ρυθμίζουν τον τύπο και το περιεχόμενο του τακτικού κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται τα κριτήρια, τα οποία θα βασίζονται στις δημογραφικές, γεωγραφικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικιστικές συνθήκες κάθε περιοχής, καθώς και η διαδικασία και οι λοιπές λεπτομέρειες για την κατανομή του προϋπολογισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα Επαρχεία. "Ο Προϋπολογισμός αποστέλλεται στην αρμόδια κεντρική υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους μαζί με την εισηγητική του έκθεση, την έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου και την πράξη έγκρισης του Νομαρχιακού Συμβουλίου, ώστε να αξιολογηθεί από τον Υπουργό Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών αν διαπιστώσει ότι : α) υπάρχουν αποκλίσεις από τους στόχους του Κρατικού Προϋπολογισμού όσον αφορά τα έσοδα και τις δαπάνες του και β) δεν έχει τηρηθεί ο τύπος και το περιεχόμενο του κρατικού προϋπολογισμού , ζητά από το Νομαρχιακό Συμβούλιο την αναγκαία αναμόρφωση του προϋπολογισμού και την επανυποβολή του στο Υπουργείο Οικονομικών

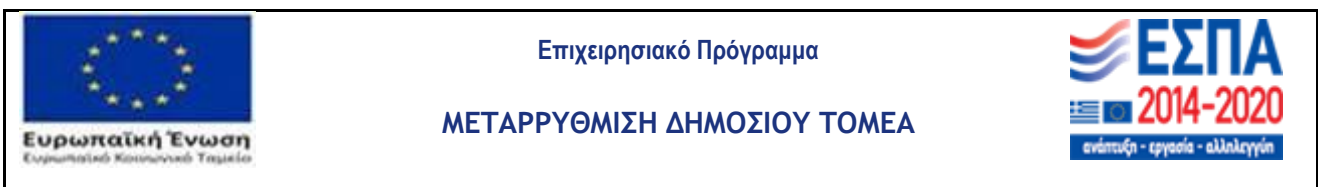
3. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτισθεί και δεν υποβληθεί, όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο ή αν ο πρόεδρος του νομαρχιακού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως το τέλος Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή στις 11 π.μ. μετά την ημερομηνία αυτήν και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού.

4. Έως την έναρξη της ισχύος του νέου προϋπολογισμού, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους.

5. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους επιτρέπεται η τροποποίηση του προϋπολογισμού, με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου. Όλες οι τροποποιήσεις του προϋπολογισμού γίνονται απαραίτητα μέσω του αποθεματικού κεφαλαίου, το οποίο αυξομειώνεται αντίστοιχα.

6. Το αποθεματικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.

2. Ν. 3852/2010, άρθρο 176, 268

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 176

Αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής

1. Η οικονομική επιτροπή είναι αρμόδια για:

α) Την κατάρτιση σχεδίου του προϋπολογισμού της περιφέρειας και την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για ψήφιση.

β) Την κατάρτιση, επεξεργασία, προέλεγχο του απολογισμού και υποβολή σχετικής έκθεσης στο περιφερειακό συμβούλιο.

γ) Για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το περιφερειακό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης εκτέλεσης έργων, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών που δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 3316/2005 (Α' 42), σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

γ1) Για την άπαξ λήψη αιτιολογημένης απόφασης περί τροποποίησης έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικείμενου συμβάσεων ποσού έως εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει τα πρωτόκολλα παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της

δ) Την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους.

ε) Τη μελέτη της ανάγκης σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο περιφερειακό συμβούλιο.

στ) Την εισήγηση προς το περιφερειακό συμβούλιο της επιβολής τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

ζ) Την απόφαση για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

η) Την απόφαση για την αγορά, παραχώρηση χρήσης, μίσθωση και εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.

θ) Την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για το ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας της περιφέρειας. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το περιφερειακό συμβούλιο.

ι) Την απόφαση για την άσκηση ή μη όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά.

ια) Την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές Αρχές.

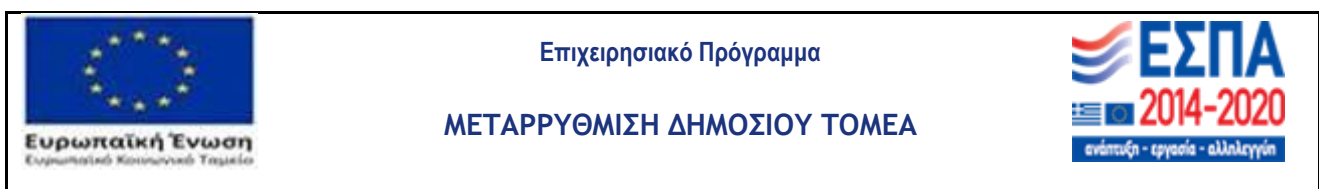
ιβ) Το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ.

ιγ) Την πρόσληψη πληρεξούσιου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με πάγια αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος η περιφέρεια. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία.

Άρθρο 268

Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – λογιστικό σύστημα περιφερειών

1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των περιφερειών, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε περιφερειακής περιόδου δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε περιφερειακής περιόδου ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της περιφερειακής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

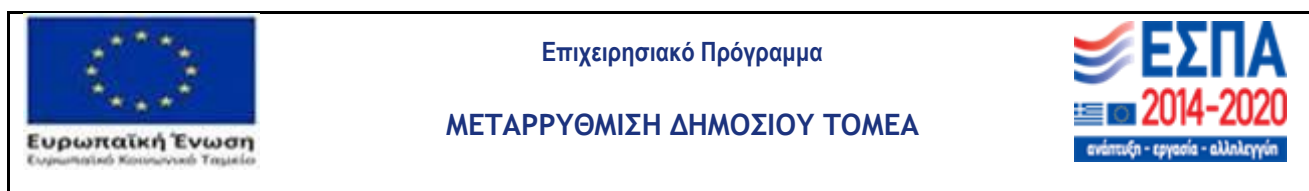
2. Σκοπός των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων και περιλαμβάνουν:

- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

5. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο περιφερειακό συμβούλιο.

6. Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

7. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως ψηφίσθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της οικείας περιφέρειας. Η παράλειψη της δημοσιότητας αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

8. Ο προϋπολογισμός, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, η εισηγητική έκθεση της περιφερειακής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Αν διαπιστωθεί ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το περιφερειακό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

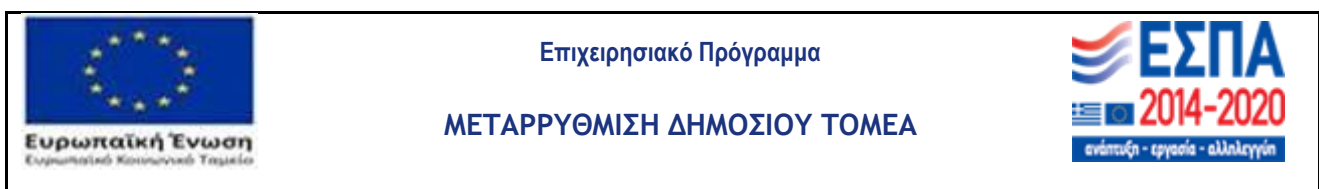
9. Η ταμειακή λειτουργία των περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

10. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της οικείας περιφέρειας, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο περιφερειακό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο περιφερειακό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση είσπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το περιφερειακό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το περιφερειακό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας και στο διαδίκτυο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

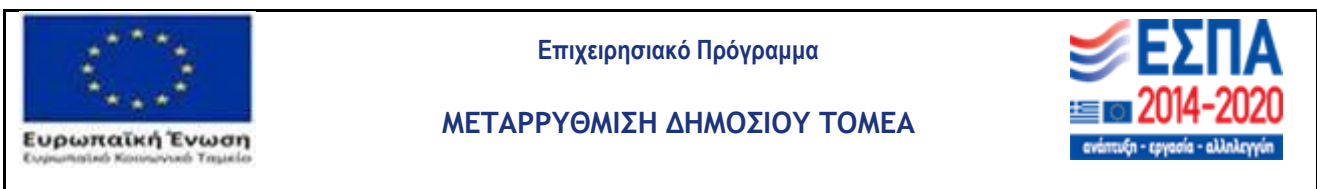
11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.

Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 315/1999, οι Περιφέρειες μπορεί να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεών τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες επιτρέπεται: α) σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, είτε επειδή δεν υπηρετεί στην Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε επειδή το υφιστάμενο προσωπικό δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας. Με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), εφόσον δεν υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις για την κάλυψη των σχετικών αναγκών καθίσταται υποχρεωτική η περίληψή τους σε αυτόν, β) από την έναρξη ισχύος της παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3979/2011.

12. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη βεβαίωση εσόδων, στην ανάληψη υποχρεώσεων, στην έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, στην ευθύνη και στον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, στη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, στη χρηματική διαχείριση της ταμειακής υπηρεσίας, στη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμίας, στα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμειακές υπηρεσίες και γενικά στην οικονομική διοίκηση και στο λογιστικό των περιφερειών.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος του προϋπολογισμού των περιφερειών.

14. Οι διατάξεις των κανονιστικών πράξεων των παραγράφων 11 έως 13 εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου του επόμενου της δημοσίευσής τους έτους. Μέχρι την κατά τα ανωτέρω εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των περιφερειών ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 30/1996. Όπου στις διατάξεις του εν λόγω προεδρικού διατάγματος αναφέρονται «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή», «Νομαρχιακό Συμβούλιο» και «Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας», νοούνται αντίστοιχα «Περιφέρεια», «Περιφερειάρχης», «Οικονομική Επιτροπή», «Περιφερειακό Συμβούλιο» και «Ελεγκτής Νομιμότητας».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

16. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση χορήγησης πάγιας προκαταβολής ορίζονται:

α) Οι δαπάνες που θα αντιμετωπιστούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

β) Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

γ) Ο υπάλληλος στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με τις έγγραφες εντολές του περιφερειάρχη.

Ο περιφερειάρχης, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη, ώστε να παραμένει πάντοτε στα χέρια του υπόλογου το αρχικό ποσό της πάγιας προκαταβολής. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

17. Το άρθρο 165 του Κ.Δ.Κ. εφαρμόζεται αναλόγως και για τις περιφέρειες, τόσο για την υποχρέωση υποβολής των οικείων στοιχείων, όσο και για τις κυρώσεις, που προβλέπονται σε περίπτωση μη εκπλήρωσής της.

3. Ν. 4172/2013, άρθρο 78

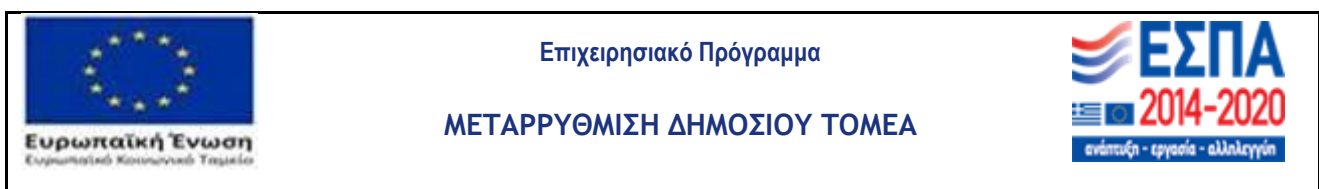
Άρθρο 78

Προϋπολογισμός Περιφερειών

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται κάθε έτος, μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των περιφερειών και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των παραγράφων 2 έως 12. Με όμοια απόφαση, μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επιμέρους ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών.

2. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών της παραγράφου 1 και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της οικείας αρμόδιας Οικονομικής Υπηρεσίας της περιφέρειας, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές.

Η εκτελεστική επιτροπή έως την 20η Ιουλίου κάθε έτους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της που αφορούν την προετοιμασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή. Για τη σύνταξη του προσχεδίου, η εκτελεστική επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας, καθώς και τη γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης του άρθρου 178 του ν. 3852/2010. Η μη διατύπωση γνώμης επί του προϋπολογισμού από την επιτροπή διαβούλευσης, δεν κωλύει τη σύνταξη του προσχεδίου αυτού από την εκτελεστική επιτροπή. Αν το προσχέδιο δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, τότε καταρτίζεται από αυτήν. Η εκτελεστική επιτροπή και η επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνουν τη γνώμη τους μόνο κατά το στάδιο κατάρτισης του προϋπολογισμού και δεν απαιτείται εκ νέου γνωμοδότησή τους για όποιες αναμορφώσεις του ακολουθήσουν.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Η οικονομική επιτροπή, έως την 20η Σεπτεμβρίου, εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή και ειδικότερα αν:

- α) τα έσοδα και οι δαπάνες είναι νόμιμες,
- β) έχουν εγγραφεί οι υποχρεωτικές δαπάνες και τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο και

γ) τηρούνται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και, εφόσον απαιτείται, το αναμορφώνει αναλόγως και καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις, καθώς και οι λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες, που αφορούν τις μητροπολιτικές λειτουργίες της Περιφέρειας Αττικής, τις αντίστοιχες της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και τις περιφερειακές ενότητες κάθε περιφέρειας.

Η οικονομική επιτροπή, έως την ίδια ημερομηνία, μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Με τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, η οποία κοινοποιείται στις περιφέρειες, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι περιφέρειες που:

- α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών,
- β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος και

γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Στη γνώμη περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή έκαστης περιφέρειας είναι αναγκαίο να εγγράψει σε επιμέρους κωδικούς ή ομάδες κωδικών αριθμών του σχεδίου του προϋπολογισμού, ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση των σχεδίων του προϋπολογισμού, το οποίο υποβάλλεται από την Οικονομική Επιτροπή στο περιφερειακό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, την έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, καθώς και από αιτιολογική έκθεση στην οποία παρουσιάζονται οι προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού.

4. Το περιφερειακό συμβούλιο, έως τη 15η Νοεμβρίου, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6 και υποβάλλει τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία της περιφέρειας Αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου. Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού, που αποστέλλεται σε έντυπη μορφή, αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της Οικονομικής Επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών. Κατά τον έλεγχο αυτόν, εξετάζεται και η συμμόρφωση της περιφέρειας με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

 Ευρωπαϊκή Ένωση <small>Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</small>	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 <small>ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</small>
---	--	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αμέσως μόλις επικυρωθεί ο προϋπολογισμός, η περιφέρεια μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου, που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στην αρμόδια για την εποπτεία της περιφέρειας Αρχή ο προϋπολογισμός, όπως διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, ως αποτέλεσμα αναμορφώσεων.

Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, κατ' αναλογία των όσων προβλέπονται στο άρθρο 165 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

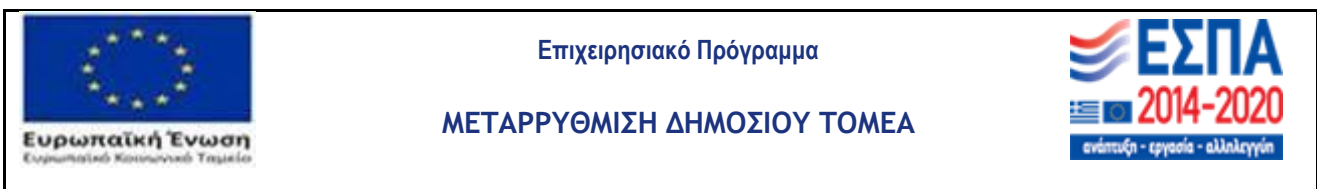
5. Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού διεξάγεται αναλυτικά έως κωδικό αριθμό εσόδων και δαπανών σε επίπεδο μονάδας και τυχόν αναπτύξεων επί της εισήγησης της οικονομικής επιτροπής και επί εναλλακτικών προτάσεων. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την Οικονομική Επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων που κατατίθενται σύμφωνα με την παράγραφο 6. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας.

6. Εναλλακτικές προτάσεις κατατίθενται είτε στην Οικονομική Επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης του σχεδίου του προϋπολογισμού, είτε στο περιφερειακό συμβούλιο κατά την πρώτη συζήτηση και ψήφιση του προϋπολογισμού. Οι ενδεχόμενες εναλλακτικές προτάσεις ανά κωδικό αριθμό, συζητούνται διακριτά και τίθενται σε ψηφοφορία κατ' αντιπαράθεση με τους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς που περιλαμβάνονται στο σχέδιο που έχει υποβληθεί από την οικονομική επιτροπή και σε συνδυασμό με άλλους κωδικούς αριθμούς εσόδων ή/και δαπανών, οι οποίοι θα πρέπει να τροποποιούνται ανάλογα, ώστε να διασφαλίζεται πάντοτε η τουλάχιστον ισοσκελίση του προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα οριζόμενα της παραγράφου 2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας παρέχουν κάθε δυνατή υποστήριξη για την κατάρτιση των εναλλακτικών προτάσεων. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου συνιστά και την εγκεκριμένη εγγραφή πίστωσής του προς ψήφιση προϋπολογισμού. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο (2) πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

7. Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της περιφέρειας. Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

8. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 4 ή αν ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως τη 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6. Αν το περιφερειακό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τ.Α. και Αναπτυξιακής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης της περιφέρειας από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ):

α) Για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία της περιφέρειας, Αρχή και

β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

10. Μέχρι την έναρξη ισχύος του νέου προϋπολογισμού, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, για την είσπραξη κάθε είδους εσόδου και για τη διενέργεια και την πληρωμή μόνον των υποχρεωτικών δαπανών, που είναι οι εξής:

α) Οι αντιμισθίες, η αποζημίωση των αιρετών για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών, καθώς και οι δαπάνες μετακίνησης και διαμονής τους για εκτέλεση υπηρεσίας.

β) Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης, της αποζημίωσης για την υπερωριακή απασχόληση, καθώς και εκείνων που απορρέουν από την εκτέλεση των συμβάσεων έργου, όπως επίσης και οι βαρύνουσες την περιφέρεια αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές.

γ) Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.

δ) Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικό, τα ανταλλακτικά και η συντήρηση των μηχανημάτων και των οχημάτων, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

ε) Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες της περιφέρειας.

στ) Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.

ζ) Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.

η) Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των οχημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.

θ) Οι δαπάνες υλοποίησης των προγραμματικών συμβάσεων.

ι) Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε περιφέρεια, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.

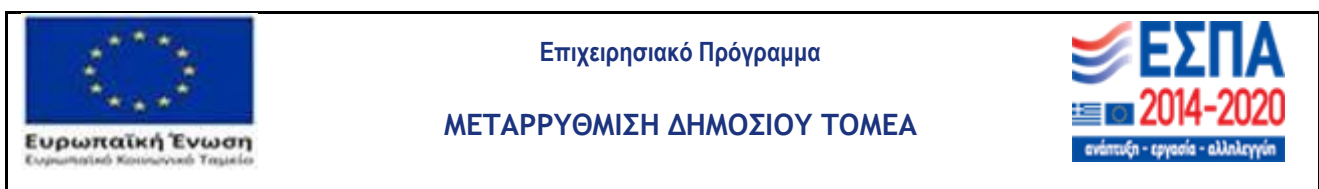
ια) Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων, σύμφωνα με το διατακτικό τους, οφειλών.

ιβ) Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους.

ιγ) Τα ποσά για την καταβολή του επιδόματος ανάδοξης οικογένειας και του διατροφικού επιδόματος, καθώς και τα ποσά για την προμήθεια υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

ιδ) Οι δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.

ιε) Τα υλικά και το κόστος επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητας των περιφερειών, καθώς και οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πολιτική προστασία.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιστ) Οι δαπάνες που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, σύμφωνα με διάταξη νόμου, ύστερα από αποφάσεις χρηματοδότησης από την κρατική διοίκηση, καθώς και αυτές που γίνονται στο πλαίσιο της υλοποίησης εγκεκριμένων έργων ή δράσεων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ιζ) Τα χορηγούμενα από τις περιφέρειες επιδόματα, διατροφικό και ανάδοχης οικογένειας.

11. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους, πλην αυτών που αφορούν:

α) τις αποδοχές προσωπικού και την καταβολή των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών και

β) την καταβολή των χορηγούμενων από τις περιφέρειες διατροφικού επιδόματος και ανάδοχης οικογένειας.

B. Απολογισμός

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 88: Απολογισμός

(Άρθρο 23 παρ. 7 και 8 Ν. 2218/94)

1. Έως το τέλος Απριλίου η αρμόδια, σύμφωνα με τον Οργανισμό, υπηρεσία της Ν.Α. υποβάλλει στις νομαρχιακές επιτροπές, για τον τομέα ευθύνης τους, τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που έληξε. Οι νομαρχιακές επιτροπές ελέγχουν τους λογαριασμούς και μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου τους παρέλαβαν, υποβάλλουν στο νομαρχιακό συμβούλιο έκθεση μαζί με τους λογαριασμούς. Το συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό των την έκθεση των νομαρχιακών επιτροπών, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν. Ο απολογισμός, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά, υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε ένα (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του νομαρχιακού συμβουλίου.

2. Ευθύς μόλις λήξει το οικονομικό έτος, η αρμόδια υπηρεσία της Ν.Α. καταρτίζει συνοπτική κατάσταση των εσόδων και των εξόδων, που υποβάλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, καθώς και απολογιστικό πίνακα, που υποβάλλει στην υπηρεσία στατιστικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Λογιστικό Δήμων και Περιφερειών

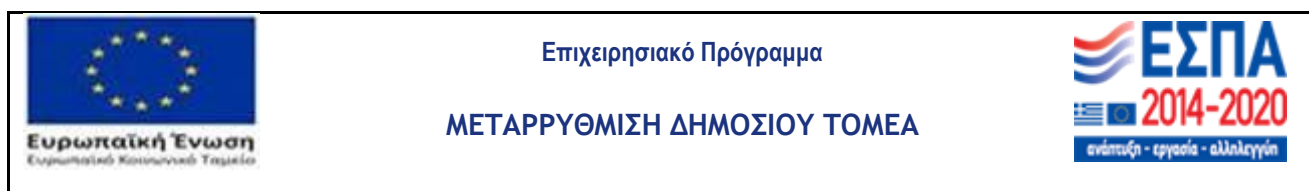
1. Κοινές διατάξεις για το λογιστικό Δήμων και Περιφερειών

1. Ν. 4270/2014, άρθρο 69Ε, ΣΤ, Ζ

Άρθρο 69Ε

Τακτοποίηση εκκρεμοτήτων φορέων του Δημοσίου Τομέα

1. Με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων τακτοποιούνται εκκρεμότητες στη δημοσιονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., συνεπεία κατασχέσεων σε βάρος τους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καθορίζονται και άλλες περιπτώσεις τακτοποίησης εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τα Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, οι λουπές περιπτώσεις τακτοποίησης εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Άρθρο 69ΣΤ

Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων

Τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκκαθαρίζονται και εντέλλονται προς πληρωμή οι δημόσιες δαπάνες και οι δαπάνες των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, δύνανται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Ομοίως δύνανται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά και στις αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου τα δικαιολογητικά και τα εκδοθέντα για την πληρωμή της δαπάνης χρηματικά εντάλματα (Χ.Ε.) για την άσκηση προληπτικού ελέγχου στις προβλεπόμενες περιπτώσεις και τη θεώρηση των Χ.Ε. αντίστοιχα, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στο άρθρο 31. Τα δικαιολογητικά τηρούνται σε φυσική μορφή από τις οικείες Οικονομικές Υπηρεσίες των Διατακτών και τίθενται στη διάθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης ή του Υπουργού Εσωτερικών, αν πρόκειται για υπαγωγή φορέων της Κεντρικής Διοίκησης ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αντιστοίχως καθορίζονται οι φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του παρόντος και ο χρόνος υπαγωγής αυτών, καθώς και οι αναγκαίες τεχνικές ή άλλες λεπτομέρειες και ιδίως ο τρόπος εισαγωγής από τους διατάκτες των στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί κάθε φορέας, η διαδικασία επεξεργασίας των αιτημάτων της πληρωμής από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία, ο τρόπος εκκαθάρισης της συγκεκριμένης δαπάνης, η διαδικασία διαβίβασης των ηλεκτρονικών στοιχείων των δικαιολογητικών και των τίτλων πληρωμής στο Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ.) στις προβλεπόμενες περιπτώσεις, ο τρόπος ακύρωσης των δικαιολογητικών στη φυσική τους μορφή, η διαδικασία άσκησης του προληπτικού ελέγχου και θεώρησης των ΧΕ από το Ε.Σ., καθώς και λοιπά σχετικά θέματα.

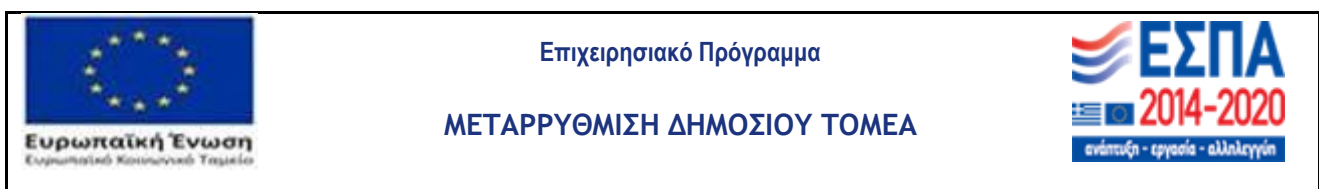
Με όμοιες αποφάσεις ρυθμίζονται θέματα ασφάλειας των διακινούμενων στοιχείων, πιστοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας των εξουσιοδοτούμενων υπαλλήλων των αρμόδιων υπηρεσιών (αυθεντικοποίηση), ευθυνών των πιστοποιημένων χειριστών – χρηστών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

Άρθρο 69Ζ

Προθεσμίες αποστολής δικαιολογητικών δημοσίων δαπανών και δαπανών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έκδοσης τίτλου πληρωμής και εξόφλησης αυτών

1.α. Η προθεσμία αποστολής από τον διατάκτη στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα πλήρους φακέλου των δικαιολογητικών δαπανών προς έκδοση σχετικών Χρηματικών Ενταλμάτων (ΧΕ) για την πληρωμή τους καθορίζεται σε τρεις (3) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου για την πληρωμή εγγράφου στην Υπηρεσία, άλλως από τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παρ. 3 της υποπαραγράφου Ζ.5 της παραγράφου Ζ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α΄ 107).

β. Η προθεσμία για την έκδοση των ΧΕ από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα για πληρωμή δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών του Δημοσίου καθορίζεται σε είκοσι μία (21) ημέρες από την ημερομηνία περιέλευσης σε αυτή πλήρους φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τυχόν αντιρρήσεις του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα για την εκτέλεση δαπάνης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 26 διατυπώνονται εγγράφως εντός πέντε (5) ημερών από την περιέλευση των δικαιολογητικών της δαπάνης στην υπηρεσία του. Επί των ανωτέρω αντιρρήσεων ο διατάκτης υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως εντός τριών (3) ημερών. Οι ανωτέρω προθεσμίες των πέντε (5) και τριών (3) ημερών, αντίστοιχα, προσμετρώνται στη συνολική προθεσμία των είκοσι μία (21) ημερών, εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί το σχετικό ΧΕ.

γ. Η προθεσμία για την εξόφληση από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα των ΧΕ δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθορίζεται σε πέντε (5) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης του ΧΕ. Στην ανωτέρω προθεσμία των πέντε (5) ημερών περιλαμβάνεται η αποστολή αιτήματος συμψηφισμού εκκαθαρισμένης και βέβαιης απαίτησης στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, όπου απαιτείται, καθώς και η σχετική απάντηση της Δ.Ο.Υ..

2. Η μη τήρηση των ανωτέρω επιμέρους προθεσμιών συνεπάγεται την πειθαρχική ευθύνη των αρμόδιων οργάνων κατά τις σχετικές διατάξεις του ν. 3528/2007 (Α' 26).

2. Ν. 4270/2014, άρθρα 153 - 156

Άρθρο 153

Βιβλία δημοσίων υπολόγων

Τα τηρούμενα από τους υπολόγους διαχειριστικά και λογιστικά βιβλία, καθώς και ο τρόπος τήρησης και θεώρησης αυτών, ορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

Προκειμένου για τους υπολόγους διαχειριστές αρμοδιότητας των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, πλην των Δημοσίων Στρατιωτικών Ταμείων, καθώς και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 154

Ετήσιο κλείσιμο διαχειριστικών βιβλίων

1. Όλα γενικά τα βιβλία των υπολόγων διαχειριστών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, εφόσον επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κλείνονται την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, συντάσσονται δε πρωτόκολλα για τα εμφανιζόμενα στα βιβλία σύνολα χρέωσης, πίστωσης και για το υπόλοιπο της διαχείρισης.

2. Η θεώρηση του κλεισίματος των βιβλίων των ανωτέρω διαχειρίσεων ενεργείται:

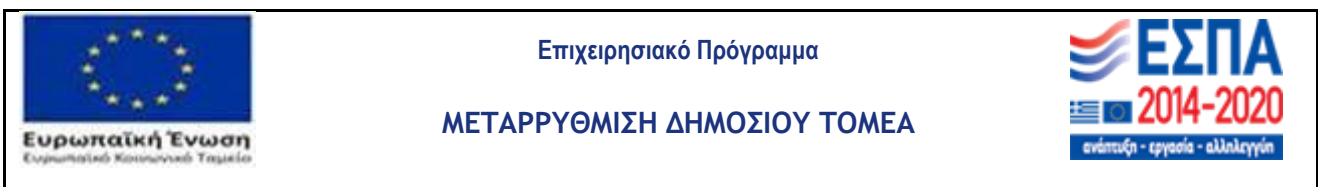
α. για τις διαχειρίσεις που υπάγονται στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη από αξιωματικούς που ορίζονται με διαταγές των αρμόδιων Υπουργείων, και

β. για τις υπόλοιπες διαχειρίσεις, από τους προϊσταμένους των υπολόγων διαχειριστών.

Σε περίπτωση σύμπτωσης του προσώπου του προϊσταμένου και του υπολόγου, η θεώρηση ενεργείται από υπάλληλο που ορίζεται από την αμέσως προϊστάμενη αυτού αρχή.

3. Ο τρόπος κλεισίματος και θεώρησης των βιβλίων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Ειδικά για το, κατά την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, κλείσιμο βιβλίων των διαχειρίσεων υλικού και εφοδίων των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, εφαρμόζονται τα οριζόμενα από τη νομοθεσία για την οικονομική μέριμνα αυτών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 156**Λογιστικό Πλαίσιο Γενικής Κυβέρνησης**

1. Με το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης επιδιώκεται ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγών της με ομοιόμορφο τρόπο, η αληθής και ορθή απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσής της, η διευκόλυνση της κατάρτισης ενοποιημένων χρηματοοικονομικών αναφορών, η ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητάς της, η άντληση αξιόπιστων πληροφοριών κάθε φύσης για αξιοποίηση, τόσο από τις διάφορες υπηρεσίες όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς, η εξαγωγή δεδομένων βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ), η απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε μορφής ελέγχων.

2. Όλες οι δημόσιες οικονομικές συναλλαγές της Γενικής Κυβέρνησης, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες, διαρθρώνονται και ταξινομούνται στην ίδια κατηγοριοποίηση, τόσο για τον προϋπολογισμό όσο και για τη λογιστική απεικόνιση. Οι ταξινομήσεις αυτές σχεδιάζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και διαρθρώνονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η περιεκτική παρουσίαση στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό όλων των εσόδων και δαπανών και όλων των πιστώσεων που εγκρίνονται από τη Βουλή.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται:

- α. οι βασικές αρχές και κανόνες του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης,
- β. το βασικό σχέδιο λογαριασμών,
- γ. τα τηρούμενα λογιστικά αρχεία και ο τρόπος τήρησής τους,
- δ. ο χρόνος έναρξης ισχύος του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης και
- ε. κάθε άλλο σχετικό θέμα.

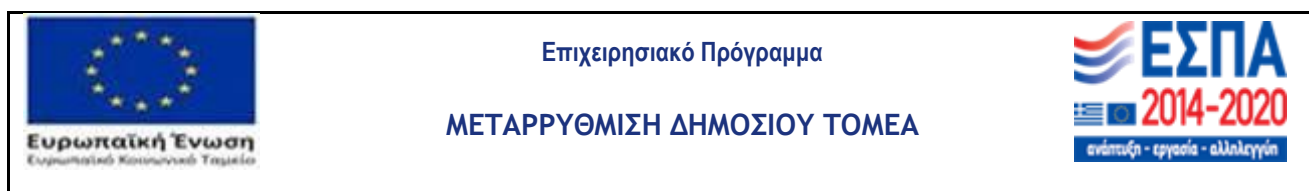
4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται:

α. Η πλήρης ανάπτυξη του βασικού σχεδίου λογαριασμών του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 3, η ανάπτυξη των ταξινομήσεων του προϋπολογισμού, το περιεχόμενο των αναλυτικών λογαριασμών, η μεταξύ τους συνδεσμολογία και οι αναλυτικές οδηγίες για την αρχική αναγνώριση, τη μεταγενέστερη επιμέτρηση και την παρουσίαση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών αναφορών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

β. Το περιεχόμενο του προσαρτήματος των χρηματοοικονομικών αναφορών.

5. Μέχρι την έκδοση και θέση σε ισχύ του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 3 εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος στη σύνταξη του Ισολογισμού, του Απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καθορίσθηκε με:

- α. το π.δ. 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης» (Α'30), για την Κεντρική Διοίκηση,
- β. το π.δ. 80/1997 «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου για τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης» (Α' 68), για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης,
- γ. το π.δ. 205/1998 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 163), για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- δ. το π.δ. 146/2003 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δημοσίων Μονάδων Υγείας» (Α'122) και το ν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3697/2008 σχετικά με την «Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α' 194), για τα δημόσια νοσοκομεία,

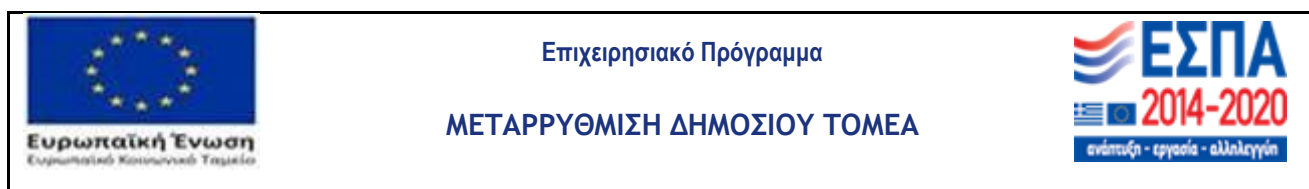
ε. το π.δ. 315/1999 «Περί του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)» (Α' 302), για τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και κατ' αναλογία για τους Ο.Τ.Α. Β' βαθμού.

II. Λογιστικό Δήμων

1. Ν. 4257/2014

Άρθρο 33

Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) που ισχύουν για τους δήμους περί του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης εφαρμόζονται αναλόγως και για τα δημοτικά ιδρύματα, τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους συνδέσμους αυτών, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν διαθέτουν υπάλληλο με την απαιτούμενη άδεια λογιστή και η ταμειακή υπηρεσία τους ασκείται από τους δήμους που τους έχουν συστήσει, οι τελευταίοι αναλαμβάνουν και την τήρηση του Λογιστικού τους Σχεδίου. Αν στο δήμο δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων δεν επαρκεί για την κάλυψη της υποχρέωσης αυτής, γεγονός που βεβαιώνεται από την οικεία Οικονομική Επιτροπή έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, το νομικό πρόσωπο μπορεί να αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη-λογιστή κάθε εργασία για την τήρηση του Λογιστικού του Σχεδίου, κατ' αναλογία και, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006 (Α' 114). Ομοίως, μπορεί να προσφύγει στις ίδιες διατάξεις, όταν έχει ίδια ταμειακή υπηρεσία, αλλά δεν διαθέτει προσωπικό με τα ανωτέρω απαιτούμενα τυπικά προσόντα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A. Βεβαίωση και είσπραξη εσόδων

1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959

Άρθρο 3 :

Βεβαίωσις εσόδου νοείται η κατά τους κειμένους νόμους παρά των αρμοδίων αρχών ή υπηρεσιών και οργάνων των δήμων εκκαθάρισις απαιτήσεώς τινος των δήμων και ο προσδιορισμός του ποσού αυτής, του προσώπου του οφειλέτου, του είδους του εσόδου και της αιτίας δι' ήν οφείλεται.

Άρθρον 4 :

1. Τίτλος βεβαίωσης είναι πάν εγγραφον αποδεικτικόν ή και απλώς βεβαιωτικόν της οφειλής προς τον δήμον.

Ειδικώτερον:

Έγγραφα αποτελούντα νομίμους τίτλους είναι: α/ Αι οριστικά και τελεσίδικαι αποφάσεις των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων. β/ Αι πειθαρχικά αποφάσεις. γ/ Αι καταλογιστικά αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αι εν τη αρμοδιότητι πάσης δημοσίας ή δημοτικής αρχής εκδιδόμεναι νομίμως τοιαύται. δ/ Αι δηλώσεις των φορολογουμένων και οι φορολογικοί κατάλογοι οι κατά τους οικείους φορολογικούς νόμους καταρτιζόμενοι υπό των αρμοδίων προς βεβαίωσιν του εσόδου το οποίον αφορώσι ούτοι υπηρεσιών ή οργάνων των δήμων. ε/ Αι χρεωστικά ομολογία πάσης φύσεως οφειλετών των δήμων. στ/ Τα υπό του νόμου κηρυσσόμενα διοικητικώς εκτελεστά πρωτόκολλα.

2. Τα εκ των ως άνω τίτλων στοιχεία καταχωρίζονται εις καταλόγους ή καταστάσεις εφ' ών αναγράφονται ονομαστικώς οι φορολογούμενοι και τα εισπρακτέα καθ' έκαστον τούτων ποσά, αναλυτικώς.

3. Αι εγγραφαί αύται γνωστοποιούνται επί αποδείξεσιν εις τους φορολογουμένους δια κοινοποιήσεως αποσπασμάτων εγγραφής, καλουμένους άμα όπως εντός ανατρεπτικής προθεσμίας ασκήσουν τα ένδικα μέσα κατά της εγγραφής των.

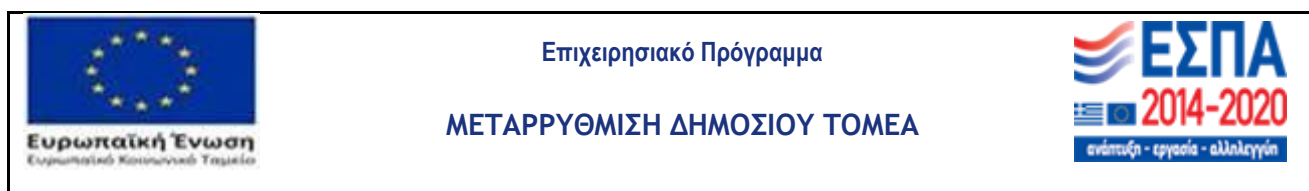
4. Οι ούτω καταρτιζόμενοι κατάλογοι ή καταστάσεις μετά την εκπνοήν των νομίμων προθεσμιών υπογράφονται παρά των αρμοδίων οργάνων της βεβαιωτικής του εσόδου υπηρεσίας και αρχής και σφραγίζονται δια της υπηρεσιακής αυτής σφραγίδος, αποτελούν δε τον πλήρη βεβαιωτικόν νόμιμον τίτλον και εν συνεχεία τον νόμιμον τίτλον της εισπράξεως των βεβαιωθέντων εσόδων.

5. Ο ως άνω καταρτισθείς κατ' έσοδον και οικονομικόν έτος νόμιμος τίτλος, συντεταγμένος εις τριπλούν και συνοδευόμενος από κατάστασιν συντεταγμένην εις τριπλούν, αναγράφουσαν περιληπτικώς τον συνολικόν αριθμόν των φορολογουμένων, το είδος του εσόδου και το ποσοτικόν άθροισμα του τίτλου, διαβιβάζεται δι' εγγράφου του δημάρχου ή της αρμοδίας βεβαιωτικής αρχής εις το αρμόδιον ταμείον του δήμου.

Εν τω εγγράφω, δι ού διαβιβάζεται προς τον ταμία ο χρηματικός τίτλος, δέον να αναφέρεται ολογράφως και αριθμητικώς το ολικόν ποσόν του βεβαιωθησομένου εσόδου, όπερ περιέχεται εις τον τίτλον αυτόν.

6. Ως οι τίτλοι περιέλθωσιν εις το ταμείον, ο ταμίας, ελέγχων τούτους εκδίδει εντός προθεσμίας ενός μηνός από της παραλαβής των τίτλων το αποδεικτικόν παραλαβής αυτών εκ τριπλοτύπου βιβλίου, εις το οποίον αναγράφονται τα εν τη περιληπτική καταστάσει στοιχεία και επιπροσθέτως το είδος και ο αριθμός του τίτλου και τα κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων.

7. Δι έκαστον τίτλον εκδίδεται ίδιον αποδεικτικόν παραλαβής.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Τα στοιχεία του εκδοθέντος αποδεικτικού παραλαβής σημειούνται υπό του ταμίου επί της προσθίας όψευς του πρώτου φύλλου του τίτλου και των περιληπτικών καταστάσεων, μεθ' ό επιστρέφεται η μία των περιληπτικών καταστάσεων μετά του εκδοθέντος αποδεικτικού παραλαβής εις την αποστείλασαν τον τίτλον αρχήν ή υπηρεσίαν.

9. Η δευτέρα περιληπτική κατάστασις μετά του εγγράφου της βεβαιωτικής αρχής, του συνοδεύοντος τον περιελθόντα εις το ταμείον τίτλον, φυλάσσεται εν τω ταμείω εις ιδίους κατ' έσοδον και οικονομικόν έτος φακέλλους αποτελούντα τα παραστατικά των βεβαιουμένων εσόδων έγγραφα, βάσει των οποίων και εν αντιπαραβολή προς το οικείον βιβλίον εισπρακτέων, εξακριβούται εις οιανδήποτε στιγμήν η ύπαρξις εν τοις ταμείοις των σχετικών νομίμων τίτλων, ήτοι χρηματικών καταλόγων κλπ.

10. Η τρίτη των περιληπτικών καταστάσεων αποστέλλεται εις το λογιστήριον του δήμου μετά του ετέρου των τριπλοτύπων αποδεικτικών παραλαβής (παράρτημα)., 11. Τα στελέχη των βιβλίων των εκδιδόμενων τριπλοτύπων αποδεικτικών παραλαβής υποβάλλονται υπό των υπολόγων ταμίων μετά των λοιπών διαχειριστικών στοιχείων εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον κατά την εις τούτο υποβολήν του λογαριασμού της διαχειρίσεως των εκάστου οικον.έτους.

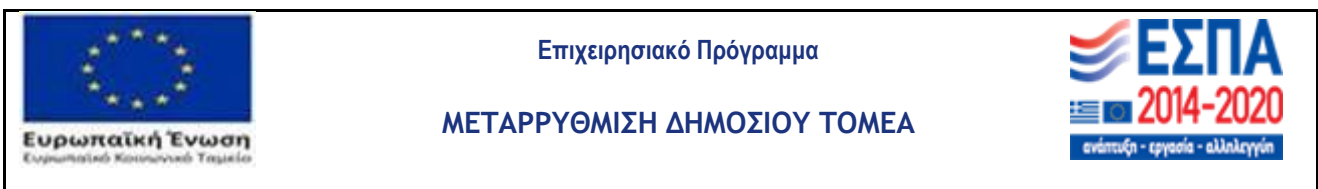
12. Από της χρονολογίας της εκδόσεως του τριπλοτύπου αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων, ήτις και λογίζεται ως χρονολογία βεβαιώσεως του εν τω τίτλω εσόδου, οι εν τω τίτλω αναγραφόμενοι οφειλέται των δήμων υποχρεούνται εις την εντός των καθωρισμένων νομίμων προθεσμιών εξόφλησιν του χρέους των.

Άρθρον 5 : Βεβαιώσεις οίκοθεν

1. Εις περιπτώσεις καθ' άς λόγω της υπό των σχετικών νόμων, κανονισμών κλπ. διαγραφομένης διαδικασίας εισπράξεως δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων η είσπραξις τούτων πραγματοποιείται εν τοις ταμείοις των δήμων βάσει δηλώσεων κλπ. πριν ή περιέλθουν αυτοίς οι σχετικοί τίτλοι, η βεβαιώσεις των ούτως εισπραττόμενων εσόδων ενεργείται υπό της ταμιακής υπηρεσίας, οίκοθεν άμα τη εις το ταμείον τακτική εισαγωγή των εξ εκάστου εσόδου πραγματοποιουμένων εισπράξεων.

2. Τα παραρτήματα των επί τη οίκοθεν βεβαιώσει εκδιδόμενων οικείων τριπλοτύπων βεβαιώσεως, αποστέλλονται υπό του δημοτικού ταμίου εις την αρμοδιάν δια την βεβαιώσιν εκάστου εσόδου υπηρεσίαν και την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου, υποχρεουμένων εις εξ αντικειμένου έλεγchon, εκ των παρ' αυτοίς πρωτοτύπων στοιχείων και ανακοίνωσιν διαφορών τω δημοτικώ ταμία προς συμπληρωματικήν είσπραξιν και επιβολήν κυρώσεων κατά των υπευθύνων.

3. Πλην της κατά τας περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ενεργουμένης υπό της ταμιακής υπηρεσίας των δήμων οίκοθεν βεβαιώσεως, βεβαιούνται οίκοθεν, δια λόγους λογιστικής τάξεως και εμφανίσεως έναντι πάσης εισπράξεως αντιστοίχου βεβαιώσεως α/ οι υπό των δημοσίων ταμείων εισπραττόμενοι μετά των δημοσίων φόρων δημοτικοί τοιούτοι, β/ αι κατ' ειδικούς νόμους υπό του Δημοσίου καταβαλλόμενοι εις τους δήμους χορηγήσεις εν γένει ή ποσοστά επί δημοσίων φόρων, γ/ τα υπέρ τρίτων συνεισπραττόμενα μετά δημοτικών φόρων έσοδα ως και τα υπέρ του δήμου παρακρατούμενα επί τη εισπράξει τούτων ποσοστά, δ/ τα εισπραττόμενα κατά πάσαν είσπραξιν δημοτικών εσόδων, δι' αμέσου καταβολής τέλη χαρτοσήμου, ε/ οι λόγω εκπροθέσμου καταβολής δημοτικών εσόδων εισπραττόμενοι τόκοι υπερημερίας, προσαυξήσεις κ.λ.π. και στ/ παν άλλο έσοδον ούτινος η βεβαιώσις, και η είσπραξις συμπίπτουν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρον 29 :

Πλην των κατ' άλλας διατάξεις του παρόντος Διατάγματος οριζομένων λογιστικών βιβλίων, η λογιστική υπηρεσία των δήμων τηρεί τα κάτωθι βιβλία :

1. Ημερολόγιον.

Εν αυτώ καταχωρίζονται τα εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα κατ'Αύξοντα αριθμόν και χρονολογίαν και εις ιδίας στήλας εν αίς αναγράφονται:

- α/ ο αύξων αριθμός του χρηματικού εντάλματος,
- β/ η χρονολογία της εκδόσεως,
- γ/ το κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού,
- δ/ το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου,
- ε/ η αιτία πληρωμής,
- στ/ το πληρωτέον ποσόν,
- ζ/ τα κατά μήνα ενταλθέντα ποσά και
- η/ τα ακυρωθέντα χρηματικά εντάλματα ή εκπεσθέντα ποσά.

2. Καθολικόν Εις το βιβλίον τούτο καταχωρίζονται κατά κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού εξόδων τα εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα. Το κεφάλαιο και άρθρον του προϋπολογισμού αναγράφεται εν επικεφαλίδι σημειούνται δε έναντι αι δια του προϋπολογισμού και μεταγενεστέρων αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου χορηγηθείσαι πιστώσεις ως και αι μετενεχθείσαι εις άλλα κεφάλαια και άρθρα τοιαύται.

Εις ιδίας στήλας αναγράφονται:

- α/ ο αύξων αριθμός καθολικού,
- β/ ο αύξων αριθμος του χρηματικού εντάλματος,
- γ/ η χρονολογία της εκδόσεως,
- δ/ το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου,
- ε/ η αιτία πληρωμής,
- στ/ το ενταλθέν ποσόν,
- ζ/ τα εκπεσθέντα και ακυρωθέντα ποσά χρηματικών ενταλμάτων.

3. Το ημερολόγιον και καθολικόν ισοζυγίζονται κατά μήνα, του μηνιαίου αθροίσματος αναγραφομένου εν ίδια στήλη. Τα μηνιαία αθροίσματα αθροίζονται κατά την λήξιν του οικονομικού έτους.

4. Δι'έκαστον οικονομικόν έτος τηρείται ίδιον ημερολόγιον και ίδιον καθολικόν.

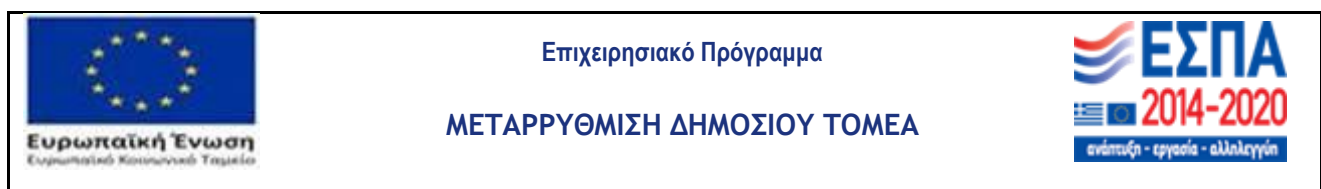
Άρθρον 37 :

1. Οι υπόλογοι οφείλουν ως προς την φύλαξιν και την εν γένει εξασφάλισιν των παρ' Αυτών διαχειριζομένων χρημάτων να καταβάλλουν την ην και τοις ιδίοις επιμέλειαν, ευθυνόμενοι δια πάσαν τυχόν επερχομένην απώλειαν ή μείωσιν των χρημάτων τούτων.

Εαν τα ποσά των ενταλμάτων δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν αμέσως υπό των υπολόγων άμα τη εξοφλήσει των θα γίνηται κατάθεσις αυτών ή των μη χρησιμοποιηθέντων υπολοίπων εις την Εθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος ή εις το Ταχυδρομικόν Ταμιευτήριον, εφ'όσον λειτουργούν τοιαύτα εις την έδραν του δήμου. Οι υπόλογοι οφείλουν κατά την απόδοσιν του λογαριασμού να επισυνάψουν μετά των δικαιολογητικών και το βιβλιάριον της καταθέσεως και αναλήψεως Τραπέζης ή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου εν τω οποίω θα αναγράφονται κεχωρισμένως πάσαι αι γενόμεναι καταθέσεις και αναλήψεις.

2. Αι διατάξεις του άρθρου τούτου έχουν εφαρμογήν και επί των βάσει του άρθρου 180 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος χορηγουμένων προκαταβολών.

Άρθρον 38 : Προπληρωμαί

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

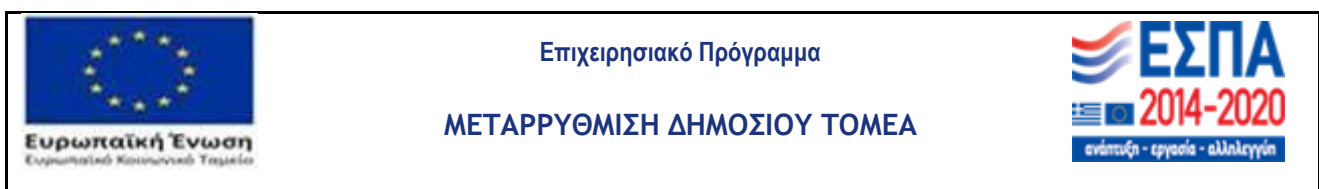
1. Επιτρέπεται όπως δαπάναι τινες ως η φύσις επιβάλλει την ταχεία ή άμεσον πληρωμή των, πληρώνονται υπό των δημοτικών ταμίων άνευ προηγουμένης εκδόσεως χρηματικών ενταλμάτων δι'αυτάς βάσει των απαιτούμενων δι'εκάστην εξ αυτών δικαιολογητικών.
2. Τα δικαιολογητικά εκάστης των ως άνω δαπανών συνοδευόμενα από αναλυτικές εις διπλούν καταστάσεις, υποβάλλονται υπό των ταμιακών υπολόγων εις την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου ήτις μετά τον προσήκοντα έλεγchon και βάσει τούτων προβαίνει εις την έκδοσιν των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων επί των οικείων κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού εξόδων και επ'ονόματι των πληρωθέντων δικαιούχων ή των ενεργησάντων τας πληρωμάς ταμιακών υπολόγων, οίτινες εξοφλούν ταύτα δια σχετικής πράξεως συντασσομένης επί εκάστου εντάλματος.
3. Εις τα κατά τ'Ανωτέρω χρηματικά εντάλματα επισυνάπτονται πάντα τα στηρίζοντα την δαπάνην στοιχεία μετά των νομίμων εξοφλητικών αποδείξεων, ευθυνομένου του ταμίου δια την νόμιμον τούτων χαρτοσήμανσιν, όπου απαιτείται τοιαύτη την ενέργειαν των νενομισμένων κρατήσεων και την υπό των πράγματι δικαιούχων ή των νομίμων αντιπροσώπων αυτών εξόφλησιν.

Άρθρον 39 :

1. Εις τας διατάξεις του προηγουμένου άρθρου υπάγονται μόνον πληρωμαί αφορώσαι εις:
α/ Επιστροφή χρηματικών εγγυήσεων κατατεθειμένων εις το δημοτικόν ταμείον δια διαφόρους αιτίας,
β/ απόδοσιν των υπέρ τρίτων συνεισπραττομένων μετά των δημοτικών φόρων εσόδων, των υπέρ τρίτων κρατήσεων και των τελών χαρτοσήμου αμέσου καταβολής.
γ/ δεδουλευμένα ημερομίσθια εργατοτεχνικού προσωπικού του δήμου,
δ/ έξοδα μεταγωγής οφειλετών του δήμου και έξοδα διατροφής προσωποκρατούμενων τοιούτων,
ε/ έξοδα κατασχέσεως περιουσίας οφειλετών των δήμων και
στ/ έξοδα μεταφοράς και διατηρήσεως κατεσχημένων.
2. Επιτρέπεται όπως δι'Αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών, δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, υπαχθούν εις τας διατάξεις του άρθρου 38 και αι πληρωμαί άλλων δαπανών αναλόγως των εκάστοτε παρουσιαζομένων υπηρεσιακών αναγκών και περιπτώσεων.

Άρθρον 60 :

1. Αι πάσης φύσεως πληρωμαί εκ του δημοτικού ταμείου, ενεργούνται ως ακολούθως:
2. Τα εφ'εκάστου ταμείου εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα προς πληρωμήν εξόδων του δήμου ως και πάς άλλος νόμιμος τίτλος πληρωμής παραδίδονται εις τον λογιστικόν γραφείον του ταμείου.
Ο δημοτικός ταμίας βοηθούμενος υπό του ελεγκτού ή λογιστού του γραφείου τούτου ενεργεί υπό προσωπικήν αυτού ευθύνην τον έλεγchon αυτών καθ'όσον αφορά το νόμιμον και έγκυρον της εντελλομένης δαπάνης κατά τας κειμένας διατάξεις, μεθ'ο προβαίνει εις την πληρωμήν αυτών εις τους δικαιούχους.
3. Ο υπό του ταμίου ενεργούμενος έλεγχος συνίσταται ειδικώτερον, εις την εξέτασιν, των εν τω άρθρω 172 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος οριζομένων στοιχείων.
4. Προκειμένης της πληρωμής εις τον δικαιούχον ο ταμίας ή ο υπ'Αυτού εντελμένος ταμιακός διαχειριστής ή έτερος ταμιακός υπόλογος οφείλει να ενεργήση την πληρωμήν εις τον πραγματικόν δικαιούχον ή τον πληρεξούσιον αυτού ή προκειμένου περί νομικών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προσώπων τον νόμιμον αντιπρόσωπον των προσώπων τούτων, ή εις τον νόμιμον δικαιοδόχον της απαιτήσεως.

Ως προς την εξακρίβωσιν της ταυτότητος και την γνησιότητα της υπογραφής του δικαιούχου, ο ταμίας δικαιούται να ζητήσει πάσαν ην ήθελεν νομίσει ασφαλιστικήν δι'εαυτόν βεβαίωσιν.

5. Εάν ο δικαιούχος του εντάλματος είναι αγράμματος, ο ταμίας αναγράφει την περίπτωσιν ταύτην εις την εξοφλητικήν απόδειξιν, πληρώνει δε το του εντάλματος ποσόν εις τον δικαιούχον παρουσία δύο μαρτύρων υπογραφόντων την εξοφλητικήν απόδειξιν, εάν το πληρωτέον ποσόν περιλαμβάνεται εντός των ορίων των υπό της πολιτικής δικονομίας καθοριζομένων ποσών, ων επιτρέπεται η δια μαρτυρων εξόφλησις άλλως απαιτεί την σύνταξιν συμβολαιογραφικής περί της εξοφλήσεως πράξεως.

6. Εάν ο δικαιούχος του εντάλματος έχει αποβιώσει, είναι ανήλικος ή απηγορευμένος, νομικόν πρόσωπον, πτωχεύσας έμπορος ή η εξόφλησις του εντάλματος ενεργείται δια πληρεξουσίου έχουν εφαρμογήν εν προκειμένω αι περί τούτων ισχύουσαι εκάστοτε ειδικαί διατάξεις.

7. Εν αις περιπτώσεσιν η υπηρεσία του ταμείου υποχρεούται εις ενέργειαν κρατήσεων λόγω κατασχέσεως, εκχωρήσεως κλπ. η κράτησις ενεργείται επί του πληρωτέου ποσού, ο δε δικαιούχος οφείλει να δώση εξοφλητικήν απόδειξιν δι'ολόκληρον το πληρωτέον ποσόν, γινομένης μνείας υπό του αρμοδίου ταμίου εν τη εξοφλητική αποδείξει περί της ενεργηθείσης κρατήσεως.

Πάσα ενεργηθείσα ως άνω κράτησις κατατίθεται υπό του ενεργήσαντος ταύτην ταμίου εις το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων.

Άρθρον 61 :

Ο αρμόδιος δια την πληρωμήν ταμιακός υπόλογος εφ' εκάστου πληρωνομένου υπ'Αυτού εντάλματος και εφ'εκάστης εξοφλητικής αποδείξεως αναγράφει δια σφραγιστήρος ή ιδιοχειρώς την λέξιν " Επληρώθη" και την χρονολογίαν καθ'ην έλαβε χώραν η πληρωμή βεβαιών συγχρόνως την πράξιν της εξοφλήσεως δια της υπογραφής του.

Άρθρον 62 :

Τα εξοφλούμενα χρηματικά εντάλματα φέρονται εις πίστωσιν της διαχειρίσεως του ταμείου και υποβάλλονται υπό του ταμίου εις το τέλος του οικον.έτους εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον μετά του απολογισμού και των κεκανονισμένων αναλυτικών καταστάσεων.

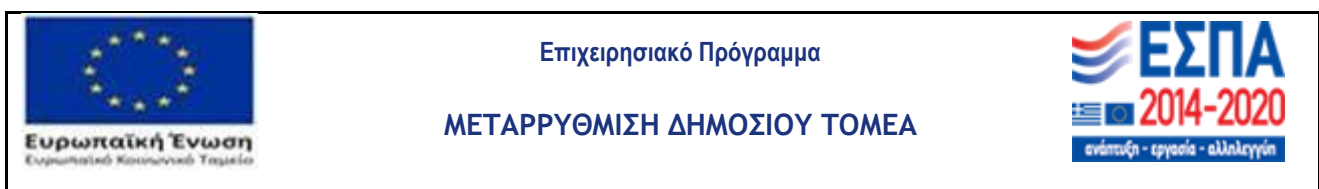
2. Υπ' αρ. 64447/1991 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Κ.Υ.Α. 64447/91 (ΦΕΚ-136 Β) : Τρόπος και διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολογήσεως και ελέγχου των πάσης φύσεως εσόδων και εξόδων των Σχολικών Επιτροπών

1. Από της ισχύος της αποφάσεως αυτής οι Σχολικές Επιτροπές δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του Β.Δ. 17- 5/15.6.1959 (ΦΕΚ 114 Α') "Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων" όπως ισχύει.

Επίσης δεν θα συντάσσουν προϋπολογισμούς και απολογισμούς".

3. Απόφαση Υπ. Εσωτ. Υπ' αριθμ. 70683/5-28 Αυγ. 1992

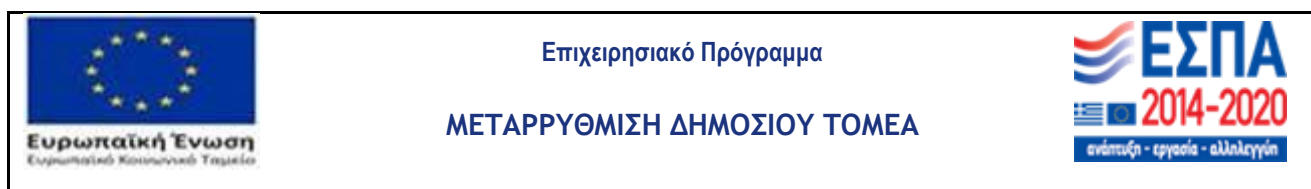

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αριθ. 70683/92 (ΦΕΚ 544 Β'): Υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου 38 του Β.Δ/τος 175/15.6.59: α) Της απόδοσης από τους Δήμους και τις Κοινότητες, των εισφορών των προς τους συνδέσμους, των οποίων αποτελούν μέλη και β) των οφειλών αυτών από ανταποδοτικά τέλη.

Υπάγουμε στις διατάξεις του άρθρου 38 του Β.Δ/τος 17-5/15.6.59 "περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων: α) την απόδοση των εισφορών τους προς τους Συνδέσμους των οποίων αποτελούν μέλη, β) την απόδοση οφειλών από ανταποδοτικά τέλη που επιβάλλουν οι ΟΤΑ - μέλη για την αντιμετώπιση των δαπανών των αντίστοιχων υπηρεσιών του Συνδέσμου. Για την απόδοση των οφειλών αυτών, υποβάλλεται από τον Σύνδεσμο, σχετικός πίνακας με τα αντίστοιχα ποσά στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και στον οικείο δήμο ή κοινότητα μέλος.

Και στις δύο ως άνω περιπτώσεις η απόδοση γίνεται χωρίς την έκδοση χρηματικού εντάλματος από τις Δ.Ο.Υ. και τους ειδικούς δημοτικούς Ταμίες.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Ν. 2130/1993, άρθρο 17 παρ. 9

Άρθρο 17: Παροχή διευκολύνσεων για την καταβολή οφειλών προς δήμους και κοινότητες

9. Οι υπόχρεοι σε καταβολή τέλους παρεπιδημούντων ή τέλους επί των ακαθάριστων εσόδων, εφόσον υπόκεινται σε Φ.Π.Α., υποβάλλουν την προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία δήλωση, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «TAXISnet» του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ταυτόχρονα με την υποβολή δήλωσης Φ.Π.Α.. Ο τρόπος υλοποίησης της ως άνω διαδικασίας, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την είσπραξη των τελών μέσω αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

5. Υπ' αρ. 27.6/1995 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών

ΥΠ.ΕΣ. 27-6-1995 (ΦΕΚ Β' 616) : "Καθορισμός κατωτέρου ελαχίστου ποσοστού ετήσιας υποχρεωτικής εισφοράς των Ο.Τ.Α. στο συμβούλιο περιοχής του οποίου αποτελούν μέλη"

2. Εγκρίνουμε την υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου 38 του Β.Δ./τος 17-5/15.6.59 "περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων" της απόδοσης των εισφορών των δήμων και κοινοτήτων προς το συμβούλιο περιοχής, του οποίου αποτελούν μέλη.

3. Η ως άνω απόδοση γίνεται από τις Δ.Ο.Υ. και τους ειδικούς δημοτικούς ταμίες, χωρίς την έκδοση χρηματικού εντάλματος και με βάση τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

6. Ν. 3852/2010, άρθρο 58 παρ. 1 περ. ε'

Άρθρο 58

Αρμοδιότητες του δημάρχου

1. Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

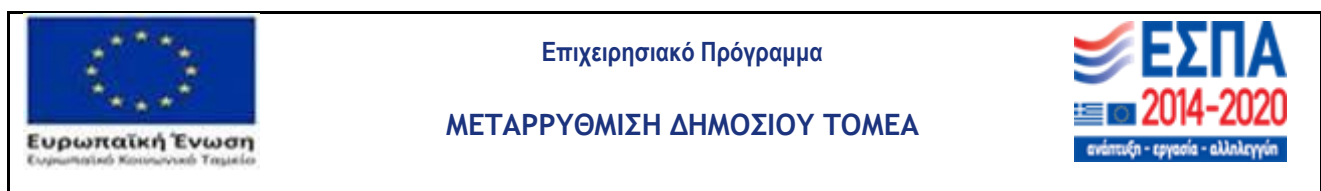
Ειδικότερα, ο δήμαρχος:

α) ...

ε) Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πριν από την απόφαση του δημάρχου, προηγείται σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.

7. Ν. 4018/2011

Άρθρο 12

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων

1. Επιτρέπεται η τμηματική πληρωμή υποχρέωσης δήμου ή περιφέρειας, για το συνολικό ποσό της οποίας έχει εκδοθεί ένα μόνο φορολογικό στοιχείο, με περισσότερα του ενός χρηματικά εντάλματα.

Στην περίπτωση αυτή, τα πρωτότυπα δικαιολογητικά επισυνάπτονται στο πρώτο χρηματικό ένταλμα και στα επόμενα σημειώνεται παραπομπή στα στοιχεία του εντάλματος, στο οποίο έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα δικαιολογητικά.

Εάν τα δικαιολογητικά έχουν επισυναφθεί σε χρηματικό ένταλμα προηγούμενου οικονομικού έτους, δεν γίνεται παραπομπή κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, αλλά επισυνάπτονται στο ένταλμα φωτοαντίγραφα των δικαιολογητικών, πάνω στα οποία σημειώνονται τα στοιχεία του εντάλματος, όπου έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα αυτών.

8. Ν. 4257/2014

Άρθρο 51

1. Πάσης φύσεως ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών δύνανται να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται ως ακολούθως.

Α) Όσες ληξιπρόθεσμες οφειλές έχουν βεβαιωθεί έως 31.12.2009 υπάγονται στις ρυθμίσεις των σχετικών διατάξεων του ν. 3801/2009 τηρουμένων πάντοτε των διατάξεων της περίπτωσης β' της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

Β) Όσες ληξιπρόθεσμες οφειλές έχουν βεβαιωθεί από 1.1.2010 δύνανται να ρυθμίζονται ως ακολούθως:

α) Εφάπαξ, με απαλλαγή κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων.

β) Για οφειλές μέχρι 5.000,00 ευρώ σε είκοσι τέσσερις (24) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων και υπό την προϋπόθεση ότι κάθε δόση δεν είναι μικρότερη των 100 ευρώ.

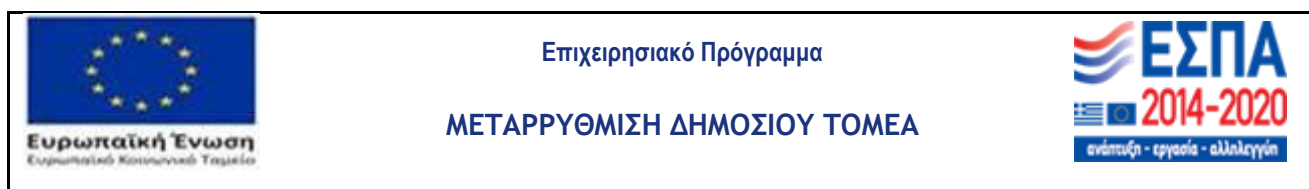
γ) Για οφειλές από 5.000,01 ευρώ μέχρι 10.000,00 ευρώ σε σαράντα οκτώ (48) δόσεις με απαλλαγή κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων.

δ) Για οφειλές από 10.000,01 ευρώ μέχρι 20.000,00 ευρώ σε εβδομήντα δύο (72) δόσεις με απαλλαγή κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων.

ε) Για οφειλές από 20.000,01 ευρώ και πάνω σε εκατό (100) δόσεις με απαλλαγή κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) από τις κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων.

Είναι δυνατή η καταβολή των οφειλών σε λιγότερες των ανωτέρω προβλεπόμενων δόσεων ύστερα από σχετική αίτηση του οφειλέτη και κατά τη διαδικασία της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Οι δόσεις είναι μηνιαίες και ισόποσες πλην της τελευταίας που μπορεί να είναι μικρότερη των υπολοίπων και επιβαρύνονται με προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, οι οποίες υπολογίζονται με βάση το ισχύον επιτόκιο αναφοράς για πράξεις αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την ημερομηνία της αίτησης υπαγωγής, πλέον οχτώ εκατοστιαίων μονάδων ετησίως υπολογισμένο, το οποίο και παραμένει σταθερό καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης.

2. Στην παρούσα ρύθμιση υπάγεται υποχρεωτικά το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών έως 30.10.2014, συμπεριλαμβανομένων των μισθωμάτων με τις

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, τόκους υπερημερίας, ή τυχόν προβλεπόμενες λοιπές ρήτρες που τις επιβαρύνουν μέχρι την ημερομηνία αυτή, χωρίς δικαίωμα του οφειλέτη να ζητήσει την εξαίρεση μέρους αυτών.

Εξαιρούνται και δεν υπάγονται στη ρύθμιση:

- α) οφειλές από κάθε είδους πρόστιμα αυθαίρετων κατασκευών,
- β) οφειλές υπαγόμενες σε καθεστώς ειδικότερων, ευνοϊκότερων προβλέψεων περί καταβολής σε δόσεις.

Σε κάθε περίπτωση η εν λόγω εξαίρεση δεν ισχύει στην εφάπαξ εξόφληση των οφειλών με απαλλαγή κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) των κατά Κ.Ε.Δ.Ε. προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής.

3. Η αίτηση του οφειλέτη για υπαγωγή στη ρύθμιση υποβάλλεται στον οικείο δήμο ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού το αργότερο έως τις 30.11.2014. Επί των αιτήσεων αποφαινόμενα, για μεν τις οφειλές προς το δήμο η οικεία οικονομική επιτροπή, για δε τις οφειλές προς το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου το οικείο διοικητικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του προϊσταμένου της οικείας οικονομικής υπηρεσίας, σε αμφότερες των ανωτέρω περιπτώσεων.

4. Η εξόφληση ή η πρώτη δόση της ρυθμιζόμενης οφειλής καταβάλλεται εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ημέρα υποβολής της αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση και σε περίπτωση μη καταβολής τους η αίτηση θεωρείται ως μη υποβληθείσα, μη επιτρεπόμενης της υποβολής νέας αίτησης. Οι επόμενες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών, χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη ειδοποίηση του οφειλέτη.

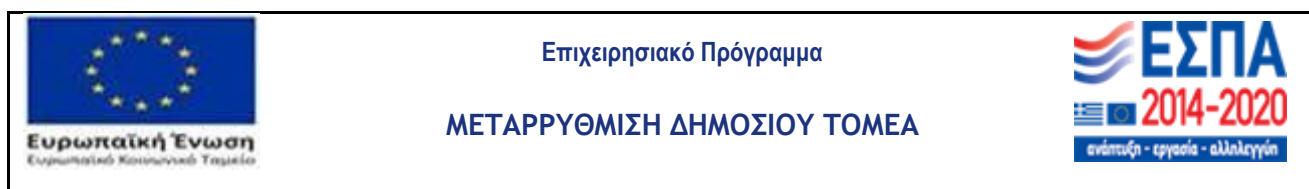
5. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί σε οποιοδήποτε στάδιο της ρύθμισης να εξοφλήσει εφάπαξ τις υπόλοιπες δόσεις των ρυθμισμένων οφειλών, παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης απαλλαγής κατά ποσοστό επί του εναπομείναντος ποσού των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, ίσο με αυτό που αντιστοιχεί στον αριθμό των μηνιαίων δόσεων που τελικά διαμορφώνεται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της παραγράφου 3 της παρούσας.

6. Στη ρύθμιση υπάγονται, μετά από επιλογή του οφειλέτη και:

- α) ληξιπρόθεσμες οφειλές που τελούν, μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση, σε διοικητική ή δικαστική αναστολή,
- β) ληξιπρόθεσμες οφειλές που έχουν υπαχθεί σε διευκόλυνση τμηματικής καταβολής κατά τις διατάξεις των άρθρων 13-21 του ν. 2648/1998 (Α' 238) ή άλλη ρύθμιση, των οποίων οι όροι τηρούνται κατά την υποβολή του αιτήματος για υπαγωγή στην παρούσα ρύθμιση,
- γ) οφειλές που μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση εκκρεμούν στα δικαστήρια μετά από άσκηση προσφυγής ή έφεσης από τον υπόχρεο, καθώς και οφειλές οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον των Επιτροπών Επίλυσης Φορολογικών διαφορών του άρθρου 32 του ν. 1080/1980 ή έχουν συζητηθεί και οι προτάσεις δεν έχουν εισαχθεί προς συζήτηση στο οικείο δημοτικό συμβούλιο μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

7. Κατά τη διάρκεια της ρύθμισης, εφόσον τηρούνται με συνέπεια οι όροι αυτής και ο οφειλέτης έχει καταβάλλει το τριάντα τοις εκατό (30%) της ρυθμιζόμενης οφειλής του:

- α) Ο δήμος προβαίνει σε εντολή άρσης της δέσμευσης χορήγησης αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. και σε εντολή για επαναδέσμευση αυτής σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής έστω και μίας εκ των δόσεων.
- β) Ο οφειλέτης καθίσταται δημοτικά ενήμερος κατά την έννοια του άρθρου 285 του ν. 3463/2006 (ΚΔΚ).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με την καταβολή της πρώτης δόσης αναστέλλεται η συνέχιση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών ή ακινήτων με την προϋπόθεση ότι η εκτέλεση αφορά μόνο χρέη που ρυθμίζονται με τις διατάξεις αυτού του άρθρου. Η αναστολή αυτή δεν ισχύει για κατασχέσεις που έχουν επιβληθεί στα χέρια τρίτων ή έχουν εκδοθεί οι σχετικές παραγγελίες, τα αποδιδόμενα όμως ποσά από αυτές λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη δόσης ή δόσεων της ρύθμισης, εφόσον δεν πιστώνονται με άλλες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί. Αν ο οφειλέτης απολέσει το ευεργέτημα της ρύθμισης, τα μέτρα που έχουν ανασταλεί συνεχίζονται.

8. Η παραγραφή των χρεών, για τα οποία υποβάλλεται σχετική αίτηση υπαγωγής τους στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου, αναστέλλεται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αυτής και για ολόκληρο το χρονικό διάστημα που αφορά η ρύθμιση, ανεξαρτήτως καταβολής οποιουδήποτε ποσού και δεν συμπληρώνεται πριν παρέλθει ένα (1) έτος από τη λήξη της τελευταίας δόσης αυτής.

9. Πρόσωπα που ευθύνονται, μαζί με τον πρωτοφειλέτη για την καταβολή μέρους οφειλής δικαιούνται να ρυθμίσουν μόνο το μέρος αυτό της οφειλής με τις παρούσες διατάξεις.

10. Η καθυστέρηση πληρωμής μιας δόσης συνεπάγεται την επιβάρυνση αυτής με προσαύξηση δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Η δόση αυτή με την αναλογούσα προσαύξηση πρέπει να καταβληθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας καταβολής της επόμενης δόσης.

11. Η ρύθμιση απόλλυται, με συνέπεια την υποχρεωτική άμεση καταβολή του υπολοίπου της οφειλής σύμφωνα με τα στοιχεία της αρχικής βεβαίωσης και την άμεση επιδίωξη της είσπραξης του με όλα τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία μέτρα, εάν ο οφειλέτης:

- α) δεν καταβάλει εμπρόθεσμα μία δόση της ρύθμισης πέραν της μίας φορές,
- β) καθυστερήσει την καταβολή της τελευταίας δόσης της ρύθμισης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός μήνα,
- γ) δεν υποβάλλει στο δήμο τις προβλεπόμενες δηλώσεις για την επιβολή του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων και του τέλους παρεπιδημούντων, μετά των περιοδικών δηλώσεων Φ.Π.Α. και του εκκαθαριστικού, καθώς και τη δήλωση περί μεταβολής της ακίνητης περιουσίας που προβλέπεται από τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις,
- δ) δεν είναι ενήμερος στις οφειλές του από την ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση και μετά,
- ε) έχει υποβάλει αναληθή στοιχεία προκειμένου να του χορηγηθεί η ρύθμιση.

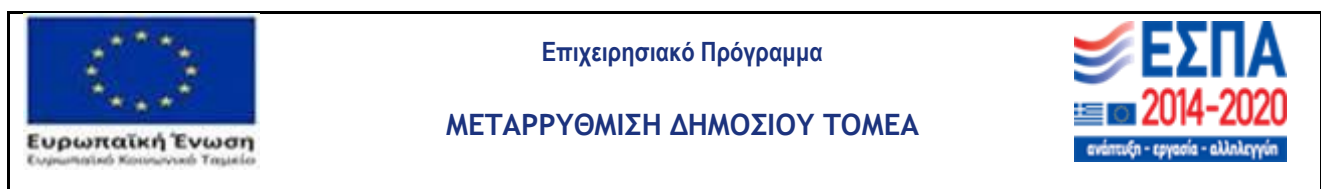
12. Ποσά που έχουν καταβληθεί μέχρι την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση δεν επιστρέφονται ούτε συμψηφίζονται.

13. Στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοτικού Φόρου Δωδεκανήσου.

9. Ν. 4304/2014

Άρθρο 32

Χρηματικές αξιώσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν σε απόδοση φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και προκύπτουν εξαιτίας μη υποβολής από τους υπόχρεους των αναγκαίων στοιχείων για τη βεβαίωσή τους ή υποβολής ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων ή λανθασμένα βεβαιωμένων οφειλών, βεβαιώνονται σε βάρος των υπόχρεων εντός εικοσαετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους που δημιουργήθηκε η σχετική υποχρέωση προς καταβολή τους, χωρίς την επιβολή προσαυξήσεων. Τυχόν

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

πρόστιμα που επιβάλλονται για τις ανωτέρω περιπτώσεις, υπολογίζονται επί των οφειλών που ανάγονται στα πέντε (5) προηγούμενα της βεβαίωσης έτη.

10. Ν. 4403/2016

Άρθρο 63

Διαδικασία είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων καθ' ύλην Υπουργών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι απαιτούμενες διαδικασίες είσπραξης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από την εφαρμογή της παρ.υ 5 του άρθρου 27 του Ν. 4354/2015 (Α' 176) και συγκεκριμένα τα όργανα έκδοσης της καταλογιστικής πράξης, ο τρόπος βεβαίωσης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και απόδοσης ή επιστροφής αυτού στους δικαιούχους, το έντοκο ή μη της επιστροφής του ποσού, το ύψος του επιτοκίου, η χρονική αφετηρία υπολογισμού των τόκων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Οι διατάξεις των άρθρων 121, 122 και 123 του Ν. 4270/2014 (Α' 143) εφαρμόζονται αναλόγως και για την διαδικασία είσπραξης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 27 του Ν. 4354/2015 έστω και αν το έργο δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

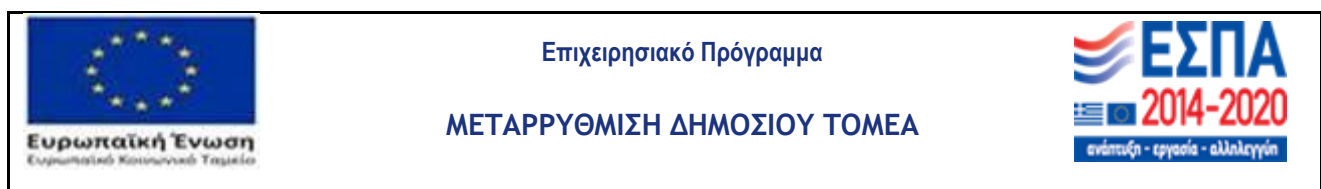
11. Ν. 4504/2017

Άρθρο 90

Βεβαίωση και είσπραξη τελών από το προσωπικό των Λιμενικών ή Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων

1. Η βεβαίωση και είσπραξη των υπέρ των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων, προβλεπόμενων ανταποδοτικών δικαιωμάτων προσόρμισης, παραβολής, πρυμνοδέτησης, καθώς και των ειδικών τελών ελλιμενισμού των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, των μικρών σκαφών, των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων, καθώς και των παραδοσιακών πλοίων, όπως αυτά ορίζονται στις περιπτώσεις δ', ε', στ', ζ' και η' του άρθρου 1 του ν. 4256/2014, διενεργείται από το προσωπικό των οικείων Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων. Αν το προσωπικό των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων δεν επαρκεί για τη βεβαίωση και είσπραξη των ανωτέρω ανταποδοτικών δικαιωμάτων και τελών, η βεβαίωση και είσπραξή τους διενεργείται είτε με προσωπικό που προσλαμβάνεται προς το σκοπό αυτόν, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το ν. 2190/1994 (Α' 28) είτε από τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, δυνάμει σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με το ν. 4412/2016 (Α' 147).

2. Η βεβαίωση και είσπραξη των υπέρ των Δήμων που τυγχάνουν φορείς διαχείρισης και εκμετάλλευσης Τουριστικών Λιμένων προβλεπόμενων ανταποδοτικών δικαιωμάτων προσόρμισης, παραβολής, πρυμνοδέτησης, καθώς και των ειδικών τελών ελλιμενισμού των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, των μικρών σκαφών, των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων, καθώς και των παραδοσιακών πλοίων, όπως αυτά ορίζονται στο ν. 4256/2014, διενεργείται από το προσωπικό των οικείων δήμων. Αν το προσωπικό των δήμων που τυγχάνουν φορείς διαχείρισης και εκμετάλλευσης Τουριστικών Λιμένων δεν επαρκεί για τη βεβαίωση και είσπραξη των ανωτέρω ανταποδοτικών δικαιωμάτων και τελών, η βεβαίωση και είσπραξή τους διενεργείται είτε με προσωπικό που προσλαμβάνεται προς το σκοπό αυτόν, με σχέση εργασίας ιδιωτικού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δικαίου ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το ν. 2190/1994 είτε από τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, δυνάμει σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με το ν. 4412/2016.

B. Ανάλυση – εκκαθάριση δαπανών

1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959

Άρθρον 17 :

1. Το παρά τη λογιστική υπηρεσία τηρούμενον βιβλίων των αναλαμβανομένων υποχρεώσεων περιέχει ιδίαν μερίδα δι' έκαστον άρθρον των κεφαλαίων του προϋπολογισμού και κατά στήλας. α/ αύξοντα αριθμόν και χρονολογίαν καταχωρήσεως της εκθέσεως αναλήψεως της δαπάνης, β/ την υπηρεσίαν επιμελεία της οποίας αναλαμβάνεται η δαπάνη, γ/ ονοματεπώνυμον και ιδιότητα του δικαιούχου, δ/ αντικείμενον αναλαμβανομένης δαπάνης, ε/ ποσόν αναλαμβανομένης δαπάνης, στ/ ποσόν ανατραπείσης αναλήψεως, ζ/ σχετικόν αύξοντα αριθμόν αναλαμβανομένης εκ νέου δαπάνης και η/ αριθμόν και ποσόν του εκδοθέντος χρηματικού εντάλματος.
2. Εν επικεφαλίδι εκάστης μερίδος αναγράφονται αι δια του προϋπολογισμού και μεταγενεστέρων αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου χορηγηθείσαι πιστώσεις.
3. Δι' έκαστον οικονομικόν έτος τηρείται ίδιον βιβλίον.

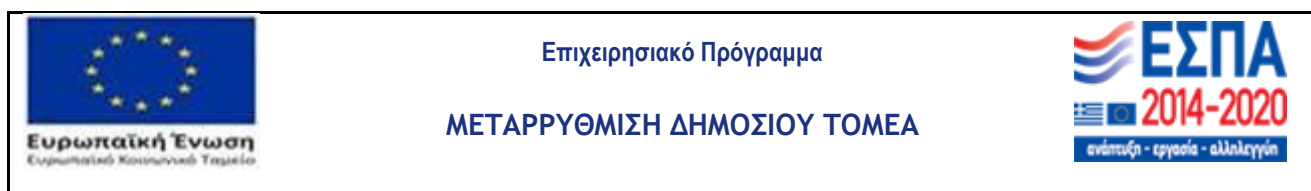
Άρθρον 18 :

1. Αι εις το βιβλίον αναλαμβανομένων υποχρεώσεων καταχωρηθείσαι αναλήψεις θεωρούνται ως αναλήψεις ως προς την ύπαρξιν και δέσμευσιν μόνον της πιστώσεως, μη επιτρεπομένης της δαπάνης πριν συντελεσθούν αι δια την εκτέλεσιν ταύτης προβλεπόμεναι έτεραι προϋποθέσεις και διατυπώσεις και απαγορευομένης επίσης της διαθέσεως της δεσμευθείσης πιστώσεως δι' άλλην αιτίαν εκτός εάν εντολή του δημάρχου τη αιτήσεται της αρμοδίας επί της διαχειρίσεως της πιστώσεως υπηρεσίας, διαταχθή η διαγραφή ή ανατροπή της.
2. Εν ή περιπτώσει αναληφθείσα υποχρέωσις καταχωρηθείσα εν τω βιβλίω υποχρεώσεων δεν πρόκειται να πραγματοποιηθή, η αρμοδία υπηρεσία οφείλει να καθιστά τούτο γνωστόν εις την λογιστικήν υπηρεσίαν όπως διαγράψη ταύτην εκ του οικείου βιβλίου των ανειλημμένων υποχρεώσεων.
Το αυτό ενεργείται και όταν κατά τας προβλέψεις της αρμοδίας υπηρεσίας αναληφθείσα υποχρέωσις δεν πρόκειται να πραγματοποιηθή εξ ολοκλήρου, διαγραφομένου εκ του βιβλίου υποχρεώσεων του μη πραγματοποιηθησομένου μέρους αυτής.

Άρθρον 19 :

Εκάστη υπηρεσία του δήμου διαχειριζομένη πιστώσεις υποχρεούται να τηρή βιβλίον καταχωρίσεως των εκθέσεων δαπανών εμφανίζον τον αύξοντα αριθμόν και χρονολογίαν εκθέσεως αναλήψεως δαπάνης, αύξοντα αριθμόν καταχωρίσεως εν τω βιβλίω αναλαμβανομένων υποχρεώσεων, το ονοματεπώνυμον του προμηθευτού ή εργολήπτου, το είδος της δαπάνης, το ποσόν της δαπάνης, την χρονολογίαν της εκτελέσεως της δαπάνης και την χρονολογίαν αποστολής των τιμολογίων των πιστωτών, λογαριασμών, πιστοποιήσεων εις την λογιστικήν υπηρεσίαν δια την οριστικήν εκκαθάρισιν της πραγματοποιηθείσης δαπάνης.

Άρθρον 20 :

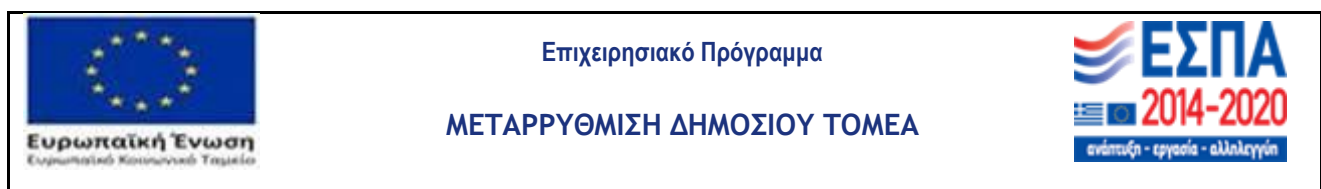

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Εκκαθάρισις δαπάνης νοείται η πράξις, δι' ής αναγνωρίζεται οφειλή του δήμου ως νομίμως αναληφθείσα και υφισταμένη, και προσδιορίζεται το ποσόν αυτής.
2. Η εκκαθάρισις οιασδήποτε δαπάνης του Δήμου ανήκει κατά τας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος εις τον δήμαρχον και διενεργείται δια των παρά τω δήμω συνιστωμένων, δια του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας ειδικών υπηρεσιών εκκαθάρισεως και εντολής δαπανών αποτελουσών τμήματα ή γραφεία της λογιστικής υπηρεσίας του δήμου, κατά τας εν τοις επομένοις άρθροις του παρόντος οριζομένης διατυπώσεις.
3. Οι προϊστάμενοι των κατά τας διατάξεις της προηγουμένης παραγράφου συνιστωμένων υπηρεσιών, εν περιπτώσει μη νομιμότητος ή αποχρώσεως δικαιολογήσεως ή ακριβείας της εκκαθαριζομένης και εντελλομένης δαπάνης, υπέχουν ευθύνην επί παραβάσει καθήκοντος, εις βάρος δε αυτών καταλογίζεται δια πράξεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκδιδομένης μετά της επί των αντιστοιχών λογ/σμών του δημοτικού ταμίου τοιαύτης, αλληλεγγύως μετά του δημάρχου, παν ανοικείως πληρωθέν ποσόν εκτός αν ούτοι ενήργησαν κατόπιν εγγράφου εντολής του δημάρχου.

Άρθρον 21 :

1. Η εκκαθάρισις ενεργείται παρά της λογιστικής υπηρεσίας κατά τας κειμένας περί εκάστης δαπάνης διατάξεις, είτε αυτεπαγγέλτως οσάκις υπάρχουν παρά τη υπηρεσία ταύτη πλήρη τα αποδεικνύοντα τα δικαιώματα των δικαιούχων στοιχεία, είτε επί τη υποβολή αυτή των δικαιολογητικών στοιχείων, μετά προέλεγχον τούτων, εκ μέρους των αρμοδίων υπηρεσιών του δήμου, αίτινες επεμελήθησαν της εκτελέσεως της δαπάνης ή διαχειρίζονται, λόγω αρμοδιότητος, την οικείαν πίστωση.
2. Τα δικαιολογητικά έγγραφα ή τίτλοι εκκαθάρισεως εκάστης δαπάνης, οσάκις δεν καθορίζονται υπό του παρόντος ή υπό κειμένων άλλων διατάξεων, καθορίζονται εν εκάστη ειδική περιπτώσει δι' αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών.
3. Τα δικαιολογητικά έγγραφα εκάστης δαπάνης συντάσσονται εις διπλούν και προσαρτώνται εις τα σχετικά χρηματικά εντάλματα και τα στελέχη τούτων κατά τα ειδικώτερον εν άρθροις 25, 26 και 28 οριζόμενα.
4. Εις περιπτώσειν καταστροφής εξ ανωτέρας βίας επελθούσης εις χείρας δήμου ή κοινότητος, των υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένων δικαιολογητικών εκκαθάρισεως πληρωμής δαπανών αυτών εκ της εκτελέσεως προμηθειών ή εργασιών δι' άς δεν ήτο κατά νόμον υποχρεωτική η σύνταξις συμφωνητικού ή δαπανών εξ υποχρέωσεως προς επιστροφήν αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων δια την εκκαθάρισιν πληρωμής των οφειλών τούτων ορίζονται τα κάτωθι δικαιολογητικά :
  - α) Αίτησις του δικαιούχου συνοδευομένην μετά πάντος τυχόν εις χείρας αυτού ευρισκομένου στοιχείου εν ή θ' αναγράφεται λεπτομερώς η αιτία και το ποσόν της απαιτήσεώς του.
  - β) Πόρισμα ενόρκου διοικητικής εξετάσεως ενεργουμένης παρ' επιθεωρητού δημοσίων υπολόγων ή διοικητικού επιθεωρητού, εξ ου να προκύπτη σαφώς η υφισταμένη κατά του δήμου ή της κοινότητος απαιτήσις, η αδυναμία αποδείξεως αυτής εξ επισήμων κατά νόμον στοιχείων, το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου και το ποσόν αυτής.
  - γ) Απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου προσηκόντως κεκυρωμένη παρά της οικείας διοικητικής αρχής περί αναγνωρίσεως της απαιτήσεώς του και εγκρίσεως πληρωμής ταύτης.

Άρθρον 22:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Η υπό της λογιστικής υπηρεσίας ενεργουμένη εκκαθάρισις εκάστης δαπάνης συνίσταται εις την επαλήθευσιν της προηγουμένης αναλήψεως της δαπάνης κατά τας διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14, 15 και 16 του παρόντος, εις τον έλεγχον των λογαριασμών και της νομιμότητος των επισυναπτομένων κεκανονισμένων δικαιολογητικών και τον προσδιορισμόν του δικαιώματος του δικαιούχου, συντασσομένης επί των σχετικών καταστάσεων τιμολογίων, πιστοποιήσεων ή λογαριασμών πράξεως, εμφανιούσης αριθμητικώς και ολογράφως το εκκαθαριζόμενον ποσόν.
2. Η ως ανωτέρω πράξις εκκαθάρισεως υπογράφεται παρά του δημάρχου και προσυπογράφεται υπό του προϊσταμένου της λογιστικής υπηρεσίας και του αρμοδίου προς διάθεσιν της πιστώσεως διευθυντού.
3. Πάσαν, τυχόν παρατηρηθησομένην έλλειψιν, ανωμαλίαν ή λάθος η λογιστική υπηρεσία ανακοινού εις την επί της διαχειρίσεως της πιστώσεως υπηρεσίαν, ήτις επιμελείται της συμπληρώσεως και τακτοποιήσεως. Δια δαπάνην προδήλως μη νομίμως αναληφθείσαν ή ενεργηθείσαν ή δια δαπάνην ής τα δικαιολογητικά είναι ελλιπή ο προϊστάμενος της λογιστικής υπηρεσίας υποχρεούται αναλόγως της περιπτώσεως να αρνηθή την έκδοσιν χρηματικού εντάλματος ή να μειώση το πληρωτέον ποσόν.
4. Εν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ της λογιστικής υπηρεσίας και του δημάρχου, προβαίνει αύτη εις την έκδοσιν του χρηματικού εντάλματος κατόπιν εγγράφου διαταγής του δημάρχου, δι' ής αίρεται η προσωπική ευθύνη του προϊσταμένου της λογιστικής υπηρεσίας.
5. Αντίγραφον της διαταγής του δημάρχου επισυνάπτεται εις το οικείον χρηματικόν ένταλμα πληρωμής.

2. Υπ' αρ. 113/1986 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης
Αριθμ. 113/86 (ΦΕΚ Β'81) : Καθορισμός δικαιολογητικών για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής μερικών δαπανών προμηθειών των δήμων και κοινοτήτων

Ορίζουμε ότι για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής δαπανών

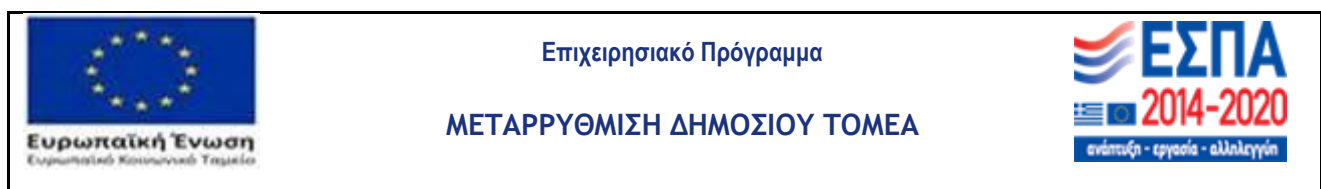
- α) για προμήθειες των δήμων και κοινοτήτων, που γίνονται χωρίς διαγωνισμό- πέρα από τα δικαιολογητικά που ορίζουν οι διατάξεις της παρ. 8-Β' του άρθ. 26 του Β.Δ/τος της 17-5/15.6.59 απαιτείται και σχετική σύμβαση (συμφωνητικό), εφόσον η δαπάνη της προμήθειας υπερβαίνει το ποσό των 200.000 δραχμών για τους δήμους και 100.000 δραχμών για τις κοινότητες,
- β) για έργα, προμήθειες, εργασίες ή μεταφορές που εκτελούνται με απευθείας ανάθεση βάσει των διατάξεων του άρθ. 237 του Δ.Κ.Κ. (Π.Δ. 76/85) απαιτείται απόφαση του δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας στην οποία θα καθορίζεται ο χρόνος εκτέλεσης και το είδος του έργου της εργασίας, της μεταφοράς ή της προμήθειας καθώς και το ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του αναδόχου στον οποίο γίνεται κατάθεση.

3. Ν. 4555/2018

Άρθρο 204

Ρυθμίσεις σχετικές με την εκκαθάριση δαπανών-Εντολή πληρωμών στους δήμους

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος ο δήμαρχος παύει να έχει την ιδιότητα του εκκαθαριστή των δαπανών και του εντολέα των πληρωμών. Όπου στις διατάξεις του β.δ. της 17.5/15.6.1959 και του ν. 3463/2006 ορίζεται ότι ο δήμαρχος υπογράφει ή συνυπογράφει πράξεις εκκαθάρισης και χρηματικά εντάλματα πληρωμής ή ότι εκδίδει χρηματικά εντάλματα, νοείται στη θέση του ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών ή τα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιεραρχικώς υφιστάμενα όργανα που εξουσιοδοτούνται από αυτόν. Οι πράξεις εκκαθάρισης και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής φέρουν επίσης την υπογραφή του συντάκτη τους.

Κατ' εξαίρεση:

α) στους μικρούς δήμους που λόγω έλλειψης προσωπικού και οργανικών μονάδων δεν διαθέτουν Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι πράξεις εκκαθάρισης και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής υπογράφονται μόνο από τον υπάλληλο που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν με απόφαση δημάρχου,

β) στα δημοτικά Ν.Π.Δ.Δ. που δεν έχουν δικό τους διοικητικό προσωπικό και η ταμειακή τους υπηρεσία διεξάγεται από το δήμο που τα έχει συστήσει, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 166 του ν. 3463/2006, νοείται ότι διεξάγεται εν γένει η λειτουργία της οικονομικής τους υπηρεσίας. Σε αυτή την περίπτωση, οι αρμοδιότητες ανάληψης των υποχρεώσεων, εκκαθάρισης και εντολής των δαπανών ασκούνται από τις αντίστοιχες υπηρεσίες του δήμου και οι σχετικές πράξεις υπογράφονται από τα όργανα που είναι αρμόδια για τις δαπάνες του δήμου.

Στους δήμους της ανωτέρω περίπτωσης α', η βεβαίωση δέσμευσης της πίστωσης που συντάσσεται επί της απόφασης ανάληψης της υποχρέωσης, υπογράφεται από τον οριζόμενο κατά τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής υπάλληλο.

2. Σε περίπτωση έγγραφης άρνησης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, η αρμοδιότητα για τη διατύπωση της εντολής της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4270/2014 (Α' 143), της παρ. 1γ του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α' 145) και της παρ. 4 του άρθρου 22 του β.δ. 17.5/15.6.1959, ασκείται αποκλειστικά από τον δήμαρχο.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η πράξη ακύρωσης χρηματικών ενταλμάτων διαρκούντος του έτους, κατά τις διατάξεις του άρθρου 30 του β.δ. 17.5/15.6.1959, υπογράφεται από τα αρμόδια κατά την παράγραφο 1 υπηρεσιακά όργανα, έστω και αν έχουν εκδοθεί από τον δήμαρχο ή τον ορισθέντα από αυτόν αντιδήμαρχο.

4. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 175 του ν. 3463/ 2006 έχουν εφαρμογή μόνο για χρηματικά εντάλματα μη υποκείμενα στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έγγραφη αναφορά του δημοτικού ταμιά απευθύνεται στον δήμαρχο και η απόρριψη ή η αποδοχή της ενεργείται αποκλειστικά από αυτόν.

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ο δήμαρχος έχει αρμοδιότητα να καταλογίζει με πράξη του αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές σε βάρος των λαβόντων υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

6. Η έκδοση ή συνυπογραφή ή παραλαβή ή εξόφληση επιταγών από τον δήμαρχο για λογαριασμό του δήμου και γενικά η ανάμιξη του σε διαχειριστικές ενέργειες της ταμειακής υπηρεσίας δεν επιτρέπονται.

7. Στο πλαίσιο του δήμου, οι αρμοδιότητες ελέγχου, εποπτείας και καταλογισμού των υπολόγων σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 150 και 152 του ν. 4270/2014, κατά το μέρος που ανάγονται στον διατάκτη, ασκούνται από τον δήμαρχο.

4. Ν. 4270/2014

Άρθρο 65

Διατάκτης

1. Διατάκτης είναι ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79. Δευτερεύων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του κατ' εντολή του κύριου δια-τάκτη με επιτροπικό ένταλμα.

Ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη διενεργείται με απόφαση του κύριου διατάκτη.

2. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις όπου ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών ταυτίζεται με τον διατάκτη ή αυτός είναι αρμόδιος για οποιαδήποτε ενέργεια που τείνει στην ανάληψη υποχρέωσης σε βάρος πίστωσης της Γενικής Διεύθυνσης στην οποία προΐσταται, είναι υποχρεωμένος να εκχωρήσει την αρμοδιότητα δημοσιονομικής έγκρισης για δεσμεύσεις στο νόμιμο κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα αντικαταστάτη του. Η παράβαση της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

3. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του δημόσιου υπόλογου. Αν ο διατάκτης αναμιχθεί στα καθήκοντα του τελευταίου, ευθύνεται ως δημόσιος υπόλογος.

4. Ο διατάκτης, επικουρούμενος από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών, οφείλει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα του, καθώς και για την επίτευξη των στόχων του.

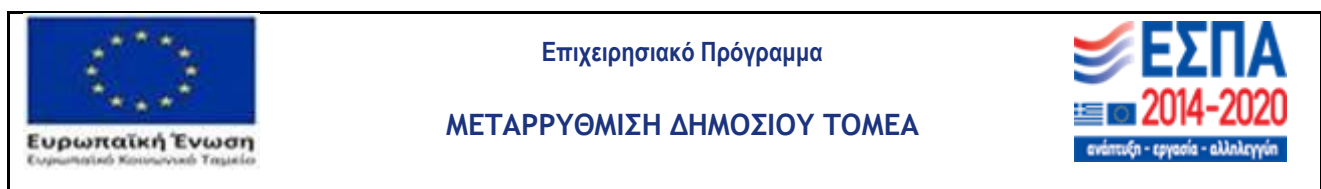
5. Αν ο διατάκτης διαπιστώσει ότι η ανάληψη υποχρέωσης στην οποία προτίθεται να προβεί, στοιχειοθετεί σύγκρουση συμφερόντων οφείλει να απόσχει από αυτήν και να το αναφέρει στην αρμόδια αρχή και στον Υπουργό Οικονομικών. Σε κάθε περίπτωση, σύγκρουση συμφερόντων και παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας στοιχειοθετείται όταν:

α. η ικανοποίηση προσωπικού του συμφέροντος συνδέεται με την ανάληψη της υποχρέωσης,

β. είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου μέχρι και τέταρτου βαθμού με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή

γ. έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους. Παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων του διατάκτη συνιστά πειθαρχικό αδίκημα και τιμωρείται με τις πειθαρχικές ποινές του άρθρου 109 του ν. 3528/2007.

Αν ο διατάκτης είναι Υπουργός και διαπιστώσει σύγκρουση συμφερόντων στο πρόσωπό του κατά την παραπάνω έννοια, οφείλει να απόσχει από την ανάληψη υποχρέωσης και να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον Υφυπουργό ή τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου του.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 66**Ανάληψη υποχρεώσεων**

1. Ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση). Προκειμένου να αναληφθεί εγκύρως οποιαδήποτε δέσμευση ή να εκτελεσθεί οποιαδήποτε δαπάνη, εκδίδεται απόφαση ανάληψης υποχρέωσης η οποία περιέχει βεβαίωση του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, οργάνου περί ύπαρξης και δέσμευσης της αναγκαίας πίστωσης (δημοσιονομική δέσμευση).

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης υπογράφεται από τον διατάκτη και περιέχει βεβαίωση του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά, βρίσκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης, και ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση εντός του διαθέσιμου ποσοστού αυτής, και ότι έχει δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό του φορέα. Το ποσό παραμένει δεσμευμένο μέχρι την καταβολή του ή μέχρι

την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης κατόπιν αιτήματος του διατάκτη, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 3.

3. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

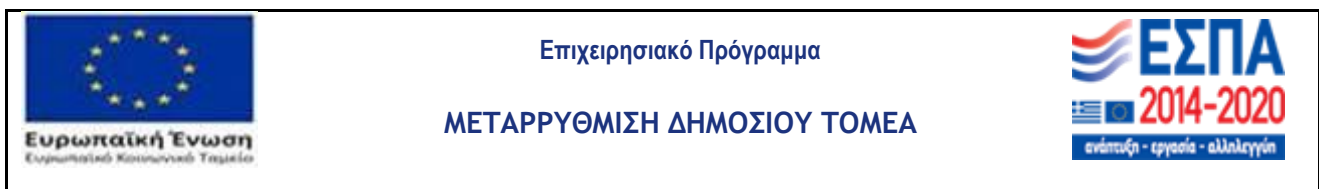
α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα τη σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, στην οποία περιέχεται η βεβαίωση της παραγράφου 2, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις. Επίσης, δεσμεύει στο ΟΠΣΔΠ το ποσό από την πίστωση του προϋπολογισμού με ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων, ενημερώνει το Μητρώο Δεσμεύσεων του φορέα και ακολούθως προωθεί τα δύο (2) αντίτυπα στον διατάκτη προς υπογραφή.

β. Μετά την υπογραφή από τον διατάκτη επιστρέφεται το ένα (1) αντίτυπο στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα.

γ. Σε περίπτωση μη υπογραφής της απόφασης από τον διατάκτη, ο τελευταίος αιτείται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης.

δ. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παραγράφου 2, αλλά ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, παρέχει τη βεβαίωση και εκτελεί τις υπόλοιπες διαδικασίες του παρόντος άρθρου, ενημερώνει ωστόσο εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος υπογράψει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα.

4. α. Ως μεταβατικό στάδιο, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών φορέων των οποίων η οικονομική διαχείριση εποπτεύεται από αντίστοιχη Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ), για όσο διάστημα δεν έχουν πλήρη πρόσβαση στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής, αποστέλλουν την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στην αρμόδια ΥΔΕ, η οποία δεσμεύει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ. 113/2010 (Α' 194), και παρέχει τη βεβαίωση της παραγράφου 2. Στη συνέχεια η ΥΔΕ επιστρέφει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών προς υπογραφή, σύμφωνα με την παράγραφο 3. Σε αυτή την περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών αποστέλλει αντίγραφο της υπογεγραμμένης απόφασης ανάληψης υποχρέωσης και στην ΥΔΕ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β. Για τους φορείς της περίπτωσης α', για τις δαπάνες κοινοχρήστων του κτιρίου των γραφείων, καθώς και για δαπάνες μέχρι του ποσού των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ ανά απόφαση, η βεβαίωση της παραγράφου 2 δύναται να εκδίδεται από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται συνυπογραφή από την ΥΔΕ, η οποία στη συνέχεια ενημερώνεται άμεσα από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, ώστε να δεσμεύσει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν μέχρι 31.12.2016.

5. Κάθε απόφαση ανάληψης υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοστών διάθεσης αυτών, κατά παράβαση των διαδικασιών που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 60, είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη και ο διατάκτης και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα ευθύνονται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για τη ζημία του φορέα.

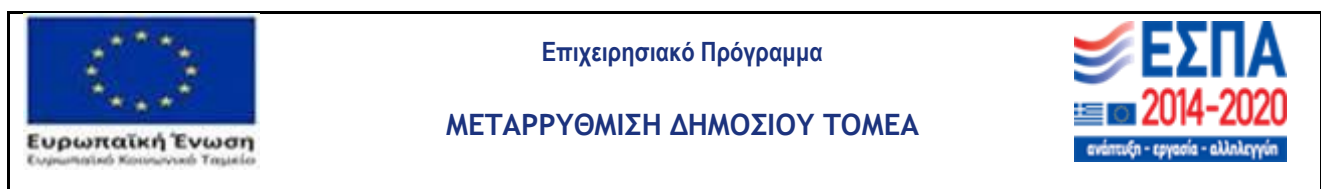
6. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες ΔΙΑΣ κ.λπ.) αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής υπέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

7. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται με ευθύνη των προϊστάμενων οικονομικών υπηρεσιών στον προϋπολογισμό του φορέα, πιστώσεις ισόποσες με το ανεξόφλητο μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομένοντος υπολοίπου μετά τις κατά τα ανωτέρω δεσμεύσεις πιστώσεων.

8. Η υποχρέωση για δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και για δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, επικοινωνίες, μισθώματα κ.λπ.) αναλαμβάνεται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων, από την έναρξη του οικονομικού έτους με Αποφάσεις Ανάληψης Υποχρέωσης. Ειδικά, για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά στην έκδοση Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Κατ' εξαίρεση για την καταβολή της μισθοδοσίας φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των Συντάξεων του Δημοσίου που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες διενεργούνται το μήνα Δεκέμβριο και βαρύνουν τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους, οι σχετικές αναλήψεις υποχρεώσεων επιτρέπεται να αναλαμβάνονται από την ημερομηνία ψήφισής του στη Βουλή των Ελλήνων.

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και επί δευτερευόντων διατακτών, καθώς και επί των δαπανών των Ενόπλων Δυνάμεων.

11. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και ενταλματοποίηση των δαπανών οφείλουν να ελέγχουν την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση αυτών, εφόσον δεν πληρούν τις τιθέμενες προϋποθέσεις. Καμία ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν ισχύει εάν δεν αναγράφεται στο προοίμιο αυτής ο αριθμός της σχετικής Απόφασης Ανάλυσης Υποχρέωσης.

12. Ειδικά για τις δαπάνες του ΠΔΕ, τίτλο ανάληψης υποχρέωσης αποτελεί η Συλλογική Απόφαση (ΣΑ).

13. Η ανταλλαγή και η υπογραφή των εγγράφων, που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, δύνανται να γίνονται ηλεκτρονικά. Με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 67

Πολυετείς υποχρεώσεις

1. Για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού Προϋπολογισμού, που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, και υπερβαίνουν ετησίως το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. κάθε ειδικού φορέα του τακτικού Προϋπολογισμού, απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών.

Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται απόφαση έγκρισης του εποπτεύοντος Υπουργού, εφόσον η αναλαμβανόμενη υποχρέωση υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ. ή σωρευτικά ανά αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής προκειμένου περί Ν.Π.Ι.Δ..

2. Για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος και δεν υπερβαίνουν τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου, η έγκριση παρέχεται με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη.

Ειδικότερα:

α) για τις Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού προϋπολογισμού, απαιτείται απόφαση έγκρισης του αρμόδιου οργάνου διοίκησης, ανεξαρτήτως ύψους ποσού και

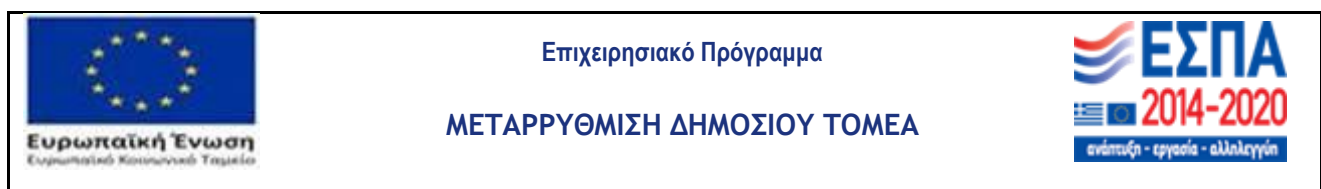
β) για ανάληψη πολυετών υποχρεώσεων που βαρύνουν τον ειδικό φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ανεξαρτήτως ύψους ποσού.

3. Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών που συμπεριλαμβάνονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η έγκριση παρέχεται με την απόφαση του από το νόμο οριζόμενου αρμόδιου οργάνου τους, με την οποία αναλαμβάνεται έκαστη υποχρέωση τέτοιου είδους. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιείται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους που αφορά η σχετική δαπάνη.

4. Η προβλεπόμενη στις ανωτέρω παραγράφους απόφαση έγκρισης παρέχεται αφού ο εκάστοτε αρμόδιος προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ελέγξει και βεβαιώσει ότι δεν γίνεται υπέρβαση των ανωτάτων ορίων δαπανών των δεσμευτικών στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ..

5. Στην απόφαση έγκρισης της παραγράφου 1 αναφέρονται τα εξής:

α. Το συνολικό ποσό της πολυετούς υποχρέωσης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

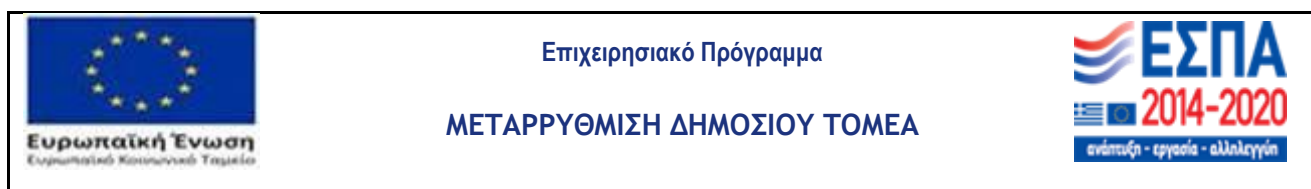
β. Το ποσό κατ' έτος.

γ. Ο Κ.Α.Ε. ή ο αναλυτικός λογαριασμός Γενικής Λογιστικής.

δ. Το τυχόν προηγούμενο ύψος υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στον ίδιο Κ.Α.Ε. ή στον ίδιο αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να αναπροσαρμόζονται τα όρια της παραγράφου 1 και να καθορίζονται κατηγορίες δαπανών για τις οποίες δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

7. Οι διατάξεις του παρόντος δεν έχουν εφαρμογή για τις δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Π.Δ. 80/2016

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Προεδρικού διατάγματος εφαρμόζονται σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) νοείται η αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα.
2. Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν ανάλογη εφαρμογή στις πιστώσεις που μεταβιβάζονται από τους κύριους στους δευτερεύοντες διατάκτες και στις δαπάνες των Ενόπλων Δυνάμεων.

Άρθρο 2

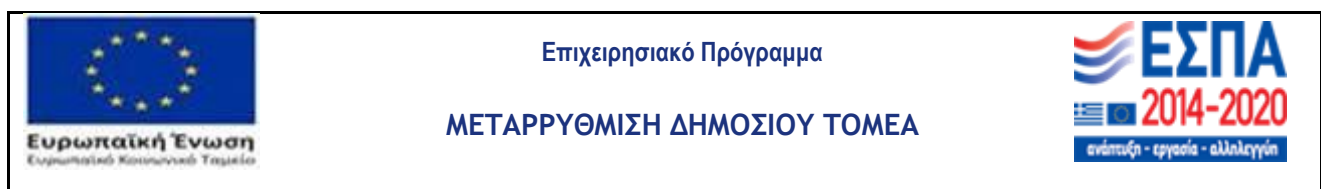
Ανάληψη υποχρέωσης

1. Για την εφαρμογή του παρόντος Προεδρικού διατάγματος «ως ανάληψη υποχρέωσης νοείται η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων» (νομική δέσμευση-άρθρο 66, παρ.1, Ν. 4270/2014).
2. α. Προκειμένου να αναληφθεί έγκυρα οποιαδήποτε υποχρέωση ή να εκτελεσθεί οποιαδήποτε δαπάνη από τους φορείς του άρθρου 1, εκδίδεται από το διατάκτη ή το κατά νόμο εξουσιοδοτημένο όργανο σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης με την οποία δεσμεύεται η αναγκαία πίστωση και εγκρίνεται, όσον αφορά στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, η πραγματοποίηση της δαπάνης (δημοσιονομική δέσμευση).
β. Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης η έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης διενεργείται σε συνέχεια της απόφασης έγκρισης πραγματοποίησης της σχετικής δαπάνης από το αρμόδιο όργανο του φορέα.
3. Κατ' εξαίρεση για δαπάνες που πραγματοποιούνται εκτάκτως, καθώς και για τις λοιπές δαπάνες του άρθρου 9 του παρόντος, η δέσμευση των σχετικών πιστώσεων διενεργείται κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού.
4. Ειδικά, όσον αφορά στις δαπάνες για την πραγματοποίηση προμηθειών, παροχή υπηρεσιών και εκτέλεση δημόσιων έργων, η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται πριν από την υπογραφή της σχετικής διακήρυξης όπου απαιτείται, από το αρμόδιο όργανο του οικείου φορέα.
5. Σε περίπτωση πληρωμής τόκων, η σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης και η εντολή μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού με την οποία εξοφλείται το χρηματικό ένταλμα πληρωμής της δαπάνης από την οποία απορρέουν οι τόκοι εκδίδονται αυθημερόν.

Άρθρο 3

Τύπος και περιεχόμενο απόφασης ανάληψης υποχρέωσης

1. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, με την οποία εγκρίνεται και αναγνωρίζεται ταυτόχρονα από το διατάκτη ή το κατά νόμο εξουσιοδοτημένο όργανο η πραγματοποίηση δαπανών, περιλαμβάνει απαραίτητα:
α. Τις διατάξεις των νόμων ή κανονιστικών πράξεων, με τις οποίες επιτρέπεται η πραγματοποίηση της συγκεκριμένης δαπάνης.
β. Το είδος, πλήρη αιτιολόγηση της δαπάνης με σαφή αναφορά στη συγκεκριμένη δραστηριότητα που εξυπηρετείται από την πραγματοποίησή της και στο χρόνο υλοποίησής της.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ. Το ύψος της συνολικής επιβάρυνσης που προκαλείται στον προϋπολογισμό του φορέα, καθώς και την κατανομή αυτής κατ' έτος σε περίπτωση τμηματικής πραγματοποίησης της δαπάνης σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη.

δ. Τον αριθμό της απόφασης προέγκρισης (προηγούμενης έγκρισης) της πολυετούς υποχρέωσης.

ε. Το/τα οικονομικό/ά έτος/η πραγματοποίησης της δαπάνης.

στ. Τον τίτλο και τον κωδικό αριθμό του φορέα και του ειδικού φορέα, καθώς και τον κωδικό αριθμό εξόδου.

2. Επί της απόφασης της παραγράφου 1 συντάσσεται παρά πόδας πράξη-βεβαίωση του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου φορέα περί: α) ύπαρξης σχετικής πίστωσης στον προϋπολογισμό του και, ειδικά για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, εντός του ποσοστού διάθεσης αυτής και β) δέσμευσης ισόποσης πίστωσης για την πληρωμή της δαπάνης.

3. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, με τη σχετική βεβαίωση του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών, αναρτάται στο διαδίκτυο (πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ») και λαμβάνει μοναδικό αριθμό διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) που αναγράφεται επί του σώματος αυτής.

Άρθρο 4

Διαδικασία για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης

1. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

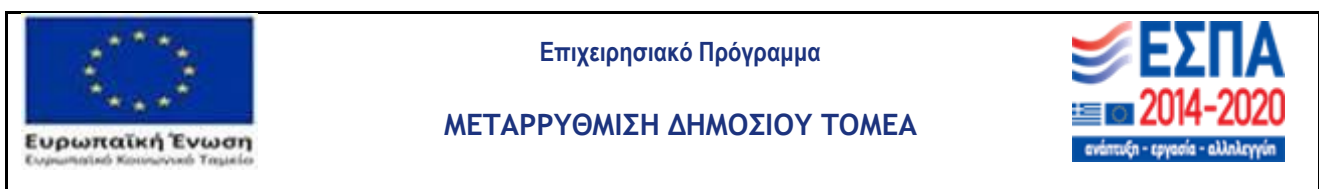
α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα το σχέδιο της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης και συντάσσει βάσει των τηρούμενων στοιχείων τη βεβαίωση της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος, εφόσον: i) συντρέχουν οι οριζόμενες στο άρθρο 66 παρ. 2 του Ν. 4270/2014, όπως ισχύει, προϋποθέσεις, ii) η δαπάνη στην οποία αφορά είναι νόμιμη κατά την έννοια του άρθρου 91, παρ. 2, εδάφιο β' του Ν. 4270/2014, iii) η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή και iv) το αίτημα για την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης προηγείται οποιασδήποτε άλλης ενέργειας πραγματοποίησης της δαπάνης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν διάταγμα.

Κατά τον ως άνω ασκούμενο έλεγχο εξετάζονται και τα παρεμπιπτόντως αναφερόμενα ζητήματα. Παράλληλα, καταχωρεί το ποσό αυτής στα τηρούμενα λογιστικά βιβλία και δεσμεύει, μέσω του πληροφοριακού συστήματος (π.σ.) που διαθέτει, την αντίστοιχη πίστωση στον εκτελούμενο προϋπολογισμό του οικείου φορέα, λαμβάνοντας εξ αυτού (π.σ.) μοναδικό αριθμό καταχώρισης.

Ακολούθως, αποστέλλει το υπόψη σχέδιο απόφασης στο διατάκτη για υπογραφή και, μετά την επαναφορά ενός αντιτύπου αυτής, προβαίνει στην ανάρτησή της στο διαδίκτυο (πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ») και στην καταχώρισή της στο Μητρώο Δεσμεύσεων, καθώς και στις λοιπές νόμιμες ενέργειες για την εκτέλεση της δαπάνης.

β. Σε περίπτωση μη υπογραφής του σχεδίου της απόφασης από τον διατάκτη εντός διμήνου, ο τελευταίος οφείλει να ζητήσει από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών την ανάκληση δέσμευσης της σχετικής πίστωσης.

γ. Σε περίπτωση που υπάρχει διαθέσιμη πίστωση αλλά δεν συντρέχουν οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος εμμένει στο αίτημά του για προώθηση της διαδικασίας δέσμευσης πίστωσης: i) παρέχει την βεβαίωση και εκτελεί τις λοιπές διαδικασίες του παρόντος άρθρου και ii) ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

(Δ.Υ.Ε.Ε.) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σε κάθε περίπτωση, για τους σκοπούς του άρθρου 171 του Ν. 4270/2014 και του άρθρου 10 του παρόντος και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα ή τον Ελεγκτή Νομιμότητας αναφορικά με τους ο.τ.α..

2. α. Σε περίπτωση μη εκτέλεσης εν όλω ή εν μέρει της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης εντός του οικονομικού έτους στο οποίο αυτή αναφέρεται ή επίτευξης χαμηλότερου συμβατικού τιμήματος μετά την απόφαση κατακύρωσης του σχετικού διαγωνισμού, αυτή ανατρέπεται άμεσα μετά από σχετική ανακλητική απόφαση του οικείου διατάκτη για ολική ή μερική διαγραφή του επιπλέον ποσού που δεσμεύτηκε.

β. Πράξεις ανατροπής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης (ανακλητικές αποφάσεις), που εκδίδονται με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου εκάστου έτους, ισχύουν από την ημερομηνία αυτή και αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» το αργότερο έως την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Ειδικότερα για Ν.Π.Δ.Δ. (Νοσοκομεία) του Υπουργείου Υγείας και μόνο για το έτος 2017, οι πράξεις ανατροπής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης (ανακλητικές αποφάσεις), που εκδίδονται με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου του έτους 2016, ισχύουν από την ημερομηνία αυτή και αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» το αργότερο έως την 28η Φεβρουαρίου του έτους 2017.

γ. Για τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, στους οποίους η αρμοδιότητα έγκρισης των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2β, ασκείται από συλλογικό όργανο, η απόφαση ανάκλησης της δέσμευσης, εφόσον φέρει ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου, δύναται να προηγείται της σχετικής εγκριτικής απόφασης η οποία εκδίδεται εντός του α' δεκαπενθημέρου του Ιανουαρίου του επόμενου οικονομικού έτους.

3. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα άμεσα και κατ' απόλυτη προτεραιότητα, με ευθύνη των Προϊστάμενων Οικονομικών Υπηρεσιών, πιστώσεις που: α) έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο πολυετών υποχρεώσεων κατά το μέρος που αφορούν στη δαπάνη που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του εκτελούμενου προϋπολογισμού και β) αφορούν στο ανεκτέλεστο μέρος συμβατικών υποχρεώσεων ή/και απλήρωτες υποχρεώσεις και ληξιπρόθεσμες οφειλές. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομείναντος υπολοίπου μετά τις δεσμεύσεις πιστώσεων κατά τα ανωτέρω.

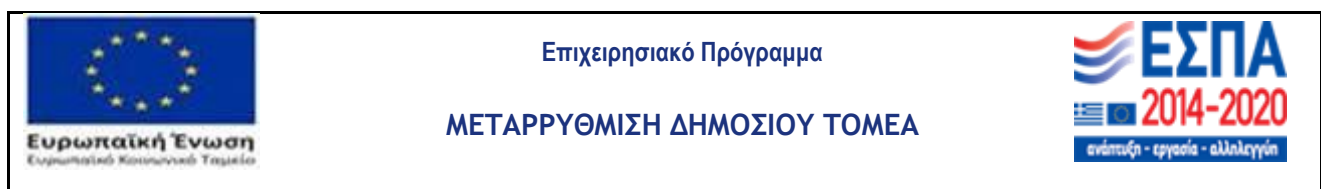
4. Οι διακηρύξεις, οι αποφάσεις ανάθεσης και οι συμβάσεις που συνάπτονται για λογαριασμό των φορέων Γενικής Κυβέρνησης αναφέρουν απαραίτητα τον αριθμό και τη χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, τον αριθμό καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη.

Άρθρο 5

Αναλήψεις δαπανών δημοσίων επενδύσεων

1. Τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) αποτελούν οι Συλλογικές Αποφάσεις (Σ.Α.) Έργων ή Μελετών που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 80, παρ. 1 του Ν. 4270/2014.

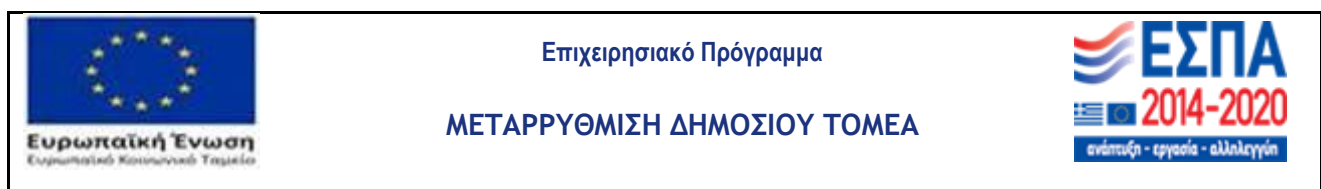
2. Με τις κατά τα ανωτέρω εκδιδόμενες αποφάσεις εγκρίνεται: α) η διάθεση των συνολικών ετήσιων πιστώσεων των έργων ή μελετών που περιλαμβάνει η κάθε Σ.Α., β) η ένταξη κάθε έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (με διακριτό κωδικό αριθμό και τίτλο), γ) η ολική δαπάνη για την πραγματοποίηση του έργου, δ) η διάθεση των απαιτούμενων ετήσιων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

πιστώσεων αναλυτικά για κάθε έργο που περιλαμβάνει κάθε Σ.Α., ε) η υπολειπόμενη δαπάνη, συμπεριλαμβανομένης της πίστωσης του τρέχοντος έτους που επιμερίζεται στα επόμενα έτη για την αποπεράτωση του έργου, στ) ειδικές διατάξεις, και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται για την ένταξη του έργου στη Σ.Α., και ζ) ο φορέας υλοποίησης κάθε έργου.

3. Σε περίπτωση ανακατανομής των αρχικών πιστώσεων, τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Π.Δ.Ε. αποτελεί η αρχική απόφαση έγκρισης ή τροποποίησης της Σ.Α., συνοδευόμενη από την απόφαση του διατάκτη ή του Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 78 και στην υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 80 του ανωτέρω νόμου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 6**Τμηματικές πληρωμές και Πολυετείς Υποχρεώσεις**

1. α. Η πληρωμή υποχρεώσεων μπορεί να γίνεται και τμηματικά, με την έκδοση περισσότερων του ενός χρηματικών ενταλμάτων. Στην περίπτωση αυτή το πρώτο ένταλμα που εκδίδεται καταχωρείται στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, έναντι της υποχρέωσης που αναλήφθηκε, το δε υπόλοιπο της υποχρέωσης καταχωρείται στην ανάλογη στήλη των βιβλίων. Ταυτόχρονα, σημειώνεται στην αντίστοιχη στήλη η χρονολογία καταχώρησης, σε συσχετισμό πάντοτε με την αρχική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης.

β. Με τον ίδιο τρόπο καταχωρούνται και τα υπόλοιπα χρηματικά εντάλματα μέχρι και το τελευταίο, οπότε εάν υφίσταται αδιάθετο υπόλοιπο από την υποχρέωση, διενεργείται λογιστική ανατροπή του είτε κατά τη διάρκεια της χρήσης είτε στο τέλος της.

2. α. Για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου τα επόμενα έτη του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 4270/2014.

β. Για τις πολυετείς υποχρεώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) εφαρμόζεται η διαδικασία των διατάξεων του άρθρου 79, παρ. 2, του Ν. 4270/2014.

Άρθρο 7**Έλεγχος πορείας πιστώσεων**

1. Οι Προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ελέγχουν:

α. Την πιστή τήρηση των ανώτατων ετήσιων και τριμηνιαίων ορίων του προϋπολογισμού του οικείου φορέα και των διατάξεων του παρόντος.

β. Την ύπαρξη διαθέσιμης πίστωσης στους αντίστοιχους Κ.Α.Ε. του προϋπολογισμού του φορέα, προκειμένου να διενεργούνται δαπάνες νόμιμες και κανονικές.

γ. Την εξόφληση των τιμολογίων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

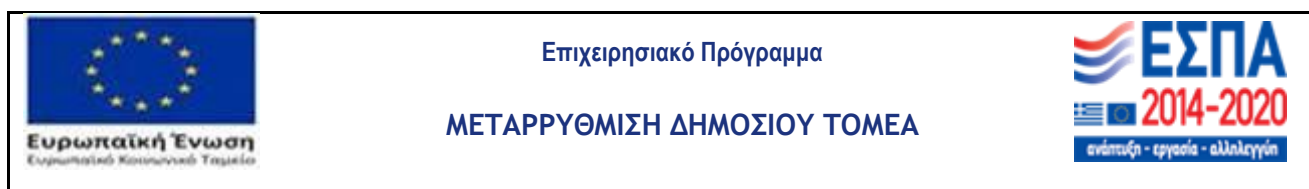
δ. Τη μη σώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών.

ε. Τη μεταφορά όλων των εκκρεμών και ανεξόφλητων υποχρεώσεων στο τέλος κάθε έτους, στο επόμενο οικονομικό έτος, και την πληρωμή τους κατά προτεραιότητα σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος.

2. Περαιτέρω: α. Παρακολουθούν συστηματικά τη διάθεση των πιστώσεων και δεν καταρτίζουν σχέδια αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων, σε περίπτωση υπέρβασης του ποσοστού διάθεσης για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και των εγγεγραμμένων πιστώσεων για τους λοιπούς φορείς.

β. Παρακολουθούν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις και αποστέλλουν σε μηνιαία βάση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών /Γ.Λ. Κράτους στοιχεία σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

γ. Ελέγχουν και παρακολουθούν την εξέλιξη των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο διατάκτης σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του και παρέχουν, όταν ζητηθεί από τις κατά νόμο αρμόδιες Υπηρεσίες, κάθε σχετική πληροφορία για την πορεία και τα υπόλοιπα των πιστώσεων, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την αφαίρεση των καταχωρημένων υποχρεώσεων, καθώς και την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 72 του Ν. 4270/ 2014.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ. Καταγράφουν και παρακολουθούν διακριτά στα λογιστικά βιβλία τις αναλήψεις υποχρεώσεων που δεν έχουν εκτελεστεί και ενημερώνουν μηνιαίως τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών/Γ.Λ. Κράτους.

3. Οι αρμόδιες Οικονομικές Υπηρεσίες ελέγχουν την τήρηση της διαδικασίας του παρόντος Προεδρικού διατάγματος και υποχρεούνται να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση δαπανών, εφόσον δεν πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις.

Άρθρο 8

Τρόπος τήρησης Μητρώου Δεσμεύσεων

1. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να καταγράφουν και να τηρούν σε ιδιαίτερο βιβλίο ή μηχανογραφικά κατά Προϋπολογισμό (Τακτικό / Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων) τις διοικητικές πράξεις με τις οποίες γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου ή άλλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς τρίτους. Το σύνολο των καταγεγραμμένων υποχρεώσεων αποτελεί το Μητρώο Δεσμεύσεων του κάθε φορέα.

2. Το Μητρώο Δεσμεύσεων τηρείται από την Οικονομική Υπηρεσία κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης με ευθύνη του προϊσταμένου και περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- Το οικονομικό έτος στο οποίο αυτό αναφέρεται.

- Τις εγκεκριμένες κατά ειδικό φορέα και κωδικό αριθμό εξόδου πιστώσεις του προϋπολογισμού.

- Τις τυχόν τροποποιήσεις και τη διαμόρφωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

- Τα εγκεκριμένα όρια διάθεσης των πιστώσεων του προϋπολογισμού, όπου και όπως ορίζονται κάθε φορά.

- Τον αριθμό πρωτοκόλλου, την ημερομηνία, τον ΑΔΑ και το ποσό της απόφασης ανάληψης της σχετικής υποχρέωσης.

- Την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, τον αριθμό της και το ύψος του συμβατικού τιμήματος.

- Τον αριθμό, την ημερομηνία παραλαβής και το ποσό του παραστατικού που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής. Ειδικότερα για τις εμπορικές συναλλαγές, η ημερομηνία παραλαβής καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.3 της υποπαρ. 2.5 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 (Α' 140).

- Τον αριθμό, την ημερομηνία και το ποσό του τίτλου πληρωμής των υποχρεώσεων.

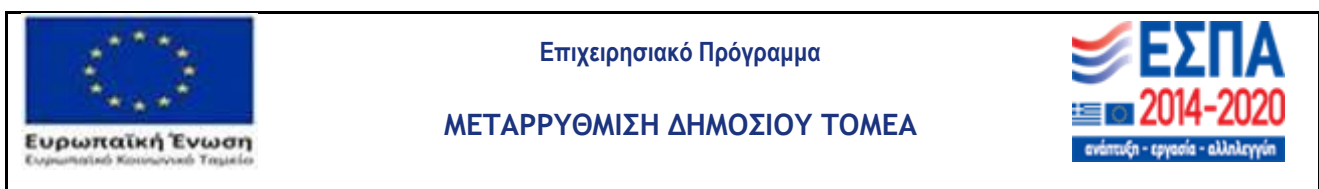
- Το υπόλοιπο των απλήρωτων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών.

3. Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών κάθε φορέα της Κεντρικής Διοίκησης συντάσσουν και αποστέλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σύμφωνα με ειδικότερες οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών:

α. Μέσα στις πρώτες είκοσι ημέρες κάθε μήνα περιληπτικό πίνακα των μέχρι το τέλος του προηγούμενου μήνα εκκρεμών δεσμεύσεων, απλήρωτων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών.

β. Την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από το μήνα αναφοράς, μηνιαία συνοπτική έκθεση, σχετικά με το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Υπουργείου τους και των φορέων που εποπτεύουν, τους λόγους για την εξέλιξή τους και σχετικές προτεινόμενες δράσεις για την μείωσή τους.

γ. Την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από το τρίμηνο αναφοράς, τριμηνιαίες εκθέσεις για την κατάσταση και τα προβλήματα που τυχόν υφίστανται στην τήρηση και λειτουργία του Μητρώου Δεσμεύσεων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ανάλογοι πίνακες και εκθέσεις συντάσσονται από τους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και αποστέλλονται στις Γενικές Δ/νσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων που τους εποπτεύουν, οι οποίες μετά την επαλήθευση και επικύρωση των στοιχείων αυτών τα ενοποιούν και τα υποβάλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

4. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση ή η χρηματοδότηση φορέα της Γενικής Κυβέρνησης από τον κρατικό προϋπολογισμό εάν αυτός δεν έχει αποστείλει την προβλεπόμενη στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου περίληψη εκκρεμών δεσμεύσεων.

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και μόνο, οι ακόλουθοι όροι έχουν την εξής έννοια:

α. Εκκρεμείς δεσμεύσεις είναι οι δεσμεύσεις που δεν έχουν ακόμη εξοφληθεί ανεξάρτητα αν το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί ή παρασχεθεί.

β. Απλήρωτες υποχρεώσεις είναι οι εκκρεμείς δεσμεύσεις για τις οποίες έχει παραδοθεί το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, αλλά δεν έχει εκδοθεί αντίστοιχος τίτλος πληρωμής.

γ. Ληξιπρόθεσμες οφειλές είναι οι απλήρωτες υποχρεώσεις μετά την πάροδο ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία που ορίζεται στη σχετική σύμβαση. Σε περίπτωση μη ύπαρξης σύμβασης ή έλλειψης σχετικού όρου, η απλήρωτη υποχρέωση καθίσταται ληξιπρόθεσμη μετά την πάροδο 90 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του παραστατικού που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής. Ειδικότερα για τις εμπορικές συναλλαγές, η ημερομηνία παραλαβής καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 της υποπαρ. 2.5 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013.

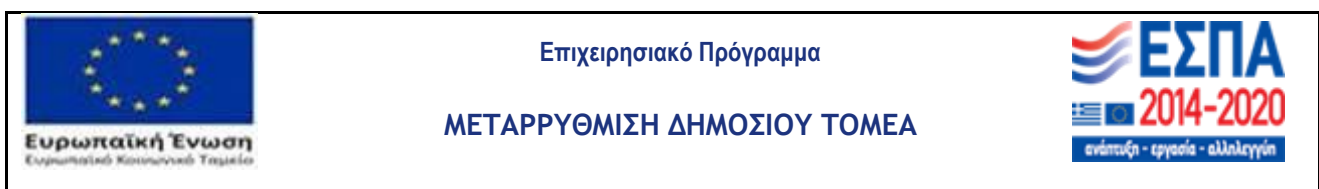
Άρθρο 9

Ανάληψη σταθερών, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών

1. Δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, επικοινωνιών, μισθωμάτων, κοινοχρήστων κ.λπ.) αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων με αποφάσεις που εκδίδονται αμέσως μετά την έναρξη του οικονομικού έτους. Ειδικά: αα) για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά την έκδοση αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και ββ) οι δαπάνες για μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται από το Δημόσιο, αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό αυτών με πίνακες που καταρτίζονται από τους διατάκτες, βάσει των σχετικών μισθωτικών συμβάσεων.

Κατ' εξαίρεση οι δαπάνες για την καταβολή της μισθοδοσίας Φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των συντάξεων του Δημοσίου που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες διενεργούνται το μήνα Δεκέμβριο και βαρύνουν τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους, επιτρέπεται να αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων, από την ημερομηνία ψήφισής του στη Βουλή των Ελλήνων.

2. Δαπάνες αποζημιώσεων που αφορούν σε επιθεωρήσεις και ελέγχους, οι οποίες καλύπτονται με επιχορήγηση από έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού επιβαλλόμενα υπέρ Δημοσίου με ανταποδοτικό χαρακτήρα, αναλαμβάνονται αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής επέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

4. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 4 του παρόντος (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες πολιτικής προστασίας, διοικητικής εκτέλεσης, ΔΙΑΣ κ.λπ.), αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους.

5. Ειδικά, οι δαπάνες για υπερωριακή εργασία, αμοιβή για εργασία κατά τις εξαιρέσιμες ημέρες και νυχτερινές ώρες, ειδική αποζημίωση για απασχόληση πλέον του πενθημέρου την εβδομάδα, υπερωριακή αποζημίωση εκπαιδευτικών, αποζημίωση εφημεριών ιατρών Ε.Σ.Υ., που αφορούν το τελευταίο δίμηνο κάθε οικονομικού έτους, δύναται να αναλαμβάνονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 9 του άρθρου 66 του Ν. 4270/2014, όπως ισχύει, σε βάρος των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις δεν αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό από την έναρξη του οικονομικού έτους.

Άρθρο 10

Διαδικασία ελέγχου αναλήψεων υποχρεώσεων

α. Ο έλεγχος της ορθής και πιστής τήρησης των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία και τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος διαδικασιών αναλήψεων υποχρεώσεων ασκείται από τις Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) του άρθρου 69Δ του Ν. 4270/2014.

β. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες ελέγχουν επίσης την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων από τους υπόχρεους φορείς και κινούν τις διαδικασίες για την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 11 του παρόντος στα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των προβλεπόμενων για την ανάληψη υποχρεώσεων διαδικασιών.

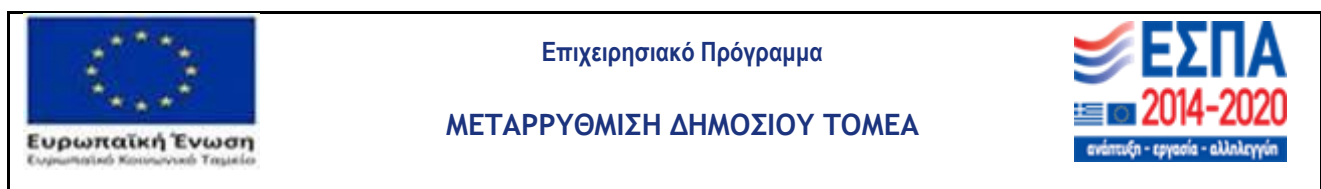
γ. Το αντικείμενο των ελέγχων αναφέρεται ιδίως στη νόμιμη έκδοση των αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων (αρμοδιότητα οργάνων, ύπαρξη διαθέσιμης πίστωσης κατά την έκδοση των αποφάσεων, περιεχόμενο και χρόνος έκδοσης των αποφάσεων, ανάρτηση στο διαδίκτυο κ.λπ.), έγκαιρη ανάκληση δέσμευσης πιστώσεων σε κάθε περίπτωση, ορθή συμπλήρωση του Μητρώου Δεσμεύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος και τις σχετικές εγκυκλίους.

Άρθρο 11

Ευθύνες αρμοδίων οργάνων

1. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ευθύνονται έναντι τρίτων αποκλειστικά και μόνο βάσει των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού για την πραγματοποίηση δαπανών καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων και τη μη τήρηση των αναφερομένων στο παρόν προεδρικό διάταγμα διαδικασιών.

2. Για κάθε ζημία που προκαλείται στον οικείο φορέα από την έκδοση αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα ή των ποσοστών διάθεσης αυτών ή των διαδικασιών του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

άρθρου 60 του Ν. 4270/2014, καθώς και κατά παράβαση των διαδικασιών του παρόντος και των αναφερομένων στο άρθρο 66 του Ν. 4270/2014,

ο Διατάκτης, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα καθώς και κάθε άλλο συμπράττον όργανο, ευθύνονται αλληλέγγυα και εις ολόκληρον έναντι του οικείου φορέα και καταλογίζεται σε βάρος τους υποχρεωτικά η σχετική ζημία.

3. Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών σε περίπτωση που παρέχει τη βεβαίωση του άρθρου 3, παρ. 2 του παρόντος καθ' υπέρβαση των ορίων του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ. ευθύνεται κατά τις διατάξεις περί δημόσιων υπολόγων.

4. α. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη έναντι του οικείου φορέα για κάθε ζημία που προξένησε από δόλο ή βαρεία αμέλεια.

β. Δαπάνες των φορέων Γενικής Κυβέρνησης που απορρέουν από δικαστικές αποφάσεις και συνεπάγονται επιβάρυνση του προϋπολογισμού τους, κοινοποιούνται υποχρεωτικά στην οικεία Δ.Υ.Ε.Ε. με ευθύνη του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38, παρ. 1 του Υ.Κ. και 68 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ν. 4129/2013).

5. Η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 26 του Ν. 4270/2014 από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα (συντελείται με υπαίτια πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου που μπορεί να του καταλογιστεί) και επισύρει την πειθαρχική ποινή της αφαίρεσης της άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου για τη θητεία ή το υπό-λοιπό της. Οι κείμενες διατάξεις σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊσταμένου, εφαρμοζόμενη κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Ν. 3528/2007, όπως κάθε φορά ισχύει. Αν ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών συνδέεται με το φορέα του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους του φορέα.

6. Η παράβαση της υποχρέωσης της παραγράφου 2 του άρθρου 65 του Ν. 4270/2014 από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο 12

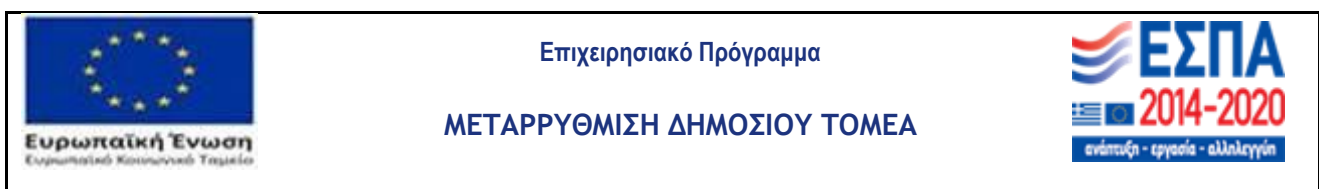
Ακυρότητες πράξεων

1. Κάθε ανάληψη υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων άρθρων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοστών διάθεσης αυτών, είναι αυτοδίκαια άκυρη.

2. α. Καμιά διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν εκτελείται, εάν δεν βεβαιώνεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα η δέσμευση στα οικεία λογιστικά βιβλία αντίστοιχης πίστωσης. Προς τούτο στο προοίμιο της οικείας διοικητικής πράξης γίνεται μνεία της σχετικής βεβαίωσης της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

β. Ειδικά, ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν ισχύει εάν δεν αναγράφεται στο προοίμιο αυτής ο αριθμός της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

γ. Διακηρύξεις, όπου απαιτείται, και αποφάσεις ανάθεσης που εκδίδονται και συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης είναι άκυρες, εφόσον δεν έχει

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προηγηθεί αυτών η έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης του άρθρου 2, παρ. 2 του παρόντος.

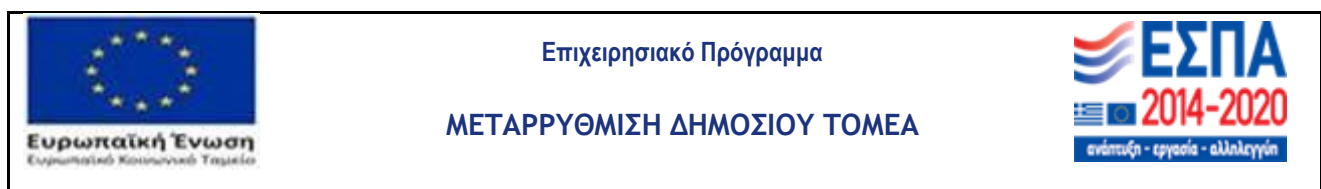
3. Για διορισμούς, προσλήψεις, εντάξεις, μετατάξεις, αποσπάσεις και προαγωγές κάθε κατηγορίας προσωπικού που συνεπάγονται οικονομική επιβάρυνση, οι αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες βεβαιώνουν την ύπαρξη πρόβλεψης στον προϋπολογισμό επί των σχετικών πράξεων. Δεν γίνεται προκήρυξη πλήρωσης θέσεων, αν προηγουμένως δεν έχει παρασχεθεί βεβαίωση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την ύπαρξη σχετικής πίστωσης.

4. Πράξεις διορισμών, προσλήψεων, εντάξεων, μετατάξεων, αποσπάσεων και προαγωγών που γίνονται κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου είναι άκυρες.

5. Στην πρώτη μισθοδοτική κατάσταση των διοριζόμενων, προσλαμβανόμενων, εντασσόμενων, μετατασσόμενων, αποσπώμενων ή προαγόμενων υπαλλήλων βεβαιώνεται από τον αρμόδιο εκκαθαριστή αποδοχών η ύπαρξη αντίστοιχης πρόβλεψης και γράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου της σχετικής βεβαίωσης του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα.

6. Μισθολογική μεταβολή του προσωπικού των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης λόγω κλιμακίου ή χρονοεπιδόματος εξαιρείται της βεβαίωσης της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

7. Οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου καταχωρούνται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία σε μηνιαία συγκεντρωτική κατάσταση στην οποία εμφανίζονται κατά κλάδο ο αριθμός των υπαλλήλων του φορέα που είχε μισθολογική μεταβολή.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 13

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του παρόντος καταργείται το Π.δ. 113/2010 (Α' 194 και 209), το άρθρο 13 παρ. 1 του Ν. δ/τος 496/1974 (Α' 204) και το άρθρο 1 του Π.δ/τος 471/1975 (Α' 148) κατά το μέρος που αναφέρονται στην αναγνώριση της δαπάνης για τα ν.π.δ.δ. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που ορίζει διαφορετικά, με την επιφύλαξη των περί δημοσίων επενδύσεων ειδικών διατάξεων.

Άρθρο 14

Τελικές διατάξεις

Κάθε αναφορά ρυθμίσεων νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής ισχύος στις διατάξεις του άρθρου 9 του Π.δ/τος 113/2010, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος.

Άρθρο 15

Έναρξη ισχύος

Η ουσιαστική ισχύς του παρόντος αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2017, πλην των διατάξεων του άρθρου 14, οι οποίες ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος.

Στον Υπουργό Οικονομικών αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του διατάγματος αυτού.

6. Ν. 4456/2017

Άρθρο 15

Παράταση προθεσμιών πράξεων ανατροπής ανάληψης υποχρέωσης

Οι προθεσμίες της έκδοσης των πράξεων ανατροπής ανάληψης υποχρέωσης (ανακλητικές πράξεις), για τις αναλήψεις που έλαβαν χώρα στα οικονομικά έτη 2015 και 2016, καθώς και της ανάρτησής τους στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και των νομικών προσώπων που υπάγονται σε αυτούς, παρατείνονται από τη λήξη τους και έως τριάντα (30) ημέρες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

7. Ν. 4555/2018, άρθρα 203, 206

Άρθρο 203

Διατάκτης στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού

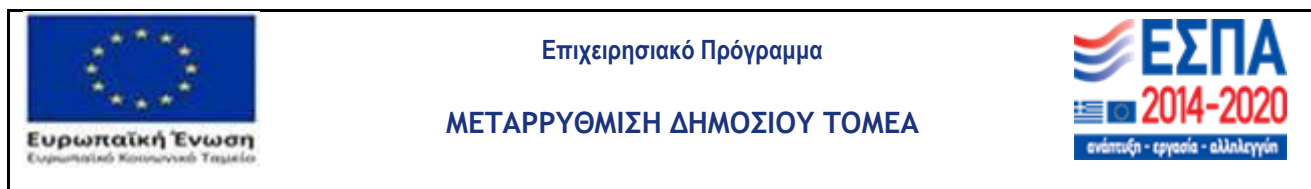
2. Όπου στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 140, της παραγράφου 3 του άρθρου 158 και του άρθρου 202 του ν. 3463/2006, καθώς και των άρθρων 70 παράγραφος 3 του άρθρου 94 και παρ. 4 περίπτωση 30 του ν. 3852/2010 ή σε άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας ορίζεται το δημοτικό συμβούλιο ως όργανο αρμόδιο για την έγκριση της δαπάνης και τη διάθεση της πίστωσης, νοείται εφεξής ο δήμαρχος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 224 του ν. 3852/2010 ισχύουν και για τις αποφάσεις που εκδίδει ο δήμαρχος ως διατάκτης πιστώσεων.

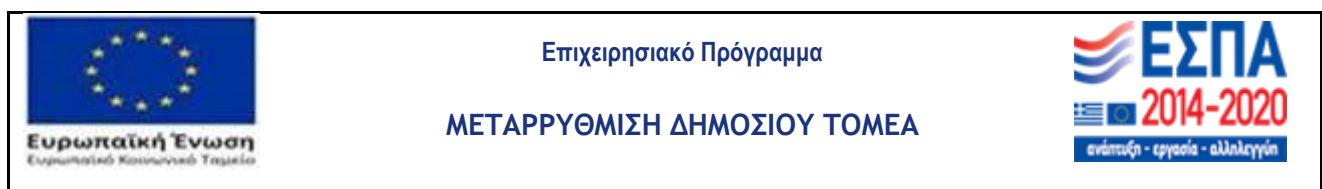
4. Οι διατάξεις των άρθρων 11, 12, 13, 14, 15 και 16 του β.δ. της 17.5/15.6.1959 (Α' 114) καταργούνται.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 158 του ν. 3463/2006 καταργούνται.

6. Η περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 3463/2006 καταργείται.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 206**Διαδικαστικού χαρακτήρα ρυθμίσεις σχετικές με την οικονομική λειτουργία των δήμων**

1. Δεν απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου, προμήθειας ή γενικής υπηρεσίας. Για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών, απαιτείται προηγούμενη αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αν η εκτιμώμενη αξία αυτής υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον χρηματικό όριο απευθείας ανάθεσης από τον δήμαρχο. Για την προκήρυξη αρχιτεκτονικών διαγωνισμών με την απονομή βραβείων, καθώς και καλλιτεχνικών έργων απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζονται και οι όροι του διαγωνισμού. Δεν απαιτείται τέτοια απόφαση για τα καλλιτεχνικά έργα της παρ. 7 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006, εφόσον υπάρχει στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 και της παρ. 1 του άρθρου 15 του π.δ. 171/1987 (Α' 84) δεν θίγονται.
2. Με εξαίρεση τις ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις, στις λοιπές περιπτώσεις απαλλοτρίωσης η απόφαση του δημάρχου για την ανάληψη της υποχρέωσης εκδίδεται πριν από τη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, με βάση την εκτιμώμενη αξία του απαλλοτριούμενου ακινήτου.
3. Όταν πρόκειται για αγορά ή μίσθωση ακινήτου, η απόφαση του δημάρχου για την ανάληψη της υποχρέωσης εκδίδεται μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, σε χρόνο που προηγείται τουλάχιστον της υπογραφής του συμβολαίου μεταβίβασης. Όταν διεξάγεται δημοπρασία, η απόφαση αυτή εκδίδεται πριν από την υπογραφή της διακήρυξης.
4. Για τη δαπάνη που απορρέει από προγραμματική σύμβαση, η απόφαση ανάληψης της υποχρέωσης εκδίδεται από τον δήμαρχο μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και πάντως πριν από τη σύναψη αυτής. Η δαπάνη που αφορά χρηματοδότηση της κοινωφελούς επιχείρησης, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 259 του ν. 3463/2006, όπως ισχύουν, αναλαμβάνεται από τον δήμαρχο μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται το ύψος αυτής.

Γ. Πληρωμή δαπανών

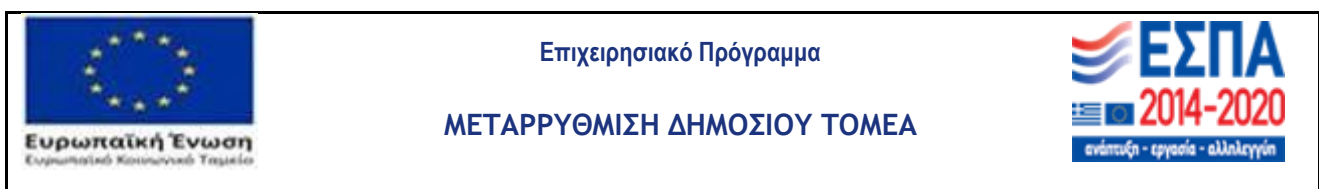
1. Β.Δ. 17-5/15-06-1959

Άρθρον 23 :

1. Μετά την εκκαθάριση εκάστης δαπάνης το αρμόδιον τμήμα ή γραφείον της λογιστικής υπηρεσίας του δήμου προκαλεί την πληρωμήν της εκκαθαρισθείσης δαπάνης συντάσσον χρηματικόν ένταλμα.
2. Τα χρηματικά εντάλματα υπογράφονται υπό του δημάρχου και προϊσταμένου της λογιστικής υπηρεσίας, καθισταμένου προσωπικώς αλληλεγγύως συνεπευθύνου και σφραγίζονται δια της σφραγίδας του δήμου.

Άρθρον 24 :

1. Τα χρηματικά εντάλματα αποτελούνται εκ δύο ομοίων μερών (στέλεχος και κύριον ένταλμα) και συμπληρούνται εξ ολοκλήρου υπό του εν τω προηγουμένω άρθρω τμήματος ή υπηρεσίας.
2. Εις τα χρηματικά εντάλματα δέον να αναγράφηται:
α/ Ο αύξων αριθμός,
β/ Το οικονομικόν έτος εις ό ανάγεται η δαπάνη,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- γ/ Το κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού,
- δ/ Το ταμείον, όπερ καλείται να πληρώση,
- ε/ Το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου,
- στ/ Η αιτία της πληρωμής,
- ζ/ Το πληρωτέον ποσόν ολογράφως,
- η/ Αι υπέρ τρίτων κρατήσεις και,
- θ/ Ο αριθμός και το είδος των επισυναπτομένων δικαιολογητικών.

Δικαιολογητικά Χρηματικών Ενταλμάτων

Άρθρον 25 :

Εις παν χρηματικόν ένταλμα δέον να επισυνάπτεται υπ' ευθύνη των επιτετραμένων την εκκαθάρισιν και εντολήν της δαπάνης οργάνων του δήμου παν δικαιολογητικόν έγγραφον εξ ου να προκύπτει σαφώς το δικαίωμα του πιστωτού του δήμου κατά βάσιν και ποσόν.

Άρθρον 26 :

Πλην των κατ'ειδικάς διατάξεις Νόμων, Δ/των, κανονισμών και αποφάσεων των διοικητικών αρχών απαιτουμένων ειδικώτερον δι'εκάστην δαπάνην δικαιολογητικών, άτινα δέον να επισυνάπτονται εις τα οικεία χρηματικά εντάλματα, ορίζονται δια του παρόντος τοιαύτα.

1. Δι'έξοδα παραστάσεως: Αντίγραφα: α) πρωτοκόλλου ορκομωσίας, β) αποφάσεως καθορισμού των εξόδων παραστάσεως και γθ κατάστασις εμφανίουςα δικαιούχον, αιτίαν πληρωμής, πληρωτέον ποσόν και τας υπέρ τρίτων κρατήσεις. Τα υπό στοιχεία α' και β' δικαιολογητικά απαιτούνται δια το πρώτον ένταλμα του οικονομικού έτους.

2. Δια μισθοδοσίαν προσωπικού: Αντίγραφα: α) αποφάσεως διορισμού ή τελευταίας προαγωγής ή υποβιβασμού, β) πρωτοκόλλου ορκομωσίας, γ) αποφάσεων χορηγήσεως επιδομάτων ή προσαυξήσεων ως και πάσης εν γένει αποφάσεως ή πράξεως ασκούσης επιρροήν επί της μισθοδοσίας δ) μισθοδοτική κατάστασις εμφανίουςα δικαιούχους μισθόν και επιδόματα και τας νομίμους υπέρ αυτών κρατήσεις, συντεταγμένη υπό της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου υπό του προισταμένου της οποίας και υπογράφεται.

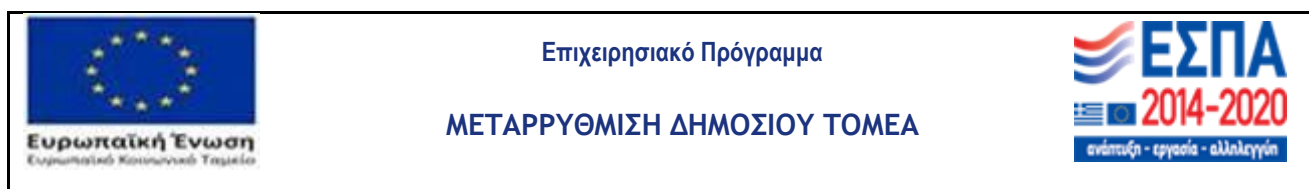
Τα υπό στοιχ. α' και β' δικαιολογητικά απαιτούνται δια το πρώτον ένταλμα του οικον. έτους, ως και διαρκούντος του οικον. έτους εις το ένταλμα , εις ο επέρχεται έναρξις, παύσις ή μεταβολή της μισθοδοσίας επισυνάπτονται τα στηρίζοντα ταύτην δικαιολογητικά.

3. Δια συντάξεις: Αντίγραφα αποφάσεως καθορισμού της συντάξεως (δια τον πρώτον μήνα) και ονομαστική κατάστασις των συνταξιούχων εμφανίουςα τον αριθμόν του συνταξιοδοτικού βιβλιαρίου, το ποσόν της συντάξεως και τας νομίμους κρατήσεις, συντασσομένη υπό της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου υπό του προισταμένου της οποίας και υπογράφεται.

4. Δια νοσήλεια προσωπικού: Τα δια του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας των δήμων οριζόμενα.

5. Δι'οδοιοπορικά έξοδα: α) δια τους δημοτικούς υπαλλήλους τα δια του από 30-9-1940 Β.Δ/τος "περί οδοιοπορικών εξόδων και αποζημιώσεως των μετακινουμένων λόγω υπηρεσίας δημάρχων, δημοτικών, συμβούλων ή άλλων αντιπροσώπων δήμων και δημοτικών υπαλλήλων ως τούτο ισχύει εκάστοτε και β) δια τους δημάρχους και δημοτικούς συμβούλους τα δια των διατάξεων του άρθ. 123 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος οριζόμενα.

6. Δια τα ενοίκια μισθουμένων δια τας ανάγκας των υπηρεσιών των δήμων ακινήτων κλπ. Αντίγραφα: α) των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων του δήμου, περί εγκρίσεως των

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

όρων της διακηρύξεως και κατακυρώσεως της δημοπρασίας μετά των εγκριτικών τοιούτων της διοικητικής αρχής, β) του συμβολαίου μισθώσεως και γ) εν περίπτωση μη ενεργείας δημοπρασίας, αντίγραφον της αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου και της επ' αυτής ομοίας της διοικητικής αρχής και αντίγραφον του συμβολαίου μισθώσεως.

Ταύτα επισυνάπτονται εις το πρώτον ένταλμα του οικονομικού έτους.

7. Δί'εκτελούμενα έργα:

A) Δί'εργολαβίας: Πιστοποιήσις εις διπλούν συντασσομένη παρά του επιβλέποντος μηχανικού δια πλήρως τετελεσμένης εργασίας και προμηθείας υλικών και θεωρουμένη παρά του προισταμένου του αρμοδίου τμήματος της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου και του διευθυντού αυτής.

Την πρώτην πιστοποίησιν εκάστου έργου θα συνοδεύουν απαραίτητως αντίγραφα εις διπλούν δεόντως κεκυρωμένα προυπολογισμού τιμολογίων, συμβάσεως, αποφάσεως, δημορχικής επιτροπής, δημοτικού συμβουλίου και των εγκριτικών τοιούτων της διοικητικής αρχής.

Αποπερατουμένου εκάστου έργου, απαιτείται επιμέτρησις εις διπλούν μετά πρωτοκόλλου προσωρινής ή οριστικής παραλαβής υπό της οικείας επιτροπής και αντιγράφου της διαταγής, δι'ης συνεκροτήθη αύτη.

B) Επί αποδόσει λογ/σμού:

Κατάστασις εμφανίσεως ονομαστικώς το δια την εκτέλεσιν εκάστου έργου απασχοληθέν εργατοτεχνικόν προσωπικόν και κατά στήλας τα καθ'εκάστην ημέραν εργασίας πραγματοποιηθέντα ημερομίσθια τιμήν ημερομισθίου σύνολον πραγματοποιηθέντων, ημερομισθίων και πληρωτέον ποσόν ως και τας σχετικές υπέρ τρίτων κρατήσεις (Φ.Κ.Π.Ι.Κ.Α. κλπ) υπογεγραμμένη παρά του επιβλέποντος τα έργα και προισταμένου της οικείας υπηρεσίας εις την αρμοδιότητα της οποίας ανάγεται ή δαπάνη, ή επιμελεία της οποίας εκτελείται το έργον.

Γ) Επί αποδόσει λογαριασμού βάσει συμβάσεως:

1) Βεβαίωσις ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης, εν τω προυπολογισμώ εσόδων και εξόδων.

2) Αντίγραφον συμβάσεως.

3) Κατάστασις κρατήσεων υπέρ τρίτων.

8. Δια προμηθείας πραγμάτων.

A) Εκτελουμένας δια δημοπρασίας.

Αντίγραφα εις διπλούν, δεόντως επικεκυρωμένα των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου ή δημορχικής επιτροπής, περί εγκρίσεως των όρων διακηρύξεως και κατακυρώσεως της δημοπρασίας, μετά των εγκριτικών τοιούτων της διοικητικής αρχής, β) των συμφωνητικών και γ) πρωτοκόλλου παραλαβής υπό της οικείας επιτροπής και αντίγραφον της διαταγής, δι'ης συνεκροτήθη αύτη.

B) Εκτελουμένας απ'ευθείας και επί αποδόσει λογαριασμού:

α) Βεβαίωσις ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης, εν τω προυπολογισμώ εσόδων και εξόδων.

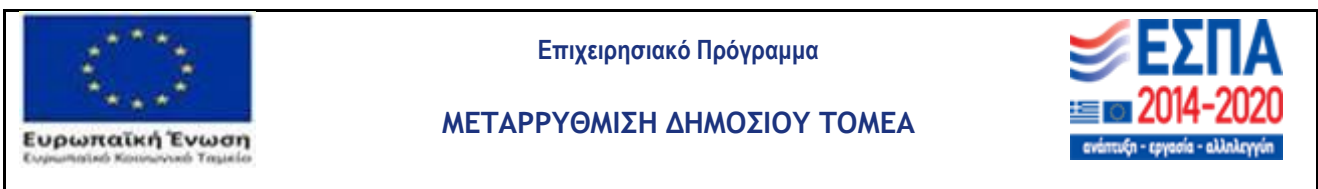
β) Πρωτόκολλον παραλαβής των προμηθευθέντων ειδών.

Γ) Εκτελουμένας επί αποδόσει λογαριασμού βάσει συμβάσεως.

α) Βεβαίωσις ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης εν τω προυπολογισμώ εσόδων και εξόδων.

β) Αντίγραφον συμβάσεως.

γ) Πρωτόκολλον παραλαβής των προμηθευθέντων ειδών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

9. Δια φάρμακα απόρων: Συνταγαί του δημοτικού ιατρού, αναλυτική κατάσταση του φαρμακοποιού βάσει των ανωτέρω συνταγών, θεωρημένη παρά του φαρμακευτικού συλλόγου δια την νόμιμον τιμήν εκάστου φαρμάκου και πιστοποιητικόν απορίας εκδεδομένον κατά τας ισχύουσας εκάστοτε σχετικές διατάξεις.

10. Δια νοσηλεία απόρων δημοτών εις Νοσηλευτικά Ιδρύματα:

α) Λογαριασμός των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων ηλεγμένος υπό της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου της επιμελουμένης της εισαγωγής των απόρων εις τα νοσηλευτικά ιδρύματα και διαχειριζομένης την οικείαν πίστωση, β) αντίγραφα των προς τα διάφορα ιδρύματα εγγράφων του δημάρχου, δι'ων αναλαμβάνεται η υποχρέωσις της εις βάρος του δήμου νοσηλείας των απόρων και καθορίζονται το ποσόν της δαπάνης και γ) το πιστοποιητικόν απορίας εκδεδομένον κατά τας ισχύουσας εκάστοτε διατάξεις. Της προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα αποστολής των ως άνω εγγράφων των δήμων δέον να προηγήται η ανάληψις της σχετικής πιστώσεως εν ελλείψει ή ανεπαρκεία της οποίας απαιτείται προηγουμένη απόφασις του δημοτικού συμβουλίου νομίμως εγκεκριμένη.

11. Δι'εξοδα κηδείας απόρων: Τιμολόγιον του εργολάβου κηδειών αντίγραφον ληξιαρχικής πράξεως του θανόντος απόρου και πιστοποιητικόν απορίας εκδεδομένον κατά τας ισχύουσας εκάστοτε διατάξεις.

12. Δι'υποχρεωτικές δαπάνας: Καταστάσεις ή λογαριασμοί δεόντως συντεταγμένοι υπό της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου και αρμοδίως εκκαθαρισμένου.

13. Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων.

Κατάστασις πληρωμής ή επιστροφής αναγράφουσα κατά στήλας ονοματεπώνυμον πληρώσαντος, αιτίαν επιστροφής, αριθμόν διπλοτύπου ή γραμματίου εισπράξεως εισπραχθέν ποσόν, επιστρεπτέον ποσόν, υπογεγραμμένη υπό του προισταμένου της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου της εισηγουμένης την επιστροφήν και του ταμίου του δήμου, βεβαιούντος την εισαγωγήν του ανοικείως ή αχρεωστήτως εισπραχθέντος ποσού εις το δημοτικόν ταμείον.

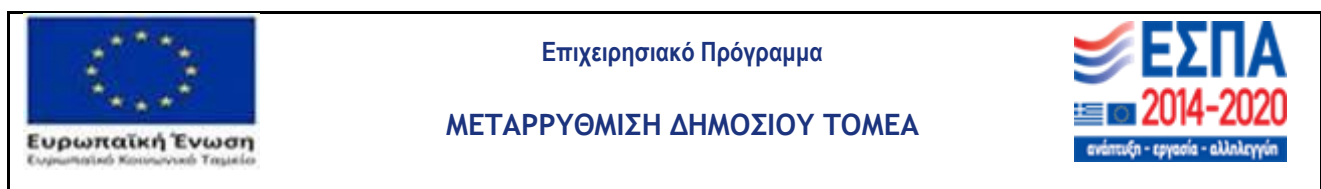
Τα σχετικά διπλότυπα εισπράξεως ή εν περιπτώσει απωλείας τούτων ενόρκως μόνον βεβαιουμένης αντίγραφα τούτων νομίμως εκδεδομένα. Προκειμένου όμως, περί επιστροφής φόρου συνεπραχθέντος μετά του δημοσίου δεν απαιτείται επισύναψις τοιούτου διπλοτύπου. Αντίγραφον αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου και της διοικητικής αρχής περί εγκρίσεως της επιστροφής.

14. Επιστροφή χρηματικών εγγυήσεων εν γένει:

Κατάστασις πληρωμής ή επιστροφής αναγράφουσα κατά στήλας ονοματεπώνυμον καταθέτου, αιτίαν επιστροφής, αριθμόν διπλοτύπου εισπράξεως της χρηματικής εγγυήσεως ή καταθέσεως εισπραχθέν ποσόν, επιστρεπτέον ποσόν, υπογεγραμμένη υπό του προισταμένου της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου της εισηγουμένης την επιστροφήν και του ταμίου του δήμου, βεβαιούντος την εισαγωγήν του εισπραχθέντος ποσού εις το δημοτικόν ταμείον. Το διπλότυπον εισπράξεως, της χρηματικής καταθέσεως ή εγγυήσεως εφ'ου δέον να συντάσσεται η πραξις εκκαθάρισεως και εξοφλήσεως.

Άρθρον 27 :

Δια τα άνευ διαγωνισμού εκτελούμενα υπό του δημάρχου βάσει των διατάξεων της παραγρ.3 του άρθρου 206 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος έργα, εργασίας και προμηθείας ο δήμαρχος αποδίδει λογαριασμόν εις το δημοτικόν συμβούλιον εντός διμήνου από της περαιώσεως των έργων και εργασιών ή της ενεργείας των προμηθειών, βάσει των στελεχών των εκδοθέντων σχετικών ενταλμάτων και των εν αυτοίς περιλαμβανομένων δικαιολογητικών και ίδιας προς τούτο συντασσομένης καταστάσεως περιλαμβανούσης: α/

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τον αριθμόν του εκδοθέντος εντάλματος. β/ Το κεφάλαιον, άρθρον και εδάφιον πιστώσεως, εις βάρος της οποίας εξεδόθη το χρηματικόν ένταλμα. γ/ Το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου. δ/ Την αιτιολογίαν της ενταλθείσης δαπάνης. ε/ Το ποσόν της ενταλθείσης δαπάνης. στ/ Το ποσόν της αρχικής πιστώσεως του προϋπολογισμού εις βάρος της οποίας εξεδόθη το ένταλμα.

Το δημοτικόν συμβούλιον δέον εις την πρώτην συνεδριάσιν του από της υποβολής αυτώ της αποδόσεως του λογαριασμού να αποφανθή.

Άρθρον 28 :

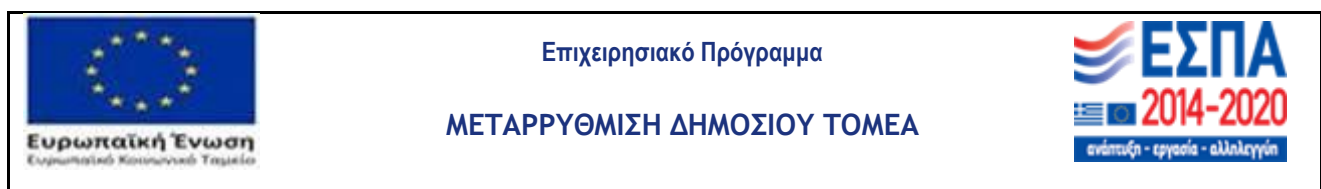
1. Τα δικαιολογητικά των χρηματικών ενταλμάτων σφραγίζονται υπό της λογιστικής υπηρεσίας δια σφραγίδος αναγραφούσης τας λέξεις "Δικαιολογητικόν του υπ'Αριθμ.. χρηματικού εντάλματος οικονομικού έτους....."
2. Τα χρηματικά εντάλματα μετά των δικαιολογητικών, αριθμούμενα και καταχωρούμενα υπό της λογιστικής υπηρεσίας εις το υπ' αυτής τηρούμενον βιβλίον εκδεδομένων χρηματικών ενταλμάτων, αποστέλλονται εις τον ταμίαν του δήμου, βεβαιούντα την παραλαβήν δι'υπογραφής του εν τω οικείω βιβλίω παραδόσεως των ενταλμάτων.
3. Η ταμιακή υπηρεσία ειδοποιεί τους δικαιούχους εγγράφως περί των υπέρ τούτων εκδοθέντων χρηματικών ενταλμάτων.
4. Τα στελέχη των χρηματικών ενταλμάτων φυλάσσονται υπό της λογιστικής υπηρεσίας εν τω αρχείω αυτής.
5. Τα παρά του νομάρχου κατά τας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα αποστέλλονται εις την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου, ή τις μετά τας δεούσας εγγραφάς αποστέλλει ταύτα εις τον ταμίαν.

Άρθρον 30 :

1. Τα κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους ακυρούμενα οριστικώς χρηματικά εντάλματα καταχωρίζονται εν τε τω ημερολογίω και καθολικώ εν ίδια στήλη και επισυνάπτονται εις τα εν τω αρχείω της λογιστικής υπηρεσίας τηρούμενα οικεία στελέχη αυτών.
2. Κατά το μηνιαίον κλείσιμον το άθροισμα των ακυρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων αφαιρείται εκ του συνολικού ποσού των ενταλθέντων εξόδων, ανάλογος δε εγγραφή ενεργείται και εν τω βιβλίω των αναλαμβανομένων υποχρεώσεων.

Άρθρον 31 :

1. Τα κατά την λήξιν του οικονομικού έτους παραμένοντα δι'οιανδήποτε αιτίαν ανεξόφλητα χρηματικά εντάλματα επιστρέφονται υπό του ταμίου εις την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου μετά καταστάσεως εμφανιούσης κατά στήλας αύξοντα αριθμόν, δικαιούχον, κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού το ποσόν του εντάλματος και αιτίαν μη εξοφλήσεως.
2. Επί των ως ανωτέρω χρηματικών ενταλμάτων συντάσσεται και υπογράφεται υπό του ταμίου σχετική πράξις ακυρώσεως αναγράφουσα και την αιτίαν της μη εξοφλήσεως.
3. Η λογιστική υπηρεσία καταχωρίζει τα λόγω μη εξοφλήσεως ακυρωθέντα χρηματικά εντάλματα εν τε τω ημερολογίω και καθολικώ, αι δε αντιπροσωπεύουσαι ταύτα πιστώσεις διαγραφόμεναι εκ του οικείου βιβλίου των ανειλημμένων υποχρεώσεων του λήξαντος οικονομικού έτους, αναλαμβάνονται εκ νέου εις βάρος του προϋπολογισμού του νέου οικον. έτους και της υπό ίδιον κεφάλαιον και άρθρον αναγραφομένης σχετικής πιστώσεως υπό την κατονομασίαν "έξοδα εκ παρελθουσών χρήσεων".

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Δια την εγγραφήν των τοιούτων πιστώσεων εν τω προϋπολογισμώ η λογιστική υπηρεσία συντάσσει αναλυτικόν πίνακα εμφανίοντα ονομαστικώς τους δικαιούχους, το υπ'αυτών δικαιούμενον ποσόν, την αιτίαν δι'ήν οφείλεται τούτο και το κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού του λήξαντος οικονομικού έτους, όστις προσαρτάται εις τον υποβαλλόμενον προς ψήφισιν νέον προϋπολογισμόν.

5. Η πληρωμή των δικαιούχων ενεργείται δια νέων ενταλμάτων εκδιδομένων υπό της λογιστικής υπηρεσίας, τη αιτήσει των δικαιούχων, μετά την έγκρισιν του νέου προϋπολογισμού.

Εις τα εντάλματα ταύτα επισυνάπτονται απαραίτητως, γινομένης σχετικής μνείας εν αυτοίς, τα κατά τας διατάξεις του παρόντος ακυρωθέντα λόγω ανεξοφλήτου τοιαύτα ληξάντων οικονομικών ετών μετά πάντων των συνημμένων αυτοίς δικαιολογητικών.

Εν περιπτώσει καθ'ήν χρηματικόν ένταλμα περιλαμβάνον πλείονας του ενός δικαιούχους δεν εξοφληθή εντός του οικείου οικ.έτους εξ ολοκλήρου παρά των εν αυτών αναγραφομένων δικαιούχων, ο δημοτικός ταμίας φέρει τούτο ως εξωφλημένον εις το τέλος του οικονομικού έτους μόνον δια τα πληρωθέντα υπ'αυτού ποσά, συντάσσει επί τούτου σχετικήν πράξιν εκπτώσεως παντός μή πληρωθέντος ποσού κατά δικαιούχον.

Απόσπασμα της πράξεως ταύτης δι'έκαστον δικαιούχον αποστέλλεται εις την λογιστικήν υπηρεσία του δήμου.

Η πληρωμή των δικαιούχων, και εν τη περιπτώσει ταύτη, ενεργείται δια νέων ενταλμάτων εκδιδομένων υπό της λογιστικής υπηρεσίας τη αιτήσει των δικαιούχων, μετά την έγκρισιν του νέου προϋπολογισμού και επί τη βάσει της υπό του ταμία εκδοθείσης επί τη εκπτώσει του μήπω πληρωθέντος ποσού, πράξεως εκπεσμού.

Άρθρον 32 : Εντάλματα προπληρωμής

1. Εντάλματα προπληρωμής, εις άς περιπτώσεις επιτρέπεται η έκδοσις τοιούτων υπό του νόμου, εκδίδονται επ' όνόματι μονίμου υπαλλήλου του δήμου. Ούτος καθίσταται υπόλογος οφείλων εντός της τακτής προθεσμίας να αποδώση λογαριασμόν της διαχειρίσεως των ληφθέντων χρημάτων, υποβάλλων τα κεκανονισμένα δικαιολογητικά και επιστρέφων το μη διατεθέν ποσόν.

Η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού ορίζεται δια της περί εκδόσεως του εντάλματος προπληρωμής αποφάσεως, ήτις δεν δύναται να είναι μεγαλύτερα του τριμήνου και δέον να λήγη ένα τουλάχιστον μήνα προ της λήξεως του οικονομικού έτους.

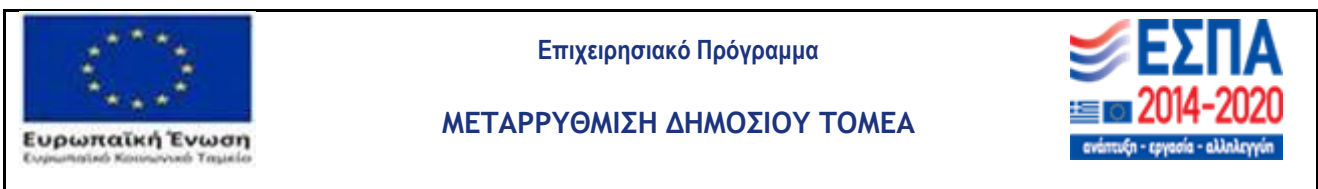
2. Επί τη ητιολογημένη αιτήσει του υπολόγου δύναται ή κατά την προηγουμένην παράγραφον προθεσμία να παραταθή επί ένα εισέτι μήνα εν ουδεμία όμως περιπτώσει πέραν της λήξεως του οικονομικού έτους.

3. Τα δικαιολογητικά μετά προέλεγχον τούτων υπό του προϊσταμένου της υπηρεσίας ήν αφορά η δαπάνη και έγκρισιν του αρμοδίου οργάνου αποστέλλονται εις την λογιστικήν υπηρεσίαν προς εκκαθάρισιν και μερίμνη αυτής επισυνάπτονται εις το ένταλμα προπληρωμής.

4. Απορριφθέντων των υποβληθέντων δικαιολογητικών ή ληξάσης της ταχθείσης προθεσμίας και μη αποδοθέντος λογαριασμού ο υπόλογος καταλογίζεται εντόκως δια πράξεως του δημάρχου, ής αντίγραφον επισυνάπτεται εις το χρηματικόν ένταλμα προπληρωμής.

Αμελήσαντος του δημάρχου ο καταλογισμός ενεργείται υπό της δημορχικής επιτροπής.

5. Κατά της καταλογιστικής αποφάσεως του δημάρχου ή της δημορχικής επιτροπής επιτρέπεται έφεσις ενώπιον της ελεγχούσης τον απολογισμόν αρχής εντός μηνός από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως εις τον υπόλογον.

6. Η λογιστική υπηρεσία τηρεί ίδιον βιβλίο παρακολουθήσεως του χρηματικού εντάλματος προπληρωμής και εισηγείται εγγράφως τω δημάρχω ή τη δημοτική επιτροπή τον καταλογισμό εν περιπτώσει μη αποδόσεως λογαριασμού εντός της ταχθείσης προθεσμίας.

Άρθρον 33 :

1. Απαγορεύεται η χρησιμοποίησις των ληφθέντων χρημάτων δι' εντάλματος προπληρωμής δια δαπάνας άλλας ή τας δι' άς εξεδόθη η προκαταβολή.
2. Εν ουδεμία περιπτώσει επιτρέπεται η έκδοσις χρηματικού εντάλματος επ'ονόματι υπολόγου μη αποδώσαντος λογαριασμόν επί προηγουμένου εντάλματος προπληρωμής.

Άρθρον 34 :

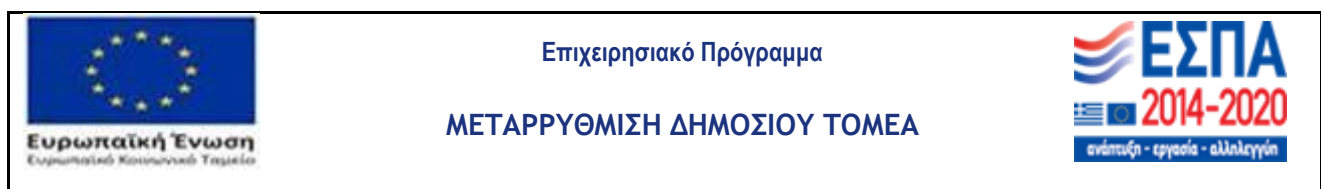
1. Η πληρωμή των εξόδων δι' ά εξεδόθη ένταλμα προπληρωμής ενεργείται δι'εντολών του δημάρχου προσυπογραφομένων υπό του προϊσταμένου της υπηρεσίας ήν αφορά η δαπάνη εκ διπλοτύπου βιβλίου.
2. Το σύνολον των ποσών των εντολών πληρωμής δεν δύναται να υπερβή το ποσόν του εντάλματος προπληρωμής.

Άρθρον 35 : Παγία Προκαταβολή

1. Χρηματικόν ενταλμαν παγίας προκαταβολής εκδίδεται κατά τας διαταξεις του άρθρου 180 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.
2. Απαραίτητος προϋπόθεσις πληρωμής δαπάνης τινός εκ της παγίας προκαταβολής τυγχάνει η ύπαρξις σχετικής πιστώσεως αναγραφομένης εν τω προϋπολογισμώ.
3. Ο διαχειριζόμενος την παγίαν προκαταβολήν υπαλληλος παραδίδει επί αποδειξει προσωπικώς εις τον δημοτικόν ταμίαν τα σχετικά δικαιολογητικά των γενομένων παρ'Αυτού πληρωμών, άτινα δέον να είναι πλήρη από απόψεως νομιμότητος συμφώνως προς τα άρθρα 11,12,13,14 και 26 του παρόντος.
4. Ο δημοτικός ταμίας μετά τον έλεγchon των υποβληθέντων, αυτώ δικαιολογητικών καταβάλλει εις τον διαχειριζόμενον την παγίαν προκαταβολήν ίσον χρηματικόν ποσόν προς ανανέωσις ταύτης, ίνα ούτω παραμένη εις χείρας τούτου πάντοτε το χορηγηθέν δια της αποφάσεως του συμβουλίου ποσόν.
5. Τα δικαιολογητικά ταύτα μετά τον προσήκοντα έλεγchon παρά της αρμοδίας λογιστικής υπηρεσίας, υποβάλλονται εις το δημοτικόν συμβούλιον προς έγκρισιν των γενομένων δαπανών, μεθ' ό εκδίδονται ίσόποσα χρηματικά εντάλματα εις βάρος των εν τω προϋπολογισμώ προβλεπομένων οικείων πιστώσεων δι' εκάστην των δαπανών τούτων και επ' ονόματι των πληρωθέντων δικαιούχων, γενομένης μνείας επί των χρηματικών ενταλμάτων ότι η πληρωμή εγένετο μέσω του διαχειριζομένου την παγίαν προκαταβολήν υπαλλήλου.
6. Κατά την λήξιν του οικονομικού έτους ο υπόλογος υπάλληλος καταθέτει το ληφθέν παρ' αυτού δια παγίαν προκαταβολήν ποσόν εις το δημοτικόν και κοινοτικόν ταμείον.
7. Κατά τα λοιπά επί της διαχειρίσεως και αποδόσεως της παγίας προκαταβολής παρά του υπολόγου, ισχύουσιν τα εν άρθρ. 32,33,34 και 37 του παρόντος διαλαμβανόμενα.

Άρθρον 36 :

Χρήματα επιστρεφόμενα εις το δημοτικόν ταμείον διαρκούντος του οικονομικού έτους εις βάρος του οποίου διετάχθη η πληρωμή επανέγονται εις την πίστωσιν του οικείου κεφαλαίου και άρθρου δι'Αποφάσεως του δημάρχου στηριζομένης επί γραμματίου εισπράξεως του δημοτικού ταμείου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

II. Λογιστικό Περιφερειών

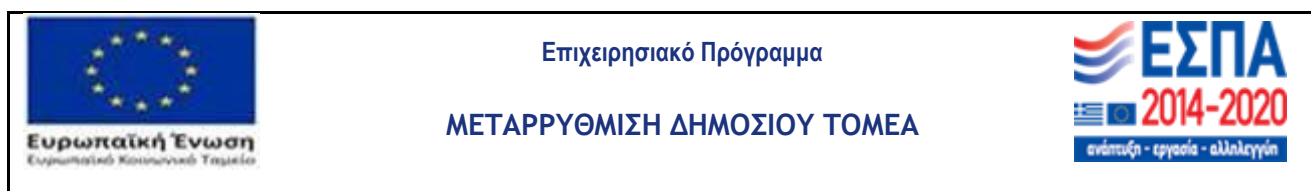
1. Λογιστικό, Π.δ. 30/1996, άρθρο 95

Άρθρο 95: Οικονομική διοίκηση και λογιστικό (Άρθρο 24 παρ. 11 Ν. 2218/94)

Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κανονίζονται τα θέματα τα σχετικά με τη βεβαίωση των εσόδων, την ανάληψη υποχρεώσεων, την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων, την ευθύνη και τον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, τη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, τη χρηματική διαχείριση της ταμιακής υπηρεσίας, τη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμιών, τα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμιακές υπηρεσίες και γενικά την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Μέχρι να εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα για το λογιστικό των Ν.Α., εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974 (ΦΕΚ 204 Α'), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν σε εκτέλεσή του.

2. Λογιστικά πρότυπα, ν.3852/2010, άρθρο 268 παρ. 11

11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Επιβολή – Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων, Π.Δ. 30/1996, άρθρο 83, 89 παρ. 3, 92

Άρθρο 83: Επιβολή – Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων

(Άρθρο 22 παρ. 4 και 5 Ν. 2218/94)

1. Η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών των Ν.Α. γίνεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Βεβαίωση των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών ενεργείται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μέσα σε αποσβεστική προθεσμία πέντε (5) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται.

Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η βεβαίωση, μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας, αν:

α) είναι άγνωστος ο υπόχρεος, β) έχει ακυρωθεί μετά την πάροδο της πενταετίας η φορολογική εγγραφή για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώση της εγγραφής, γ) η βεβαίωση έγινε σε πρόσωπο που είχε μερική ή ολική φορολογική υποχρέωση και δ) η βεβαίωση έγινε για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η φορολογική υποχρέωση.

Άρθρο 89: Οικονομική διαχείριση

(Άρθρο 24 παρ. 1, 2, 3 και 19 Ν. 2218/94)

3. Οι εισπράξεις εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατατίθενται έντοκα σε λογαριασμούς, που ορίζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο, στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε άλλη Τράπεζα. Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου είναι δυνατόν ποσοστό των ανωτέρω εσόδων, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% του συνόλου αυτών, να επενδύεται μέσω του Κοινού Κεφαλαίου των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Φορέων (Κ.Κ.Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ.) που διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 Α'), όπως ισχύει. Σε βάρος των λογαριασμών αυτών αναλαμβάνονται τα ποσά που απαιτούνται για την πληρωμή των εξόδων

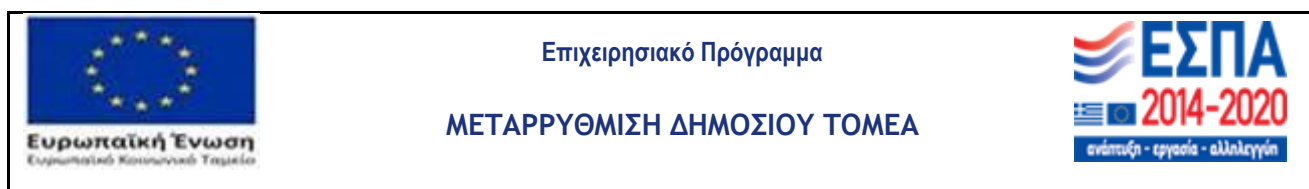
Άρθρο 92: Έντοκη κατάθεση Εσόδων

(Άρθρο 24 παρ. 7 Ν. 2218/94)

Ύστερα από απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να καταθέσουν εντόκως, τα έσοδά τους, που προέρχονται από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων ή από δωρεές και κληροδοτήματα, που προορίζονται αποκλειστικά για την εκτέλεση κοινωφελών έργων, σε ιδιαίτερο λογαριασμό, στο όνομά τους, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε οποιαδήποτε Τράπεζα, για το διάστημα που μεσολαβεί έως την έναρξη της εκτελέσεως των έργων αυτών.

Υπ' αρ. 31404/05 Απόφαση των Υφυπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών

1. Τα ποσά από την επιβολή των πάσης φύσεως προστίμων, χρηματικών ποινών και προσαυξήσεων επ' αυτών, που αναλογούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε έσοδα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Ν.Α.) και βεβαιώνονται στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή τους κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), εισπράττονται σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1093792/5244/0016/6.10.1999 (ΦΕΚ 2001/Β/11.11.1999) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών περί «Είσπραξης εσόδων υπέρ τρίτων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες» και αποδίδονται από τις Δ.Ο.Υ. στις δικαιούχους Ν.Α. κάθε μήνα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Στις ατομικές ειδοποιήσεις γνωστοποίησης της επιβολής των προστίμων και χρηματικών ποινών, που αποστέλλονται στους οφειλέτες από τις αρμόδιες Διευθύνσεις των Ν.Α., καθώς και στους σχετικούς χρηματικούς καταλόγους που αποστέλλονται από αυτές στις Δ.Ο.Υ., προκειμένου να βεβαιωθούν, αναγράφεται, μεταξύ άλλων, και η ανάλυση του συνολικά οφειλόμενου ποσού ανά κωδικό αριθμό εσόδου (Κ.Α.Ε.), ανάλογα με τους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, αναγράφεται ξεχωριστά το ποσό του προστίμου-χρηματικής ποινής που αποτελεί έσοδο της Ν.Α. και έχει Κ.Α.Ε. εκτός προϋπολογισμού, όπως αυτός έχει καθορισθεί για κάθε Ν.Α, στο πλαίσιο εφαρμογής της υπ' αριθμ. 1093792/5244/0016/6.10.1999 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών και ξεχωριστά το ποσό που αποτελεί δημόσιο έσοδο και έχει Κ.Α.Ε. προϋπολογισμού, ανάλογα με το είδος του προστίμου. Τα εισπραττόμενα από τις Δ.Ο.Υ. ποσά, οίκοθεν ή με βάση τους χρηματικούς καταλόγους που έχουν αποσταλεί σε αυτές από τις Ν.Α. και αποτελούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, έσοδα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, αποδίδονται σε αυτές κάθε μήνα.

Στην περίπτωση που οι οφειλέτες προβούν σε εξόφληση της οφειλής τους με βάση την ειδοποίηση που έλαβαν από τις αρμόδιες διευθύνσεις των Ν.Α και κατόπιν σχετικής δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (οίκοθεν είσπραξη), υποχρεούνται να αποστέλλουν στις διευθύνσεις των Ν.Α. που επέβαλαν το πρόστιμο ή χρηματική ποινή, αντίγραφα των διπλότυπων είσπραξης, προκειμένου να γνωστοποιήσουν την εξόφλησή τους.

3. Οι αρμόδιες Διευθύνσεις των Ν.Α. που επιβάλλουν τα πρόστιμα, αποστέλλουν στις οικείες Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών τα ακόλουθα:

α) Αντίγραφα των χρηματικών καταλόγων και των αντίστοιχων περιληπτικών καταστάσεων βεβαίωσης που απέστειλαν στις Δ.Ο.Υ., με βάση τις διατάξεις του άρθρου 55 του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός Λειτουργίας Δ.Ο.Υ. & Τοπικών Γραφείων».

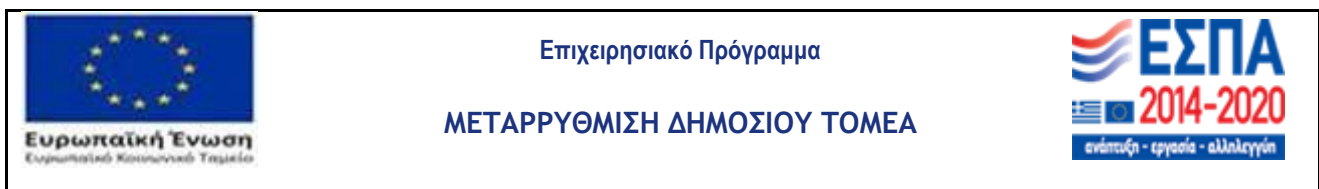
β) Για τις οφειλές που εισπράχθηκαν από τις Δ.Ο.Υ. οίκοθεν, αντίγραφα των αποδεικτικών είσπραξης, ομαδοποιημένα κατά είδος προστίμου και συνοδευόμενα από έγγραφο που αναφέρεται το συνολικά εισπραχθέν ποσό κατά Κ.Α.Ε (προϋπολογισμού και εκτός προϋπολογισμού) και είδος προστίμου, με βάση τις διατάξεις που αυτό επιβλήθηκε.

4. Οι Δ.Ο.Υ. αποστέλλουν στις Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Ν.Α., τα ακόλουθα:

α) Αμέσως μετά τη βεβαίωση των τίτλων είσπραξης, το ένα αντίγραφο της περιληπτικής κατάστασης βεβαίωσης, συμπληρωμένο με τον αύξοντα αριθμό και την ημερομηνία καταχώρησης του τίτλου στο βιβλίο βεβαίωσης εισπρακτέων εσόδων, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 55 και 61 του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός Λειτουργίας Δ.Ο.Υ. & Τοπικών Γραφείων», Για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 60 του ανωτέρω Π.Δ., το πρωτότυπο του αποσπάσματος μαζί με ένα αντίγραφο της περιληπτικής κατάστασης επιστρέφεται επίσης στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Ν.Α., η οποία το διαβιβάζει στην αρμόδια διεύθυνση της Ν.Α. που επέβαλε το πρόστιμο, προκειμένου αυτή να συντάξει νέο τίτλο είσπραξης, να τον διαβιβάσει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και να αποστείλει εκ νέου στην οικεία Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 3 της παρούσης.

β) Κάθε μήνα, ονομαστικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν τα στοιχεία των οφειλετών καθώς και τα ποσά που εισπράχθηκαν ανά τριπλότυπο βεβαίωσης και αποδόθηκαν στις Ν.Α.

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπουν ως ειδικευμένα τα έσοδα που προκύπτουν για τις Ν.Α από την επιβολή ορισμένων προστίμων, δυνάμει να διατεθούν για την κάλυψη συγκεκριμένων κατηγοριών δαπανών (όπως, διάθεση εσόδων προερχομένων από επιβολή προστίμων για αυθαίρετες κατασκευές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 3 του ν. 3212/2003, διάθεση εσόδων σύμφωνα με τις

διατάξεις του άρθρου 11, παρ.6 του ν.2965/2001 κ.α.), οι Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Ν.Α παρακολουθούν, με βάση τα οριζόμενα στις παρ. 3 και 4 της παρούσης, τα βεβαιωθέντα, εισπραχθέντα και αποδοθέντα στις Ν.Α. ποσά, ανά είδος επιβληθέντος προστίμου, ανάλογα με τις διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή του.

Ειδικά για τα εισπραχθέντα ποσά από τα πρόστιμα με Κωδικό Αριθμό Εσόδου Προϋπολογισμού 3517, που αναφέρονται στις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 3 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162/Α), οι Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Ν.Α. συγκεντρώνουν και αποστέλλουν στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου ΕΣ.Δ.Δ.&Α, έως το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους, τα συνολικά ποσά που εισπράχθηκαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος και αφορούσαν το συγκεκριμένο Κ.Α.Ε., προκειμένου στη συνέχεια να εκδοθεί η απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, που προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 7 του ν. 2242/1994 και να αποδοθούν τα ανωτέρω ποσά στις δικαιούχους Ν.Α.

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Εκκαθάριση και εντολή πληρωμής, Π.Δ 30/1996, άρθρο 87 παρ. 1 εδ. δ'

Άρθρο 87: Οικονομικό έτος Προϋπολογισμός

(Άρθρα 23 παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 Ν. 2218/94, 13 παρ. 17 Ν.2307/95)

1. (...)

Την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των Ν.Α. ενεργούν οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων που λειτουργούν στις Ν.Α. και υπάγονται στον Υπουργό Οικονομικών.

5. Εξόφληση χρεών, Π.Δ 30/1996, άρθρο 90

Άρθρο 90: Εξόφληση Χρεών

(Άρθρο 24 παρ. 4 και 5 Ν. 2218/94)

1. Οι διατάξεις, οι σχετικές με την αναστολή της εξόφλησεως χρεών προς το Δημόσιο δεν εφαρμόζονται για χρέη προς Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Εκείνοι που διεξάγουν την ταμιακή υπηρεσία μπορούν να παρέχουν στους οφειλότες τις διευκολύνσεις που επιτρέπονται για τους οφειλότες του Δημοσίου, με εξαίρεση τους οφειλότες βάσει συμβάσεων.

2. Η εξόφληση των χρεών προς Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορεί, για εξαιρετικούς λόγους, να ορίζεται σε δόσεις ή προθεσμίες. Σύμφωνα με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, ο χρόνος για την καταβολή μπορεί να υπερβαίνει το χρόνο που επιτρέπεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Από τη ρύθμιση αυτή εξαιρούνται οι οφειλότες από συμβάσεις.

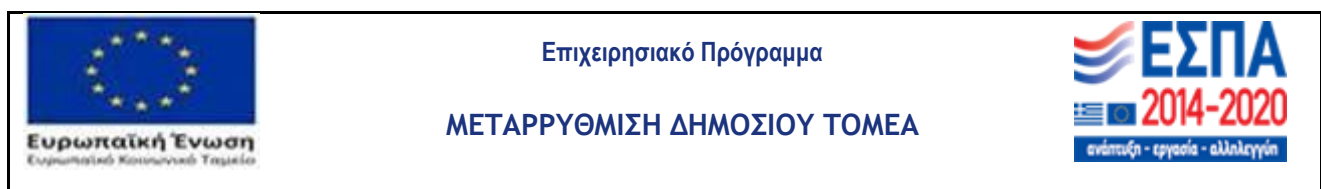
6. Διαγραφή χρεών, Π.Δ 30/1996, άρθρο 91

Άρθρο 91: Διαγραφή Χρεών

(Άρθρο 24 παρ. 6 Ν. 2218/94)

Κάθε είδους χρέη προς τη Ν.Α. μπορούν να διαγραφούν μερικά ή ολικά:

α) όταν οι οφειλότες πέθαναν χωρίς να αφήσουν καμιά περιουσία και οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την κληρονομιά, β) όταν οι οφειλότες δεν έχουν καθόλου περιουσία και η επιδίωξη της εισπράξεως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία (3) χρόνια, αφότου έληξε

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

η χρήση κατά την οποία βεβαιώθηκαν, γ) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι αγνώστου διαμονής, εφόσον οι προσπάθειες, που έγιναν επί μία τριετία για την ανεύρεση της διαμονής τους, δεν έφεραν αποτέλεσμα και δ) όταν η εγγραφή στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς τη φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογούμενου, ή όταν έγινε κατά λάθος πολλαπλή εγγραφή για το ίδιο είδος εσόδου και για το ίδιο πρόσωπο. Η διαγραφή των χρεών γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου.

7. Εντάλματα προπληρωμής, Π.Δ 30/1996, άρθρο 93

Άρθρο 93: Εντάλματα Προπληρωμής

(Άρθρο 24 παρ. 8 Ν. 2218/94)

Με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου ή της αρμόδιας καθ' ύλη νομαρχιακής επιτροπής, μπορεί να εγκρίνεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής για την αντιμετώπιση δαπανών γενικά, εφόσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα του δικαιούχου είναι αδύνατη η απρόσφορη ή δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του δικαιούχου. Τα εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα υπαλλήλων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

8. Πάγια Προκαταβολή, Π.Δ 30/1996, άρθρο 94

Άρθρο 94: Πάγια Προκαταβολή

(Άρθρο 24 παρ. 9 Ν. 2218/94)

Με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση χορήγησης πάγιας προκαταβολής ορίζονται:

α. Οι δαπάνες που θα αντιμετωπισθούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

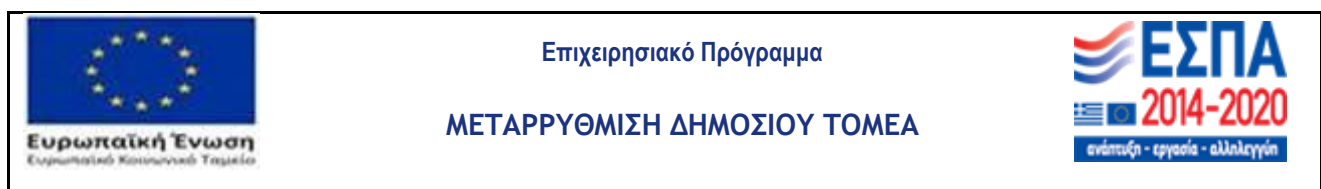
β. Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές.

Το ποσό αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

γ. Ο υπάλληλος, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με έγγραφες εντολές του Νομάρχη. Ο Νομάρχης, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη, ώστε να παραμένει πάντοτε στα χέρια του υπόλογου το αρχικό ποσό της πάγιας προκαταβολής.

Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 315/1999, οι Περιφέρειες μπορεί να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες επιτρέπεται: α) σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, είτε επειδή δεν υπηρετεί στην Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε επειδή το υφιστάμενο

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προσωπικό δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας. Με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), εφόσον δεν υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις για την κάλυψη των σχετικών αναγκών καθίσταται υποχρεωτική η περίληψή τους σε αυτόν, β) από την έναρξη ισχύος της παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3979/2011.

9. Ειδική διάταξη, ν. 4555/2018, άρθρο 258

Άρθρο 258

1. Είναι δυνατή η έκδοση απόφασης μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α` 87) από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού κατά το ν. 3028/2002 σχετικά με τις αρχαιότητες και την πολιτιστική κληρονομιά εν γένει.

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται πριν από την υπογραφή της προγραμματικής σύμβασης από την Περιφέρεια και αφορά το σύνολο του ποσού της χρηματοδότησης της παραγράφου 1. Η μεταφορά πόρων γίνεται κατόπιν της υπογραφής προγραμματικής σύμβασης, με την έκδοση χρηματικού εντάλματος σε βάρος των πιστώσεων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της Περιφέρειας, κατάθεση του ποσού σε λογαριασμό του Δημοσίου, εμφάνιση του ποσού στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εγγραφή ισόποσης πίστωσης στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Μετά τη μεταφορά πόρων κατά την ως άνω διαδικασία, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού προβαίνει στην ανάληψη υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9 του π.δ. 80/2016 (Α` 145).

3. Ειδικότερες λεπτομέρειες, που αφορούν τη διαδικασία μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α` 87), δύναται να καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εσωτερικών και Οικονομικών.

3. Ταμειακή υπηρεσία Δήμων και Περιφερειών

I. Κοινές διατάξεις για Δήμους και Περιφέρειες

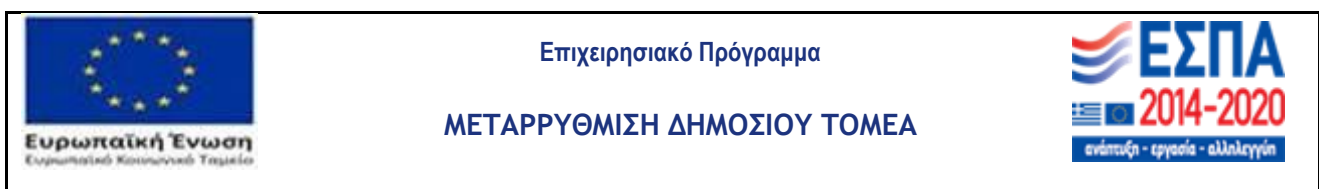
1. Ν. 4270/2014

Άρθρο 25

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

[άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Στους λοιπούς, πλην Κεντρικής Διοίκησης, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από τον, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών. Ο ορισμός και η αναπλήρωσή τους διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τον οικείο φορέα και, εάν υπάρχει, από το καταστατικό του φορέα, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν προβλέπεται διαφορετική διαδικασία. Οι προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών, με απόφασή τους, δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, καθώς και προϊσταμένους

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γραφείων/ αυτοτελών γραφείων, να υπογράφουν με εντολή τους πράξεις, βεβαιώσεις και τίτλους πληρωμής, σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Για τους προϊστάμενους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν και για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.

2. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του φορέα και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του ΓΛΚ.

Ειδικότερα, μεριμνά για:

α. Την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων στοιχείων για τον προϋπολογισμό του φορέα, στο εποπτεύον Υπουργείο, στο ΓΛΚ και στον Υπουργό Οικονομικών.

β. Την πιστή τήρηση των στόχων ισοζυγίου, των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και την ανάληψη υποχρεώσεων από τον φορέα αυτό, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό και προκειμένου περί ΝΠΔΔ, υπό αντίστοιχους κωδικούς.

γ. Την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στο ανώτατο όργανο διοίκησης του φορέα, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του φορέα και των τυχόν εποπτευόμενων φορέων.

δ. Τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών και το ΓΛΚ.

ε. Την είσπραξη των εσόδων του φορέα.

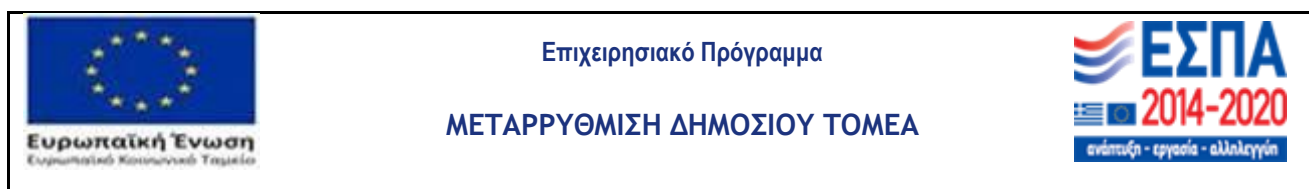
στ. Τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλίδων στη δημοσιονομική διαχείριση, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες όσο και με τα έσοδα.

ζ. τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων του φορέα.

3. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του φορέα, ακολουθώντας τις οδηγίες που παρέχονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο, και για τη διαβίβαση των προβλέψεων στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, μετά την έγκρισή τους από το όργανο διοίκησης του φορέα. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών, αν θεωρήσει κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ότι δεν μπορεί να τηρηθεί το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός του φορέα, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου και το ΓΛΚ. Στη συνέχεια, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου εξετάζει από κοινού με τους ανωτέρω τη δυνατότητα ανάληψης διορθωτικών δράσεων.

β. Καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα σε μηνιαία βάση. Αν διαπιστώσει αποκλίσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, κάνοντας προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες, στις οποίες περιλαμβάνεται η πιθανή ανακατανομή πιστώσεων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ. Είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων, για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων και για τη διαβίβαση σε μηνιαία βάση όλων των απαραίτητων στοιχείων για τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολυετών δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67, καθώς και ότι ο φορέας του διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων.

Μεριμνά ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, μεριμνά για την εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο 7 του άρθρου 66.

δ. Όλες οι υπηρεσίες του φορέα υποχρεούνται να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

ε. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο και μπορεί να εισηγείται την εξειδίκευσή τους.

στ. Είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση του ταμειακού προγραμματισμού του φορέα βάσει των οδηγιών του Γ.Λ.Κ., για την έγκαιρη υποβολή του στην εποπτεύουσα Γ.Δ.Ο.Υ. και για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου αναφορικά με τη συμμετοχή του φορέα στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου και στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου.

4. Σε περίπτωση που ο φορέας του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του παρόντος άρθρου, εποπτεύει άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, έχει κατ' αναλογία, ως προς τους φορείς αυτούς, τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι Γενικοί Διευθυντές Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων για τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.

5. Πέραν των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, ασκούν τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ.

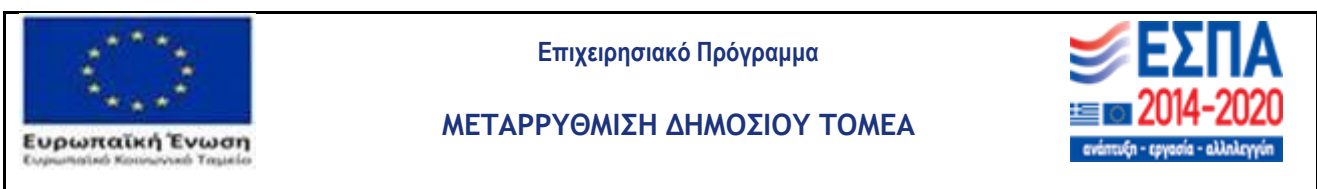
6. Η μετακίνηση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, κατά τη διάρκεια της θητείας του, σε άλλη θέση, επιτρέπεται μόνον κατόπιν αίτησής του ή με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν εισήγησης του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών.»

Άρθρο 26

Υποχρεώσεις των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

1. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση εντολής, από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, αν έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη υποχρέωσης ή εκτέλεση δαπάνης που υπερβαίνει τα όρια του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ. ή δεν είναι νόμιμη και κανονική, ενημερώνοντας εγγράφως την εν λόγω αρχή. Αν η αρμόδια αρχή επιμένει στην εκτέλεση της εντολής της, οφείλει να επαναλάβει εγγράφως την αντίρρησή του, με ταυτόχρονη κοινοποίησή της στο ΓΛΚ και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και να εκτελέσει την εντολή. Στην περίπτωση αυτή, την ευθύνη ως προς τη νομιμότητα της ενέργειας φέρει πλέον ο εντολέας και δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 6.

2. Αν το όργανο διοίκησης φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, που έχει νομική προσωπικότητα, λάβει απόφαση που δεν τηρεί την ισχύουσα νομοθεσία ή είναι αντίθετη στην οικονομική

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

πολιτική που ακολουθείται και στις οδηγίες του εποπτεύοντος Υπουργού και οδηγεί σε παραβίαση των δημοσιονομικών κανόνων ή των στόχων ισοζυγίου ή των ανώτατων ορίων δαπανών του Μ.Π.Δ.Σ. ή του προϋπολογισμού του φορέα, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, καθώς και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, οφείλουν, αμέσως μόλις λάβουν γνώση, να ενημερώσουν εγγράφως τον αρμόδιο Υπουργό και το ΓΛΚ.

3. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή άλλου φορέα Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να παρέχει εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

4. Ιδιαίτερα οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια ή διαδικασία εφόσον: α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός του συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης ή β) είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή γ) έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιόζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

5. Όταν για οποιοδήποτε θέμα που άπτεται των ιδιωτικών ή προσωπικών συμφερόντων ενός προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται η έγκρισή του, αυτός υποχρεούται να προβεί σε σχετική δήλωση στον Υπουργό ή στον επικεφαλής του φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, και να μην χορηγήσει την έγκριση. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση σχετικά με τη χορήγηση της έγκρισης λαμβάνεται από τον αναπληρωτή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.

6. Η παράβαση των οριζόμενων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5, από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, αν αυτός υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3528/2007, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 3528/2007 και επισύρει την πειθαρχική ποινή της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 109 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του άρθρου 104 του ν. 3528/2007, σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή ο επικεφαλής του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊσταμένου, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Αν ο προϊστάμενος οικονομικών Υπηρεσιών συνδέεται με το φορέα του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η παράβαση των οριζόμενων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5 συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους του φορέα. Σε κάθε περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη και για κάθε ζημία που προξένησε στον οικείο φορέα από δόλο ή βαριά αμέλεια.

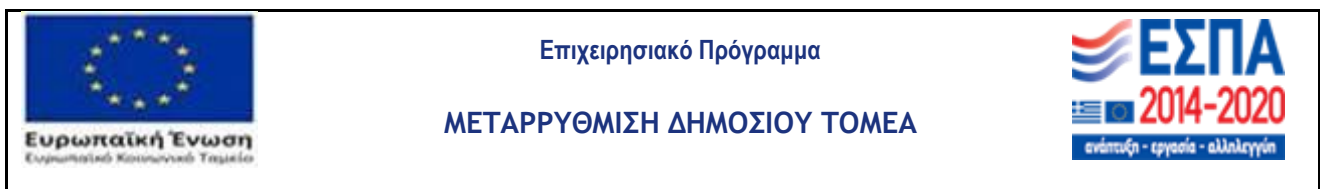
Άρθρο 69Γ

Ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Μέχρι 1.1.2017 οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων, οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά την παρ. 3 του άρθρου 24 και οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καθίστανται αποκλειστικά υπεύθυνοι για τις αρμοδιότητες που αφορούν στη δημοσιονομική διαχείριση του φορέα τους και ασκούνται κατά τη δημοσίευση του παρόντος από τις ΥΔΕ και το Ειδικό Λογιστήριο.

Ειδικότερα, μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία μεταφέρονται στις ΓΔΟΥ των Υπουργείων οι κατωτέρω αρμοδιότητες:

α) Η καταχώριση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους περί συνυπογραφής των Αποφάσεων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ανάληψης Υποχρέωσης και διενέργειας των σχετικών δεσμεύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Ο έλεγχος και η εκκαθάριση των δημοσίων δαπανών με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία.

γ) Η σύνταξη έκθεσης επί διαφωνιών με τον διατάκτη και η υποβολή της μετά του σχετικού φακέλου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 26.

δ) Η εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών, πλην των δαπανών που εκτελούνται από τις Κεντρικές Διευθύνσεις του ΓΛΚ και από τον ΟΔΔΗΧ, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

ε) Η παραγωγή στο ΟΠΣΔΠ ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος για την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων (τακτικών και προπληρωμής) με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων και την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων στους δικαιούχους.

στ) Η μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και η απόδοση στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία των οφειλών των δικαιούχων που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.

ζ) Η ενημέρωση των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.

η) Η καταχώρηση των στοιχείων και η τήρηση των μητρώων δικαιούχων, κατασχέσεων και εκχωρήσεων.

θ) Η τήρηση Μητρώου του πάσης φύσεως προσωπικού του οικείου φορέα.

ι) Η μεταβίβαση με επιτροπικά εντάλματα πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες.

ια) Η παρακολούθηση και τακτοποίηση των πληρωμών που γίνονται με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής και προσωρινά εντάλματα και η έκδοση εντολών προς τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών για την επίσχεση των αποδοχών δημόσιων υπολόγων που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού, καθώς και η εισήγηση στον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον καταλογισμό του υπερήμερου υπολόγου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

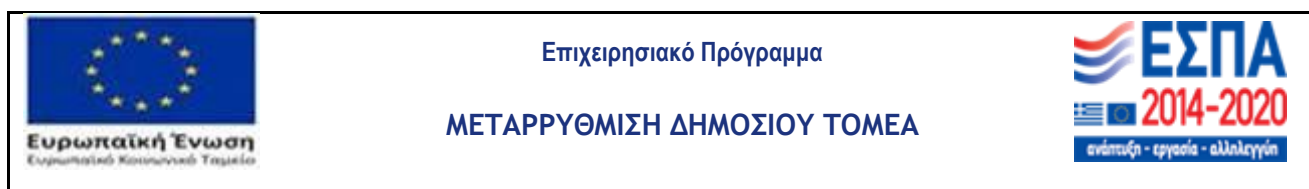
ιβ) Η τήρηση των βιβλίων που προβλέπονται από τις περί δημοσίου λογιστικού ή αντίστοιχες για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διατάξεις.

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης των οποίων οι δαπάνες ελέγχονταν από ΥΔΕ, αναλαμβάνουν εκείνες, οι οποίες έχουν εφαρμογή για τους φορείς τους.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω οι ως άνω αρμοδιότητες, να ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα που προκύπτει από την ανακατανομή τους, να καθορίζονται τυχόν μεταβατικά στάδια και οι μεταφερόμενες σε κάθε στάδιο αρμοδιότητες, οι ακριβείς ημερομηνίες μεταφοράς, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και τα Ειδικά Λογιστήρια, μετά την πραγματοποιούμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, νοούνται πλέον οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων και οι οικονομικές υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όσον αφορά τις μεταφερόμενες κάθε φορά αρμοδιότητες.

2. α. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, με κοινή απόφαση του οικείου Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης και των Υπουργών Οικονομικών και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διοικητικής Ανασυγκρότησης, οι ανωτέρω αρμοδιότητες μεταφέρονται και κατανέμονται στις υφιστάμενες οργανικές μονάδες με δυνατότητα μετονομασίας τους, που συγκροτούν:

i. Τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών ή Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών ή αντίστοιχης ονομασίας Γενικές Διευθύνσεις των Υπουργείων, τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του πρώην Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, καθώς και τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

ii. Τις υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, οι προϊστάμενοι των οποίων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 24 εξομοιώνονται με προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών Υπουργείων.

iii. Τις υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι προϊστάμενοι των οποίων, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, είναι οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών.

β. Με την ίδια ως άνω απόφαση, και όπου αυτό απαιτείται, δύναται στις υπηρεσίες των ανωτέρω περιπτώσεων:

i. να ανακατανέμονται οι αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος μεταξύ των οργανικών μονάδων που τις συγκροτούν με δυνατότητα μετονομασίας των μονάδων,

ii. να καταργείται, λόγω περιορισμένου αντικειμένου, οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης μετά του συνόλου των τμημάτων της ή επιπέδου τμήματος, με μεταφορά του συνόλου των ασκούμενων αρμοδιοτήτων σε άλλη/ες οργανική/ές μονάδα/ες και παράλληλα να συνιστώνται νέες ισάριθμες οργανικές μονάδες αντίστοιχου επιπέδου, με σκοπό την άσκηση οικονομικών αρμοδιοτήτων. Σε περίπτωση κατάργησης οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης δύναται τμήμα ή τμήματα αυτής να μην καταργηθούν και να υπαχθούν σε άλλη Διεύθυνση με αντίστοιχη απομείωση των τμημάτων της συνιστώμενης Διεύθυνσης. Σε κάθε περίπτωση οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων που καταργούνται δύναται με απόφαση του Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης, εφόσον δεν ασκούσαν καθήκοντα προϊσταμένου με τις διατάξεις περί αναπλήρωσης, να οριστεί ότι συνεχίζουν να ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου αντίστοιχου επιπέδου στις οργανικές μονάδες που συνιστώνται, υπό την προϋπόθεση ότι ο κλάδος/ειδικότητά τους προβλέπεται μεταξύ των κλάδων/ειδικοτήτων προσωπικού από τους οποίους μπορεί να επιλέγεται ο οικείος προϊστάμενος,

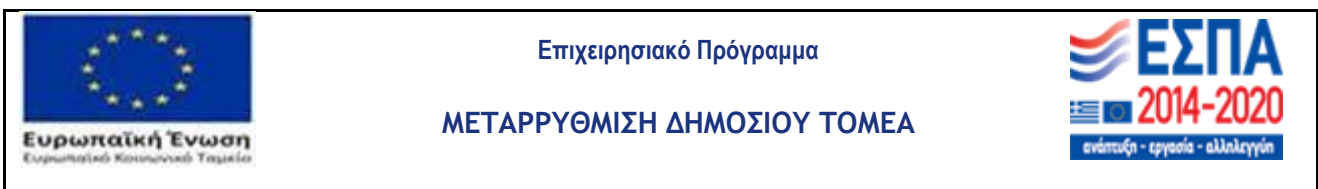
iii. να συνιστώνται γραφεία (αυτοτελή ή μη),

iv. να μεταφέρονται σε αυτές οικονομικές οργανικές μονάδες ή οργανικές μονάδες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα, που δεν έχουν ήδη υπαχθεί,

v. να μεταφέρονται και να κατανέμονται σε αυτές λοιπές αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα και

vi. να ορίζονται στην περίπτωση σύστασης νέων οργανικών μονάδων ή και να επαναπροσδιορίζονται στην περίπτωση μεταφοράς ή ανακατανομής αρμοδιοτήτων οι κλάδοι/ειδικότητες προσωπικού από τους οποίους μπορούν να επιλέγονται οι οικείοι προϊστάμενοι, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

γ. Οι αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες που υπάγονται στον Πρωθυπουργό, εξυπηρετούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου, στον προϋπολογισμό του οποίου αποτελούν ειδικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή, ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου έχει όλες τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 24 επί των οικονομικών τους θεμάτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στις Ανεξάρτητες Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με την παρ. 1στ του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014, δύναται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του οικείου οργάνου της Ανεξάρτητης Αρχής, να:

i. συνιστάται, εφόσον δεν λειτουργεί οργανική μονάδα τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, τμήμα με αμιγώς οικονομικές αρμοδιότητες και γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων,

ii. συνιστώνται, εφόσον λειτουργεί οργανική μονάδα, τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων.

δ. Οι επικεφαλής των γραφείων/αυτοτελών γραφείων, που συνιστώνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 1 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.

ε. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τους Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι οικείες περί οργάνωσης υπηρεσιών και τροποποίησης οργανισμών διατάξεις.

II. Ταμειακή Υπηρεσία Δήμων

1. Β.Δ. 17-5/15-6-1959

Άρθρον 19 :

Εκάστη υπηρεσία του δήμου διαχειριζόμενη πιστώσεις υποχρεούται να τηρή βιβλίων καταχωρίσεως των εκθέσεων δαπανών εμφανίζον τον αύξοντα αριθμόν και χρονολογίαν εκθέσεως αναλήψεως δαπάνης, αύξοντα αριθμόν καταχωρίσεως εν τω βιβλίω αναλαμβανομένων υποχρεώσεων, το ονοματεπώνυμον του προμηθευτού ή εργολήπτου, το είδος της δαπάνης, το ποσόν της δαπάνης, την χρονολογίαν της εκτελέσεως της δαπάνης και την χρονολογίαν αποστολής των τιμολογίων των πιστωτών, λογαριασμών, πιστοποιήσεων εις την λογιστικήν υπηρεσίαν δια την οριστικήν εκκαθάρισιν της πραγματοποιηθείσης δαπάνης.

Άρθρον 45 :

Εν οίς δήμοις συμφώνως προς τας κειμένας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος λειτουργεί ίδια ταμιακή υπηρεσία, αυτή διεξάγεται συμφώνως προς τας διατάξεις του κώδικος τούτου και του παρόντος Βασ.

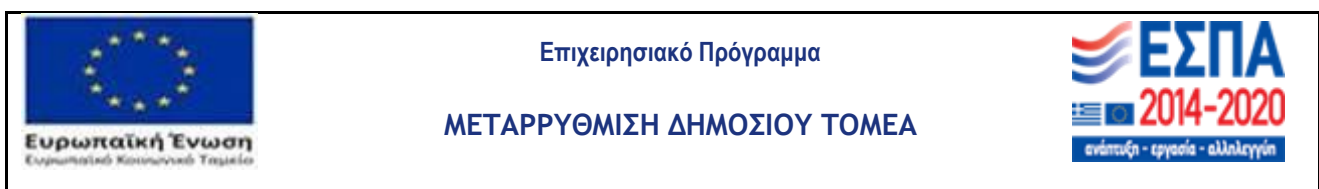
Διατάγματος.

Άρθρον 46 :

1. Παρ' εκάστω των του προηγουμένου άρθρου δήμων, συνιστάται δια του οργανισμού της εσωτερικής υπηρεσίας αυτού ίδια δημοτική υπηρεσία ή γραφείον υπό την ονομασίαν Ταμείον, τελούν υπό την άμεσον εποπτείαν των αρμοδίων οργάνων του δήμου.

2. Το ούτω συνιστώμενον ταμείον διεξάγει υπό την διεύθυνσιν και προσωπικήν ευθύνην του δημοτικού ταμίου και δι'ειδικώς οριζομένων προς τούτο εισπρακτορικών και διαχειριστικών οργάνων την ταμιακήν υπηρεσίαν, κατά τα υπό των του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος διατάξεων και υπό των τοιούτων του παρόντος ειδικώτερον οριζόμενα.

3. Δια την είσπραξιν των εσόδων των δήμων υφ'εκάστου των κατά την προηγουμένην παράγραφον δημοτικών ταμείων, εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις "περί

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

εισπράξεως των δημοσίων εσόδων" των ταμιακών οργάνων των δήμων ασκούντων αντιστοίχως πάσας τας υπό των ως άνω διατάξεων οριζόμενας αρμοδιότητας.

Άρθρον 47 :

1. Η οργανική σύνθεσις και διαβάθμισις των θέσεων του προσωπικού εκάστου δημοτικού ταμείου ορίζεται δια του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας του οικείου δήμου αναλόγως των υπηρεσιακών αναγκών τούτου.

2. Εις οργανικάς θέσεις των δημοτικών ταμείων διορίζονται ή κατατάσσονται μόνιμοι υπάλληλοι του δήμου, εξομοιούμενοι ως προς τε την μισθολογικήν βαθμολογικήν και υπαλληλικήν κατάστασιν με τους λοιπούς μόνιμους υπαλλήλους εκάστου δήμου.

Άρθρον 48 :

1. Εκάστου των κατά το προηγούμενον άρθρον συνιστωμένων ταμείων των δήμων, προϊστάται ο διάφορος του δημάρχου οριζόμενος δημοτικός ταμίας, ούτινος τα καθήκοντα και αι αρμοδιότητες ορίζονται ειδικώτερον ως εξής:

- Εισπράττει ο ίδιος και δι'ειδικώς διατιθεμένων προς τούτο εισπρακτορικών οργάνων πάντα τα έσοδα του δήμου, τα δια του ετησίου προϋπολογισμού ή δια των προς συμπλήρωσιν των εσόδων αυτού εκδοθεισών ειδικών πράξεων του δημοτικού συμβουλίου προσδιορισθέντα ως και πάντα τα δι'οιονδήποτε λόγον μήπω εισπραχθέντα έσοδα των προηγούμενων ετών.

Ενεργεί ωσαύτως την είσπραξιν παντός άλλου δια λογαριασμόν του δήμου εσόδου ως και των υπέρ τρίτων εσόδων, ων η είσπραξις ήθελεν ανατεθή νομίμως τω δήμω.

- Εξοφλεί τα χρηματικά εντάλματα εντός των ορίων των δια του προϋπολογισμού ή δι'ειδικών αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου κεχορηγημένων πιστώσεων κατά τας κειμένας περί αυτών διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.

- Ενασκει ή εντέλλεται την λήψιν πάντων των υπό των νόμων περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων επιτρεπομένων αναγκαστικών μέτρων κατά των εκ πάσης αιτίας οφειλετών του δήμου.

- Ενασκει την ποινικήν δίωξιν κατά των οργάνων των επιφορτισμένων την εκτέλεσιν των ενταλμάτων προσωπικής κρατήσεως δια την τυχόν επιδειχθείσαν παρ'αυτών αμέλειαν.

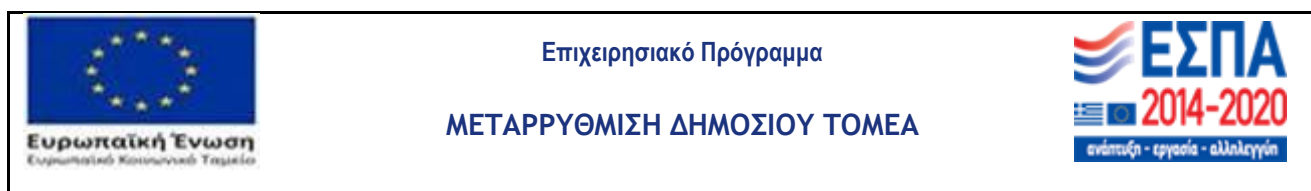
- Εποπτεύει την υπηρεσίαν της εισπράξεως μεριμνών όπως η είσπραξις των δημοτικών και λοιπών εσόδων, ως και πάσα σχετική προς τούτο ενέργεια συντελήται εντός των νομίμων προθεσμιών.

- Προσδιορίζει εγγράφως εις τους εισπράκτορας τα ανατιθέμενα αυτοίς προς είπραξιν έσοδα ως και την προθεσίαν εισπράξεως και αποφαινεται επί της χρηματικής διαχειρίσεως τούτων. - Υποβάλλει κατά μήνα εις τον δήμαρχον και την δημορχιακήν επιτροπήν λογαριασμόν των εσόδων και εξόδων, εξελεγχόμενον υπό του δημάρχου και της δημορχιακής επιτροπής.

Εν τοις μηνιαίοις λογαριασμοίς δέον να εμφανίζωνται κατ'είδος εσόδου τα βεβαιωθέντα έσοδα, αι πραγματοποιηθείσαι εισπράξεις και τα απομένοντα προς είσπραξιν υπόλοιπα, έτι δε αι ενταλθείσαι και ενεργηθείσαι πληρωμαί κατ'είδος εξόδου, τα υπόλοιπα πληρωτέα και το εναπομένον χρηματικόν υπόλοιπον του ταμείου.

Λογοδοτεί δι'εαυτόν και τα υπ'αυτόν εισπρακτορικά και διαχειριστικά όργανα, εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον κατά τας κειμένας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.

Άρθρον 49 :

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δια την ευρυθμότεραν και κανονικότεραν λειτουργίαν της υπηρεσίας εισπράξεως των δημοτικών εσόδων και πληρωμής των δημοτικών εξόδων έκαστον δημοτικόν ταμείον εφ'όσον υπηρεσιακάι ανάγκαι επιβάλλουν διαιρείται εις γραφεία εις ά κατανέμεται η διεξαγωγή της υπηρεσίας εν γένει κατά λόγον αρμοδιότητος και αντικειμένου.

Άρθρον 50 :

1. Έκαστον ταμείον διαιρείται εις τα κάτωθι γραφεία:

α/ εσόδων, όπερ διεξάγει πάσαν υπηρεσίαν σχετιζομένην με την επιμέλειαν της βεβαιώσεως και εισπράξεως πάντων των εσόδων του δήμου και την τήρησιν των λογιστικών βιβλίων.

β/ εξόδων, όπερ διεξάγει τας λογιστικάς πράξεις τας σχετιζομένας με την πληρωμήν των εξόδων του δήμου, την τήρησιν λογιστικών βιβλίων του ταμείου και την κατάρτισιν των μηνιαίων και ετησίων λογαριασμών της διαχειρίσεως τούτου.

2. Τα γραφεία ταύτα, ών προΐστανται ελεγκταί ή λογισταί του ταμείου, λειτουργούν υπό την ενιαίαν διεύθυνσιν του δημοτικού ταμείου.

3. Εν ώ ταμείω, λόγω της μικράς κινήσεως των εργασιών αυτού, δεν προβλέπονται οργανικάι θέσεις ελεγκτών προΐσταμένων των ως άνω γραφείων ή δεν κρίνεται αναγκαία η εις γραφεία διαίρεσις της υπηρεσίας του ταμείου, τα ως άνω καθήκοντα ασκεί ο δημοτικός ταμίας βοηθούμενος υπό των παρά τω ταμείω υπηρετούντων γραμματέων ή λογιστών.

Άρθρον 51 :

1. Επιτρέπεται όπως δια του οργανισμού της εσωτερικής υπηρεσίας των μεγάλων δήμων, συνιστώνται εν τοις ταμείοις αυτών ανάλογα διαχειριστικά γραφεία ή θέσεις ταμιακών διαχειριστών, εις ούς θα δύναται ο δημοτικός ταμίας να αναθέτη την δια λογαριασμόν αυτού ενέργειαν ωρισμένων πληρωμών εξόδων του δήμου ως και την παραλαβήν των υπό των εισπρακτορικών οργάνων του ταμείου παραδιδομένων εις το ταμείον, καθ'εκάστην ημέραν ή καθ'ωρισμένα υπό του δημοτικού ταμίου χρονικά διαστήματα εισπράξεων.

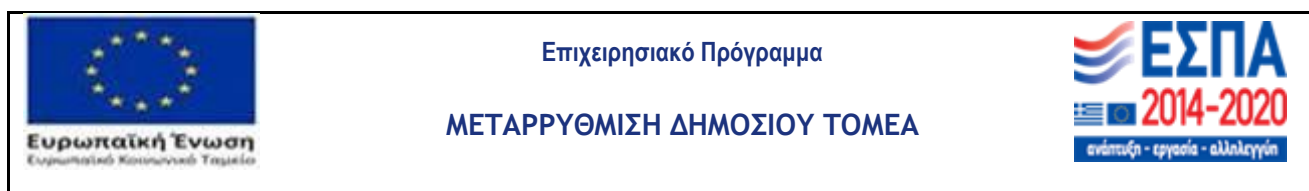
2. Οι ταμιακοί διαχειρισταί δια πάσαν υπ'Αυτών και δια λογαριασμόν του δημοτικού ταμίου ενεργουμένην πληρωμήν υπέχουν προσωπικήν ευθύνην για την ύπαρξιν χρηματικού εντάλλματος ή άλλου τίτλου υπέρ του δικαιούχου ως και την ταυτότητα και το γνήσιον της υπογραφής της εξοφλητικής αποδείξεως τούτου ή του πληρεξουσίου αυτού ή του νομίμου δικαιούχου ή προκειμένου περί νομικών προσώπων, του νομίμου αντιπροσώπου τούτων.

3. Πληρωμαί ενεργηθείσαι κατά παράβασιν των ορισμών τούτων καταλογίζονται διάποφάσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου εις βάρος του πληρώσαντος ταμιακού διαχειριστού, έχοντος δικαίωμα αναγωγής κατά του λήπτου.

4. Δια πάσαν υπό του ωρισμένου προς τούτο παρά του δημοτικού ταμίου διαχειριστού παραλαβήν των υπό των εισπρακτορικών οργάνων παραδιδομένων αυτώ κατά την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου εισπράξεων, θα εκδίδηται υπό του διαχειριστού τούτου γραμμάτιον παραλαβής υπό χρηματιστικόν λογαριασμόν "Τακτοποιητέαι εισπράξεις" κατά τα εν άρθρω 58 του παρόντος ειδικώτερον οριζόμενα.

Άρθρον 52 :

1. Άμα τη υπό του δημάρχου ή των αρμοδίων υπηρεσιών του δήμου ή άλλων αρμοδίων αρχών αποστολή εις το ταμείον δήμου χρηματικών καταλόγων ή άλλων χρηματικών τίτλων εισπρακτέων εσόδων, ο δημοτικός ταμίας ή ο προϊστάμενος του γραφείου εσόδων ελεγκτής ή λογιστής επιμελείται είτε ο ίδιος αυτοπροσώπως είτε δια των παρ' αυτώ υπαλλήλων της εμπροθέσμου εξελέγξεως των χρηματικών καταλόγων ή τίτλων, της εντός

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

των νομίμων προθεσμιών εκδόσεως του προσήκοντος αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων, της καταχωρήσεως αυτού εις το βιβλίο εισπρακτέων εσόδων και της αποστολής του παραρτήματος εις την εντεταλμένην την βεβαίωσιν υπηρεσίαν ως και την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου.

2. Συντελεσθείσης της κατά την προηγουμένην παράγραφον οριζομένης εργασίας δια την βεβαίωσιν των εσόδων, ο δημοτικός ταμίας, επιμελεία του προϊσταμένου του γραφείου εσόδων ελεγκτού ή λογιστού, εκδίδει ατομικά ειδοποιήσεις ή γενικά ή ειδικά προσκλήσεις προς τους οφειλέτας αντίγραφα δε ή αποσπάσματα των χρηματικών καταλόγων παραδίδει, επί αποδείξει, εις τα εισπρακτορικά όργανα όπως επιμεληθούν της εισπράξεως.

Άρθρον 53 :

1. Υπό των οργάνων εισπράξεως η είσπραξις δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων, ενεργείται κατόπιν εγγράφου εντολής του δημοτικού ταμίου και βάσει αντιγράφων ή αποσπασμάτων χρηματικών καταλόγων προσήκοντος υπ'αυτού κεκυρωμένων.

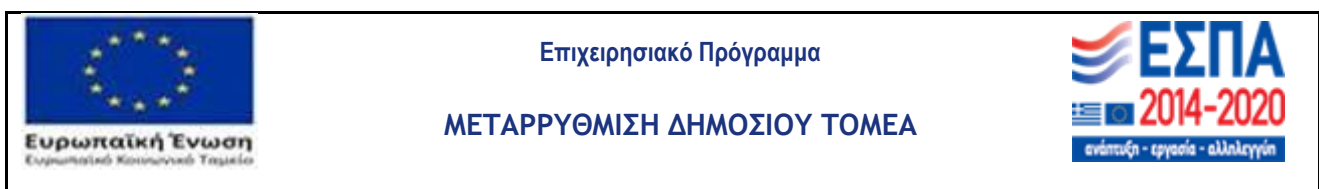
2. Εξαιρέσεις της ανωτέρω αρχής της εισπράξεως δηλονότι βάσει χρηματικού καταλόγου, επιτρέπεται μόνον προκειμένου περί εισπράξεως των συν τη δηλώσει καταβαλλομένων φόρων, τελών κλπ. ή προκειμένου περί εσόδου ούτινος η βεβαίωσις συντελείται άμα τη εισπράξει, ότε η είσπραξις επιτρέπεται να ενεργηται βάσει εγγράφου της αρμοδίας αρχής ή ενυπογράφου σημειώματος της αρμοδίας δημοτικής υπηρεσίας γινομένης σχετικής μνείας των στοιχείων τούτων εις το οικείον διπλότυπον εισπράξεως.

Άρθρον 54 :

1. "Η υπό των δημοτικών ταμιών, δημοτικών εισπρακτόρων και γενικώς των εντεταλμένων την είσπραξιν πάσης φύσεως δημοτικών εσόδων είσπραξις τούτων ενεργείται αποκλειστικώς και μόνον δια της εκδόσεως διπλοτύπων αποδείξεων εκκοπτομένων εκ των αρμοδίως τεθεωρημένων και παραδιδομένων αυτοίς υπό της υπηρεσίας βιβλίων διπλοτύπου εισπράξεως.

3. Κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών, εκδιδομένης δι'έκαστον οικονομικόν έτος, την θεώρησιν των υπό των ειδικών δημοτικών ταμιών και λοιπών επί της εισπράξεως οργάνων του δήμου χρησιμοποιουμένων διαχειριστικών βιβλίων δύναται να ενεργή ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου ή ο προϊστάμενος του υπό του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας προβλεπομένου γραφείου διαχειριστικών βιβλίων, όστις επίσης εκδίδει και την εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον υποβαλλομένην μετά του ετησίου απολογισμού βεβαίωσιν περί του αριθμού των παρ'αυτού θεωρηθέντων και εις τον ταμίαν του δήμου παραδοθέντων βιβλίων διπλοτύπων εισπράξεως και γραμματίων εισπράξεως καθώς και περί του αριθμού των εκ τοιούτων βιβλίων μη χρησιμοποιηθέντων και επιστραφέντων.

4. Τα διπλότυπα εισπράξεως βιβλιοδετούνται ανά εκατόν (100) εξ ών κατ' εναλλαγήν πενήκοντα μεν θα χρησιμοποιώνται δια την πρώτην γραφήν (στέλεχος) τα δε έτερα πενήκοντα δια την εξ αποτυπώσεως τοιαύτην (απόδειξις) αριθμούνται παρά της νομαρχίας ή του δήμου δι αριθμητήρος έχοντος αραβικούς αριθμούς και σφραγίζονται άνωθι του αριθμού δια της σφραγίδος της ανωτέρω αρμοδίας υπηρεσίας εν ή αναγράφεται και το έτος της σφραγίσεως εις δε την όπισθεν σελίδα του τελευταίου διπλοτύπου ή γραμματίου εισπράξεως βεβαίοι δια πράξεώς της τον αύξοντα αριθμόν των διπλοτύπων ή γραμματίων και το όνομα του δήμου παρ'ού θέλουσι χρησιμοποιηθή.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρον 55 :

1. Τα ως άνω διπλότυπα εισπράξεως ή αποδείξεως συμπληρούνται υπό των ως άνω υπολόγων δια μολυβδίδος αντιγραφικής (κόπιας) εις τρόπον ώστε τη προσθήκη αντιγραφικού χάρτου (καρμπόν), τα εφ'εκάστου πρώτου σταθερού φύλλου (στελέχους) αναγραφόμενα ν'Αποτυπώνται επί του επομένου φύλλου, όπερ εκκοπτόμενον παραδίδεται εις τον πληρωτήν, αποτελούν την κατά τ'Ανωτέρω απόδειξιν ή διπλότυπον εισπράξεως, του πρώτου διπλοτύπου εναπομένοντος ως στελέχους και υποβαλλομένου μετά του απολογισμού εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον.

2. Επί των εκδιδόμενων ως άνω αποδεικτικών εισπράξεως απαγορεύονται απολύτως αι αλλοιώσεις, αι παρειογραφαί, χάσματα ή ξέσματα, οσάκις δε κατά την έκδοσιν τούτων λάβει χώραν λάθος τι, τούτο διορθούται δια νέας εγγραφής, γινομένης ολογράφως και αριθμητικώς, ης την ακρίβειαν βεβαιούσιν ο τε δημοτικός ταμίας ή δημοτικός εισπράκτωρ και ο πληρωτής ή ο αντιπροσώπος αυτού. Η ακύρωσις διπλοτύπων εισπράξεως ενεργείται κατόπιν πράξεως συντασσομένης επί του ακυρουμένου διπλοτύπου εμφαινούσης τον λόγον της ακυρώσεως.

Η πράξις αύτη υπογράφεται υπό τε του εισπράκτορος και του πληρωτού και θεωρείται υπό του ταμίου.

Το ακυρούμενον διπλότυπον προσαρτάται εις το αντίστοιχον στέλεχος του οικείου βιβλίου διπλοτύπων εισπράξεως του υπολόγου και υποβάλλεται εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον, μετά των λοιπών δικαιολογητικών στοιχείων του απολογισμού.

3. Προς διάκρισιν των υπό των δημοτικών ταμίων χρησιμοποιουμένων διπλοτύπων εισπράξεως και των υπό των δημοτικών εισπρακτόρων χρησιμοποιουμένων τοιούτων, τα υπό των δημοτικών ταμίων εκδιδόμενα διπλότυπα εισπράξεως ονομάζονται γραμμάτια εισπράξεως τα δε υπό των δημοτικών εισπρακτόρων διπλότυπα εισπράξεως.

4. Εφ'όσον δια λόγους υπηρεσιακής τάξεως και ανάγκης κρίνεται τούτο απαραίτητον, τα κατά τ'Ανωτέρω γραμμάτια εισπράξεως δύναται να ώσι και τριπλότυπα.

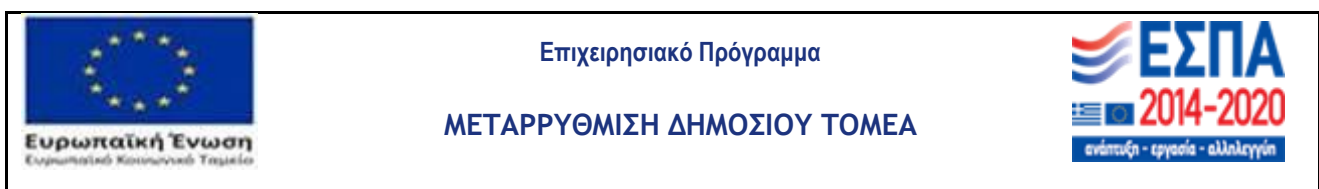
5. Εις τα γραμμάτια και διπλότυπα εισπράξεως αναγράφονται υπό των εκδιδόντων ταύτα ταμιακών οργάνων το ονοματεπώνυμον του οφειλέτου η αιτία εισπράξεως, το εισπραχθέν ποσόν, το οικονομικόν έτος και το κεφάλαιον και άρθρον του προυπολογισμού εσόδων εφ'ο έχει βεβαιωθή και δέον να εισαχθή το έσοδον. Τα γραμμάτια εισπράξεως υπογράφονται υπό του ταμίου, τα δε διπλότυπα εισπράξεως υπό του εισπράκτορος και του πληρώσαντος οφειλέτου ή του αντιπροσώπου τούτου. Τα πληρωθέντα ποσά δέον να αναγράφωνται, απαιτητήτως επί των διπλοτύπων εισπράξεως ολογράφως και αριθμητικώς.

6. Επιτρέπεται η έκδοσις ενός μόνον γραμματίου ή διπλοτύπου εισπράξεως δι'έσοδα πλειόνων κεφαλαίων και άρθρων του προυπολογισμού του αυτού οικονομικού έτους γινομένης πάντως σχετικής διακρίσεως και αναλύσεως των εισπραχθέντων ποσών κατά κεφάλαιον και άρθρον εν τω εκδιδομένω ως άνω αποδεικτικώ εισπράξεως.

Άρθρον 56 :

1. Πάσα είσπραξις δια λογαριασμόν του δήμου θεωρείται ως μηδόλως γινομένη αν δεν γίνη υπό του αρμοδίου δημοτικού ταμίου ή εισπράκτορος δι'Αποδείξεως αυτού κατά τας διατάξεις του προηγουμένου άρθρου εκδιδομένης.

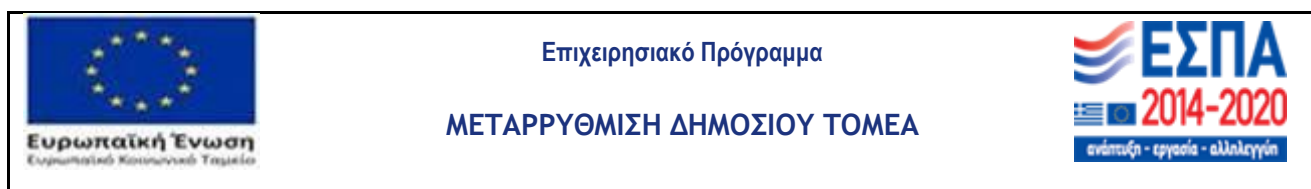
2. Δημοτικός ταμίας ή εισπράκτωρ, εκδούς απόδειξιν χειρόγραφον ή και έντυπον τοιαύτην παρά τους κεκανονισμένους τύπους διώκεται πειθαρχικώς και ποινικώς ως ένοχος υπεξαίρέσεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρον 57 :

1. Η είσπραξις των εκ πάσης αιτίας δημοτικών εσόδων ενεργείται δια νομισμάτων εχόντων αναγκαστικήν κυκλοφορίαν εν τω Κράτει ή δι' επιταγών τραπεζικών εκδιδομένων εις διαταγήν του οφειλέτου ή του εισπράττοντος δημοτικού ταμείου.
2. Επιταγαί επί τραπεζαίς εκδόσεως του φορολογουμένου και εις διαταγήν του δημοτικού ταμείου γίνονται δεκταί κατά την κρίσιν του αρμοδίου ταμείου.
3. Αι επιταγαί εξοφλούνται υπό του δημοτικού ταμείου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

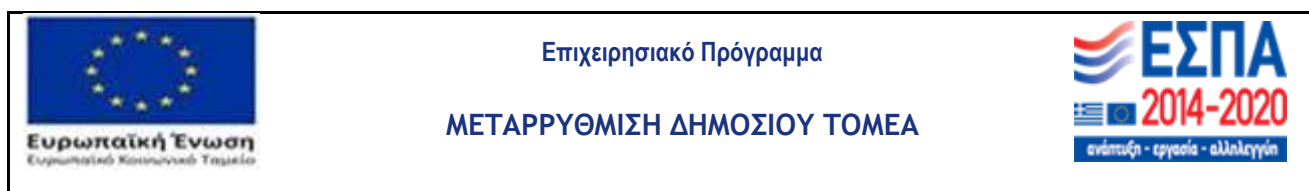

Άρθρον 58 :

1. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί επί της εισπράξεως δημοτικών εσόδων υπάλληλοι υποχρεούνται να παραδίδουν εις τον δημοτικόν ταμίαν ή τον υπ'Αυτού εις τον δημοτικόν ταμίαν ή τον υπ'Αυτού εντεταλμένου διαχειριστήν του χρηματικού τας εις χείρας των εισπράξεις της ημέρας.
2. Επί τη παραδόσει των εισπράξεων εκδίδεται και παραδίδεται εις τους ανωτέρω γραμματίον παραλαβής υπό τον χρηματιστικόν λογαριασμόν "Τακτοποιητέαι εισπράξεις" συντασσομένης όπισθεν του στελέχους του τελευταίου χρησιμοποιηθέντος διπλοτύπου εισπράξεως του οικείου βιβλίου διπλοτύπων εισπράξεως σχετικής πράξεως υπογραφομένης παρά του δημοτικού ταμίου ή διαχειριστού, του ελεγκτού και του εισπράκτορος.
3. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί επί της εισπράξεως δημοτικών εσόδων υπάλληλοι υποχρεούνται όπως προ πάσης κατα τ'Ανωτέρω παραδόσεως χρημάτων παραδίδουν τα χρησιμοποιούμενα υπ'Αυτών βιβλία διπλοτύπων εισπράξεως μετά των εκ των στελεχών τούτων καταρτιζομένων εις διπλούν αποσπασμάτων, εις το δημοτικόν ταμίαν ή τον προϊστάμενον του γραφείου εσόδων ελεγκτήν, ή λογιστήν, προς έλεγχον.
Προκειμένου περί εισπράξεως εσόδων μηπω βεβαιωμένων εις το ταμείον τα σχετικά αποσπάσματα συντάσσονται εις τριπλούν.
4. Μετά των ως άνω βιβλίων εισπράξεως και των οικείων αποσπασμάτων των εισπρακτόρων, ούτοι οφείλουν να παραδίδουν και τα καλύπτοντα το σύνολον των εισπράξεων γραμμάτια τα εκδοθέντα ως ανωτέρω υπό τον λογαριασμόν "Τακτοποιητέαι εισπράξεις".
5. Εις τα αποσπάσματα και εν ιδίαις αυτών στήλαις αναγράφεται ο αριθμός του βιβλίου εισπρακτέων ή χρηματικού καταλόγου ή του τίτλου εισπράξεως υφ'ον είναι εγγεγραμμένος ο οφειλέτης, ο αριθμός και η χρονολογία του διπλοτύπου εισπράξεως, το ονοματεπώνυμον του οφειλέτου και το κατ'είδος εσόδου κατά κεφάλαιον και άρθρον του προυπολογισμού εισπραχθέν ποσόν.

Άρθρον 59 :

1. Άμα τη κατά το προηγούμενον άρθρον παραδόσει των χρησιμοποιηθέντων βιβλίων διπλοτύπων εισπράξεως και των αποσπασμάτων αυτών ο δημοτικός ταμίας επιλαμβάνεται ο ίδιος ή δια τινος των παρά τω ταμείω υπαλλήλων της εξελέξεως των λογαριασμών του εισπράκτορος ή άλλου επί της εισπράξεως υπαλλήλου.
2. Η κατά τα ανωτέρω εξέλεξις συνίσταται εις την επαλήθευσιν του υλικού αθροίσματος των δια των εισαγομένων διπλοτύπων ενεργηθειών εισπράξεων προς το ολικόν άθροισμα το εν τη ανακεφαλαιώσει των αποσπασμάτων εμφανιζόμενον και την συμφωνίαν του περιεχομένου εκάστου στελέχους προς την εν τω οικείω αποσπάσματι γινομένην εγγραφήν αυτού.
3. Μετά το πέρας της εξελέξεως ταύτης το γραφείον εσόδων τηρεί παρ'Αυτώ το έτερον αντίτυπον των αποσπασμάτων εισπράξεων βάσει των οποίων ενεργεί την πίστωση των πληρωσάντων οφειλετών εις τους χρηματικούς καταλόγους, της ενεργείας ταύτης βεβαιουμένης εφ' εκάστου των οικείων αποσπασμάτων. Προκειμένου περί εισπράξεων εκ μήπω βεβαιουμένων εσόδων το γραφείον εσόδων επιμελείται της οίκοθεν βεβαιώσεως τούτων εκδίδον τα αποδεικτικά εισπρακτέων κατά την εν άρθρω 5 του παρόντος διαγραφομένην διαδικασίαν.
4. Τα δεύτερα αντίτυπα των αποσπασμάτων εισπράξεων δεόντως ηλεγμένα και υπογεγραμμένα υπό του αρμοδίου ελεγκτού εσόδων, μετά των οικείων βιβλίων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διπλοτύπων και των γραμματίων παραλαβής "Τακτοποιητέα εισπράξεις" παραπέμπονται εις το λογιστικόν γραφείον του ταμείου, όπερ μετ'έλεγχον των κατά τα ανωτέρω στοιχείων επιμελείται της τακτικής εισαγωγής των εισπράξεων εις το δημοτικόν ταμείον υπό τα οικεία κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων, δι'εκδόσεως εκ μέρους του υπολόγου ταμίου των οικείων γραμματίων εισπράξεως, δι'ών χρεούται η διαχείρισις τούτου, πιστουμένης αντιστοίχως της υπό τον χρηματιστικόν λογαριασμόν "Τακτοποιητέα εισπράξεις" τιαούτης συντασσομένης πράξεως επί της οπισθίας όψεως των υπό τον λογαριασμόν τούτον εκδοθέντων γραμματίων παραλαβής "τακτοποιητέα εισπράξεις" εν ή αναγράφονται οι αριθμοί και τα ποσά των επι τη τακτική εισαγωγή των εισπράξεων εκδοθέντων υπό του δημοτικού ταμίου γραμματίων εισπράξεως.

5. Η τακτική εισαγωγή των εισπράξεων βεβαιούται και δια πράξεως συντασσομένης επί των οικείων αποσπασμάτων των εισπρακτορικών οργάνων, υπογράφεται δε αύτη υπό του ελεγκτού του λογιστικού γραφείου.

6. Τα χρησιμοποιηθέντα υπό των εισπρακτόρων και των λοιπών επί της εισπράξεως υπαλλήλων βιβλία, υποβάλλονται μετά του απολογισμού του ταμίου εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον, κεχωρισμένως κατά υπόλογον.

Άρθρον 63 :

Παρ' εκάστω δημοτικών ταμείω τηρούνται υποχρεωτικώς τα κάτωθι βιβλία:

- α/ Βιβλίον Καθημερινόν
- β/ Βιβλίον Καθολικόν εσόδων
- γ/ Βιβλίον Καθολικόν εξόδων
- δ/ Βιβλίον εισπρακτέων εσόδων
- ε/ Βιβλίον τριπλοτύπων αποδεικτικών εισπρακτέων.

Άρθρον 64 :

1. Εν τω καθημερινώ θέλουσι καταχωρίζεσθαι κατά χρονολογικήν σειράν αι ενεργούμεναι υπό των ταμίων εισπράξεις κατ'Αποδεικτικόν (γραμμάτιον εισπράξεως) και πληρωμαί κατά χρηματικόν ένταλμα, σημειουμένων των εισπράξεων και των πληρωμών εις ίδιας στήλας εμφανίουσας:

- α/ Το ονοματεπώνυμον του πληρώσαντος υποχρέου ή του πληρωθέντος δικαιούχου.
- β/ Το είδος του εσόδου ή του εξόδου, το κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού.
- γ/ Τον αριθμόν του γραμματίου εισπράξεως ή του εντάλματος πληρωμής και
- δ/ Το ποσόν του εσόδου ή δαπάνης"

2. Αι εν τω βιβλίω τούτω εγγραφαί δέον να ενεργώνται το βραδύτερον κατά το τέλος εκάστου δεκαημέρου.

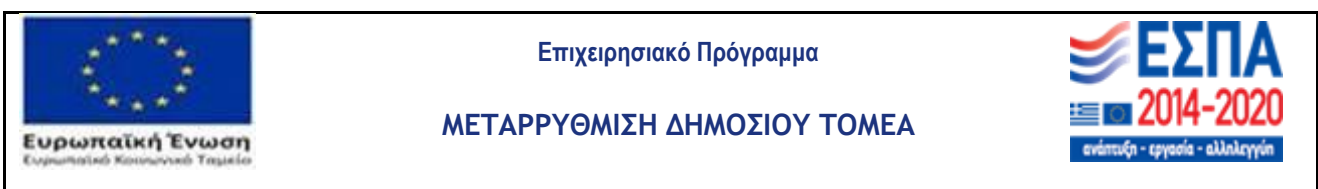
Άρθρον 65 :

1. Το καθολικόν των εσόδων περιέχει ιδίαν μερίδα δι'έκαστον άρθρον του προϋπολογισμού.

2. Εν επικεφαλίδι εκάστης μερίδας αναγράφεται η εν τω προϋπολογισμώ πρόβλεψις περί της αποδόσεως του εσόδου.

3. Κατά στήλας αναγράφονται:

- α/ ο αριθμός και η χρονολογία του αποδεικτικού βεβαιώσεως και ο αριθμός και η χρονολογία του γραμματίου εισπράξεως.
- β/ το ονοματεπώνυμον του πληρωτού
- γ/ το βεβαιωθέν ποσόν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ/ το εισπραχθέν ποσόν

4. Τα βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα ποσά αθροίζονται κατά μήνα των αθροισμάτων αναγραφόμενων εν ίδια στήλη.

Άρθρον 66 :

1. Το καθολικόν εξόδων περιέχει ιδίαν μερίδα δι'έκαστον άρθρον του προϋπολογισμού.
2. Εν επικεφαλίδι εκάστης μερίδος αναγράφεται το είδος του εξόδου ή προϋπολογισθείσα πίστωσης και αι δια μεταγενεστέρων αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου επερχόμεναι μεταβολαί.
3. Εν τω καθολικώ εξόδων καταχωρίζονται τα χρηματικά εντάλματα μετά την εν τω καθημερινώ καταχώρισίν των κατά χρονολογικήν σειράν και κατά στήλας εμφανίσεως:
  - α/ την ημερομηνίαν πληρωμής,
  - β/ το ονοματεπώνυμον του δικαιούχου και αιτίαν πληρωμής,
  - γ/ τον αριθμόν του χρηματικού εντάλματος,
  - δ/ το ενταλθέν ποσόν,
  - ε/ το πληρωθέν ποσόν και
  - στ/ τον εκπεσθέν ποσόν.
4. Τα πληρωθέντα ποσά αθροίζονται κατά μήνα, των αθροισμάτων αναγραφόμενων εν ίδια στήλη.
5. Αι εγγραφαί εις τα αναλυτικά καθολικά των εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού ενεργούνται κατά γραμμάτιον ή χρηματικόν ένταλμα και κατά κεφάλαιον και άρθρον του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

Άρθρον 67 :

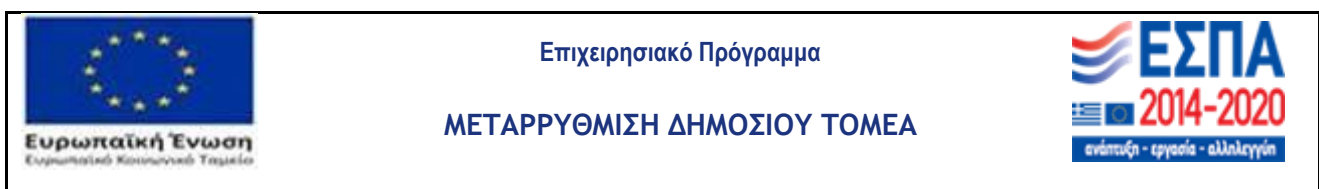
Εις το βιβλίον εισπρακτέων εσόδων διαιρούμενον κατά κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων καταχωρίζονται υπό του ταμίου τα βεβαιωθέντα έσοδα, ευθύς άμα τη έκδόσει υπ'Αυτού των αποδεικτικών τριπλοτύπων εισπρακτέων.
Εις την αριστεράν σελίδα (βεβαιωθέντα) καταχωρίζονται εν ιδίαις στήλαις ο αριθμός και η χρονολογία του τίτλου βεβαιώσεως, τα ονοματεπώνυμα των οφειλετών και των εγγυητικών αυτών, η αιτία του χρέους, το κατά τριπλότυπον βεβαιούμενον ποσόν, τα κατά μήνα βεβαιούμενα ποσά ως και τα διαγραφέντα ποσά.
Εις την δεξιάν σελίδα (εισπραχθέντα) καταχωρίζονται κατά χρονολογικήν σειράν ο αριθμός και η χρονολογία του διπλοτύπου εισπράξεως, το κατά διπλότυπον εισπραχθέν ποσόν και τα κατά μήνα εισπραχθέντα ποσά. Εν τη στήλη παρατηρήσεων δέον να σημειώνται όλαι αι πράξεις δι' ών ενεργούνται τα κατά των υπερημέρων οφειλετών μέτρα αναγκαστικής εισπράξεως.

Άρθρον 68 :

Εκ του βιβλίου τριπλοτύπων αποδεικτικών εισπρακτέων θέλουν εκδίδεσθαι τα αποδεικτικά παραλαβής των εις το δημοτικόν ταμείον αποστελλομένων τίτλων εισπρακτέων δημοτικών εσόδων κατά τα εν άρθροις 4 και 5 ειδικώτερον οριζόμενα.

Άρθρον 69 :

Απαντά τα εν άρθρω 63 μνημονευόμενα βιβλία θέλουν τηρείσθαι κατά οικονομικό έτος, προ πάσης δε χρήσεως αυτών θέλουν θεωρείσθαι υπό του προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών ή της λογιστικής υπηρεσίας του δήμου ή του δημάρχου, συντασσομένης εις την

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τελευταία σελίδα πράξεως εμφανίσεως τον αριθμόν των φύλλων και σελίδων εκάστου βιβλίου. Η πράξις αυτή υπογράφεται πλην των ανωτέρω και υπό του ταμίου.

Άρθρον 70 :

Πλην των ανωτέρω βιβλίων παρ' εκάστω ταμείω τηρούνται και τα κάτωθι βοηθητικά βιβλία: α/ Βιβλίο καταχωρίσεως γενικών ή ειδικών προσκλήσεων ή ατομικών τοιούτων, β/ βιβλίο καταχωρίσεως των εκδιδόμενων ενταλμάτων προσωπικής κρατήσεως οφειλετών του δήμου, γ/ βιβλίο των εν ταις φυλακαίς κρατουμένων και διατρεφομένων, ε/ βιβλίο κοινοποιουμένων εις το ταμείον κατασχέσεων ή εκχωρήσεων, στ/ βιβλίο διπλοτύπων αποδεικτικών, κεχωρισμένης δι'έκαστον των οργάνων της εισπράξεως, περί των παραδιδόμενων αυτοίς υπό του ταμίου αντιγράφων ή αποσπασμάτων εκ των βιβλίων εισπρακτέων και των χρηματικών τίτλων, ζ/ βιβλίο χρηματιστικών λογαριασμών, ανοιγμένων ιδίων κατά χρηματιστικόν λογαριασμόν μερίδων. Αι εγγραφαί εις το βιβλίο τούτο ενεργούνται κατά γραμμάτιον ή άλλον χρεωστικόν ή πιστωτικόν τίτλον. η/ Βιβλίο κατατιθεμένων και αποδιδόμενων χρηματικών εγγυήσεων εν γένει και θ/ παν άλλο κατά τας ανάγκας της υπηρεσίας βοηθητικόν βιβλίο.

Άρθρον 71 :

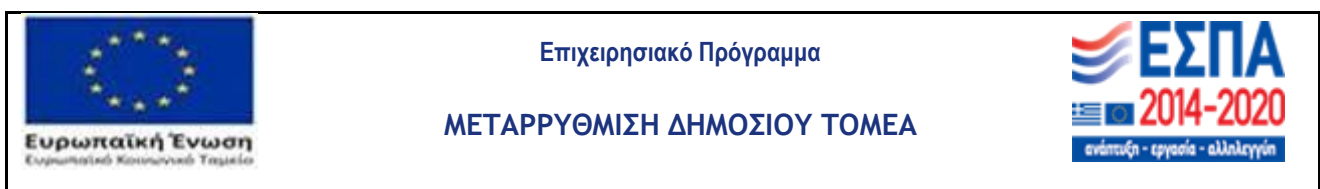
1. Εν περιπτώσει απωλείας διπλοτύπου εισπράξεως δημοτικών εσόδων παντός τύπου, εκδίδεται αντίγραφον τούτου εκ του οικείου στελέχους τη αιτήσσει του έχοντος συμφέρον. Εν τη αιτήσσει του ενδιαφερομένου δέον να αναφέρεται απαραιτήτως η διεύθυνσις της κατοικίας του, ως και η χρήσις, δι'ήν προορίζει το αιτούμενον αντίγραφον, ο αριθμός, η χρονολογία εκδόσεως και το ποσόν, να επισυνάπτηται δε επίσημον αντίγραφον πράξεως ενόρκου καταθέσεως ενώπιον του αρμοδίου ειρηνοδικείου της περιφέρειας της κατοικίας του, βεβαιούσης την παρά του αιτούντος απώλειαν του οιουδήποτε, ως άνω τύπου, αποδεικτικού εισπράξεως δημοτικών εσόδων.
2. Εφ' όσον υπαίτιος της απωλείας του πρωτοτύπου τυγχάνει υπηρεσία του δήμου ή άλλη δημοσία υπηρεσία δεν απαιτείται ένορκος βεβαίωσις, αλλά απλή βεβαίωσις του προϊσταμένου της υπηρεσίας ταύτης μνημονεύουσα τα στοιχεία του απολεσθέντος αποδεικτικού και τον υπαίτιον της απωλείας υπάλληλον.
3. Τα αντίγραφα υπόκεινται εις τα ανάλογα τέλη χαρτοσήμου, γράφονται δε αποκλειστικώς επί φύλλου σφραγιστού χάρτου και εκδίδονται υπό του ταμείου κατόπιν εγκριτικής περί εκδόσεως τούτων αποφάσεως του δημάρχου.

Άρθρον 72 :

Τα εκ των στελεχών των εν τω προηγουμένω άρθρω μνημονευομένων τίτλων εκδιδόμενα αντίγραφα καταχωρίζονται εν ιδίω βιβλίω εξοφλουμένων αντιγράφων αποδεικτικών εισπράξεως, τηρουμένων εν τε τω ταμείω και τη λογιστική υπηρεσία του δήμου.

Άρθρον 73 :

1. Προκειμένης επιστροφής χρημάτων, δι'ήν απαιτείται η προσαγωγή προς επισύναψιν εις το οικείον ένταλμα πληρωμής του πρωτοτύπου του αποδεικτικού εισπράξεως και αιτουμένης εν απωλεία τούτου της εκδόσεως αντιγράφου ό τε ταμίας και το λογιστήριον του δήμου, συμβουλευόνται το ως άνω βιβλίο, ίνα μη η ζητούμενη επιστροφή εγένετο ήδη δυνάμει άλλων αντιγράφων ή και των πρωτοτύπων των αποδεικτικών εισπράξεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Προς τον σκοπόν του ελέγχου της δι'Αντιγράφων επιστροφής εισπραχθέντων αχρεωστήτως δημοτικών εσόδων, καταχωρίζονται εν τω ως άνω βιβλίω και πάντα τα εν τω πρωτοτύπω εξοφλούμενα δια τοιαύτην αιτίαν αποδεικτικά εισπράξεως.

Άρθρον 74 :

1. Εν περιπτώσει απωλείας χρηματικού εντάλματος εκδίδεται δεύτερον αντίτυπον αυτού επί τη αιτήσει του έχοντος συμφέρον και επι εγγράφω πιστοποιητικώ του δημοτικού ταμίου, διαλαμβάνοντι ότι το περί ού πρόκειται ένταλμα δεν επληρώθη εκ του δημοτικού ταμείου.

2. Ενδιαφερομένου του ταμίου δια την έκδοσιν των αντιγράφων, προκαλείται αύτη υπό τούτου δι'εγγράφου αναφοράς του προς την λογιστικήν υπηρεσίαν του δήμου.

Άρθρον 75 :

1. Η εξόφλησις των εκδιδομένων αντιγράφων γίνεται υπ'ευθύνην του αρμοδίου προς ενέργειαν αυτής ταμίου υποχρεουμένου να βεβαιώται πρότερον δι'επισταμένης εξετάσεως των οικείων διαχειριστικών βιβλίων ότι τα πρωτότυπα δεν εξωφλήθησαν και ότι δεν υπάρχουν ταύτα παρ'Αυτώ.

2. Περί των ούτως εκδιδομένων και εξοφλουμένων αντιγράφων τηρείται ίδιον βοηθητικόν βιβλίον παρ' εκάστω ταμείω και τη λογιστική υπηρεσία του δήμου.

Άρθρον 76 :

1. Πλήν των κατά τας κειμένας άλλας διατάξεις περιπτώσεων, οι δημοτικοί ταμίαι υπέχουν αναλόγους ευθύνας προς τας των διευθυντών των δημοσίων ταμείων δια την έγκαιρον εισπραξιν των εις το δημοτικόν ταμείον βεβαιωθέντων εσόδων εν γένει και οφείλουν να δικαιολογήσουν πάσαν καθυστέρησιν προς τον δήμαρχον και την δημαρχιακήν επιτροπήν.

2. Ευθύνονται επίσης προσωπικώς και αλληλεγγύως μετά των υπ'Αυτούς εισπρακτορικών και διαχειριστικών οργάνων δια παν εν τη διαχειρίσει των προκύπτων έλλειμμα, αλλά μόνον ένεκα δόλου ή βαρείας αμελείας.

3. Περί της εν ταις ανωτέρω περιπτώσεσιν ευθύνης των δημοτικών ταμιών αποφαινεται η δημαρχική επιτροπή.

Άρθρον 77 :

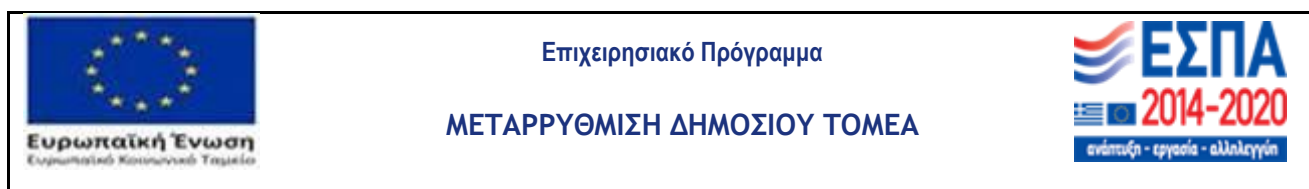
1. Οι ταμιακοί διαχειρισταί, οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί επί της εισπράξεως των δημοτικών εσόδων υπάλληλοι λογοδοτούν δια την χρηματικήν αυτών διαχείρισιν εις τον δημοτικόν ταμίαν κατά χρονικά διαστήματα καθοριζόμενα κατά την κρίσιν και υπ'ευθύνην αυτού.

2. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί επί της εισπράξεως των δημοτικών εσόδων υπάλληλοι, πλην της ευθύνης αυτών εκ της χρηματικής των διαχείρισεως ευθύνονται και δια την έγκαιρον και εντός της ταχθείσης υπό του προϊσταμένου των δημοτικού ταμίου προθεσμίας εισπραξιν των ανατιθεμένων αυτοίς δημοτικών εσόδων.

3. Δια παν χρηματικόν έλλειμμα ή άλλην ανωμαλίαν εν τη διαχειρίσει των ως άνω ταμιακών υπολόγων αποφαινεται ο δήμαρχος κατόπιν εγγράφου εισηγήσεως του δημοτικού ταμίου.

Άρθρον 78 :

1. Κατά των καταλογιστικών εν γένει αποφάσεων της δημαρχικής επιτροπής, ή του δημάρχου, επιτρέπεται έφεσις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπό των καταλογιζομένων εντός μηνός από της εις αυτούς κοινοποιήσεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Η έφεσις δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης, εκδικάζεται δε υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τας σχετικές διατάξεις του οργανισμού αυτού.

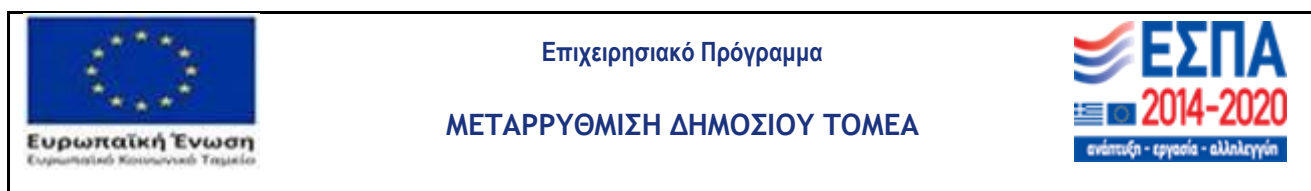
3. Εν περιπτώσει μη εκδόσεως υπό των αρμοδίων οργάνων των κατά τα άρθρα 76 και 77 καταλογιστικών αποφάσεων, εις τον καταλογισμόν των υπευθύνων δύναται να προβή το Ελεγκτικόν Συνέδριον εφ'όσον προκύπτει προφανής η ευθύνη εκ των υποβαλλομένων αυτώ προς εκδίκασιν λογαριασμών των δημοτικών υπολόγων δια των επί των λογαριασμών τούτων εκδιδομένων πράξεών του.

Άρθρον 79 :

Δια καταγνωσθέντα εις βάρος ταμιακών υπολόγων ελλείμματα δεν επιτρέπεται προσφυγή εις τα πολιτικά δικαστήρια.

Άρθρον 80 :

Επί της κατά το άρθρον 45 του Ν.1726/51 "περί κώδικος καταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων" αστικής ευθύνης των υπαλλήλων των δήμων, δικάζει το Ελεγκτικόν Συνέδριον τη αιτήσει του δημάρχου, εφαρμοζομένων και των διατάξεων των εδαφίων 2 και 3 του άρθρου 44 του από 29 Δεκεμβρίου 1954 Β.Δ. "περί κωδικοποιήσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου ισχυουσών διατάξεων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρον 81: Οργάνωσις Οικονομικών Υπηρεσιών των Δήμων Αρμοδιότης - Καθήκοντα

1. Αρμόδιον υπηρεσιακόν όργανον επιμελεία και υπ'ευθύνη του οποίου ενασκούνται πάσαι αι εις την οικονομικήν διοίκησιν, διαχείρισιν και λογιστικόν των δήμων αφορώσαι αρμοδιότητες και καθήκοντα του δημάρχου καθίσταται παρ εκάστω δήμω η οικονομική υπηρεσία και τα συγκροτούντα την υπηρεσίαν ταύτην τμήματα, γραφεία και υπάλληλοι.

Τα της λειτουργίας εν γένει και η σύνθεσις του προσωπικού των οικονομικών υπηρεσιών των δήμων ορίζονται δια του οργανισμού της εσωτερικής υπηρεσίας αυτών.

Άρθρον 82 : Κατανομή της υπηρεσίας

1. Η οικονομική υπηρεσία των δήμων διαιρείται αναλόγως των υπηρεσιακών αναγκών και αντικειμένων εκάστου δήμου, εις ειδικάς υπηρεσίας, τμήματα ή γραφεία, εις α κατανέμεται η εις την αρμοδιότητα ταύτης αναγομένης κατά τας διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εργασία.

2. Ειδικώτερον η οικονομική υπηρεσία των δήμων δέον να περιλαμβάνη τας κάτωθι υπηρεσίας, τμήματα ή γραφεία:

α) την λογιστικήν υπηρεσίαν ή λογιστήριον.

β) την υπηρεσίαν δημοτικών προσόδων και δημοτικής περιουσίας και γ) την ταμιακήν υπηρεσίαν εν οίς δήμοις λειτουργεί ίδια τοιαύτη.

3. Αι ως άνω υπηρεσίαι, τμήματα ή γραφεία λειτουργούν υπό την ενιαίαν διεύθυνσιν και εποπτείαν των προισταμένων της οικονομικής υπηρεσίας των δήμων.

Αρμοδιότητες

1. Λογιστική Υπηρεσία

Άρθρον 83 :

Εις την αρμοδιότητα της λογιστικής υπηρεσίας ανάγεται:

α) η εκτέλεσις πάσης εργασίας αφορώσης εις την κατάρτισιν του προϋπολογισμού και απολογισμού εσόδων και εξόδων του δήμου και των επ'αυτών εκθέσεων και η μέριμνα της ψηφίσεως και εγκρίσεως αυτών.

β) η εισήγησις περί αναμορφώσεως του προϋπολογισμού, δια της εγγραφής νεών εσόδων και χορηγίας αναπληρωματικών και εκτάκτων πιστώσεων,

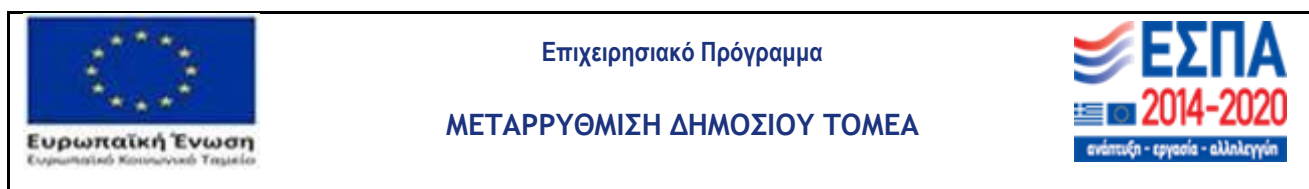
γ) η συγκέντρωσις στατιστικών πληροφοριών και δεδομένων χρησίμων δια τας προβλέψεις του προϋπολογισμού και αναφερομένων γενικώς εις οικονομικά του δήμου ζητήματα.

δ) η μελέτη και εισήγησις μέτρων προς οικονομικώτεραν διεξαγωγήν των υπηρεσιών του δήμου και βελτίωσιν του προϋπολογισμού δια της ελαττώσεως των εξόδων και αυξήσεως των εσόδων και λυσιτελεστέρας εν γένει ρυθμίσεως των οικονομικών του δήμου.

ε) η μελέτη και εισήγησις επί των σχεδίων πάσης φύσεως αποφάσεων και οικονομικών συμβάσεων, εξ ων μέλει να επηρεασθή ο προϋπολογισμός. στ) η επιμέλεια εκδόσεως καταλογιστικών αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων του δήμου δια παρουσιαζόμενα διαχειριστικά εν γένει ελλείματα και η βεβαίωσις ως δημοτικού εσόδου χρεών προερχομένων εξ απωλείας ή βλάβης ειδών υλικού του δήμου.

ζ) η παρακολούθησις των συμβάσεων, δι'ων προβλέπεται συμμετοχή του δήμου εις κέρδη διαφόρων εν γένει επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων,

η) η μέριμνα της αποδόσεως εις δήμους και κοινότητας των υπέρ αυτών αναλογούντων ποσοστών εκ των εσόδων του προϋπολογισμού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

θ) η παρακολούθησις, συγκέντρωσις και λογιστική απεικόνισις εις τα λογιστικά βιβλία των αποτελεσμάτων της εκτελέσεως του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων του δήμου, της κινήσεως του δημοτικού χρέους και της δημοτικής περιουσίας.

ι) η κατά τας κειμένας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος και του παρόντος διατάγματος εκκαθάρισις και εντολή των εξόδων του δήμου.

II. Υπηρεσία δημοτικών προσόδων και δημοτικής περιουσίας

Άρθρον 84 :

Εις την αρμοδιότητα της υπηρεσίας δημοτικών προσόδων ανάγεται:

α) η εκτέλεσις πάσης εργασίας αφορώσης εις την κατ'εφαρμογήν των κειμένων διατάξεων επιβολήν, κατάργησιν μείωσιν ή αύξησιν των δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων ως και την κατά τους κειμένους νόμους και κανονισμούς βεβαίωσιν των εκ των ως άνω φόρων, τελών και δικαιωμάτων εσόδων του δήμου.

β) ο έλεγχος των στοιχείων βεβαιώσεως πάσης άλλης δημοτικής προσόδου η βεβαίωσις ταύτης και η αποστολή εις το ταμείον του δήμου των οικείων βεβαιωτικών καταστάσεων, χρηματικών καταλόγων κλπ.

γ) η παρακολούθησις των αποδόσεων υπό του Δημοσίου των συνεισπραττομένων υπό των δημοσίων ταμιών δημοτικών φόρων.

δ) η παρακολούθησις εν γένει των εις θέματα δημοτικών φορολογιών αναφερομένων νόμων,

ε) η εκτέλεσις πάσης, προπαρασκευαστικής εργασίας αφορώσης εις την διαγραφήν βεβαιωθέντων ή επιστροφήν αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων και η κατάρτισις των οικείων πρωτοκόλλων εκπτώσεως ή διαγραφής και καταστάσεων επιστροφής.

ς) η διεξαγωγή πάσης προπαρασκευαστικής εργασίας δια την υπό των κατά τας κειμένας διατάξεις συνιστωμένων επιτροπών επίλυσιν των μεταξύ δήμου και των φορολογουμένων προκυπτουσών φορολογικών αμφισβητήσεων και διαφορών, περί οφειλομένων δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

ζ) η κοινοποίησις των υπό των αρμοδίων οργάνων του δήμου ή των υπό των ως άνω επιτροπών εκδιδομένων αποφάσεων και η παρακολούθησις της εγκαίρου εκτελέσεως τούτων.

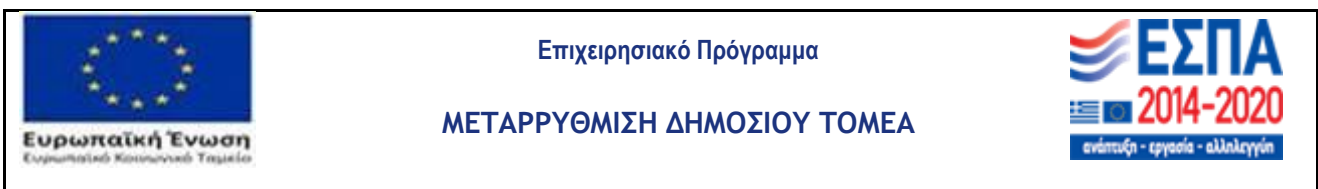
η) εκτέλεσις πάσης εργασίας σχετιζομένης προς την κτηματικήν περιουσίαν του δήμου και τα εξ αυτής έσοδα.

1. Ειδικώτερον δε:

1. Η επιμέλεια της κατά τας κειμένας εκάστοτε διατάξεις Νόμων, Δ/των, κανονισμών κλπ. εκμισθώσεως ή εκμεταλλεύσεως των αστικών και αγροτικών κτημάτων του δήμου και εγκαταστάσεων εν γένει, η επίβλεψις επί της ακριβούς εκτελέσεως των όρων μισθώσεως και χρήσεως αυτών της καλής συντηρήσεως και λειτουργίας εν γένει και η βεβαίωσις των εκ της εκμισθώσεως, χρήσεως ή εκμεταλλεύσεως τούτων προσόδων, ως δημοτικών εσόδων.

Άρθρον 85 :

Πάσα δημοσία αρχή ή δημοτική υπηρεσία ενεργούσα ή επιμελουμένη λόγω αρμοδιότητος βεβαίωσιν δημοτικών εσόδων υποχρεούται ν'Αποστέλλη τους οικείους τίτλους,συμβόλαια, συμφωνητικά, αποφάσεις οιωνδήποτε δικαστηρίων, πειθαρχικάς αποφάσεις, πρακτικά δημοπρασίας και εν γένει παν έγγραφον στοιχείον βεβαιωτικών δημοτικών εσόδων, εις την κατά το άρθρ. 81 καθισταμένην αρμοδίαν, οικονομικήν υπηρεσίαν του Δήμου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρον 86 :

Η οικονομική υπηρεσία των κοινοτήτων διεξάγεται υπό του γραμματέως της κοινότητας ή υπό της δια του οργανισμού της εσωτερικής υπηρεσίας της κοινότητας προβλεπομένης υπηρεσίας και των δημοσίων ταμείων κατά τας διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.

Άρθρον 87 :

1. Αι διατάξεις των άρθρων 12, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 56, 57, 74, 75 και 80 του παρόντος έχουν ανάλογον εφαρμογήν και επί των κοινοτήτων.

Άρθρον 88 :

1. Τα χρηματικά εντάλματα υπογράφονται υπό του Προέδρου της Κοινότητας και του γραμματέως της κοινότητας ή του προϊσταμένου της επί τούτω υπηρεσίας. Μη υπάρχοντος γραμματέως τα εντάλματα υπογράφονται μόνον υπό του προέδρου της Κοινότητας.
2. Ο κοινοτικός ταμίας ο εξοφλών εντάλματα άνευ προσυπογραφής υπό του Γραμματέως της Κοινότητος υποχρεούται να αναφέρει τούτο εις τον Νομάρχη εντός του μηνός καθ'ον εξώφλησε τα εντάλματα ταύτα.

Άρθρον 89 :

Εις τας κοινότητας τηρούνται τ' Ακόλουθα βιβλία δι'έκαστον οικονομικόν έτος:

1) βιβλίον δια την κατ'Αύξοντα αριθμόν και χρονολογικήν σειράν καταχώρησιν των εκδιδομένων χρηματικών ενταλμάτων και 2) βιβλίον βεβαιουμένων εσόδων δια την καταχώρησιν των υπό της κοινοτικής αρχής ή της δημοσίας υπηρεσίας βεβαιουμένων κοινοτικών εσόδων.

Άρθρον 90 :

Ως προς τον έλεγχον των απολογισμών των κοινοτήτων έχουν εφαρμογήν αι διατάξεις του άρθρου 134 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικος.

Άρθρον 91 :

Το από 12-5-1949 Β. Διατάγμα "περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων" καταργείται.

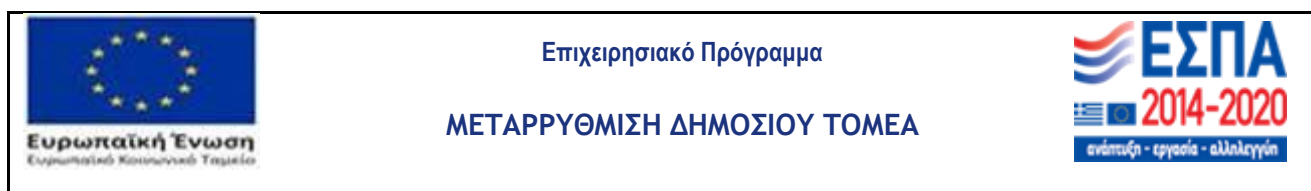
Εις τον επί των εσωτερικών Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος.

2. Ν. 4257/2014

Άρθρο 35

Ταμειακές υπηρεσίες δήμων

Σε περίπτωση που ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώσει την έλλειψη ή την αδυναμία σύστασης από δήμο ίδιας ταμειακής υπηρεσίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 266 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και την εξάντληση της δυνατότητας σύναψης διαδημοτικής συνεργασίας για το σκοπό αυτόν, με αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ορίζει το Δήμο που θα τον εξυπηρετήσει ταμειακά, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τη γεωγραφική εγγύτητα και την επιχειρησιακή δυνατότητα.

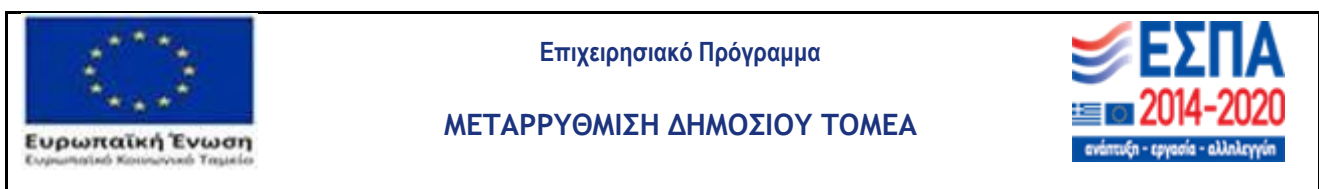
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται τυχόν ειδικότερα διαδικαστικά ζητήματα, το αντισταθμιστικό όφελος για το Δήμο που θα παρέχει τις υπηρεσίες του, καθώς και λοιπές υποχρεώσεις και δικαιώματα των δύο εμπλεκόμενων Δήμων.

Αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για τα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα, ασκούνται από το δήμο που εξυπηρετείται.

Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, η ταμειακή λειτουργία των εν λόγω Δήμων, δύναται να διεξάγεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 166 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

Σε περίπτωση που ο εξυπηρετούμενος Δήμος αποκτήσει ίδια ταμειακή υπηρεσία, η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης παύει αυτοδίκαια να ισχύει.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Ν. 4555/2018

Άρθρο 205**Προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού**

Στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών θεωρείται: α) ο προϊστάμενος της γενικής διεύθυνσης στην οποία υπάγονται μόνο ή κατά κύριο λόγο υπηρεσίες οικονομικού ενδιαφέροντος (υπηρεσίες εκκαθάρισης και εντολής δαπανών, προϋπολογισμού και βεβαίωσης εσόδων, λογιστήρια, ταμειακές υπηρεσίες, μονάδες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κ.λπ.), β) ο προϊστάμενος διεύθυνσης, με την ίδια προϋπόθεση, γ) ο προϊστάμενος του τμήματος οικονομικής υπηρεσίας, εάν δεν υπάρχουν οι οργανικές μονάδες α' και β' και επιπλέον εάν ασκούνται από το τμήμα όλες οι οικονομικές λειτουργίες του φορέα. Όπου δεν υπάρχει προϊστάμενος κατά την ανωτέρω έννοια, εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 204.

III. Ταμειακή Υπηρεσία Περιφερειών

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 89: Οικονομική διαχείριση

('Άρθρο 24 παρ. 1, 2, 3 και 19 Ν. 2218/94)

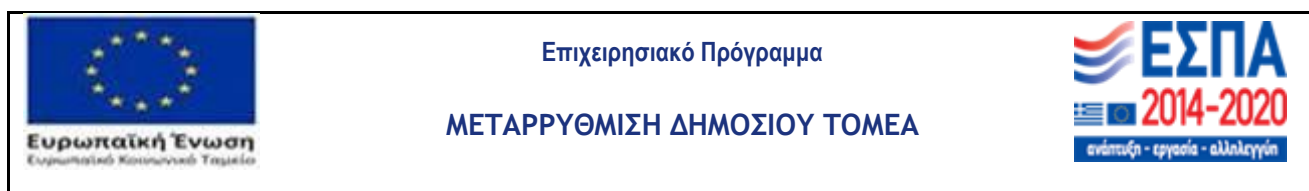
1. Η ταμιακή υπηρεσία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα.

2. Για την είσπραξη των εσόδων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων. Τα ταμιακά όργανα ασκούν αντιστοίχως όλες τις αρμοδιότητες και έχουν όλες τις ευθύνες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές. Οφείλουν επίσης να παρέχουν κάθε πληροφορία που ζητά ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ή ο Υπουργός Εσωτερικών, οι οποίοι, αν συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορούν να διατάξουν και έλεγχο της διαχειρίσεώς τους. Τον έλεγχο διενεργούν οι επιθεωρητές που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι επιθεωρητές αυτοί έχουν, ως προς τον έλεγχο, όλες τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες των οικονομικών επιθεωρητών δημόσιων υπολόγων.

2. Ν.3852/2010

Άρθρο 268**Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – λογιστικό σύστημα περιφερειών**

9. Η ταμειακή λειτουργία των περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

1. Διαχείριση ακίνητης και κινητής περιουσίας Δήμων

1. Β.Δ. 24-9/ 20.10.1958

Άρθρο 5

1. Οι βοσκήσιμοι τόποι, που ευρίσκονται στην περιφέρεια οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου βαθμού και των οποίων την κυριότητα, νομή ή κατοχή έχουν οι συγκεκριμένοι Ο.Τ.Α., διατίθενται στους δημότες για τη βοσκή των ζώων αυτών. Το περίσσευμα που απομένει διατίθεται με δημοπρασία. Η διάρκεια της μίσθωσης μπορεί να ορίζεται μέχρι τρεις κτηνοτροφικές περιόδους, θερινές ή χειμερινές.

2. Ν.Δ. 86/1969

Άρθρο 105

Βοσκή εις αναδασωτέας εκτάσεις

1. Με δασική αστυνομική διάταξη βοσκής, που εκδίδεται αυτεπάγγελα από το δασάρχη απαγορεύεται η βοσκή παντός ζώου σε έκταση που κηρύχθηκε αναδασωτέα.
2. Εντός των ούτω απηγορευμένων εις την βοσκήν εκτάσεων επιτρέπεται εις τα όργανα της δασοφυλακής, αγροφυλακής και αστυνομίας να προβαίνουν εις τον φόνον ή την σύλληψιν των παρανόμως βοσκόντων ζώων, εφαρμοζομένων όσον αφορά εις την σύλληψιν, την πληρωμήν συλλήπτρων και την παροχήν βοήθειας κατά την σύλληψιν, των διατάξεων του άρθρ. 278.
3. Δι' αποφάσεως του νομάρχου εκδιδομένης κατόπιν προτάσεως του αρμοδίου δασάρχου, δύναται να αρθρή η απαγόρευσις της βοσκής ή να περιορισθή, είτε ως προς την απαγόρευσιν της βοσκής μόνον των αιγών είτε ως προς την απηγορευμένην έκτασιν.

3. Ν.Δ. 420/1970

Άρθρο 2

Αξιοποίησις παραθαλασσίων τελμάτων

4. Δήμοι, κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εις τα οποία ανήκουν εμπράγματα δικαιώματα επί των κατά την παρ. 3 του παρόντος άρθρ., εκτάσεων, υποχρεούνται εις δωρεάν παραχώρησιν των δικαιωμάτων αυτών εις το Δημόσιον.

4. Ν. 1337/1983

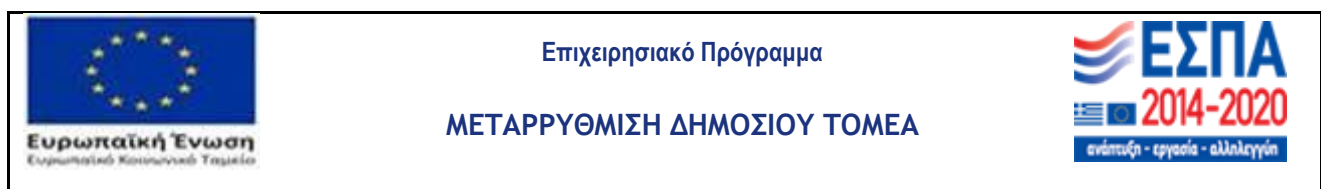
Άρθρο 28 : Κοινόχρηστοι χώροι μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων

Ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες και λοιποί χώροι κοινής χρήσεως που έχουν σχηματιστεί με οποιοδήποτε τρόπο έστω και κατά παράβαση των κείμενων πολεοδομικών διατάξεων και που βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων, θεωρούνται ως κοινόχρηστοι χώροι που ανήκουν στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα. Για τους χώρους αυτούς δεν οφείλεται καμία αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας.

Σε περίπτωση όμως που οι χώροι αυτοί καταργούνται με το σχέδιο πόλεως προσκυρώνονται κατά τις κείμενες διατάξεις.

5. Ν. 1512/1985

Άρθρο 3: Καθορισμός χρήσεων παραχωρούμενων δημόσιων εκτάσεων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Η εκποίηση, η παραχώρηση και η μίσθωση, καθώς και κάθε άλλη παραχώρηση της χρήσης εκτάσεων γης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. ή τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα, όπως προσδιορίζονται στο άρθρ. 1 παρ. 6 του Νόμ. 1256/1982 (ΦΕΚ 65), γίνεται αφού προσδιοριστεί η χρήση των εκτάσεων αυτών και εφόσον ο σκοπός των παραπάνω πράξεων δεν είναι αντίθετος με τη χρήση αυτή. Όταν η χρήση αυτή δεν έχει προσδιοριστεί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή άλλο νόμιμο τρόπο, ο προσδιορισμός γίνεται με απόφαση του νομάρχη. Η παραπάνω απόφαση δεν είναι αναγκαία όταν ο σκοπός της παραχώρησης της χρήσης ή μίσθωσης δεν μεταβάλλει την υφιστάμενη χρήση των εκτάσεων. Η απόφαση του νομάρχη εκδίδεται ύστερα από γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής και γνώμη είτε του δημοτικού είτε του κοινοτικού συμβουλίου είτε του διοικητικού συμβουλίου των παραπάνω Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα. Εφόσον οι παραπάνω γνώμες δεν έχουν υποβληθεί στο νομάρχη εντός 60 ημερών από της λήψης του σχετικού ερωτήματος από το δήμο ή την κοινότητα ή Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., ο νομάρχης προχωρεί στην έκδοση της απόφασης και χωρίς αυτές. Η πολεοδομική αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τις μελέτες για χησεις γης που τυχόν υπάρχουν για την περιοχή.

Η απόφαση του νομάρχη δημοσιεύεται από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μόνο στις περιπτώσεις που αφορά εκποίηση ή δωρεάν παραχώρηση εκτάσεων.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται στις μισθώσεις δημόσιων ή κοινοτικών εκτάσεων για αγροτική χρήση (γεωργική, κτηνοτροφική, δασική, αλιευτική).

3. Αν μέσα σε ένα χρόνο από τη δημοσίευση του νόμου αυτού αποδοθούν στο δημόσιο ή τους Ο.Τ.Α. τα δημόσια κτήματα, οι κοινόχρηστοι χώροι και τα κτήματα αιγιαλού και παραλίας, που έχουν καταληφθεί αυθαίρετα ή με οποιοδήποτε τρόπο μεταβληθεί χωρίς άδεια ή και με υπέρβαση άδειας της αρμόδιας αρχής μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, εξαλείφεται το αξιόποινο και παύει οριστικώς η ποινική δίωξη, ως προς τους αυτουργούς και τους συμμετόχους, των αξιόποινων πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 23 του Α.Ν. 1539/1938 (ΦΕΚ 488), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 1 παρ. 2 του Α.Ν. 263/1968 (ΦΕΚ 12) και 24 παρ. 2 του Α.Ν. 2344/1940 (ΦΕΚ 154), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του Α.Ν. 263/1968.

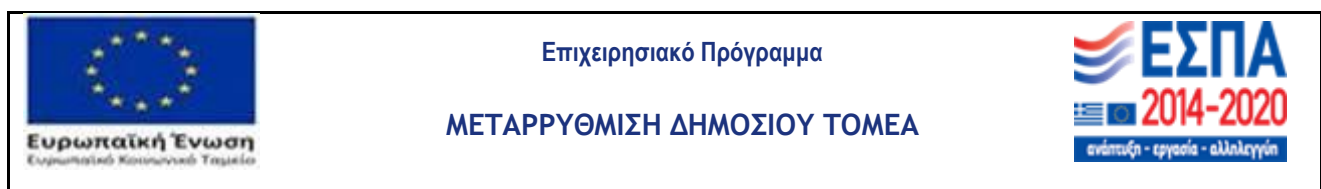
Για την απόδοση συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής από τον αρμόδιο οικονομικό έφορο. Αντίγραφο του πρωτοκόλλου διαβιβάζεται αμέσως στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελοδικών. Αξίωση δαπανών ή αποζημίωση για τις κατασκευές που έχουν γίνει δεν αναγνωρίζεται.

6. Ν. 3463/2006

Άρθρο 178

Γενικές υποχρεώσεις - προστασία

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες οφείλουν να διατηρούν, να προστατεύουν και να διαχειρίζονται την κάθε είδους περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό.
2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε άλλο ανήκει στην περιουσία των Δήμων και των Κοινοτήτων καταγράφονται υποχρεωτικά στα βιβλία τους.
3. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων των Δήμων ή των Κοινοτήτων επιτρέπεται, εφόσον τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις του παρόντος και εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάθεση αυτή εξυπηρετεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμφέρον.
4. Η ακίνητη περιουσία των Δήμων και των Κοινοτήτων προστατεύεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, περί προστασίας της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, όπως

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κάθε φορά ισχύουν. Επί διοικητικής αποβολής αποφαινεται το δημοτικό ή κοινοτικό Συμβούλιο, ενώ το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδει ο Δήμαρχος ή Πρόεδρος Κοινότητας.

Άρθρο 179

Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση προσάρτησης οικισμού σε Δήμο ή Κοινότητα

1. Σε περίπτωση που ένας οικισμός αποσπάται από έναν Δήμο ή μία Κοινότητα και προσαρτάται σε άλλο Δήμο ή Κοινότητα, η ακίνητη περιουσία ρυθμίζεται, ως ακολούθως:

α) Τα ακίνητα του οικισμού που είχαν περιέλθει στο Δήμο ή την Κοινότητα από όπου αυτός αποσπάται, περιέρχονται στο Δήμο ή την Κοινότητα, όπου προσαρτάται.

β) Τα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του οικισμού και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δήμου ή της Κοινότητας, από όπου αποσπάται ο οικισμός, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου ή της Κοινότητας, όπου προσαρτάται.

γ) Τα ακίνητα της περιφέρειας του οικισμού, που είναι προορισμένα για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου ή της Κοινότητας, όπου προσαρτάται μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται επάνω σε αυτά.

δ) Τα κοινόχρηστα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του οικισμού περιέρχονται στο Δήμο ή Κοινότητα, όπου αυτός προσαρτάται.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων του οικισμού, διατηρούνται.

Άρθρο 180

Περιουσία Δήμων ή Κοινοτήτων σε περίπτωση ενώσεως

1. Η περιουσία Ο.Τ.Α. που συνενώνονται περιέρχεται στο νέο Δήμο.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων κάθε Δήμου ή Κοινότητας, διατηρούνται.

Άρθρο 181

Κατανομή οφειλών σε περίπτωση προσάρτησης

1. Ο Δήμος ή η Κοινότητα, σε περίπτωση προσάρτησης οικισμού, οφείλουν να καταβάλουν το μέρος που αναλογεί στον οικισμό που προσαρτήθηκε από τις οφειλές, που προέκυψαν αποκλειστικά από την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, τα οποία εξυπηρετούν και τον οικισμό. Η υποχρέωση αυτή υφίσταται έναντι του Δήμου ή της Κοινότητας από όπου αποσπάστηκε ο οικισμός, και η σχετική δαπάνη εγγράφεται ως υποχρεωτική.

2. Η κατανομή της οφειλής γίνεται ανάλογα με την ωφέλεια που προέκυψε για τον οικισμό από τα έργα, αφού ληφθεί υπόψη και ο πληθυσμός, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 182

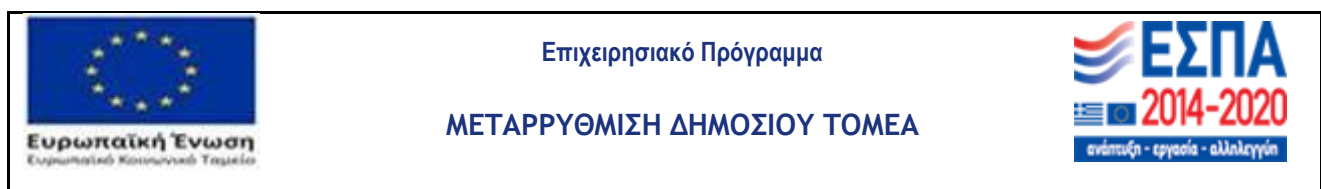
Διάθεση - διαχείριση βοσκοτόπων

Βοσκότοποι που ανήκουν στο κράτος διατίθενται για εκμετάλλευση στους Δήμους και στις Κοινότητες στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται, κατά προτεραιότητα, αποκλειστικά και μόνο για την ικανοποίηση κτηνοτροφικών αναγκών, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 183

Καταγραφή ακίνητης περιουσίας

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες οφείλουν να καταρτίζουν και να τηρούν κτηματολόγιο των ακινήτων τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Στο κτηματολόγιο καταχωρίζεται:

α) Η περιγραφή και το είδος του ακινήτου.

β) Η τοποθεσία.

γ) Η έκταση και τα όρια του ακινήτου, καθώς και το σχετικό τοπογραφικό ή πρόχειρο σχεδιάγραμμα.

δ) Η χρονολογία της αποκτήσεώς του και οι τίτλοι ιδιοκτησίας.

ε) Άλλα δικαιώματα που τυχόν υπάρχουν και οι σχετικοί τίτλοι, και

στ) η κατά προσέγγιση αξία του ακινήτου.

3. Ο τρόπος, με τον οποίο καταρτίζεται το κτηματολόγιο, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Άρθρο 184

Δωρεές ακινήτων

1. Δωρεές δημοτικών και κοινοτικών ακινήτων επιτρέπονται, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του αριθμού των μελών του, για την εκπλήρωση σπουδαίου κοινωφελούς σκοπού, που συνδέεται με την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.

Η ως άνω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνώμη του τοπικού συμβουλίου ή παρέδρου. Ο τελευταίος συμμετέχει στη συνεδρίαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και έχει δικαίωμα ψήφου κατά τη λήψη της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Αν η χρήση των ακινήτων, που έχουν δωρηθεί, μεταβληθεί ή ο σκοπός της δωρεάς δεν εκπληρωθεί μέσα στην προθεσμία που έχει οριστεί, η σύμβαση της δωρεάς λύεται, και η κυριότητα των ακινήτων επανέρχεται αυτοδικαίως στο Δήμο ή στην Κοινότητα. Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καταχωρίζεται στα βιβλία μεταγραφών.

Άρθρο 185

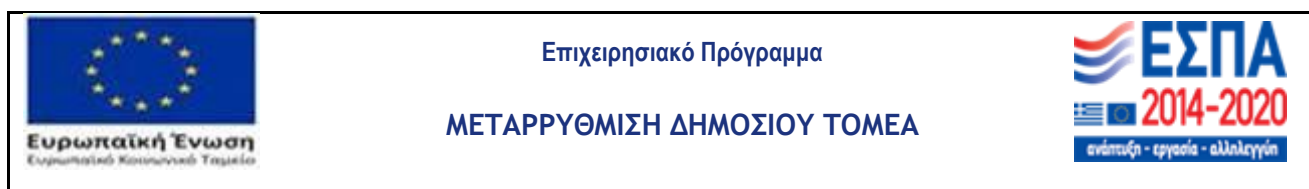
Δωρεάν παραχώρηση κυριότητας και χρήσης δημοτικών και κοινοτικών ακινήτων

1. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για την αντιμετώπιση έκτακτης και επείγουσας ανάγκης. Η παραχώρηση ανακαλείται με όμοια απόφαση, εφόσον οι λόγοι που την είχαν υπαγορεύσει έχουν εκλείψει.

2. Ομοίως με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση ακινήτων σε άλλα νομικά πρόσωπα, που ασκούν αποκλειστικά και μόνο δραστηριότητα, η οποία είναι κοινωφελής ή προάγει τα τοπικά συμφέροντα.

Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ακινήτων στην Περιφέρεια, στα όρια της οποίας βρίσκονται, για την εξυπηρέτηση αναγκών της τελευταίας που προάγουν την ανάπτυξη της περιοχής, καθώς και για την ανάπτυξη κοινών, κοινωφελών για τις τοπικές κοινωνίες, δράσεων.

2Α. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ακινήτων σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του ν. 4430/2016 (Α' 205) που έχουν την έδρα τους ή ασκούν τη δραστηριότητά τους στον οικείο δήμο, για την ενίσχυση της τοπικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

άρθρου 2 του ν. 4430/2016. Η διάρκεια της παραχώρησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. Μετά τη λήξη της πενταετίας, επιτρέπεται η απευθείας εκμίσθωση του ίδιου ακινήτου στον παραχωρησιούχο φορέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομίας, κατόπιν αίτησής του, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 192. Σε περίπτωση παράβασης των όρων της παραχώρησης ή των διατάξεων του ν. 4430/2016, η παραχώρηση ανακαλείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

3. Με απόφαση του ίδιου οργάνου επιτρέπεται να παραχωρούνται δωρεάν, κατά πλήρη κυριότητα, δημοτικά ή κοινοτικά ακίνητα σε αθίγγανους και ομογενείς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα και οι οποίοι έχουν ενταχθεί σε κρατικά προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης ή σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, από το κράτος.

Η ανωτέρω παραχώρηση συντελείται υπό τη διαλυτική αίρεση, ότι επί μία εικοσαετία, το παραχωρούμενο ακίνητο δεν θα πωληθεί ή δεν θα εκμισθωθεί, με εξαίρεση τη γονική παροχή.

Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αποτελεί τίτλο για τη μεταγραφή στα βιβλία του οικείου υποθηκοφυλακείου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα ειδικότερα κριτήρια παραχώρησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 190

Ανταλλαγή ακινήτων

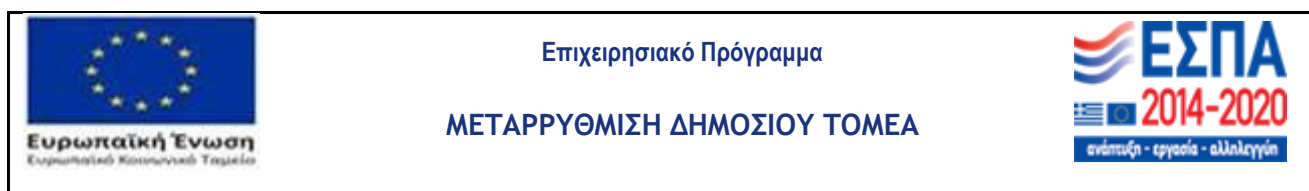
Η ανταλλαγή ακινήτων των Δήμων και των Κοινοτήτων μπορεί να γίνει χωρίς δημοπρασία. Στη περίπτωση αυτή, καθώς και στη περίπτωση της επιβάρυνσής τους με εμπράγματα δικαιώματα, ακολουθούνται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία του άρθρου 186.

Άρθρο 191

Αγορά ακινήτων

1. Οι διατάξεις του άρθρου 186 εφαρμόζονται αναλόγως για την αγορά ιδιωτικών ακινήτων εκ μέρους των Δήμων και των Κοινοτήτων. Ειδικά στην περίπτωση αγοράς ακινήτου, όπου σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 186 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων απαιτείται η εκτίμηση της αγοραίας αξίας του από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών ως προϋπόθεση για την κατάρτιση της σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας, το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, με απόφαση του που λαμβάνεται με την πλειοψηφία επί του συνόλου των μελών του, μπορεί να κρίνει ότι το ακίνητο αυτό είναι το μόνο κατάλληλο για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού και να αποφασίσει την απευθείας αγορά. Όπου, όμως, δεν προβλέπεται η εκτίμηση της αγοραίας αξίας του ακινήτου κατ' άρθρο 186 παρ. 6 του ΔΚΚ, τότε η κρίση περί του ότι το ακίνητο είναι το μόνο κατάλληλο, καθώς και η απόφαση για την απευθείας αγορά, λαμβάνονται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.

2. Επιτρέπεται η αγορά κτίσματος έτοιμου προς χρήση με το λειτουργικό του εξοπλισμό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας. Για τον σκοπό αυτόν καταρτίζεται προσύμφωνο αγοραπωλησίας ακινήτου, το οποίο προβλέπει την κατάρτιση οριστικής σύμβασης μεταβίβασης και την παράδοση του οικοδομήματος εντός της προβλεπόμενης, από τη διακήρυξη, προθεσμίας και σύμφωνα με τους όρους αυτής.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκ μέρους Δήμων και Κοινοτήτων απευθείας και χωρίς δημοπρασία αγορά ακινήτων που ανήκουν σε επιχειρήσεις στις οποίες αυτοί μετέχουν. Οι διατάξεις του άρθρου 186 παρ. 5 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 193

Χρηματοδοτική μίσθωση

1. Δήμοι, Κοινότητες, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να συμβάλλονται στο πλαίσιο συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν ως αντικείμενο πράγματα κινητά ή ακίνητα, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.
2. Όταν αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι ακίνητο τρίτου, τότε η μεν επιλογή του κατάλληλου ακινήτου γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί αγοράς ακινήτων, η δε σύναψη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί δανείων.
3. Όταν αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι κινητά πράγματα, τότε εφαρμόζονται οι διατάξεις περί προμηθειών.
4. Η δυνατότητα σύναψης χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.1665/ 1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει, δεν καταλαμβάνει τους φορείς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μπορεί να καθορίζονται πρόσθετες ειδικές προϋποθέσεις, καθώς και θέματα τεχνικού χαρακτήρα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

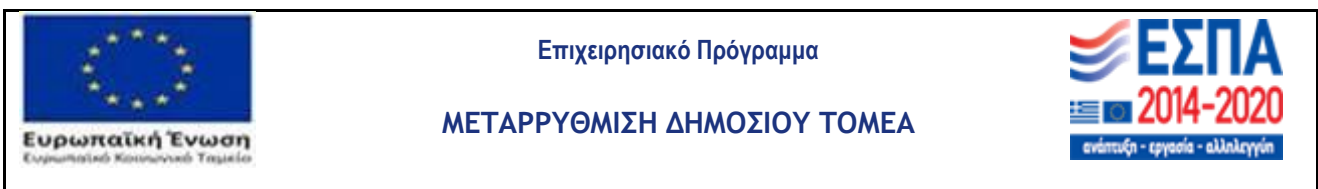
Άρθρο 194

Μίσθωση ακινήτων από τους Δήμους και τις Κοινότητες

Για ακίνητα που μισθώνουν οι Δήμοι και οι Κοινότητες γίνεται δημοπρασία. Αν η δημοπρασία που διεξήχθη δεν απέφερε αποτέλεσμα, μπορεί να γίνει απευθείας μίσθωση με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του συμβουλίου τους, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Επιτρέπεται η μίσθωση κτηρίου για τη στέγαση σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας ή και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τη θεσμοθετημένη χρήση της περιοχής, εφόσον μετά από δύο (2) άγονες δημοπρασίες δεν βρέθηκε κατάλληλο κτήριο σε περιοχή όπου επιτρέπεται η ζητούμενη χρήση. Για τη μίσθωση του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 3130/2003 (Α' 76) και της παρ. 9 του άρθρου 16 του ν. 627/1968 (Α' 266).

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία μίσθωση ακινήτου για την προσωρινή κάλυψη αναγκών στέγασης σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περίπτωση που δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες της δημοπρασίας έως και δύο (2) μήνες πριν την έναρξη του σχολικού έτους ή προκύπτουν επείγοντες και απρόβλεπτοι λόγοι κατά τη διάρκεια αυτού που υπαγορεύουν την προσωρινή μεταστέγαση του σχολείου σε άλλο κτήριο. Για τη σύναψη της σύμβασης απαιτείται ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με τα 2/3 του συνόλου των μελών του, καθώς και εκτίμηση της αρμόδιας επιτροπής καταλληλότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, η διάρκεια της μίσθωσης ορίζεται για ένα (1) έτος με δυνατότητα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παράτασης για άλλο ένα έτος, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται οι ανωτέρω λόγοι. Αναμίσθωση δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 196

Μεταγραφή συμβάσεων

Το πλήρες κείμενο των συμβάσεων, με τις οποίες γίνεται εκμίσθωση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από εννέα (9) έτη, μεταγράφεται ατελώς, στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου ή της Κοινότητας.

Άρθρο 198

Διαχείριση – Εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας που ανήκει σε περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες

1. Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται η διαχείριση και η εκμετάλλευση ακινήτων που ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες καθορίζεται με ομόφωνη απόφαση όλων των ενδιαφερόμενων οργανισμών. Σε περίπτωση διαφωνίας, επικρατεί η πλειοψηφία που υπολογίζεται, σύμφωνα με το μέγεθος του εξ αδιαιρέτου ποσοστού.

2. Οι δημοπρασίες για την εκποίηση ή την εκμίσθωση των ακινήτων αυτών γίνονται στην έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα ολόκληρα ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους, ενώπιον των δημάρχων ή των προέδρων Κοινοτήτων ή των νόμιμων αναπληρωτών τους που έχουν τη συγκυριότητα. Με απόφαση των συμβουλίων τους, μπορεί να ανατεθεί σε έναν από τους συγκύριους οργανισμούς η διενέργεια της δημοπρασίας από αρμόδιο όργανό του. Και στις δύο περιπτώσεις, η κατακύρωση της δημοπρασίας πρέπει να εγκριθεί από τα συμβούλια των Δήμων ή των Κοινοτήτων που έχουν συγκυριότητα.

Άρθρο 200

Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε Δήμους και Κοινότητες

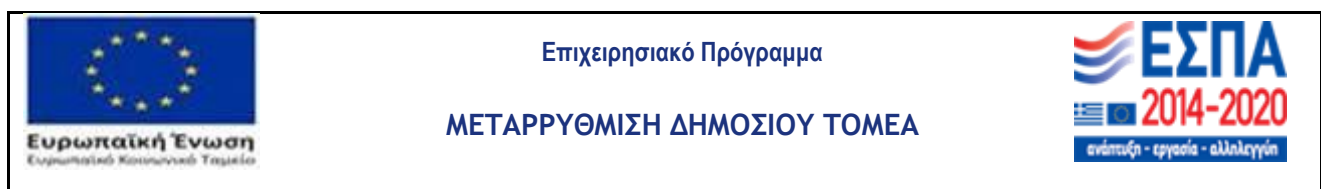
1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, επιτρέπεται να παραχωρηθούν ή να διατεθούν δωρεάν στους Δήμους ή στις Κοινότητες περιουσιακά στοιχεία οποιασδήποτε φύσεως, που ανήκουν στο Δημόσιο και σε δημόσια νομικά πρόσωπα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί το φορέα αυτόν.

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση ή τη διάθεση, καθώς και οι συνέπειες που συνεπάγεται η μη τήρησή τους.

Άρθρο 272

Διαχείριση βοσκοτόπων

Τις περιουσίες, που ανήκαν πριν από το νόμο ΔΝΖ' σε τέως Δήμους και προέρχονται από ιδιωτικές βοσκές, που η χρήση τους είχε αφεθεί από τους ιδιοκτήτες στην κοινή χρήση, διαχειρίζεται το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαχείριση δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας. Ειδικότερα, στους Δήμους ή στις Κοινότητες, που οι κάτοικοί τους μετακινούνται ομαδικά έξω από τη διοικητική περιφέρειά τους και στον ίδιο τόπο, για διαχείριση ή παραθερισμό, τις ανωτέρω βοσκές διαχειρίζεται ο Δήμος ή η Κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαχείριση ή ο παραθερισμός, και όχι ο Δήμος ή η Κοινότητα, στην Περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι βοσκές.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 286

Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων

Οι Δήμοι, οι Κοινότητες και τα νομικά τους πρόσωπα μπορούν να ασφαλίζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και την αστική τους ευθύνη.

7. Ν. 3852/2010

Άρθρο 271

Περιουσία των δήμων

1. Οι διατάξεις του άρθρου 180 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις συνένωσης δήμων ή κοινοτήτων κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.
2. Οι διατάξεις των άρθρων 179 και 181 του ν. 3463/ 2006 εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις προσάρτησης οικισμού τοπικής ή δημοτικής κοινότητας κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.
3. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 187 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους κατοίκους των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

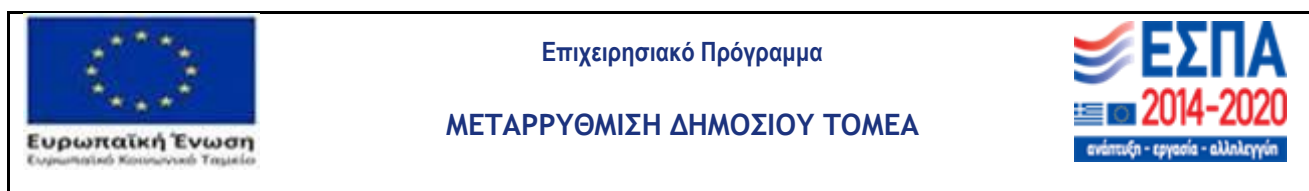
8. Ν. 3986/2011

Άρθρο 19

Σύσταση δικαιώματος επιφανείας

1. Κατά παρέκκλιση των άρθρων 953 και 954 του Αστικού Κώδικα, επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφανείας επί δημοσίων κτημάτων. Το δικαίωμα επιφανείας περιλαμβάνεται στην ακίνητη περιουσία κατά την έννοια του άρθρου 949 του Αστικού Κώδικα.
2. Η επιφάνεια συνιστάται για ορισμένο χρόνο με σύμβαση. Οι διατάξεις για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτων με συμφωνία εφαρμόζονται αναλόγως και για τη σύσταση επιφανείας. Η επιφάνεια δεν μπορεί να συσταθεί για χρόνο μεγαλύτερο των ενενήντα (99) ετών και μικρότερο των πέντε (5) ετών. Επιφάνεια που συστήθηκε για χρόνο μεγαλύτερο των ενενήντα εννέα (99) ετών ή μικρότερο των πέντε (5) ετών, ισχύει για ενενήντα εννέα (99) ή πέντε (5) έτη αντίστοιχα. Τα μέρη μπορούν με σύμβαση να παρατείνουν τη διάρκεια, υποχρέωση όμως παράτασης αναλαμβανόμενη εκ των προτέρων δεν δεσμεύει. Η συμφωνία παράτασης γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο υποβαλλόμενο σε μεταγραφή.
3. Επιφάνεια μπορεί να συσταθεί και σε έδαφος, συγκύριος του οποίου είναι ο επιφανειούχος. Δεν μπορεί να συσταθεί, αν η κυριότητα επί του εδάφους βαρύνεται με δικαίωμα επικαρπίας ή έχει ήδη επιβαρυνθεί με δικαίωμα επιφανείας.
4. Σύσταση δικαιώματος επιφανείας με χρησικτησία δεν επιτρέπεται.
5. Κτίσμα, που αποτελεί αντικείμενο δικαιώματος επιφανείας μπορεί να υπαχθεί στο καθεστώς διηρη-μένης ιδιοκτησίας από τον επιφανειούχο, κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα, του ν. 3741/1929 και του ν.δ. 1024/1971. Στην περίπτωση αυτή, οι επί μέρους οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες δεν έχουν ποσοστά συγκυριότητας στο έδαφος, αλλά ποσοστά εξ αδιαιρέτου στο δικαίωμα επιφανείας.
6. Επιτρέπεται διαίρεση του δικαιώματος επιφανείας με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την κυριότητα. Ως προς τα δικαιώματα τρίτων εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για την κυριότητα.

Άρθρο 20

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δυνητικό περιεχόμενο του δικαιώματος

1. Στο περιεχόμενο του δικαιώματος της επιφανείας είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται όροι αναφερόμενοι:

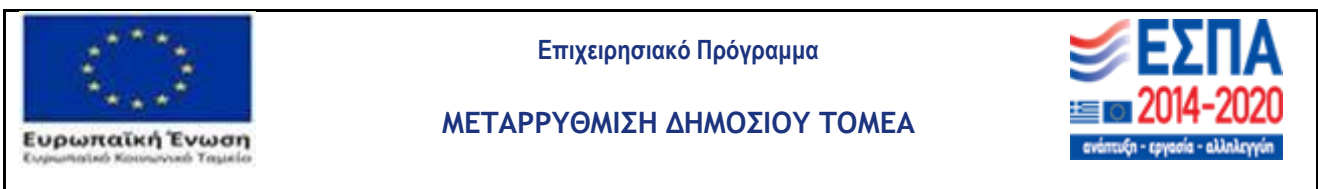
- α) στην ανέγερση, συντήρηση και χρησιμοποίηση του κτίσματος,
  - β) στην ασφάλιση του κτίσματος και την ανοικοδόμησή του σε περίπτωση καταστροφής του,
  - γ) στην κατανομή της καταβολής των βαρών οποιασδήποτε φύσης που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος επί του οποίου το κτίσμα θα οικοδομηθεί ή έχει ήδη οικοδομηθεί,
  - δ) στην υποχρέωση του επιφανειούχου να μεταβιβάσει το δικαίωμά του στον κύριο ή σε τρίτο υποδεικνυόμενο από τον κύριο,
  - ε) στο δικαίωμα του κυρίου να συναινεί στη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση του δικαιώματος υπέρ τρίτων,
  - στ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου να αποκτήσει και το έδαφος,
  - ζ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου προς αποζημίωση για τα περιερχόμενα στον κύριο κατά τη λήξη του δικαιώματος κτίσματα και στις προϋποθέσεις αποζημίωσης
  - η) στη χρήση του εδάφους επί του οποίου έχει συσταθεί η επιφάνεια
  - θ) στα δικαιώματα του κυρίου, ιδίως καταβολή ποινικής ρήτρας, αν ο επιφανειούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του,
  - ι) στην απαγόρευση παραίτησης του επιφανειούχου από το δικαίωμα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 22 ή τη διατήρηση των δικαιωμάτων τρίτων που βαρύνουν την επιφάνεια μετά τη λήξη ή απόσβεσή της
2. Οι παραπάνω όροι περιλαμβάνονται στη σύμβαση σύστασης της επιφανείας ή σε μεταγενέστερη σύμβαση μεταξύ κυρίου και επιφανειούχου. Η σύμβαση αυτή γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο υποβαλλόμενο σε μεταγραφή. Οι παραπάνω όροι ενεργούν υπέρ και κατά του κυρίου και του επιφανειούχου και των διαδόχων τους.

Άρθρο 21

Μεταβίβαση και επιβάρυνση - Βάρη του ακινήτου

- 1. Η επιφάνεια είναι μεταβιβαστή εν ζωή ή αιτία θανάτου. Μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς σε εταιρεία. Η μεταβίβαση της επιφανείας γίνεται όπως και η μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου.
- 2. Επιτρέπεται η σύσταση υποθήκης, η εγγραφή προσημείωσης, καθώς και η σύσταση πραγματικών και προσωπικών δουλειών, οι οποίες βαρύνουν το δικαίωμα επιφανείας.
- 3. Αν έχει συμφωνηθεί ότι η μεταβίβαση ή η επιβάρυνση της επιφανείας εξαρτάται από τη συναίνεση του κυρίου, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, η συναίνεση αυτή πρέπει να υποβληθεί σε μεταγραφή. Η έλλειψη της συναίνεσης καθιστά τη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση ανίσχυρη. Συναίνεση δεν απαιτείται σε περίπτωση αναγκαστικού πλειστηριασμού ή πτώχευσης.
- 4. Αν δεν υπάρχει αντίθετος όρος στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ο επιφανειούχος υποχρεούται να φέρει κατά τη διάρκεια της επιφανείας τα οποιασδήποτε φύσης βάρη που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος, επί του οποίου υφίσταται το δικαίωμα επιφανείας.
- 5. Προγενέστερα εμπράγματα δικαιώματα επί του ακινήτου εξακολουθούν να βαρύνουν το ακίνητο, εκτός αν ο δικαιούχος συναινέσει στον περιορισμό τους επί του εδάφους ή του κτίσματος.

Άρθρο 22

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Λήξη και απόσβεση επιφανείας – Αποτελέσματα

1. Η επιφάνεια λήγει με την παρέλευση του χρόνου διάρκειάς της.
2. Η επιφάνεια αποσβέννυται άμα ενωθεί με την κυριότητα επί του εδάφους στο ίδιο πρόσωπο.
3. Αν δεν έχει ορισθεί το αντίθετο στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, η επιφάνεια αποσβέννυται με μονομερή δήλωση του επιφανειούχου προς τον κύριο ότι παραιτείται. Η δήλωση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που κοινοποιείται στον κύριο και υποβάλλεται σε μεταγραφή.
4. Η καταστροφή του κτίσματος δεν επάγεται απόσβεση της επιφανείας.
6. Όταν η επιφάνεια λήξει ή αποσβεσθεί, τα κτίσματα και οι οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες περιέρχονται στον κύριο. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία με βάση την περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, ο επιφανειούχος δεν δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση ή απόδοση αδικαιολόγητου πλουτισμού για τα κτίσματα αυτά, ούτε να τα κατεδαφίσει ή να τα απομακρύνει από τη θέση τους.
7. Όταν η επιφάνεια λήξει ή αποσβεσθεί, ο επιφανειούχος υποχρεούται να αποδώσει τα κτίσματα στον κύριο.
8. Η λήξη επιφέρει την απόσβεση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τρίτων επί του δικαιώματος επιφανείας.
9. Εάν κατά το χρόνο απόσβεσης του δικαιώματος επιφανείας υπάρχουν εμπράγματα δικαιώματα τρίτων επ' αυτού, δεν επέρχεται απόσβεση της επιφάνειας σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, αλλά η επιφάνεια συνεχίζει στο πρόσωπο του κυρίου μέχρι τη λήξη της, μπορεί να μεταβιβαστεί περαιτέρω και τα εμπράγματα δικαιώματα τρίτων εξακολουθούν να βαρύνουν της επιφάνεια.

Άρθρο 23

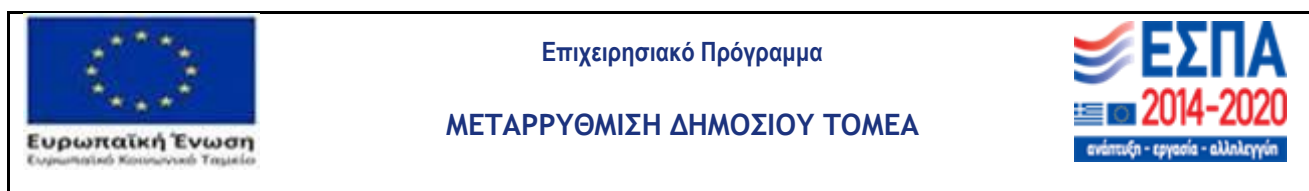
Συνέπειες της λήξης της επιφάνειας για τις ενοχικές συμβάσεις

Αν δεν υπάρχει συναίνεση του κυρίου, η λήξη της επιφανείας επιφέρει τη λύση των ενοχικών συμβάσεων που έχει συνάψει ο επιφανειούχος με τρίτους με αντικείμενο το κτίσμα, του κυρίου μη υποχρεωμένου σε οποιαδήποτε αποζημίωση προς τον τρίτο.

Άρθρο 24

Προστασία επιφανειούχου

Σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος του επιφανειούχου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την προστασία της κυριότητας.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 25

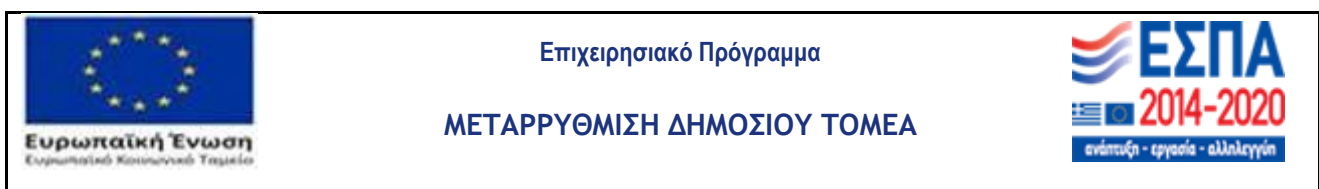
Αντάλλαγμα

1. Η σύσταση του δικαιώματος επιφανείας γίνεται είτε αντί ορισμένου τμήματος, που καταβάλλεται ολόκληρο κατά τη σύσταση ή πιστώνεται ολικά ή μερικά, είτε αντί καταβολής εδαφονομίου είτε με συνδυασμό των δύο.
2. Τα σχετικά με το αντάλλαγμα ζητήματα καθορίζονται κατά τη σύσταση της επιφανείας ή με μεταγενέστερη συμφωνία. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι το εδαφονόμιο θα προκαταβληθεί για μέρος ή το σύνολο της διάρκειας της επιφανείας με μείωση του ποσού του, που λαμβάνει χώρα με την εφαρμογή συμφωνούμενου συντελεστή προεξόφλησης.

Άρθρο 26

Κτηματολόγιο – Φορολογική Μεταχείριση - Ειδικές Διατάξεις

1. Σε περίπτωση λειτουργίας κτηματολογίου, η προβλεπόμενη στον παρόντα νόμο δημοσιότητα με εγγραφή στα βιβλία μεταγραφών γίνεται στα κτηματολογικά βιβλία.
- 2.α. Για την εφαρμογή της φορολογικής εν γένει νομοθεσίας το εμπράγματο δικαίωμα της επιφανείας εξομοιώνεται με εκείνο της επικαρπίας.
β. Για την εφαρμογή των διατάξεων φορολογίας εισοδήματος το κόστος κτήσης του δικαιώματος επιφάνειας (είτε κατά τη σύσταση είτε σε μεταγενέστερη μεταβίβαση) εκπίπτει τμηματικά και ισόποσα από τα ακαθάριστα έσοδα των χρήσεων που διαρκεί το δικαίωμα επιφάνειας. Αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιφανειούχου επιχείρησης το σύνολο των εκπτώσεων του προηγούμενου εδαφίου, χωρίς να απαιτείται επιμερισμός βάσει της σχέσης αξίας γης και κτισμάτων. Από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης εκπίπτει το τίμημα για τη σύσταση προσωπικής ή πραγματικής δουλείας επί δικαιώματος επιφάνειας. Για τον τρόπο υπολογισμού της έκπτωσης κατά το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζονται τα οριζόμενα στα δύο πρώτα εδάφια της υποπαραγράφου αυτής.
γ. Για την εφαρμογή των διατάξεων περί του δικαιώματος έκπτωσης και επιστροφής του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, σε περίπτωση ανέγερσης κτισμάτων από τον επιφανειούχο και, περαιτέρω, μεταβίβασης του δικαιώματος επιφάνειας επί των κτισμάτων αυτών παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης και επιστροφής του φόρου εισροών που επιβάρυνε την κατασκευή του υπό τους ίδιους όρους και στην ίδια έκταση που ισχύουν για τη μεταβίβαση πλήρους κυριότητας. Σε περίπτωση που η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι μικρότερη από τη συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος του μεταβιβάζοντα κατά τη στιγμή της μεταβίβασης, η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι τουλάχιστον είκοσι έτη. Εάν η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι μικρότερη από τη συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος του μεταβιβάζοντα κατά τη στιγμή της μεταβίβασης και περαιτέρω η διάρκεια του μεταβιβαζόμενου δικαιώματος επιφάνειας είναι μικρότερη των είκοσι ετών, το δικαίωμα έκπτωσης και επιστροφής του φόρου εισροών περιορίζεται αναλογικά με βάση τους μήνες. Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε ημερών λαμβάνεται ως μήνας.
3. Ο κύριος δύναται να τιτλοποιεί παρούσες και μελλοντικές απαιτήσεις από εδαφονόμια από δικαιώματα επιφανείας που έχουν συσταθεί ή που πρόκειται να συσταθούν κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 10 και 14 του ν. 3156/2003 (Α' 157). Με την επιφύλαξη των διατάξεων για τις κρατικές ενισχύσεις το Δημόσιο δύναται να παρέχει εγγύηση για τις ομολογίες που εκδίδονται στο πλαίσιο της τιτλοποίησης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Σε περίπτωση που ο κύριος κατά τη διάρκεια της επιφανείας πρόκειται να εκποιήσει με δημόσιο διαγωνισμό το ακίνητο, επί του οποίου έχει συσταθεί δικαίωμα επιφανείας, ο επιφανειούχος έχει δικαίωμα να το αποκτήσει κατά προτεραιότητα έναντι άλλων που υποβάλλουν ουσιαστικά όμοιες προσφορές.

5. Οι διατάξεις για την κατάσχεση ακινήτου εφαρμόζονται και για την κατάσχεση του δικαιώματος της επιφάνειας.

6. Σε περίπτωση πλειστηριασμού του δικαιώματος επιφάνειας οι γεγενημένες απαιτήσεις του κυρίου έναντι του επιφανειούχου για τη καταβολή του προβλεπόμενου στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου ανταλλάγματος ικανοποιούνται μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης και πριν την διαίρεση του πλειστηριάσματος σε ποσοστά κατά τα άρθρα 977 και 1007 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ομοίως ικανοποιούνται οι απαιτήσεις αυτές και σε περίπτωση πτώχευσης ή ειδικής εκκαθάρισης μετά την αφαίρεση των δικαστικών εξόδων, των εξόδων διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας, στα οποία περιλαμβάνεται και η προσωρινή και οριστική αντιμισθία του συνδίκου και των τυχόν ομαδικών πιστωμάτων ή αντίστοιχα των εξόδων εκκαθάρισης στα οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες λειτουργίας της επιχείρησης κατά τη εκκαθάριση.

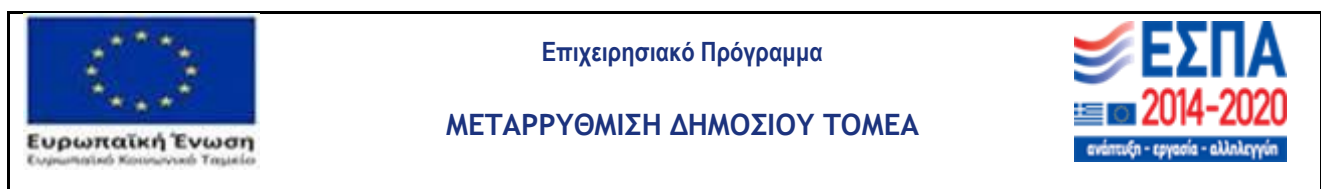
9. Ν. 4013/2011

Άρθρο 15

Ρύθμιση θεμάτων Εμπορικών Μισθώσεων

12. Μισθώσεις ακινήτων, που υπάγονται στο π.δ. 34/ 1995 (Α' 30), οι οποίες αφορούν σε ακίνητα στα οποία στεγάζονται επιχειρήσεις με εκμισθωτή το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα πλην της ΕΤΑΔ, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν παραταθεί ή ανανεωθεί, εφόσον δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές μισθωμάτων ή άλλες οφειλές προς τον οικείο φορέα και υποβληθεί βιώσιμο επιχειρηματικό πλάνο για εκσυγχρονισμό και ανακαίνιση του ακινήτου που εγκρίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του εκμισθωτή, μπορούν να παρατείνονται μέχρι δώδεκα (12) χρόνια από τη λήξη τους με απόφαση του αρμόδιου οργάνου και με απευθείας σύναψη σύμβασης παράτασης της μίσθωσης με τον εγκατεστημένο στο μίσθιο μισθωτή. Το ίδιο ισχύει και για μισθώσεις των παραπάνω ακινήτων που έχουν λήξει, εφόσον το μίσθιο δεν έχει αποδοθεί και δεν υφίσταται αντισυμβατική διακράτηση.

14. Μισθώσεις ακινήτων που υπάγονται στο π.δ. 34/ 1995, οι οποίες αφορούν σε ακίνητα που βρίσκονται σε παραμεθόριους νησιωτικούς δήμους χαρακτηρισμένους τουριστικούς τόπους και στα οποία στεγάζονται τουριστικές επιχειρήσεις των άρθρων 1 του β.δ. 436/1961 και 2 του ν. 2160/1993, που καταρτίστηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 19 του άρθρου 7 του ν. 2741/1999 «Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις» (Α' 199), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν. 3517/2006 (Α' 271), με ετήσιο μίσθωμα ίσο ή μεγαλύτερο από το 6% της εκάστοτε αντικειμενικής ή της αγοραίας αξίας του μισθίου στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων με αντικειμενικά κριτήρια, εφόσον δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές μισθωμάτων ή άλλες οφειλές προς τον οικείο φορέα, μπορούν να τροποποιηθούν ως προς τον όρο αυτόν με συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών. Στην περίπτωση αυτή, το συμφωνηθέν μίσθωμα δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 4,8% της εκάστοτε ισχύουσας αντικειμενικής αξίας ή της αγοραίας αξίας του μισθίου, κατά την παραπάνω διάκριση.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

10. Ν. 4049/2012

Άρθρο 23**Όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση κατά κυριότητα ή χρήση αθλητικών εγκαταστάσεων προς Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Τουρισμού, μετά από σύμφωνη γνώμη του κυρίου των κατωτέρω αναφερόμενων ακινήτων εγκαταστάσεων, που παρέχεται με απόφαση του οικείου κατά περίπτωση οργάνου, δύναται να μεταβιβαστεί αιτία δωρεάς η κυριότητα ή να παραχωρηθεί άνευ ανταλλάγματος η χρήση ολόκληρων ή τμημάτων εδαφικών εκτάσεων μετά των εντός αυτών κειμένων κτηριακών και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή εποπτευόμενα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού νομικά πρόσωπα, προς τους δήμους και τις περιφέρειες, μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

Κάθε μεταβίβαση κυριότητας ή παραχώρηση χρήσεως των εγκαταστάσεων που περιγράφονται ανωτέρω τελεί υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) να διατηρείται εσαεί η αθλητική χρήση των παραχωρούμενων κατά κυριότητα ή χρήση εγκαταστάσεων και β) το συνολικό κόστος τυχόν εργασιών για την ανέγερση ή κατασκευή νέων εγκαταστάσεων ή την τέλεση εργασιών επισκευής, ανακαίνισης, επέκτασης ή βελτίωσης των υφιστάμενων, καθώς και το σύνολο των πάσης φύσεως λειτουργικών δαπανών να καλύπτεται αποκλειστικά και μόνο από τον δικαιούχο της παραχώρησης δήμο ή περιφέρεια.

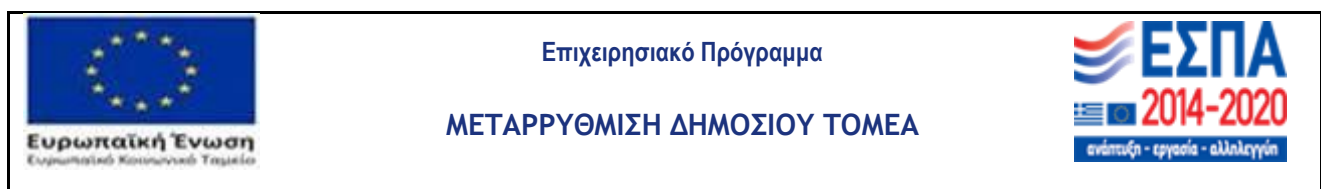
Η κατά τα ανωτέρω μεταβίβαση διενεργείται υπό τον όρο του αμεταβίβαστου σε τρίτους.

11. Ν. 4301/2014

Άρθρο 19**Ρυθμίσεις για την Εκκλησία της Κρήτης**

8.α) Επιτρέπεται προς εκπλήρωση των σκοπών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης και των υπαγομένων σε αυτά Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, η δωρεάν παραχώρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή κατοχής επί εκκλησιαστικών, δημοσίων ή ακινήτων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.. Οι μεταβιβάσεις αυτές, όπως και οι άνευ ανταλλάγματος μεταβιβάσεις ακινήτων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή ιδιωτών, επί των οποίων λειτουργεί ή με σκοπό να ανεγερθεί Ιερός Ναός ή Επισκοπή ή Ιερά Μονή, προς το οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή μεταξύ εκκλησιαστικών νομικών προσώπων του παρόντος νόμου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τους απαλλάσσονται των τελών μεταγραφής.

β) Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ενοριών εκκλησιαστικά ακίνητα, που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια των νέων Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους ως, οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα. Η Ενορία υποχρεούται σε απογραφή των ακινήτων, που περιέρχονται σε αυτή και η έκθεση απογραφής που περιγράφει τα ακίνητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, εγκρίνεται από το Μητροπολιτικό Συμβούλιο, περιβάλλεται τον συμβολαιογραφικό τύπο και μαζί με την περίληψη, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ. 533/1963 (Α΄147), καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμοδίου υποθηκοφυλακείου και αναλόγως πραγματοποιούνται και οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές. Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής δεν αποτελούν μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη.

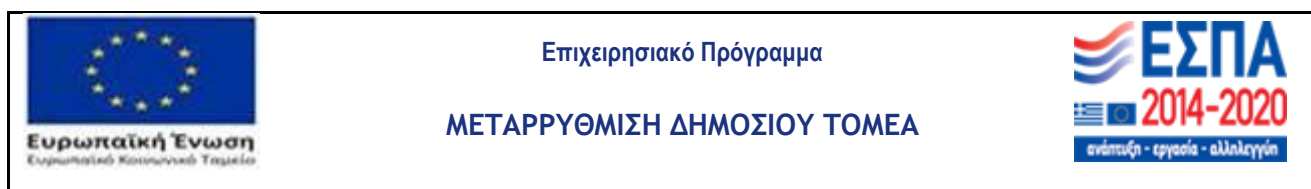

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διαλύσεως, συγχωνεύσεως ή ανασυστάσεως Ιερών Μονών ή συστάσεως μετοχίου από διαλελυμένες ή ερη-μωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεις Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Εκκλησίας της Κρήτης ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε και συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω.

γ) Όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, δεν θίγονται οι ρυθμίσεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία (ν. 2961/2001, Α' 266) και του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000, Α' 248), όπως εκάστοτε ισχύουν.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 22**Διαχείριση και αξιοποίηση περιουσίας των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου**

3. Επιτρέπεται προς εκπλήρωση των σκοπών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου και των υπαγομένων σε αυτά Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, η δωρεάν παραχώρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή κατοχής επί εκκλησιαστικών, δημοσίων ή ακινήτων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.. Οι μεταβιβάσεις αυτές, όπως και οι άνευ ανταλλάγματος μεταβιβάσεις ακινήτων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή ιδιωτών, επί των οποίων λειτουργεί ή με σκοπό να ανεγερθεί Ιερός Ναός ή Επισκοπείο ή Ιερά Μονή, προς το οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή μεταξύ εκκλησιαστικών νομικών προσώπων του παρόντος νόμου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τους, απαλλάσσονται των τελών μεταγραφής.

12. Ν. 4325/2015

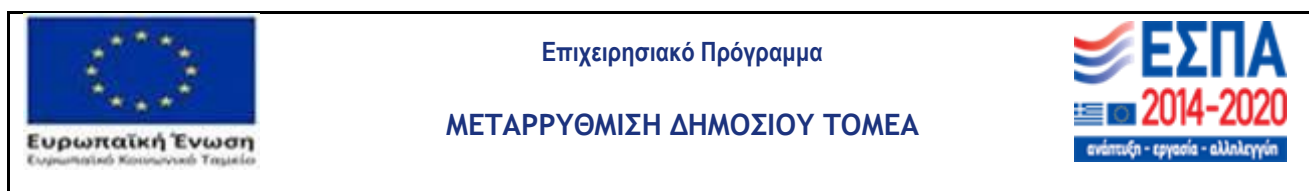
Άρθρο 42

Όσοι αναγνωρίστηκαν δικαιούχοι δημοτικών ή κοινοτικών οικοπέδων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 249 του Π.δ.410/1995 (Α' 231) και δεν έχουν εκπληρώσει, μέσα στην τασσόμενη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 284 παρ. 3 (Α' 87), προθεσμία όλες τις υποχρεώσεις τους, μπορούν μετά από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και εφόσον εξακολουθούν να είναι κάτοχοι των ανωτέρω οικοπέδων αυτοί ή οι κληρονόμοι τους, να εκπληρώσουν όλες τις υποχρεώσεις μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

13. Ν. 4351/2015

Άρθρο 19**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Έξι (6) μήνες μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, για κάθε Περιφέρεια της Χώρας δύναται να καταρτίζονται προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, σε μία ή περισσότερες Περιφερειακές Ενότητες, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των βοσκήσιμων γαιών της κάθε περιοχής. Για τα προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 3, 5, 6 και 7.
2. Μέχρι την έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, η χρήση της βοσκής εντός των βοσκήσιμων γαιών επιτρέπεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της δασικής νομοθεσίας.
3. Η προστασία και διαχείριση βοσκήσιμων γαιών, στις οποίες υπάγονται και εκτάσεις των ακινήτων της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4061/2012 γίνεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.
4. Παρατείνεται για τη θερινή περίοδο του έτους 2015 η εκμίσθωση των δημοτικών εκτάσεων στους μετακινούμενους κτηνοτρόφους που μίσθωσαν το έτος 2014 τις εκτάσεις αυτές. Το ύψος του αντιτίμου για τη θερινή περίοδο του έτους 2015 παραμένει το ίδιο με εκείνο του έτους 2014.
5. Για τη μεταβατική περίοδο μέχρι την έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης του άρθρου 3:
  - α) Η κατανομή των επιλέξιμων βοσκότοπων στους κτηνοτρόφους της χώρας, πραγματοποιείται σύμφωνα με την αριθμ. 873/55993/20.5.2015 (Β'942) κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία τροποποιείται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

β) Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της χώρας συνιστάται επιτροπή με έργο:

αα) Τον έλεγχο της χωροταξικής ορθότητας της κατανομής και τη διόρθωση τυχόν σφαλμάτων αυτής που εντοπίζονται σε τοπικό επίπεδο.

ββ) Τη χωρική αναπροσαρμογή της κατανομής των δικαιωμάτων χρήσης της βοσκής σε περίπτωση που σε τμήματα ή και σε ολόκληρη τη βοσκήσιμη γη απαγορευτεί η βόσκηση ή αυτή χαρακτηριστεί αναδασωτέα στο πλαίσιο της δασικής νομοθεσίας.

γγ) Την κατανομή επιλέξιμων βοσκήσιμων γαιών από τις εκτάσεις οι οποίες αποτελούν απόθεμα, σε νέους κτηνοτρόφους και σε κτηνοτρόφους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας.

δδ) Την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των κτηνοτρόφων.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται, οι αρμοδιότητες, ο αριθμός των μελών, η θητεία, οι ιδιότητές τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με το έργο και τη λειτουργία των επιτροπών.

Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ορίζονται τα μέλη των επιτροπών.

δ) Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζεται το ύψος του μισθώματος.

ε) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται θέματα που αφορούν το μίσθωμα και τους υπόχρεους καταβολής μισθώματος για τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής, το χρονικό διάστημα παραχώρησης που δεν μπορεί να ξεπερνά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, τη διαδικασία και τους όρους μίσθωσης, τον τρόπο καταβολής και διάθεσης του μισθώματος στις οικείες περιφέρειες με σκοπό την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, τις κυρώσεις και τα αρμόδια όργανα επιβολής τους, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

14. Ν. 4368/2016

Άρθρο 12

Εκποίηση δημοτικών ακινήτων σε άστεγους δημότες

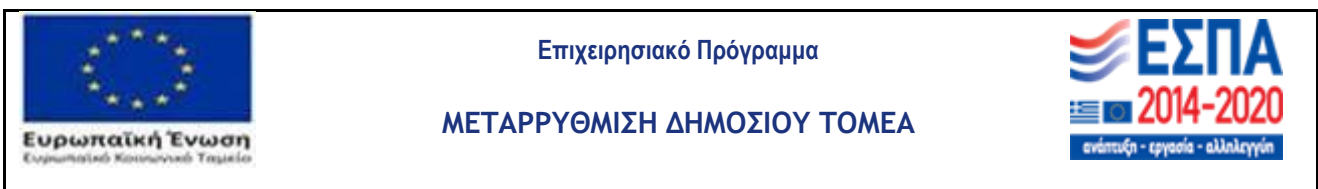
Στους αναγνωρισμένους ως δικαιούχους δημοτικών ή κοινοτικών οικοπέδων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 187 του ν. 3463/2006 (Α' 114), που δεν έχουν εκπληρώσει, μέσα στην τασσόμενη κατά τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου προθεσμία, μέρος ή όλες τις υποχρεώσεις τους (καταβολή τιμήματος, ανέγερση οικοδομής κ.λπ.) και εφόσον εξακολουθούν να είναι κάτοχοι των ανωτέρω οικοπέδων, αυτοί ή οι κληρονόμοι τους, μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, να δοθεί το δικαίωμα εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία οκτώ (8) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

15. Ν. 4483/2017

Άρθρο 71

Μεταβίβαση σχολικών ακινήτων στους Δήμους

Ακίνητα, χαρακτηρισμένα, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στα οικεία ρυμοτομικά σχέδια, ως κατάλληλα για την κάλυψη αναγκών σχολικής στέγης, τα οποία με οποιονδήποτε τρόπο περιήλθαν στις πρώην Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και ανήκουν πλέον στις περιφέρειες κατά κυριότητα, χωρίς να έχουν ανεγερθεί σε αυτά σχολικές μονάδες, λόγω της μεταβίβασης της σχετικής αρμοδιότητας στους οικείους δήμους,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στους δήμους, στην τοπική αρμοδιότητα των οποίων ανήκουν, κατόπιν έκδοσης σχετικής διαπιστωτικής πράξης από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του οικείου Υποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου. Σχολικές μονάδες, που βρίσκονται στο στάδιο της ανέγερσης, μεταβιβάζονται στους οικείους δήμους μαζί με τον εξοπλισμό τους, αμέσως μόλις αποπερατωθούν και παραληφθούν νομίμως, με όμοια διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 72

Προθεσμία μεταγραφής αποφάσεων για ακίνητη περιουσία δημοσίων σχολείων

Η μεταγραφή των αποφάσεων της παρ. 1 του άρθρου 274 του ν. 3463/2006 (Α' 114), εφόσον δεν έχει συντελεστεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, γίνεται ατελώς, ύστερα από αίτημα του αρμόδιου δήμου, στα οικεία άμισθα ή έμμισθα υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

16. Ν. 4555/2018

Άρθρο 194

Ηλεκτρονική Βάση Καταγραφής Ακίνητης Περιουσίας

1. Για την υποστήριξη των Ο.Τ.Α., με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους και για την ενίσχυση του επιτελικού σχεδιασμού πολιτικών και δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών βάση δεδομένων με τίτλο «Καταγραφή Ακίνητης Περιουσίας Ο.Τ.Α.».
2. Οι περιφέρειες, οι δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου καταχωρίζουν στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1 το σύνολο των στοιχείων των ακινήτων τους και τις τυχόν μεταβολές αυτών.
3. Οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της καταχώρισης και τακτικής ενημέρωσης τυχόν μεταβολών στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1.
4. Υφιστάμενες βάσεις δεδομένων με στοιχεία της ακίνητης περιουσίας των Ο.Τ.Α. κοινοποιούνται, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, στο Υπουργείο Εσωτερικών.

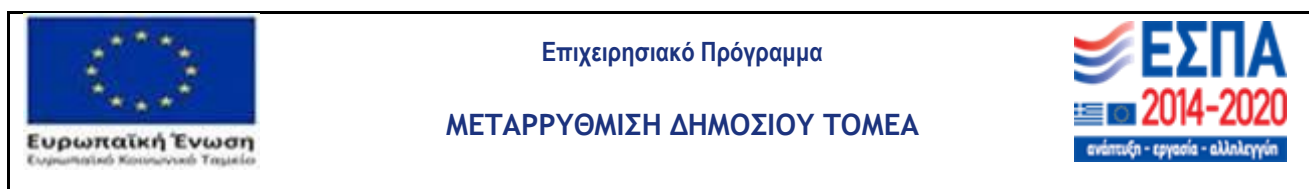
II. Διαχείριση ακίνητης και κινητής περιουσίας Περιφερειών

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 97: Περιουσία

(Άρθρο 26 Ν. 2218/94)

1. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οφείλουν να διατηρούν και να προστατεύουν την περιουσία τους και να τη διαχειρίζονται με τρόπο επιμελή και αποδοτικό.
2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε ανήκει στην περιουσία των Ν.Α. καταγράφεται σε βιβλία, ο τύπος και το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Για τα ακίνητα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οφείλουν να καταρτίζουν και τηρούν κτηματολόγιο.
3. Η ακίνητη περιουσία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να ασκούν ή να διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία, για την εκπλήρωση του σκοπού τους.
5. Διατάξεις της νομοθεσίας που προβλέπουν την παραχώρηση της χρήσης ή τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητών ή ακινήτων του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου σε Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται αναλόγως και στις Ν.Α.. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί επίσης να καταχωρούνται κατά χρήση ή να μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στις Ν.Α. ακίνητα ή κινητά που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου.
6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος καταρτίσεως και τηρήσεως κτηματολογίου της Ν.Α., τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο κτηματολόγιο, οι προϋποθέσεις, ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την αγορά και μίσθωση κινητών ή ακινήτων, την αποδοχή δωρεών κινητών ή ακινήτων και την εκποίηση, δωρεά, παραχώρηση της χρήσης ή εκμίσθωση κινητών ή ακινήτων.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 273

Περιουσία περιφερειών

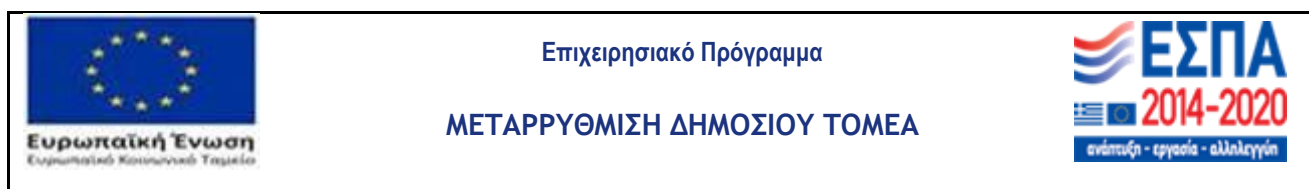
1. Εφαρμοστέες διατάξεις για τα θέματα απόκτησης, διαχείρισης, προστασίας και διάθεσης της ακίνητης και κινητής περιουσίας των περιφερειών, είναι οι αντίστοιχες διατάξεις του π.δ. 30/1996 και του π.δ. 242/1996, όπως αυτές ισχύουν και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά με τον παρόντα νόμο. Για την εφαρμογή των ανωτέρω, όπου στις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων αυτών αναφέρεται «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή» και «Νομαρχιακό Συμβούλιο», νοούνται, αντίστοιχα, η «Περιφέρεια», ο «Περιφερειάρχης», η «Οικονομική Επιτροπή» και το «Περιφερειακό Συμβούλιο».
2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων κάθε Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Νομαρχιακού Διαμερίσματος, διατηρούνται.

3. Ν. 4555/2018

Άρθρο 194

Ηλεκτρονική Βάση Καταγραφής Ακίνητης Περιουσίας

1. Για την υποστήριξη των Ο.Τ.Α., με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους και για την ενίσχυση του επιτελικού σχεδιασμού πολιτικών και δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών βάση δεδομένων με τίτλο «Καταγραφή Ακίνητης Περιουσίας Ο.Τ.Α.».
2. Οι περιφέρειες, οι δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου καταχωρίζουν στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1 το σύνολο των στοιχείων των ακινήτων τους και τις τυχόν μεταβολές αυτών.
3. Οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της καταχώρισης και τακτικής ενημέρωσης τυχόν μεταβολών στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1.
4. Υφιστάμενες βάσεις δεδομένων με στοιχεία της ακίνητης περιουσίας των Ο.Τ.Α. κοινοποιούνται, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, στο Υπουργείο Εσωτερικών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

III. Δάνεια Δήμων και Περιφερειών

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 96: Δάνεια

(Άρθρο 25 Ν. 2218/94)

1. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα και τράπεζες του εσωτερικού, με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς, για την πραγματοποίηση του σκοπού τους.

Μπορούν επίσης να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια ύστερα από έγκριση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς.

2. Δάνεια συνάπτονται ύστερα από απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, με την οποία καθορίζονται το ύψος, ο σκοπός, οι όροι και η τοκοχρεωλυτική δόση. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση των έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται εξαιρετικά σε περίπτωση αδυναμίας χρησιμοποίησής του για το σκοπό που συνομολογήθηκε, να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλου έργου, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του συμβουλίου.

4. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά την σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση των δανείων δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

5. Τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων εκ μέρους Ν.Α. μειώνονται στο ένα δεύτερο. Τα κάθε είδους δικαιώματα εμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεις ή κατασχέσεως σε βάρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, μειώνονται επίσης στο ένα δεύτερο.

6. Εγγυήσεις του Δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Η εγγύηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει να παράσχει ο δανειζόμενος, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.

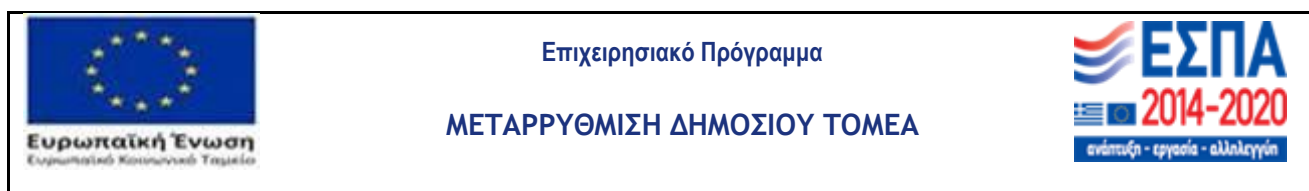
7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα ιδρύματα και τα λοιπά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συνιστώνται από τις Ν.Α..

8. Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που εκχωρούν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

9. Οι διατάξεις του Π.Δ. 256/1984 (ΦΕΚ 101 Α') "Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης δανείων στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε άλλους φορείς από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων εφαρμόζονται αναλόγως και για τη χρηματοδότηση των Ν.Α., των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ιδρυμάτων και επιχειρήσεων των Ν.Α..

2. Ν. 3463/2006

Άρθρο 176

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διαδικασία συνομολογήσεως

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το Κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αποκλειστικά για την πραγματοποίηση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών.

2. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου και η οποία λαμβάνεται, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του και η τοκοχρεωλυτική δόση.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου έργου, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

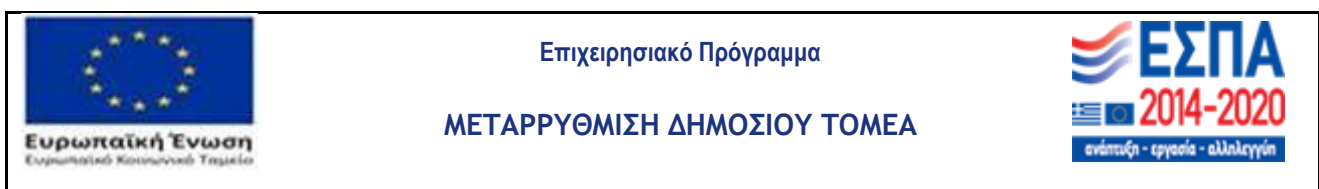
Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον προκαταρκτική τεχνική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα. Αν και ο σκοπός αυτός ματαιωθεί, λύεται η δανειακή σύμβαση και το δάνειο ή το τμήμα αυτού επιστρέφεται στον δανειστή.

4. Για τη συνομολόγηση δανείου ποσού άνω του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμό έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ή άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων ή άνω των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των ογδόντα χιλιάδων (80.000) κατοίκων ή άνω των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) κατοίκων ή άνω των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, η σχετική απόφαση του οικείου συμβουλίου λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

Τα ανωτέρω ποσά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η ανωτέρω αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων δεν απαιτείται για δάνεια που συνομολογούνται προς καταβολή αποζημιώσεων για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, καθώς και για εκείνα που αφορούν αναχρηματοδότηση συναφθέντων δανείων με ευνοϊκότερους όρους.

5. Η εξυπηρέτηση του δανείου επιτρέπεται να γίνεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από έσοδα που προέρχονται από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από τα ανταποδοτικά τέλη ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.). Επιτρέπεται η λήψη δανείου με εκχώρηση εσόδων για την ασφάλειά του από ανταποδοτικά τέλη με την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται με την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη.

Επίσης επιτρέπεται η λήψη δανείου με ασφάλεια την εκχώρηση εσόδων από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.), που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.), υπό την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται για την εξυπηρέτηση ή εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών ή δράσεων, που

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προβλέπονται από τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή την εξειδικευμένη επιχορήγηση.

Στους πιο πάνω περιορισμούς δεν περιλαμβάνονται τα κάθε είδους λοιπά έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται για λήψη δανείων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, κατόπιν εκχωρήσεως ή ενεχυριάσεως, με την επιφύλαξη τυχόν ρητής αντίθετης διάταξης.

6. Απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης, με εξαίρεση τα δάνεια που συνομολογούνται με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αποτελεί η πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, από την οποία προκύπτει η νομιμότητα της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

7. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, με σκοπό την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητάς τους και αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των λειτουργικών τους δαπανών, μπορούν να συνομολογούν με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου:

α) Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις Ανοιχτών Αλληλόχρεων Λογαριασμών με όριο έως τέσσερα τοις εκατό (4%) του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού του τελευταίου Ισολογισμού Χρήσης τους και στην περίπτωση μη εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) επί των μέσων ταμειακών και τραπεζικών καταθετικών υπολοίπων του προηγούμενου τριμήνου, μη συμπεριλαμβανομένων των διαθεσίμων που προορίζονται για επενδυτικούς σκοπούς και
β) Συμβάσεις δημιουργίας χρεωστικού υπολοίπου σε λογαριασμούς καταθέσεων. Το χρεωστικό υπόλοιπο αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του μέσου ετήσιου πιστωτικού υπολοίπου των τηρούμενων καταθετικών λογαριασμών τους.

Επί των ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5, 6 και 8 του παρόντος άρθρου.

8.α. Οι Δήμοι μπορούν να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια, για την πραγματοποίηση των σκοπών της αρμοδιότητάς τους, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

β. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται, από την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού.

γ. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έκδοση κάθε ομολογιακού δανείου.

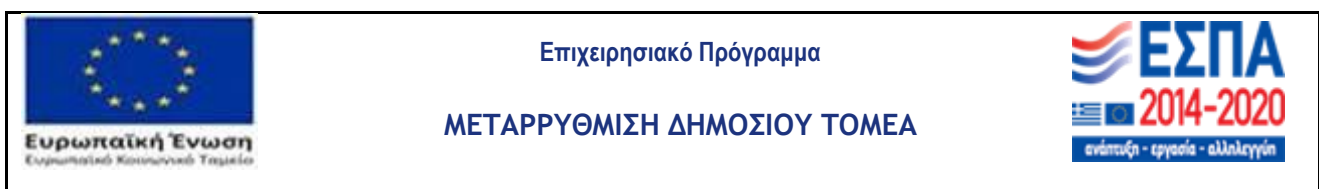
9. Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου παρέχονται μόνο για δάνεια των Ο.Τ.Α. που συνομολογούνται με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της αλλοδαπής και σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ν. 2322/1995 (ΦΕΚ 143 Α').

10. Όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 6 διώκονται για παράβαση του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα και παραλλήλως ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 141.

Άρθρο 177

Δαπάνες για τη συνομολόγηση δανείων

1. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τους Δήμους και τις Κοινότητες. Οι

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

συμβάσεις για τη συνομολόγηση δανείων προς Δήμους και Κοινότητες δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

2. Στις συμβάσεις, που γίνονται με συμβολαιογραφικά έγγραφα και αφορούν τη συνομολόγηση δανείων εκ μέρους Δήμων και Κοινοτήτων, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των τριάντα ευρώ (30 ~). Τα κάθε είδους δικαιώματα εμμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεως ή κατασχέσεως, σε βάρος των Δήμων και Κοινοτήτων, μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των είκοσι ευρώ (20 ~).

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους συνδέσμους Δήμων, Κοινοτήτων και Δήμων και Κοινοτήτων και τις αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις.

3. Ν. 3852/2010

Άρθρο 264

Πιστοληπτική Πολιτική - Διαδικασία συνομολόγησης δανείου από Δήμους και Περιφέρειες

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και για τη χρηματοδότηση χρεών τους, εφόσον συντρέχουν, σωρευτικά, οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

α) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε δήμου ή περιφέρειας δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών.

β) το συνολικό χρέος του δήμου και της περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό δεν υπερβαίνει ποσοστό των συνολικών εσόδων του, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών. Ως συνολικό χρέος του θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

2. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 176 του ν. 3463/2006, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

3. Προπληρωμές από τους Κ.Α.Π. προς τους δήμους και τις περιφέρειες από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καταβάλλονται εφόσον συντρέχουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) ο δήμος ή η περιφέρεια έχει εξαντλήσει το σύνολο των δημοσιονομικών του δυνατοτήτων και ιδίως αυτών που έχουν σχέση με την είσπραξη ιδίων εσόδων,

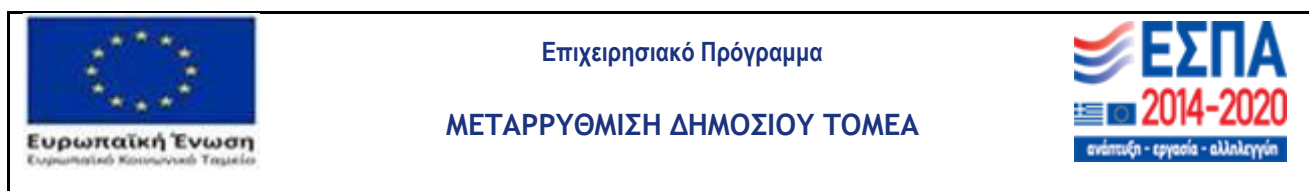
β) το αντικείμενο της προπληρωμής αφορά στην κάλυψη ανελαστικής δαπάνης,

γ) υπάρχει δυνατότητα οικονομικής αναπλήρωσης εντός ενός ημερολογιακού έτους και

δ) η προκαταβολή δε θα υπερβαίνει το ποσοστό του 150% του ύψους της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου ή της περιφέρειας από τους Κ.Α.Π..

Άρθρο 265

Προϋποθέσεις και όροι δανεισμού

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη ή οριστική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.
2. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για τον οποίο συνομολογήθηκε.
3. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τις περιφέρειες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση των δανείων δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.
4. Τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων εκ μέρους περιφερειών μειώνονται στο ένα δεύτερο (1/2). Τα κάθε είδους δικαιώματα εμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεως ή κατασχέσεως σε βάρος περιφέρειας, μειώνονται επίσης στο ένα δεύτερο (1/2).
5. Εγγυήσεις του Δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών. Η εγγύηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει να παράσχει ο δανειζόμενος, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.
6. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα ιδρύματα και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συνιστώνται από περιφέρειες.
7. Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είχαν εκχωρήσει οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή εκχωρούν οι περιφέρειες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

4. Ν. 3943/2011

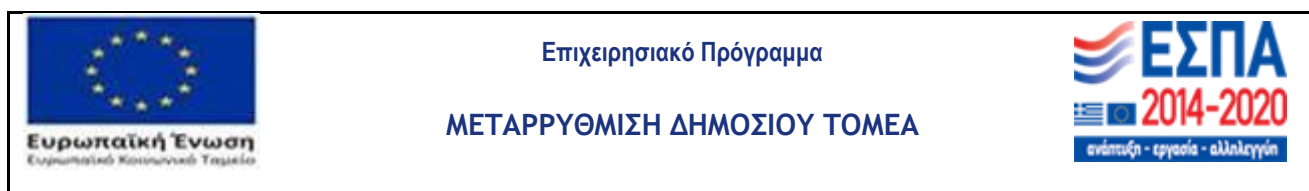
Άρθρο 49

Άλλες διατάξεις

1. α. Κατόπιν αιτήσεων των ενδιαφερομένων το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.) δύναται να ρυθμίζει εν γένει οφειλές από χορηγηθέντα από αυτό δάνεια σε δήμους, πρώην κοινότητες ή στους καθολικούς διαδόχους τους, που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν.3852/2010 (ΦΕΚ 81 Α'), καθώς και στις περιφέρειες, που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνομολόγησης δανείων του άρθρου 264 του ν.3852/2010 και των σε εκτέλεση αυτών εκδοθεισών υπουργικών αποφάσεων ή που εντάσσονται στο ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση του άρθρου 262 του ίδιου νόμου. Η διάρκεια αποπληρωμής των οφειλών αυτών μπορεί να παρατείνεται μέχρι τα είκοσι πέντε έτη από την ημερομηνία της παρούσας ρύθμισης και με λοιπούς ειδικότερους όρους και ειδικό κατά περίπτωση επιτόκιο που θα καθορίζεται από το Δ.Σ. του Τ.Π.Δ.. Οι κατά τα ανωτέρω οφειλές μπορούν να εξοφληθούν και με συνομολόγηση νέου δανείου από το Τ.Π.Δ. με διάρκεια μέχρι τα είκοσι πέντε έτη από τη συνομολόγηση, με ειδικότερους όρους, επιτόκιο και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Π.Δ., καθώς και από τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 11 του άρθρου 18 του ν. 3870/2010.

5. Ν. 4038/2012

Άρθρο 2

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Επείγουσες ρυθμίσεις για την εξυγίανση των δήμων και των περιφερειών και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών

4. Δανειακές συμβάσεις, που έχουν συναφθεί οποτεδήποτε μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και φορέων Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και των νομικών τους προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου θεωρούνται νομίμως συναφθείσες.

6. Ν. 4093/2012

Άρθρο Πρώτο**ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Γ.5. ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΟΤΑ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ**

1. Η διάρκεια αποπληρωμής των χορηγηθέντων δανείων από το Τ.Π.Δ. προς τους Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αυτών, τους Συνδέσμους αυτών και τις Δημοτικές Επιχειρήσεις αυτών επιμηκύνεται άπαξ έως οκτώ (8) έτη από τη λήξη της δανειακής σύμβασης, όπως αυτή ισχύει σήμερα, με υποβολή σχετικής αίτησης, έως 31.12.2012, του οικείου νομικού προσώπου, μετά από απόφαση του αρμοδίου οργάνου αυτού, στην οποία θα καθορίζεται ο χρόνος της επιμήκυνσης. Παράλληλα, μετά από την υποβολή της ίδιας ως άνω αίτησης, χορηγείται, για τα αυτά δάνεια, περίοδος χάριτος διάρκειας έως τριών (3) ετών, αρχής γενομένης από 1.1.2013, εντός της οποίας καταβάλλονται μόνο τόκοι, κατά τον τρόπο και στο χρόνο, που προβλέπουν οι σχετικές συμβάσεις, με μειωμένο το επιτόκιο των δανείων αυτών, κατά την εν λόγω περίοδο χάριτος, κατά μισή (0,5) ποσοστιαία μονάδα. Η περίοδος χάριτος περιλαμβάνεται στο χρόνο επιμήκυνσης, που παρέχεται δυνάμει του παρόντος.

Η παρούσα ρύθμιση τίθεται σε ισχύ από την 1.1.2013. Οι λοιποί όροι της ισχύουσας δανειακής σύμβασης διατηρούνται ακέραιοι σε ισχύ.

Από την ανωτέρω ρύθμιση εξαιρούνται τα δάνεια, που έχουν χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4038/2012 (Α΄ 14).

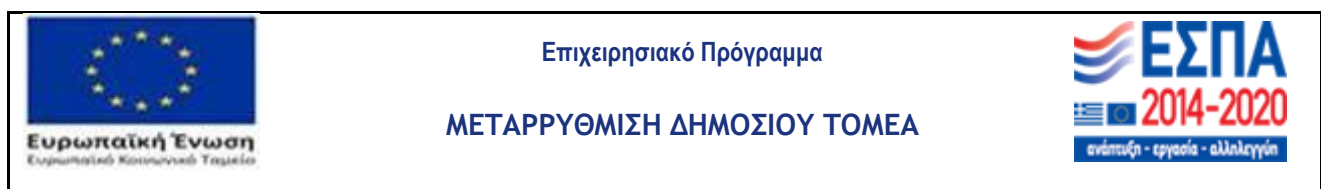
Η ανωτέρω ρύθμιση ισχύει και για τα δάνεια, που έχουν εγκριθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και θα συνομολογηθούν έως 30.6.2013.

2. Η αναφερόμενη στην παρ. 1α του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 (Α΄ 66) διάρκεια παράτασης αποπληρωμής οφειλών επιμηκύνεται έως δέκα (10) επιπλέον έτη.

3. Η αποκλειστική προθεσμία της περίπτωσης γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4038/2012, εντός της οποίας θα πρέπει να έχει λάβει χώρα η συνομολόγηση των σχετικών δανείων, παρατείνεται έως 30.6.2013, εφόσον έχει υποβληθεί το σχετικό αίτημα το αργότερο έως 31.1.2013. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, τα χρεωστικά ανοίγματα, όπως εμφανίζονται στα βιβλία του Τ.Π.Δ., βεβαιώνονται ή επαναβεβαιώνονται οίκοθεν στην Κεντρική Υπηρεσία του Τ.Π.Δ. από 1.7.2013 υπέρ του Τ.Π.Δ., με βάση τα σχετικά στοιχεία που διαθέτει κατά του οικείου δήμου και εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

4. Αναστέλλεται η παρακράτηση του ένατου ενδεκατημορίου έναντι τοκοχρεολυτικών δόσεων εξυπηρέτησης χορηγηθέντων δανείων από το Τ.Π.Δ. προς Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού και τα τυχόν παρακρατηθέντα ποσά επιστρέφονται σε αυτούς κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησής τους.

Τα ως άνω οφειλόμενα ποσά, καθώς και οι τυχόν λοιπές ανεξόφλητες, κατά την 1.1.2013, οφειλές των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αυτών, των Συνδέσμων αυτών και των Δημοτικών Επιχειρήσεων αυτών, από χορηγηθέντα δάνεια δύνανται να εξοφληθούν άτοκα, εντός του έτους 2013, κατά μέγιστο

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

σε ένδεκα (11) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, αρχής γενομένης από 31.1.2013, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ..

5. Η προθεσμία του άρθρου 2 παρ. 2 του ν.4038/2012, που αφορά στη συνομολόγηση δανείου και λήγει στις 30.9.2012, παρατείνεται μέχρι 30.6.2013.

7. Ν. 4111/2013

Άρθρο 2

Δημοσιονομικοί κανόνες και πρακτικές

7. Από 1.1.2014 δεν επιτρέπεται ο δανεισμός φορέων για άλλους σκοπούς πλην επενδύσεων. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

8. Ν. 4147/2013

Άρθρο 20

4. Η αποκλειστική προθεσμία της υποπαραγράφου Γ5 «ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΟΤΑ Α΄ και Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ» περίπτωση 1 εδάφιο α΄ του ν. 4093/2012 (Α΄ 222), εντός της οποίας θα πρέπει να έχει λάβει χώρα η υποβολή σχετικής αίτησης για την επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής των χορηγηθέντων δανείων από το Τ.Π –Δ. προς τους Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ Βαθμού, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. αυτών, τους Συνδέσμους αυτών και τις Δημοτικές Επιχειρήσεις αυτών, παρατείνεται έως 30.6.2013. Τα παρακρατηθέντα ποσά από το Τ.Π.Δ. εντός του 2013 για την εξυπηρέτηση συναφθέντων δανείων των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ Βαθμού, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. αυτών, των Συνδέσμων αυτών και των Δημοτικών Επιχειρήσεων αυτών, που δεν εντάχθηκαν από 1.1.2013 στη ρύθμιση του ν. 4093/2012, συμψηφίζονται και τυχόν επιπλέον καταβολές επιστρέφονται.

9. Π.Δ. 169/2013

Άρθρο 1

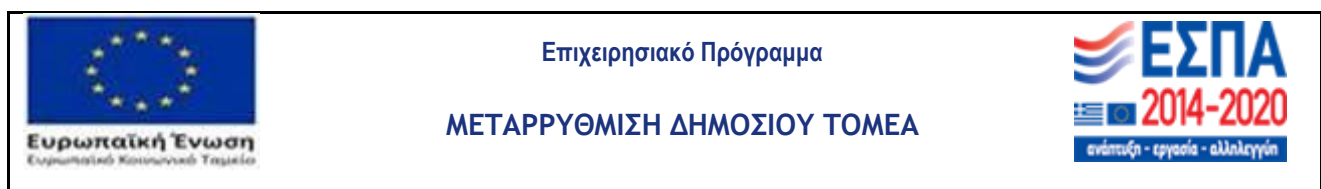
Πεδίο εφαρμογής

Με το παρόν Προεδρικό Διάταγμα ορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι και η διαδικασία χορήγησης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, δανείων προς α) οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), β) συνδέσμους και ενώσεις ΟΤΑ, γ) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) των ΟΤΑ, δ) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) και ε) δημόσιους φορείς, όπως νοούνται στη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 3389/2005 (Α΄ 232) «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα», από τον δεσμευμένο τομέα του Ταμείου, όπως αυτός έχει καθορισθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3965/2011 (Α΄ 113) και μετά από τον προσδιορισμό των στοιχείων του εμπορικού τομέα του Ταμείου με την υπ΄ αριθμ. 34/13-01-2012 (Β΄ 55) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 2

Σκοπός των δανείων

1. α. Σκοπός των δανείων του άρθρου 1 περίπτωση α,β,γ και δ του παρόντος είναι:
i. η εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και η εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών,

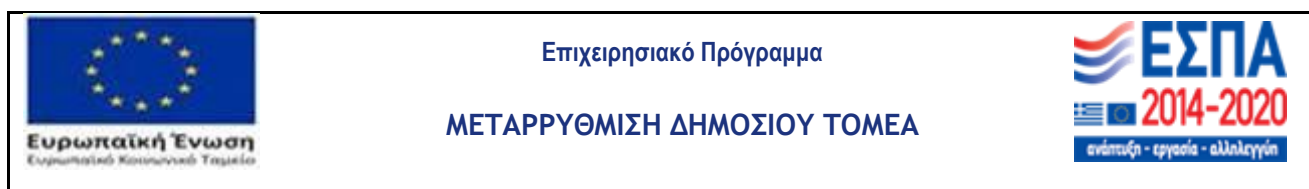
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- ii. η προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων,
  - iii. η καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων.
  - iv. η εξυγίανση - μόνο των ΟΤΑ, των συνδέσμων, ενώσεων και νομικών προσώπων αυτών.
- β. Σκοπός των δανείων του άρθρου 1 περίπτωσης ε αποτελεί αποκλειστικά η εκτέλεση έργων για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος.
2. Τα έργα αυτά εκτελούνται στους τομείς και για τους σκοπούς που απαριθμούνται ενδεικτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α του παρόντος. Αν το δάνειο δεν χορηγείται για έργο, το οποίο προβλέπεται ρητώς στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α, αλλά πάντως εμπίπτει στους σκοπούς της παρ. 1α του παρόντος άρθρου για τους φορείς υπό στοιχεία α) και β) του άρθρου 1, πρέπει να συντρέχει απροθυμία της αγοράς να το χρηματοδοτήσει. Τέτοια απροθυμία θεωρείται ότι συντρέχει εάν τρία (3) εμπορικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν αρνηθεί να δανειοδοτήσουν τον υποψήφιο δανειολήπτη ή δέχονται να τον δανειοδοτήσουν υπό όρους που απαγορεύουν ή παρακωλύουν ουσιαστικά την εκτέλεση του έργου. Δεν συνιστά απροθυμία της αγοράς η μη χορήγηση δανείου λόγω της οικονομικής κατάστασης του υποψήφιου δανειολήπτη.
3. Για όλα τα χορηγούμενα δάνεια στους φορείς υπό στοιχεία γ), δ) και ε) του άρθρου 1 θα πρέπει να συντρέχει απροθυμία της αγοράς για χρηματοδότηση, όπως αυτή θεωρείται ότι συντρέχει στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 3

Όροι χορήγησης δανείων

1. Το ύψος του χορηγούμενου δανείου μπορεί να φθάνει μέχρι ποσοστού 100% του προϋπολογισμού του προς εκτέλεση έργου, της μελέτης, της δαπάνης προμήθειας μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και του ποσού της αποζημίωσης για τις απαλλοτριώσεις ακινήτων ή του αναγκαίου προς εξυγίανση του αιτούντος, ποσού. Στην περίπτωση δανείου χορηγούμενου σε νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, το ύψος του δεν υπερβαίνει το 30% του προϋπολογισμού του προς εκτέλεση έργου ενώ σε περίπτωση συγχρηματοδότησης το ύψος του δεν υπερβαίνει το 90% του προϋπολογισμού αυτού.
2. Το επιτόκιο του χορηγούμενου δανείου συναρτάται με τους ειδικότερους σκοπούς που εξυπηρετεί το δάνειο.
3. Η διάρκεια αποπληρωμής του χορηγούμενου δανείου μπορεί να φθάνει τα είκοσι πέντε (25) έτη.
4. Το ύψος, το επιτόκιο και η διάρκεια αποπληρωμής του χορηγούμενου δανείου καθώς και κάθε άλλος όρος καθορίζονται ύστερα από αξιολόγηση της σκοπιμότητας του δανείου, της βιωσιμότητας, της ορθολογικής οργάνωσης και της πιστοληπτικής ικανότητας του υποψηφίου δανειολήπτη καθώς και των σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του παρόντος εκ μέρους του προσφερομένων ασφαλειών. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνεται πρόνοια να αποφεύγονται, όσο είναι δυνατό, στρεβλώσεις της αγοράς.
5. Για χορηγήσεις δανείων με σύμβαση πιστώσεως ανοικτού λογαριασμού ή με σύμβαση δανείου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου καθορίζει τον τύπο της σύμβασης που θα υπογραφεί.
6. Οι ειδικότεροι όροι, προϋποθέσεις και επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνονται στο σύνολο των άρθρων και παραρτημάτων του παρόντος Διατάγματος και αφορούν το αιτηθέν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κάθε φορά δάνειο, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Π.Δ., ως αρμόδιο όργανο διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας του Ταμείου.

Άρθρο 4

Ασφάλεια των δανείων

1. Η εξασφάλιση των δανείων που χορηγεί το Ταμείο στους αναφερόμενους στο άρθρο 1 του παρόντος δικαιούχους για τους σκοπούς του άρθρου 2 είναι δυνατή με τους εξής τρόπους:

α) Ενεχυρίαση ή εκχώρηση εκ μέρους του δανειολήπτη προς το Ταμείο των αναγκαίων για την ομαλή εξυπηρέτηση του δανείου ποσών από τα συνολικά έσοδα αυτού ή, αν ο δανειολήπτης είναι ΟΤΑ, ενεχυρίαση ή εκχώρηση εσόδων από ανταποδοτικά τέλη, από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

β) Εγγραφή υποθήκης επί ακινήτων ή μέρους αυτών για το ποσό του δανείου εφόσον τα ακίνητα αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στον δανειολήπτη και είναι δεκτικά απαλλοτριώσεως υπό τη γενική του όρου έννοια.

γ) Σύσταση ενεχύρου επί κινητών ή μέρους αυτών για το ποσό του δανείου εφόσον τα κινητά αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στον δανειολήπτη και είναι δεκτικά μεταβιβάσεως.

δ) Παροχή εγγύησης υπέρ του δανειολήπτη εκ μέρους αναγνωρισμένων πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών της Ελλάδας και του εξωτερικού ή ενωσιακών οργάνων ή διεθνών οργανισμών που έχουν μεταξύ των σκοπών τους την παροχή τέτοιων εγγυήσεων.

2. Το είδος και οι όροι εξασφάλισης του δανείου με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους της προηγούμενης παραγράφου καθορίζονται ύστερα από την αξιολόγηση της σκοπιμότητας του δανείου καθώς και της βιωσιμότητας, της ορθολογικής οργάνωσης και της πιστοληπτικής ικανότητας του υποψηφίου δανειολήπτη.

Άρθρο 5

Δικαιολογητικά

1. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών, την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων, την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων και τη σύναψη των οικείων συμβάσεων ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β του παρόντος.

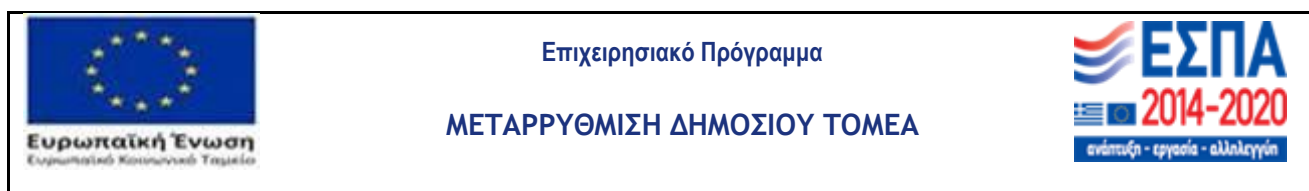
2. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ενός ΟΤΑ και τη σύναψη της οικείας σύμβασης ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ του παρόντος.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου μπορεί να ζητεί, πέραν των ανωτέρω, όποιο δικαιολογητικό κρίνει αναγκαίο για την έγκριση της χορήγησης δανείου.

Άρθρο 6

Τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων

1. Το προϊόν του δανείου αποδίδεται στον δανειολήπτη όπως ορίζεται στη σύμβαση που συνάπτεται με το Ταμείο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ειδικά προκειμένου για την εκτέλεση έργων μπορεί να προκαταβάλλεται ποσοστό μέχρι 10% του ποσού του δανείου χωρίς κανένα δικαιολογητικό. Το υπόλοιπο ποσοστό καταβάλλεται ανάλογα με την πρόοδο του έργου και ύστερα από πιστοποίηση θεωρημένη από τα αρμόδια όργανα. Από το ποσό που καταβάλλεται αφαιρείται το ποσό της τυχόν προκαταβολής.

Άρθρο 7

Εξυπηρέτηση των δανείων

1. Η έναρξη της εξυπηρέτησης του δανείου αποφασίζεται με την απόφαση έγκρισης της χορήγησης του δανείου.
2. Εάν ο δανειολήπτης αδυνατεί να ανταποκριθεί εν όλω ή εν μέρει στην υποχρέωση ομαλής εξυπηρέτησης του δανείου, είναι δυνατή, πέραν των όσων ορίζονται στη συναφθείσα σύμβαση, η χορήγηση περιόδου χάριτος ως προς την εξόφληση ή η τροποποίηση άλλων όρων της δανειακής σύμβασης με σκοπό την εξόφληση του δανείου αφού αξιολογηθούν τα κριτήρια του άρθρου 3 παρ. 4 του παρόντος.
3. Ειδικά για δάνεια με σκοπό την εκτέλεση έργου η τυχόν χορηγούμενη περίοδος χάριτος δεν μπορεί να υπερβαίνει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο αυτού που προβλέπεται για την αποπεράτωση του έργου, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος, προκειμένου να τεθεί σε λειτουργία το έργο.

Άρθρο 8

Αναγραφή τοκοχρεωλυσιών

Όλοι οι κατά τις διατάξεις του παρόντος δανειολήπτες υποχρεούνται να αναγράφουν στον προϋπολογισμό τους κάθε έτος και μέχρι την ολοσχερή εξόφληση του δανείου τους τα τοκοχρεωλύσια που απαιτούνται για την ομαλή εξυπηρέτησή του.

Άρθρο 9

Παρακράτηση τοκοχρεωλυσιών

Από την αναγγελία εκχωρήσεως, οι διαχειριστές των εσόδων των οφειλετών του Ταμείου από δάνεια του παρόντος όπως και κάθε άλλο αρμόδιο όργανο για την είσπραξη των εσόδων τους, υποχρεούνται να παρακρατούν και να αποδίδουν στο Ταμείο κάθε χρόνο και μέχρι την εξόφληση του δανείου το τοκοχρεωλύσιο που οφείλεται καθώς και κάθε άλλη απαίτηση του Ταμείου που απορρέει από τη σχετική δανειοδότηση.

Άρθρο 10

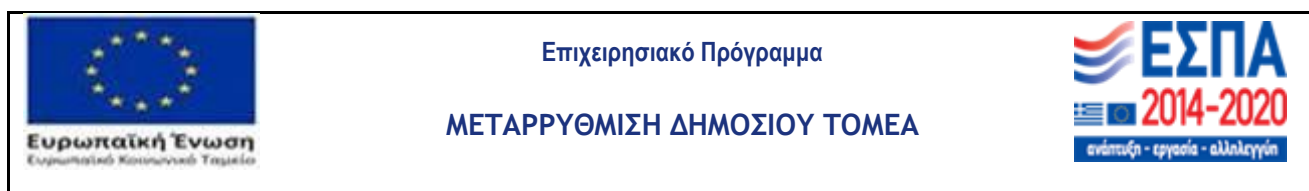
Συμπλήρωση της ασφάλειας

Εάν κατά τη διάρκεια του δανείου η αξία της κατά άρθρο 4 του παρόντος ασφάλειας μειωθεί και δεν κρίνεται από το Ταμείο επαρκής για την εξασφάλιση του δανείου, ο οφειλέτης οφείλει να τη συμπληρώσει κατά τη σχετική υπόδειξη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, διαφορετικά το δάνειο γίνεται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό.

Άρθρο 11

Έξοδα και δαπάνες

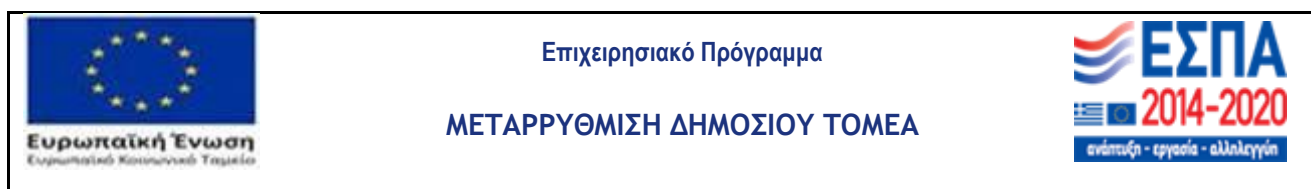
Τα κάθε είδους έξοδα και οι λοιπές δαπάνες συνομολόγησης του δανείου, εγγραφής υποθηκών, σύστασης ενεχύρων κ.λπ., καθώς και εξόφλησης του δανείου βαρύνουν τον δανειολήπτη.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 12

Οι σχετικές με τις ρυθμίσεις των άρθρων 8, 9, 10 και 11 του παρόντος ρήτρες περιέχονται στις συναπτόμενες δανειακές συμβάσεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 13**Κατάργηση διατάξεων**

Το υπ' αρ. 256/1984 προεδρικό διάταγμα «Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης δανείων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και σε άλλους Φορείς από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων» (ΦΕΚ Α' 101) καταργείται.

Άρθρο 14

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος διατάγματος τα παρακάτω παραρτήματα:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Τομείς και σκοποί χρηματοδότησης**

Τομέας	Σκοπός
Υποδομές	Οδοποιία, ασφαλτοστρώσεις, πεζοδρομήσεις, συντηρήσεις, κατασκευή αθλητικών κέντρων, κολυμβητηρίων κ.ά.
Βελτίωση φυσικού περιβάλλοντος	Ανάπλαση πλατειών, διαμόρφωση πάρκων-παιδικών χαρών, διαχείριση στερεών αποβλήτων – απορριμμάτων, δημοτικός ηλεκτροφωτισμός, παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων, προστασία περιβάλλοντος, αντιπλημμυρικά έργα κ.α.
Υδρευση – αποχέτευση	Δίκτυο ύδρευσης – ακαθάρτων (σε ΟΤΑ που δεν έχουν συστήσει Δ.Ε.Υ.Α), γεωτρήσεις, αφαλατώσεις κ.α.
Κοινωνική στεγαστική πολιτική	Ανέγερση κατοικιών για εργαζομένους, ανέγερση δημοτικών κατοικιών κ.α.
Κοινή ωφέλεια	Κατασκευή δημοτικών κοιμητηρίων, δημοτικών ιατρείων ή ΚΑΠΗ κ.α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών, την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων, την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων και την σύναψη της οικείας σύμβασης:

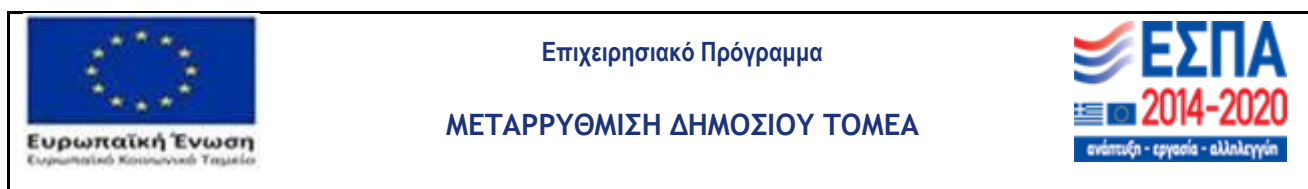
Α. Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου

Ι. Δικαιολογητικά σχετικά με τη σκοπιμότητα του δανείου

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη για τη χορήγηση δανείου από το Ταμείο, όπου θα αναφέρεται το ποσό και ο σκοπός του.

β) Αίτηση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη προς το Ταμείο για τη χορήγηση δανείου

Για την εκτέλεση έργων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ) Μελέτη του έργου με αντίστοιχο προϋπολογισμό δαπάνης (εκτός των περιπτώσεων, που κατά νόμο, δεν συντάσσονται) συνταγμένη και θεωρημένη από τα αρμόδια όργανα. Αρκεί και προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη του έργου, με την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο συνολογησης του δανείου θα προσκομισθεί η οριστική μελέτη, που θα έχει συνταχθεί και εγκριθεί σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

δ) Βεβαίωση ότι το έργο δεν χρηματοδοτείται από άλλο φορέα ή βεβαίωση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη, με την οποία προσδιορίζεται ο φορέας χρηματοδότησης και το ύψος αυτής.

ε) Εάν το δάνειο αφορά την ολοκλήρωση εκτέλεσης έργου και αφού έχει προσκομισθεί η σύμβαση εκτέλεσης αυτού, βεβαίωση από την αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από την αρμόδια οικονομική ή τεχνική υπηρεσία του υποψηφίου δανειολήπτη, στην οποία αναφέρονται αναλυτικά οι ήδη εκδοθείσες πιστοποιήσεις και οι εκδοθέντες λογαριασμοί.

Για την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση έργων

γ) Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ανάθεσης της μελέτης.

δ) Σύμβαση ανάθεσης της μελέτης εάν υπάρχει.

ε) Έγγραφο του Δήμου για το αν έχει δοθεί προκαταβολή και το ύψος της.

Για την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων

Τεχνική έκθεση και ενδεικτικός προϋπολογισμός των προμηθειών αρμόδια θεωρημένος.

Για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων

γ) Πράξη απαλλοτρίωσης (πράξη αναλογισμού, πράξη εφαρμογής, απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου κτλ).

δ) Δικαστική απόφαση με την οποία καθορίζονται οι τιμές μονάδας αποζημίωσης.

ε) Πίνακα υπολογισμού της αποζημίωσης (που θα συνταχθεί από το Δήμο).

Σε περίπτωση εξώδικου συμβιβασμού:

- Αίτηση του ενδιαφερομένου (προς το Δήμο) για την τιμή συμβιβασμού.

- Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για την αποδοχή της τιμής συμβιβασμού και για την συνολική αποζημίωση των δικαιούχων.

II. Δικαιολογητικά σχετικά με τη βιωσιμότητα, την ορθολογική οργάνωση και την πιστοληπτική ικανότητα του υποψηφίου δανειολήπτη

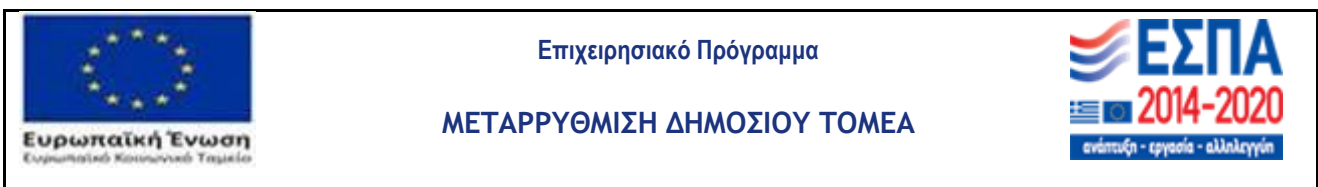
α) Ισολογισμοί των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

β) Απολογισμοί εσόδων και εξόδων των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

γ) Προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων του τρέχοντος έτους θεωρημένος από το αρμόδιο όργανο και οι τυχόν αναμορφώσεις αυτού καθώς και η απόφαση έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

δ) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη ότι ποσό από τα έσοδά του ίσο με την τοκοχρεωλυτική δόση του αιτούμενου δανείου δεν θα χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό, αλλά για την ομαλή εξυπηρέτησή του.

ε) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη ότι δεν έχει συνάψει δάνειο με άλλο πιστωτικό φορέα ή, βεβαίωση του ίδιου ότι ποσό εκ των νομίμως εκχωρούμενων εσόδων του ίσο με την τοκοχρεωλυτική δόση του αιτούμενου δανείου δεν έχει εκχωρηθεί ή ενεχυριασθεί υπέρ άλλου δανειστή, ούτε θα συμβεί αυτό καθ' όλη τη διάρκεια εξυπηρέτησης του αιτούμενου δανείου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

στ) Βεβαίωση πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο έχει χορηγήσει τυχόν δάνεια στον υποψήφιο δανειολήπτη, στην οποία αναφέρονται το ύψος, το είδος του επιτοκίου (π.χ. EURIBOR, ΕΚΤ, σταθερό, πλέον ποσοστού περιθωρίου κέρδους κ.λπ.), η διάρκεια, οι ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις τους και οι παραχωρηθείσες ασφάλειες προς εξασφάλιση των δανείων καθώς και προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της σύμβασης δανείου και της σύμβασης εκχώρησης.

ζ) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη, με την οποία γνωστοποιεί το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρεί λογαριασμό καθώς και τον αριθμό λογαριασμού.

η) Πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας (Ι.Κ.Α.).

θ) Βεβαίωση, στην οποία αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η Δ.Ο.Υ. στην οποία υπάγεται.

III. Δικαιολογητικά σχετικά με τα οικονομοτεχνικά στοιχεία

Οικονομοτεχνική μελέτη του έργου θεωρημένη από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη.

IV. Δικαιολογητικά σχετικά με τα νομιμοποιητικά στοιχεία

Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η νομική προσωπικότητα του υποψηφίου δανειολήπτη (π.χ. πράξη ίδρυσης, Φ.Ε.Κ. σύστασης κ.λπ.).

V. Δικαιολογητικά σχετικά με την απροθυμία της αγοράς προς χρηματοδότηση

Απόφαση οργάνου διοίκησης ΟΤΑ (π.χ. Δημοτικού Συμβουλίου), εγκεκριμένη από την αρμόδια ελεγκτική αρχή (π.χ. Περιφέρεια), από την οποία να προκύπτει η αιτιολογία απροθυμίας της αγοράς προς χρηματοδότηση.

Επιπλέον, οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό (π.χ. έγγραφη άρνηση χρηματοδότησης πιστωτικού ιδρύματος, προσφορές χρηματοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων) ζητηθεί από το Τ.Π.Δ.

B. Δικαιολογητικά για τη σύναψη της σύμβασης

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη περί αποδοχής των όρων του εγκριθέντος δανείου.

β) Το αποδεικτικό δημοσίευσης της παραπάνω απόφασης καθώς επίσης και, προκειμένου περί ΟΤΑ, το έγγραφο με το οποίο ο υποψήφιος δανειολήπτης τη κοινοποιεί στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

γ) Απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί προληπτικού ελέγχου νομιμότητας (προσυμβατικός έλεγχος) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

δ) Η οριστική μελέτη του έργου με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό δαπάνης, εφόσον δεν έχει προσκομιστεί κατά την διαδικασία της έγκρισης χορήγησης του δανείου

ε) Η σύμβαση ανάθεσης εκτέλεσης του έργου/ η σύμβαση ανάθεσης μελέτης/ η σύμβαση προμήθειας του εξοπλισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

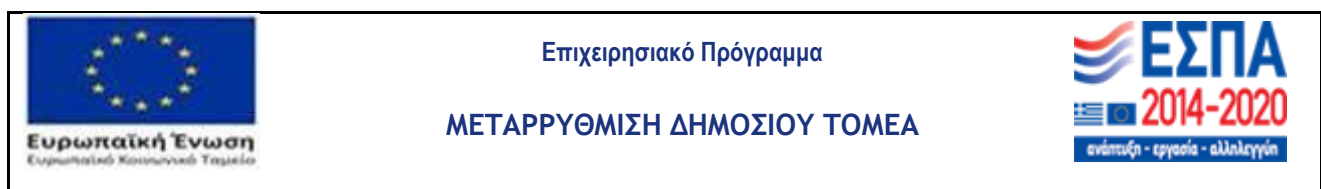
Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ΟΤΑ και για τη σύναψη της οικείας σύμβασης

A. Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ΟΤΑ

I. Δικαιολογητικά σχετικά με τη σκοπιμότητα του δανείου

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη για τη χορήγηση δανείου από το Ταμείο με σκοπό την εξυγιάσή του.

β) Αίτηση του αρμοδίου οργάνου του υποψηφίου δανειολήπτη προς το Ταμείο)

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ) Πρόγραμμα αποκατάστασης οικονομικής λειτουργίας του υποψηφίου δανειολήπτη εγκεκριμένο από το αρμόδιο όργανο διοίκησης ή την αρμόδια ελεγκτική αρχή, συνοδευόμενο από έκθεση εκτίμησης ορκωτών

λογιστών, η οποία αποτυπώνει την υπάρχουσα οικονομική θέση του, όπως επίσης και την οικονομική κατάστασή του όπως έχει διαμορφωθεί.

II. Λοιπά δικαιολογητικά σχετικά με τη βιωσιμότητα, την ορθολογική οργάνωση και την πιστοληπτική ικανότητα του αιτούντος

α) Ισολογισμοί των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

β) Απολογισμοί εσόδων και εξόδων των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

γ) Προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων του τρέχοντος έτους θεωρημένος από το αρμόδιο όργανο και οι τυχόν αναμορφώσεις αυτού καθώς και η απόφαση έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

δ) Βεβαίωση του αιτούντος, με την οποία γνωστοποιεί το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρεί λογαριασμό καθώς και τον αριθμό λογαριασμού.

ε) Πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας (I.K.A.)

στ) Βεβαίωση, στην οποία αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η Δ.Ο.Υ. όπου υπάγεται.

III. Δικαιολογητικά σχετικά με τα νομιμοποιητικά στοιχεία

Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η νομική προσωπικότητα του υποψηφίου δανειολήπτη.

B. Δικαιολογητικά για τη σύναψη της σύμβασης

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου του υποψηφίου δανειολήπτη περί αποδοχής των όρων του εγκριθέντος δανείου.

β) Το αποδεικτικό δημοσίευσης της παραπάνω απόφασης καθώς επίσης και το έγγραφο, με το οποίο ο υποψήφιος δανειολήπτης την κοινοποιεί στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

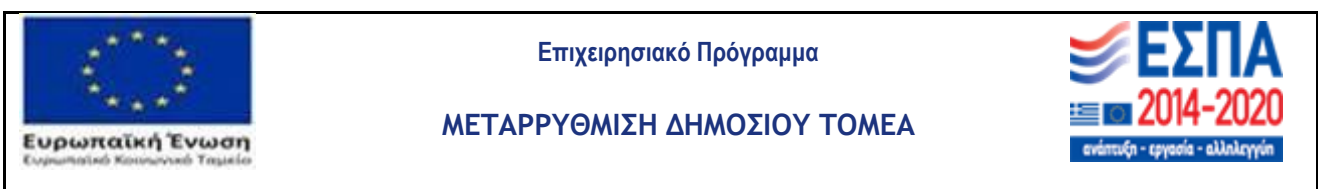
γ) Απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί προληπτικού ελέγχου νομιμότητας (προσυμβατικός έλεγχος) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Ν. 4316/2014

Άρθρο 81

1. Επιτρέπεται η συνολογία δανείων από δήμους και περιφέρειες με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με αποκλειστικό σκοπό την αναχρηματοδότηση ήδη συναφθέντων δανείων τους με έναν εκ των ως άνω φορέων, χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών.

2.α. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέσω του δεσμευμένου τομέα, δύναται να χρηματοδοτεί τα δάνεια της προηγούμενης παραγράφου κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3965/2011 (Α' 113) και του εδαφίου iv της παρ. 1α του άρθρου 2 του π.δ. 169/2013 (Α' 272) για αναχρηματοδότηση προς εξυγίανση μόνο των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, των συνδέσμων, ενώσεων και νομικών προσώπων αυτών. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που η υπολειπόμενη διάρκεια αποπληρωμής των ήδη συναφθέντων δανείων της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει την προβλεπόμενη από την παρ. 3 του άρθρου 3 του π.δ. 169/2013, η διάρκεια του χορηγούμενου δανείου για τον προβλεπόμενο στην

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παρούσα διάταξη σκοπό μπορεί να φθάσει τα τριάντα πέντε (35) έτη. Οι όροι και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης καθορίζονται κατά περίπτωση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών είναι δυνατόν να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις ένταξης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου.

β. Οι υφιστάμενες εκχωρήσεις κατά το χρόνο σύναψης των αναχρηματοδοτούμενων δανειακών συμβάσεων διατηρούνται και ως προς την εξασφάλιση των νέων συμβάσεων.

3. Τα πάσης φύσεως υφιστάμενα χρεωστικά ανοίγματα των δήμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.), όπως εμφανίζονται στα λογιστικά τους βιβλία κατά το διάστημα που η ταμειακή τους διαχείριση ασκεί-το από το αρμόδιο Γραφείο Παρακαταθηκών και μέχρι τη σύσταση της ίδιας ταμειακής υπηρεσίας, βεβαιωμένα ή μη, τα οποία δεν έχουν ρυθμιστεί, σύμφωνα με την παρ. 1γ' του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 (Α' 66), μπορεί να ρυθμιστούν με συνομολόγηση ισόποσων δανείων από το Τ.Π.Δ., χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010, εντός νέας αποκλειστικής προθεσμίας έως 31.12.2017, εφόσον το σχετικό αίτημα υποβληθεί μέχρι 29.9.2017, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορισθούν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ..

Σε περίπτωση αδυναμίας συνομολόγησης δανείου από οποιαδήποτε αιτία, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ., το ποσό του χρεωστικού ανοίγματος, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι την συνομολόγηση της ρύθμισης, εξοφλείται υποχρεωτικά σε είκοσι (20) ισόποσες ετήσιες δόσεις, με ημερομηνία καταβολής κάθε δόσης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από την 31η Δεκεμβρίου 2017. Οι όροι, οι διαδικασίες, οι προϋποθέσεις και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Τ.Π.Δ..

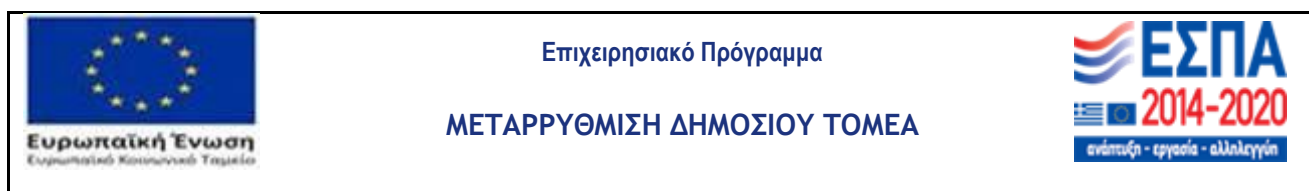
4. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, που εκδίδεται σε ετήσια βάση και εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, μπορεί να συμψηφίζονται αυτεπαγγέλτως τα βεβαιωμένα, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ληξιπρόθεσμα χρεωστικά ανοίγματα των Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων τους με ποσοστό έως 1% επί των εσόδων τους από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.). Ο προαναφερόμενος συμψηφισμός διακόπτει την παραγραφή των σχετικών βεβαιωμένων απαιτήσεων.

11. Ν. 4325/2015

Άρθρο 43

1. ΟΤΑ α' και β' βαθμού, οι οποίοι αδυνατούν να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς τους, μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση των χρεών τους, τα οποία προέρχονται από πάσης φύσεως δαπάνες, χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του Ν.3852/2010 (Α' 87) και της παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν.4111/2013 (Α' 18).

Το προς συνομολόγηση δάνειο δύναται να καλύπτει το σύνολο του ποσού που υπολείπεται για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού, ή μέρος αυτού, ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη. Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, ανεξαρτήτως του ύψους ποσού του εν λόγω δανείου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέσω του δεσμευμένου τομέα, μπορεί να χρηματοδοτεί τα δάνεια της ανωτέρω παραγράφου, στο πλαίσιο των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν.3965/2011 (Α' 113) και του εδαφίου (iv) της παρ. 1 του άρθρου 2 του Π.δ.169/2013 (Α' 272) πλην της παραγράφου 2 του άρθρου 5 αυτού. Οι ειδικότεροι όροι, οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά χρηματοδότησης καθορίζονται κατά περίπτωση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

3. Σε περίπτωση που η αδυναμία ισοσκέλισης του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. οφείλεται σε μη ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών, εξαιτίας χρεών ή πραγματοποίησης επενδύσεων και υπάρχει το δημοσιονομικό περιθώριο σε κωδικούς αριθμούς αυτού, από λοιπά μη ειδικευμένα έσοδα ή και μη ειδικευμένο χρηματικό υπόλοιπο, παρέχεται η δυνατότητα πρόσκαιρης κάλυψης των δαπανών και ισοσκέλισης των ανταποδοτικών υπηρεσιών από τους εν λόγω κωδικούς. Το χρηματικό ποσό που απαιτείται κάθε φορά για την ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών, λογίζεται ως δαπάνη της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, κατά τη συζήτηση και ψήφιση των ετήσιων αποφάσεων επιβολής των σχετικών τελών και δικαιωμάτων, προκειμένου να καλυφθεί, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, το οποίο αποτελεί συστατικό στοιχείο των ως άνω αποφάσεων, το αργότερο εντός πενταετίας, αρχής γενομένης από το επόμενο οικονομικό έτος από αυτό της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου. Τα επιπλέον εισπραττόμενα, εκάστου έτους της πενταετίας, έσοδα της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, προορίζονται να καλύψουν κάθε είδους δαπάνες, εξαιρουμένων των ανταποδοτικών δαπανών εν γένει. Η ως άνω προϋπόθεση εξετάζεται επισταμένως από την αρμόδια, για τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων επιβολής τελών και δικαιωμάτων, καθώς και του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α., Αρχή.

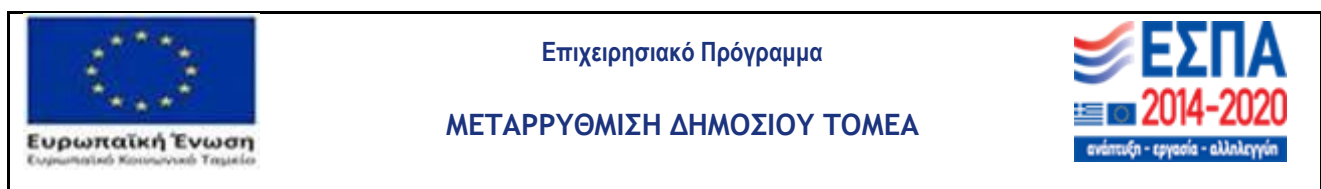
12. Ν. 4509/2017

Άρθρο 69

Επενδυτικά δάνεια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' και Β' βαθμού, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Συνδέσμων Ο.Τ.Α.

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγράμματος Χορήγησης Επενδυτικών Δανείων από το Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και την κατασκευή έργων στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων, οι Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και οι Σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων φορέων στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των έργων, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το Πρόγραμμα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Με όμοια απόφαση δύναται να τροποποιείται ο σκοπός του προγράμματος.

3. Η ένταξη στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος του φορέα. Στην περίπτωση των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού η απόφαση για την υποβολή αιτήματος ένταξης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση φορέων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α΄87) και του π.δ. 169/2013 (Α΄272).

Άρθρο 70

Επενδυτικά δάνεια Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού για εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων

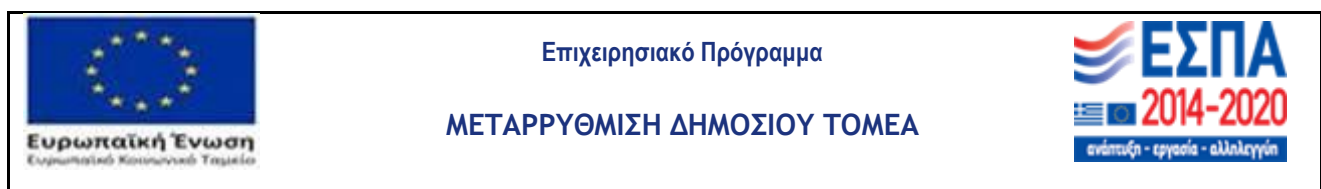
1. Στο πλαίσιο υλοποίησης προγράμματος χορήγησης επενδυτικών δανείων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με σκοπό την εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων του άρθρου 7 του ν. 4447/2016 (Α΄ 241), οι Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού δύναται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζεται ο φορέας διαχείρισης του Προγράμματος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και οι αρμοδιότητές του, τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού στο πρόγραμμα, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των μελετών, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το ΠΔΕ, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

3. Η ένταξη στο πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του φορέα διαχείρισης του προγράμματος, όπως αυτός ορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος από τον Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού. Το αίτημα υποβάλλεται κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση δικαιούχων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α΄87) και του π.δ. 169/2013 (Α΄ 272).

13. Ν. 4555/2018

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 208

Δανεισμός των Ο.Τ.Α. για δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας

Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, παρέχεται η δυνατότητα συνομολόγησης δανείων από δήμους και περιφέρειες με πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, για την υλοποίηση δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας εγκαταστάσεων, μηχανημάτων ή οχημάτων τους και εν γένει επενδυτικών σχεδίων, με την προϋπόθεση ότι, από τις ανωτέρω δράσεις και σχέδια, όπως προκύπτει από σχετική μελέτη, επέρχεται μείωση του κόστους λειτουργίας τους και από την εξοικονόμηση αυτή, καλύπτεται και το κόστος εξυπηρέτησης των σχετικών τοκοχρεολυσίων.

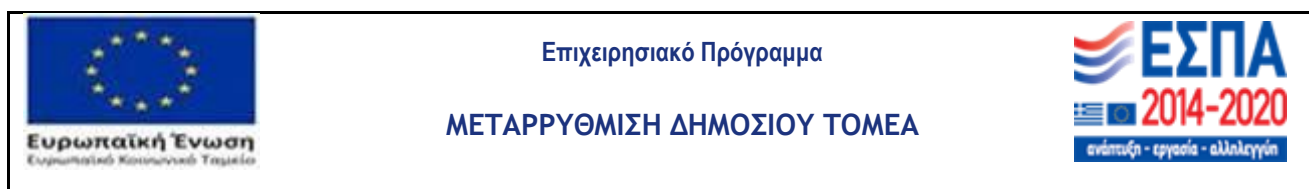
Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται οι όροι του δανεισμού, οι προδιαγραφές της μελέτης, η διαδικασία και οι φορείς αξιολόγησης αυτής, καθώς και κάθε αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.

IV. Απαλλοτριώσεις υπέρ Δήμων και Περιφερειών

1. Β.Δ. 24-9/ 20.10.1958

Άρθρο 89 : Απαλλοτριώσεις δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων (Άρθρο 81 Β.Δ. 19/12/55)

Η απαλλοτριώσεις, δέσμευσις ή οιοσδήποτε περιορισμός της διοικήσεως, διαχειρίσεως και διαθέσεως δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων, υπηρεσιών και υδάτων αρδεύσεως ή υδρεύσεως δεν επιτρέπεται άνευ προηγουμένης γνωματεύσεως του συμβουλίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ν. 947/1979

Άρθρο 22 : Αναγκαστικά απαλλοτριώσεις.

4. Αι κατά την παράγραφο 1 απαλλοτριώσεις κηρύσσονται προ μιν της εγκρίσεως της πολεοδομικής μελέτης της οικείας ζώνης διά κοινής αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, μετά δε την έγκρισιν ταύτην διά του κατ'άρθρον 32 παρ.2, ή 44 παρ.1 ή 52 παρ.2 διατάγματος, δι'αποφάσεως του οικείου νομάρχου. Ειδικώς διά τας απαλλοτριώσεις προς δημιουργίαν κοινοχρήστων χώρων αύται κηρύσσονται δι'αυτού τούτου του προεδρικού διατάγματος περί εγκρίσεως της πολεοδομικής μελέτης. Εις ην περίπτωσιν η απαλλοτριώσεις ήθελε ζητηθή υπό του ιδιοκτήτου του ακινήτου συμφώνως προς την περίπτωσιν στ της παραγράφου 1, η περί απαλλοτριώσεως πράξις δέον να εκδοθή εντός έτους από της υποβολής της σχετικής αιτήσεως, του Δημοσίου ευθυνομένου διά πάσαν εκ της πέραν του έτους καθυστερήσεως θετικήν ή αποθετικήν ζημίαν του ιδιοκτήτου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αι εκάστοτε ισχύουσαι περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων διατάξεις.

3. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 102: Απαλλοτριώσεις

(Άρθρο 29 Ν. 2218/94)

1. Επιτρέπεται να απαλλοτριωθούν αναγκαστικά, υπέρ των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικά ή αγροτικά ακίνητα ή να συσταθούν εμπράγματα δικαιώματα σε αυτά:

α. Για τη διάνοιξη, διεύρυνση, διαμόρφωση και κατασκευή επαρχιακών οδών και συναφών τεχνικών έργων.

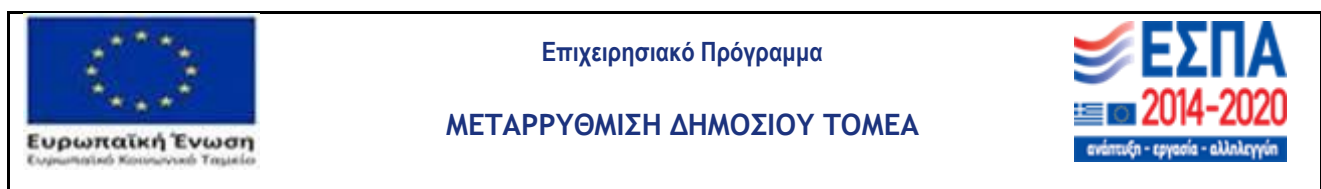
β. Για την εκτέλεση έργων γενικού ενδιαφέροντος και έργων για την ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας, των δασών, της βιοτεχνίας, της βιομηχανίας, του τουρισμού.

γ. Για την κατασκευή κάθε νομαρχιακού κτιριακού έργου και κάθε άλλου έργου που ο σκοπός του βρίσκεται μέσα στις αρμοδιότητες της Ν.Α..

δ. Για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμήσεως υπέρ Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων της περιφέρειάς τους ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

3. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης ακινήτου ή η σύσταση εμπράγματος δικαιώματος σε αυτό, γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η απόφαση αυτή πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας προσδιορισμό του ακινήτου που αλλοτριώνεται ή του εμπράγματος δικαιώματος που συνιστάται και της δημόσιας ωφέλειας, για την οποία γίνεται η απαλλοτρίωση ή η σύσταση δικαιώματος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Για να εκδοθεί η απόφαση που κηρύσσει την απαλλοτρίωση ή συνιστά εμπράγματο δικαίωμα, απαιτούνται:

α. Κτηματολογικό διάγραμμα που απεικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση ή την έκταση που επιβαρύνεται με το εμπράγματο δικαίωμα, καθώς και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν.

β. Κτηματολογικός πίνακας στον οποίο εμφανίζονται οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ακινήτου και τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται σε αυτό και των λοιπών συστατικών του.

γ. Μελέτη ή προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη του έργου που τυχόν πρόκειται να εκτελεστεί.

δ. Απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του άρθρου 4 του Ν. 1650/1986, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί η απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στην 69269/5387/25.10.1990 κοινή απόφαση (ΦΕΚ 67 Β').

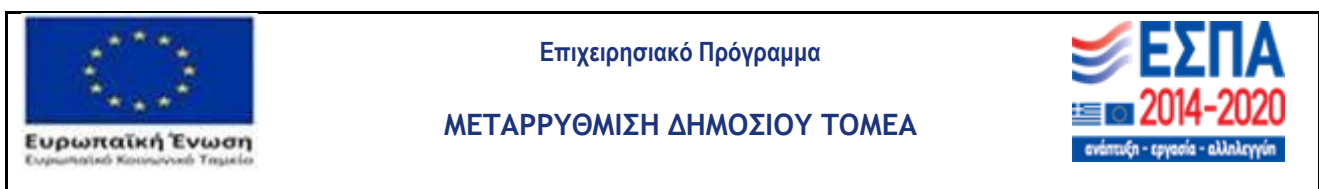
5. Ο νομέας ή κάτοχος του ακινήτου, του οποίου προετοιμάζεται η απαλλοτρίωση, υποχρεούται να επιτρέπει την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την καταμέτρηση και σύνταξη των πιο πάνω διαγραμμάτων και μελετών. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών πρέπει να μην εμποδίζει τη χρήση και κάρπωση του ακινήτου. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση υποχρεούται να αποκαταστήσει τις βλάβες ή φθορές που προκλήθηκαν από την εκτέλεση των παραπάνω προπαρασκευαστικών εργασιών.

6. Η απόφαση με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτρίωση ή συνιστάται εμπράγματο δικαίωμα, κοινοποιείται στον καθ' ου η απαλλοτρίωση ή σύσταση εμπράγματος δικαιώματος, εφόσον είναι γνωστός, με όργανο της Ν.Α. ή δημόσιο ή δημοτικό ή κοινοτικό όργανο, που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης. Αν είναι άγνωστος, η κοινοποίηση γίνεται κατά τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

7. Ο καθ' ου έχει δικαίωμα προσφυγής στην επιτροπή του άρθρου 68 για παράβαση νόμου μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου.

Κατά της απορριπτικής απόφασης της επιτροπής ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955.

Αν οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγών περάσουν χωρίς να ασκηθεί προσφυγή ή οι προσφυγές που ασκήθηκαν απορριφθούν, η απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου δημοσιεύεται με φροντίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μια φορά σε μια ημερήσια εφημερίδα του νομού. Αν στο νομό δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δισεβδομαδιαίες. Με τη δημοσίευση της απόφασης του νομαρχιακού συμβουλίου ολοκληρώνεται η διαδικασία κήρυξης της απαλλοτρίωσης ή σύστασης εμπράγματος δικαιώματος, η δε πραγματοποίηση της απαλλοτρίωσης και της συστάσεως του εμπράγματος δικαιώματος ολοκληρώνεται με την καταβολή της πλήρους αποζημίωσης στο δικαιούχο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Οι διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις του Δημοσίου, εκτός από την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.δ. 797/1971 (ΦΕΚ 1 Α'), εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις ή τις συστάσεις εμπράγματων δικαιωμάτων, υπέρ Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος.

9. Οι κύριοι ή κάτοχοι ακινήτων κτημάτων υποχρεούνται να ανέχονται τη διενέργεια δοκιμαστικών γεωτρήσεων και εκσκαφών μέσα στα κτήματά τους από τη Ν.Α., όταν προβλέπεται τούτο από τεχνική ή γεωλογική μελέτη ή έκθεση για την ανεύρεση υδάτων, την καλλιέργεια υφιστάμενων πηγών ή την τοποθέτηση σωλήνων ή αγωγών. Η μετατόπιση των σωλήνων ή αγωγών που τοποθετούνται, γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίου ή του κατόχου του ακινήτου, με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, που εκδίδεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες. Στην περίπτωση αυτή η σχετική δαπάνη επιβαρύνει τη Ν.Α..

Αν προκληθεί ζημία από τις ενέργειες αυτές, η οφειλόμενη αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο της τεχνικής υπηρεσίας της Ν.Α.. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει στο μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειας του ακινήτου αίτηση για αύξηση του ποσού της οφειλόμενης αποζημίωσης.

Η αίτηση αυτή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου το πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο και εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

4. Ν. 1337/1983

Άρθρο 24 : Δρόμοι προς τις ακτές

1. Επιτρέπεται για δημόσια ωφέλεια ή απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών για τη δημιουργία οδών προσπέλασης προς την παραλία και τον αιγιαλό καθώς και των αναγκαιών χώρων στάθμευσης οχημάτων. Οι οδοί είναι δημοτικές ή κοινοτικές κατά περίπτωση και δεν υπάγονται στις κατηγορίες των οδών που παρέχουν ειδικές δυνατότητες κατάτμησης και ανοικοδόμησης. Για την απαλλοτρίωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 1065/1080 "περί κυρώσεως δημοτικού και κοινοτικού κώδικος".

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο οδοί προσπέλασης δημιουργούνται σύμφωνα με γενικότερο σχεδιασμό που καταρτίζεται από τις αρμόδιες Νομαρχιακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και διαμορφώνονται ως πεζόδρομοι, χωρίς να αποκλείεται σε ορισμένες πρόσφορες θέσεις η διαμόρφωση οδών και χώρων στάθμευσης για τροχοφόρα σύμφωνα με τα οριζόμενα με την πράξη κήρυξης της απαλλοτρίωσης, μέσα στα πλαίσια του παραπάνω σχεδιασμού.

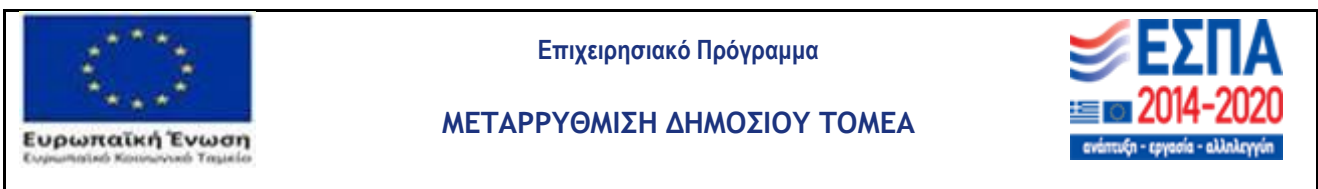
5. Ν. 3463/2006

Άρθρο 211

Απαλλοτρίωση, δουλεία, εξαγορά επιχειρήσεων

1. Επιτρέπεται να απαλλοτριωθούν αναγκαστικά υπέρ των Δήμων και Κοινοτήτων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικά ή αγροτικά ακίνητα ή να συσταθεί δουλεία εις βάρος τους:

α) για τη διάνοιξη, τη διεύρυνση, τη διαμόρφωση και την κατασκευή δημοτικών και κοινοτικών οδών, καθώς και οδών που συνδέουν έναν Δήμο ή μία Κοινότητα με εθνική ή επαρχιακή οδό και συναφών τεχνικών έργων,

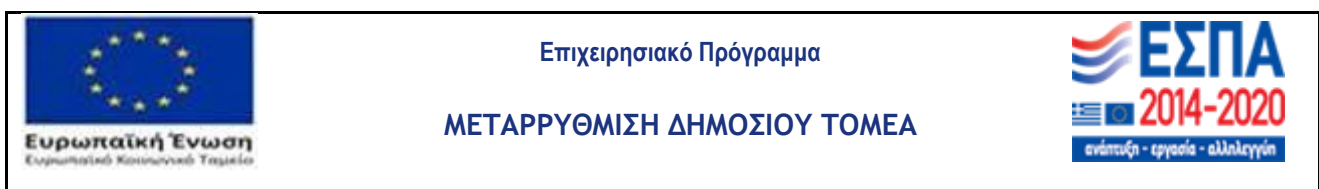
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- β) για την ύδρευση και την εκτέλεση των έργων, που αφορούν τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, τη διανομή και την εξυγίανση του νερού και είναι αναγκαία για την ύδρευση,
- γ) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την άρδευση, την αποξήρανση, την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, που έχουν σκοπό τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής ή τη διανομή της εκτάσεως που βελτιώνεται σε δημότες, που είναι ακτήμονες ή δεν έχουν επαρκή κλήρο,
- δ) για τη δημιουργία ή την επέκταση πλατειών, κήπων, αλσών, δενδροστοιχιών, αθλητικών γηπέδων και άλλων κοινόχρηστων χώρων, με επιφύλαξη των διατάξεων που ρυθμίζουν την κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως,
- ε) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, την αποχέτευση όμβριων ή ακάθαρτων υδάτων και κάθε είδους τεχνικών έργων, που έχουν σκοπό την εξυγίανση ή τον εξωραϊσμό,
- στ) για τη λήψη και μεταφορά άμμου, λίθων και άλλου παρεμφερούς υλικού που χρησιμεύει για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων,
- ζ) για την ίδρυση ή την επέκταση κοιμητηρίου και κέντρου αποτέφρωσης νεκρών,
- η) για τη συντήρηση ή τη διαφύλαξη ακινήτων που έχουν ιστορική ή παραδοσιακή αξία,
- θ) για την εναπόθεση απορριμμάτων,
- ι) για την προστασία του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος,
- ια) για την κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου και κάθε άλλου έργου που ο σκοπός του βρίσκεται μέσα στις αρμοδιότητες των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμώσεως υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 212

Κήρυξη της απαλλοτρίωσης και σύσταση δουλείας

1. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης ή η σύσταση δουλείας ακινήτου, που βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια Δήμου ή Κοινότητας, γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.
2. Η απόφαση αυτή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας σαφή προσδιορισμό του ακινήτου που απαλλοτριώνεται ή του δικαιώματος δουλείας που συνιστάται και της δημόσιας ωφέλειας, για την οποία γίνεται η απαλλοτρίωση ή η σύσταση δουλείας.
3. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αγροτικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας Γεωργίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην περιοχή της οποίας βρίσκεται η έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Η αρνητική γνώμη δεν παρακωλύει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δασικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας. Για τη διατύπωση γνώμης τάσσεται προθεσμία δύο (2) μηνών από την περιέλευση του σχετικού εγγράφου. Εάν εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η κήρυξη της απαλλοτρίωσης χωρεί νομίμως. Η τήρηση των διατυπώσεων αυτής της παραγράφου παραλείπεται, αν τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αρμοδίως εξετασθεί στο πλαίσιο τήρησης των διαδικασιών του εδαφίου δ' της παραγράφου 5 του παρόντος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης απαιτείται, σε κάθε περίπτωση, ανακοίνωση της υπηρεσίας που προτείνει την απαλλοτρίωση, στην οποία να αναφέρεται ο σκοπός της απαλλοτρίωσης και να προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή η ευρύτερη περιοχή στην οποία βρίσκεται αυτή. Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για το σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων. Παράλληλα γίνεται τοιχοκόλληση της ανακοίνωσης στο κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριωτέα ακίνητα. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται πρακτικό από όργανο του Δήμου ή της Κοινότητας, το οποίο υποβάλλεται στην υπηρεσία που εξέδωσε την ανακοίνωση. Η δημοσιοποίηση της ανακοίνωσης και η τοιχοκόλληση γίνονται έναν τουλάχιστον μήνα πριν τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης και η σχετική δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο για την καταβολή της αποζημίωσης.

5. Για να εκδοθεί η απόφαση που κηρύσσει την απαλλοτρίωση ή συνιστά τη δουλεία, απαιτούνται:

α) κτηματολογικό διάγραμμα που απεικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση ή την έκταση που επιβαρύνεται με τη δουλεία, καθώς και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν,

β) κτηματολογικός πίνακας, στον οποίο εμφανίζονται οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ακινήτου και τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται σε αυτό και των λοιπών συστατικών του, καθώς και ο χαρακτηρισμός της έκτασης,

γ) μελέτη ή προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη του έργου που τυχόν πρόκειται να εκτελεστεί,

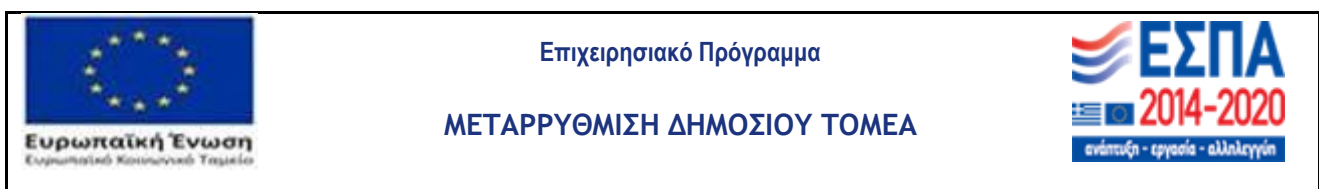
δ) τήρηση των διαδικασιών για τη χωροθέτηση του έργου, που προβλέπονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από τους νόμους 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α΄) και 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α΄) και τις υπ΄ αριθμ. 69269/5387/25.10.1990 (ΦΕΚ 678 Β΄) και Η.Π. 15393/2332/5.8.2002 (ΦΕΚ 1022 Β΄) κοινές αποφάσεις, όπως κάθε φορά ισχύουν, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερόμενων στις διατάξεις αυτές,

ε) βεβαίωση του αρμόδιου οργάνου για την έκδοση της πράξης, το ύψος της δαπάνης και τον τρόπο κάλυψής της, με μνεία του αντίστοιχου φορέα και κωδικού αριθμού εξόδου του οικείου προϋπολογισμού, από την εγγεγραμμένη πίστωση των οποίων πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή η εγγεγραμμένη έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η σχετική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου περί μεταφοράς πιστώσεως ή η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική δαπάνη. Η βεβαίωση αυτή μνημονεύεται υποχρεωτικά στο προοίμιο της πράξης κήρυξης της απαλλοτρίωσης,

στ) εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για το Εθνικό Κτηματολόγιο.

6. Ο νομέας ή κάτοχος του ακινήτου που πρόκειται να απαλλοτριωθεί ή να επιβαρυνθεί με δουλεία υποχρεούται να επιτρέπει την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την καταμέτρηση και σύνταξη των πιο πάνω διαγραμμάτων και μελετών. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών πρέπει να μην εμποδίζει τη χρήση και κάρπωση του ακινήτου. Ο Δήμος ή η Κοινότητα υποχρεούται να αποκαταστήσει τις βλάβες ή φθορές που προκλήθηκαν από την εκτέλεση των παραπάνω προπαρασκευαστικών εργασιών.

7. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτρίωση ή συνιστάται η δουλεία, δημοσιεύεται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την έκδοσή της, σε μία ημερήσια εφημερίδα του νομού και

«ΜΕ τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

κοινοποιείται στον καθ' ου η απαλλοτρίωση ή σύσταση δουλείας, εφόσον είναι γνωστός, με δημοτικό, κοινοτικό ή δημόσιο όργανο, που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης.

Αν ο καθ' ου είναι άγνωστος, η κοινοποίηση γίνεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

8. Ο καθ' ου έχει δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 150 εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου .

9. Αν κριθεί, ότι νόμιμα εκδόθηκε η απόφαση της παραγράφου 1, δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο αυτής, με φροντίδα του Δήμου ή της Κοινότητας μια φορά σε μία ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στο νομό. Αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες. Με τη δημοσίευση ή τις δημοσιεύσεις αυτές ολοκληρώνεται η διαδικασία κήρυξης της απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας .

10. Αν ακυρωθεί η απόφαση απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας, τηρούνται οι δημοσιεύσεις της προηγούμενης παραγράφου .

11. Αν κηρυχθεί απαλλοτρίωση ή γίνει σύσταση δουλείας σε ακίνητο που βρίσκεται έξω από τη διοικητική περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας, η σχετική απόφαση επιδίδεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας στο Δήμο ή την Κοινότητα, στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του Δήμου αυτού ή της Κοινότητας υποχρεούται να γνωμοδοτήσει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός, η οποία αρχίζει από την επόμενη της επίδοσης του προηγούμενου εδαφίου. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η διαδικασία της απαλλοτρίωσης ή της σύστασης δουλείας συνεχίζεται και χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 5, 6, 7 και 8.

12. Οι διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις του Δημοσίου εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις ή τις συστάσεις δουλειών, υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος.

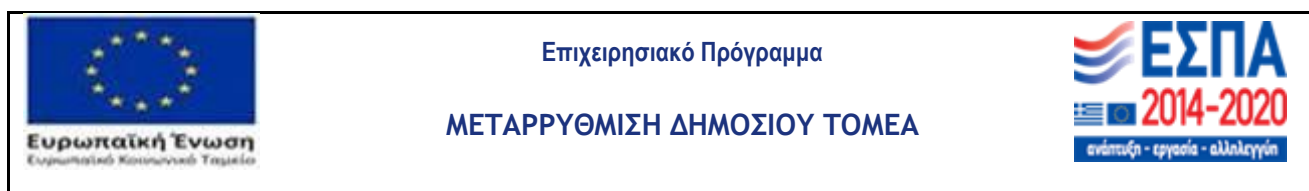
Άρθρο 213

Λοιπές επεμβάσεις στην ιδιοκτησία

1. Οι κύριοι ή κάτοχοι κτημάτων και οικοπέδων υποχρεούνται να ανέχονται τη διενέργεια δοκιμαστικών γεωτρήσεων και εκσκαφών μέσα σε αυτά από το Δήμο ή την Κοινότητα ή τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, όταν προβλέπεται τούτο από τεχνική ή γεωλογική μελέτη ή έκθεση για την ανεύρεση υδάτων, καθώς και την αξιοποίηση υφιστάμενων πηγών ή την τοποθέτηση σωλήνων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης. Η μετατόπιση των σωλήνων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, που τοποθετούνται, γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίου ή του κατόχου του ακινήτου, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες.

Στην περίπτωση αυτή η σχετική δαπάνη επιβαρύνει το Δήμο ή την Κοινότητα. Επίσης, οι κύριοι ή κάτοχοι ακινήτων υποχρεούνται να ανέχονται την τοποθέτηση ενδεικτικών πινακίδων, για την κυκλοφορία και την ονοματοθεσία οδών και πλατειών, καθώς και τη στήριξη φωτιστικών σωμάτων.

2. Αν προκληθεί ζημιά από τις ενέργειες αυτές, η οφειλόμενη αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο που συντάσσει η επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας του ακινήτου αίτηση για αύξηση του ποσού της οφειλόμενης αποζημίωσης. Η αίτηση αυτή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου το πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο με φροντίδα της Κοινότητας και εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

6. Ν. 2882/2001

Άρθρο 11

Ανάκληση και άρση μη συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

1. Η αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση δύναται με απόφασή της να την ανακαλέσει, ολικώς ή μερικώς, πριν συντελεσθεί, τηρώντας τη διαδικασία που ορίζεται από το άρθρο 1 για την κήρυξη αυτής.

2. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση ανακαλείται υποχρεωτικά με πράξη της αρχής η οποία την έχει κηρύξει, ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου που πιθανολογεί εμπράγματο δικαίωμα στο απαλλοτριωμένο ακίνητο, εάν μέσα σε τέσσερα έτη από την κήρυξή της δεν ασκηθεί αίτηση για το δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης ή δεν καθορισθεί αυτή εξωδίκως. Η αίτηση είναι απαράδεκτη εάν ασκηθεί μετά την πάροδο έτους από την παρέλευση της τετραετίας αυτής, σε κάθε δε περίπτωση μετά τη δημοσίευση της απόφασης καθορισμού της αποζημίωσης.

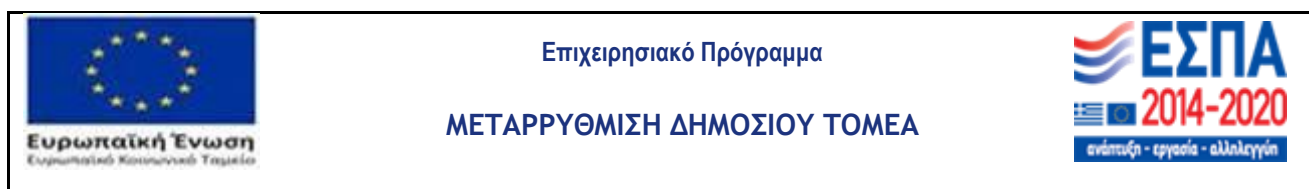
Η πράξη ανάκλησης της απαλλοτρίωσης εκδίδεται μέσα σε τέσσερις μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων, ανάπτυξη οικιστικών περιοχών και για αρχαιολογικούς σκοπούς.

3. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδικαίως εάν δεν συντελεστεί μέσα σε ενάμισι έτος από τη δημοσίευση της απόφασης προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης και, σε περίπτωση απευθείας οριστικού καθορισμού αυτής, από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης. Η αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης αρχή υποχρεούται να εκδώσει μέσα σε τέσσερις μήνες από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου βεβαιωτική πράξη για την επελθούσα αυτοδίκαιη άρση. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Εφόσον οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες επιθυμούν τη διατήρηση της απαλλοτρίωσης που άρθηκε αυτοδίκαια λόγω παρέλευσης της ως άνω δεκαοκτάμηνης προθεσμίας, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση και υπεύθυνη δήλωση προς την αρχή που εξέδωσε την απαλλοτριωτική απόφαση, μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την παρέλευση της προθεσμίας, περί διατήρησης της απαλλοτρίωσης και καταβολής της δικαστικά καθορισμένης προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης. Αν το αίτημα γίνει δεκτό από την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση και υποχρεούται στην καταβολή της αποζημίωσης, δεν επιτρέπεται ο ανακαθορισμός της αποζημίωσης ή η αναζήτηση τόκων υπερημερίας.

Οι διατάξεις του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και σε απαλλοτριώσεις που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και έχει επέλθει αυτοδίκαιη άρση, λόγω παρέλευσης της δεκαοκτάμηνης προθεσμίας. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου στις περιπτώσεις που υφίσταται κατάληψη του ακινήτου κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει δήλωση διατήρησης της απαλλοτρίωσης μέχρι 31.12.2018 με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των δέκα (10) ετών από το χρόνο που έχει επέλθει η αυτοδίκαιη άρση αυτής. Στην περίπτωση αυτή η δήλωση διατήρησης της

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

απαλλοτρίωσης γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτή από την αρχή που έχει κηρύξει την απαλλοτρίωση, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.

4. Εάν περάσουν άπρακτες οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους 2 και 3 προθεσμίες ή εκδοθεί πράξη αρνητική, κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να ζητήσει από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το απαλλοτριωμένο ακίνητο, την έκδοση δικαστικής απόφασης, με την οποία να ακυρώνεται η προσβληθείσα πράξη ή παράλειψη και να βεβαιώνεται η αυτοδίκαιη ή υποχρεωτικώς επελθούσα άρση της απαλλοτρίωσης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία που ορίζεται από τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), πλην του άρθρου 66 αυτού. Στη δίκη καλείται ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση και το Δημόσιο. Η εκδιδόμενη απόφαση είναι ανέκκλητη.

5. Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου εκδιδόμενες αποφάσεις και πράξεις υποβάλλονται με επιμέλεια κάθε ενδιαφερομένου στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών και καταχωρίζονται από αυτόν στις μερίδες του ακινήτου και του ιδιοκτήτη.

Η καταχώριση αυτή δεν υπόκειται σε τέλη χαρτοσήμου και δικαιώματα μεταγραφής.

6. Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ανάκληση ή την άρση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δεν επιτρέπεται, χωρίς συναίνεση του ιδιοκτήτη, η κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου για τον ίδιο σκοπό.

Εάν η ανάκληση ή άρση επαναληφθεί, η προθεσμία αυτή διπλασιάζεται.

Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας των προηγούμενων εδαφίων, η Διοίκηση δεν κωλύεται να προχωρήσει στις κατά νόμο προκαταρκτικές ενέργειες για την κήρυξη της νέας απαλλοτρίωσης.

Οι κατά τα προηγούμενα εδάφια της παρούσας παραγράφου προθεσμίες για την κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης δεν ισχύουν:

α) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών,

β) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων για ανέγερση νοσοκομείων και σχολικών κτιρίων, για ανοικοδόμηση οικισμών που έχουν πληγεί από θεομηνίες, καθώς και για στρατιωτικούς ή αρχαιολογικούς σκοπούς και

γ) Προκειμένου περί των λοιπών απαλλοτριώσεων υπέρ του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, οργανισμών κοινής ωφέλειας, κοινωφελών ιδρυμάτων και δημοσίων επιχειρήσεων, εάν η ανάκληση ή άρση της απαλλοτρίωσης αφορά τμήμα μόνο της έκτασης το οποίο δεν υπερβαίνει το 20% του συνολικού εμβαδού αυτής. Εάν η απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης ακυρωθεί δικαστικώς ή ανακληθεί διοικητικώς ως παράνομη ή έχουν καταληφθεί τα απαλλοτριούμενα ακίνητα με τη διαδικασία της επίταξης, επιτρέπεται η κήρυξη απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου και για τον ίδιο σκοπό, με τις νόμιμες προϋποθέσεις και διαδικασία, χωρίς την υποχρέωση τήρησης των προθεσμιών των δύο πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου.

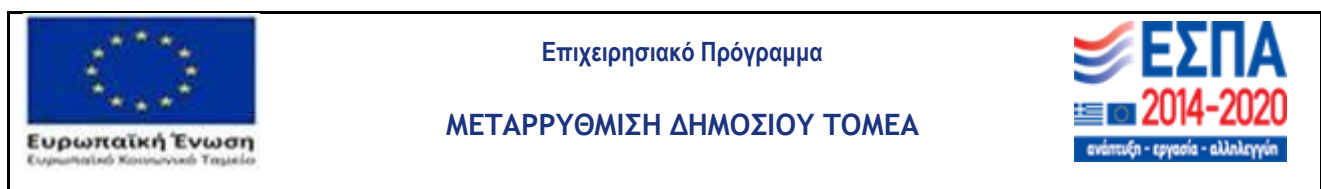
7. Ν. 3852/2010, Άρθρο 163 παρ. 1 περ. ε'

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

α) ....

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ε) την απαλλοτρίωση ακινήτων,

8. Ν. 4070/2012

Άρθρο 140

1. Κατά την αληθή έννοια της διατάξεως της παραγράφου ε' του άρθρου 163 του ν. 3852/2010 (Α' 87), αρμόδιο για την κήρυξη των απαλλοτριώσεων ακινήτων για έργα αρμοδιότητάς της Περιφέρειας είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο.

9. Ν. 4067/2012

Άρθρο 33

Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίστευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

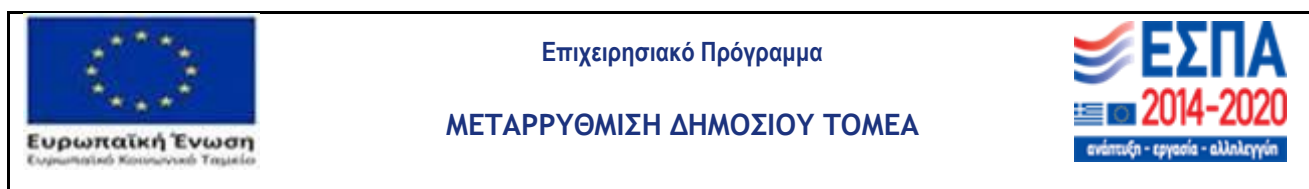
2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και

την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάνει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/ 1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κυρίους ή νομείς των υποκείμενων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίους ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

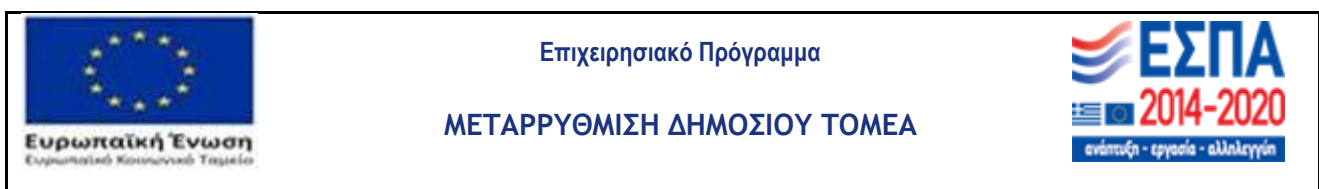
3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλά-ται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

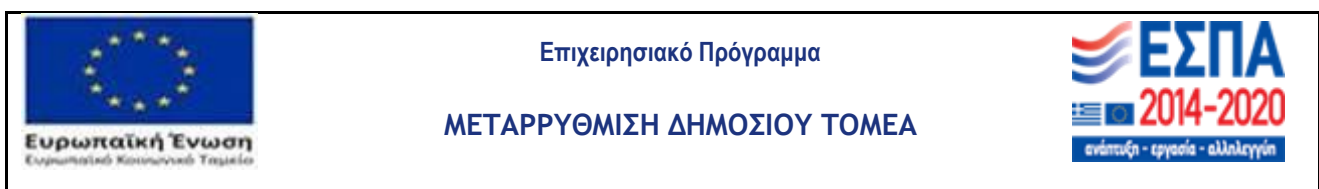
8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφάνειας του κοινοχρήστου χώρου, σύμφωνα με το παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. Εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7/16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α' 228) και του ν. 5269/1931 (Α' 274) για τις απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται αυτοδίκαια.

Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης/ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινοχρήστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχορηγείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινοχρήστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινοχρήστων χώρων του σχεδίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Διατάξεις για την επίλυση φορολογικών διαφορών

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 86: Επίλυση φορολογικών διαφορών

1. Για την επίλυση των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων, για την βεβαίωση ή την επιστροφή ή την ανάκληση δηλώσεως ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς και προστίμου μεταξύ Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και φορολογουμένων ή ενοικιαστού και φορολογουμένων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Ν. 505/1976 "περί υπαγωγής εις τα τακτικά φορολογικά δικαστήρια των φορολογικών διαφορών δήμων και κοινοτήτων και της μετονομασίας τούτων εις Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια", όπως ισχύει κάθε φορά.

2. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής από φορολογούμενο, βεβαιώνεται σε βάρος του ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) στο αμφισβητούμενο ποσό. Η βεβαίωση του ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) δεν ενεργείται, όταν η βεβαίωση και η είσπραξη των προσόδων έχει ανατεθεί σε ενοικιαστή.

2. Ν. 3463/2006

Άρθρο 276

Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι αποκλειστικώς κοινωφελούς χαρακτήρα αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων απαλλάσσονται εν γένει από κάθε δημόσιο, άμεσο ή έμμεσο, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, τέλος, δικαστικό ένημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της Ε.Ρ.Τ. - Α.Ε., από κρατήσεις και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους, με την επιφύλαξη των εκάστοτε ισχυουσών φορολογικών ρυθμίσεων. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο.

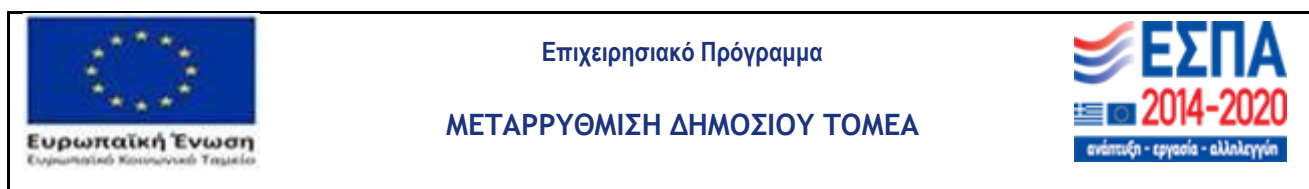
Απαλλαγές που προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου από το παράβολο για άσκηση ένδικων μέσων, για την εισφορά υπέρ του ταμείου χρηματοδότησης δικαστικών κτιρίων, για το δικαστικό ένημο αντιγράφων και για τα δικαιώματα υπέρ των έμμισθων υποθηκοφυλάκων, ισχύουν και για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και λοιπά νομικά πρόσωπα, τους Συνδέσμους Δήμων και Κοινοτήτων, τις Τοπικές Ενώσεις και την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.

2. Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. καταργείται.

3. Ο νόμιμος τόκος και ο τόκος υπερημερίας κάθε οφειλής των Ο.Τ.Α. ανέρχεται στο ποσοστό που ορίζεται για τις αντίστοιχες οφειλές του Δημοσίου.

3. Ν. 1080/1980

Άρθρο 32 : Συμβιβαστική επίλυση φορολογικών διαφορών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Συνιστάται σε κάθε δήμο ή κοινότητα επιτροπή συμβιβαστικής επιλύσεως των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων για τη βεβαίωση ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μείωσης οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς, αντιτίμου προσωπικής εργασίας και προστίμου μεταξύ δήμου ή κοινότητα ή συνδέσμου δήμων και κοινοτήτων και φορολογουμένων.

Σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους μπορεί να συνιστώνται περισσότερες από μία επιτροπές.

2. Η επιτροπή συγκροτείται τον Ιανουάριο κάθε χρόνου :

α. Σε δήμους και κοινότητες με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελείται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους και από ένα φορολογούμενο δημότη. Ο φορολογούμενος δημότης επιλέγεται με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο από τον κατάλογο των φορολογουμένων. Ο πρόεδρος της επιτροπής με τον αναπληρωτή του ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής.

Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την ίδια απόφαση.

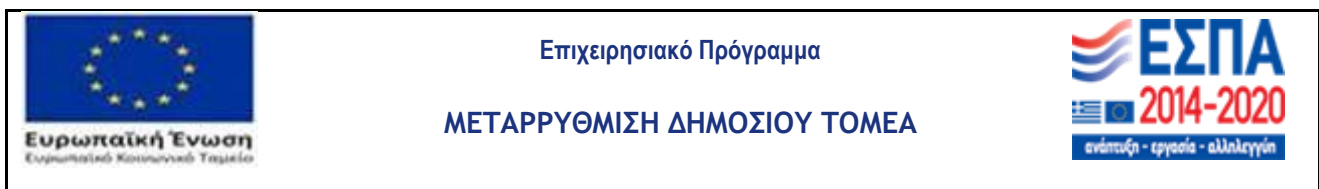
β. Προκειμένου για τους δήμους της τέως διοικήσεως πρωτεύουσας, η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από έναν δημοτικό σύμβουλο και δύο υπαλλήλους (μόνιμους ή Ι.Δ.Α.Χ.), κατηγορίας ΠΕ κλάδου Διοικητικού ή Διοικητικού-Οικονομικού είτε κατηγορίας ΤΕ κλάδου Διοικητικού-Λογιστικού που ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Τμήματος. Της επιτροπής προεδρεύει το μέλος που προϊσταται Διεύθυνσης και επί ομοιοβάθμων προϊσταμένων του ίδιου επιπέδου ο προϊστάμενος που έχει ασκήσει για περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών της Επιτροπής. Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με απόφαση δημάρχου. Η επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη ή οι αναπληρωτές τους.

3. Πας φορολογούμενος ασκών προσφυγήν κατά τας διατάξεις του νόμου 505/76 "περί υπαγωγής εις τα Τακτικά Φορολογικά Δικαστήρια των φορολογικών διαφορών δήμων και κοινοτήτων και της μετονομασίας τούτων εις Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια", δικαιούται όπως αιτησεται, δια του αυτού δικογράφου της προσφυγής και την δια συμβιβασμού επίλυσιν της μεταξύ αυτού και του δήμου ή της κοινότητος ή του ενοικιαστού υφισταμένης διαφοράς ή αμφισβητήσεως. Εν τη περιπτώσει ταύτη, η παραλαμβάνουσα την προσφυγήν υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητος, υποχρεούται όπως διαβιβάση αμελλητί αντίγραφον αυτής εις την κατά την παράγραφον 1 του παρόντος επιτροπήν.

4. Η επιτροπή υποχρεούται όπως, εντός δεκαημέρου προθεσμίας από της παραλαβής του δικογράφου της προσφυγής ορίση ημερομηνία συζητήσεως ουχί μεταγενεστέραν των είκοσιν ημερών από της λήξεως της δεκαημέρου προθεσμίας καλούσα τον αιτούντα ή τον αντίκλητον αυτού τρεις τουλάχιστον ημέρας προς της ορισθείσης δια την συζήτησιν της υποθέσεως. Η πρόσκλησις απευθύνεται εις τον αιτούντα ή τον αντίκλητον αυτού και εις την εν τω δικογράφω της προσφυγής αναφερομένην διεύθυνσιν.

5. Η επιτροπή διαπιστώνουσα ότι συντρέχουν λόγοι μείωσης ή διαγραφής του βεβαιωθέντος ποσού συντάσσει πρακτικόν εντός εικοσαήμερου από της συζητήσεως της υποθέσεως, υπογραφόμενον και υπό του αιτούντος ή του αντικλήτου αυτού.

Εάν η επιτροπή διαπιστώνη ότι δεν συντρέχουν λόγοι διαγραφής του βεβαιωθέντος ποσού εφ' ού το πρόστιμον ή πρόκειται περί προστίμου αυτοτελώς επιβληθέντος, η μείωσις του προστίμου δεν δύναται να είναι μεγαλύτερα του πενήτηκοντα επί τοις εκατόν (50%) αυτού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Το κατά την προηγούμενη παράγραφον πρακτικόν διαβιβάζεται εις το οικείον δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον εντός πενθημέρου από της λήξεως του κατά την παράγραφο 5 εικοσαημέρου, το οποίον κατά την πρώτην συνεδρίασιν αυτού αποφασίζει περί αποδοχής ή μη της προτάσεως της επιτροπής.

7. Δια της περί αποδοχής της προτάσεως της επιτροπής αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και μετά τον κατά νόμον έλεγchon αυτής υπό του νομάρχου, τελειούται ο συμβιβασμός της ασκηθείσης προσφυγής καθισταμένης άνευ αντικειμένου.

8. Εάν δεν επιτευχθή ο συμβιβασμός κατά την παρ. 5 ή δεν περαιωθή η διαδικασία τούτου κατά την παρ.7, η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητος διαβιβάζει αμελλητί την προσφυγήν εις το Διοικητικόν Δικαστήριον.

4. Ν. 4223/2013

Άρθρο 1

Αντικείμενο του φόρου

2. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται στα εμπράγματα δικαιώματα της πλήρους κυριότητας, της ψιλής κυριότητας, της επικαρπίας, της οίκησης και της επιφάνειας επί του ακινήτου. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται και στα εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα της αποκλειστικής χρήσης θέσης στάθμευσης, βοηθητικού χώρου και κολυμβητικής δεξαμενής, που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα του ακινήτου και αποτελούν παρακολούθημα των παραπάνω εμπραγμάτων δικαιωμάτων. Εξαιρετικά, επιβάλλεται και στο δικαίωμα της νομής ή οιοινεί νομής, της κατοχής, καθώς και στη δέσμευση δικαιωμάτων επί του ακινήτου από Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 2.

Άρθρο 2

Υποκείμενο του φόρου

2. Υποκείμενο του ΕΝ.Φ.Ι.Α. είναι και:

α) Αυτός που αποκτά δικαίωμα με προσύμφωνο αγοράς, εφόσον σε αυτό προβλέπεται η κατάρτιση της εμπράγματης δικαιοπραξίας με αυτοσύμβαση, με εξαίρεση το εργολαβικό προσύμφωνο.

β) Ο δικαιούχος ακινήτου από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Ν.Π.Δ.Δ. και για το χρονικό διάστημα πριν από τη σύνταξη οριστικού παραχωρητηρίου, εφόσον έχει παραλάβει το ακίνητο.

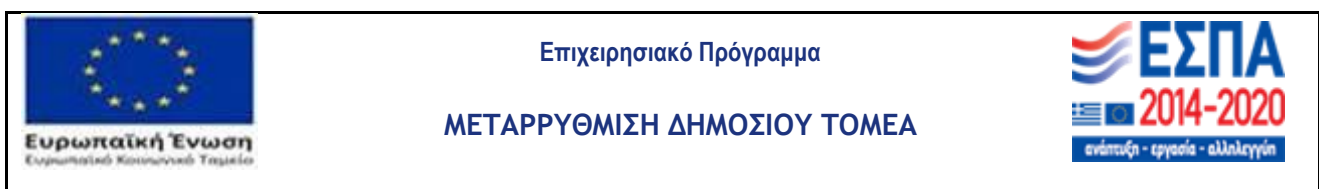
γ) Ο κηδεμόνας, για την ακίνητη περιουσία σχολάζουσας κληρονομιάς, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται.

δ) Ο εκτελεστής διαθήκης ή εκκαθαριστής κληρονομιάς για την κληρονομαία ακίνητη περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί.

ε) Ο μεσεγγυούχος ακίνητης περιουσίας, για την υπό μεσεγγύηση περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα διαρκεί η μεσεγγύηση.

ζ) Ο νομέας επίδικου ακινήτου. Αν το ακίνητο εκνικηθεί με τελεσίδικη απόφαση, ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. που καταβλήθηκε δεν επιστρέφεται.

η) Ο εργολάβος, για ακίνητο το οποίο, αν και συμφωνήθηκε να μεταβιβασθεί δεν έχει μεταβιβασθεί από τον γηπεδούχο στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα είχε υποδείξει, εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερα (4) έτη από την ημερομηνία θεώρησης από την Ελληνική Αστυνομία της οικοδομικής άδειας για την έναρξη των εργασιών ή έχουν εκμισθωθεί ή χρησιμοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο εντός των τεσσάρων (4) αυτών ετών από τον εργολάβο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

θ) Ο κάτοχος ακινήτου που ανήκει σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς τη συναίνεση του φορέα.

ι) Ο κάτοχος ακινήτου, πλην του Δημοσίου, που ανήκει στην ΕΤΑΔ ΑΕ και στην «Παράκτιο Αττικό Μέτωπο Α.Ε.», με τη συναίνεση των ως άνω εταιρειών και ανεξαρτήτως του τρόπου περιέλευσης σε αυτόν της κατοχής του ακινήτου.

ια) Ο Ο.Τ.Α. για ακίνητο που δεσμεύει για οποιονδήποτε λόγο και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εκκρεμεί η καταβολή σχετικής αποζημίωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης.

3. Ο πλήρης κύριος υποχρεούται στην καταβολή του συνολικού ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βαρύνει το ακίνητο κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας του.

5. Ν. 4447/2016

Άρθρο 54

5. Αποφάσεις αρμοδίων οργάνων Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού περί μη άσκησης ή περί παραίτησης από ένδικο μέσο, οι οποίες εκδόθηκαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρούνται, ως προς όλες τις συνέπειες τους, νόμιμες.

II. Παραγραφές

1. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 84: Παραγραφή - Αναζήτηση αξιώσεων

(Άρθρο 22 παρ. 6, 7 και 8 Ν. 2218/94)

1. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των Ν.Α. είναι είκοσι (20) έτη και αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν αυτές οριστικά. Κατ' εξαίρεση, οι προερχόμενες από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, παραγράφονται μετά πενταετία, η οποία αρχίζει όπως ανωτέρω.

2. Αξιώσεις για την επιστροφή ποσών που πληρώθηκαν στις Ν.Α. χωρίς να οφείλονται, παραγράφονται μετά τρία (3) χρόνια από το τέλος του έτους κατά το οποίο έγινε η πληρωμή.

3. Χρηματικά ποσά που πληρώθηκαν από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις χωρίς να οφείλονται, αναζητούνται από αυτές μέσα σε μία πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο έγινε η πληρωμή.

2. Ν. 3463/2006

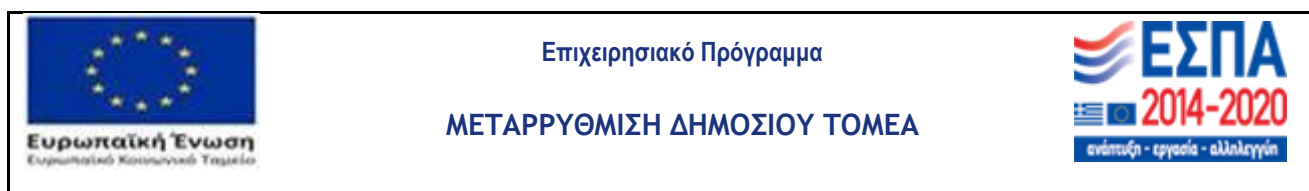
Άρθρο 276

Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες

2. Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. καταργείται.

III. Μεταβατικές – Γενικές – Καταργητικές διατάξεις

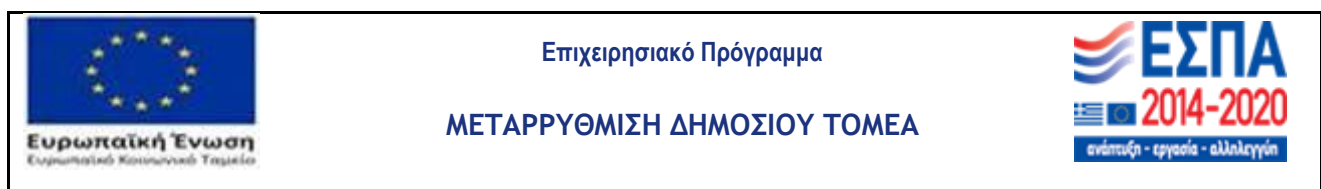
1. Ν. 2130/1993

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

**Άρθρο 15: Εκποίηση δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων που κατέχονται αυθαίρετα
Εκμετάλλευση Θαλάσσιων εκτάσεων και δημοτικών δασών**

1. Οι προθεσμίες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 28 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ 246 Α') επαναφέρονται για δύο (2) έτη από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.
2. Η προθεσμία της παραγράφου 3 του άρθρου 17 του ν. 1832/1989 (ΦΕΚ 54 Α') επαναφέρεται για έξι (6) μήνες από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.
4. Οι διατάξεις του άρθρου 74 του ν. 1541/1985 (ΦΕΚ 68 Α') δεν εφαρμόζονται για τα δάση που ανήκουν στους δήμους και τις κοινότητες. Για την εκμετάλλευση των δημοτικών και κοινοτικών δασών, επαναφέρονται σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 187 του ν. 1065/1980 (ΦΕΚ 168 Α'), όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα και κωδικοποιήθηκαν με το άρθρο 240 του π.δ. 323/1989.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ν. 3979/2011

Άρθρο 43**Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.**

1.α. Όπου στις διατάξεις των νόμων 25/1975 (Α' 74), 429/1976 (Α' 235), 1080/1980 (Α' 246), 2130/1993 (Α' 62) και στο άρθρο 9 του ν. 3854/2010 (Α' 94) αναφέρεται η ΔΕΗ νοούνται οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή η ΔΕΗ ή ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.

β. Τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 25/1975, ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων του άρθρου 10 του ν. 1080/1980 και το τέλος ακίνητης περιουσίας του άρθρου 24 του ν. 2130/1993, βαρύνουν τον υπόχρεο σε πληρωμή του λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται από τη ΔΕΗ ή από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος, σε δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετήσιων λογαριασμών. Για το σκοπό αυτόν εκδίδεται ενιαίος λογαριασμός για κάθε υπόχρεο.

Για λογαριασμούς που εκδίδονται για χρονικό διάστημα μικρότερο ή μεγαλύτερο της εκάστοτε ορισμένης χρονικής περιόδου, που προσδιορίζεται από τους νομίμως υπόχρεους, ενεργείται από τη ΔΕΗ ή από τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή ανάλογη χρέωση των εν λόγω ποσών. Οι πραγματοποιούμενες από τη ΔΕΗ ή τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή εισπράξεις αποδίδονται στο δικαιούχο δήμο, βάσει σχετικής εκκαθαριστικής κατάστασης εντός του δεύτερου μήνα από τη λήξη του μήνα στον οποίο λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να παρέχουν στο δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών.

Αν ο υπόχρεος δεν καταβάλει τα ανωτέρω συνεισπραττόμενα ποσά, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας προβαίνει σε διακοπή της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος και δεν το επανασυνδέει μέχρι να εξοφληθεί το οφειλόμενο ποσό. Αν δεν ζητηθεί από τον υπόχρεο η επανασύνδεση του ρεύματος μέσα σε τρεις μήνες από τη διακοπή του, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας γνωστοποιεί στον οικείο δήμο τα στοιχεία των οφειλών του, προκειμένου αυτός να προβεί στην είσπραξή τους. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ρυθμίσεις των νόμων 25/1975, 429/1976, 1080/1980 και 2130/1993.

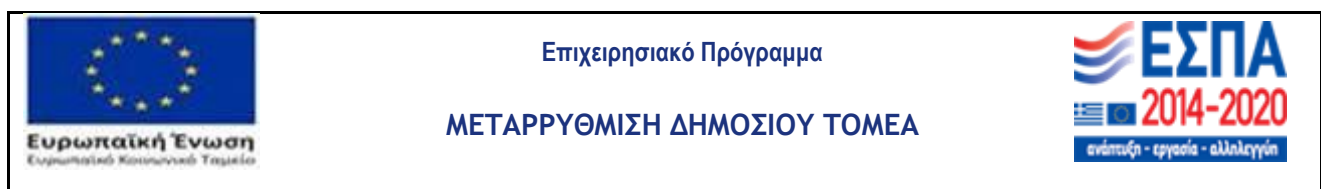
γ. Ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και η ΔΕΗ υποχρεούνται να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές τα στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα που αφορούν στους αντισυμβαλλομένους των ανωτέρω προμηθευτών και τα οποία τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της παραγράφου β'. Οι ανωτέρω υποχρεούνται να ενημερώνουν τα στοιχεία που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της περίπτωσης β', σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, κατόπιν σχετικής γνωστοποίησης από τους δήμους.

Οι διαχειριστές του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί τα ανωτέρω στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα των υπόχρεων που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της περίπτωσης β' προς τους οικείους δήμους.

2. Η παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.»

3. Στην παρ. 3 του άρθρου 277 του ν. 3852/2010 η φράση «Επιτροπή του άρθρου 141 του ν. 3463/2006» αντικαθίσταται από τη φράση «Επιτροπή του άρθρου 232 του παρόντος».

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ / ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΣ

Παραδοτέο 11 : Διοικητική κωδικοποίηση σύμφωνα με τις θεματικές ενότητες και την αναλυτική διάρθρωση αυτών
Θεματική Ενότητα: Νομοθεσία Εσόδων Δήμων και Περιφερειών

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Ν. 4042/2012

Άρθρο 37**Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις**

(άρθρο 36 της Οδηγίας)

3. Όταν οι Δήμοι ή τα συνιστώμενα από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) νομικά πρόσωπα για τη διαχείριση αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 3536/2007 (Α' 42), χρησιμοποιούν Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), επιβάλλεται, εις βάρος του οικείου Δήμου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων, χρηματικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2002 (Α' 91) και το ν. 4014/2011 (Α' 209). Οι ανωτέρω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης και ανεξάρτητα από τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ποσοστό 40% επί του ανωτέρω προστίμου περιέρχεται στο Δημόσιο στον Κωδικό Αριθμό Εισόδου 3739 «Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από δικαστήρια και δημόσιες αρχές». Το υπόλοιπο 60% θα περιέρχεται στο Πράσινο Ταμείο και θα διατίθεται αποκλειστικά για τους σκοπούς που περιγράφονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 44**Συνέπειες μη συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή νομοθεσία**

Τα ποσά που καταβάλλονται από την Ελληνική Δημοκρατία ως χρηματικά πρόστιμα λόγω παραβιάσεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα απόβλητα και την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και που απορρέουν από πράξεις ή παραλείψεις φυσικών ή νομικών προσώπων, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) ή νομικών προσώπων των ΟΤΑ για τη διαχείριση των αποβλήτων και την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, επιβάλλονται ως χρηματικά πρόστιμα στα πρόσωπα αυτά. Στην περίπτωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), τα οφειλόμενα ποσά παρακρατούνται κατά τη διαδικασία κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων στους ΟΤΑ. Το ύψος του παρακρατούμενου ποσού από τους ανωτέρω πόρους είναι ανάλογο του επιβληθέντος προστίμου και επιμερίζεται στους ΟΤΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό του. Αν το πρόστιμο που επιβλήθηκε, οφείλεται σε υπαιτιότητα ή συνυπαιτιότητα των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, είναι δυνατός ο συμψηφισμός οφειλών των ΟΤΑ προς τα πρόσωπα αυτά. Για τον επιμερισμό του προστίμου στους υπαίτιους ΟΤΑ συνεκτιμάται ο πληθυσμός τους και ο βαθμός συμμόρφωσης τους κατά το χρόνο καταλογισμού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα ανωτέρω επιβάλλονται ανεξάρτητα από τυχόν ποινική, αστική ή διοικητική ευθύνη του φορέα ή οργανισμού, που προβλέπονται από άλλες διατάξεις.

4. Ν.4270/2014, άρθρο 177

Άρθρο 177**Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις**

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α. Των άρθρων 1 έως και 108 και του άρθρου 110 του ν. 2362/1995.

β. Του άρθρου 2 πλην της παραγράφου 7, του άρθρου 3 πλην των παραγράφων 4 και 6, των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4, καθώς και του άρθρου 5 του ν. 4111/ 2013.

γ. του άρθρου 263 του ν. 3852/2010 (Α' 87),

δ. του άρθρου 161 παρ. 1 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Οποιαδήποτε υφιστάμενη αναφορά στις καταργούμενες κατά τα ανωτέρω διατάξεις νοείται στο εξής ως αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει διατάξεων που καταργούνται δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

5. Ν.4555/2018

Άρθρο 210

Μεταβατικές - Τελικές διατάξεις Κεφαλαίου Ι'

1. Αν δήμος, περιφέρεια ή νομικό πρόσωπο έχει υπαχθεί, έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου, σε πρόγραμμα εξυγίανσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 έως 10 του άρθρου 174 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 74 και 75 του ν. 4316/2014 (Α' 270), απαιτείται για τη συνέχιση της χρηματοδότησης του φορέα από το Λογαριασμό Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α. του άρθρου 199 μόνον η σύναψη της Προγραμματικής Συμφωνίας Οικονομικής Υποστήριξης του άρθρου αυτού, μετά από σχετική απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 175, 176, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191 και 192 ισχύουν από την επόμενη αυτοδιοικητική περίοδο.

IV. Εξυγίανση δήμων και δημοτικών ενοτήτων και περιφερειών

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 262

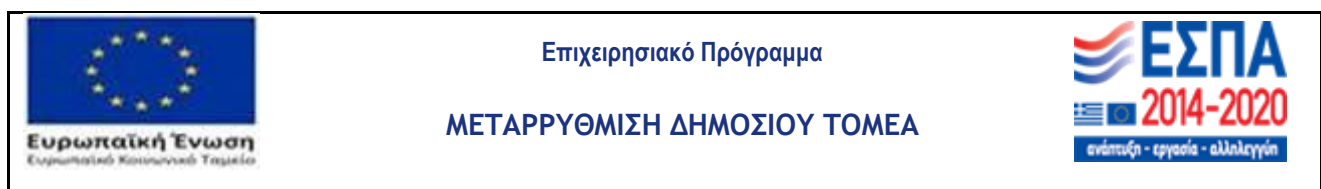
Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, δήμοι, συγκεκριμένες δημοτικές ενότητες που αντιστοιχούν σε συνενούμενο Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, και περιφέρειες, εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση, μετά από σχετικό αίτημά τους. Κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος, η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης μπορεί να γίνει χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος από το δήμο ή την περιφέρεια.

2. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για δήμους, ή της Ένωσης Περιφερειών, προκειμένου για περιφέρειες, η οποία έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται κατωτέρω κατά τη διαδικασία ένταξης τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης.

3. Η ένταξη τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, δήμων και περιφερειών μετά από αίτησή τους γίνεται επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Η αίτηση του ενδιαφερόμενου δήμου ή περιφέρειας, της παραγράφου 1 του παρόντος, συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, του δήμου ή της περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές και επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, μέτρα και δράσεις, το οποίο έχει εγκριθεί από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα.

β) Η αίτηση των ενδιαφερόμενων δήμων ή περιφερειών για την ένταξή τους στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται αποδεκτή εφόσον συντρέχει μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

i) Οι ετήσιες υποχρεώσεις του δήμου, της δημοτικής ενότητας ή της περιφέρειας, σε τοκοχρεολύσια, υπερβαίνουν το 20% των τακτικών τους εσόδων. Για την περίπτωση των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με την τοπική ή δημοτική κοινότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

ii) Το συνολικό χρέος της δημοτικής ενότητας, του δήμου ή της περιφέρειας υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών τους εσόδων. Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Για την περίπτωση των δημοτικών ενότητων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με τη δημοτική ενότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

iii) Αδυναμία κατάρτισης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού δήμου ή περιφέρειας, λόγω ανεπάρκειας των εσόδων για την κάλυψη των ανεξόφλητων υποχρεώσεων τους.

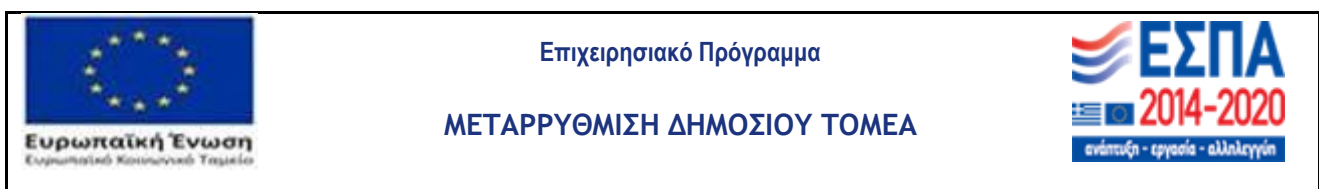
Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από έκθεση της οικονομικής υπηρεσίας του και από το αντίστοιχο επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να προστίθενται νέες ή να διαγράφονται προϋποθέσεις για την ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.

4. Η ένταξη δήμων ή περιφερειών στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος, επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης βάσει οικονομικών στοιχείων, που παρέχονται από τη Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η ανάγκη αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων της συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές. Με την ίδια απόφαση μπορεί να απαγορευτεί, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων των άρθρων 264 και 265 του παρόντος, η συνολολόγηση νέου δανείου και η αναστολή οποιασδήποτε πρόσληψης προσωπικού μόνιμου, τακτικού, ορισμένου χρόνου, όπως επίσης και συμβάσεων μίσθωσης έργου και να καθοριστούν κατηγορίες πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων του δήμου ή της περιφέρειας που αποστέλλονται υποχρεωτικώς προς έλεγχο νομιμότητας από τον Ελεγκτή Νομιμότητας πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα 226 και 229 του παρόντος.

β) Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται το χρονικό διάστημα εντός του οποίου συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης από ορκωτούς ελεγκτές, η οποία υποβάλλεται στην ελεγκτική επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή εξετάζει την έκθεση αξιολόγησης των ορκωτών ελεγκτών και αποφασίζει για την υπαγωγή ή μη της δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης ή για την άρση των απαγορεύσεων του εδαφίου α'. Επί τη βάση της ανωτέρω απόφασης της ελεγκτικής επιτροπής εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Σε περίπτωση

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

υπαγωγής στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης, καλείται ο δήμος ή η περιφέρεια, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, να καταθέσει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσής του. Η ελεγκτική επιτροπή εγκρίνει ή σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκές τροποποιεί ή σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα καταρτίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εγκρίνει η ελεγκτική επιτροπή τίθεται σε ισχύ μετά από απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Η ένταξη δήμου ή περιφέρειας στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης συμπεριλαμβάνει:

α) την πρόσβαση στις περιπτώσεις δήμων και περιφερειών στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης του άρθρου 263, β) την παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του δημοτικού ή περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης, από την ελεγκτική επιτροπή, γ) τον περιορισμό των προσλήψεων, δ) τη διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ΣΑΤΑ, του δήμου, της περιφέρειας ή εκείνων που αντιστοιχούν στη δημοτική ενότητα για έργα, δράσεις και υπηρεσίες του, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος, το οποίο θα καθορίζεται ανάλογα με τη βαρύτητα και τη φύση του προβλήματος, αλλά δεν θα μπορεί να ξεπερνά μία δημοτική περίοδο και στ) τη διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου του δήμου ή της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

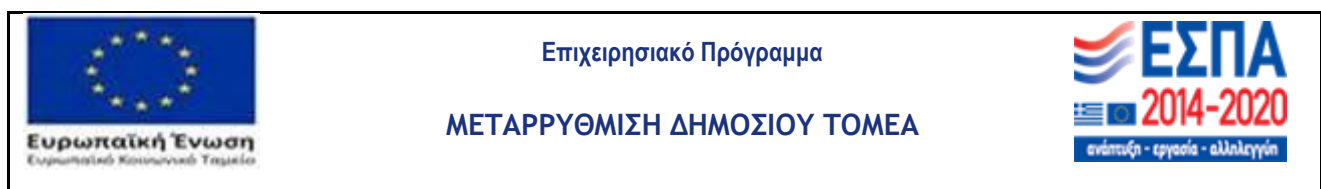
Ετήσιες αναφορές της ελεγκτικής επιτροπής κατατίθενται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα και αναρτώνται στο διαδίκτυο.

6. Το ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης διαχειρίζεται η ελεγκτική επιτροπή.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες του προγράμματος, θέματα συγκρότησης και λειτουργίας της ελεγκτικής επιτροπής.

8. Η παράγραφος 8 του άρθρου 265 του Κ.Δ.Κ. εφαρμόζεται αναλόγως σε όλες τις κατηγορίες δημοτικών επιχειρήσεων που συστήνονται μετά την 1.1.2011.

Εξαιρούνται τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα της χώρας («ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.»), ανεξαρτήτως της νομικής μορφής και του χρόνου σύστασης αυτών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»